KATHLEEN O'NEAL
GEAR

W. MICHAEL
GEAR

TRĂDAREA

VIAȚA PIERDUTĂ A LUI ISUS

O profunzime a cunoașterii nemaiîntâlnită în nicio altă operă de ficțiune... atât de vie. Splendid.

LEWIS PERDUE

KATHLEEN O'NEAL GEAR
W. MICHAEL GEAR

TRĂDAREA

VIAŢA PIERDUTĂ A LUI ISUS

Titlul original: *The Betrayal,* 2008
Traducere din limba engleză: Lingua Connexion – Cristina Mihaela Tripon

Editura RAO, 2012

Versiune ebook: v1.0, ianuarie 2018

În memoria

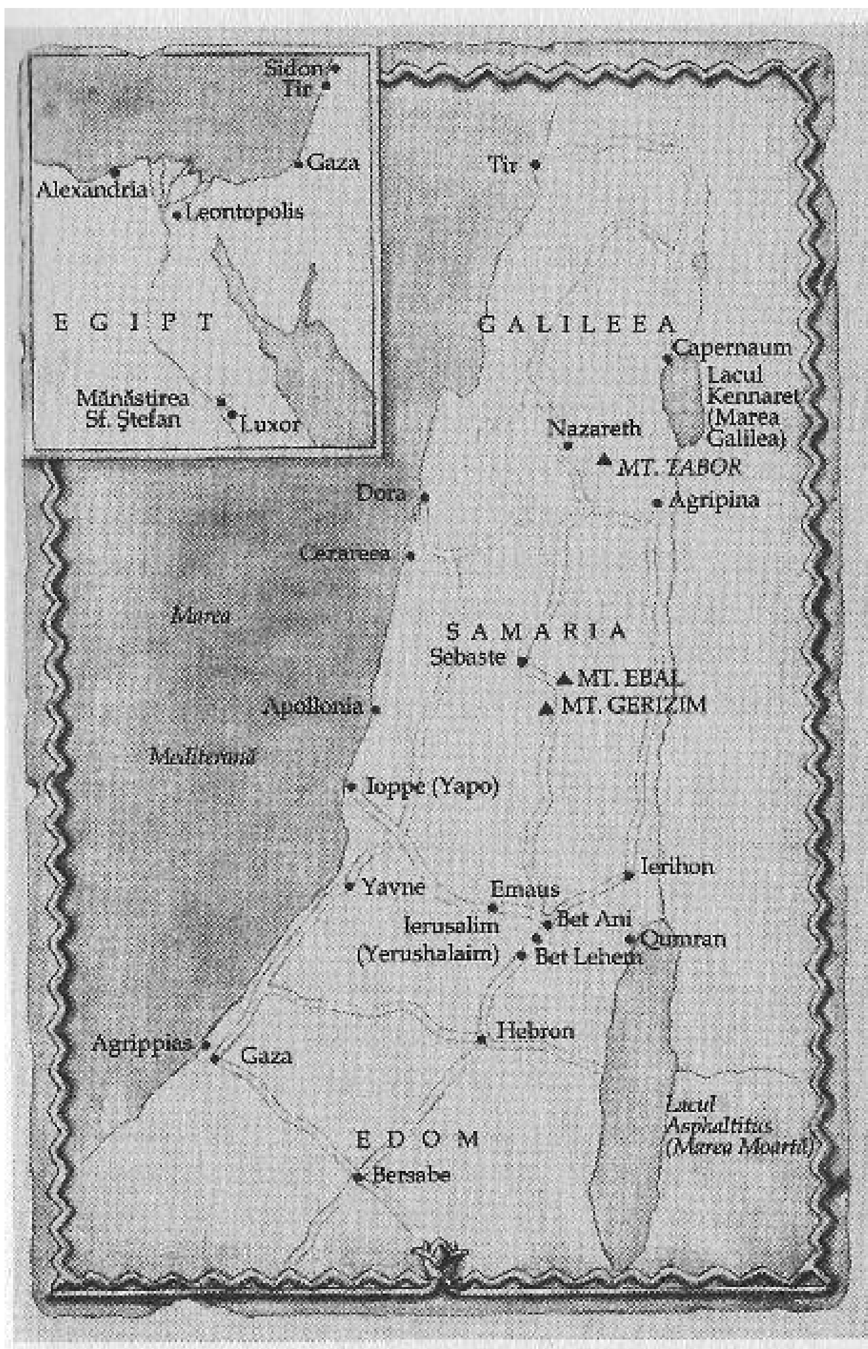
WANDEI LILLIE BUCKNER O’NEAL

5 octombrie 1925–23 iunie 2007

În căutarea Adevărului, ea s-a angajat într-o lungă călătorie a studiului biblic. Copil fiind, îmi amintesc cum o urmăream studiind cărţile tibetane şi cele egiptene ale morţilor. Am stat lângă ea când, plină de răbdare, învăţa să citească codicele mayaşe. Mai târziu, când eu studiam Noul Testament grecesc, m-a rugat să o învăţ şi pe ea. Până la capătul vieţii, s-a străduit să parcurgă o mare de texte antice, încercând să descopere cele mai mici introspecţii biblice.

A fost o adevărată femeie a Renaşterii… O forţă puternică a naturii… Îi vom simţi profund lipsa…

Kathleen O’Neal Gear
4 septembrie 2007

Sidon
Tir
Gaza
Alexandria
Leontopolis
E G I P T
Mănăstirea
Sf. Ştefan
Luxor
Tir
G A L I L E E A
Capernaum
Lacul
Kennaret
(Marea
Galilea)
Nazareth
MT. TABOR
Agripina
Dora
Cezareea
Marea
S A M A R I A
Sebaste
MT. EBAL
MT. GERIZIM
Apollonia
Mediterană
Ioppe (Yapo)
Ierihon
Yavne
Emaus
Ierusalim
(Yerushalaim)
Bet Ani
Qumran
Bet Lehem
Hebron
Agrippias
Gaza
Lacul
Asphaltitis
(Marea Moartă)
E D O M
Bersabe

INTRODUCERE

Există o altă versiune referitoare la viaţa lui Isus. Una foarte *umană,* care a fost ascunsă vreme de nouăsprezece secole. Aceia dintre voi care nu cunoaşteţi această poveste poate o veţi găsi tulburătoare. Dacă e aşa, atunci nu sunteţi singurii. Părinţii Bisericii timpurii au găsit atât de ameninţătoare cărţile care relatau această poveste, încât le-au proscris şi au cerut să fie arse, ameninţându-i cu moartea pe toţi cei care ar fi încercat să le copieze.

Vă rugăm să aveţi în vedere că această carte porneşte de la documente descoperite în siturile arheologice din Orientul Mijlociu sau disponibile şi în arhive recunoscute, ca de pildă Biblioteca Vaticanului în care sunt depozitate scrieri antice.

Povestea lui Yeshua ben Miriam, adică, povestea lui Isus, fiul Mariei, aşa cum este relatată în aceste cărţi, este una nemaipomenită, dar şi tragică în acelaşi timp. Este povestea unui bărbat despre care propria familie credea că era nebun (Marcu 3,21). Este povestea unui bărbat care şi-a găsit sfârşitul tragic în mâinile autorităţilor romane. Aproape toate textele antice certifică faptul că Iosua a fost crucificat drept „Regele iudeilor”. Nu a fost un bărbat paşnic care vorbea în pilde şi îi vindeca pe cei bolnavi, aşa cum ne-au lăsat să credem filmele şi cărţile. Un astfel de Isus nu ar fi constituit nicio ameninţare pentru nimeni. Isus cel istoric chiar îi *ameninţa* şi îi *înfuria* pe oameni, începând cu înaltele feţe bisericeşti din Templul din Ierusalim şi terminând cu prefectul roman care, în cele din urmă, a ordonat să fie crucificat.

A fost o figură controversată. Pentru mulţi dintre voi, aceasta va fi o carte controversată.

Ţineţi seama că, în primul şi în al doilea secol, exista o mare varietate de credinţe şi de practici creştineşti. Existau

numeroase evanghelii.[1] Au trecut trei sute de ani până când Biserica a hotărât să întrunească un sobor ecumenic – Conciliul de la Niceea din anul 325 d.Hr. – care a stabilit o direcţie şi a proscris toate evangheliile care se abăteau de la imaginea lor limitată asupra Adevărului.

Noul Testament, aşa cum îl cunoaştem azi, nu a fost definitivat în Occident decât în jurul anilor 400.

---

[1] Evangheliile care alcătuiesc *Noul Testament* modern au fost scrise la câteva decenii după evenimentele pe care le descriu acestea. *Evanghelia după Marcu,* scrisă probabil în Roma, este cea mai veche evanghelie, datând din anii 68–70 d.Hr. Este evident că Matei şi Luca s-au inspirat din *Evanghelia lui Marcu* când au scris evangheliile lor, fără a aduce schimbări majore. *Evanghelia după Matei* a fost compusă probabil în Antiohia, capitala Siriei, şi datează din jurul anului 80. Scrierile acestui apostol, care nu este doar autorul *Evangheliei după Luca* şi al cărţii *Faptele Sfinţilor Apostoli,* ci probabil şi al *Epistolelor atribuite Sfântului Apostol Pavel,* datează din anii 80–85. *Evanghelia după Ioan* este cea mai recentă scriere, datând din anii 100–110 d.Hr., cu toate că unii învăţaţi susţin că ar data din anii 90–95.
Trebuie să subliniem un lucru în acest moment, şi anume că documentele trec sub tăcere identitatea autorilor. În timpul secolului al II-lea, învăţaţii creştinismului timpuriu au atribuit aceste texte lui Marcu, Matei, Luca şi Ioan, cu toate că nicăieri în text nu este specificat numele autorului.
De asemenea, evangheliile care alcătuiesc Noul Testament actual nu au fost printre primele variante ale acestor scrieri. Cel mai vechi papirus din toate evangheliile care a supravieţuit, cunoscut sub numele de *Papirusul Ryland,* este un fragment în greacă, lung de 8,6 cm, din *Evanghelia după Ioan* şi datează din anii 125–135 d.Hr. Cele mai vechi copii ale celorlalte evanghelii datează din secolele al IV-lea şi al V-lea. Ştim că, de-a lungul timpului, evangheliile au suferit schimbări majore, existând dovezi că evangheliştii au inventat şi interpretat povestirile pentru a le face relevante pentru locurile şi vremurile lor. *Evanghelia după Ioan,* de exemplu, se termină iniţial cu capitolul 20. Cu siguranţă unui copist timpuriu nu i-a convenit încheierea lui Ioan şi a creat un altul. Acest lucru reiese clar din capitolul adăugat imediat şi care are o concluzie total diferită faţă de încheierea iniţială. (Pentru mai multe informaţii vezi Galambush, pp. 284–286.)
Mai mult, aproape toţi învăţaţii sunt de acord că versiunile timpurii ale *Evangheliei după Marcu* se termină cu 16,7 sau cu 16,8. Clement al Alexandriei şi Origene, doi dintre primii teologi care au trăit în anul 200,

Deoarece vechile relatări referitoare la viaţa lui Isus sunt deseori contradictorii, noi am folosit dovezile arheologice, precum şi izvoarele vechi pentru a pune cap la cap această poveste. Izvoarele includ cărţile Noului Testament, codicele Qumran şi Nag Hammadi, precum şi alte scrieri care datează din 50 d.Hr. şi până în 250 d.Hr. Aceste documente vechi sunt probabil mai aproape de adevăr şi mult mai spectaculoase; documente scrise la sfârşitul secolului al III-lea şi în secolul al IV-lea, poate chiar mai târziu. Am menţionat în notele de subsol sursele evenimentelor importante, în special cele care sunt extrem de diferite faţă de povestea tradiţională a vieţii lui Isus şi a celor din jurul lui. La sfârşitul cărţii există o bibliografie care poate fi citită de către cei care doresc să studieze sursele. *Vă sfătuim să citiţi notele, deoarece acestea oferă informaţii detaliate*

---

nu ştiau de existenţa versetelor 9–20. În secolul al IV-lea, Eusebiu şi Ieronim aveau cunoştinţe despre existenţa acestei încheieri mai lungi, dar ziceau că aceasta lipsea din aproape toate manuscrisele greceşti pe care le văzuseră. În cea mai veche Biblie descoperită, documentul „Sinaiticus" din secolul al IV-lea, femeile au găsit mormântul gol şi un bărbat îmbrăcat în alb le-a spus că El înviase. Ele au fugit îngrozite. Evanghelia se încheie simplu cu mormântul gol. Nu se vorbeşte despre înviere sau „apariţii" ale lui Isus.

Încheierea mai lungă din *Evanghelia după Marcu* a fost clar adăugată în secolul al IV-lea de vreun scrib pios care a copiat evanghelia şi care a hotărât că era nevoie de o încheiere mai dramatică, una apropiată de încheierile evangheliilor după Matei şi Luca. Nici versetele 9–20 nu reprezentau singură „altă" încheiere a *Evangheliei după Marcu.* Alte două versiuni circulau în primii ani ai creştinismului. Ambele erau versiuni mai scurte. Dar să nu interpretăm greşit această analiză istorică şi să susţinem despre creştinii timpurii că nu credeau în înviere sau în apariţiile lui Isus după momentul crucificării. Unii chiar credeau asta, după cum se menţionează şi în epistolele lui Pavel, care datează din anul 50 – cu toate că este evident că Pavel credea în învierea sufletului, şi nu în cea trupească –, însă exista o dispută aprinsă pe această temă între creştinii timpurii. Pentru mai multe dezbateri pe aceste subiecte, vă rugăm să consultaţi menţiunile referitoare la numele evangheliştilor din *Anchor Bible Dictionary,* editat de David Noel Freedman, precum şi Tabor, pp. 230–33.

despre evenimentele istorice care au avut legătură cu viaţa lui Isus şi cu cei apropiaţi lui.

Unii dintre voi veţi considera că aceste documente sunt o ameninţare pentru credinţa voastră. Îi încurajăm în mod special pe cei care vor crede acest lucru să le citească. Cunoaşterea nu distruge credinţa. Nu-l înlătură pe Isus. De fapt, noi credem că poate conferi o semnificaţie profundă vieţii Lui care s-a pierdut de-a lungul atâtor secole de revizuiri.

GLOSAR

Cu o singură excepţie, *Ierusalim,* folosim numele istorice corecte ale locurilor biblice şi ale personajelor, cum ar fi: Isus, Maria, Iosif şi Ioan, ceea ce înseamnă că folosim numele pe care le-ar fi purtat în acea vreme. Multe dintre nume sunt grăitoare. De exemplu, *Markos* şi *Loukas* sunt, în mod evident, personajele pe care le cunoaştem ca fiind „Marcu" şi „Luca". *Bet Lehem* şi *Bet Ani* sunt „Betleem" şi „Betania". Cu toate acestea, unele nume proprii nu sunt atât de evidente. Sperăm ca acest glosar să lămurească o parte din confuzia asociată cu nume mai puţin cunoscute.

Vă rugăm să aveţi în vedere că, deşi oamenii de ştiinţă sunt de părere că unele evanghelii originale au fost scrise în limbile ebraică şi aramaică, textele Noului Testament au fost scrise în limba greacă, ceea ce înseamnă că numele originale din ebraică sau din aramaică, precum *Yeshua* (Isus) şi *Iacob* (Iacov) au fost traduse în greacă prin *Iesous* şi *Iakobos.*

În ultimul rând, în limba greacă nu există sunetul „ş", iar în limbile ebraică şi aramaică nu există sunetul „j". De asemenea, limbile ebraică şi aramaică se scriu aproape în întregime fără vocale. Aceste caracteristici unice ale celor două limbi au dus la multe variaţii de scriere pe parcursul secolelor, după cum se poate observa în continuare.

Galileea

În ebraică i se spunea *Galii.* În Noul Testament grecesc original, i se spunea *Galilaian.*

Iacov

În ebraică şi în aramaică, numele lui era *Ya'akov* sau *Yakob* (Iacob). În greacă, era *Iakobos,* iar în latină, *Iacomus,* care tradus în limbile germanice a devenit *Jacomus,* apoi în spaniolă *Jaime.* În cele din urmă, deoarece Biblia în engleză

datând din vremea regelui James l-a tradus prin *James* în 1611, în limba engleză a rămas această variantă.

Ierusalim

Ebraică: *Yerushalaim.* Greacă: *Ierosoluma.* Menţionăm aici varianta greacă doar pentru a păstra caracterul istoric. De aici înainte, în capitolele care se referă la secolul al IV-lea, veţi citi „Ierusalim”, o denumire familiară cititorilor.

Isus

În ebraică, numele lui a fost *Yeshua* sau, în situaţii mai formale – de exemplu, în Templul din Ierusalim – *Yehoshua.* Cu toate acestea, deoarece în dialectul vorbit în Galileea în primul secol, ultima literă nu era pronunţată *(ayin),* prietenii lui Yeshua din Galileea şi cei apropiaţi lui, îi spuneau probabil *Yeshu.* De asemenea, în sursele rabinice timpurii, *Yeshu* este folosit deseori pentru „Isus din Nazaret”, pe când Talmud foloseşte *Yeshu doar* pentru „Isus din Nazaret”.

În greacă numele lui a fost *Iesous* sau *Iesous Christos,* ceea ce noi am tradus prin „Isus” sau „Isus Cristos”.

Evrei

Ebraică: *Yehudim.* Greacă: *Ioudaiosoi.*

Ioan

Varianta ebraică este *Yohanan.* În greacă, *Ioannes.*

Iosif

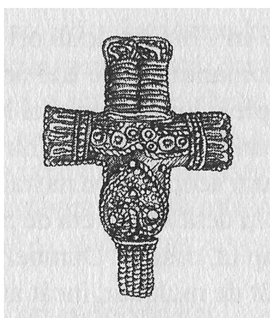
Ebraică: *Yosep, Yosef* sau, în situaţii mai formale, *Yehosef.* În manuscrisele greceşti, variantele sunt mai numeroase: *Ioses, Iose, Iosetos, Ioseph.* Mulţi cercetători sunt de părere că varianta *Ioses* provine din pronunţia din Galileea a numelui ebraic *Yosep.*

Maria

Miriam în ebraică. În aramaică a devenit *Maryam,* iar în limba coptă era *Mariham.* Evangheliile Noului Testament grecesc îi spuneau *Maria* sau *Mariam.*

Matei în ebraică este *Matthias, Mattiyahu* sau *Matya.* În greacă, *Maththaios.*

UNU

9 NISAN, ANUL EVREIESC 3771

De două zile cădea o ploaie deasă ca perdeaua, iar vârful întunecat al muntelui era rece şi învăluit în mireasma dulce a pinilor uzi şi a pământului reavăn.

Maryam îşi trase peste cap himationul, o mantie largă din pânză albă, ca să-i ţină de cald, şi îşi coborî privirea către oraşul sfânt, Yerushalaim. De acolo, de sus, de pe Muntele Măslinilor, priveliştea era uluitoare. Lumina stelelor poleia zidurile vechi de piatră şi străzile largi. Totul era tăcut şi nemişcat. Nici măcar fuioarele de fum care se ridicau din hornurile caselor nu se unduiau, de parcă ar fi fost nişte filigrane negre şi moarte, împrăştiate în văzduhul nebiciuit de vânt.

Îşi mută privirea către Muntele Templului. Platforma trapezoidală a Templului, susţinută de ziduri masive care se înălţau în aer la mai mult de 23 de metri faţă de drum, acoperea o suprafaţă de peste 71.907 m[2]. Era de două ori

[2] Vechiul sistem de măsurare a greutăţilor şi lungimilor nu era precis, dar, în general, un cot era echivalentul a 45 de centimetri. Patru sute de *coţi* erau echivalentul a 201 metri. Un *stânjen* reprezenta lungimea braţelor de la un vârf al degetului la altul. Un *stadiu* roman era echivalentul a 182 de metri. Şaizeci de *stadia* însemnau aproximativ 12 kilometri. O sută şaizeci de stadii reprezentau cea 30 de kilometri.

mai cuprinzător decât Forum Romanum şi de trei ori şi jumătate mai mare decât templele lui Jupiter şi al lui Astarte-Venus din Baalbek laolaltă. Grandoarea întregului ansamblu de clădiri, băi, curţi acoperite cu mozaic, galerii superbe cu coloane şi bolţi desăvârşite era de neegalat în întreaga lume. Şi Templul, casa lui Dumnezeu, era magnific. Era poleit cu atât de mult aur, încât atunci când razele soarelui îl învăluiau, devenea realmente orbitor. În seara aceea, la lumina stelelor, era un bastion argintiu de lumină şi vise.

Maryam se întoarse către bărbatul care şedea pe o lespede colţuroasă de calcar, în stânga ei. Zvelt, cu umeri bine făcuţi, de înălţime medie, avea părul negru şi cârlionţat răsfirat pe umeri. Himationul alb care-i acoperea capul îi încadra faţa bărboasă şi contrasta puternic cu ochii lui negri şi lucioşi.

— Este periculos, Yeshu. Sunt oameni violenţi.

— Cu toţii suntem violenţi, răspunse el blând.

Ea rămase în picioare o vreme, neştiind ce să spună, apoi se aşeză alături de el pe lespede. Muntele Măslinilor era alcătuit din calcar, acoperit cu un strat asemănător prafului de cretă. În ciuda solului arid, pantele erau acoperite cu pâlcuri întinse de măslini, iar la altitudini mai înalte, cu pini. După câteva clipe de nelinişte, ea zise în şoaptă:

— Dacă află prefectul, va crede că unelteşti…

— *Trebuie* să-i vorbesc lui Dysmas.

Tonul din vocea lui o făcu să tacă. Se uită în altă parte şi scrâşni din dinţi. Nodul pe care îl simţea în gât din cauza fricii creştea din ce în ce mai tare, aproape sufocând-o.

— Maryam, te rog să ai încredere în mine. Ştiu cum vor privi autorităţile romane asta, dar este necesar.

El se apleacă şi o sărută pe obraz, căci printr-un sărut cei perfecţi sau cei care aspiră către perfecţiune zămislesc şi

dau viaţă. Cei doi au primit darul zămislirii datorită graţiei divine care se afla în ei[3].

Ea se luptă să-şi stăpânească vocea tremurândă când îi răspunse:

— În zeloţi nu am eu încredere.

— Sunt din Galii, la fel ca mine. Sunt prietenii prietenilor mei, oameni împreună cu care am crescut. Îmi este de ajuns ca să-mi doresc să vorbesc cu ei.

— Dar de ce acum? Îşi ridică disperată mâinile în aer. După ce Yohanan a fost omorât, au încercat să te ia cu forţa şi să te facă rege. Ne-ai cerut să evităm mulţimile deoarece îţi era teamă ca nu cumva ei să te atace prin surprindere şi să te prindă. Dacă o să facă lucrul acesta în seara asta?[4]

— Nu vor face asta.

Ea îşi lăsă mâinile jos şi îşi încleşta pumnii. Doar cu o zi înainte el le ceruse adepţilor lui să îşi cumpere săbii[5]. Deşi Yeshu era de părere că Dumnezeu, şi nu oamenii ar trebui să caute răzbunare, nu voia să rişte cu zeloţii, care îi urau pe romani şi voiau să stropească pământul cu sângele lor.

Sau poate se teme de romani... sau de preoţii din Templu, sau de oamenii din mulţime care ţipă, implorându-l să le arunce o privire. În vremurile de acum, eşti înconjurat de duşmani.

Ea îşi mută fără să vrea privirea spre miazănoapte. Dincolo de zidurile oraşului, zări zona îngrădită care fusese amenajată pentru pelerinii care inundau Yerushalaimul în timpul zilelor de sărbătoare. Mii de corturi fuseseră deja instalate. În total, erau trei tabere pentru pelerini lângă oraş: cel dinspre miazănoapte, cel dinspre apus şi al treilea, la miazăzi de scăldătoarea Siloam din valea Kidron.

Yeshu îi aruncă o privire smerită.

---

[3] *Evanghelia după Filip* II, 59,1–6: „Căci printr-un sărut cei perfecţi zămislesc şi dau viaţă... primim darul zămislirii datorită graţiei divine care se află în noi”.

[4] *Evanghelia după Ioan,* 6,15.

[5] *Luca 22,36; cf.* 12,51.

— Iartă-mă dacă par de neînduplecat. Doar că le-am făgăduit zeloţilor că mă voi întâlni cu ei aici, la ceasurile nouă din noapte. Trebuie să mă ţin de cuvânt, Maryam. *Sunt* oameni violenţi, dar sunt şi influenţi. Având în vedere că se apropie două zile de sărbătoare, este foarte important să ajungem la o înţelegere.

— Da. Bineînţeles. Înţeleg…

Jos, în vale, licăreau câteva lămpi cu petrol. Ea le privi îndelung. După oboseala acumulată în ultimele două zile, după îmbulzeala din mulţime, după atâtea strigăte şi ţipete, nu-şi dorea decât să stea lângă el, înfăşurată în pături, undeva departe, în deşert, într-un loc sigur şi cald.

Reuşi să-şi adune curajul ca să-i pună întrebarea care o frământa:

— Yeshu, dacă… dacă vei putea să faci încă asta… vei intra în Yerushalaim?

El zâmbi şi îşi plecă fruntea, fixând cu privirea pământul ud.

— Eşti prima care mă întreabă asta pe faţă. Celorlalţi ori le este teamă, ori presupun deja care ar fi răspunsul. Adevărul este că nu m-am hotărât încă. Trebuie să vorbesc mai întâi cu Yosef Haramati.

Yosef Haramati, al cărui nume însemna „Yosef cel din ţinuturile muntoase”, era membru al sfântului Sfat al celor Şaptezeci şi unu, şi un prieten secret. Din ce în ce mai mulţi conducători ai Templului îşi exprimaseră neliniştea în legătură cu Yeshu şi învăţăturile lui. Yosef, în ciuda riscului la care se supuneau el şi familia lui, urma să le spună ce se vorbise în spatele uşilor închise.

— Eşti îngrijorat în legătură cu ce pun la cale cei şaptezeci şi unu?

— Mă îngrijorează Roma, dar şi membrii Sfatului mă preocupă, da.

— Sunt nişte bătrâni vicleni, plini de duşmănie. Nu înţeleg de ce te urăsc atât de mult.

Ea îşi înfăşură mai strâns himationul în jurul umerilor, tremurând.

— Ţi-e frig?

El îşi dădu jos himationul şi începu să-l înfăşoare în jurul ei.

— Nu. Ea îşi ridică mâna ca să-l oprească. Păstrează-l. Nu tremur din cauza aerului nopţii.

Ochii lui negri se umplură de compasiune. Ezită câteva clipe, apoi spuse:

— Tuturor ne este teamă, Maryam. Ne hrănim cu frică.

În timp ce îşi înfăşura din nou himationul în jurul trupului, el privi cum lumina se juca printre măslinii care umpleau valea Kidron. Când adierea vântului îşi schimbă direcţia, frunzele începură să licărească, iar mirosul câmpurilor proaspăt arate le umplu nările.

— Zilele de sărbătoare ar putea să-i încurajeze să ia măsuri împotriva noastră, zise în şoaptă Maryam. Apoi adăugă cu disperare în voce: Mai bine plecăm şi ne întoarcem după ce trece sărbătoarea Pesah.[6] Avem prieteni în Samaria. Tu şi Shimon aţi fost amândoi ucenicii lui Yohanan. Poate el va...

— Maryam, zise el întinzându-şi mâna ca să-i mângâie părul, acum treizeci şi patru de ani, prefectul Varus a ordonat ca două mii de oameni, luptătorii din umbră care au condus revolta împotriva Romei, să fie crucificaţi în munţii din jurul Yerushalaimului, îţi mai aduci aminte?

Ea ezită.

— Îmi aduc aminte că am auzit vorbindu-se de aşa ceva. De ce?

Mugetul unei vaci o făcu să-şi îndrepte atenţia către dealurile dinspre miazănoapte ale ţinutului Bet Ani, unde norii grei şi cenuşii de furtună împânziseră cerul.

— Cu toate că aveam doar doi ani, zise Yeshu, i-am văzut murind, la fel cum i-a văzut în acea lună fiecare locuitor din Yerushalaim. Roma a vrut să se asigure că am înţeles cu toţii preţul plătit pentru această revoltă. El răsuflă greu, iar aburul care îi ieşi din gură se pierdu în aerul rece al nopţii.

[6] Termenul ebraic pentru *Paşte.*

Apoi a mai fost Yudah din Galii. Aveam doisprezece ani când a fost ucis.

Yudah înfiinţase o sectă care se numea Cea de-a patra filosofie, ai cărei membri se comparau cu fariseii, cu saducheii şi cu esenienii. Ei credeau că evreii trebuiau să se supună numai şi numai voinţei lui Dumnezeu. Când Quirinius, guvernatorul Siriei, ordonase întocmirea unui recensământ, Yudah declarase că numai Dumnezeu avea dreptul să îşi numere oamenii, afirmând că supunerea la recensământ ar fi însemnat tăgăduirea Slavei Lui.[7]

Yeshu zise întristat:

— Îmi amintesc cum Yudah stătea pe malul Iordanului, strigând că Dumnezeu îşi va elibera poporul doar dacă acesta se va ridica împotriva Romei. Yudah a fost chinuit două zile înainte să-şi dea duhul. A fost îngrozitor, nu numai pentru mine, dar pentru toţi locuitorii din Galii. A fost unul dintre cei mai mari eroi ai noştri.

O rafală de vânt aspru mătură vârful munţilor. El îşi înfăşură mai strâns himationul în jurul umerilor.

Maryam îi studie chipul îngrijorat.

— De ce m-ai întrebat despre Yudah şi despre cei două mii de luptători?

— Deoarece zeloţii au plătit un preţ scump în trecut pentru credinţa lor nestrămutată în Dumnezeu. Ceea ce pot eu să fac este să ascult ce au de zis.

— Dar, învăţătorule, te rog mai aşteaptă. Poţi vorbi cu ei mai târziu, după…

El îşi aşeză mâna pe încheietura ei ca să o oprească.

Se auziră paşi uşori şi siguri care urcau panta spre ei. Câteva clipe mai târziu, ea zări două siluetele negre. Erau

[7] Cu toate că nu ştim exact dacă Iuda din Galileea a fost crucificat, acest lucru este posibil, având în vedere că fiii lui, Iacob şi Simon (Yakob şi Shimon), au fost crucificaţi de către romani din cauza faptelor lor revoluţionare, iar Menahem a fost conducătorul revoltei din Ierusalim, care a avut loc chiar înainte de războiul cu Roma din 66. Eleazar, probabil nepotul lui Iuda, a condus apărarea fortăreţei din Masada. Pentru mai multe informaţii, citiţi menţiunea a zecea pentru *Iuda* din *Anchor Bible Dictionary.*

doi bărbaţi: unul înalt şi slab, iar celălalt, scund, dar bine clădit.

Yeshu se ridică în picioare, pregătindu-se pentru întâlnire.

Când aceştia ajunseră la vreo nouă picioare de ei, Yeshu strigă:

— Dysmas, Gestas, bine-aţi venit! Haideţi să şedem, vă rog.

Arătă spre bolovanii care se ridicau pe panta dealului din dreapta lui.

Dysmas se opri cam la patru picioare de ei şi rămase în picioare. Himationul maro îi încadra oasele feţei, căzând în cute zdrenţuite şi murdare. Avea faţa trasă, ochii păreau două adâncituri negre, iar părul negru şi lung în cădea pe umeri.

— Vrăjitorule, sunt surprins. Nu mă aşteptam să fii aici.[8]

Yeshu făcu o reverenţă.

— Cu ce vă pot fi de folos?

---

[8] Deşi de-a lungul timpului traducătorii au făcut mari eforturi pentru a elimina toate referinţele, Isus a fost deseori acuzat că ar fi fost magician, după cum apare şi în Sanhedrin 43 a. De asemenea, în *Ioan* 18,28 ff., el este acuzat că este „răufăcător”, formulă de exprimare des întâlnită pentru vrăjitor în codul legilor romane. Mai mult, în *Evanghelia după Matei* scrie că după crucificare, „marii preoţi şi fariseii s-au întâlnit cu Pilat şi-au zis… «Vrăjitorul a zis, cât era încă în viaţă: după trei zile voi învia». În *Evanghelia după Marcu* 9,38 se spune clar că oamenii foloseau numele lui Isus în ritualurile lor oculte, deşi în *Faptele Sfinţilor Apostoli* 19,13–16 se spune că totul se întorcea împotriva celor care încercau să facă astfel de lucruri. Adepţilor lui Isus li s-a adus acuzaţia că erau vrăjitori. De exemplu, următoarea reformă, amintită de istoricul roman Suetonius, a fost considerată a fi cea mai demnă de laudă reformă a împăratului Nero: „Pedepse erau aplicate creştinilor, un soi de oameni cu o nouă superstiţie (care implica) practicarea magiei”. Cei interesaţi să afle mai multe detalii legate de această acuzaţie ar trebui să consulte cartea lui Morton Smith, *Jesus the Magician.* De asemenea, John Hull, în cartea sa intitulată *Hellenistic Magic and the Synoptic Tradition,* p. 116 ff., demonstrează cum evangheliştii canonici, în special Matei, au hotărât să şteargă toate trimiterile la practicile oculte ale lui Isus.

Dysmas avea accentul pronunţat al unui om născut şi crescut în Galii, la fel ca Yeshu. Fusese deseori acuzat ca fiind zelot din cauza accentului său. Mişcarea zelotă începuse în Galii cu Yudah, majoritatea membrilor săi provenind din această regiune.

Gestas veni lângă Dysmas şi îşi despărţi picioarele ca şi cum s-ar fi pregătit pentru o noapte lungă. Chipul îi era ciupit de vărsat şi avea nasul turtit, spart probabil în timpul încăierărilor, şi păr castaniu.

Dysmas se uită la Maryam.

— Ea ce caută aici?

— Maryam este însoţitoarea şi sfătuitoarea mea.

Dysmas o analiză din cap până-n picioare, vădit deranjat de faptul că o femeie îndrăznea să ia parte la o întâlnire politică, apoi se întoarse către Yeshu.

— Leprosul a răspândit vorba în lung şi-n lat, nu-i aşa?

Yeshu zâmbi, ridicându-şi bărbia.

— Acesta este motivul pentru care aţi venit aici? Să vorbim despre vindecările mele?

— Am venit aici pentru că am văzut mii de oameni care se adună în fiecare zi ca să-ţi asculte predicile. Ştim că înainte să vii aici, ai fost urmat de atât de mulţi oameni, încât nici nu ai putut intra în oraş, ci ai fost nevoit să rămâi la ţară ca să fii în siguranţă. Chiar şi aşa, cei bolnavi şi posedaţi de diavol au venit la tine de pretutindeni. Se zice că unii au venit chiar şi din îndepărtatul Sidon.

Yeshu răspunse simplu:

— Aşa cum aţi venit şi voi. Aveţi nevoie de vindecare?

Lumina stelelor se reflecta în ochii neclintiţi ai zeloţilor ca în nişte scuturi argintii, iar Maryam îşi putu da seama după expresiile împietrite de pe chipurile lor că întrebarea lui îi iritase.

Dysmas răspunse:

— N-am nevoie de vreo licoare magică sau de vrăji. Am venit aici ca să aflăm ce vrei să faci de Pesah. Făcu un pas în faţă, se aplecă spre Yeshu şi îi şopti: Chiar vrei să distrugi Templul şi să înlături corupţia? Eu însumi te-am

auzit zicând asta. Dacă vrei să încerci să împlineşti această profeţie, primeşte ajutorul nostru.

Chipul bărbatului semăna cu cel al unei nevăstuici, sălbatic, aşteptând cel mai mic semn de slăbiciune pentru a ataca.

— Ajutorul tău ar fi bine-venit, Dysmas, dacă aş şti că ţelurile noastre sunt aceleaşi. Nu sunt convins că sunt.

— Predici în gura mare împotriva corupţiei şi a imoralităţii care i-a cuprins pe preoţi ca un putregai nimicitor. Şi noi suntem de aceeaşi părere. Trebuie să-i oprim.

Yeshu tăcu, privind în jos încruntat.

— Dysmas, este adevărat că mulţi preoţi, ca şi cei din clasa conducătoare, s-au dedat la rele şi au apucat-o pe căi greşite. Le cer dări celor săraci până când aceştia nu-şi permit să mai cumpere nici măcar pâine şi cheltuiesc banii astfel obţinuţi pe eşarfe din mătase pe care şi le înfăşoară în jurul brâului. Nedreptatea a întrecut orice limită. Mi se face silă, dar violenţa nu este o soluţie.

— *Trebuie* să rupem cătuşele cu care ne-a înrobit Roma şi să eliberăm poporul! Cărţile sfinte spun că *mashian* va învinge duşmanii Israelului şi va elibera poporul. Eşti tu mântuitorul profeţit sau nu?

Yeshu ezită.

Maryam îşi fixă brusc privirea asupra lui. El nu mărturisise niciodată acest lucru. Cel puţin nu cu voce tare.

Gestas vorbi pentru prima oară:

— Vrăjitorule, avem cinci mii de oameni gata de atac. Cu tine în fruntea noastră, oamenii de rând se vor alătura soldaţilor noştri, apucând în mână orice unealtă vor găsi prin gospodăriile lor. Dumnezeu va vedea cu siguranţă în sufletele noastre şi se va grăbi să ne ajute. Nici măcar romanii nu vor putea ţine piept…

— Cine este conducătorul vostru?

Dysmas şi Gestas schimbară o privire, apoi Dysmas răspunse:

— Îşi spune Fiul Tatălui[9], aşa cum îţi spui şi tu Fiul Omului. Amândoi sunteţi profeţi ai lui Dumnezeu care, dacă vă uniţi forţele, îi vom învinge pe duşmanii noştri şi vom readuce gloria Israelului.

Yeshu inspiră adânc, apoi expiră încet. Se gândea, la fel ca şi Maryam, că ei îşi dezvăluiseră adevăratele motive pentru care veniseră la întâlnire mai repede decât ar fi crezut el că o vor face.

— Fraţilor, nu vă este teamă că o astfel de mişcare i-ar provoca pe romani să ne distrugă atât oraşul, cât şi poporul?

— O, vor încerca; dar dacă ne unim forţele, poporul nostru unit le va ţine piept şi va lupta împotriva lor. Nu ne pot omorî pe toţi.

Maryam scoase un ţipăt înfundat de spaimă şi îşi petrecu braţele peste piept, ca şi cum ar fi vrut să se apere. Ea spuse în şoaptă:

— Nu-i asculta, învăţătorule. Romanii pot şi ne vor *omorî* pe toţi. Au dovedit asta de nenumărate ori.

Dysmas îi aruncă o privire dispreţuitoare. Apoi îi spuse lui Yeshu:

— Ce ştiu femeile despre luptă? Nimic. Absolut nimic.

— Tu, Dysmas, ai văzut vreo luptă? Dar tu, Gestas?

Cei doi bărbaţi luară o atitudine semeaţă, de parcă ar fi fost ofensaţi. Dysmas răspunse:

— Am făcut parte din poliţia Templului. Cu toate că nu am luat parte la vreun război, am văzut multe lupte. Am văzut, de asemenea, corupţia, nelegiuirile şi viciile care există în Templu în numele religiei. Marele preot Kaiaphas este mâna dreaptă a prefectului! Ştii asta la fel de bine ca noi. Mănâncă din palma romanilor, nătărăul. Iar pe noi toţi ne costă o sumă frumuşică!

„Suma” la care se referea era taxa pe care înaltele feţe bisericeşti trebuiau să o plătească pentru a-şi păstra funcţia. Înalţii preoţi erau numiţi de către romani,

[9] Termenul în aramaică este Bar Abba, cu toate că cei care citesc Noul Testament sunt mai familiarizaţi cu echivalentul în greacă: *Barabbas.*

răspundeau în faţa acestora şi erau destituiţi din funcţie de către romani dacă nu plăteau suma cerută de prefect. Această sumă asigura venituri substanţiale oricui devenea prefect. Din cauza aceasta înalţii prelaţi nu erau prea îndrăgiţi de oamenii de rând, mai ales de când stabiliseră o „taxă de templu” din care să-i ajute să plătească costurile.[10]

Yeshu privi panta stâncoasă. Undeva, în depărtare, un câine lătră, stârnind alţi câini care scheunau şi urlau în cor, umplând aerul nopţii.

Cu o voce joasă, el vorbi ca şi cum ar predica:

— Dysmas, am auzit cu urechile mele sunetul trâmbiţelor şi zgomotul revoltei şi am văzut cu ochii mei tumultul înfiorător. Te implor să nu faci asta. Ascultă-mi sfatul şi vei fi învăluit de lumină, iar o caretă te va purta spre înălţimile cerului. Ignoră-mi cuvintele şi această lume va dispărea înainte ca tu să fii tu pregătit.

— N-am venit aici să ne ţii o predică, vrăjitorule! Am venit ca să aflăm ce ai de gând de Paşte. Îi vei sfida pe cei Şaptezeci şi unu sau nu?

Maryam simţi un nod în stomac. Se uită ţintă la el, aşteptând ca el să spună „nu”, aşa cum trebuia. Yeshu îi sfidase în mod vădit pe cei din Sfat vreme de mai multe luni, vindecându-i pe bolnavi de Sabat, mâncând şi bând alături de păcătoşi. Dar să conducă o revoltă împotriva lor şi, implicit, împotriva Romei, aşa cum făcuse înainte Yudah din Galii? Imagini îngrozitoare cu oameni crucificaţi, slabi şi cu feţele schimonosite de durere îi umpleau gândurile. Maryam se ridică în picioare şi spuse:

---

[10] Pe vremea romanilor, funcţia de mare preot era rezervată doar saducheilor de viţă nobilă. Acest lucru însemna că oamenii de rând percepeau această ierarhie din Templu ca pe un grup de evrei bogaţi care aveau legături strânse cu asupritorii romani. Judecătorul Haim Cohn redă excelent această tradiţie în cartea sa: *The Trial and Death of Jesus,* pp. 22–23.

— Au nevoie de un miel pe care să-l sacrifice, învăţătorule. De aceea au venit aici. Sunt prea laşi ca să o facă de unii singuri. Haide să mergem!

Pe chipul lui Dysmas se citea furia.

— Ar fi mai bine să-i spui târfei tale să tacă din gură, vrăjitorule. E foarte aproape de…

— De mine, îl întrerupse Yeshua. E foarte aproape de mine. Aşa cum doresc să fiţi şi voi. Îşi întinse o mână spre Dysmas şi cealaltă către Gestas. Şi-acum, în această clipă, vă cer să mă luaţi de mână şi să păşiţi alături de mine în lumina ce va să vină.

Gestas râse dispreţuitor şi spuse:

— Vorbeşti mereu despre mântuire. Cum este posibil să nu ştii că singura cale de a salva poporul este aceea de a-i alunga pe romani de pe pământurile noastre?

Yeshu îşi ridică mâinile în aer şi zise cu voce blândă:

— Vă previn, fraţii mei. Împotrivirea va aduce asupra poporului nostru un dezastru social şi militar. Nu alegeţi această cale. Foarte curând, Dumnezeu Atotputernicul va reînnoi legământul său cu Israelul, iar noi toţi…

— Ţi-am spus să nu ne mai ţii predici! strigă Dysmas, iar glasul lui îşi găsi ecoul peste dealuri.

Câinii începură din nou să latre.

Yeshu îşi coborî încet mâinile. Dysmas şi Gestas îşi încleştaseră fălcile.

Maryam se apropie mai tare de el. Dacă aveau de gând să-l atace, ea îi va sfâşia cu mâinile ei.

Yeshu zise cu blândeţe:

— Voi, zeloţii, îmi aduceţi aminte de acel negustor bogat care a descoperit o perlă frumoasă şi şi-a vândut toate bunurile pe care le avea ca să o poată cumpăra. Ţinea strâns la piept perla minunată, uitând de celelalte lucruri, de mâncare şi de băutură, ba chiar şi de propria familie. A descoperit prea târziu că această comoară a sa nu i-a adus decât durere şi moarte.

Cei doi bărbaţi se dădură în lături furioşi, cu pumnii încleştaţi. Maryam se întrebă dacă ei înţeleseră că visul lor de a cuceri Roma era asemenea perlei din parabolă.

— Aşadar, nu te vei alătura nouă? întrebă Dysmas.

— Sunt deja alături de voi în lumina divină, fraţii mei. Cred că este de ajuns.

— Ţi-am spus eu, zise Gestas. Este un lacheu al romanilor, la fel ca şi marele preot. De aceea ne-a spus să le plătim dări. Să ne supunem lui Cezar! Îl scuip pe Cezar!

Dysmas îşi fixă privirea aspră asupra lui Yeshu.

— Îţi cer pentru ultima oară să ne spui deschis dacă eşti cu noi sau împotriva noastră.

Adierea vântului făcea ca iarba de pe deal să se aplece, provocând un şuierat uşor.

— Nu sunt împotriva nimănui, Dysmas. Suntem cu toţii Unul în împărăţie. Mă voi ruga pentru voi.

— Ne pierdem timpul, zise Gestas, ridicându-şi mâinile dezamăgit. Să mergem şi să-i spunem Fiului Tatălui că vrăjitorul refuză să ne ajute.

Dysmas îşi duse mâna la curea, unde îşi ţinea pumnalul.

— Va fi foarte dezamăgit. Poate vrei să te mai gândeşti.

Yeshu clătină din cap.

— Nu, nu este nevoie.

— Atunci eşti un laş!

Dysmas scuipă cu dezgust către Yeshu, apoi cei doi zeloţi se întoarseră şi începură să coboare dealul.

El îi urmări cu privirea până când dispărură în umbra întunecată a măslinilor.

— Nătărăii, zise Maryam cu vocea tremurândă. De ce te persecută? Lumea asta e pe cale să ia sfârşit! Ar trebui să aibă grijă de sufletele lor, nu să-i aţâţe pe oameni să lupte împotriva Romei.

— Nu-i urî, Maryam. Au mintea întunecată. Acum sunt înflăcăraţi, dar vor pleca din această lume cu sufletele

goale. Dacă nu vrei să ai parte de aceeaşi soartă, atunci trebuie să rămâi neutru.[11]

— Neutru? Glumeşti. După cele întâmplate în seara asta, vor unelti împotriva noastră, poate vor plănui chiar să ne omoare. Sunt furioasă. Şi tu ar trebui să fii la fel.

— Se prea poate. El îi zâmbi. Dar numai apa liniştită ca oglinda reflectă lumina împărăţiei.

Expresia de furie de pe chipul ei dispăru încetul cu încetul. Închise ochii. El îi învăţase că păcătoşii veneau la ei pentru a se boteza doar când lumina împărăţiei le strălucea în ochi şi pe chipuri.

Ea spuse:

— Iartă-mă, învăţătorule. Se pare că uit învăţăturile tale tocmai în momentele în care aş avea mai mare nevoie de ele. Mi-e ruşine de mine.

— Să nu-ţi fie. Eşti şi tu obosită la fel ca şi mine. Haide…

Jos, printre măslini, se auziră voci. Doar atunci ea îşi dădu seama că acolo îşi aşezaseră tabăra zeloţii. Maryam făcu ochii mari şi se învârti pe loc.

— Binecuvântat fie Dumnezeu, de aceea a ales Dysmas locul acesta, zise ea printre dinţi. Câţi oameni crezi că a adus cu el? Pe toţi cei cinci mii?

Yeshu se încruntă.

— Nu ştiu. Haide să plecăm. Îşi aşeză o mână pe umărul ei. Nu e înţelept să mai stăm pe-aici. Sunt sigur că toţi ceilalţi sunt treji şi nerăbdători să afle ce s-a întâmplat.

O luară în jos pe cărarea care ducea la casa familiei ei din Bet Ani, dar ea nu se putu abţine să nu privească întruna peste umăr ca să se asigure că nu erau urmăriţi.

Parcurseră tot drumul în tăcere. El părea pierdut în gânduri, dar Maryam era atentă să audă sunet de paşi în urma lor. La fiecare cotitură se aştepta să cadă în vreo capcană întinsă de o gloată furioasă.

Când ajunseră în cele din urmă acasă la ea, Maryam, cu nervii încordaţi, spuse:

---

[11] *Evanghelia după Toma*, 40,42.

— Intră, învăţătorule. Eu… eu simt nevoia să rămân puţin afară, în aerul rece al nopţii.

El o mângâie tandru pe păr şi îi spuse:

— Să nu stai mult.

Se îndreptă către uşă. Când o închise în urma lui, iar ea auzi glasurile celorlalţi ucenici care îi puneau întrebări peste întrebări, Maryam simţi că nu mai poate suporta.

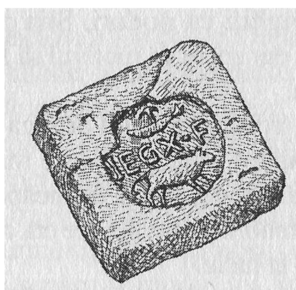
Se îndreptă către marginea drumului împleticindu-se şi vomită până nu îi mai rămase nimic în stomac şi ajunse să dea afară doar sânge.

Rămase nemişcată preţ de câteva minute, ascultându-şi propria răsuflare.

Trecu aşa un sfert de ceas până când se mişcă. Îşi şterse gura cu un colţ al himationului şi îşi aranjă hainele.

În acel moment, el avea nevoie de ea mai mult decât oricând în viaţa lui. Trase adânc aer în piept ca să se îmbărbăteze şi se îndreptă spre casă pentru a-i sta alături.

DOI

ANUL 325 DUPĂ MOARTEA DOMNULUI NOSTRU

Mirosul limbilor de privighetoare condimentate se amesteca cu fumul emanat de lemnele care ardeau, provocându-i episcopului Silvester o uşoară senzaţie de greaţă. Îşi aranjă mânecile sutanei negre şi expiră aerul, tremurând. Capul ras şi nasul lung îi erau reci ca gheaţa.

Împăratul şedea într-un jilţ împodobit, în spatele unei mese încărcate cu diverse platouri pline cu carne şi fructe. Purta o robă purpurie, strălucitoare, o vestă cu butoni auriţi şi un centiron. Constantin era un bărbat impunător, înalt, vânjos şi lat în umeri. Nici nu părea că respiră, îl urmărea doar cu privirea pe Silvester.

Silvester spuse:

— M-aţi chemat, Excelenţă?

Împăratul culese un bob de strugure de pe un platou şi îl zdrobi între dinţi. În tot acest timp, nu-şi luă privirea de la el.

Silvester înghiţi cu noduri. Ştia prea bine de ce fusese chemat, dar spera ca motivul să fie altul. Oricare ar fi fost acesta.

Focul care trosnea în vatră arunca umbre hidoase pe pereţii pictaţi cu grijă, pe bolţile mari şi rotunde şi pe tavanul impunător şi arcuit. În încăpere nu erau prea multe

piese de mobilier, dar fiecare era cioplită minuţios şi şlefuită până la luciu.

Căldura îl învăluia prin cizme, iar Silvester îşi coborî privirea către pardoseala de mozaic. Îşi imagina cum dedesubt, în cavernele subterane, sclavii trudeau la cazane pentru a încălzi mozaicul de sub picioarele lui. În alte împrejurări, căldura emanată ar fi fost o binecuvântare, dar nu şi în seara aceea. În acel moment, nu reprezenta decât o avertizare că se afla într-un loc periculos.

— Iscoadele mele mi-au spus că adunarea din această după-amiază a semănat mai mult cu o dispută decât cu o întrunire sfântă a Conciliului, rosti împăratul.

— Au existat multe dezacorduri, Excelenţă. Erezia lui Arius a provocat multă îngrijorare. Ambele părţi îşi susţin argumentele dacă Iesous ar trebui să fie sau nu socotit mai presus de Dumnezeu. Ai noştri susţin că esenţa eternă a Domnului nostru, Cuvântul, este Dumnezeu, în vreme ce arienii subliniază faptul că a fost fără nicio îndoială „zămislit", chiar dacă doar de Tatăl, şi, prin urmare, făptura lui depinde de voinţa Tatălui, ceea ce îl pune indiscutabil pe Iesous mai prejos decât Tatăl. Toată această treabă cu „singurul Fiu" este complicată, fireşte, de Psalmul doi, versetul şapte[12]. Mai rău, episcopul Eusebios din Caesarea îi dă dreptate lui Arius! De fapt, nu este decât o discuţie despre cum a putut să sufere şi să fie salvat Domnul nostru dacă nu a fost om, ci Dumnezeu sfânt. Vă asigur că vom combate aceste argumente.

În ochii împăratului apăru o sclipire, iar Silvester se luptă să-şi controleze respiraţia. Era evident că împăratul considera răspunsul interminabil al lui Silvester ca o modalitate de a trage de timp, poate chiar un subterfugiu. Acesta din urmă schiţă un zâmbet.

Împăratul îi surâse la rândul lui, însă Silvester îi simţi zâmbetul ca pe un cuţit la gâtul lui.

[12] „Domnul a zis către Mine: «Fiul Meu eşti Tu, Eu astăzi Te-am născut!»" (Psalmi 2,7)

— Am înţeles că episcopul Eusebios este, în multe privinţe, cel mai înverşunat opozant al nostru. Crede că are un avantaj secret faţă de noi.

— Da, ei bine, bătrânul e o pacoste, recunoscu Silvester.

Începuseră să-i tremure genunchii, împăratul îşi înclină capul. Cu o voce aproape inumană întrebă:

— Oare m-ai dezamăgit, Silvester?

Acesta fu cuprins de un val de spaimă.

— Nu, Excelenţă, vă cer mai mult răgaz. Am convins mai multe ajutoare de-ale lui să ne spună ceea ce ştiu despre Perlă, dar se pare că nu cunosc prea multe.

Silvester îi aruncă o privire îngrijorată episcopului Meridias, care se afla lângă uşă, aşteptând instrucţiuni. În semiîntunericul din spatele luminii emanate de foc, bărbatul nu era decât o siluetă întunecată şi înaltă. Simpla lui prezenţă acolo îl făcea pe Silvester să simtă fiori pe şira spinării.

— Atunci, înseamnă că nu te-ai folosit de toate mijloacele de convingere pe care le ai la dispoziţie. Dă-ţi silinţa mai mult.

— Vă asigur, împărate, că nu s-a dat dovadă de indulgenţă. Oamenii mei sunt foarte conştiincioşi.

Meridias pufni la auzul acestui afront, dar nu intră în încăpere. Nimeni care îl cunoştea pe Meridias nu ar fi spus că este „indulgent” – monstru, ticălos, brută, da. Dar niciodată indulgent.

— Problema este, Excelenţă, că vreme de patruzeci de ani Eusebios a avut grijă să-şi trimită cei mai buni bibliotecari în cele mai îndepărtate colţuri ale lumii unde nu pot fi găsiţi.

Constantin luă cu degetele nişte limbi de privighetoare, îşi dădu capul pe spate şi le aruncă în gură. În timp ce mesteca, întrebă:

— Fac încă parte din Adevărata Biserică?

— Unii dintre ei poate s-au călugărit. Alţii, ori au devenit pustnici, ori au dispărut pur şi simplu.

— Ar trebui să poţi să dai de urma călugărilor.

Silvester îşi agită braţele cuprins de frustrare.

— Oamenii primesc alte nume atunci când devin călugări. Este foarte greu să dai de urma acestora, mai ales dacă ei nu vor să fie găsiţi. Se pot muta de la o mănăstire la alta, luându-şi de fiecare dată un alt nume.

Împăratul se ridică din jilţ, îndreptându-şi spatele, înconjură intenţionat masa; butonii vestei sale, centironul şi carâmbii cizmelor luciră în lumina focului. Era mereu pregătit să se apere de asasinii ascunşi – un act de prudenţă, având în vedere numărul de atentate la viaţa lui.

— După părerea ta, care este cel mai mare pericol? întrebă Constantin, oprindu-se în faţa lui Silvester şi punându-şi mâinile în şolduri.

Era mai înalt decât Silvester, iar ochii parcă erau doi tăciuni. Hainele lui emanau un puternic miros de fum şi carne prăjită.

Silvester fu nevoit să îşi lase capul pe spate ca să se poată uita la el.

— Pericolul este acela că ei cunosc locul.

— Poate a dispărut.

— Posibil, dar eu cred că mai degrabă a fost acoperit acum două sute de ani – ca multe alte locuri sfinte – de către împăratul Hadrian din dorinţa lui arzătoare de a-i distruge pe evrei şi tot ce îndrăgeau ei mai mult. Să nu uităm că Hadrian a fost cel care a schimbat numele Ierusalim în Colonia Aelia Capitolina şi, ca parte din construcţia oraşului, a transformat *Kraniou Topon,* „Locul Craniului” într-o întindere vastă de pământ pe care a construit Templul Afroditei.[13] Sau – el îşi flutură mâna – poate a fost ras de pe faţa pământului în anul 303, când împăratul Diocleţian a ordonat distrugerea tuturor bisericilor şi textelor creştine.

— Crezi că este îngropat?

— Nu suntem siguri, dar trebuie să luăm în calcul şi această variantă. El înghiţi în sec. Dacă există cu adevărat,

---

[13] S-a întâmplat în 135 d.Hr. Vezi *Anchor Bible Dictionary,* menţiunea despre *Golgota.*

Excelenţă, atunci doctrinele noastre vor fi aruncate cât colo ca nişte zdrenţe.

Împăratul păru că se gândeşte la cele auzite. În cele din urmă, inspiră adânc şi ordonă:

— Vreau ca Templul Afroditei să fie dărâmat şi umplutura de pământ îndepărtată. Imediat. Dacă Perla este acolo, vreau să fiu primul înştiinţat.

— Da, Excelenţă. Fireşte.

Ochii necruţători ai lui Constantin se îngustară.

— Şi Iairus? Aţi dat de urma lui?

— Aşa cred, Excelenţă. Este într-o mănăstire a lui Pachomius în Egipt. Dar am nevoie de mai mult timp ca să verific zvonurile. Câteva luni, atâta doar.

Bijuteriile lui Constantin luciră şi scânteiară în momentul în care împăratul se întoarse cu spatele şi se îndreptă către jilţul său. Silvester îndrăzni să răsufle uşurat.

Constantin spuse peste umăr:

— Începeţi să săpaţi pământul şi găsiţi-l pe Iairus. Apoi daţi de urma tuturor celor care l-au ajutat pe episcopul Eusebios la biblioteca din Caesarea. Vreau să ştiu unde este ascunsă Perla. Supravieţuirea noastră depinde de ea. Înţelegi?

— Da, Excelenţă.

Silvester se întoarse şi se îndreptă către uşă.

În momentul în care păşi în coridor, împăratul strigă în urma lui:

— Şi episcopule!

Silvester se întoarse cu faţa către Constantin.

— Să nu vii la mine până nu vei fi dus la bun sfârşit sarcinile pe care ţi le-am încredinţat.

Silvester fu cuprins de spaimă. Înţelesul era limpede: *Nu vei scăpa cu viaţă din asta.* El făcu o plecăciune adâncă.

— Da, Excelenţă, n-am să vă dezamăgesc.

Silvester păşi pe un culoar luminat de făclii. De o parte şi de alta de-a lungul culoarului cu tavan înalt şi arcuit, erau aliniate gărzile imperiale. Lumina focului licărea pe armura lor lustruită impecabil şi conferea o nuanţă închisă

pelerinelor lor roşii. Niciunul dintre cei zece gardieni nu se uită la el.

Silvester înghiţi în sec şi încercă să-şi controleze picioarele. I se părea că zidurile masive de piatră cenuşie se înclinau spre el asemenea unor demoni care se aplecau asupra lui ca să-i ia sufletul. Oricât încerca, nu reuşea să scape de sentimentul că o prezenţă întunecată îi sufla în ceafa.

— Episcopule? întrebă Meridias, făcând un pas înainte şi întinzându-şi mâna, ca spre a-i oferi sprijin.

Silvester îi făcu semn lui Meridias să-l urmeze. Părul bălai şi ochii reci ai lui Meridias străluciră în semiîntuneric.

În timp ce înaintau alături de-a lungul culoarului, trecând de gărzi, Silvester spuse printre dinţi:

— Vasul meu este ancorat la Ephesus. Du-te cu el în Egipt. Ţine-mă la curent.

ÎNVĂŢĂTURA DESPRE SABIE

Nori de ploaie înaintează pe cer, dar nu va ploua azi, nu va fi decât arşiţă. Te simţi iritat în timp ce înaintezi de-a lungul drumului care duce către Yerushalaim. Fraţii şi surorile tale merg în faţa ta. Tu zăboveşti, îndepărtând muştele şi vorbindu-ţi în barbă, deoarece nu-ţi doreşti nimic altceva decât să te întinzi la umbra unui măslin şi să dormi până când se lasă înserarea. Dar *el* nu te va lăsa. Ai scăpat în sfârşit de mulţime, iar el te îndeamnă să te grăbeşti. Îi auzi glasul, învăţăturile, ca de obicei… dar nu poţi înţelege majoritatea cuvintelor până nu strigă:

— Ai auzit, frate?

Yeshu se opreşte, se întoarce şi se uită ţintă la tine.

Tu mijeşti ochii din cauza luminii când te uiţi la el. Părul negru îi încadrează faţa, iar cârlionţii îi cad pe umeri, uzi de sudoare. Razele soarelui te lovesc în creştetul capului ca un ciocan încins.

— Nu. Am rămas prea în urmă. Ce-ai spus?

— Vorbeam despre arta mânuirii sabiei. Ziceam că era, de cele mai multe ori, arta de a fi cu adevărat aproape de Dumnezeu.

Ucenicii se adună în cerc în jurul lui, ascultând. Îşi dau seama după tonul din vocea lui că urmează să le ţină o nouă predică, iar ei doresc să o audă.

Spre deosebire de tine. Tu nu vrei decât să bei apă rece.

Deoarece are nevoie de tine, îi spui:

— Dar este ridicol. Nu sunt întotdeauna aproape de Dumnezeu? Cum aş putea fi altfel, căci chiar tu ne-ai spus că Dumnezeu e pretutindeni, mereu.

El îşi înăbuşă un zâmbet. Este felul lui de a-ţi mulţumi pentru că ai pus o întrebare pe care nimeni nu îndrăzneşte să o adreseze. Eşti adversarul lui recunoscut, iar el îţi poartă pică şi te îndrăgeşte în acelaşi timp.

Yeshu zice:

— Eu cred că, de fapt, oamenii nu sunt niciodată aproape de Dumnezeu. Ei se gândesc la trecut sau la viitor, îşi fac griji în legătură cu ce uneltesc duşmanii lor sau, mai rău, cu ce se ocupă prietenii lor. Rareori trăiesc cu adevărat în prezent. Iar Dumnezeu aici trăieşte.

Tu îţi fluturi braţele exasperat.

— De-a dreptul fascinant, dar nu văd ce legătură are asta cu arta mânuirii sabiei.

El taie aerul cu mâna ca şi cum ar flutura o sabie invizibilă.

— Sabia are o inimă care bate, care ascultă, care loveşte. Dar lovitura este fatală doar atunci când cel care o mânuieşte acţionează într-un moment de conştientizare absolută a cauzei vieţii şi a morţii.

Tu te uiţi pe rând la ucenici. Ei par la fel de uluiţi ca şi tine. Bietul Matya, pe chipul lui tânăr se citeşte nedumerirea.

— Nu-mi plac pildele tale, zău aşa, zic eu. N-au nicio noimă. Aş vrea să ne spui pe şleau.

El îşi înclină capul într-o parte şi zâmbeşte.

— Ceea ce vreau să spun este că doar atunci când eşti foarte apropiat de cineva poţi să-l cunoşti sau să-l iubeşti.

— Sau de „ea” în cazul sabiei.

— Da. Foarte bine, frate. Ştiam eu că vei înţelege.

Zâmbeşte larg, se întoarce şi porneşte din nou la drum.

Ucenicii se aliniază în spatele lui, iar sandalele lor fac să se ridice praful. Numai tu rămâi pe loc şi te strâmbi în urma lui.

Trec câteva clipe înainte să-ţi dai seama că a vrut să spună: „...Sau în cazul lui Dumnezeu”.

Scuturi din cap, enervat că această predică ţi-a fost dedicată ţie, şi fugi ca să-l ajungi din urmă.

TREI

MĂNĂSTIREA SFÂNTUL ŞTEFAN
MARTIRUL, EGIPT

De cele mai multe ori mirosurile pătrunzătoare de vegetaţie moartă şi pământ reavăn umpleau văzduhul. Dar atunci când vântul îşi schimba direcţia, putea fi simţită adierea fierbinte şi plină de praf a deşertului. Asta le aducea aminte călugărilor de la Pachomius că roditoarele lor câmpuri se învecinau cu o pustietate vastă şi aridă.

Fratele Zarathan îşi şterse mâinile murdare de pământ de sutana sa albă şi privi în zare, la bărcile pescarilor. Acestea se legănau purtate de curentul măreţului Nil. Din locul unde se afla numără şapte bărci; erau pline cu bărbaţi şi băieţi, probabil taţi şi fii, care îşi vedeau de treburile lor de zi cu zi.

Privi peste câmpurile mănăstirii către marele zid al oraşului Phoou, unde trăia familia lui. Din pietrele încălzite se ridicau valuri de căldură, făcând ca zidul circular şi neregulat să pară o nălucă. Dincolo de oraş, către miazănoapte, piscul înalt al muntelui Gebel et-Tarif se pierdea în ceaţa prăfoasă.

Zarathan oftă, întrebându-se ce aveau să facă în acea zi prietenii lui din oraş. Probabil, îşi vor ajuta familia să pregătească câmpurile, aşa cum făcea şi el. Sau, mai bine zis, cum ar fi trebuit să facă.

Avea şaisprezece ani, părul bălai, ochii de un albastru-deschis, iar faţa, după cum îi ziceau fetele din sat, semăna cu cea a unui motan care tocmai fusese circumcis. Nu înţelesese niciodată sensul acestor cuvinte, cu toate că insulta ar fi putut face referire la faptul că deseori el se simţea puţin copleşit de cele lumeşti. Sau poate se referea la firele blonde de barbă, de lungimea unui fir de păr de pisică, care îi mijiseră pe bărbie. Nu că ar fi avut prea multă importanţă. Cu toate că mama lui ar fi vrut să-l vadă căsătorit, pe Thaddeus – acesta fusese numele lui cu trei luni în urmă – nu îl interesase niciodată căsătoria. Chiar şi înainte să vină la mănăstire, îşi petrecuse nopţile rugându-se, dorind din tot sufletul să zărească, măcar pentru o clipă, împărăţia cerurilor. Uneori, după ce se ruga până în zori, simţea cum trupul îi era străbătut de o dragoste pură şi plângea gândindu-se că poate atinsese tivul veşmântului Domnului său, Iesous Christos.

— Mulţumesc, frate, zise Zarathan unuia dintre călugării care îi aduse o ulcea golită de seminţe la masa aşezată sub un palmier.

Zarathan se uită cu sfială la ceilalţi călugări care arau pământul, plantau seminţele şi cărau apa. Apoi privi chiorâş la şirul de ulcele de lut din faţa lui. Erau atât de multe! Cum de rămăsese atât de tare în urmă?

Fratele Jonas îi dăduse sarcina simplă să cureţe ulcelele şi să le aşeze la locurile lor pe rafturile din mănăstire. În faţa lui se aflau mai mult de douăzeci de ulcele murdare şi un lighean cu apă, precum şi un vas cu apă şi un căuş cu care să-şi stăpânească setea călugării care trudeau. Cum zburase timpul! Visase cu ochii deschişi.

Alte două ulcele îi fură aduse de nişte călugări tăcuţi.

Umerii i se încovoiară.

Zarathan îşi trecu absent degetul peste gura ultimei ulcele aduse. Un strat subţire de praf de orz i se luă pe vârful degetului.

Gândul îl purtă din nou la acele nopţi lungi petrecute în rugăciune, iar amintirile extatice îl rupseră pe Zarathan de realitate. El…

— Zarathan?

Vocea gravă a fratelui Jonas, care se auzi în spatele lui, îl făcu să tresară.

Se întoarse ca un câine surprins cu o pulpă friptă de miel între dinţi.

— Ce este, frate Jonas?

— Până să-ţi dai tu seama, grămada asta de ulcele va ajunge la fel de înaltă ca tine. Când o să cadă peste tine şi-o să te facă terci, voi fi nevoit să merg în oraş – şi ştii cât urăsc asta – şi să le spun părinţilor tăi că moartea ta nu a fost un accident, ci, de fapt, tu ai murit de lene.

Ceilalţi călugări de pe câmp îşi întoarseră privirile către ei.

Zarathan se făcu roşu de ruşine.

— Iartă-mă, frate. Voi încerca să mă concentrez.

— Aşa să faci.

Jonas avea peste patruzeci de ani, părul şaten şi dezordonat, barba nepieptănată şi nasul zbârcit, fapt care îl ducea pe Zarathan cu gândul la o curmală lăsată prea mult la soare. Călugărul cel în vârstă clătină din cap, ridică de jos ulceaua şi turnă un şiroi subţire de apă peste seminţele de orz proaspăt plantate.

Zarathan vârî o ulcea în vasul cu apă şi îl spălă în interior cu ajutorul unei cârpe. Fuseseră aduse mai multe ulcele care începură să se adune pe masa de lemn.

Zarathan se simţi descurajat. El îşi spuse în şoaptă:

— Mă irosesc degeaba. Ar trebui să fiu în chilia mea, în genunchi, căutând dragostea divină…

În dreapta lui se auzi o voce gravă care îi spuse uşor:

— Mai întâi spală ulcelele, iar apoi caută dragostea divină.

Zarathan tresări.

— Frate Cyrus! Nu… nu te-am auzit apropiindu-te.

Cyrus se forţă să nu zâmbească şi se rezemă de masă. Era înalt şi robust. Părul negru şi creţ îi cădea pe umerii laţi. Barba şi mustaţa îi erau dese. Privirea din ochii lui verzi părea amuzată. Zarathan îi dădu cam treizeci şi cinci de ani.

În timp ce îşi ştergea fruntea de sudoare cu mâneca murdară, spuse:

— Ai nevoie de ajutor, frate? M-a trimis Jonas să te întreb. Cred că vrea să termini înainte ca plantele să crească şi să fie culese.

Zarathan se încruntă, băgă în apă o altă ulcea şi răspunse:

— Da, mulţumesc, frate.

Cyrus luă o ulcea şi începu s-o spele în vreme ce Zarathan întoarse un vas cu gura în jos ca să se scurgă apa şi să se usuce. Lumina soarelui era dureros de strălucitoare. Se întoarse către Cyrus, cu ochii mijiţi.

— E un adevărat tiran, mereu cu ochii pe mine, zise Zarathan în şoaptă. Întotdeauna a fost aşa?

Cyrus zâmbi.

— Nu ştiu. Eu sunt aici de mai puţin de un an, dar trebuie să înţelegi că fratele Jonas are grijă ca ogoarele să fie cultivate cum se cuvine astfel încât mănăstirea să aibă o sursă de hrană. *Abba* Pachomius spune că trebuie să ne descurcăm singuri. Nu e uşor. Jonas are nevoie de ajutorul fiecăruia dintre noi ca să poată reuşi.

Zarathan îl studie pe furiş pe Cyrus. Când nu era de faţă, ceilalţi fraţi spuneau poveşti impresionante despre el. Ziceau că fusese un soldat de temut, un arcaş în armata romană şi că omorâse mulţi oameni.

Cyrus se lăsă într-o parte şi spuse:

— Iar visezi cu ochii deschişi, frate. Hai să ne vedem de treabă!

— Poftim?

Imaginea a o mie de arcaşi lansând în aer o ploaie de săgeţi; îmbufnat, Zarathan îşi concentra atenţia asupra bărbatului înalt care se afla lângă el.

— Hai să spălăm ulcelele şi apoi să căutăm iubirea divină, repetă Cyrus.

Zarathan se strâmbă.

— Nu sunt făcut pentru spălatul ulcelelor, frate. Chemarea mea este mai înaltă. Am venit aici deoarece toată lumea zicea că *Abba* Pachomius le permite călugărilor să-şi petreacă timpul făcând exerciţii spirituale.

Ochii verzi ai lui Cyrus scânteiară.

— Plantatul este un exerciţiu spiritual, frate, deşi observ că ai clocit prea mult în sinea ta ca să-ţi dai seama de asta.

Arătă înspre cordonul pentru rugăciuni care atârna de cureaua de piele a lui Zarathan.

El privi în jos. Li se ceruse să poarte mereu cu ei un cordon pentru rugăciuni, care era un soi de şnur din lână. De fiecare dată când spunea rugăciunea lui Iesous: „Doamne Iesous Christos, fiul lui Dumnezeu, miluieşte-mă pe mine, păcătosul”, trebuiau să facă un nod. Nodurile arătau de câte ori spuneau această rugăciune în timpul zilei. Şnurul lui Zarathan avea două noduri. Aruncă o privire către şnurul lui Cyrus. Erau prea multe noduri ca să le poată număra.

El zise:

— Cyrus, aş vrea să „mă rog neîncetat”, după îndemnul Sfântului Pavel, dar aş vrea să o fac aşa cum se cuvine, în genunchi, în chilia mea. Dacă stau aici în picioare în arşiţă şi spăl ulcele nu pot să-mi urmez adevărata chemare sfântă.

Cyrus izbucni în râs, iar Zarathan se uită la el nedumerit, neînţelegând ce găsea atât de amuzant fratele lui.

Kalay, spălătoreasa, împreună cu tânăra ei ucenică, Sophia, îşi făcură apariţia din spatele mănăstirii, dinspre partea de miazăzi, care dădea spre râul Nil. Dacă Sophia era un drăcuşor de fată cu părul negru care locuia în oraş şi îşi petrecea după-amiezile ajutând-o pe Kalay, aceasta din urmă era o femeie înaltă şi sprintenă, cu părul roşcat, lung şi cârlionţat, a cărei frumuseţe o concura pe cea a legendarei Magdalena.

Zarathan se uită la ea şi pufni:

— Nu înţeleg de ce *Abba* Pachomius o lasă să locuiască aici, zise el în şoaptă. E o târfă. Poate chiar un demon.

Cyrus îşi încruntă sprâncenele negre.

— E spălătoreasă. Ai prefera să-ţi speli singur hainele? Credeam că vrei să-ţi petreci fiecare clipă rugându-te neîncetat.

Zarathan o urmări cu privirea pe Kalay care cobora către fluviu. Poalele rochiei cafenii se legănau în jurul picioarelor lungi.

— Mă sperie, zău, Cyrus.

— Pe toţi ne sperie, frate. Dar nu e vina ei, ci a noastră.

Din fericire, acesteia i se interzisese să interacţioneze cu călugării. Locuia într-o colibă de una singură, mânca de una singură şi nu avea voie să vorbească cu nimeni în afară de fratele Jonas, care îi ducea rufele murdare şi le lua pe cele spălate.

Nedezlipindu-şi privirea de la Kalay, Zarathan luă o altă ulcea. Când aceasta îi alunecă din mâinile ude, el exclamă: „O!” chiar înainte ca acesta să cadă pe jos şi să se facă ţăndări. Cioburile se împrăştiară în toate direcţiile.

Jonas trebuie să fi auzit, căci se ridică, îşi îndreptă spatele musculos şi începu să traverseze câmpul arat şi moale, apropiindu-se de Zarathan.

— O să spăl ulcele tot restul vieţii, zise Zarathan. Este a treia ulcea pe care am spart-o săptămâna asta.

— Trebuie să înveţi să te concentrezi, frate. Când vei începe să foloseşti şnurul pentru rugăciune, vei afla că ajută.

Jonas păşi sub umbra palmierului şi luă un căuş de apă înainte să rostească:

— Văd o ulcea spartă.

Bău apa din căuş până la ultima înghiţitură şi-l aşeză lângă vasul cu apă fără să-i arunce măcar o privire lui Zarathan.

Cyrus răspunse:

— Eu am scăpat pe jos ulceaua, frate. Iartă-mă. Nu am fost deloc atent. Trebuia să mă şterg pe mâini înainte să-l iau.

Îşi lăsă capul în pământ plin de smerenie.

Zarathan se uită cu ochi mari la Cyrus.

Jonas îşi plimbă privirea de la Zarathan la Cyrus şi de la Cyrus înapoi la Zarathan. Gura lui se strâmbă. Nu putea să îl întrebe pe Zarathan, fără să nu se simtă vinovat, dacă era adevărat, deoarece acest lucru l-ar determina pe Zarathan să mintă, ceea ce ar însemna că el, Jonas, ar săvârşi un păcat.

Ţinându-şi în continuare capul plecat, Cyrus continuă:

— Voi accepta orice pedeapsă îmi vei da, frate. Făgăduiesc să fiu mai atent pe viitor.

Jonas îşi mângâie îngândurat barba încâlcită.

— Nu sunt eu în măsură să te pedepsesc. Voi vorbi despre asta cu fratele Barnabas.

— Barnabas! exclamă surprins Zarathan. Ereticul?

Jonas se încruntă ameninţător.

— Fratele Barnabas l-a ajutat pe *abba* Pachomius să ridice această mănăstire. Este aici de douăzeci de ani şi este, probabil, cel mai devotat, cu siguranţă cel mai învăţat călugăr de aici. Doar pentru că lasă loc de compromisuri în ceea ce priveşte scripturile nu înseamnă că este eretic. Cred că mai potrivit ar fi să spunem că este un om pragmatic.

— Păi, zise Zarathan şi expiră prelung, vom vedea dacă sinodul episcopilor care se va întruni la Niceea va fi de acord…

— Mulţumesc, frate, îl întrerupse Cyrus, fapt care îl irită pe Zarathan, deoarece tocmai îşi începuse tirada. Ştim cu toţii că fratele Barnabas este un om foarte evlavios.

Jonas îi aruncă o privire încruntată lui Zarathan.

— Puteţi merge *amândoi* să vorbiţi cu fratele Barnabas. Chiar acum. Dar să ştiţi că Barnabas nu acordă nicio pedeapsă fără să nu o îndeplinească şi el. Dacă vă va spune să frecaţi podelele vreme de o lună, atunci se va

aşeza şi el în genunchi alături de voi. Aceasta să fie povara voastră. Dădu să plece, apoi adăugă: Şi păstraţi tăcerea până vi se va adresa.

Cyrus încuviinţă din cap, îşi şterse mâinile şi o luă spre mănăstire. Zarathan grăbi pasul în urma lui. De ce îşi asumase Cyrus răspunderea pentru ceva ce nu făcuse? Zarathan ştia prea bine că nu avea voie să vorbească până nu era eliberat din jurământul tăcerii, însă îl ajunse din urmă pe Cyrus şi spuse în şoaptă:

— Frate, de ce...

Cyrus îi aruncă o privire de reproş şi scutură ferm din cap.

În faţa lor se ridica bazilica impresionantă cu domul ei grandios. Zidurile aveau o grosime de doi coţi pentru a putea sprijini arcele magnifice şi coloanele din interior, precum şi cupola care se ridica la o înălţime de 80 de coţi.

Zarathan răsuflă uşurat. Acela era locul unde erau cântărite sufletele. Oricine intra acolo cu credinţă era iertat de păcate şi ofense, căci slava inimii curate strălucea peste lumea întreagă.

Un val de aer rece ieşi pe uşă când Cyrus o deschise, iar ei păşiră în bezna din interior. Sus de tot, aproape de tavanul arcuit, firicele de praf dansau şi se învârteau în lumina care pătrundea prin ferestre. Pereţii erau acoperiţi cu picturi care înfăţişau momente sacre din viaţa Domnului lor: naşterea Lui, frângerea pâinii la Cina cea de Taină, procesul, crucificarea.

Înaintară împreună spre biblioteca unde fratele Barnabas îşi petrecea timpul, în fiecare zi, traducând fragmente mici din documente vechi care îi erau aduse de către sătenii din apropiere. Uneori chiar şi negustorii, care erau în trecere pe acolo şi care îi cunoşteau interesele particulare, îi aduceau fragmente de papirus.

Zarathan zise printre dinţi:

— Cyrus? Ce părere ai despre fratele Barnabas? Crezi şi tu că este un eretic? L-am auzit spunând, de pildă, că Domnul nostru nu a înviat în carne şi oase, ci că ar fi fost o

înviere spirituală a sufletului! Împăratul a hotărât că astfel de afirmaţii sunt eretice. Ce părere ai?

Îl privi pe Cyrus cu coada ochiului şi-l văzu ridicându-şi ochii spre cer ca şi cum L-ar fi rugat pe Dumnezeu să-i dea răbdare.

— Cyrus, continuă el, ştii că sinodul episcopilor s-a întrunit de curând în Niceea ca să ia o decizie asupra acestor probleme o dată pentru totdeauna. S-a auzit ceva despre hotărârea lor?

Cyrus fixă cu ochii lui verzi uşa masivă de lemn a bibliotecii, iar Zarathan adăugă:

— Chiar sunt nerăbdător să aflu ce zi au hotărât pentru Paşte. Oare va coincide cu Paştele evreiesc, aşa cum se zice în *Evanghelia lui Ioannes,* sau va fi în ziua următoare, aşa cum ne spun evangheliile lui Markos, Loukas şi Maththaios? Eu, unul, cred că data corectă...[14]

Cyrus se opri şi-şi aşeză cu blândeţe degetele peste gura lui Zarathan. Nu spuse nimic, ci îl privi adânc în ochi pe Zarathan.

Acesta încuviinţă din cap în silă.

---

[14] Acesta era un subiect dificil în creştinismul timpuriu. În Asia Mică, Paştele era sărbătorit odată cu Paştele evreiesc *(Pesach),* care coincidea cu data crucificării menţionată în *Evanghelia după Ioan.* Dar Matei, Luca şi Marcu spun că Cina cea de taină este masa de Paşte şi stabilesc momentul crucificării în ziua următoare. După 150, Policarp din Smirna a mers la Roma pentru a discuta această problemă, dar nu s-a ajuns la nicio înţelegere. Cei de la Roma au insistat ca Paştele să fie sărbătorit în duminica imediat următoare lunii pline de după echinocţiul de primăvară şi nimic nu i-a putut convinge să se răzgândească. În 190, Episcopul Victor al Romei era atât de supărat că bisericile din Asia Mică sărbătoreau Paştele odată cu cel evreiesc, încât i-a ameninţat cu excomunicarea pe toţi cei care nu adoptau data propusă de romani. La mijlocul secolului al III-lea, episcopul Ştefan al Romei a intrat într-o dispută aprinsă pe acest subiect cu episcopul Ciprian al Cartaginei, care avea sprijinul provinciilor Imperiului Roman unde se vorbea limba greacă. A fost primul context în care episcopul Romei l-ar fi citat pe *Matei* 16,18 pentru a dovedi supremaţia Romei. Acest dezacord va fi una dintre cele mai lungi dispute dintre Biserica Răsăriteană şi Biserica Apuseană. (Vezi *Oxford Illustrated History of Christianity,* pp. 36–37.)

Cyrus se duse spre uşa bibliotecii. Balamalele din fier scârţâiră când Cyrus trase de ea, iar ei păşiră în aerul mucegăit dinăuntru. Încăperea mirosea a cărţi vechi şi praf. Lumina lumânărilor tremura pe pereţii de piatră ca nişte aripi de chihlimbar care zburau către tavanul înalt şi boltit.

Zarathan rămase tăcut, aşa cum fusese sfătuit, aşteptând ca fratele Barnabas să-i vorbească. Bătrânul – avea cel puţin cincizeci de ani – şedea pe o băncuţă lungă, aplecat deasupra unei mese pline cu bucăţi de papirus. Semănau cu nişte frunze ruginii, uscate, inscripţionate cu cerneală neagră şi după aspect erau foarte vechi. Bătrânul părea că le aranjează într-o ordine ştiută doar de el.

Barnabas miji ochii şi oftă. Vorbea în barbă de parcă ar fi întâmpinat probleme în descifrarea textului vechi. Părul şi barba lui căruntă străluciră uşor când îşi înclină capul într-o parte. Avea o faţă ciudată; toate componentele acesteia păreau supradimensionate. Deşi craniul era alungit şi îngust, avea o gură mare, hidoasă, nasul lung şi coroiat şi ochi căprui afundaţi în orbite. De fapt, semăna mai mult cu un cadavru decât cu un om viu. La fel ca toţi ceilalţi călugări, purta o sutană lungă, albă, încinsă la mijloc cu o curea de piele de care atârna un şnur pentru rugăciuni.

Zarathan scoase un suspin şi începu să studieze rafturile pline cu cărţi vechi şi pergamente din scriptură; ştia că multe dintre ele aveau un caracter eretic. Îl văzuse odată pe fratele Barnabas studiind Evanghelia lui Maryam care era interzisă.

Mirosul slab de cerneală mai plutea în aer ca şi când Barnabas ar fi scris ceva înainte ca ei să intre în bibliotecă. Un calamus – o bucată de trestie ascuţită la vârf – se odihnea într-o călimară cu cerneală din dreapta lui. Cerneala roşie, obţinută din oxid de fier şi clei, avea culoarea sângelui închegat. O mulţime de alte unelte de scris se aflau la îndemână: un cuţit pentru ascuţit peniţa, o piatră de ascuţit cuţitul, o piatră ponce pentru a netezi papirusul, un burete pentru şters, un compas pentru a trasa

liniile echidistante între ele, o riglă şi un disc subţire din plumb pentru a trage linii.

Zarathan se scărpină la subsuoară. Sutana din pânză îi producea mâncărime. Uneori se întâmpla ca noaptea să se dezbrace de veşmânt şi să descopere că mâinile şi abdomenul îi erau pline de bubiţe roşii. Dar înţelegea; era o parte din preţul pe care trebuia să-l plătească dacă dorea să primească dragostea divină a Domnului său care S-a înălţat la ceruri.

Fratele Barnabas trase o bucată de papirus dintr-un colţ mai îndepărtat al mesei, scoase un: „Aha!” ca şi când ar fi făcut o mare descoperire şi rearanjă bucăţile în locurile potrivite. După câteva clipe, simţi cum i se taie respiraţia şi zise în şoaptă:

— *…Îngropat în mod ruşinos.* Părea că nu respiră. În cele din urmă, şopti: Am nevoie de mai multe… detalii…

Zarathan îi aruncă o privire nedumerită lui Cyrus, care îşi drese încet glasul.

Barnabas se răsuci şi se holbă la ei surprins, ca şi când aceştia s-ar fi furişat pe la spatele lui, ţinând în mână nişte securi. Zise aproape fără suflare:

— Iertaţi-mă, fraţii mei, nu mi-am dat seama că sunteţi aici. Zarathan, sper că n-ai intrat din nou în bucluc.

Zarathan se înroşi şi îşi schimbă greutatea corpului pe piciorul celălalt. Cyrus se întoarse către Zarathan, oferindu-i astfel ocazia să mărturisească adevărul.

Acesta răspunse cu o voce posacă:

— Am mai spart o ulcea, frate.

— Înţeleg. Barnabas se uită la Cyrus. Tu cu ce-ai greşit, Cyrus?

— Am minţit ca să-l apăr pe Zarathan de mânia fratelui Jonas. I-am spus că eu am spart ulceaua.

— Atunci greşeala ta este mai gravă. Eşti conştient de asta? Chiar dacă intenţiile tale au fost bune.

Cyrus încuviinţă umil din cap.

— Da, frate.

Barnabas se ridică în picioare, iar această mişcare împrăştie bucăţile de papirus peste tot pe masă. Făcu ochii mari şi se lăsă pe spate.

— Bănuiesc că ar trebui să găsesc o pedeapsă. Îşi împreună mâinile în poală, părând că meditează asupra acestui lucru. După o vreme, spuse: Drept pedeapsă, vreau ca amândoi să postiţi timp de trei zile şi să mă ajutaţi să traduc un document pe care tocmai l-am primit. Din câte ştiu, tu te pricepi la limba aramaică, Cyrus.

Cyrus încuviinţă:

— Da, frate.

— Prea bine. Vreau să coborâţi în cripta bibliotecii de sub paraclis. Pe masă se află nişte foi. Vă rog să le traduceţi în greacă.

Cele mai valoroase documente erau păstrate în cripta bibliotecii. Zarathan nu mai fusese niciodată acolo. Puţini călugări avuseseră acest privilegiu.

— În greacă, frate? întrebă Cyrus. Nu în limba coptă?

Deşi vorbeau de cele mai multe ori în greacă – limba în care erau scrise Evangheliile –, copta era limba folosită de către creştinii egipteni. De ce voia fratele Barnabas să fie traduse în greacă?

— Da, în greacă. Vreau ca această carte să aibă câţi mai mulţi cititori. Cred că Evanghelia lui Petros este importantă…

— Evanghelia lui Petros?! exclamă Zarathan. Cartea aceasta n-a fost interzisă?

Barnabas nu păru să fi auzit remarca făcută de Zarathan. El răspunse pe un ton blând:

— Pentru primii creştini, cărţi precum Evanghelia lui Petros, a lui Philippon şi a lui Maryam *erau* singurele cărţi sfinte, Zarathan. Trebuie să le citeşti ca să înţelegi de ce.

— Dar noi am…

Barnabas îşi ridică mâna ca să-l domolească.

— Nu transforma împărăţia Domnului într-un deşert în sufletul tău, Zarathan! Citeşte cuvintele Domnului nostru oriunde le-ai găsi… şi fii recunoscător.[15]

Zarathan oftă mâhnit.

Cyrus răspunse:

— Am înţeles, frate.

Barnabas le făcu semn cu mâna să plece şi se întoarse la fragmentele lui de papirus.

— Cheia criptei se află deasupra altarului închinat Magdalenei. Să nu uitaţi, vă rog, să o puneţi la loc.

— N-o să uităm, frate.

Cyrus se întoarse şi deschise uşa cea grea. Când ieşiră pe coridor, Zarathan începu să se plângă:

— Sunt obligat să citesc scrieri *eretice!* Împăratul a ordonat pedeapsa capitală pentru asta!

Cyrus răspunse sec:

— Din fericire, împăratul Constantin este departe de aici. Te sfătuiesc să ţii seama de sfatul fratelui Barnabas şi să citeşti totul dacă tot ai ocazia.

— Dacă nu voi fi executat înainte. Nu ştiu cum poţi să fii atât de calm, când…

— Frate – Cyrus îl întrerupse şi se opri locului în mijlocul coridorului lung şi tăcut ca să se uite la Zarathan –, mai devreme m-ai întrebat de ce mi-am asumat răspunderea pentru ulceaua spartă.

— Aşa este. De ce-ai făcut asta?

Cyrus îi aruncă o privire serioasă.

— Pe vreme când trăiam în Roma, am fost învăţat să nu las să treacă o singură zi fără să nu fac cel puţin o faptă bună. Astăzi mi-ai adus aminte de asta. Acum este rândul tău. Fii iertător şi păstrează tăcerea.

Cyrus o luă din nou de-a lungul coridorului cu paşi mari şi măsuraţi, prea mari pentru ca Zarathan să poată ţine pasul cu el, fapt care îl obligă să fugă ca să-l poată ajunge din urmă.

---

[15] Cartea Secretă a lui Iacob, 13,17–19.

— Ai trăit în Roma? întrebă Zarathan copleşit. Ce-ai făcut acolo? Ai fost soldat, aşa cum vorbeşte lumea, sau…

— Iertare, Zarathan. Te implor!

De după un colţ îşi făcură apariţia doi bărbaţi care veneau în direcţia lor. Pe unul din ei îl recunoscură: era *abba* Pachomius. *Abba* cel cu părul cărunt, care însemna „tată” în ebraică, era considerat a fi fondatorul ascetismului creştin. Până la momentul acela, înfiinţase patru mănăstiri în Egipt şi mai avea alte câteva în plan. De obicei, Pachomius avea o înfăţişare senină, însă în acea zi părea uşor speriat. Celălalt bărbat, îmbrăcat într-o sutană neagră, avea părul scurt şi bălai şi o privire ageră. Zarathan nu îl mai văzuse până atunci.

Când ajunseră în dreptul lor, Cyrus îşi plecă capul şi spuse:

— Domnul fie cu tine, *abba,* frate.

— Şi cu voi, Cyrus şi Zarathan, răspunse *abba* Pachomius.

Bărbatul cel blond nici măcar nu catadicsi să le vorbească. Se îndreptă către bibliotecă asemenea unui om care avea de îndeplinit o misiune sfântă.

Când auzi balamalele de fier scârţâind, Cyrus se încruntă şi se întoarse să se uite. *Abba* Pachomius intră primul. Celălalt bărbat rămase în urmă şi se uită la Cyrus. Zarathan ar fi putut să jure că privirile pe care şi le schimbară cei doi semănau cu cele pe care şi le aruncă leii când se măsoară cu grijă de departe.

Cyrus dădu să meargă mai departe, când se auzi o voce aspră:

— Aşteaptă.

Cyrus se încordă şi se întoarse.

— Da, frate?

Bărbatul blond îşi miji ochii, apoi spuse:

— Nu eşti tu Iairus Claudius Atinius?

Zarathan văzu cum Cyrus îşi încordează muşchii umerilor prin sutana albă. Răspunse pe un ton hotărât:

— Nu, frate, nu sunt eu acela.

Tendoanele din mâinile lui Cyrus se încordară şi Zarathan îşi dădu pe loc seama că Cyrus comisese din nou un păcat pentru care trebuia să se spovedească.

Bărbatul în sutană neagră îl privi insistent pe Cyrus. Romanii îşi rădeau barba şi aveau părul scurt. Oare încerca preotul în veşmânt negru să desluşească faţa lui Cyrus prin barba deasă şi pletele lui cârlionţate?

Romanul spuse printre dinţi:

— Nu ştii unde este? Am auzit că se află aici, deşi nu mi-a venit să cred.

Cyrus răspunse:

— Primim nume noi când venim la Domnul nostru. Nu cunosc numele celui pe care îl căutaţi.

— Nu, fireşte că nu, răspunse romanul pe un ton neîncrezător.

Ezită câteva clipe, apoi intră în bibliotecă, lăsând uşa masivă întredeschisă. Zarathan zise în şoaptă:

— Îl cunoşti pe bărbatul acela?

— Nu. Cyrus clătină din cap. Dar este un trimis al Romei. Voiai să afli decizia sinodului din Niceea? Cred că vei primi răspunsul cât de curând. Ar fi mai bine…

Din bibliotecă răsunară voci. Fratele Barnabas strigă uluit:

— Nu poate fi adevărat! Ei nu ne-ar porunci să le aruncăm în foc! Reprezintă cuvintele Domnului nostru.[16]

---

[16] După ce Conciliul de la Niceea a hotărât ce cărţi vor alcătui Noul Testament, Constantin a ordonat ca toate cărţile creştinilor „eretici" – adică cele care fuseseră excluse – să fie găsite şi distruse. În câţiva ani, să fii creştin eretic a devenit o crimă capitală: trădare. Odată ce biserica şi statul au stabilit că era legitimă executarea creştinilor care nu urmau dogma oficială, toată lumea a fost în pericol, mai ales păgânii şi evreii. Cultul păgân a fost interzis în mod oficial, iar autoritatea patriarhatului evreiesc a fost eliminată pentru totdeauna. În 388, episcopul de Callinicus a atacat şi a ars o sinagogă de pe Eufrat. Episcopul Ambrozie din Milano s-a declarat pregătit să ardă orice sinagogă, „ca să nu mai existe niciun loc unde Cristos să fie negat". Reconstruirea unei sinagogi pe locul celei arse era considerată un act de trădare. Primul pogrom din istorie a avut loc în 414 d.Hr. A fost un atac organizat şi violent asupra evreilor din Alexandria, în urma căruia

Se auzi vocea puternică a romanului:

— Episcopii au decretat douăzeci şi şapte de cărţi care să alcătuiască Noul Testament. Alte cincizeci şi două de cărţi au fost declarate eretice, un cuib al făţărniciei. Conciliul de la Niceea a hotărât nu numai să fie interzise, ci şi distruse *în întregime.* Oricine va fi descoperit că citeşte sau copiază aceste cărţi va fi declarat eretic şi va fi executat.

Se auziră paşi grei şi autoritari lovind pardoseala.

— De asemenea, trebuie să vă aduc la cunoştinţă că a fost decretată şi doctrina învierii. A fost o înviere *trupească.* Domnul nostru s-a înălţat cu trupul. S-a înţeles? După o clipă, blondul continuă: În plus, Conciliul a hotărât că Miriam a fost fecioară. Ba chiar se gândesc să decreteze faptul că ea a fost mereu fecioară, chiar şi atunci când a dat naştere Domnului, şi că a rămas aşa pentru tot restul vieţii.

— Dar… zise Barnabas pe un ton neîncrezător, Domnul nostru a avut patru fraţi: Iakobos, Ioses, Iuda şi Simon. Şi două surori, Mariam şi Salome. Cu ei cum rămâne?[17]

— Conciliul a ajuns la concluzia că nu erau surori şi fraţi adevăraţi. Au fost surori şi fraţi vitregi sau, poate, chiar verişori, dar *în niciun* caz surori şi fraţi adevăraţi.

---

comunitatea evreiască a fost rasă de pe suprafaţa pământului. (Vezi Carroll, pp. 176,206–7.)

[17] Cuvântul grec folosit în Noul Testament este *adelphos,* care înseamnă „frate”. Nu apare nicăieri în Noul Testament că ar avea înţelesul de „frate vitreg”. De asemenea, cuvântul *adelphos* nu are deloc înţelesul de „văr”. Pentru „văr” există un alt termen grec, *anepsios.* Când în *Marcu* 6,3 se spune că Isus este fiul Mariei şi frate cu *(adelphos)* Iacob, Iosif, Iuda şi Simon, înţelesul este foarte clar. El nu se referă la niciunul dintre aceşti bărbaţi ca fiind *anepsios* ai lui Isus. De asemenea, atât în *Galateni* 1,19, cât şi în *Corinteni* 9,5, Pavel foloseşte termenul *adelphos.* Din moment ce a folosit termenul de *anepsios* în *Coloseni* 4,10, este evident că ştia diferenţa dintre cei doi termeni. Dacă Pavel ar fi vrut să spună „văr”, ar fi folosit cuvântul *anepsios* în *Galateni* şi în *Corinteni.* Dar nu a făcut-o.

Pentru mai multe informaţii referitoare la fraţii şi surorile lui Isus, citiţi cartea lui John P. Meier: *A Marginal Jew: Rethinking the Historical Jesus,* vol. 1, pp. 324–332.

Se lăsă un moment de tăcere, apoi Zarathan îl auzi pe roman întrebând:

— Ce citeşti acolo?

Fratele Barnabas răspunse pe un ton blând şi temător:

— Nu ştiu sigur, încă. Cred că este o carte scrisă de fratele, ăă, vărul Domnului nostru: Iakobos. Este în ebraică, prin urmare, este intitulată *Cartea Secretă a lui Yakob.* De-abia am început să traduc…

Romanul comandă:

— Arunc-o pe foc! Arde toate cărţile din încăperea aceasta care sunt considerate eretice. Îţi voi da o listă şi vreau să-mi dai şi tu o listă cu numele călugărilor care au citit aceste cărţi.

— Dar toţi cei din mănăstire au citit cel puţin o parte din aceste cărţi, obiectă *abba* Pachomius.

— Atunci aduceţi-i pe toţi în faţa mea, în seara aceasta, la cină. Mai sunt două ceasuri până atunci, nu-i aşa? Trebuie să mă asigur că toţi călugării înţeleg hotărârile Conciliului.

Romanul ieşi tiptil din bibliotecă, urmat de *abba* Pachomius, palid la faţă şi răscolit.

— *Pappas* Meridias, aşteaptă, te rog.

— Mai ai o mănăstire în susul apei, *abba.* După ce voi termina aici, ne vom întâlni acolo. Apoi vom discuta situaţia până la cel mai mic detaliu.

Meridias îşi ţinu fruntea sus şi afişă o expresie arogantă.

— Am înţeles, *pappas* Meridias, se supuse Pachomius. Voi aştepta. Avem multe de lămurit înainte să le cerem călugărilor noştri să…

Trecură de un colţ, iar glasurile lor deveniră imperceptibile.

— Aşadar, e episcop, zise Cyrus.

Pappas, echivalentul grecesc pentru „tată”, era termenul folosit pentru episcopi.

Cyrus zise încet:

— Haide. Noi ar trebui să fim în criptă şi să traducem o carte.

Cyrus făcu dreapta şi o luă de-a lungul coridorului. Razele soarelui pătrundeau prin ferestrele înalte, luminând bolta magnifică de deasupra lor.

Zarathan zise în şoaptă:

— Să traducem o carte pe care trebuie să o ardem. Dacă află cineva, vom fi executaţi.

Îl studie pe Cyrus cu coada ochiului. Iairus Claudius Atinius? De ce i-ar spune pe nume un episcop din Roma? Dacă bărbatul nu-l cunoscuse personal pe Cyrus, atunci altcineva trebuie să-i fi făcut o descriere amănunţită, astfel încât romanul să-l poată recunoaşte... dacă, într-adevăr, îl recunoscuse.

Chiar înainte să iasă în grădina luminată de razele soarelui, unde palmierii se legănau în adierea vântului, Cyrus se opri şi se întoarse.

— Zarathan, bănuiesc că îţi va fi imposibil să uiţi numele roman pe care tocmai l-ai auzit.

Simţindu-se jignit, el îşi îndreptă umerii şi răspunse:

— Pot să păstrez un secret.

Ridurile din colţul ochilor lui Cyrus se adânciră. El încuviinţă scurt din cap către Zarathan, uşurat:

— Mi-ai face o mare favoare, frate.

PATRU

Mahanayim

15 NISAN, ANUL 3771

În depărtare se auzeau tunete, iar mirosul pronunţat al furtunii care se apropia se simţea în rafalele de vânt care măturau muntele întunecat. Ploaia începuse deja să lase urme pe mantaua de lână a lui Yosef, iar stropii de apă se prindeau ca nişte nestemate pe firele aurite cu care era cusut veşmântul.

În timp ce-şi mânau caii pe cărăruia abruptă care ducea spre trecătoare, lumina stelelor scânteia printre frunzele măslinilor şi arunca umbre nedesluşite peste povârnişurile stâncoase.

Yosef scrută întunericul şi îşi dădu seama că asculta cu încordare zgomotul făcut de soldaţi, zornăitul hăţurilor sau sunetul făcut de vreo sabie trasă din teacă, poate chiar vâjâitul suliţelor prin aer. Nu avea să treacă mult până când crima lor va fi descoperită şi centurionii trimişi pe urmele lor. Nu ştia cât timp mai aveau la dispoziţie. Îi strigă slujitorului său, care călărea în faţa lui:

— Titus, tu eşti samaritean. Când vom ajunge în vârful muntelui?

Titus, în vârstă de douăzeci şi cinci de ani, cu ochi cenuşii şi păr şaten şi cârlionţat, avea întipărită pe chip expresia

împietrită a unui bărbat curajos care îşi aştepta propria execuţie. El răspunse:

— Ar trebui să ajungem în vârful piscului pe la ora cinci sau şase din noapte, stăpâne.[18]

— Prea bine. De-abia aştept să ducem la bun sfârşit misiunea noastră. Cunoşti locul pe care îl căutăm?

— Da, stăpâne. Aici am crescut. Îl cunosc bine.

Yosef ezită o clipă, apoi spuse pe un ton mai blând:

— Şi ştii ce trebuie să facem dacă dăm greş aici?

— Ştiu, stăpâne, deşi mă rog să nu fie nevoie.

— La fel şi eu, Titus.

Al treilea bărbat care îi însoţea avea faţa asemănătoare cu cea a unei păsări răpitoare, îngustă şi ascuţită, cu ochi căprui şi ageri. Purta o robă lungă şi albă. Îl chema Mattias, dar îl rugase pe Yosef să nu-i rostească niciodată numele cu voce tare în public – era o măsură de precauţie în cazul în care ar fi fost prinşi. Mergea la câţiva paşi în spate, mânând calul cu desagi. Bietul animal, cu capul plecat în pământ, de-abia urca povârnişul sub povara desagilor pe care îi purta în spinare.

— Credeţi că sunt deja pe urmele noastre? întrebă Titus.

Yosef îşi mână calul pe lângă o stâncă, înainte să răspundă:

— Nu cred. Legea le interzice oamenilor noştri să iasă din casă încă două zile. Atunci vor afla şi îl vor înştiinţa pe prefect. Sper ca Petronius să găsească o scuză bună.

Lui Petronius, un centurion cu o oarecare reputaţie, avea să-i fie foarte greu să explice de ce dăduse greş.

Tânărul Mattias, care se afla în spatele lor, zise:

— Le va spune că a adormit.

---

[18] O nouă zi a început în jurul orei 7:00 seara. Asta înseamnă că data s-a schimbat la acea oră. Orele se calculau în funcţie de schimbarea datei, astfel încât 15 Nisan începea cu prima oră a serii sau 15:00. A doua oră era ora 16:00 etc. Prima oră a zilei 15 Nisan era a doua zi dimineaţa la 7:00. Acest aspect este foarte important pentru a înţelege datele asociate cu crucificarea. Dacă Isus a înviat duminică, atunci, conform metodei evreieşti de a preciza timpul, Isus nu a înviat după trei zile, ci după două.

Yosef se înfioră. Ultimele zile fuseseră înspăimântătoare. Toate acele fapte săvârşite în secret îl storseseră de vlagă. Trase adânc aer în piept, apoi expiră încet.

— Sper să nu facă asta. Nimeni nu îl va crede. Îl vor omorî.

— Ba nu, zise Mattias. Ceilalţi doi care au făcut de strajă împreună cu el îi vor ţine isonul. Mita noastră le-ar fi îndeajuns să îşi cumpere fiecare un regat întreg.

Titus se uită urât la tânăr şi spuse:

— Credeam că „cei care se scaldă în zori” au renunţat la bogăţiile lumeşti. De unde o să faci rost de o sumă atât de mare?

„Cei care se scaldă în zori”, denumiţi astfel datorită ritualului lor de a se scălda în fiecare dimineaţă, mai erau cunoscuţi şi sub denumirea de esenieni. Numele sectei venea de la un artefact sfânt care fusese pierdut, oracolul, sau *essen* – o platoşă purtată pe vremuri de înalţii preoţi. Douăsprezece pietre, fiecare inscripţionată cu numele unui trib, dispuse pe patru rânduri, străluceau pe această platoşă. Dumnezeu anunţa victoria în luptă trimiţându-şi puterea prin aceste pietre şi făcându-le să strălucească pentru a-i călăuzi pe soldaţi. Conform învăţăturii, *essen* încetase să mai strălucească în urmă cu două veacuri. După ce Dumnezeu renunţase la acel artefact sacru, acesta dispăruse sau, poate, fusese aruncat undeva în deşert de către oamenii nemulţumiţi.[19] Yosef auzise zvonuri cum că „cei care se scaldă în zori” ascunseseră artefactul undeva în adâncul unei peşteri din Qumran, unde era păzit de nişte bestii înaripate, cu colţi.

Mattias zise:

— Avem noi căile noastre prin care să facem rost de mijloace băneşti.

Titus dădu din mână a lehamite.

---

[19] Pentru mai multe informaţii despre *essen,* vezi *Anchor Bible Dictionary,* menţiunea despre esenieni.

— Iartă-mi neobrăzarea, stăpâne, dar nu ştiu de ce le dai ascultare acestor oameni. Sunt păcătoşi de cea mai joasă speţă. Eu nu i-aş lăsa nici să-mi lege sandalele, darămite…

— Tăcere! Tonul arogant din vocea lui Titus îl înfuriase pe Mattias. Nu uita că eu am fost acolo atunci când Yeshua a început să studieze alături de Yohanan Baptistes în Qumran. Am fost acolo când a fost arestat! Eu am fost ultimul lui apostol! Fraţii mei se vor întâlni cu Maryam dimineaţa, în faţa mormântului, îi vor da artefactul sacru şi îi vor spune că planul ei a fost dus la bun sfârşit. Comunitatea din care fac parte şi-a asumat multe riscuri, prin urmare, şi-a câştigat anumite drepturi – mai puţin bunăvoinţa ta.

Titus îşi lăsă umerii în jos şi privi în altă parte. Interpretând acest gest drept căinţă, Mattias continuă pe un ton mai blând:

— Există mulţi oameni care ne împărtăşesc credinţa şi care nu fac parte din comunitatea noastră. Câţiva sunt chiar bogaţi – dar mă tem că, de astă dată, am cerut prea mult. Cred că unii dintre ei şi-au golit casele ca să ne poată ajuta. Dacă vreunul dintre servitorii lor va vorbi, s-ar putea să se afle şi atunci vom fi pierduţi.

Titus se uită la Yosef aşteptând un răspuns. În cele din urmă, acesta spuse:

— Şi tu ţi-ai câştigat nişte drepturi, Titus. Mai ales acela de a fi neobrăzat. Haide, spune ce ai de gând să spui.

Titus fusese slujitorul credincios al lui Yosef de mai bine de zece ani. Titus şi Maryam duseseră la bun sfârşit cele mai grele sarcini. Aceştia acceptaseră ritualul impurităţii asociat cu atingerea morţilor şi făcuseră acest lucru fără să se plângă, astfel încât Yosef să se poată curăţa de păcate înainte de zilele sfinte şi, prin urmare, să-şi salveze cariera politică şi cea religioasă. Ceea ce nu ştiau ei însă era faptul că el le abandonase pe amândouă. În acea noapte urma să fugă din Palestina pentru totdeauna, înainte ca romanii să-l poată acuza pentru rolul pe care îl jucase.

Tot ceea ce dorise şi iubise se afla acolo. Îşi petrecuse zile şi nopţi la rând în agonie pentru că trebuia să se despartă de ceea ce îi era mai drag. Acum nu mai simţea decât o singurătate sfâşietoare.

Titus îşi îndepărtă buclele şatene de pe ochi şi spuse:

— Omul a fost un criminal, stăpâne. N-ar fi trebuit să le permiţi „celor care se scaldă în zori” să te convingă să iei parte la nebunia asta. Trupul lui trebuia dat rudelor, aşa cum este obiceiul.

— Rudelor lui.

Mattias scuipă dezgustat.

Titus îşi întoarse capul ca să poată să se uite la cel din spatele lor.

Yosef explică răbdător:

— Rudele lui nu au vrut trupul lui, Titus. L-au considerat nebun. L-au renegat cu mulţi ani în urmă. Nu mai avea pe nimeni. Dacă nu l-aş fi revendicat ca să-l îngrop aşa cum se cuvine, trupul lui ar fi fost lăsat afară zile la rând ca să fie devorat de şacali şi de vulturi. Nu m-a lăsat inima să fac lucrul ăsta.[20]

— Şi totuşi, nu înţeleg de ce te-ai pus în pericol. Dacă vor afla…

— Acestea sunt zilele din urmă, ceasurile din urmă, îl întrerupse tânărul îmbrăcat în alb. Împărăţia lui Dumnezeu este aproape. Trebuie să acceptăm cu toţii pericolul cel mai mare.

Titus se comportă ca şi când n-ar fi auzit aceste cuvinte. El continuă:

— Exact de asta s-au temut romanii, stăpâne. Dacă vor afla ce ai făcut…

— Vor afla, Titus. Poţi fi convins de asta, zise Yosef cu o voce obosită. De ce am făcut-o… pentru că l-am crezut.

Titus tăcu preţ de câteva clipe, încruntându-se, apoi murmură:

— Nu m-am gândit la asta.

---

[20] Conform legii romane.

Yosef zâmbi trist. Chiar el fusese surprins de această mărturisire. În ultimul an, dorinţa lui arzătoare de a vedea împărăţia devenise o durere fizică, un chin pe care nicio plăcere pământească nu l-ar fi putut alina.

— Te referi la faptul că fac parte din Sfatul celor Şaptezeci şi unu?[21] Eu cred că până şi marele învăţător, Naqdimon a crezut în el, chiar dacă n-a mărturisit asta niciodată.

Fiecare adiere de vânt făcea ca Perla, care era înfăşurată într-un giulgiu de pânză şi legată de spatele calului, să emane arome de mir şi aloe. Parfumurile erau atât de puternice, încât păreau că îl învăluie şi îl pătrund asemenea Duhului Sfânt. Naqdimon făcuse rost de aceste mirodenii puternice – cu siguranţă, un act de credinţă, poate chiar fapta unui ucenic –, iar apoi Maryam înfăşurase cu grijă şi în taină Perla în giulgiul de pânză pentru a o ascunde.

Pe măsură ce urcau, muntele Ebal părea că se ridică odată cu ei spre miazănoapte. Yosef privi spre valea care se întindea între munţii Ebal şi Gerizim. Lămpi cu ulei străluceau în multe case, făcând ca valea să semene cu o cutie uriaşă de bijuterii răsturnată. Câteva lămpi străluceau şi printre ruinele oraşului antic Shekem.

Trecură de o cotitură a drumului, iar măslinii dispărură lăsând loc unei păduri de pini înalţi, unde aerul devenea din ce în ce mai rece şi mai pătrunzător.

Yosef îşi înfăşură mantia strâns în jurul umerilor. Firele de aur brodate pe pânza fină şi scumpă, vopsită în culoarea indigoului, străluceau la lumina stelelor. Mantia era un simbol al bogăţiei şi al statului social, un indicator al funcţiei înalte pe care o ocupa în cadrul Sfatului. În acea seară, după ce totul avea să ia sfârşit, o va da cuiva care o merita, împreună cu toate celelalte articole care l-ar fi putut identifica. Îşi privi degetul arătător care era gol, dar pe care, în dimineaţa aceea, purtase un inel mare din aur cu sigiliul în formă de rodie al familiei lui. Fusese al

[21] Sanhedrinul era compus din şaptezeci de membri, plus Moise.

străbunicului său. Toată viaţa lui, Yosef folosise inelul pentru a imprima ceara drept sigiliu oficial pe acte şi documente. Îl preţuise mereu, în acel moment, se afla pe degetul unui mort. Un cadou mic, nu mai mare decât un bob de muştar în acel plan măreţ, dar era tot ce putuse oferi mai bun.

Se frecă la ochi şi îşi ridică privirea spre piscul stâncos al muntelui Gerizim. În noaptea neagră, părea un dinte uriaş şi negru înfipt adânc în pântecele bolţii cereşti. Versantul dinspre apus era învăluit în norii care aduceau cu ei o perdea de ploaie. Înainte de ora trei din noapte, se vor afla în mijlocul unei ploi torenţiale.

— Tu crezi, Titus? întrebă el încet. Crezi ceea ce a spus Maryam despre muntele acesta?

Titus îşi plimbă privirea peste norii de ploaie, cântărind furtuna, ca apoi, în cele din urmă, să rămână cu ochii aţintiţi asupra piscului.

— Acest munte a fost întotdeauna cunoscut de poporul meu sub numele de *tabbur ha'ares,* „centrul pământului", singurul loc unde cerul se uneşte cu pământul. Se spune că Moshe a îngropat Chivotul Legământului acolo sus, pe cel mai înalt pisc.

Şi arătă cu degetul.

— Ar trebui să păstrăm tăcerea, zise printre dinţi Mattias, care mâna calul cu desagi. Este periculos să vorbim despre astfel de lucruri. Ce s-ar întâmpla dacă ar afla prefectul Pontius Pilatus[22]? Şi-ar trimite soldaţii să scotocească

[22] Cu toate că în Noul Testament se foloseşte termenul *procurator* pentru Pontius Pilat, acest lucru este greşit. Este o eroare care ne ajută, de fapt, să datăm documentele. Ştim din numeroasele inscripţii arheologice că, în timpul domniilor Împăraţilor Augustus şi Tiberius, guvernatorilor provinciilor li se atribuia funcţia de *praefectus.* Acest lucru este adevărat în ceea ce priveşte inscripţiile despre Pontius Pilat, care apare ca fiind *praefectus Iudaeae,* prefectul Iudeei. Numai după domnia împăratului Claudius, începând cu anul 41, aceşti guvernatori au fost numiţi *procurator.* (Vezi *Anchor Bible Dictionary,* menţiunea despre *procurator.)*

muntele ca să-l afle, ar distruge templul şi i-ar omorî pe toţi cei care se închină acolo![23]

Titus îşi încleştă fălcile, încercând în mod vădit să-şi înăbuşe o tiradă de vorbe neplăcute. Nici măcar nu dăduse un răspuns complet întrebării lui Yosef.

— Periculos sau nu, zise Yosef, Maryam crede în tradiţia samariteană. Prin urmare, şi eu cred.

În minte îi apăru imaginea ei cu ochii plini de lacrimi şi chipul ei frumos încadrat de păru-i negru: „Yosef, te rog, te implor. Mântuitorul trebuie salvat…”

Sarcină deloc uşoară pentru Yosef sau pentru oricine altcineva. Nimic din ce stătea scris în cărţile sfinte nu îi pregătise pentru un Mesia care să aibă parte de o asemenea soartă. Modul în care murise fusese scandalos, extrem de ruşinos, arătând lumii că nu el era Izbăvitorul, ci, dimpotrivă, că fusese blestemat de Dumnezeu.[24]

Yosef simţi o durere ciudată în inimă, asemănătoare cu cea a unei răni adânci care nu contenea să mai sângereze. Se aplecă în faţă şi mângâie coama calului său. Fulger,

---

[23] Ceea ce a şi făcut, în anul 36 d.Hr. când un profet samaritean a anunţat că va dezvălui poporului său tabernaculul, Pilat şi-a trimis soldaţii să-i oprească pe oameni şi să-i omoare. Josephus relatează această întâmplare în cartea sa *Antichităţi,* XVIII: 85–89. Ştim, de asemenea, că în anul 70 mai mult de 11.600 de samariteni au fost omorâţi pe muntele Gerizim, atunci când romanii au atacat muntele şi au încercuit locul de închinare. Chiar şi astăzi, comunitatea samariteană de lângă Nablus îşi oficiază sărbătorile anuale pe muntele Gerizim.

[24] În 1 *Corintieni* 1,18, Pavel scrie că necredincioşii numeau „nebunie curată” să spui despre un crucificat că este fiul lui Dumnezeu. Un secol mai târziu, Părintele Bisericii, Iustin Martirul, spunea că a numi un crucificat ca fiind divin era o ofensă gravă adusă necredincioşilor şi scria: „Se spune că nebunia noastră stă în faptul că noi aşezăm un crucificat pe locul doi după Dumnezeul statornic şi etern, Creatorul Lumii” *(1 Apol.* 13, 4). Este, de asemenea, interesant de menţionat faptul că în mărturisirea de credinţă stabilită de către Conciliul de la Niceea în 325, Crezul de la Niceea, nu se vorbeşte deloc nici despre moartea lui Isus, nici despre crucificarea acestuia, probabil din aceleaşi motive.

calul său, îşi scutură capul deranjat parcă de mână tremurătoare a lui Yosef.

Acesta îl bătu uşor cu mâna şi zise în şoaptă:

— E în regulă, Fulger. Suntem bine. Nu-ţi fie teamă, şi se întrebă dacă nu încerca oare să se încurajeze pe el însuşi.

Titus arătă spre bolovanii care se vedeau pe cărare, în faţa lor.

— Când vom trece de stâncile astea, trebuie să părăsim drumul şi să o luăm prin pădure. Printre pini şerpuieşte o potecă ascunsă; este mult mai anevoioasă, dar mai scurtă.

— Prea bine, încuviinţă Yosef.

După ce trecură de stânci, intrară în pădure şi înaintară de-a lungul potecii întunecate şi şerpuitoare vreme de vreo două ceasuri, până când ploaia începu să cadă ca o pânză neagră peste împrejurimi. Caii începură să alunece în noroi, fapt care le încetinea pasul. Cu toate că Yosef îşi trăsese demult gluga peste cap, aceasta nu reuşea să-l apere prea bine de ploaia torenţială. Apa i se prelingea pe faţă, împiedicându-l să vadă, cu excepţia momentelor când strălucirile fulgerelor străpungeau întunericul.

Pe la ora şase, pe când se apropiau de vârful muntelui, un sunet ciudat răsună prin furtună, asemenea unui tunet, doar că era diferit într-un fel pe care nu îl putea defini. Yosef se ridică în şa şi ciuli urechile, încercând să desluşească altceva în afară de mugetul furtunii care sfâşia crengile pinilor.

— Ce este? întrebă încet Titus. De ce te-ai oprit, stăpâne?

— Auzi?

Preţ de câteva clipe, nimeni nu scoase nicio vorbă. În cele din urmă Mattias spuse:

— Nu aud decât furtuna.

Titus nu dăduse niciun răspuns. Yosef clipi pentru a-şi îndepărta ploaia din ochi şi scrută întunericul în partea stângă, unde ştia că trebuia să se afle Titus călare. Desluşi vag silueta unui om, un punct întunecat pe un fundal de negru ca smoala.

— Titus? zise el încet.

Un fulger brăzda cerul de smoală şi îl zări pe slujitorul lui înconjurat de o perdea de ploaie.

— E mai mult decât o furtună, zise Titus în şoaptă. Este…

Îşi înclină capul, ciulind urechile. Sunetul deveni din ce în ce mai ascuţit. Yosef termină fraza cu o voce tremurândă:

— … Zgomotul făcut de nişte cai ce dau năvală spre noi.

— Dumnezeule mare! exclamă esenianul. Am fost trădaţi! Vin după noi!

— Dă-mi hăţurile alea! ordonă Yosef.

Se îndreptă călare spre el, înşfacă hăţurile din mâinile esenianului şi strigă:

— Repede! Ascundeţi-vă amândoi! Eu voi fugi…

Înainte să apuce să-şi termine propoziţia, primii cai ţâşniră din pădure năpustindu-se spre ei ca un val înspumat. Yosef zări luciul scuturilor şi al armurilor lustruite, precum şi strălucirea de argint a săbiilor ridicate. Unul dintre centurioni strigă în greacă:

— Luaţi desagii! Omorâţi-i pe călăreţi!

Un fulger argintiu de lumină tăie perdeaua de ploaie, iar Yosef fu doborât de pe cal. Se izbi cu putere de pământ. Săgeata îi găuri mantia în zona umărului. Furios, el strigă:

— Titus! Ia calul şi pleacă!

Ridică hamurile.

Titus dădu pinteni calului, iar acesta sări în faţă, împrăştiind cu copitele noroiul din faţa lui Yosef. Titus apucă hamurile calului de povară şi o luă la goană prin noapte, făcându-se nevăzut.

Yosef sări în picioare şi începu să coboare panta prin pădure, urmat îndeaproape de esenian. Pentru o clipă, romanii fură confuzi. Strigau unii la ceilalţi, întrebându-se în ce direcţie o luase calul de povară şi dacă îi văzuse careva pe „preoţi”. Apoi, majoritatea cailor o luară în goană pe urmele lui Titus.

Yosef aluneca şi se împleticea prin noroiul care acoperea versantul abrupt al muntelui, încercând să aleagă o cale pe care caii să nu o poată urma. În spatele lui îl auzea pe esenian suflând din greu, de parcă se sufoca.

Strigătele romanilor răsunau pe coama dealului, dar din cauza furtunii nu reuşea să desluşească tot ce spuneau.

În cele din urmă, sângerând puternic şi neputând să meargă mai departe, el reuşi să ajungă lângă nişte copaci doborâţi, adunaţi grămadă lângă o stâncă şi se prăbuşi.

Mattias îl urmă, târându-se pe burtă până acolo.

O ţesătură înfiorătoare de fulgere brazdă cerul, urmate de bubuitul tunetului. Yosef îi zări pe soldaţi sus, pe deal, încercând din răsputeri să-şi controleze caii speriaţi.

Mattias de-abia reuşi să rostească:

— E o nebunie! Nu putem face nimic? Nu vom fi decât nişte martori?

Yosef urmărea cu privirea cum caii romanilor se luptau să-şi păstreze echilibrul pe povârnişul stâncos acoperit cu noroi, în timp ce alergau de-a lungul lizierei pădurii. Centurionii strigau unii la alţii, încercând să-i dea de urmă lui Yosef – era aproape imposibil din cauza întunericului şi a ploii.

Yosef se ascunse în spatele unul buştean căzut. Umărul începuse să-l doară îngrozitor. El răspunse cu un glas chinuit:

— Nu suntem martori. Yeshua a spus că vor fi doar trei martori: spiritul, apa şi sângele.[25]

Mattias începu din nou să plângă.

O rafală de vânt tânguitoare mătură panta, acoperindu-i cu frunze moarte. Yosef şopti printre dinţi:

— Încetează şi ajută-mă să scot săgeata asta. Trebuie să plecăm înainte să înceteze furtuna.

[25] Vezi *1 Ioan* 5,8.

CINCI

Cyrus aprinsese o singură lampă cu ulei când intraseră în bibliotecă. Flacăra ei arunca o lumină slabă şi pâlpâitoare peste sicriele stivuite sus, de-a lungul pereţilor, şi peste codicele, pergamentele şi papirusurile care erau împrăştiate pe mese. Din sutele de firide ale pereţilor ieşeau nenumărate alte pergamente. Cripta, care se întindea pe o lungime de zece stânjeni dintr-o parte în cealaltă, semăna cu un fagure uriaş.

Zarathan îşi ridică privirea. Tavanul rotund se ridica la o înălţime de patru ori mai mare decât a lui, către o trapă care dădea în paraclis, capela de rugăciune. Scări masive din piatră, cioplite în pereţii de stâncă, duceau la trapă.

— Cred că la origine aceasta a fost o peşteră, lărgită ulterior pentru a servi drept criptă, zise Zarathan în şoaptă, iar vocea lui răsună în semiîntuneric. Mă întreb dacă nu cumva *abba* Pachomius a ales să îşi construiască bazilica în acest loc datorită acestei peşteri.

— Se prea poate, răspunse Cyrus în timp ce înmuie peniţa şi scrise un rând pe pergamentul din faţa lui. Multe dintre aceste sicrie par a fi vechi de secole.

Zarathan strâmbă din nas. Mirosul mucegăit al osemintelor şi al manuscriselor vechi se simţea peste tot. Îşi astupă nasul cu mâneca albă a sutanei sale ca să estompeze mirosul.

— De ce n-a spus nimeni că aceasta este de fapt o criptă? se plânse Zarathan.

Cyrus, aplecat peste manuscrisul interzis, răspunse:

— Foarte puţini oameni au văzut cripta, iar aceştia nu vorbesc niciodată despre ea. Ar trebui să te consideri norocos. Datorită unei ulcele sparte, ai devenit unul dintre aleşi.

Cyrus înmuie din nou peniţa în călimara cu cerneală şi scrise cu grijă încă un rând, repetând încet în greacă:

— Nu vrei să afli ce scrie aici, Zarathan?

— Nici gând! Dacă mă întreabă cineva, pot spune cu adevărat că nu am citit niciodată o carte interzisă.

Un zâmbet vag apăru pe buzele lui Cyrus.

— Nu tu o vei citi, ci eu. Vorbeşte despre moartea Domnului nostru. Eşti sigur că nu vrei să afli?

Zarathan ezită.

— Este diferită de evangheliile recunoscute?

— O parte. Nu vrei măcar să afli cum se numea centurionul care a făcut de strajă la mormântul Domnului după crucificare?

Zarathan făcu ochii mari.

— Numele *adevărat* al centurionului?

Cyrus zise în şoaptă:

— Petronius.

„Petronius", repetă în sinea lui Zarathan, apoi continuă cu voce tare:

— Cyrus, eşti sigur că nu voi fi condamnat la moarte pentru că ştiu numele acesta?

— Cred că, dacă ar putea, ar face-o. Dar interdicţia se referă numai la citirea şi copierea cărţilor eretice. Din câte se pare, nu au condamnat şi „auzirea" acestor lucruri interzise. Poate pentru că este greu de dovedit.

Zarathan înghiţi cu noduri.

— Şi ce altceva mai scrie?

Cyrus răspunse:

— Bătrânii s-au dus la Pilatus şi l-au rugat să pună soldaţi care să păzească timp de trei zile cripta de teamă ca ucenicii lui să nu-i fure trupul. Le era teamă că, dacă acesta

va dispărea, oamenii vor presupune că Domnul nostru a înviat din morţi, fapt care ar fi dovedit că era Mesia.

— Dar majoritatea acestor lucruri le cunoaştem deja. Ce altceva mai scrie?

Încruntat, Cyrus continuă să citească documentul:

— Doi bărbaţi învăluiţi în lumină strălucitoare au coborât din ceruri, iar piatra s-a dat singură la o parte. Aceştia au intrat în mormânt, apoi au ieşit afară trei bărbaţi, urmaţi de cruce.

— De cruce? întrebă neîncrezător Zarathan. Ce căuta în mormânt?

— Crucea nu era moartă, ci vie. Din ceruri s-a auzit vocea lui Dumnezeu, care a întrebat: „Ai propovăduit celor adormiţi?” Iar crucea I-a răspuns: „Da”.

Zarathan clipi.

— Nu înţeleg. Ce vrea să zică?

Cyrus ridică din umeri. Citi mai departe, nedezlipindu-şi ochii de pe pagină:

— Nu ştiu, dar Pilatus i-a ordonat lui Petronius să nu sufle o vorbă despre cele văzute.

— Nu e de mirare. Dacă Petronius ar fi dezvăluit adevărul, ucenicii Domnului i-ar fi nimicit şi pe romani, şi pe marii preoţi. Dar... Îşi înclină capul şi îşi plimbă îngândurat privirea peste sicriele aranjate în jurul peşterii. Eu tot nu înţeleg cum a ajuns crucea în mormânt.

— Gândeşte-te la ea ca la o metaforă, frate.

— Metaforă?

Afară se auzi clinchetul clopotului care îi chema pe călugării aflaţi pe câmp la cină. Zarathan se ridică în picioare. Stomacul îi chiorăia de mai bine de un ceas.

— Unde pleci? îl întrebă Cyrus.

— N-ai auzit clopotul? Ar trebui să ne alăturăm celorlalţi la masa de seară.

Cyrus se lăsă pe spătarul băncuţei şi zâmbi.

— Tu şi cu mine, frate, trebuie să postim trei zile la rând. Nu putem să ne alăturăm lor.

Zarathan uitase. Oftă şi se lăsă greoi pe bancă.

— Trei zile, îngăimă el disperat. Voi muri de foame.

Cyrus se aplecă deasupra cărţii.

— Uită-te în jurul tău, frate. Acesta este un loc pentru meditaţie şi îndurare. Gândeşte-te la morţii de aici. Probabil că au postit mai toată viaţa lor în speranţa că îşi vor câştiga un loc în Împărăţia Domnului. Dacă vei medita asupra acestui lucru, vei avea multe de învăţat de la cei morţi.

Pe capacul unui sicriu se aflau două tolbe frumoase, din piele prelucrată de gazelă, iar peste acestea, patru cărţi din pergament, splendid legate. Se pare că cineva tocmai scosese cărţile din tolbe şi uitase să le pună la loc.

Zarathan arătă spre ele.

— Trebuie să fi fost sacrificate vreo patruzeci de capre doar pentru aceste cărţi, să nu mai punem la socoteală restul cărţilor din criptă.

Pergamentul fusese obţinut prin înlăturarea firelor de lână din pielea de oaie sau de capră, apoi aceasta fusese tratată cu var pentru a obţine o piele netedă şi extrem de fină.

— Într-adevăr, sunt foarte frumoase, nu-i aşa?

Cyrus se ridică de pe băncuţă şi traversă cripta. Luă cu grijă prima carte şi o deschise. Zarathan îl privi în timp ce acesta citi o vreme, apoi întrebă:

— Ce carte este?

— *Expunerea profeţiilor Domnului:* maxime de Papias. Se presupune că ar exista cinci fragmente sau cinci cărţi adunate într-un singur volum. Cyrus întoarse cartea pe o parte şi pe cealaltă ca să citească ceva: Pe margine există o notiţă scrisă de mână, în greacă, fapt care dovedeşte că Papias a fost episcopul comunităţii din Hieropolis, în Asia Mică. A mai trăit încă treizeci de ani după moartea Domnului nostru.[26]

---

[26] Papias a scris între anii 60 şi 130 d.Hr. Avem doar fragmente din scrierile lui şi ştim despre cărţile lui, *Expunerea Profeţiilor Domnului,* de la teologii care i-au urmat. Irenaeus, care a trăit între anii 140 şi 202 d.Hr. şi care a fost episcop de Leon în Galia, aminteşte despre scrierile lui Papias în cea mai importantă lucrare a sa, *Adversus Haereses,* care

Cyrus frunzări paginile o vreme, citind, până când găsi ceva ce îi atrase atenţia. Îngrozit, el zise în şoaptă:

— N-am ştiut asta.

— Ce anume?

— Papias spune că Markos a fost interpretul lui Petros, *hermeneutes,* şi că a scris tot ce a auzit de la Petros referitor la Domnul nostru.

— Vorbeşte despre *Evanghelia lui Markos?*

— Din spusele lui Papias, acestuia nu-i plăceau sursele scrise. Nu nota decât vorbele spuse de oamenii în viaţă. El pretinde că ar fi vorbit direct cu preotul Ioannes şi cu cineva pe numele de Aristion, precum şi cu „cei care chiar luau parte la predicile prezbiterilor”. Asta înseamnă că a obţinut informaţii direct de la sursă. Cyrus cercetă ceva amănunţit şi murmură surprins: Să fie oare adevărat?

— Ce-ai mai descoperit?

— Ai auzit vreodată numele celor doi hoţi care au fost crucificaţi de o parte şi de cealaltă a Domnului?

— Nu, şopti Zarathan, înfiorându-se. Cine erau?

— Dysmas şi Gestas.[27] Numai că aici scrie că erau zeloţi, nu hoţi. Hmm. Ochii lui se îngustară: Există o notă de subsol care îl trimite pe cititor la un pasaj din secţiunea a patra.

— Caut-o.

Cyrus îi aruncă o privire, zâmbi şi frunzări paginile pergamentului. El citi în şoaptă:

— Eşti sigur că vrei să auzi? Este *limpede* că are un caracter eretic.

Zarathan îşi umezi buzele uscate.

— N-ai să spui nimănui, nu?

---

se traduce literalmente: *Împotriva Ereziilor.* În cartea lui, Irenaeus spune că Papias a fost „un admirator al lui Ioan şi un colaborator al lui Policarp”. Polycarp a fost episcop de Smyrna în Asia Mică şi a trăit între anii 70 şi 156 d.Hr. Cărţile lui Papias sunt menţionate şi de Eusebius, „părintele istoriei Bisericii”, care a trăit între anii 260 şi 339 d.Hr. şi care a fost episcop de Cezarea, în Palestina romană.

[27] Evanghelia după Nicodim, IX.

— Fireşte că nu. Sunt fratele tău întru Christos.

— Atunci, nu mi-e teamă. Citeşte-mi.

Cyrus citi preţ de câteva clipe, mijind ochii, apoi zise în şoaptă:

— Mă întreb ce-o fi asta?

— Ce?

— Pare a fi un soi de text cifrat scris cu litere din aramaică, greacă şi ebraică.

Zarathan zise, vădit tulburat:

— Vrei să spui că este o profeţie secretă?

Pe măsură ce Cyrus continua să citească, ochii lui verzi străluceau tot mai mult. Apoi el închise cartea, o aşeză din nou peste tolbele din piele de gazelă şi se lăsă pe băncuţă.

Lui Zarathan începu să-i bată inima cu putere.

— Ce s-a întâmplat? Ce scrie acolo? De ce nu vrei să-mi spui?

Cyrus privi în gol, spre colţul cel mai îndepărtat al criptei.

— Ai auzit vreodată o poveste despre Ioses din Arimathaia…

— Şi potirul lui Christos? Bineînţeles. Se zice că el…

— Nu, nu legendele despre Graal. Aceasta este povestea lui Ioses care a fugit din Ierusalim în următoarea noapte după ce a aşezat trupul Domnului în mormântul din grădină.[28]

Cyrus îşi pironi privirea asupra lui, iar vocea lui Zarathan deveni din ce în ce mai slabă:

— Nu, n-am auzit niciodată povestea asta.

Cyrus privea pierdut:

— Nu sunt sigur că am înţeles corect. Aproape tot pasajul este cifrat, iar o mare parte din el este atât de şters, încât nu reuşesc să citesc. Dar… El se întoarse către Zarathan. Privirile lor se întâlniră. Papias a mărturisit că auzise această poveste de la nepotul unui centurion care primise ordin să-l prindă pe Ioses din Arimathaia şi pe banda lui de hoţi.

[28] Evanghelia după Nicodim, X-XII.

— Hoţi? Dar ce-au furat?

Cyrus clătină din cap.

— Nu ştiu. Singurele cuvinte pe care pot să le traduc sunt cele referitoare la Perlă. Apoi urmează un fragment criptat despre „un demon fără cap de care ascultă vânturile” şi despre „fiul lui Pantera”.

— Un demon fără cap?

Zarathan îşi frecă braţele, simţind cum îl pătrunde frigul până la oase. Afară se lăsase întunericul, iar temperatura din deşert scăzuse.

Se făcuse frig în peştera care părea bântuită; parcă sufletele celor închişi în sicrie s-ar fi trezit şi şi-ar fi început plimbarea de noapte, ocolind sicriele înguste din criptă.

Zarathan sări în picioare.

— Chiar dacă nu avem voie să mâncăm, mie mi-e sete. Să mergem la bucătărie şi să bem o cană cu apă.

Cyrus se ridică. Nu-şi dezlipi ochii de la cartea lui Papias preţ de câteva clipe.

— Ce s-a întâmplat?

— Nu ştiu… Cyrus clătină din cap. Presimt că nu vom mai găsi aici cartea aceasta când ne vom întoarce.

— Mergem să bem o cană cu apă, Cyrus. Nu ne va lua mai mult de un sfert de ceas.

Zarathan începu să urce scările cenuşii din piatră către trapa din tavan, pe care o împinse, deschizând-o. Aerul umed care venea dinspre râu îl învălui.

Cyrus, cu lampa mică de ulei în mână, urcă în urma lui şi închise trapa. În momentul în care introduse cheia în încuietoare şi o întoarse, flacăra lămpii tremură şi se stinse.

Zarathan se încruntă. Uşa care dădea din paraclis spre grădină era larg deschisă. Şi mai ciudat era însă că paraclisul era gol. De obicei, după cină, călugării veneau aici să se roage înainte să-şi înceapă ritualul de seară.

— Poate nu au terminat de mâncat, zise Zarathan, luând-o spre bucătărie.

Cyrus îşi aşeză mâna grea pe umărul lui, făcându-l să se oprească.

— Aşteaptă, frate, zise el în şoaptă.

Cyrus îşi plimbă privirea prin paraclis; nu-i scăpă nimic, nici uşa deschisă, nici faţa de masă care acoperea altarul şi care flutura în bătaia vântului. Apoi ciuli urechile.

Şi Zarathan observă acest lucru.

Era o tăcere mormântală.

Chiar dacă li se ceruse călugărilor să nu vorbească în timpul mesei, întotdeauna se auzeau tot felul de sunete: farfurii care erau mutate de colo-colo, zgomotul paşilor pe pardoseală, sunetul înăbuşit făcut de căni când acestea erau aşezate pe mesele lungi din lemn.

Dar în seara aceea nu se auzea nimic.

Cyrus spuse abia şoptit:

— Frate Zarathan, vreau să mergi în urma mea. Nu scoate o vorbă. Ai înţeles?

Tonul cu care Cyrus rosti aceste cuvinte îl făcu pe Zarathan să se înfioare. Încuviinţă din cap şi rămase în urma lui Cyrus în timp ce traversă paraclisul către uşa masivă care dădea spre bucătărie.

Cyrus întredeschise uşor uşa, încercând să diminueze scârţâitul balamalelor, apoi aruncă o privire înăuntru.

Zarathan adulmecă aerul. În bucătărie se simţea miros de pâine proaspăt coaptă şi de carne prăjită de capră, dar şi altceva. Duhoarea înţepătoare de urină. El şopti:

— Ce…

Cyrus îşi aşeză o mână pe gura lui Zarathan cu atât forţă, încât era cât pe ce să-l doboare. Acesta îl privi îngrozit pe fratele lui. Cyrus se apropie atât de tare de el, încât aproape că-şi lipi nasul de al lui şi-i zise printre dinţi:

— Nu scoate un sunet.

Zarathan încuviinţă din cap, cu ochii în lacrimi.

Cyrus deschise uşa atât cât să se poată strecura înăuntru. Zarathan îl urmă îndeaproape.

Dacă nu l-ar fi avertizat Cyrus, priveliştea dinaintea ochilor lui l-ar fi făcut să ţipe.

Călugării erau prăbuşiţi peste mese, cu bucăţi de mâncare în mâini, sau zăceau contorsionaţi pe pardoseală,

în poziţii imposibile. Bălţi de urină se aflau peste tot în jurul trupurilor lor.

Zarathan simţi cum inima stătea să-i sară din piept, întreg corpul parcă îi luase foc. Îşi întinse mâna şi îl trase uşor de mânecă pe Cyrus. Acesta se uită la el, păru că înţelege că Zarathan voia să o ia la fugă şi clătină din cap.

Cyrus înconjură băncile răsturnate, ocolind cioburile farfuriilor şi cănilor sparte care erau împrăştiate peste tot pe pardoseala din piatră. Zarathan îl urmă cu toate că picioarele îi tremurau.

În capul mesei, zăcea un bărbat întins cu faţa în jos. Mâna lui era întinsă ca şi când ar fi încercat să ajungă la foaia de pergament care se afla la doar o câtime de degetele lui.

Cyrus îl întoarse uşor cu faţa în sus.

Era fratele Jonas! Zarathan simţi o durere sfâşietoare în inimă. Voia cu disperare să-l întrebe pe Cyrus ce se întâmplase, dar privirea rece şi înfricoşătoare din ochii fratelui său îl făcu să tacă. Mai mult, i se pusese un nod în gât, încât de-abia dacă mai putea respira.

Cyrus luă foaia de pergament şi o citi. Trecu parcă o veşnicie până când i-o dădu şi lui Zarathan, zicând în şoaptă:

— Lista cu cărţile interzise.

Zarathan nici măcar nu se uită peste ea. O mototoli în căuşul palmei şi îl urmă pe Cyrus, care ieşi pe furiş din bucătărie în coridorul care ducea către paraclis. Nicio lampă nu era aprinsă în mănăstire şi, pe măsură ce se făcea tot mai întuneric, devenea tot mai greu să vadă ceva. Cyrus înainta mecanic de-a lungul coridorului, deschizând şi închizând uşile, mergând mai departe asemenea lui Sisif cu piatra lui, condamnat să repete la nesfârşit acelaşi act înfiorător.

Trupurile erau de obicei întinse pe jos, alteori zăceau prăbuşite peste mese.

În două cazuri, îi găsiră pe călugări atârnând de fereastra chiliei lor, ca şi când ar fi încercat să sară în ultima clipă.

Ce era nebunia aceea?

Lângă fiecare trup se afla o farfurie cu mâncare, de obicei răsturnată, iar pâinea şi carnea erau împrăştiate pe jos.

Faţa fiecărui călugăr era albăstruie.

Când ajunseră în capătul îndepărtat al mănăstirii şi se aflară în bătaia luminii lunii care pătrundea printr-o fereastră, Zarathan nu mai putu îndura. El zise în şoaptă:

— Cyrus, te rog spune-mi…

— Cianură, probabil în mâncare, dar e posibil ca asasinii să fi pus şi în apă, şi în pâine. Nu te atinge de nimic.

— Dar… de ce ar face cineva asta? Nu suntem decât nişte călugări!

Cyrus se uită la el fără să clipească. În ciuda luminii argintii, nu reuşea să-l vadă. Părul şi barba lui neagră îi întunecau faţa. Îi putea desluşi doar ochii verzi, deoarece în ei se reflecta lumina lunii ca în nişte oglinzi lustruite.

— La început, după întrebările lui *pappas* Meridias, am crezut că mă căutau pe mine, îi explică Cyrus. Dar n-are nicio noimă. Dacă m-ar fi vrut pe mine, centurionii ar fi intrat aici pur şi simplu şi ar fi pus mâna pe mine.

— De ce ar vrea să pună mâna pe tine?

Cyrus îşi luă privirea de la el, încercând pentru a o suta oară să scruteze întunericul. În loc să-i răspundă, el zise:

— Este limpede că nu pe mine m-au căutat. Au venit să distrugă un indiciu care se află aici, în mănăstire.

Zarathan îşi frângea mâinile ca un copil nerăbdător.

— Ce fel de indiciu? De ce nu ni l-au cerut pur şi simplu? Ar fi putut lua tot ce ar fi vrut.

— Dar vezi tu, fratele meu, nu poţi lua ceea ce se află în inimile oamenilor. Trebuie să-i ucizi.

Cyrus atinse o foaie de pergament care se afla pe masa călugărului mort. Când o înclină în lumina lunii, Zarathan zări literele mari cu care era scrisă *Evanghelia lui Toma,* un text scris de fratele geamăn al Domnului, slăvit încă din vremurile timpurii ale creştinătăţii. Probabil călugărul cugetase asupra unui anumit pasaj al textului.

Cyrus zise în şoaptă:

— *Evanghelia lui Toma* se află pe lista pe care am găsit-o în bucătărie.

Uluit, Zarathan spuse:

— Ne-au interzis să-l citim pe Toma! Dar este ridicol. Creştinii au citit această carte încă de la început! Este evanghelia preferată a mamei mele.

— Mă tem că nu va mai fi. Nu şi dacă mai vrea să trăiască.

Cyrus se aplecă peste fereastră şi analiză perimetrul mănăstirii şi pustietatea care se întindea în depărtare. În strălucirea lunii, palmierii străluceau de parcă ar fi fost pudraţi cu praf argintiu.

— Sunt acolo, undeva, zise Cyrus.

Zarathan fu cuprins de spaimă.

— Cine? Ce vrei să spui?

— Cei care trebuie să se asigure că suntem morţi cu toţii. Vor veni. Curând. Dacă vor să se protejeze, nu îşi vor permite să lase nimic la voia întâmplării.

— Te referi la cei doi călugări care nu au fost prezenţi la cină?

Zarathan simţi că îi vine să verse.

Cyrus se întoarse brusc şi se uită la el.

— Îţi aduci aminte când fratele Jonas ne-a spus că Barnabas nu dădea niciodată vreo pedeapsă fără a o executa el însuşi?

— Da, de ce?

Sutana albă a lui Cyrus fâlfâi în jurul picioarelor lui când acesta ieşi iute din chilie şi o luă de-a lungul coridorului.

Zarathan zise în şoaptă:

— Unde mergi? Dacă ei sunt pe drum, n-ar trebui să ieşim de-aici? Cât mai putem?

Cyrus nici măcar nu încetini pasul. Se îndreptă ţintă spre chilia fratelui Barnabas şi strigă:

— Frate? Frate, eşti treaz?

Neprimind niciun răspuns, el deschise uşa şi privi înăuntru.

— Nu e aici. Unde-ar putea fi?

— Poate e încă în bibliotecă.

Cyrus încuviinţă şi o luă spre bazilică, pe acelaşi drum pe care îl străbătuseră chiar în acea după-masă ca să îl vadă pe fratele Barnabas.

Ecoul paşilor lor răzbătea într-un mod ciudat, supranatural, de parcă nu ar fi fost din această lume.

În timp ce se străbăteau în grabă coridoarele întunecate, Zarathan stărui din nou:

— Cyrus, cât va dura până vor ajunge aici? N-ar fi mai bine să fugim?

— Acesta este ultimul lucru pe care ar trebui să-l facem, frate. Prima persoană care va fugi de la mănăstire va fi omorâtă într-o clipită. Trebuie să aşteptăm până va fi destul de întuneric ca să putem pleca fără ca ei să ne vadă.

— Şi cât va dura?

— Probabil o jumătate de ceas înainte să apună luna.

— Am putea muri până atunci!

O luară din nou prin bucătăria sinistră şi ieşiră în paraclis, unde Cyrus se opri brusc.

Trapa care dădea spre criptă era deschisă. Strălucirea de ambră a unei lămpi cu ulei arunca o aură peste intrare, luminând paraclisul.

Cyrus zise:

— Cine mai are cheia de la criptă?

— De unde vrei să ştiu eu? zise printre dinţi Zarathan. Inima îi bătea atât de tare de parcă ar fi dat să-i sară din piept. Te rog, Cyrus, haide să fugim!

Cyrus răspunse:

— Aşteaptă-mă aici. Să nu te mişti până nu îţi voi spune eu. Ai înţeles?

— D-da.

Cyrus traversă încăperea ca un leu la vânătoare, păşind cu grijă. Când ajunse aproape de criptă, se lăsă pe burtă şi înainta târâş până când putu să vadă înăuntru.

— Frate, zise Cyrus încet, ce faci?

— Hmm? se auzi vocea slabă şi încurcată a fratelui Barnabas. O, voiam să arunc o privire peste cărţile acestea. Pentru ultima oară. Mă gândeam să-mi petrec noaptea citindu-le şi să încerc să le memorez cuvintele. Am ţinut minte multe dintre ele, dar nu pe toate.

Cyrus se ridică în picioare şi coborî în grabă scările criptei, dispărând din raza vizuală a lui Zarathan, lăsându-l pătruns de o groază cumplită. Acesta traversă iute încăperea, cu respiraţia întretăiată, şi strigă din uşa criptei:

— Haide să plecăm! Repede!

Cyrus nici măcar nu se uită la el. Luase cele două tolbe din piele de gazelă şi începuse să vâre în ele toate cărţile care încăpeau înăuntru, în timp ce fratele Barnabas îl urmărea cu privirea uluit.

— Cyrus, ce faci? întrebă Barnabas.

— Salvez câte pot. Frate Barnabas, ştii ce s-a petrecut aici în seara aceasta?

Când Barnabas îşi înclină capul cărunt, nasul lui lung şi coroiat aruncă o umbră pe obrazul lui.

— Ce vrei să spui?

— Sunt morţi cu toţii. Au fost otrăviţi în seara asta la cină.

Fruntea ridicată de bătrâneţe a lui Barnabas se încreţi mai mult de supărare:

— Nu e amuzant, Cyrus. Nu ştiu ce ţi-a venit să spui…

— Frate? Cyrus îi aruncă o privire lui Zarathan şi spuse: Te rog, arată-i bucătăria lui Barnabas.

— Eu? întrebă îngrozit Zarathan. Dar eu…

— Fă-o! îi ordonă Cyrus pe un ton care îl făcu pe Zarathan să simtă fiori pe şira spinării.

Zarathan începu să tremure violent. Nu fusese niciodată curajos. Încă din copilărie urâse furtunile cu tunete şi fulgere şi huruitul roţilor de căruţă. Luptele cu pumnii îl îngrozeau. Până şi vocile ridicate, mânioase îl făceau să ţipe şi să se ascundă.

— Frate, se plânse el, te rog nu mă obliga să mă întorc acolo!

— Nu mă face, frate, să ies din cripta asta şi să te trag după mine, o să-ţi pară rău…

— Stai! Barnabas îi aruncă lui Cyrus o privire speriată şi urcă scările. Când păşi în paraclis, el zise: Arată-mi, Zarathan!

Zarathan fugi spre uşa bucătăriei, o împinse şi o ţinu deschisă astfel încât fratele Barnabas să poate privi înăuntru. Duhoarea urinei era mai puternică acum decât mirosul de pâine proaspătă.

Barnabas încremeni în pragul uşii şi-i veni să verse, înghiţea convulsiv, iar faţa lui lungă şi îngustă devenise albă ca şi lumina lunii. Îşi trecu privirea peste fiecare chip mort, nevenindu-i să creadă.

— Cine…

Zarathan răspunse:

— Nu ştim. Dar Cyrus a spus că ei sunt disperaţi şi că nu vor lăsa nimic la voia întâmplării. Asta înseamnă că, în curând, va veni cineva la mănăstire să se asigure că suntem morţi cu toţii. Trebuie să plecăm, frate.

Lacrimile lăsau urme argintii pe obrajii ridaţi ai lui Barnabas. Şi le şterse cu mâneca sutanei albe, apoi şopti:

— Din cauza cărţilor?

— Nu ştiu, frate.

Văzând că nu se urneşte din loc, Zarathan îl apucă de mânecă şi îl trase uşor după el, îndepărtându-l de bucătărie şi conducându-l către trapa de deasupra criptei.

Cyrus urcă scările în fugă ţinând în braţe două tolbe îndesate şi-i dădu una lui Barnabas.

— Ai tu grijă de asta, frate?

Barnabas îşi trecu mâna peste pielea frumoasă ca şi cum ar fi conţinut ceva mai de preţ decât însăşi viaţa lui.

— Da.

Cyrus îi aruncă cealaltă tolbă lui Zarathan, zicând:

— Dacă bănuielile mele sunt corecte, conţinutul tolbei este la fel de valoros ca şi viaţa a o sută de călugări. Ai grijă de ea.

— Dar de ce trebuie s-o car eu? se plânse Zarathan. Nici nu vreau să ating cărţi eretice!

Cyrus nu îl băgă în seamă, ci traversă în fugă paraclisul, furişându-se lângă uşa deschisă care dădea spre grădină. Privi cu mare atenţie afară. Păru o veşnicie până când acesta le făcu semn cu mâna lui Zarathan şi lui Barnabas să vină lângă el.

Ţinând strâns la piepturile lor tolbele grele, aceştia traversară în grabă încăperea.

Cyrus zise în şoaptă:

— Trebuie să aşteptăm momentul potrivit.

— Şi când va fi acesta? vru să ştie Zarathan. Ar trebui să plecăm acum! Dacă nu scăpăm de aici, ne vor găsi şi ne vor prinde, şi…

— Zarathan, nu te teme, stai liniştit şi vei vedea, zise fratele Barnabas pe un ton jos şi blând.

El arătă cu degetul spre întunericul care se întindea dincolo de grădină, iar Zarathan zări nişte siluete negre deplasându-se pe nisip. Erau patru. Veneau pe furiş spre mănăstire, la fel de tăcute ca nişte fantome. În mâini ţineau ceva lucios, probabil arme. Probabil îşi dăduseră cu cărbune pe feţe, deoarece lumina lunii nu se reflecta pe ele.

„Aşa cum se reflectă pe ale noastre…”

Cyrus zise printre dinţi:

— Se despart. Unul dintre ei va intra pe uşa aceasta. Ascundeţi-vă amândoi în bucătărie până vă voi chema eu.

Zarathan o luase deja la fugă când îl auzi pe fratele Barnabas zicând:

— Te rog, Cyrus, nu face asta! Prefer să mor decât să văd că te întorci la viaţa ta păcătoasă de altădată. Sufletul tău…

— Nu avem timp să vorbim despre asta acum, frate. Cineva trebuie să salveze cuvintele Domnului nostru. Cyrus arătă spre cărţi, intuind că acesta era, probabil, singurul argument care l-ar fi convins pe călugărul cel bătrân.

Barnabas strânse la pieptul său tolba din piele de gazelă.

— Da, asta o să fac, murmură el şi se întoarse fără tragere de inimă ca să-l urmeze pe Zarathan în bucătărie.

Zarathan o luă repede înainte, deschise uşa larg şi aproape leşină când văzu pe cineva mişcându-se în spate:

— O, Dumnezeule mare, tu ce cauţi aici?

Kalay se ridică din locul unde mirosise cana cu apă a fratelui Jonas. O aşeză cu grijă înapoi pe masă. Îmbrăcată într-o pelerină neagră, cu gluga trasă pe cap, ar fi fost foarte greu de observat în întuneric dacă şuviţele ei roşcate nu ar fi strălucit în lumina slabă.

— Mă gândeam eu că s-a întâmplat ceva. Era prea linişte. Am venit să verific.

— Atunci, fugi! Suntem în pericol! o îndemnă Zarathan.

Tivul pelerinei ei mătură pardoseala când Kalay înconjură masa, venind înspre ei.

— Ce se întâmplă?

— Vin nişte bărbaţi la mănăstire. Sunt asasini!

— Să se asigure că treaba a fost făcută cum trebuie?

El încuviinţă, încercând să discute cât mai puţin cu ea. Kalay înconjură masa şi aruncă o privire prin uşa întredeschisă a bucătăriei.

— Şi fratele Cyrus are de gând să vă apere?

Zarathan începu să gesticuleze, ţinând în mâini tolba grea. El zise în şoaptă:

— Nu ştiu ce vrea să facă. Acum, te rog, pleacă de-aici!

Barnabas îşi aşeză degetele reci pe umărul lui Zarathan. Claia de păr cărunt îi încadra faţa cadaverică scoţând-o în evidenţă. Pometţii îi ieşeau în afară de parcă ar fi fost gata să-i străpungă pielea subţire.

— Dumnezeu i-a unit soarta cu a noastră, Zarathan. Ea trebuie să rămână aici până în momentul în care destinul nostru va fi pecetluit. Indiferent care va fi acesta.

Balamalele de fier ale uşii paraclisului scârţâiră în momentul când cineva o împinse, deschizând-o larg. Kalay strânse din buze.

Zarathan simţi că inima avea să-i sară din piept. Se lipi de perete şi se luptă să vadă, dar nu reuşea din cauza capului lui Kalay. Era prea înaltă pentru o femeie normală!

— Ce se întâmplă? întrebă el în şoaptă. Vezi?

El auzi un icnet şi un mârâit, un trup rostogolindu-se pe pardoseală, apoi sunetele scoase de cei doi bărbaţi care se luptau.

Zarathan privea încremenit, cu gura căscată. Cyrus îl apucase pe asasin de gât. Se rostogoleau amândoi pe jos. În ciuda faptului că Cyrus îşi ţinea braţul musculos în jurul gâtului bărbatului ca să îl împiedice să strige, acesta reuşi să scoată nişte ţipete înăbuşite; bărbatul trăgea întruna de sutana lui Cyrus, încercând să scape din strânsoare.

— Frate! strigă Kalay, aruncându-se cu capul înainte spre Cyrus. Trage-ţi braţul!

El îşi ridică privirea şi o văzu scoţând-şi de la cingătoare un cuţit de bucătărie. Cyrus îşi retrase braţul, iar Kalay înfipse cu putere lama cuţitului în gâtul bărbatului. Se auzi un ţipăt ascuţit, urmat de un gâlgâit înspăimântător.

Cyrus îi dădu drumul bărbatului, iar acesta căzu pe jos. Apoi luă cuţitul din mâna lui Kalay şi-l înfipse în pieptul asasinului.

— Fraţilor, grăbiţi-vă! strigă Cyrus.

Zarathan fugi iute la Cyrus, urmat de Barnabas.

Kalay îl întrebă pe Cyrus:

— Ai idee cum o să scăpăm de-aici?

— Nu, dar mă gândeam…

— Taci şi urmează-mă. Am o barcă ascunsă pe râu dincolo de coliba unde spăl rufele.

Kalay se furişă pe uşă afară şi traversă în fugă grădina. Gluga îi căzu de pe cap, iar părul îi flutură în vânt precum flăcările din Hades.

Cyrus o urmă, deşi Zarathan nu pricepu de ce. Cum nu găsi altă variantă, se grăbi după Cyrus, urmat de Barnabas. Trecură prin poarta grădinii – patru siluete întunecate pe cărarea care ducea dincolo de spălătorie. Peste câteva clipe Zarathan începu să gâfâie, tropăind pe cărarea

bătătorită. Tolba cu cărţi atârna greu, de parcă ar fi ţinut în braţe un bolovan. Îi trecu prin minte să se descotorosească de ea, însă fratele Barnabas o ţinea pe a lui strâns la piept de parcă viaţa lui ar fi depins de ea. Dacă voia să iasă cu faţa curată, trebuia să aibă grijă de cărţile încredinţate lui.

Zarathan arunca mereu câte o privire speriată peste umăr, convins fiind că erau urmăriţi. Imaginaţia lui umplea întunericul cu figuri sinistre, fiecare gata să împlânte câte un pumnal în spatele lui.

În timp ce coborau pe mal către apele întunecate şi lucioase ale Nilului, Zarathan nu reuşi să zărească decât stufărişul des care mărginea fluviul. Kalay intră repede printre trestii, iar tulpinile acestora foşniră în jurul veşmântului ei.

Zarathan îi urmă pe ceilalţi, mirosul de noroi, vegetaţie şi apă umplându-i nările. Insectele zumzăiau în jurul capului său. Încercă să îndepărteze cu mâna o gâză care se aşezase pe faţa lui.

Zarathan nu se aşteptase ca o spălătoreasă să deţină o barcă atât de bună. Barca, legată de mal cu o frânghie, era construită din scândură groasă şi lungă de vreo cincisprezece coţi şi avea trei băncuţe, pe care erau aşezate mai multe vâsle.

— Unde-i Sophia? întrebă Cyrus, ştiind că ea şi Kalay munceau împreună până târziu în noapte.

— S-a întors în oraş. E în siguranţă.

Kalay încerca deja să desfacă nodul frânghiei cu care era legată barca. În timp ce ea vorbea, Zarathan auzea prin întuneric strigătele care răsunau în spatele lor. Înghiţi în sec, aşteptându-se ca atacatorii să sară din stufăriş în orice clipă.

Cyrus împinse barca pe apă şi o ţinu pe când ceilalţi urcau înăuntru. Zarathan simţi cum barca se leagănă sub greutatea lui şi, gâfâind, se aşeză repede, ţinând strâns la piept tolba plină cu cărţi.

Cyrus împinse barca, înaintând greu prin apă, apoi se urcă în spate şi se întinse după o vâslă. Kalay era deja la

proră, ţinând în mână o altă vâslă cu ajutorul căreia împingea barca spre curenţii de apă. Barnabas şi Zarathan, cu tolbele lor îndesate, şedeau în mijloc.

Când Cyrus şi Kalay reuşiră să ducă barca în mijlocul curentului, cerul fu luminat de o strălucire orbitoare. Printre copacii care mărgineau malul râului, Zarathan văzu cum, de la ferestrele bazilicii, se înălţau flăcări.

El zise în şoaptă:

— Doamne, Dumnezeule, ce-am făcut ca să merităm asta? Suntem oare pedepsiţi? Unde este Domnul nostru?

Din bezna din spatele lui, se auzi glasul liniştit al lui Barnabas:

— „Despică o bucată de lemn şi îl vei găsi acolo. Ridică o piatră şi-L vei descoperi”.[29]

Speriat şi pe punctul de a izbucni în plâns, Zarathan spuse:

— E periculos să citezi din *Evanghelia lui Toma,* frate. Nu se numără printre cele douăzeci şi şapte de cărţi aprobate. Dacă te aude cineva? Ai putea fi acuzat de erezie şi executat! Cu toţii am păţi asta!

— Voi cita în continuare din Toma, frate, şi din evangheliile lui Petros, Philippon şi Maryam. Cuvintele lor reprezintă lumina. Refuz să trăiesc în întuneric, chiar dacă Biserica îmi cere să fac asta. Barnabas scoase un oftat şi, ca şi cum ar fi avut de luat o decizie grea, strigă: Cyrus? Te rog rămâi aproape de mal! Aş vrea să ne oprim într-un loc aproape de stânca lui Gebel et-Tarif.

— Prea bine, frate, însă nu trebuie să zăbovim prea mult. Încă suntem în pericol. Trebuie să ne îndepărtăm de locul acesta.

— Am înţeles.

Zarathan îşi sprijini coatele pe tolbă, lăsându-se legănat de barcă pentru a se linişti.

Barnabas spuse:

— Zarathan, te rog, dă-mi tolba ta!

---

[29] În *Evanghelia după Toma,* versetul 77, Isus spune: „Despicaţi copacii; sunt acolo; ridicaţi pietrele: Mă veţi găsi şi acolo”.

Acesta i-o înmână, iar călugărul cel bătrân începu să scotocească prin ea, scoţând la iveală nişte cărţi şi punându-le deoparte, lăsându-le pe celelalte înăuntru. Procedă la fel şi cu tolba lui până când alcătui două grămezi distincte, apoi umplu din nou tolbele.

— De ce îşi face atâtea griji fratele Barnabas în legătură cu cărţile? se întoarse Kalay ca să-l întrebe pe Zarathan.

— De curând, un sinod de episcopi s-a întrunit în Niceea, un oraş din Asia Mică. Aceştia au hotărât că multe dintre cărţile sfinte, pe care noi le îndrăgim, sunt eretice. Oricine va fi prins că le citeşte sau le copiază va fi acuzat de trădare şi condamnat la moarte.

Kalay se întoarse şi vârî din nou vâsla în apă.

— Ei bine, dacă au ordonat moartea doar a celor care ştiu să citească şi să scrie, bănuiesc că eu sunt în siguranţă din moment ce nu ştiu să fac nici una, nici alta.

— Ai fost în siguranţă până în momentul în care ne-ai ajutat, zise Cyrus din spatele bărcii. Acum eşti într-o situaţie la fel de periculoasă ca şi noi.

— Crezi că vă vor căuta? Că vor veni după voi?

— O, da, zise Cyrus.

Preţ de câteva minute bune, niciunul nu mai scoase o vorbă. Priveau doar valurile argintii care se îndepărtau de barcă.

Fratele Barnabas spuse cu voce joasă:

— Da, trebuie să vină după noi. N-au de ales. Le este teamă că noi ştim unde se află.

Undeva, înspre miazăzi, se auzi mugetul unei cămile.

Cyrus întrebă:

— Ce anume?

Barnabas nu răspunse. Îşi încolăci şi mai strâns braţele în jurul tolbei cu cărţi şi închise ochii, rugându-se.

ÎNVĂŢĂTURA DESPRE IERTARE

Este o zi de vară însorită şi caldă. În dreapta ta, lacul Kennaret străluceşte de parcă ar fi presărat cu bucăţi fine

de jad. Mirosul de carne prăjită de miel umple văzduhul, iar jos, pe malul apei, vezi copii jucându-se în jurul focului, unde grăsimea din carnea de miel picură în flăcări.

— Dar n-are nicio noimă, Yeshu, obiectezi tu. De ce ar trebui să iertăm oameni răi aşa cum sunt romanii? Dacă Dumnezeu ar fi într-adevăr drept, i-ar aduna pe toţi şi i-ar arunca în iad ca să ne scape de asuprirea lor.

Pe chipul ars de soare al lui Yeshu se prelinge transpiraţia, iar ochii lui negri sunt obosiţi. Îşi trage mai tare himationul alb pe cap ca să îşi apere fruntea de razele neiertătoare ale soarelui.

— Şi eu am tot încercat să înţeleg de ce oamenii răi merită iertare… sau de ce ar merita cineva să fie iertat. Cu toţii suntem nechibzuiţi şi neîndurători, preocupaţi doar de propria persoană şi de propriile nevoi. Bănuiesc că asta e şi ideea.

Tu îţi fluturi pumnul în aerul fierbinte.

— Ideea? Care este ideea? Că nu există un motiv anume pentru a ierta? Că este pur şi simplu un moment de graţie divină?

Ridurile din jurul gurii lui se accentuează.

— Nu. În cele din urmă, eu cred că iertarea este un efort crâncen şi necruţător de a oferi tot ceea ce îţi stă în putinţă până nu mai rămâne nimic şi să faci acest lucru de dragul celuilalt.

Simţi cum clocoteşti de mânie.

— Doar nu vrei să spui că ar trebui să-i iertăm pe romani pentru ceea ce ne-au făcut? Ne-au decimat poporul. Vrei să spui că ar trebui să dau tot ce am mai bun în mine, pentru ca Dumnezeu să-i scutească de pedeapsa pe care o merită?

El mă priveşte stăruitor în ochi. Când îmi răspunde, vocea lui este blândă, dar melodioasă.

— Da. Bineînţeles. Eu aşa fac. Căci a ierta cu adevărat înseamnă să simţi prezenţa Sinaiului în bătăile inimii. O simţi, frate?

Tu te uiţi la el şi strângi din buze.

Yeshu continuă:

— Simţi ecoul vocii lui Dumnezeu în fiecare răsuflare? Este acolo şi a fost mereu, dar până când nu vei auzi şi simţi prezenţa divinului, nu vei putea să-i ierţi nici pe romani, nici pe tine însuţi.

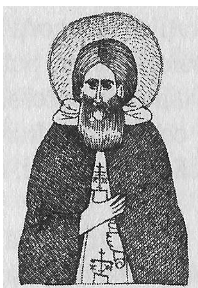
Tu îţi împreunezi braţele plin de trufie.

— Eu cred, Yeshu, că poate nu vezi pădurea din cauza copacilor.

El zâmbeşte şi îşi înclină capul.

— Da, poate. Dacă e aşa, atunci trebuie să mă străduiesc mai tare şi să nădăjduiesc că Dumnezeu mă va găsi.

ŞASE

Vâsleau deja de un ceas, când Barnabas spuse dintr-odată:

— Acolo, Cyrus. Trage la mal lângă spaţiul acela gol dintre trestii.

În vreme ce trestiile alunecau de-a lungul bărcii, Zarathan, care vomitase pe partea cealaltă, îşi ridică capul şi privi cum Cyrus şi Kalay dirijau barca spre mal. Lumina stelelor se reflecta în nisip cu atâta strălucire, încât ai fi zis că era presărat cu diamante.

— De ce ne oprim? întrebă Zarathan şi îşi şterse gura cu mâneca.

Gustul îngrozitor de fiere îi provocă din nou greaţă.

— Nu vom zăbovi mult, răspunse Barnabas.

— N-ar trebui să ne oprim! spuse Zarathan, dar niciunul nu păru să-l asculte.

Cu toţii îşi văzură de-ale lor întocmai cum făcuseră înainte ca el să deschidă gura. Ce se întâmpla cu ei? Imaginea feţelor fraţilor lui morţi parcă i se întipărise în interiorul pleoapelor. Nici nu putea clipi fără să nu le vadă, şi Barnabas voia să se oprească!

— Trebuie să ne continuăm drumul! exclamă el. Nu ne putem opri! Dacă ne vom opri, ne vor găsi şi ne vor omorî!

— Te rog să te linişteşti, Zarathan! Totul este în regulă, zise Barnabas, bătându-l uşor pe umăr.

Această bătaie pe umăr păru să stârnească din nou mirosul pestilenţial de urină şi sânge, umplându-i nările. Se aplecă peste marginea bărcii şi vomită din nou. După ce îşi mai reveni, îşi propti bărbia de marginea bărcii şi se holbă la stelele care se reflectau în suprafaţa lină a apei. Simţea că arde tot, ca şi cum ar fi fost cuprins de febră.

O stâncă masivă, Gebel et-Tarif, care era de cincizeci de ori mai înaltă decât statura unui om, părea că se apleacă peste apă. Zarathan trase o gură de aer proaspăt, cu plămânii arzându-i, şi o studie. Peretele de stâncă era plin de găuri şi terase, pe care stăteau cocoţate bufniţe. Vedea cum le străluceau ochii.

Cyrus sări în apă şi trase barca la mal. În apă până la genunchi, el se apropie de prora şi îi ajută şi pe ceilalţi să coboare.

Zarathan coborî primul, împleticindu-se. Când se întoarse, îl văzu pe Barnabas luându-i tolba şi croindu-şi drum, oarecum nesigur, prin nisip. Parcă era un beţiv sau un ibis mult prea gras. Ce voia să facă cu tolba acolo, în întuneric? Doar nu avea de gând să aprindă un foc şi să citească la lumina lui? Bătrân nebun. Acest lucru le-ar aduce cu siguranţă moartea.

— Dă-mi voie să te ajut, frate.

Cyrus luă tolba din braţele protectoare ale lui Barnabas.

— Mulţumesc, frate.

Barnabas păşi pe nisip, luă de îndată tolba înapoi şi se îndreptă ţintă înspre stâncă. Capul îi tremura pe gâtul subţire ca un lujer, de parcă i-ar fi fost greu să păşească.

Zarathan se uită pe furiş la Cyrus.

— Unde merge Barnabas? N-ar trebui să ne îndepărtăm prea mult de barcă.

Înainte ca Cyrus să apuce să răspundă, Kalay sări pe nisip în faţa acestuia şi spuse:

— Ai oarecare experienţă în a ucide, nu-i aşa?

Ochii lui Cyrus se îngustară.

— Da, puţin.

Ea îşi propti mâinile în şoldurile-i voluptoase.

— Eu cred că ai ceva mai multă experienţă. Faci pe modestul.

Cyrus o analiză cu privirea.

— Mi-ai salvat viaţa. Ne-ai salvat viaţa tuturor. Nu ţi-am mulţumit aşa cum se cuvine. Îţi sunt recunoscător.

Când scutură din cap, părul ei se undui ca nişte valuri.

— Nu e nevoie. Deşi cred că sunteţi cu toţii nebuni, n-aş vrea să păţiţi ceva, în special nu din cauza brutelor din Roma.

Cyrus ezită.

— De unde ştii că erau din Roma?

— Mă aflam în Phoou azi-dimineaţă, să cumpăr săpun, când l-am văzut pe episcopul acela blond coborând din barcă. Era însoţit de patru bărbaţi. Pe unul dintre ei l-am omorât. De ce sunt pe urmele voastre?

Cyrus rămase cu ochii aţintiţi asupra lui Kalay, neştiind dacă să-i răspundă sau nu, iar ea păru că îi percepe privirea ca pe o mână aşezată pe trupul ei. Îşi trase mai bine mantia pe umeri şi îşi dădu după ureche o şuviţă rebelă de păr. Gestul era cât se poate de natural, aproape instinctiv, feminin, seducător.

Zarathan se simţea ca şi cum ar fi fost lovit cu o măciucă. Printre buze i se strecură un sunet sugrumat, înainte să apuce să-l înăbuşe.

Kalay se întoarse către el.

— Nu ţie ţi se spune Zarathan?

— Nu-ţi spun numele meu! Toată lumea ştie că, dacă un demon îţi cunoaşte numele, te poate controla.

El îi aruncă o privire aspră.

Kalay îşi ridică poalele, dezvelindu-şi piciorul gol, şi îşi scarpină glezna.

— Trebuie să fii Zarathan. Văd că semeni cu un motan circumcis.

Zarathan rămase cu gura căscată şi îi aruncă o privire indignată lui Cyrus. Acesta însă se întorsese deja cu spatele şi începuse să traverseze nisipul în urma fratelui Barnabas.

— Nu-ţi face griji, îi şopti Kalay, aproape de faţa lui, eşti în siguranţă cu mine. Sufletul tău slab nu merită efortul.

Ea îndrăzni chiar să-i facă cu ochiul lui Zarathan înainte să-şi ridice şi mai sus poalele şi să o ia la fugă după Cyrus.

Zarathan rămase pironit locului. Nu-şi dorea deloc să fie în apropierea acelor picioare dezvelite. El îşi duse mâinile la gură şi strigă:

— Eu rămân aici să păzesc barca!

Fratele Barnabas aşezase tolba pe jos, iar acum mergea de-a lungul bazei stâncii, ţinând o mână pe piatra rece. În lumina stelelor, părul şi barba lui căruntă păreau acoperite cu un strat de promoroacă. Cyrus şi Kalay îl urmau tăcuţi.

În cele din urmă, Barnabas se opri şi zise:

— Cred că aici e.

El se lăsă în genunchi şi începu să sape nisipul. Cyrus şi Kalay îngenunchează şi ei ca să-l ajute.

Cât ai clipi făcuseră un morman mare de nisip, dar tot nu găsiră nimic.

Zarathan veni spre ei, aruncând câte o privire peste umăr, aşteptându-se să vadă o barcă plină cu asasini îmbrăcaţi în mantii negre, făcându-şi apariţia de după o cotitură mai largă a fluviului.

— Ar fi mai bine să plecăm. Întârziem prea mult.

Nu îi răspunse nimeni, iar disperarea începu să îl împresoare. Probabil că părinţii lui aflaseră deja despre focul care cuprinsese mănăstirea. Oamenii din oraş văzuseră flăcările aproape imediat şi fugiseră într-acolo să vadă ce se întâmplase. Sărmana lui mamă! Şi-o imagina pe mama lui căutându-i trupul printre ruinele carbonizate în timp ce tatăl lui îi lumina calea cu o torţă. Ea avea să plângă. Dintr-odată, îşi dori atât de mult să se întoarcă acasă, încât de-abia dacă mai suporta. Dacă ar avea curajul, ar…

— Frate, cred că am dat peste capacul unui vas, zise Cyrus.

— Să văd! Barnabas se târî până acolo, gâfâind din cauza efortului depus, şi pipăi obiectul. Da, hai să continuăm până când vom avea spaţiu suficient ca să învârtim capacul.

Zarathan îi privi cum dezveleau partea de sus a vasului. Părea mare.

Curios, Zarathan se apropie cât de mult îndrăzni. Femeia-demon îi arunca din când în când câte o privire.

Cyrus întrebă:

— Ce se află în vas, frate?

Barnabas îşi şterse mâinile de sutana lui albă şi murdară.

— Cred că s-ar putea să fie… Făcu o pauză. S-ar putea să fie ceea ce caută ei. Poţi să-l deschizi? Capacul este sigilat cu ceară.

Cyrus răsuci capacul, iar ceara învechită se crăpă, cedând. Dădu în lături capacul, iar Kalay se aplecă în faţă şi privi înăuntru, apoi se încruntă la Barnabas.

— Alte cărţi vechi? Ea oftă. N-aveţi destule necazuri?

Zarathan clătină din cap. „Dacă vasul nu ar fi fost îngropat în nisip, ar fi fost aproape la fel de înalt ca şi Cyrus”, gândi Zarathan.

Ca şi cum s-ar fi întins după un copil drag, Barnabas îşi strecură adânc mâna înăuntru şi scoase la iveală un săculeţ din piele fragilă.

— Cyrus, vrei să-mi aduci tolba cu cărţi pe care am cărat-o de la barcă?

— Da, frate.

Cyrus traversă nisipul în grabă şi o aduse. Barnabas arătă cu un deget noduros către vas.

— Pune-o acolo, împreună cu celelalte cărţi.[30]

---

[30] Având ca sursă documentele şi contextul arheologic, ştim că ceea ce azi numim „Biblioteca de la Nag Hammadi” a fost, probabil, biblioteca particulară a unei mănăstiri egiptene, cel mai sigur îngropată pentru a apăra manuscrisele de edictele Bisericii, prin care se ordona arderea acestor documente. Codicele sunt traduceri în coptă, făcute în secolul al IV-lea, ale documentelor originale scrise în greacă, datând din secolele al II-lea şi al III-lea.

Cyrus aşeză cu grijă tolba din piele de gazelă în interiorul vasului.

— Şi-acum trebuie să aprindem un foc şi să încălzim ceara ca să putem resigila capacul şi să îngropăm vasul la loc, zise Barnabas.

Cyrus îşi trecu o mână prin părul său negru şi inelat.

— Nu cred că e bine, frate. Dacă sunt pe urmele noastre? Vor vedea flăcările.

— Da, da, sunt… sunt convins că ai dreptate, dar…

Vocea lui se stinse. Parcă prea extenuat ca să se mai împotrivească, Barnabas strânse la pieptul său preţiosul săculeţ de piele şi se îndepărtă cu paşi nesiguri. Căzu pe nisip ca o păpuşă veche din cârpe.

Kalay se uită pe furiş la Zarathan, îl văzu înfiorându-se şi se îndreptă ţintă către el. El se gândi să fugă, dar nu vru să lase impresia că se teme de o simplă femeie.

— Ce vrei? o întrebă el pe un ton aspru.

Ea se opri în faţa lui.

— Ţie chiar nu-ţi place când femeile se apropie de tine într-atât de tare, încât îţi pot vedea albul ochilor, nu-i aşa?

— Nu de femei mă tem eu, ci de *tine,* răspunse el.

Ea îşi arcui sprâncenele. Arătă cu capul spre Barnabas.

— Ce este în săculeţ?

— Nu ştiu! Mi-am petrecut toată viaţa încercând să mă feresc de cărţile eretice.

— Vrei să spui până de curând.

— Păi, nu-i vina mea că episcopii au declarat una dintre cărţile mele preferate ca fiind eretică. Eu n-am niciun amestec.

Kalay mormăi, apoi spuse cu voce tare:

— De unde a ştiut bătrânul unde se află vasul?

— Du-te şi întreabă-l pe el. Eu nu vreau decât să-mi salvez pielea.

Cyrus se duse şi îngenunche lângă fratele Barnabas, care scosese din săculeţ o bucată de papirus de mărimea palmei şi se uita la ea cu lacrimi în ochi.

Mânecile sutanei albe a lui Cyrus fluturau în adierea slabă a vântului care mătura apele Nilului. El întrebă cu blândeţe:

— Te simţi bine, frate? Vrei să bei puţină apă? Îl trimit pe Zarathan să aducă nişte apă.

Ochii lui Barnabas străluciră.

— Nu am fost mereu atât de credincios, Cyrus, mărturisi bătrânul. Pe tot parcursul vieţii, oamenii mi-au adus cărţi sau mici fragmente din cărţi. Ştiam că unele dintre ele conţineau informaţii pe care Biserica le-ar considera înspăimântătoare. Mai ales… asta.

Cyrus aşteptă răbdător continuarea. Când văzu că nu vine, stărui:

— Aşadar, le-ai îngropat ca să le protejezi?

Barnabas încuviinţă ruşinat:

— Nu am avut încredere în Biserica noastră.

Kalay zise foarte încet:

— Ei bine, de aici a venit şi izbăvirea ta.

— Asta-i blasfemie! izbucni Zarathan. Izbăvirea vine numai de la Domnul nostru, Iesous Christos.

— Zău? făcu ea, înclinându-şi capul într-o parte. Mie mi s-a părut că în seara asta izbăvirea a venit datorită îndemânării cu care fratele Cyrus a mânuit cuţitul. Ca să n-o mai punem la socoteală pe *a mea.*

— De ce vorbeşti cu mine? vru să ştie Zarathan. Încerci să mă ispiteşti?

Kalay îl privi ca şi cum s-ar uita la o insectă enervantă.

— Oare eşti chiar atât de prost? Sau te prefaci?

Zarathan nu reuşi să găsească niciun răspuns.

Cyrus zise cu blândeţe:

— Frate Barnabas, aşază-te aici şi odihneşte-te. Eu voi aţâţa focul ca să putem încălzi ceara şi să resigilăm capacul.

Barnabas încuviinţă.

— Mulţumesc, frate.

Cyrus se întoarse în locul unde se aflau Zarathan şi Kalay.

— Frate, ai grijă de Barnabas, te rog! Este slăbit şi descurajat. Mă voi întoarce repede.

Zarathan spuse:

— Fireşte, frate.

Cyrus se întoarse către Kalay.

— Soră, vrei să mă ajuţi să strângem nişte vreascuri?

— Te voi ajuta dacă nu-mi mai spui „soră”. Nu cred în ucigaşul ăla crucificat pe care voi îl numiţi mântuitor. Sunt păgână. O venerez pe Zeiţă, iar numele meu este Kalay.

Ea îl pronunţă *Kuh-lay.* Cyrus încuviinţă din cap.

— Ţi-aş fi recunoscător dacă m-ai ajuta să adun nişte vreascuri, Kalay, dacă nu te superi.

— Nu mă supăr, Cyrus.

Se îndreptară către malul apei şi intrară în stufărişul luminat de stele asemenea unor stafii, aplecându-se, culegând vreascuri şi vorbind în şoaptă.

Zarathan se duse lângă bătrân şi-şi dădu seama că acesta tremura.

— Frate? Te simţi bine?

— Mi-e doar frig.

Zarathan se aşeză pe nisip lângă el şi îşi petrecu braţele pe după umerii lui Barnabas, încercând să-l încălzească. Chiar dacă era un eretic, era totuşi fratele lui.

— N-ar trebui să-ţi faci atâtea griji, Barnabas. O să fii sleit de puteri.

Barnabas îşi scutură capul cărunt.

— Văd mereu chipurile fraţilor noştri morţi. Nu-mi vine să cred că cineva i-a ucis pentru asta.

El vârî bucata de papirus înapoi în săculeţul de piele pe care îl legă la cingătoare.

— Ce-i aia? Şi de ce crezi că au fost omorâţi din cauza ei?

Zarathan privi spre locul unde se aflau Kalay şi Cyrus, pe malul râului.

Barnabas se uită şi el într-acolo. În loc să-i răspundă la întrebare, Barnabas spuse:

— Eşti îngrijorat din cauza femeii, Zarathan?

— Nu! Ei bine, nu tocmai. Adică, nu mi-aş face griji dacă aş şti că e o fiinţă umană. Mi-e teamă că ar putea fi un demon.

— Păstrează-ţi curajul, Zarathan, căci Fiul Omului este cu tine. Urmează-L şi totul va fi bine.

— Asta-i din Evanghelia lui Maryam! zise îngrozit Zarathan. Încetează!

— Credeam că nu citeşti cărţi „eretice”.

— Păi… Zarathan ridică sfios din umeri. Erau atâtea copii împrăştiate prin toată mănăstirea! Era greu să nu vezi *câteva* pasaje.

Barnabas zâmbi şi făcu o plecăciune.

— Ce voiam să spun este că singurul care poate încălca jurământul eşti doar tu, Zarathan. Puţinele cunoştinţe pe care le-ai dobândit ar trebui să-ţi aducă mângâiere.

— Chiar aşa?

Nu-şi putea închipui de ce.

Cyrus şi Kalay traversară nisipul împreună, vorbind. Ea zâmbi la ceva ce spusese Cyrus. În scurt timp, lângă vas, o mică flacără începu să prindă viaţă.

Barnabas se aşeză în genunchi şi îşi împreună mâinile ca să se roage. Îşi mişca buzele fără a scoate un sunet. Când îşi deschise din nou ochii, aceştia rămaseră fixaţi asupra lui Cyrus cu atâta intensitate, încât Zarathan zise:

— Ce s-a întâmplat? Arăţi de parcă l-ai văzut pe Belzebut în carne şi oase.

— Mi-e teamă pentru fratele Cyrus.

Uluit, Zarathan zise:

— Este ultima persoană căreia ar trebui să-i porţi de grijă. Poate să-şi apere şi singur pielea.

Barnabas miji ochii.

— Oare chiar poate? Este posibil ca tu să vezi un suflet mai puţin chinuit decât văd eu.

Bătrânul se ridică în picioare şi păşi pe pământ îndreptându-se către foc.

ŞAPTE

Când Cyrus îl văzu apropiindu-se pe Barnabas, se ridică de îndată în picioare şi îl luă de braţ, ajutându-l să ajungă lângă foc.

— Ţi-e frig, frate? încălzeşte-te puţin până topesc eu ceara.

Barnabas se aşeză pe jos şi îşi întinse degetele îngheţate către flacăra mică.

— Kalay, îmi dai voie să vorbesc ceva cu Cyrus între patru ochi?

Ochii ei se îngustară.

— Iar puneţi ceva la cale?

— Da, răspunse Barnabas zâmbind.

Ea se ridică în picioare şi se îndreptă către Zarathan, care-şi ridică disperat mâinile în aer şi începu să se dea înapoi cu spatele.

Kalay strigă:

— Stai pe loc! Începi să mă enervezi.

Când Barnabas şi Cyrus rămaseră singuri, cel din urmă încetă să mai pună vreascuri pe foc şi-şi ridică privirea, uitându-se în ochii lui Barnabas. Acesta observă teama care se oglindea în acea privire. Înainte să apuce să vorbească, Cyrus lăsă capul în jos.

— Şi eu îmi fac griji pentru nemurirea sufletului meu, frate Barnabas. Numai că… Cyrus se jucă cu un vreasc, apoi îl aruncă în foc. Atunci nu am găsit o altă soluţie.

Barnabas îşi întinse mâna şi o aşeză pe capul plecat al lui Cyrus.

— Mi-e teamă că eu sunt cel vinovat pentru păcatele tale din noaptea asta, Cyrus. Dacă n-ar fi fost obsesia mea pentru literatură, mă îndoiesc că tu şi Kalay aţi fi fost nevoiţi să… să faceţi ce aţi făcut.

Cyrus îşi ridică privirea şi spuse cu asprime în glas:

— Nu a fost vina ta, frate. Nu mai mult decât…

Barnabas îl întrerupse cu blândeţe:

— Ne putem gândi amândoi la iertare altădată sau, probabil, tot restul vieţii. Eu, de fapt, vreau să-ţi vorbesc despre altceva.

Sprâncenele dese şi negre ale lui Cyrus se uniră.

— Da?

Barnabas aruncă o privire peste umăr ca să se asigure că Zarathan şi Kalay nu îi puteau auzi. Apoi zise în şoaptă:

— Te rog să-mi răspunzi sincer.

— Fireşte, frate.

— De unde te cunoaşte *pappas* Meridias?

Preţ de câteva clipe, Cyrus simţi că nu mai poate respira. Barnabas îl cercetă cu privirea. Trebuie să fi fost un bărbat chipeş pe vremea când dusese o viaţă lumească. Părul negru şi inelat, care îi ajungea până la umeri, îi încadra faţa ovală, scoţându-i în evidenţă nasul drept şi ochii verzi. Cyrus răspunse:

— Nu cred că mă cunoaşte, adică nu m-a recunoscut, dar bănuiesc că-mi cunoaşte reputaţia…

— De unde ştia că te afli în mănăstirea noastră?

Cyrus ridică nedumerit din umeri.

— Chiar nu ştiu.

După treizeci de ani de când se ocupa de călugări, Barnabas reuşea să-şi dea seama cu uşurinţă dacă aceştia spuneau adevărul sau minţeau. Nu observă nici urmă de şiretlic pe chipul lui Cyrus.

— Sunt îngrijorat, explică Barnabas, deoarece atunci când un bărbat alege să intre în mănăstirea noastră, noi nu îl întrebăm nici ce fel de viaţă a dus înainte, nici care îi este numele. Ajunge că îşi doreşte să-L caute pe Dumnezeu şi să ne ajute să ne pregătim pentru împărăţie. Nu este foarte uşor să descoperi numele anterior purtat de un călugăr. El îl privi în ochi pe Cyrus. *Pappas* Meridias spera să-l găsească pe Iairus Claudius Atinius în mănăstirea noastră. De ce?

Cyrus se holbă în direcţia fluviului ca şi când ar fi căutat din priviri nişte duşmani ascunşi, care urmau să-şi facă apariţia. Poate că focul ardea de prea mult timp.

Cyrus luă capacul de pe vasul cel mare şi îl ţinu lângă flăcări întorcându-l ca să se topească ceara de pe marginea lui.

— Dacă aş cunoaşte răspunsul la această întrebare, frate, aş putea rezolva o parte din misterul atacului asupra mănăstirii noastre. Dar nu-l ştiu.

— Eşti sigur că nu ştii nimic…

— Îţi jur pe botezul meu, frate. Nu ştiu de ce ar vrea un episcop să mă găsească.

Barnabas tremură şi privi flăcările. Era un foc mic, dintr-o adunătură de vreascuri, dar îţi dădea o senzaţie plăcută.

— Cyrus, câţi ani ai?

Cyrus îşi umezi buzele, îngrijorat că Barnabas ar putea să pună lucrurile cap la cap.

— Treizeci şi patru, frate.

Barnabas nu-şi luă ochii de la foc, însă făcea calcule în minte.

— Eşti călugăr la mănăstirea noastră de aproape un an. Ai mai fost călugăr şi în altă parte?

— În Roma, pentru un an. Încă un an în Mediolanum. Vreme de opt ani am trecut prin mai multe mănăstiri din Asia Mică, apoi am petrecut aproape un an în Palestina.

— Este posibil ca oameni care ocupă funcţii înalte în Biserica noastră să te fi căutat ani întregi prin mănăstiri, încercând să dea de tine? Când văzu că Cyrus ezită să

răspundă mai mult decât de obicei, Barnabas zise: Cyrus, dacă nu vrei să îmi spui, este în regulă.

— Sincer, frate, nu îmi dau seama de ce m-ar căuta.

Ceva în vocea lui Cyrus îi spuse lui Barnabas că acesta nu-i mărturisise tot adevărul. El zise:

— Bine, mai gândeşte-te. Poate vei găsi un motiv. Până una-alta, dă-mi capacul acela. Voi resigila vasul, îl vom îngropa repede, apoi vom porni din nou la drum. Ştiu că îţi faci griji pentru soarta noastră la fel ca şi mine.

Cyrus îi dădu capacul încălzit, iar Barnabas îl apăsă cu putere pe gura vasului, lipindu-l. În timp ce Cyrus stingea focul cu nisip, Barnabas începu să acopere vasul cu nisip.

Nu le luă mult timp. Vântul nopţii avea să acopere vasul şi ascunzătoarea lui.

Barnabas se ridică cu greu în picioare şi-l văzu pe Cyrus stând într-o poziţie stângace, ţinându-şi pumnii încleştaţi pe lângă corp.

— Ce este, Cyrus?

— Frate, aş vrea să-ţi adresez eu acum o întrebare.

Lui Barnabas îi stătu inima în loc. Nu exista decât o întrebare care l-ar fi putut chinui pe Cyrus. Briza îi răsfiră părul negru în jurul feţei, făcându-l să se încâlcească cu barba.

Barnabas oftă.

— Nu pot să-ţi spun, Cyrus. Dacă aş face-o, ar fi un pericol pentru tine. Pentru noi toţi. Astea fiind zise, mă văd nevoit să-ţi cer ajutorul. Nu pot face asta de unul singur.

— Ce vrei să faci?

— Trebuie să fac un lucru pe care ar fi trebuit să-l fac acum douăzeci şi cinci de ani, când am descoperit pentru prima dată acest papirus. Te rog, nu mă mai întreba altceva.

Cyrus îşi aşeză mâinile în şolduri şi îşi îndreptă umerii laţi, care se încordară prin pânza sutanei albe cu care era îmbrăcat.

— Frate, voi face tot ceea ce îmi vei cere, deoarece am încredere în tine, dar nu vrei să-mi spui măcar de ce se teme Biserica? M-ar ajuta dacă aş şti lucrul acesta.

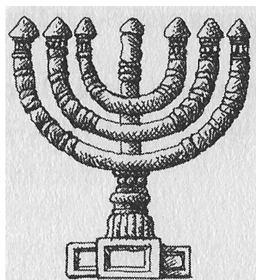
Aerul nopţii devenise mai rece. Barnabas privi în sus, la multitudinea de stele de pe cer, întrebându-se ce putea să spună ca să fie adevărat, dar nu Adevărul.

— Cyrus, începu el pe un ton jos, confidenţial, greşesc cei care spun: „Domnul a murit mai întâi şi apoi S-a înălţat". Căci prima oară S-a înălţat, apoi a murit. *De asta* se tem ei.[31]

Înainte să se întoarcă la barcă, Barnabas surprinse o umbră de teamă în ochii lui Cyrus, care îi străpunse inima.

[31] *Evanghelia după Filip*, versetul 21.

OPT

Mehebel

15 NISAN, ANUL 3771, DIMINEAŢA

Vântul foşnea printre crengile smochinilor şi flutura pelerina lui Yosef, chiar dacă acesta o înfăşurase strâns în jurul picioarelor. Bezna care învăluia acea partea a muntelui îl împiedica să vadă ceva, dar, cel puţin, nu mai auzea nechezatul cailor sau zgomotul făcut de oamenii care înaintau printre copaci. În depărtare, în casele fermierilor care cultivau pământul, se vedea licărul lămpilor cu ulei. Atât solul fertil al văii, cât şi dealurile terasate dintre munţii Ebal şi Gerizim erau cultivate. Povârnişurile erau acoperite cu vii şi livezi. „Titus, mă rog lui Dumnezeu să fii teafăr.” Se întoarse pe o parte şi strânse din dinţi ca să-şi înăbuşe un strigăt. Durerea pe care o simţea în umărul rănit era cumplită. După ce se adăpostiseră în livada aceea, de-abia dacă reuşise să pună geană pe geană. Toată noaptea îşi făcuse griji în privinţa lui Titus şi analizase pe rând fiecare persoană care ar fi putut să-i trădeze, amintindu-şi fiecare discuţie.

Trădătorul trebuie să fi fost cineva din interior. Nimeni altcineva nu le cunoştea planul. Dar cine ar fi putut să-i urască într-atât încât să trădeze şi ultimul lor act de devoţiune?

Mireasma pământului reavăn şi a vegetaţiei învăluia livada. El trase adânc aer în piept şi închise ochii, încercând să doarmă. Cu fiecare bătaie a inimii simţea o durere cumplită în umăr.

Pe măsură ce cădea în visare, auzea voci şoptite şi vedea feţe care se perindau prin faţa ochilor lui...

Mă reazem de tocul uşii casei mele, care se află nu departe de zidurile care împrejmuiesc oraşul Yerushalaim şi privesc absent trecătorii.

Strălucirea purpurie a zorilor se strecoară printre aracii viei care acoperă dealul alb de calcar din spatele casei mele, aruncând umbre colorate peste drumul care se află la douăzeci de paşi de mine. Titus stă în genunchi lângă drum, cred că repară un ham din piele. Azi are sarcina de a fi atent la soldaţii romani. Ca membru al Sfatului celor Şaptezeci şi unu, ştiu că uneori casa mea este supravegheată. Cotropitorii au motive întemeiate să se teamă că am o simpatie pentru membrii mişcării radicale.

În odaia din spatele meu, trei astfel de membri vorbesc în şoaptă: Yakob şi Yohanan, fii lui Zebedaios, şi Kepha, „Stânca", cunoscut şi sub denumirea de skandaion, *„piatra de poticnire"*[32]*, numit astfel din cauza faptului că pricinuia mereu suferinţă celor din jurul lui.*

O căruţă plină cu vase mari din lut trece huruind pe drum, făcându-le să se ciocnească unele de altele. O urmăresc cu privirea. În zilele noastre, mulţi oameni trec pe-aici, ducând bunuri de vânzare în oraş. Alţii sunt doar călători care vin pentru sărbătoarea de Paşte. Până la sfârşitul săptămânii, mai mult de două milioane de oameni vor sosi aici din toate colţurile lumii.[33]

---

[32] *Evanghelia după Marcu,* 16,23. Yakob şi Yohanan sunt, bineînţeles, Iacob şi Ioan.

[33] Josephus estimează că în Ierusalim au venit două milioane şi jumătate de evrei pentru a sărbători Paştele (Josephus, *Războiul evreiesc,* 6,423–27) şi că au jertfit peste 225.000 de miei.

Îmi mut privirea către celelalte case din apropiere. Majoritatea sunt tăiate în stânca de calcar sau lipite de ea, astfel încât stânca să constituie un perete. Casa mea este mai mare decât majoritatea, dar nu într-un mod ostentativ. Are şase camere. Mormântul săpat de curând în grădina mea seamănă cu o gaură neagră. L-am săpat de teamă că părintele meu suferind va avea în curând nevoie de el. E pe moarte de o lună, dar mă rog ca în curând suferinţa lui să ia sfârşit.

Titus se ridică în picioare şi zice în şoaptă:

— Sosesc cei Doi, stăpâne.

Eu mă întorc şi le spun încet celor din casa mea:

— Sosesc.

În spatele meu aud foşnetul veşmintelor şi zgomotul făcut de sandale pe caldarâm.

Mă îndrept şi îmi netezesc cutele din faţă ale himationului galben pe care îl port. Dedesubt port o tunică simplă din pânză albastră şi sandale.

Titus îşi pleacă politicos capul când Yeshua şi Maryam intră pe străduţă. Amândoi poartă tunici albe peste umărul stâng, lăsând celălalt umăr dezvelit, iar capetele le sunt acoperite cu un himation alb care să le ascundă identitatea, de teamă să nu fie urmaţi de mulţime. Maryam îşi ţine părul bogat şi negru prins la spate într-o coadă strânsă cu o legătoare din piele. Acest stil îi evidenţiază forma perfectă a feţei, dar accentuează îngrijorarea care i se citeşte pe chip. Se uită mereu cu teamă în ochi la Yeshua, însă el nu pare să observe acest lucru. Are privirea aţintită asupra mea. Este un bărbat zvelt, de înălţime medie[34]*, însă ochii lui cuceresc inimile şi sufletele bărbaţilor*

---

[34] Istoricul platonician, Celsus, în cartea sa intitulată: *Doctrina adevărată,* VI.75, care a fost scrisă între anii 170 şi 180 d.Hr., ne informează ca „se spune” că Isus a fost „scund, urât şi deloc deosebit.” Părintele Bisericii Origene (185–253 d.Hr.) a găsit un înţeles ciudat pentru „urât” în *Isaia* 53,1–3. Cuvintele lui Celsus, „se spune”, indică faptul că a avut o sursă de inspiraţie pentru această sintagmă, care s-ar putea să provină din versiunile timpurii ale *Evangheliilor după Matei şi Luca,* din moment ce s-a inspirat din aceste scrieri în anumite

şi ale femeilor deopotrivă. Au o seninătate, veche de secole, care mă face să-mi doresc să mă cufund pentru totdeauna în acei ochi negri.

Fac un pas în faţă.

— Bine-ai venit, rabine. Te rog, intră repede.

Maryam mă atinge uşor pe umăr când trece pe lângă mine şi intră în casă.

Yeshua mai zăboveşte o clipă şi mă priveşte drept în ochi. Părul lui lung, inelat şi barba flutură în adierea vântului care vine dinspre munte.

— Mulţumesc, Yosef. Pentru tot. Ştiu că te-am pus în mare pericol. Eşti un prieten adevărat.

— Ei bine, asta nu va mai avea nicio importanţă dacă vom fi prinşi. Te rog, ascunde-te!

Yeshua încuviinţează din cap.

Când trece pe lângă mine, privirea mea întârzie pe acele tatuaje ciudate care îi acoperă braţele. Carnea lui poartă urmele multor incantaţii magice, puternice. Există mulţi oameni care susţin că s-au vindecat doar printr-o simplă atingere a acestor urme.[35]

Arunc o ultimă privire împrejur – îl văd pe Titus care dă negativ din cap, spunându-mi că nu au fost urmăriţi – apoi intru înăuntru şi închid uşa.

Din cauza luminii puternice a zorilor am nevoie de ceva timp ca ochii mei să se obişnuiască cu întunericul.

Cei cinci îşi oferă sărutul păcii, apoi Yeshua îşi întinde mâna, arătând către saltelele de pe jos.

— Luaţi loc, vă rog. Nu avem prea mult timp.

Maryam îngenunchează între Yakob şi Yohanan, însă Kepha rămâne în picioare, cu faţa la Yeshua. Înalt, cu părul

---

fragmente ale cărţii lui. Cu toate acestea, afirmaţia lui rămâne nefondată.

[35] Scriitorii păgâni şi creştini din secolul al II-lea includ aceste „tatuaje” în descrierea lui Isus făcută de către evrei (b. Sabb. 104b; t. Sabb. 11:15; y. Sabb. 12–14). Ştim că vrăjitorii îşi scriau incantaţiile pe piele, deoarece acest lucru este menţionat în papirusurile egiptene despre magie, PGM VII.222–32 şi VIII.65ff. Pentru mai multe informaţii, citiţi extraordinara carte a lui Morton Smith, *Jesus the Magician,* pp. 46–48.

roşcat şi barba deasă, el pare mereu mânios. Se ştie că se aprinde uşor.

Yeshua îi zâmbeşte lui Kepha.

— Te rog, ia loc, frate! Avem multe de discutat.

Kepha o sfredeleşte cu privirea pe Maryam. De ceva vreme, rivalitatea dintre cei doi a crescut din ce în ce mai mult. Este limpede că nu se pot suferi unul pe celălalt.[36] *Kepha îşi întinde mâna către Maryam.*

— Te rog, stăpâne, las-o pe Maryam să plece dintre noi, căci femeile nu sunt vrednice de viaţă.[37]

După obiceiul evreiesc, femeilor nu le este permis să devină ucenice ai marilor catiheţi, cu atât mai puţin să ia parte la peregrinările acestora. Un astfel de comportament este scandalos. Kepha rosteşte cu voce tare convingerea multor bărbaţi din religia lor, care nu este împărtăşită şi de Yeshua. El i-a primit întotdeauna ca ucenici şi tovarăşi de călătorie atât pe bărbaţi, cât şi pe femei. Astfel de idei radicale îi creează necazuri. Autorităţile templului consideră că învăţăturile lui pun în primejdie fundamentele societăţii.[38]

Maryam îşi încleştează fălcile. Dă să se ridice, însă Yeshua spune încet:

— Nu, Maryam, rămâi. Apoi se întoarce către Kepha, căruia îi spune pe un ton blând: Frate, cerurile şi pământurile se înfăşoară în faţa ta,[39] *de ce eşti mânios pe Maryam?*

— Pentru că întotdeauna manipulează conversaţia, zise Kepha, gesticulând furios, şi răstălmăceşte cuvintele rostite de adevăraţii tăi apostoli.[40]

---

[36] Există un fragment minunat referitor la relaţia dintre Petru şi Maria Magdalena în bine-cunoscuta carte scrisă de Elaine Pagels: *The Gnostic Gospels,* pp. 64–66.

[37] Pentru mai multe informaţii referitoare la rolul femeii în biserica lui Isus, vezi *Anchor Bible Dictionary,* menţiunile despre Suzana şi Ioana.

[38] *Evanghelia după Toma,* versetul 114.

[39] *Evanghelia după Toma,* versetul 111.

[40] *Pistis Sophia,* 36,71.

— Învăţătorule, zise Maryam, dând să se ridice din nou, voi pleca astfel încât Kepha să nu se simtă stingherit de cuvintele mele.

Yeshua ridică o mână ca să o oprească. Pe un ton blând, el spune:

— Adevărat îţi spun că peste timp vei fi cunoscută ca fiind cel mai îndrăgit apostol al meu şi preamărită ca femeia care i-a cunoscut pe Toţi. Te rog, ia loc.[41]

O sărută din nou pe gură, iar ea îşi reia locul pe saltea.

Kepha îşi strânge pumnii.

— Doamne, o iubeşti mai mult decât pe noi? O săruţi des.[42]

Yeshua oftează.

— Îi iubesc în aceeaşi măsură pe toţi cei care aleg viaţa spirituală. Kepha, ia loc lângă mine şi haide să vorbim despre lucruri mai importante.

Kepha bombăne, dar se aşază pe o saltea aflată în partea opusă, cât mai departe de Maryam.

— Şi-acum să trecem la treburile noastre. Yosef? Membrii Sfatului s-au întrunit de curând?

Eu fac un pas în faţă.

— Da. Sunt foarte îngrijoraţi în ceea ce te priveşte. Mişcarea ta atrage un număr mare de oameni, iar membrii Sfatului se tem că în timpul sărbătorii de Paşte se va stârni o răzmeriţă. Mulţi din plebe strigă deja că tu eşti Mesia, „regele uns", care îi va înfrânge pe romani şi va reinstaura Statul Evreiesc.

— Eu n-am spus niciodată asta, Yosef.

— Ştiu, dar e greu să ţii în frâu sentimentul naţionalist pe care îl au evreii. Oamenii caută un salvator, iar ura pe care o nutresc împotriva Romei este precum o flacără mocnită, gata să se aprindă. Membrii Sfatului se tem că în timpul zilelor sfinte oamenii ar putea să se adune în jurul tău.

— Tot Sfatul sau doar anumiţi membri?

Eu ridic din umeri.

---

[41] *Dialogul Mântuitorului*, 139,12–13.

[42] Evanghelia după Filip, 63,32–64,5.

— Nu toţi, doar cei mai influenţi dintre ei. Marele preot Kaiaphas susţine că, dacă te lăsăm să continui în felul acesta, oamenii se vor revolta, iar romanii vor veni şi ne vor distruge nu numai Templul, ci şi poporul.[43]

— Şi venerabilul Hanan? El ce părere are?

Hanan[44] *este fostul mare preot al Sfatului şi un negustor bogat. Familia lui vinde miei şi porumbei folosiţi în sacrificiile ritualice. Nu cunosc toate detaliile, ştiu doar că există o duşmănie de moarte, care ţine de generaţii întregi, între familia lui Hanan şi cea a lui Yeshua.*

— Hanan spune că eşti zelot, poate chiar unul dintre liderii secreţi ai acestei mişcări. Zice că de aceea te autointitulezi Fiul Omului, la fel cum celălalt lider secret îşi spune Fiul Tatălui. El mai susţine că zeloţii încearcă să îndeplinească profeţiile esenienilor referitoare la venirea a doi mântuitori: Mesia lui Yisrael şi Mesia lui Aaron.[45]

Yeshua îşi pleacă fruntea. Pentru o vreme pare că priveşte pierdut pardoseala.

Yohanan priveşte în jur, apoi spune:

— Dar, învăţătorule, toate acestea vor lua sfârşit cât de curând. De ce îşi fac griji? Oamenii ar trebui să uite de politică şi să se pregătească pentru împărăţia ce va veni.

Are ochi căprui-strălucitori şi cârlionţi castanii. Îi zâmbeşte lui Yeshua ca şi când ar fi întrezărit în el un crâmpei din această lume.

Fără să-şi ridice capul, Yeshua răspunde:

— Împărăţia este chiar în faţa ochilor lor, se întinde pe tot pământul, dar oamenii sunt orbi şi nu o văd.[46]

---

[43] *Ioan* 11,47–48. Istoria a demonstrat că marele preot Kaiaphas a avut dreptate. Urmările răscoalei împotriva Romei, care a început în anul 66 d.Hr., au fost dezastruoase: Templul a fost ars, oraşul Ierusalim, distrus, populaţia, decimată şi risipită.

[44] *Hanan* a fost numele ebraic al bărbatului pe care cei ce citesc Noul Testament îl cunosc ca fiind Anna.

[45] Există o dezbatere detaliată în legătură cu acest nume în cartea lui John Meier, *A Marginal Jew,* vol. 1, pp. 231–233.

[46] *Evanghelia după Toma,* versetul 113.

Cuvintele lui îmi străpung inima. Eu nu mă aflu printre cei aleşi, nu sunt apostol, ci doar un simplu martor, dar sunt recunoscător că mă aflu în prezenţa acestui om. Multe dintre cuvintele lui îmi deschid ochii către un paradis atât de luminos, cum nu mi-am imaginat că există.

Yeshua se întoarce şi se uită la mine.

— Altceva, Yosef? Mai există şi altceva?

— Nu prea multe. În timpul zilelor de sărbătoare, Sfatul este responsabil cu menţinerea păcii dintre evrei şi romani. Mă tem că vor face tot ceea ce va fi nevoie ca să îndeplinească această misiune.

— Chiar şi să-l aresteze pe Yeshu? întreabă Maryam.[47]

— Mi-e teamă că ar putea face acest lucru, cu toate că niciunul nu a sugerat asta. Lor le este mai teamă de faptul că Roma ar putea să-l aresteze, iar ei vor fi nevoiţi să-l apere. Este foarte iubit de oameni, iar aceştia se vor aştepta ca membrii Sfatului să facă ceva ca să-l salveze.

Maryam se întinde ca să atingă cu mâna tivul veşmântului lui Yeshua.

— Te rog să nu faci asta. Este prea periculos.

Kepha zice:

— N-o asculta pe Maryam. Este fricoasă, ca toate femeile. Trebuie să intrăm în oraş aşa cum am plănuit. Este de o importanţă crucială!

Yeshua nu îşi ia privirea de la mine.

— Ce acuzaţii îmi aduce Sfatul ca să mă aresteze?

— Răzvrătire, probabil. Sper că nu te vor acuza că eşti vrăjitor. Dacă vei fi găsit vinovat, te vor omorî cu pietre.

Kepha zice:

— Păi, e mai bine decât să fii acuzat de către romani că eşti vrăjitor, caz în care pedeapsa este moarte prin crucificare.

Yeshua îşi încruntă sprâncenele negre. Spune pe un ton blând:

— Mă rog ca Dumnezeu să nu ceară asta.

[47] Evanghelia după Maria, 18,5–10.

Cuvintele lui o fac pe Maryam să lăcrimeze, dar nu-mi dau seama dacă sunt lacrimi de mânie sau de jale.

— Yeshua, zice ea. Numai prefectul Pontius Pilatus poate condamna un om să fie crucificat. Cu siguranţă, Sfatul nu va aduce un astfel de caz în atenţia prefectului.[48]

Toate privirile se întorc spre el.

— Sincer, nu ştiu. Mă îndoiesc că membrii Sfatului l-ar deranja pe prefect cu o astfel de problemă, dar cine poate şti? Kaiaphas este îngrozit de posibilitatea izbucnirii unei revolte.

Kepha spune:

— Atunci trebuie să intrăm în Yerushalaim aşa cum am plănuit şi să ne asumăm riscul. Doamne, sunt gata să merg cu tine la închisoare şi la moarte, dacă este nevoie.

Pe chipul lui Yeshua apare un zâmbet slab, trist, ca şi cum ar şti un lucru pe care Kepha nu îl ştie şi care îi frânge inima.

---

[48] *Evanghelia după Ioan* 18,31 atribuie evreilor următoarele cuvinte adresate lui Pilat: „Nouă nu ne este îngăduit să omorâm pe nimeni”. Este imposibil ca aceste cuvinte să fi fost rostite de vreun evreu cu putere de decizie, deoarece, pur şi simplu, nu este adevărat. Sanhedrinul îşi putea exercita, în mod cert, autoritatea în cazurile foarte importante, aşa cum este dovedit în *Faptele Sfinţilor Apostoli* 4,1–22 şi 5,17–42, şi după cum scrie şi Josephus în cartea sa *Războiul evreilor,* 6, 2,4. Vezi şi Cohn, pp. 30–34.
Din câte se pare, cele două tribunale, cel evreiesc şi cel roman, se ocupau de cazuri legate de încălcări ale propriilor legi. De exemplu, delictele evreieşti legate de idolatrie şi blasfemie nu prezentau niciun interes pentru tribunalul roman. Acestea erau exclusiv de competenţa juridică a tribunalului evreiesc. Pe de altă parte, trădarea împotriva Romei nu era de competenţa tribunalului evreiesc. Doar Roma avea dreptul să judece o persoană care era acuzată de o astfel de crimă.
În orice caz, evreii nu au crucificat pe nimeni niciodată. Crucificarea nu era o metodă legală de execuţie, conform legilor evreieşti. Modurile de execuţie erau: uciderea cu pietre *(Deuteronomul* 17,5), arderea *(Leviticul* 20,14), spânzurarea *(Iosua* 8,29) şi înjunghierea *(Deuteronomul* 20,13). Mai târziu, codificatorii din perioada „mishnaică” au schimbat „spânzurare” cu „strangulare”. Pentru mai multe informaţii, vezi Cohn, pp. 209–212.

Yeshua îşi trage himationul peste umeri şi, expirând prelung, spune:

— Vom intra în Yerushalaim aşa cum am plănuit. Sfârşitul e aproape. Împărăţia trebuie dezvăluită.

El se ridică în picioare, iar adepţii lui se ridică odată cu el. Ies rând pe rând din casa mea, în lumina de lavandă a zorilor.

După ce am rămas numai noi trei, Yeshua se uită la Maryam.

— Ai fost prea tăcută. Am sperat că vei spune mai multe.

— Kepha m-a făcut să ezit. Mi-e frică de el, deoarece urăşte toate femeile.[49]

— Nu Kepha hotărăşte cine are dreptul să vorbească şi cine nu, Maryam! Oricine este inspirat de Duhul primeşte poruncă divină să vorbească, nu are importanţă dacă este bărbat ori femeie. Nu trebuie să-i dai voie să îţi interzică să vorbeşti. Eu simt nevoia să-ţi aud cuvintele.

Maryam îmi aruncă o privire, apoi şopteşte:

— Yeshu, ştiu că ai încredere în Kepha, dar îţi spun că nu este un om cinstit. Este fără credinţă şi schimbător. Mă tem că îi vei descoperi adevărata fire…

— Ajunge, o întrerupe el cu blândeţe, apoi o sărută din nou pe buze.

Se uită unul în ochii celuilalt. Este un moment liniştit şi frumos. Umblă zvonul cum că ea ar fi consoarta lui, iubita lui[50]*, cu toate că niciunul din ei nu a mărturisit acest lucru cu voce tare. Cu toate acestea, eu l-am auzit pe Yeshua pomenind că iubeşte două femei: pe Maryam şi pe sora acesteia, Marta.*

Ea îşi ridică privirea către el.

— Învăţătorule, făgăduieşte-mi că nu te vei supune niciunui risc săptămâna aceasta. N-aş putea îndura dacă…

Nu poate termina fraza.

— Dacă aş muri? El îi zâmbeşte tandru când ochii ei se umplu de lacrimi. Oare nu ţi-am spus că un bărbat sau o

[49] *Pistis* Sophia, 36,71.
[50] *Evanghelia după Filip*, versetele 32, 55.

femeie devine ceea ce vede, Maryam? Dacă vezi moarte, devii moarte. Dacă vezi lumină, devii lumină. Dacă…

Ea continuă învăţătura în locul lui:

— Dacă îl vezi pe Mesia, devii Mesia. Dacă îl vezi pe Tatăl, devii Tatăl. Priveşte-te pe tine însuţi şi ceea ce vei vedea, aceea vei deveni.[51]

— Întocmai, încuviinţează Yeshua şi îi mângâie părul. Am terminat aici. Să plecăm înainte să-l punem în pericol pe Yosef.

— Da, învăţătorule.

Maryam îşi pleacă fruntea când iese pe uşă. Yeshua mai zăboveşte puţin şi se uită la mine. Te poţi pierde în ochii aceia. Nu-mi pot lua privirea de la ei.

— Yosef, dacă se va întâmpla ceva rău, îi vei ruga pe membrii Sfatului să nu spună nimic prefectului? Prefer să fiu judecat de către poporul meu.

Cuvintele lui îmi sfâşie inima.

— Dacă se va ajunge acolo, aşa voi face. Dar haide să ne străduim să facem în aşa fel încât nici Sfatul şi nici prefectul să nu te poate acuza de nicio crimă.

Yeshua îşi aşază o mână pe umărul meu şi închide ochii, ca şi când s-ar bucura de aceste ultime clipe alături de mine. Zâmbeşte, dar este un zâmbet trist, temător.

— Am venit să crucific lumea, Yosef. Nu sunt sigur că mai putem interveni.[52]

El trece pe lângă mine şi iese pe uşă afară, în lumina zilei.

Este în dimineaţa celei de-a 10-a zi de Nisan. Nu voi uita niciodată…

Yosef se trezi brusc. Inima îi bătea să-i sară din piept. Smulse bandajul improvizat de pe rana de la umăr. Îşi încleştă fălcile de durere în timp ce sângele cald îi înmuia

[51] *Evanghelia după Filip*, 61,29–35.

[52] În *Evanghelia după Filip*, 63,25 se spune: „Căci Isus a venit ca să crucifice lumea”.

veşmântul. Primele licăriri ale zorilor îşi făcură apariţia pe cer, alungând stelele.

Îşi întinse mâna ca să îl scuture pe tovarăşul lui de drum.

— Trezeşte-te, Mattias! Se crapă de ziuă.

Tânărul se întoarse pe spate şi se frecă la ochi. Îşi petrecuseră aproape toată noaptea traversând muntele noroios, ca să scape de soldaţi. Nici nu mai ştia de câte ori se împiedicaseră şi căzuseră. Veşmântul lui Mattias era dovada vie a evadării lor dificile. Era murdar şi sfâşiat. Prin crăpături se puteau zări zgârieturi sângerânde şi vânătăi.

Yosef îşi studie propriul veşmânt. Purta aceleaşi dovezi ale fugii lor, căci era sfârtecat şi plin de noroi. Din cauza sângelui închegat, veşmântul i se lipise de umăr. Mattias rupsese tivul veşmântului său de pânză ca să-i bandajeze umărul lui Yosef. Însă mantia lui de culoarea indigoului era într-o stare şi mai proastă. Fire de aur ieşiseră din pânză în locurile unde veşmântul fusese rupt. Deoarece era imposibil să o mai cârpească, el trebuia să se descotorosească de ea.

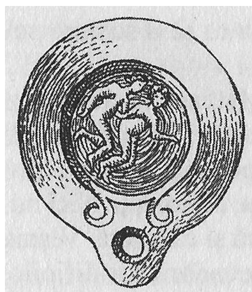
Yosef încercă în zadar să-şi îndepărteze de pe faţa rotundă şuviţele de păr murdare.

Mattias se ridică în picioare.

— Crezi că încă ne mai caută?

— Bineînţeles. Dacă nu vom ajunge la casa prietenilor tăi înainte să se facă lumină de-a binelea, cu siguranţă, vom muri.

NOUĂ

Era o dimineaţă rece şi senină, fără niciun nor pe cer, însă coloanele de fum se întindeau peste deşert, umplând aerul cu un miros înţepător.

Pappas Lucius Meridias îşi prinse mantia neagră pe umărul stâng şi îşi continuă drumul către ruinele mănăstirii arse. Se auzeau încă plânsete, iar el văzu zeci de oameni plimbându-se printre ruine ca nişte coşari înnegriţi de fum. Oare îşi petrecuseră toată noaptea acolo? Era o minune că nu fuseseră omorâţi de pereţii sau acoperişurile care se prăbuşiseră.

Cupola bazilicii rămăsese intactă, la fel şi câteva galerii mari, boltite, însă chiliile călugărilor se transformaseră în dărâmături.

În pragul uşii paraclisului se aflau trei bărbaţi, aşteptându-l. Meridias înainta cu paşi mari. Când ajunse în dreptul uşii, cei trei bărbaţi, îmbrăcaţi în negru, făcură o plecăciune. El păşi înăuntru. Altarul închinat Magdalenei se află încă pe piedestal. Marmura albă era acoperită cu un strat de funingine, dar în rest părea neatinsă. Era un miracol, cu siguranţă. Grinzile acoperişului erau împrăştiate peste tot, unele dintre ele ardeau încă. Tăciuni aprinşi străluceau pe jos.

El se adresă comandantului:

— Loukas, ai găsit trupul fratelui Barnabas?

Loukas îşi umezi agitat buzele. La doar douăzeci şi nouă de ani, era un asasin desăvârşit. Faţa lui semăna cu cea a unei feline, avea nasul lat, ochi verzi şi saşii şi părul roşcat-auriu, tuns scurt. Un eşec i-ar strica reputaţia – după cum se întâmplase odată, în trecut. Ba mai mult, împăratul l-ar putea condamna la moarte din cauza asta.

— Nu, *pappas,* nu l-am găsit.

— Aţi căutat în chilia lui şi în bibliotecă?

— Am cercetat fiecare încăpere şi fiecare trup. Nu se află printre cei morţi.

Meridias îşi plimbă privirea peste ceilalţi asasini.

— Împăratul nu va fi mulţumit.

Un cadavru carbonizat zăcea în dreapta lui, chiar lângă uşă.

— Unul dintre oamenii tăi, Loukas?

— Da. Mattithiah. A fost…

— Nu-mi spune numele lui. Nu-mi spune nimic despre el. I-a dezamăgit atât pe rege, cât şi pe Dumnezeul lui. Numele lui va fi uitat în ceruri.

Loukas se încordă, dar găsi mai înţelept să nu spună nimic. Complicii lui, însă, începură să şuşotească între ei. Militia Templi credeau cu înflăcărare că vor fi răsplătiţi pentru că îndeplinesc lucrarea lui Dumnezeu cu viaţă veşnică şi fericire.

Meridias văzu trapa deschisă din pardoseala paraclisului, se încruntă şi spuse:

— Ce este acolo?

— O criptă. Am descoperit-o când am căutat printre ruine. Înăuntru sunt câteva sicrie şi multe cărţi şi pergamente.

Meridias îşi croi drum printre cărbunii aprinşi şi privi jos, în criptă. Trepte mari din piatră fuseseră cioplite în perete. Sicriele erau stivuite sus, pe un perete. Partea cealaltă era prevăzută cu rafturi pline cu cărţi, pergamente şi foi de papirus desfăcute.

— *Abba* Pachomius a spus că aici se află o sută de călugări. Lipseşte cineva?

Ochii verzi şi reci ai lui Loukas scânteiară.

— Am numărat nouăzeci şi şapte de trupuri, aşadar, lipsesc trei călugări.

— Şi Iairus Claudius Atinius?

Loukas clătină din cap.

— Nu se numără printre cei morţi.

— Eşti sigur? Acum numele lui este Cyrus. Fratele Cyrus.

— Am luptat alături de el în bătălia de la Podul Milvius peste Tibru. Era un bărbat voinic şi impunător, cu o privire sălbatică. Au trecut treisprezece ani de atunci, dar l-aş recunoaşte într-o clipită – indiferent ce nume şi-a luat. Îşi îndreptă umerii: Aşa cum l-ar recunoaşte orice soldat care a luptat alături de el.

Meridias observă ura din vocea lui Loukas şi spuse:

— Te-am angajat ca să îţi dăm şansa să-ţi răscumperi greşelile anterioare. Niciunul dintre noi nu şi-a imaginat însă că îţi va lua ani întregi de căutări prin toate mănăstirile din Asia Mică, Africa şi Palestina ca să îl găseşti.

Loukas arăta de parcă ar fi fost bucuros oricând să îl strângă de gât pe Meridias.

— Nu a vrut să fie găsit, *pappas.* A îngreunat căutarea în mod vădit. Şi-a schimbat mult înfăţişarea, dar privirea i-a rămas aceeaşi. Aşa l-am recunoscut.

Meridias aruncă din nou o privire în criptă. Simţi mirosul de pergamente vechi şi ulei de lampă.

Barnabas, cunoscut peste tot sub numele de „Ereticul”, studiase cândva în Caesarea – capitala administrativă a provinciei romane Palestina – alături de învăţatul pappas Eusebios. Biblioteca din Caesarea, care conţinea mai multe de treizeci de mii de volume, fusese leagănul ereziei.[53]

[53] *Pappas* Eusebius, sau în greacă, *Eusebios,* se ocupa, într-adevăr, de biblioteca de la Cezareea care conţinea treizeci de mii de volume. Pentru vremea sa, el a avut orizonturi largi. A crezut în toleranţa religioasă şi a militat pentru pluralismul religios în întreg Imperiul Roman. El a detestat persecuţia celorlalte credinţe religioase şi a susţinut că, în cele din urmă, Adevărul evanghelic va triumfa.

Meridias era de părere că existau mult prea multe cărţi care tulbură minţile.

În urma mai multor interogatorii, Meridias aflase că, pe vremea când îl ajutase în cercetările lui pe *pappas* Eusebios, Barnabas făcuse o descoperire care ameninţa însăşi temelia Bisericii Adevărate. Încă mai auzea vocea gravă a lui pappas Silvester: „E o grozăvie. Nu trebuie lăsaţi în viaţă cei care ar putea răspândi această minciună".

„Sau mai rău, cei care ar putea-o dovedi", gândi Meridias.

Un curent de aer pătrunse în paraclis şi firicele negre de cenuşă se răsuciră pe pardoseală. În timp ce îşi ţinea mâneca peste nas, aşteptând să se îndepărteze cenuşa, Meridias se întrebă de ce oare nu-i ordonaseră superiorii lui să-l elimine şi pe *pappas* Eusebios.

Eusebios era cu siguranţă un eretic. În cadrul întrunirii Conciliului ecumenic de la Niceea, care avusese loc recent, discuţiile dogmatice purtate de Eusebios cu Eustathios, episcopul din Antioch, şi cu Athanasios, episcopul Alexandriei, deveniseră din ce în ce mai aprinse şi, cu toate că bătrânul acceptase în cele din urmă hotărârile Conciliului cu privire la învierea trupească a lui Iesous Christos, naşterea neprihănită şi lista cărţilor aprobate, el susţinuse cu înflăcărare că astfel de decizii vor dezbina Biserica în loc să o unească.[54]

Erau vremuri foarte grele pentru creştini. Marea Persecuţie luase sfârşit în urmă cu doar paisprezece ani. Toţi cei care aveau o fărâmă de înţelepciune ştiau că trebuiau să facă tot ce le stătea în putinţă să-şi asigure propria siguranţă; acest lucru însemna că erau nevoiţi să codifice tradiţia şi să ascundă învăţăturile cu orice preţ. Era necesar să se stabilească Adevărul şi să se elimine ereticii.

---

[54] Deşi a fost de acord, contra voinţei lui, cu deciziile Conciliului de la Niceea, în cele din urmă, Eusebios s-a răzbunat pe adversarii lui. I-a înlăturat pe Eustathios în 330 şi pe Athanasios în 336.

Meridias privi sutele de cărţi din criptă. Nu ştia exact de care cărţi se temeau cel mai mult consilierii religioşi ai regelui, aşa că era mai bine să fie atent.

El se întoarse către Loukas.

— Daţi foc criptei! Asiguraţi-vă că nu scapă nicio carte. Apoi găsiţi-i pe Barnabas şi pe ceilalţi şi îndepliniţi poruncile primite. Dacă au vreun document asupra lor, nu aveţi voie să-l citiţi, ci trebuie să-l distrugeţi pe loc.

— Prea bine, Excelenţă. Însă mă văd nevoit să cer mai multe ajutoare pentru urmărirea lor.

— De ce? izbucni Meridias. Păstrarea secretului era extrem de importantă. Mai mulţi oameni implicaţi în această urmărire ar însemna mai multe riscuri.

Loukas răspunse:

— Cred că Atinius a luat-o pe fluviu în jos. Este cea mai rapidă cale de a scăpa. S-ar putea să ajungă la mare înainte să apucăm noi să-l prindem. A păcălit mulţi oameni şi înainte. S-ar putea să-i îndrume spre uscat. Trei oameni nu au cum să urmărească toate pistele. De aceea vă cer permisiunea să angajez doi *sicarii.*[55]

— Bănuiesc că îi cunoşti bine pe aceşti „oameni cu pumnal”?

— *Da, pappas.*

Meridias ezită.

— Atunci tocmeşte-i, dar nu-mi spune cine sunt. Nu vreau să le am sufletele pe conştiinţă.

— Înţeleg.

Tânărul care se afla lângă Loukas îşi drese glasul. Avea vreo douăzeci de ani şi era cel mult un asasin fără experienţă. Avea o înălţime medie, păr castaniu şi o faţă care putea fi uitată cu uşurinţă, aducând vag cu cea a unei vulpi.

— *Pappas,* ar mai trebui să ştiţi un lucru.

— Ce anume?

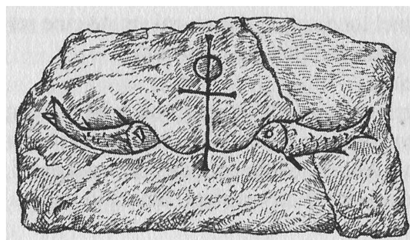
[55] *Sicarii* erau un grup de asasini cuţitari, probabil înţeleşi cu zeloţii.

— Spălătoreasa care locuia în coliba de lângă râu a dispărut şi ea. Nu i-am găsit trupul. S-ar putea să fie cu călugării.

Meridias îşi flutură mâna.

— E femeie. O analfabetă, probabil. Nu reprezintă niciun pericol.

ZECE

„Doamne Iesous Christos, fiul lui Dumnezeu, miluieşte-mă pe mine, păcătosul.” Cyrus făcu un nod pe şnurul pentru rugăciuni şi cercetă din priviri apa. Din locul unde stătea el ghemuit, putea vedea stufărişul întunecat şi papura de pe malul râului. Acolo puteau fi ascunşi cel puţin doisprezece bărbaţi, aşteptând să-şi încerce norocul.

„Doamne Iesous Christos, fiul lui Dumnezeu, miluieşte-mă pe mine, păcătosul.”

Aerul nopţii era rece şi proaspăt datorită apelor Nilului şi se întrepătrundea cu mirosul slab de metal al sângelui care îi pătase sutana.

„Doamne Iesous Christos, fiul lui Dumnezeu, miluieşte-mă pe mine, păcătosul.”

Îşi trecu şnurul din mâna dreaptă, care începuse să-l doară din cauză că îl ţinuse foarte strâns, în mâna stângă. Nilul curgea leneş la vale şi era atât de lin, încât stelele se reflectau foarte clar pe suprafaţa apei.

— Sunteţi undeva, acolo, se adresă el în şoaptă urmăritorilor nevăzuţi. Ştiu asta.

Devotamentul asasinilor care atacaseră mănăstirea vădea un profesionalism pe care el îl înţelegea. Aceştia plănuiseră totul cu grijă şi executaseră asaltul, apoi şterseseră orice urmă. Fuseseră soldaţi, nu asasini plătiţi. Dacă erau urmăriţi de soldaţii romani, atunci împăratul Constantin se afla în spatele acestei acţiuni. În ciuda celor spuse lui Barnabas, lui Cyrus îi era teamă că *ştia* motivul

adevărat pentru care prietenii lor fuseseră ucişi. Şi nu era doar papirusul.

„Doamne Iesous Christos, fiul lui Dumnezeu, miluieşte-mă pe mine, păcătosul.”

Pe măsură ce înnoda şnurul, prin faţa ochilor lui se perinda o înlănţuire ciudată de imagini, erau feţele moarte ale oamenilor pe care îi îndrăgise – oameni nevinovaţi a căror unică vină fusese dragostea arzătoare pentru Dumnezeu – care se amestecau cu imaginile scurte, vii şi intense ale morţii soţiei lui.

Ca şi cum s-ar fi furişat printr-o uşă închisă, îngropată adânc înlăuntrul lui, el auzi strigătul ei: „Cyrus!”

Păru atât de real, încât, preţ de o clipă, crezu că îl auzise cu adevărat. Îşi încorda muşchii, gata să sară în picioare şi să pornească la luptă.

„Nu, încercă el să se liniştească. E moartă de doisprezece ani. E moartă.”

Privi spre locul unde dormeau pe nisip Barnabas şi Zarathan, apoi se uită la Kalay şi încercă să nu se holbeze la chipul ei luminat de stele. Se aflau cu toţii într-un mare pericol. Nu-şi permitea să se piardă în visare.

„Doamne Iesous Christos, fiul lui Dumnezeu, miluieşte-mă pe mine, păcătosul.”

El făcu un nod, oftă greu şi lăsă capul în pământ.

Chiar şi după ce îi tăiaseră gâtul soţiei lui şi o azvârliseră pe jos, ea se răsucise, căutându-l cu privirea ca şi când ar fi ştiut că, dacă l-ar fi văzut, ar fi fost în siguranţă şi nu ar fi murit.

I se păru că trupul îi fusese invadat de insecte care mişunau de colo-colo, iar această senzaţie îl chinuia:

„Din vina mea… numai din vina mea”.

Era împovărat de o vină care îl măcina. O vină cumplită, chinuitoare.

Bărbatul pe care îl omorâse la mănăstire îi apăru în minte, privindu-l cu ochii lui negri şi scânteietori… „Eram deja mort. De ce a trebuit să iei cuţitul din mâna lui Kalay şi să mi-l înfigi în inimă?”

Cyrus strânse între degete şnurul pentru rugăciuni de parcă s-ar fi ţinut de o plută salvatoare aflată în mijlocul unui ocean măturat de uragane.

„Deoarece un soldat bun nu riscă niciodată. Şi tu ai fi făcut la fel.”

„Doamne Iesous Christos, fiul lui Dumnezeu, miluieşte-mă pe mine, păcătosul.”

Oricât încercă, nu reuşi să-şi şteargă din minte ochii lipsiţi de viaţă ai soţiei lui.

UNSPREZECE

În aerul dimineţii se mai simţea încă răcoarea nopţii. Kalay îşi frecă braţele şi privi în depărtare, dincolo de Nilul întins şi noroios, către miazăzi. Soarele nu răsărise încă, dar o coroană de foc strălucea pe dealuri, aruncând umbre lungi pe întinsul nisipului. În depărtare se legănau pâlcuri de palmieri. Fiecare indica o oază. Ici-colo putea zări zidurile întunecate ale oraşului.

După ce se spălă pe faţă, tânăra se aşeză din nou pe nisip. Trăseseră barca la mal cu un sfert de ceas în urmă. Erau extenuaţi cu toţii, în special fratele Cyrus. Nu mai închisese un ochi din noaptea în care se petrecuse măcelul de la mănăstire.

În timp ce îşi strângea la spate părul roşcat cu o legătoare din piele, ea îi privi pe cei trei călugări care se aflau la vreo zece paşi în stânga ei. Cel tânăr şi blond, care avea mereu întipărită pe faţă o expresie de mirare, dormea. Stătea ghemuit pe mal lângă fratele Barnabas, care îşi ţinea nasul lipit de bucăţica de papirus pe care o scosese din vas noaptea trecută. Numai fratele Cyrus făcea ceva cu adevărat folositor. El găsise un schelet de capră pe mal şi smulsese câteva coaste. Le freca pe fiecare de o piatră ascuţindu-le ca să le dea forma unui stilet.

„Iată un bărbat demn de respectul unei femei."

Când îi surprinse privirea, Cyrus vârî cele patru stilete în curea, se ridică în picioare şi o luă către mal, unde se afla ea.

Kalay îşi plimbă privirea peste umerii lui laţi, apoi şi-o coborî peste abdomenul lui plat şi, în cele din urmă, peste picioarele lui lungi. Dacă şi-ar fi dorit un bărbat chipeş, el ar putea să aprindă flacăra stinsă a pasiunii.

El îngenunche în faţa ei şi o privi drept în ochi. Un lucru pe care puţini bărbaţi aveau curajul să îl facă.

— Kalay, am o întrebare pentru tine.

— Mai întâi întreabă-mă dacă mă simt bine. Dacă mi-e foame. Sau poate ce părere am despre lumina soarelui care se oglindeşte în râu.

Cyrus se încruntă nedumerit, iar pe buzele lui îşi făcu loc încet un zâmbet. Poate îşi dădu seama că femeile nu erau niciodată tratate ca fiinţe umane de către călugări, ci doar ca nişte simple obiecte cu care voiau să aibă de-a face cât mai puţin posibil. Acesta fusese cel mai greu lucru de îndurat în munca ei la mănăstire. Singurătatea. În afară de Sophia cea tăcută, nu avusese parte de contacte reale cu semenii ei. Nu primea decât ordine de la călugării care refuzau să o privească în ochi. Bărbaţii sunt fiinţe atât de slabe, atât de neputincioşi în faţa frumuseţii unei femei – dacă şi Cyrus era la fel, atunci se pricepea foarte bine să ascundă lucrul acesta.

— Îmi pare rău, zise Cyrus. Te simţi bine, Kalay?

— Da, destul de bine, mulţumesc. Îţi sunt recunoscătoare că m-ai lăsat să dorm în barcă azi-noapte. Cred că toată lumea s-a odihnit puţin, cu excepţia ta.

El îşi încruntă sprâncenele negre şi îşi întoarse privirea către fluviu. Kalay întrebă:

— Calculezi cât de departe sunt urmăritorii noştri?

— De fapt, mi-e teamă că nu vor veni pe fluviu.

Ea îl privi preţ de o clipă.

— A, înţeleg. Dacă vor călători pe uscat, vor scăpa de meandrele fluviului. Aşadar, te temi că mai încolo ne

aşteaptă o ambuscadă. Ea ridica o sprânceană. Alexandria? Sau Leontopolis?

— Sunt sigur că se vor duce în Alexandria. Pun rămăşag. Oraşul e imens, cu multe locuri unde te poţi ascunde. Urmăritorii noştri vor presupune că Barnabas are cunoştinţe acolo, oameni care îl vor ajuta.

— Şi este cel mai bun loc de unde poţi să te îmbarci pe o corabie, adăugă ea.

— Un motiv în plus pentru care nu ar trebui să mergem acolo. Briza îi suflă părul inelat şi negru în jurul chipului său frumos. Dar, ca să ne continuăm călătoria, tot va trebui să cumpărăm o cămilă sau o căruţă.

Lăsă aluzia să-şi facă efectul. Ea râse uşor.

— Cyrus, nu am avut timp să iau cu mine puţinii *shekel* pe care-i am, dacă asta vrei să mă întrebi. N-aş putea să plătesc pentru mine, darămite pentru voi.

— Ai vrea să-ţi vinzi barca?

Ea îşi înclină capul.

— Ei bine, ar fi o idee. Nu-mi va fi de prea mare ajutor când voi fi călare pe o cămilă. Şi-apoi, am furat-o, aşa că nu m-a costat nimic. Fireşte că o voi vinde – ea îşi dădu după ureche o şuviţă de păr pe care o suflase vântul – dacă îmi spui unde mergem.

Cyrus aruncă o privire peste umăr la fratele Barnabas. Când se întoarse, zise:

— Fratele mi-a spus că trebuie să o luăm spre miazănoapte, doar atâta ştiu.

— „Miazănoapte" este o destinaţie neclară.

— Ştiu. Îmi pare rău.

— Ai aşa de mare încredere în el? Eşti dispus să mergi oriunde îţi spune el?

— I-aş încredinţa şi viaţa.

Kalay se uită la Barnabas. Călugărul cu părul cărunt nu se mişcase de când se făcuse suficientă lumină afară încât să poată citi.

— Şi-a ţinut nasul lipit de fâşia aia de papirus toată dimineaţa. Ce scrie pe ea?

Cyrus schiţă un zâmbet.

— Nu mă lasă s-o citesc, aşa că nu ştiu.

— În ce limbă e scrisă? Nu mi-am dat seama.

— În latină, cred.

— Suntem în pericol?

Pe chipul lui se întipări o expresie de durere adâncă. Se uită încruntat către fluviu, cercetând cu privirea întinderea apei şi malurile, întârziind asupra umbrelor proiectate de copaci.

— Noaptea trecută au murit nouăzeci şi şapte de fraţi ai mei, iar Barnabas este convins că au fost ucişi din cauza acelei „fâşii”, cum îi spui tu. Eu aş zice să suntem în pericol.

Ea îngână ceva şi urmări cu privirea o cămilă care alerga pe un deal în depărtare, în timp ce reflecta asupra situaţiei ciudate în care se afla. Nu se mai putea întoarce la Phoou. Era posibil ca ei să o caute acolo. Nu avea rude. Dar ce viitor avea alături de cei trei călugări a căror judecată era îndoielnică?

— Cyrus, ce ai făcut în armată?

El o privi îndelung, analizând-o.

— Ce te face să crezi că am fost în armată?

— Nimeni nu poate să ucidă cu atâta precizie dacă nu este pregătit pentru aşa ceva. Ai fost cumva ucigaşul personal al vreunui general?

— Ar fi mai potrivit să spui că am fost garda de corp a unui general.

— Dar ai luat parte la lupte. Îmi dau seama după felul în care te comporţi.

I se păruse întotdeauna interesant felul în care oamenii îşi dezvăluiau trecutul prin gesturile pe care le făceau. Dintr-o simplă înclinare a capului sau o fluturare a mâinii, ea îşi putea da seama imediat dacă o femeie era de viţă nobilă sau dacă era curtezană. La fel era şi în cazul bărbaţilor. Dacă avea un pas nesigur, era un negustor. Dacă avea pasul hotărât ca acela al unui leu, era soldat.

După ce oftă, Cyrus spuse:

— Da. Prea multe lupte. Multe dintre ele fără rost. Împăraţii sunt extrem de vanitoşi.

„Împăraţii? A fost garda de corp a unui împărat?”

Tăcură un timp.

În cele din urmă, el întrebă:

— Dar tu? Cum se face că o simplă spălătoreasă a dezvoltat un asemenea instinct şi îndemânare să taie gâtul cuiva până la os cu atâta precizie?

Ea răspunse zâmbind:

— Am lucrat într-o măcelărie. Gâtul unui porc nu este diferit de al altuia.

El se holbă la ea.

— Şi cum se face că o ajutoare de măcelar şi o păgână din Palestina care se închină unei zeiţe, pe deasupra, a ajuns să fie spălătoreasă într-o mănăstire creştină din Egipt?

— Hai să spunem că nimeni nu m-ar fi căutat acolo. Nici nu mi-aş fi făcut griji că fraţii mi-ar fi făcut o vizită după lăsarea nopţii. Făcu o pauză. Apoi… am fost şi eu creştină cu mult timp în urmă.

— Zău? El voia să afle de ce îşi părăsise credinţa, dar se mulţumi să întrebe: Părinţii tăi au fost creştini?

Ea îşi trase genunchii la piept şi îşi sprijini coatele de ei. Firicelele de praf care se mişcau prin aer erau luminate de razele soarelui. Simţea mirosul de mosc din aer, emanat de mâlul din Nil. Cyrus avea o faţă interesantă, hotărî ea. Mai ales ochii. Acoperiţi de pleoape grele, aceştia semănau cu două smaralde şi aveau aceeaşi sclipire misterioasă. Oricât s-ar fi străduit, nu reuşea să-i citească sufletul. El reuşise să-şi construiască un scut.

— Da, familia mea a fost creştină, răspunse ea. Aveam şase ani când a venit peste noi Marea Persecuţie. După opt ani de fugă, timp în care a reuşit să se ascundă, familia mea a fost prinsă de soldaţii romani la marginea oraşului Emaus. Am văzut cum părinţii mei au murit în chinuri. Pe fratele meu mai mic l-au făcut sclav. Ea ezită, înainte să

continue: Tot ce mi-am dorit pe lumea asta a fost să am o familie, Cyrus! Biserica mi-a luat şi această speranţă.

Pe chipul lui Cyrus nu se citi nicio emoţie.

— Când ai devenit păgână?

— De îndată ce am putut.

El cunoştea motivul. Chiar dacă nu ştia cum se desfăşurase persecuţia în Palestina, el văzuse aşa ceva în Roma. Fuseseră vremuri înspăimântătoare. Bisericile creştine şi casele unde se aflau scripturi creştine fuseseră distruse, iar scripturile arse. Ritualurile creştine fuseseră interzise. Preoţii creştini fuseseră arestaţi. Cei care susţinuseră că sunt creştini îşi pierduseră dreptul de a fi cetăţeni ai Imperiului Roman, chiar şi dreptul la judecată – fapt care îi făcea complet vulnerabili în faţa oricui voia să le facă rău. Mulţi oameni fuseseră pur şi simplu omorâţi pentru credinţa lor.[56]

Ea zâmbi.

— E ciudat, nu crezi? Acum douăzeci şi doi de ani, romanii au fost aceia care ardeau cărţile creştine. Acum creştinii sunt cei care le ard. Unde se va ajunge, Cyrus? De ce sunt atât de periculoase nişte fâşii negre de pergament?

Cyrus zise:

— Uneori, fiţuicile negre pot fi cele mai de temut arme din lume.

---

[56] Marea Persecuţie a început în 23 februarie 303 şi s-a întins pe durata a opt ani, timp în care creştinii au fost atacaţi în mod constant, în special în partea de răsărit. Protectorul lui Eusebios, Pamphilus, a fost torturat şi întemniţat în noiembrie 307, unde a rămas până când a fost martirizat în 310. Episcopul din Cezareea din acea vreme s-a lepădat de credinţă şi i-a lăsat pe creştini fără un conducător pe întreaga durată a Marii Persecuţii. Eusebios, care a menţionat aceste evenimente, a refuzat să menţioneze numele acestui bărbat sau să spună ce soartă a avut. După bătălia de la Podul Milvius din 313, Constantin s-a întâlnit cu domnitorul păgân din partea răsăriteană a imperiului, Licinius, şi au căzut de acord să pună capăt persecuţiei. Atunci a fost desemnat episcop de Cezareea eruditul şi cercetătorul Eusebios.

I se păru interesant că el nu o întrebase mai multe detalii legate de viaţa ei înainte ca ea să vină la mănăstire. Poate nu voia să ştie. Pe bărbaţi rar îi interesa aşa ceva. O astfel de imagine urâtă părea să-i rănească pe cei buni la suflet.

— Nu înţeleg de ce voi, călugării, nu vă închinaţi pur şi simplu lui Satan?

— Poftim?

— Deseori se dovedeşte că e mai puternic decât Dumnezeu. Dacă mi-aş dori să fiu creştină, lui m-aş ruga pentru ajutor.

Cyrus zâmbi, crezând că ea făcuse o glumă, apoi reveni la subiect:

— Nu mi-ai răspuns la întrebare. Cum ai ajuns în Egipt?

— E o poveste lungă, Cyrus. Ea îşi flutură mâna în aer: Totul a început cu un negustor bogat de mirodenii care avea o pasiune nesănătoasă pentru frânghii. Într-o noapte, în chip misterios, inima a încetat să-i mai bată în prezenţa mea. Avea nişte prieteni care fie au luat totul personal, fie au vrut să încerce aceleaşi trucuri cu frânghia. După aceea, evenimentele au început să se înlănţuie.

Pentru câteva secunde ea se temu că el va adopta acea „expresie a crucificării”, acea expresie mustrătoare care apărea pe chipul fraţilor lui de fiecare dată când auzeau detalii dezgustătoare legate de viaţă, însă el se abţinu. Trăsăturile feţei lui începură să se relaxeze, iar el o privi în ochi.

— Şi acum?

— Cred că aveţi nevoie de ajutorul meu.

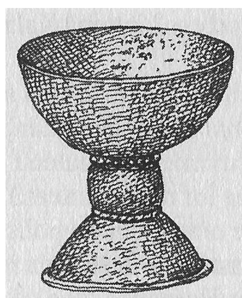
— Aşa este. El încuviinţă din cap, se ridică în picioare şi întrebă: Ţi-e foame? Vrei să mă ajuţi să prindem nişte peşti? Îi vom prăji repede, apoi vom pleca la drum.

Ea se ridică în picioare şi îl însoţi până la malul apei.

— Sper că n-o să începi să-mi ţii o predică.

— Nu, zise el clătinând din cap. Nu mai sunt demn să propovăduiesc cuvintele Domnului. Nici nu cred că am fost vreodată…

DOISPREZECE

Particulele fine de praf care pluteau în aer, luminate de soarele dimineţii, transformau cerul într-o pătură strălucitoare de chihlimbar.

Zarathan îngenunche lângă focul mic şi privi cum pielea peştilor se rumenea şi se desprindea de carne. Îi era mai uşor să se uite cum se prăjeau peştii decât cum îi gătea Kalay. Aceasta îi înfipsese pe nişte beţe pe care le împlântase în nisip, înclinându-le către flacăra mică. La vârsta lui, cele mai ciudate lucruri îi trezeau dorinţa. În timp ce femeia arunca vreascuri pe foc, şuviţele ei roşcate şi rebele dansau în jurul chipului ei. Din când în când îi putea zări nurii când aceasta se apleca pentru a întoarce peştii ca să nu se ardă. Era un chin.

Cyrus şi Barnabas se aflau la vreo zece paşi de el şi vorbeau în şoaptă. Nu reuşea să desluşească decât crâmpeie din discuţia lor, însă Cyrus avea o expresie înfricoşătoare întipărită pe faţă.

— Despre ce vorbesc? întrebă Kalay, arătând cu capul spre ei.

Să spui că ochii ei erau albaştri ar fi fost ca şi când ai fi descris cea mai magnifică nuanţă de chihlimbar ca fiind galbenă – cuvintele nu puteau exprima profunzimea şi intensitatea lor nepământeană.

— Ceva despre oraşul Leontopolis.

— Aşadar, aceasta este destinaţia noastră finală?

— Nu ştiu, dar Barnabas zice că ştie un bărbat, un pustnic bătrân, care trăieşte într-o peşteră care se află la câteva zile distanţă, în partea de nord a oraşului, aproape de coastă.

— Vom merge la peştera pustnicului?

Zarathan îi răspunse iritat:

— Ţi se pare că iau şi eu parte la discuţia lor? Încerc să ghicesc, la fel ca şi tine.

Kalay îşi aşeză mâinile în şold şi îşi ţuguie buzele cărnoase.

— Zarathan, nu ţi-a trecut niciodată prin minte că poate comentariul cu motanul a fost stârnit de faptul că tonul din vocea ta seamănă cu urletul unui animal?

El se făcu roşu la faţă.

— Mă scoţi din sărite! Eşti dovada vie că Sfântul Petru a avut dreptate. Femeile nu sunt vrednice de viaţă.

— A spus el asta?

— Da. În *Evanghelia lui Toma,* care este interzisă. Este una dintre cărţile mele preferate.

— Înţeleg de ce.

Ea se aplecă să întoarcă din nou peştii, iar el strânse din ochi până când o auzi ridicându-se din nou. Când deschise un ochi să se uite la ea, observă că ea îl fixa cu privirea.

Stomacul începu să-i chiorăie cu putere, iar el înghiţi în sec.

Kalay zise:

— Nu vei mânca în dimineaţa asta, nu-i aşa?

— Fireşte că voi mânca. De ce?

— Ei bine, nu că ar fi treaba mea, dar ieri după-masă i-am auzit pe câţiva călugări zicând că tu şi Cyrus aţi primit poruncă să ţineţi post vreme de trei zile din cauza unei ulcele sparte, sau ceva de genul ăsta.

Zarathan simţi cum se albeşte la faţă. Îi veni să leşine.

— Cu siguranţă, fratele Barnabas nu va…

— Poţi să-l întrebi. Uite că vine, zise ea, întinzându-şi mâna.

El se răsuci şi îi văzu pe cei doi fraţi ai lui apropiindu-se de foc. Sutana albă a lui Cyrus era murdară şi pătată de sângele în care se rostogolise pe pardoseala paraclisului. La aceasta mai contribuise şi timpul petrecut pe malul râului. Sutana distrusă a lui Cyrus contrasta izbitor cu sutana lui Barnabas, care era de un alb imaculat.

Zarathan încercă să înţeleagă expresiile întipărite pe chipurile fraţilor săi. Încordarea se putea citi în ochii şi pe buzele celor doi bărbaţi.

Kalay scoase din nisip beţele pe care se aflau peştii prăjiţi şi începu să le împartă. Zarathan se grăbi să îl ia pe al său şi muşcă din el înainte ca cineva să apuce să obiecteze. Apoi se cutremură îngrozit când îi văzu pe Barnabas şi Cyrus îngenunchind şi plecându-şi capetele.

Barnabas zise în şoaptă Crezul pe care îl stabilise Hippolytus în anul 215: „Crezi în Dumnezeu, Tatăl Atotputernic? Crezi în Iesous Christos, Fiul lui Dumnezeu, care a fost zămislit de Duhul Sfânt din Fecioara Miriam? Care a fost crucificat de Pontius Pilatus şi a murit, şi a fost îngropat, şi a înviat din morţi a treia zi, şi s-a urcat la ceruri şi s-a aşezat de-a dreapta Tatălui, şi va să vină să judece vii şi morţii? Crezi în Duhul Sfânt, în Sfânta Biserică şi în învierea trupului?”

Cyrus zise în şoaptă smerit:

— Cred.

Zarathan, cu gura plină de peşte, rosti nedesluşit:

— Cred.

Kalay zise:

— Ce mai baliverne!

Şi muşcă din peşte.

În timp ce ea mesteca, călugării se holbau la ea.

Cyrus se ridică în picioare, înconjură focul şi îi întinse peştele lui Zarathan.

— Ai mai mare nevoie decât mine, frate. Te rog, ia-l!

Zarathan luă băţul şi îl sprijini în poala lui.

— Mulţumesc, frate.

Zarathan se întrebă dacă Cyrus mai ţinea încă post sau dacă acesta fusese „singurul act de caritate” pentru acea zi. Amândouă, probabil. În orice caz, stomacul lui Zarathan îi era recunoscător.

Barnabas îşi mâncă peştele îngândurat, cu privirea fixată asupra focului.

— Doar nu credeţi toate prostiile astea? întrebă Kalay între muşcături.

— Fireşte că da, izbucni Zarathan. Ce întrebare tâmpită! Crezi că am rosti aceste cuvinte dacă n-am…

Barnabas zise aproape imperceptibil:

— În cea mai mare parte, da, cu excepţia învierii şi, fireşte, a faptului că a fost un *mamzer.*

Kalay făcu ochii mari, iar Cyrus încremeni pe loc de parcă tocmai ar fi primit o palmă.

Cuvântul rămase suspendat în aer, chemând parcă pedeapsa îngrozitoare a divinităţii.

După ce înghiţi, Zarathan întrebă:

— Ce este un *mamzer?*

Kalay răspunse:

— Este cuvântul în ebraică pentru bas…

Cyrus o întrerupse:

— Termenul aramaic, care este similar, se referă la un copil nelegitim.

Zarathan se uită când la unul, când la celălalt, încercând să înţeleagă despre ce vorbeau. Niciunul nu dădu semne că ar vrea să-i spună.

— Cine este copil nelegitim?

Barnabas, care părea că nu observă expresia şocată de pe feţele lor, muşcă din peşte, apoi răspunse:

— Domnul nostru, Iesous.

— Asta-i blasfemie! exclamă Zarathan.

Uluiţi, Cyrus şi Kalay rămaseră tăcuţi, cu ochii pironiţi la bătrân. După ce mestecă şi înghiţi, Barnabas continuă absent:

— N-aţi observat niciodată că în cele mai timpurii documente ale creştinătăţii nu se face referire că el ar fi „fiul unei fecioare”?

— Nu? întrebă Zarathan, încercând să-şi amintească.

— Nu. Barnabas clătină din cap. Pe lângă evanghelii, avem documente care atestă faptul că tatăl lui Iesous era un bărbat pe care îl chema Pantera. Domnul nostru apare deseori sub numele de *Yeshua ben Pantera,* adică „Iesous, fiul lui Panter”, cu toate că există mai multe variante ale numelui bărbatului. Uneori apare ca fiind „Panthera” sau „Pantiri”, „Pandora” sau chiar „Pandera”.[57]

---

[57] Argumentele care urmează şi care sunt prezentate de Barnabas sunt corecte din punct de vedere istoric. Convingerile tradiţiilor evreieşti şi cele păgâne în ceea ce priveşte caracterul nelegitim al lui Isus erau puternice. În lucrarea sa *Doctrina adevărată,* scrisă în anul 178 d.Hr., Celsus are versiunea sa referitoare la această poveste şi spune că Maria a rămas însărcinată cu un soldat roman al cărui nume era Panthera şi a fost alungată de către soţul ei care a acuzat-o de adulter. Cu toate că scrierile lui Celsus au un evident caracter polemic, este puţin probabil ca el să fi inventat numele şi ocupaţia lui Panthera. Probabil, a redat informaţia pe care o auzise la rândul lui. Pe lângă sursele menţionate de Barnabas, *Toledot Yeshu,* versiunea evreiască despre viaţa lui Isus, care spune povestea lui ben Pantera, datează din anul 900, deşi originalul în aramaică ar putea fi din anul 400, iar lucrarea ar putea conţine câteva vestigii ale tradiţiilor care datează din secolul al II-lea, fiind, poate, influenţată de scrierile lui Celsus. Pentru mai multe informaţii, vezi *Encyclopedia Judaica,* vol. 16, menţiunea lui J. Dan, *Toledot Yeshu.*
De asemenea, chiar evangheliile canonice oferă anumite indicii în acest sens. În *Ioan* 8,41 Isus se ceartă cu criticii lui evrei în Ierusalim, iar aceştia spun: *„Noi* nu ne-am născut din desfrânare!” ca şi când ar fi vrut să insinueze „ca şi tine”. De asemenea, în *Evanghelia după Nicodim,* care datează din anul 300 şi care, probabil, a apărut prima dată la sfârşitul anului 100, se face o referire interesantă. Anume se relatează că Isus se află în faţa lui Pilat, iar unul dintre duşmanii lui îl atacă zicând: „Te-ai născut din desfrânare”, fapt care dovedeşte existenţa poveştilor în care se insistă asupra ilegitimităţii.
De fapt, versiunea cu numele ben Pantera era atât de răspândită, încât creştinii timpurii nu au reuşit să demonstreze că reprezenta o minciună răutăcioasă propagată de către duşmanii evrei; au fost nevoiţi să găsească o explicaţie. De exemplu, în secolul al IV-lea, Epiphanius l-a

Cyrus spuse cu teamă în glas:

— Pantera.

Zarathan îşi aduse aminte pasajul pe care Cyrus i-l citise din cartea lui Papias. Se amintise acolo de „fiul lui Pantera", precum şi ceva legat de un „demon fără cap". Fără să vrea privi tolba din piele de gazelă de care Barnabas nu se despărţea niciodată. Fu cuprins de un sentiment de nelinişte când îşi imagină că tolba era plină de voci care şopteau, fără ca el să le poată auzi. Cyrus întrebă:

— Unde apare scrisă această informaţie despre Pantera, frate?

— O, în multe documente, atât romane, cât şi evreieşti. Acest scandal era foarte cunoscut pe vremea când Domnul nostru străbătea Palestina. Una dintre cele mai timpurii trimiteri rabinice datează din jurul anului 70, la patruzeci de ani după moartea Domnului nostru, şi coincide cu perioada când a fost scrisă cea mai veche evanghelie, *Evanghelia lui Markos.* Veţi observa că Markos nu menţionează deloc numele tatălui lui Iesous.

Zarathan închise un ochi pe jumătate. Cu siguranţă că Markos omisese pur şi simplu acest lucru.

Cyrus se aplecă mai în faţă, fixându-l pe Barnabas cu privirea.

— Ce spune documentul rabinic?

— Spune povestea unui rabin, Eliezer, care a fost arestat şi acuzat ca fiind creştin, deoarece ascultase o predică eretică „în numele lui Yeshua ben Pantera", care încălca regulile rabinice ce interziceau orice legătură intimă cu vreun eretic. Avem dovezi deoarece cazul lui a fost înfăţişat guvernatorului roman.

---

introdus pe Pantera în familia sfântă, pretinzând că tatăl lui Iosif era cunoscut cu numele de Iacob Pantera. La sfârşitul secolului al VIII-lea, au mai existat tentative pentru a oferi o explicaţie convenabilă, şi anume atunci când Ioan din Damasc scrie că numele străbunicului Mariei a fost Panthera. Cele mai concludente dovezi legate de Pantera pot fi găsite în cărţile: Morton Smith, *Jesus the Magician,* pp. 46–61; Jane Schaberg, *The Illegitimacy of Jesus,* pp. 156–178 şi James F. Tabor, *The Jesus Dynasty,* pp. 64–72.

— Ce s-a întâmplat cu Eliezer? Şi ce predică a Domnului nostru a ascultat?

Barnabas desprinse o bucată de piele de pe peşte şi o mâncă. Zarathan nu-şi putu desprinde ochii de la faţa brăzdată de riduri a bătrânului. Acesta părea extrem de liniştit, ca şi cum ştiuse şi cugetase asupra acestor întâmplări o viaţă întreagă şi, în consecinţă, nu găsise nimic eretic în legătură cu ele. Erau pur şi simplu nişte întâmplări.

„Şi-a pierdut minţile! Din cauza îngrijorării… sau din cauza lipsei de hrană!” Zarathan făcu un efort ca să îşi închidă gura.

Barnabas continuă:

— Eliezer a fost iertat şi eliberat, însă motivul pentru care a fost arestat părea a fi legat de întrebarea dacă cineva care îşi trasează tatuaje pe trup de Sabat se face vinovat de încălcarea legii care interzice munca în acea zi sfântă. Rabinul Eliezer l-a găsit vinovat.

Zarathan strâmbă din nas.

— Domnul nostru îşi făcea tatuaje pe trup în ziua sfântă?

— Ei bine, nu ştim sigur, dar povestea rabinului Eliezer spune că Domnul nostru „a adus din Egipt însemne magice, care erau trasate pe trupul Lui”, aşadar, se pare că purta anumite însemne pe trup. Ridică un deget ca să-şi sublinieze ideea: Să nu uităm că în cartea din Galatia se pune că Sfântul Pavel purta „însemnele lui Iesous”, fiind probabil aceleaşi însemne pe care le purta şi Domnul nostru.

Cuprins de furie, Zarathan strigă:

— Asta-i singura referire? O sursă evreiască în care se vorbeşte despre trasarea unor însemne pe trup? Este absurd!

— Nu, nu, mai sunt şi altele. Una dintre ele datează în jurul anului 100. Se referă la rabinul Elazar ben Dama, care a fost muşcat de un şarpe. Un bărbat pe numele de Yakob, din Galilaian, a venit să-l vindece în numele lui *Yeshua ben Pantera.* Apoi, un secol mai târziu, un incident asemănător

s-a întâmplat în Galilaian, unde fiul unui cunoscut rabin a fost vindecat de către un magician tot în numele lui *Yeshua ben Pantera.* Acestea sunt singurele trei referinţe din literatura rabinică, dar mai există şi alte surse…

Cyrus spuse:

— Aş dori să revenim la subiectul referitor la tatăl Domnului nostru. Cine a fost?

— Tatăl lui a fost Dumnezeu!

Zarathan simţi cum inima i se urcă în gât, unde începu să bată cu putere, aproape sufocându-l. Se luptă să înghită.

Barnabas clipi, mai luă o înghiţitură din peşte şi păru că îşi mută gândurile înapoi la subiectul iniţial al discuţiei. Pe măsură ce lumina zorilor creştea, aceasta arunca o nuanţă de roz pe părul lui cărunt.

— Eu cred că a fost un arcaş din Sidon pe care îl chema Tiberius Julius Abdes Pantera.

— A fost un arcaş *roman?* întrebă Cyrus, ca şi când acest mic detaliu ar fi creat o punte de legătură între secole, permiţându-i să ia legătura cu Tiberius Pantera, care murise demult.

Zarathan îşi aduse aminte despre poveştile care erau spuse la mănăstire cum că şi Cyrus fusese un arcaş roman.[58]

Zarathan se trase de guler, simţind că nu mai are aer.

— Da, răspunse Barnabas. Ştim din documentele romane că el îşi făcea serviciul militar în Palestina în vremea când s-a născut Domnul nostru. A fost transferat din Palestina în anul 6, când Domnul nostru trebuie să fi avut doisprezece ani.

— Doisprezece? şopti Cyrus. Te referi la… „anii pierduţi"? Domnul nostru l-a însoţit pe tatăl său la noul său post?

---

[58] Tiberius Julius Abdes Pantera a fost îngropat în Bingerbruck, Germania. Piatra funerară este păstrată în muzeul de antichităţi romane, Romerhall, din oraşul Bad Kreuznach, Germania. Pe piatra funerară stă scris simplu: „Tiberius Julius Abdes Pantera din Sidon, de 62 de ani, a slujit ca soldat 40 de ani, cohorta I a arcaşilor, aici este depus".

Barnabas îşi înclină capul, iar barba lui căruntă străluci în lumina dimineţii.

— Din câte ştiu eu, nu există dovezi care să susţină sau să respingă această teorie. Dar bănuiesc că e posibil. El continuă pe un ton blând, compătimitor: Ar fi fost o binecuvântare pentru Yeshua, având în vedere chinul prin care trebuie să fi trecut copil fiind, deoarece era considerat un *mamzer.*

„Nu se poate aşa ceva.” Zarathan simţi pe piele broboane de sudoare rece. Îşi schimbă poziţia stânjenit şi observă că Kalay îl privea cu o expresie amuzată întipărită pe faţă.

Ea se aşeză turceşte şi îşi sprijini o mână în nisip. Rochia ei subţire, de culoare cafenie se mula perfect pe formele ei de parcă ar fi fost a doua piele. Acea poziţie senzuală de-abia dacă îl scoase pe Zarathan din starea generală de groază.

Kalay întrebă:

— Şi? Ce păţeau copiii nelegitimi?

Zarathan se înfioră la auzul acestor cuvinte.

Barnabas nu păru deloc afectat.

— Lucruri îngrozitoare. Să fii numit *mamzer* era cea mai gravă insultă. Aceşti copii erau consideraţi „scursurile unei comunităţi”. Atât mama, cât şi copilul ar fi fost proscrişi de către societate. De fapt, în *Cartea înţelepciunii lui Solomon,* în capitolul 3, versetele 16–19, şi în capitolul 4, versetele 3–4, scrie că astfel de copii nu sunt „vrednici” şi că bătrâneţile lor vor fi fără cinste. Nu aveau voie să intre în împărăţia Cerurilor după moarte, în *Cartea Deuteronomului,* în capitolul 23, versetul 3, se spune clar că: „Amonitul şi Moabitul să nu intre în obştea Domnului; nici al zecelea neam al lor în veci să nu intre în obştea Domnului”.

— Nu mă interesează ce se întâmplă după moarte, zise Kalay. Vântul îi suflă câteva şuviţe de păr roşcate pe faţă. Ce ar fi păţit în timpul vieţii? Ar fi fost pedepsit?

Zarathan îşi şterse mâinile transpirate de sutană şi îşi umezi buzele. Îşi simţea gâtul foarte uscat.

— Iesous ar fi fost pedepsit în toate modurile posibile. *Mamzerim* nu aveau dreptul să ocupe funcţii publice şi, dacă luau parte la cazurile juridice, decizia lor era anulată. Nu le era permis să se căsătorească legal cu niciun israelian legitim. Dacă aveau copii, existau mari şanse ca aceştia să fie omorâţi. *Cartea înţelepciunii lui Solomon* spune următoarele: „Fiii desfrânaţilor nu vor avea desăvârşire şi sământa lor ieşită din parul nelegiuit se va stinge... se vor zgudui de vânt şi se vor dezrădăcina de puterea vijeliei”.

— Acesta este motivul pentru care Domnul nostru nu s-a căsătorit niciodată? întrebă Cyrus. Pentru că nu putea?

— Se prea poate, cu toate că este posibil să fi ales celibatul, asta cred eu. Existau multe grupări religioase care predicau venirea unei împărăţii, aşadar, o căsătorie nu-şi mai avea rostul. Asta predicau, de pildă, esenienii în Palestina şi Theraputae, în Egipt. Dacă Domnul nostru ar fi fost adeptul unuia din aceste grupări ascetice, atunci interdicţia lui de a se căsători şi de a avea copii ar fi fost irelevantă.

— Crezi a făcut parte din una din aceste grupări? întrebă Cyrus.

„Domnul meu un copil nelegitim? Nu-mi vine să cred. Este erezie!”

Minunatele poveşti cu caracter mistic despre naşterea neprihănită erau unele dintre preferatele lui Zarathan. Cele mai puternice momente din timpul rugăciunilor lui nocturne veneau atunci când medita asupra naşterii neprihănite.

Barnabas zise:

— Eu cred că este foarte probabil ca Domnul nostru să fi studiat vindecarea şi magia alături de Theraputae în Egipt, după care s-a întors şi şi-a continuat pregătirea alături de esenieni în Palestina. Filosoful platonician Celsus a scris în cartea sa, *Adevărata doctrină,* că Iesous s-a dus în Egipt ca

să studieze magia. Ambele grupări erau renumite pentru cunoştinţele lor vaste de medicină.

Kalay, păgâna, zise cu nonşalanţă:

— Probabil, aşa îşi înfăptuia „miracolele”. Putea să vindece deoarece era un maestru al medicinii.

Zarathan rămase cu gura căscată.

— Şi-a desăvârşit miracolele prin puterea lui *Dumnezeu!* Cum îţi explici că putea să învie morţii?

Kalay deschise gura ca să spună ceva neplăcut, dar fratele Barnabas o întrerupse cu blândeţe:

— Eu am crezut întotdeauna că e datorită untdelemnului lui Iesous.

Kalay se încruntă la el.

— A inventat un untdelemn care să învie morţii?

— Este absurd! exclamă Zarathan.

Barnabas îşi aşează în poală băţul în care era înfipt peştele şi rupse o bucată de carne prăjită. În timp ce mesteca, zise:

— *Marham-i-Isa,* untdelemnul lui Iesous, este menţionat în multe tratate antice de medicină. Din câte se pare, untdelemnul putea vindeca rănile cu o rapiditate uluitoare şi chiar să învie morţii sau, cel puţin, pe cei care păreau a fi morţi.[59]

În timp ce Zarathan se holba şocat la Barnabas, Cyrus zise:

— Frate, cine este „demonul fără cap de care ascultă vânturile”?

Zarathan îşi mută brusc privirea la Cyrus. Pentru numele lui Dumnezeu, de ce nu s-a întins Cyrus să-i tragă o palmă bătrânului ca să-şi revină?

Barnabas răspunse:

— Toată lumea care a citit Psalmii ştie de cine ascultă vânturile şi mările. De Dumnezeu. Dar în papirusurile egiptene despre magie scrie limpede că demonul fără cap

[59] Cartea, *The Essene Odyssey,* a lui Hugh Schonfield vorbeşte pe larg despre Marham-i-Isa, p. 121.

este „Stăpânul lumii, cel de care se tem vânturile".[60] Este o figură puternică în magia antică. De ce întrebi?

Ca şi cum i-ar fi fost teamă că l-ar putea auzi cineva, Cyrus aruncă o privire peste umăr, apoi cercetă cu privirea fluviul şi deşertul, înainte să răspundă:

— Când mă aflam în biblioteca din criptă cu fratele Zarathan, am găsit cartea lui Papias, *Expunerea profeţiilor Domnului.* Acolo se făcea o referire…

— A, da, în fragmentul patru. Barnabas îşi încruntă sprâncenele cărunte şi dese. Îi aruncă lui Cyrus o privire admirativă. Ai reuşit să-l citeşti, frate?

Cyrus răspunse stânjenit:

— Ei bine, nu, nu în întregime. Pasajul era cifrat, dar am înţeles partea care vorbeşte despre Pantera şi despre demonul fără cap, precum şi referirea la Perlă.

Barnabas dădu aprobator din cap.

— Ai înţeles mult mai mult decât ar fi reuşit să spicuiască din acest pasaj majoritatea călugărilor – chiar şi după ani de studiu. Ai experienţă în descifrarea codurilor?

Cyrus ezită îndelung înainte să răspundă:

— Pe vremea când eram în armată, mi s-a cerut să descifrez mesajele codate ale generalilor. Nu mă pricep prea bine, dar acel pasaj era limpede un text codat scris cu litere ebraice, aramaice şi greceşti.

— Numai cineva care cunoaşte cele trei limbi şi-ar da seama de asta, Cyrus! Nu ştiam că poţi citi în ebraică.

— Nu prea bine, frate. Ebraica seamănă suficient de bine cu aramaica încât să înţeleg în mare despre ce este vorba, dar nu mă pricep să fac traduceri din ebraică.

Kalay îşi trase genunchii la piept şi îşi sprijini antebraţele de ei, dezvelindu-şi picioarele goale.

— Pot eu să traduc. Bunica mea a fost evreică. A început să-mi citească din scripturile evreieşti încă de când aveam patru ani. Nu ştiu să citesc în ebraică, dar înţeleg limba,

[60] Psalmi 114:3ff; 148:8 şi PGM V. 136f.

ceea ce înseamnă că aş putea înţelege şi aramaica – cu toate că nu sunt înzestrată cu talentul lui Cyrus.

Zarathan muşcă furios din al doilea peşte. Se simţea uşor ameţit. Mestecatul şi înghiţitul păreau că îl ajută să-şi controleze respiraţia.

Barnabas nu-şi luă privirea de la Cyrus, iar expresia de pe chipul lui arăta că îl vedea pe acesta într-o altă lumină.

— Cyrus, în timp ce Zarathan şi Kalay vor vâsli până la următorul sat, tu vei sta lângă mine în barcă. Vreau să-ţi arăt nişte lucruri. Le-ai putea înţelege mai bine decât mine.

— Fireşte, frate.

Zarathan azvârli oasele de peşte în foc şi începu să vocifereze:

— Ai spus că există multe documente care atestă faptul că Domnul nostru a fost *mamzer.* Cele pe care le-ai amintit sunt evreieşti. Nu sunt decât nişte minciuni menite să-L jignească pe Domnul nostru. Doar nu crezi…

Barnabas îl întrerupse cu blândeţe:

— Mai există şi alte documente, Zarathan. Pe unele le cunoşti foarte bine.

Zarathan clipi, încercând să-şi facă ordine printre gânduri.

— Le cunosc?

— Îţi aduci aminte de aceste cuvinte: „Cel ce-şi cunoaşte tatăl şi maica va fi numit fiul desfrânatei”?

— Bineînţeles. Domnul nostru a spus asta în *Evanghelia lui Toma,* versetul 1,5, dar a vrut să spună…

— Cred că a vrut să spună exact ceea ce a spus. Găsim indicii chiar şi în evangheliile recunoscute, dar nu în versiunile scrise după anul 200. Acele evanghelii au fost presărate de copişti cu afirmaţii care trebuiau dovedite, încât nu le mai poţi da crezare. Aceste…

— Eşti posedat de demoni! Nici nu-i de mirare că Biserica şi-a trimis oamenii ca să ardă mănăstirea! Poate ar fi trebuit să-i ajut!

Cyrus, care închisese ochii la auzul cuvântului „desfrânată”, nu îl băgă în seamă pe Zarathan, ci întrebă:

— Barnabas, unde se vorbeşte despre astfel de lucruri în evangheliile recunoscute?

— O, Cyrus, zise pe un ton blând bătrânul, gândeşte-te la relatarea lui Markos. În templul din Nazaret, oamenii îi spuneau Domnului nostru, „fiul lui Miriam". Poporul evreu nu a luat în calcul descendenţa pe linie maternă decât după ce Templul a fost distrus în anul 70. La vremea la care Domnul nostru se afla în Nazaret, descendenţa se făcea pe linie paternă. Să-i spui unui bărbat că era fiul mamei lui era o ofensă foarte gravă. Asta însemna că paternitatea era incertă. Evangheliile care au fost scrise la douăzeci sau treizeci de ani după *Evanghelia lui Markos,* cum sunt evangheliile lui Maththaios, Loukas şi Ioannes, încearcă din răsputeri să elimine această referinţă. Aşadar, de pildă, Maththaios, capitolul 12, versetul 55, o înlocuieşte pe Miriam cu Ioses, la fel face şi Ioannes în capitolul 6, versetul 42. Mai târziu, copiştii au schimbat cuvintele lui Markos astfel încât să se citească „fiul tâmplarului". *Evanghelia lui Markos* a fost deseori „corectată" de către copiştii care au urmat în aşa fel încât să oglindească cuvintele lui Maththaios şi ale lui Ioannes. Astfel de lucruri sunt o ruşine. Ar trebui ca documentele originale să fie lăsate aşa cum sunt. El clătină din cap. Apoi mai e un aspect, acela că în *Evanghelia lui Ioannes* nu apare numele mamei lui Yeshua. Nici în epistolele lui Pavel. Ea a fost o proscrisă a cărei nume trebuia uitat.

Zarathan nu reuşi să mai scoată niciun cuvânt.

Barnabas privi spre răsărit. Soarele se ridica precum o sferă uriaşă şi portocalie, inundând deşertul cu o lumină aurie. Orizontul deveni o câmpie întinsă şi strălucitoare, de parcă pământul s-ar fi unit cu cerul.

Barnabas adăugă:

— Mai există multe alte documente din secolul al II-lea care relatează această poveste, cum sunt scrierile lui Celsus, care a scris cândva între anii 150 şi 178. Şi el a cunoscut şi relatat povestea lui Yeshua ben Pantera.

Zarathan se uită pe furiş la Cyrus. Arăta de parcă ar fi fost lovit în cap cu o piatră. Asculta uluit, cu gura căscată.

Cyrus spuse:

— Dar, frate, de unde vine povestea tatălui lui Iesous, Ioses?

— Până în anul 85, Templul fusese distrus, iudaismul şi creştinismul se separaseră. Adepţii lui Iesous încercau cu disperare ca el să îndeplinească fiecare profeţie evreiască legată de venirea lui Mesia. Gândeşte-te, de pildă, la Micah, capitolul 5, versetul 2, şi Isaiah, capitolul 7, versetul 14. De asemenea, povestea crucificării seamănă izbitor cu cea din *Psalmi, 22.* În ceea ce priveşte tatăl lui, el apare în pasajele din Zechariah, capitolul 6, de la versetul 11 şi până la versetul 13.

Cyrus păru că derulează versetele în minte:

— Te referi la versetul evreiesc care spune: „Să iei argintul şi aurul şi să faci o cunună şi s-o pui pe capul lui Yehoshua, fiul lui Yosadaq”.

Zarathan strigă:

— Povestea asta este despre profetul Iosua, nu despre Domnul nostru, Iesous Christos!

Cyrus îşi cuprinse cu mâinile un genunchi şi răspunse încet:

— *Yehoshua este* numele Domnului nostru, Zarathan! Iesous este varianta grecească a numelui evreiesc, Yeshua, iar Yeshua în ebraica îngrijită este Yehoshua. Aşadar, Yosadaq?

Barnabas încuviinţă din cap.

— Forma prescurtată în greacă este Iose sau Ioses, iar în ebraică…

Kalay îi termină fraza:

— Yosef.[61]

Cyrus îşi apăsă tâmplele cu mâinile.

— Iartă-mă, dar este prea multă informaţie dintr-odată.

---

[61] Vezi *Anchor Bible Dictionary,* menţiunile despre Joseph Iosif şi Jehozadak. De asemenea, Schonfield, pp. 40–41, despre relatările cu privire la suferinţa lui ben Iosif.

— Asta pentru că este o blasfemie! insistă Zarathan. Ioses a fost tatăl adoptiv al Domnului nostru. Acesta este adevărul! Veţi fi cu toţii loviţi de fulger şi aruncaţi în flăcările veşnice!

Kalay zise pe un ton sec:

— Ei bine, asta sigur mă va face să mă gândesc de două ori.

Barnabas nu îi băgă în seamă, ci se întinse şi îşi aşeză mâna pe părul inelat şi negru al lui Cyrus.

— Nu eşti primul care este tulburat de aceste lucruri, Cyrus! Până şi profesorului meu, pappas Eusebios, de la biblioteca din Caesarea, i-a fost greu să accepte aceste idei. Tocmai de aceea credea în toleranţa şi pluralismul religios şi era împotriva persecutării păgânilor şi a ereticilor din Imperiul Roman. El susţinea că prin intermediul discuţiilor puritatea adevărului din evanghelii va fi dezvăluită în cele din urmă.

Kalay îşi îndepărtă de pe ochii albaştri părul răvăşit de vânt.

— Am auzit că a avut ceva probleme cu ajutoarele lui din bibliotecă, zise ea dintr-odată şi privi palmierii care se legănau în oaza din depărtare.

Barnabas luă o muşcătură zdravănă din peşte, întrebă, încă mestecând:

— Ce fel de probleme?

— Au început să dispară.

Barnabas înghiţi carnea de peşte.

— Cum adică „au început să dispară”?

— Voi, călugării, nu mergeţi niciodată în oraş. Vestea a făcut mare vâlvă acum un an. Apoi, exact acum şase luni, a mai dispărut un ajutor al lui. I-au găsit trupul la puţin timp după aceea. Într-o mână îi era inima, iar în gură organele genitale.

Lui Zarathan i se tăie răsuflarea.

— A fost torturat?

Barnabas se schimbă la faţă ca şi când ar fi conştientizat un lucru îngrozitor. Peştele îi căzu dintre degetele amorţite şi se rostogoli pe nisip.

Dintr-o săritură, Cyrus ajunse lângă el.

— Frate? Te simţi bine?

Barnabas privea în gol. El răspunse cu o vocea aproape imperceptibilă:

— Dumnezeule mare! Ne vânează.

— Pe noi?! exclamă Zarathan.

Spaima începu să pună stăpânire pe întreaga lui fiinţă. Se ridică în picioare clătinându-se, intră împleticindu-se în stufăriş şi, cu lacrimi amare în ochi, începu să vomite.

TREISPREZECE

Mahray

Yosef moţăia pe spinarea calului, în timp ce animalul cobora cu greu cărarea care ducea către oraşul Gophna. Cu o noapte în urmă ajunseseră într-o comunitate eseniană unde rănile îi fuseseră curăţate şi bandajate cu mare grijă; durerea se mai diminuase întru câtva, cu toate că mai simţea încă mirosul de puroi şi carne sfâşiată.

În faţa lui se aflau trei tineri călare pe cai, toţi esenieni care îşi schimbaseră sutanele albe, tradiţionale cu ceva mai puţin bătător la ochi: nişte veşminte maro, din pânză de sac. Chiar şi Yosef îmbrăcase o toga romană, roşie, ponosită. Dacă era nevoie, deoarece vorbea şi greaca, şi latina, putea pretinde că era un cetăţean roman care călătoreşte însoţit de cei trei sclavi ai lui.

Fiind epuizat, el încerca să doarmă, dar calul o lua din când în când la trap. Această mişcare bruscă îi deschidea rana şi se trezea din cauza durerii tocmai în momentul când treceau pe lângă podgorii şi ţărani care le făceau cu mâna. Câmpurile erau mărginite de cedri, salcâmi şi cimişiri. Tufe de mure umpleau spaţiile dintre copaci, ca un gard ţepos. Behăitul caprelor şi mugetul cămilelor răzbăteau prin aerul înmiresmat.

Yosef îşi lăsă capul în piept şi închise ochii. În minte i se perindau imagini. Feţe de oameni morţi se amestecau cu

imagini ciudate, în care îi apărea un *efod.* Confecţionat din pânză fină şi brodat cu fire aurii, albastre, purpurii şi cărămizii, efodul era veşmântul purtat de marele preot.

Pe măsură ce se cufunda mai tare în visare, el se întrebă de ce îi apărea mereu în minte imaginea efodului. Oare sufletul lui încerca să-i dezvăluie vreo taină?

O voce groasă şi melancolică însoţea acele imagini, devenind din ce în ce mai puternică, mai clară…

Ştiam că vei veni, Yosef.

Mă opresc în spatele lui şi îmi aşez mâinile în şolduri. Amurgul s-a aşternut deja peste valea Kidron ca un văl de ceaţă. În jurul meu, stâncile de calcar, pline cu morminte, se înalţă spre cer, iar zidul din piatră masivă ridicat de Herod, care înconjoară Oraşul lui David, este întunecat precum cărbunele. Din casele învecinate, lămpile cu ulei proiectează cercuri luminoase şi jucăuşe pe dealuri, aroma lor dulce fiind purtată de adierea vântului.

Yeshua stă îngenuncheat la vreo cinci paşi mai încolo, cioplind un bloc de piatră. Nu se uită la mine, ci, cu răbdare şi îndemânare, continuă să sculpteze calcarul cu dalta şi ciocanul, formând un simbol care încă nu este bine conturat. Poartă un veşmânt alb şi sandale. Părul lui negru şi barba îi strălucesc de parcă tocmai atunci s-ar fi spălat.

— Maryam mi-a spus că te voi găsi aici, rab. Îşi face griji în privinţa ta.

El îşi înclină capul preţ de o clipă şi priveşte insistent la poalele stâncii de calcar unde se află un bolovan care blochează intrarea într-un mormânt subteran.

— Am simţit nevoia să fiu singur. Ziua de azi a fost… grea.

Eu oftez.

— Comportamentul tău i-a înfuriat pe membrii Sfatului. Era mai bine dacă înaintai o plângere formală şi cereai să se ia măsurile de rigoare.

— Membrilor Sfatului nu le pasă că Templul s-a transformat într-un cuib al tâlharilor, unde negustorii îi

jefuiesc pe cei săraci. Dacă i-ar fi interesat acest lucru, ar fi luat măsuri.

— Bineînţeles că le pasă. Negustorii şi-au dus marfa şi animalele pentru sacrificiu într-una din galeriile exterioare ale Templului. Ei au intrat în Templu într-o stare de impuritate. Nu ai voie să pătrunzi înăuntru nici dacă picioarele îţi sunt murdare de praf. Sfatul a înţeles atitudinea ta ca fiind firească şi legală, dar este de părere că nu ai procedat bine. Ai provocat răzmeriţă. Inspir adânc şi-apoi continui oftând: Au aflat şi cei din Roma. După ce ai plecat, au fost nevoiţi să trimită soldaţi ca să calmeze spiritele. Trei soldaţi au fost omorâţi şi mai mulţi zeloţi arestaţi.

Yeshua ezită o clipă. Suspină şi, folosindu-se cu îndemânare de unelte, reuşeşte să desprindă o bucăţică de piatră. Îndepărtează praful cu mâna şi îşi contemplă lucrarea.

— Rab, încearcă să înţelegi situaţia şi din perspectiva Sfatului. Circulă tot felul de zvonuri. Mulţimea de-abia aşteaptă ca cineva să se ridice împotriva romanilor şi a susţinătorilor lor. Oamenii strigă: „Mărire fiului lui David!" sau „Binecuvântată fie Împărăţia părintelui nostru, David, care va să vină." Mulţimea crede că te tragi din neamul lui David şi...

— Dar eu n-am spus niciodată *asta, Yosef!*

— Ştiu, învăţătorule, dar ai spus următoarele vorbe: „Caută şi vei găsi; bate şi ţi se va deschide". Aceşti oameni îl caută cu înfrigurare pe Mesia şi bat cât pot ei de tare...

El strigă înfuriat:

— Să fie alungat cel ce caută acolo unde nu găseşte, căci caută într-un loc unde nu se găseşte nimic! Să fie alungat cel ce bate mereu, căci nu i se va deschide niciodată pentru că bate acolo unde nu se află nimeni care să-i deschidă.

— Rab, ei nu fac decât să întrebe...

— Şi mai ales să fie alungaţi cei ce întreabă mereu, căci nu vor fi auziţi niciodată pentru că-i întreabă pe cei ce nu-i pot auzi!

Cuvintele lui mă reduc la tăcere.

Scandalul pe care l-a creat la Templu a fost o ruşine. El ştie acest lucru. Pe măsură ce se apropie Paştele, credincioşi din toate colţurile lumii sosesc aici pentru a îndeplini poruncile lui Dumnezeu. Negustorii îi ajută pe aceştia să-şi ducă la bun sfârşit obligaţiile ritualice. Bărbaţii care au peste douăzeci de ani trebuie să doneze o jumătate de shekel *din argint, întocmai cum a poruncit Moise în* Cartea Exodului. *Cu ajutorul acestei taxe, care este plătită o dată pe an, de Paşte, se achiziţionează acele mese speciale care sunt aşezate cu trei săptămâni înainte, pentru a putea face faţă mulţimilor de oameni care vin la Yerushalaim cu ocazia acestei sărbători. De asemenea, oamenii mai trebuie să îi aducă o jertfă lui Dumnezeu. Cei bogaţi vor sacrifica peste două sute de mii de miei în ziua de Paşte. Cei săraci vor sacrifica porumbei. Acest lucru înseamnă că animalele destinate jertfei trebuie vândute. Sfatul percepe o taxă negustorilor, iar acest lucru aduce un profit uluitor Templului. Nimeni nu vrea ca Templul să fie profanat, dar uneori se întâmplă pur şi simplu. Există anumite măsuri prin care vinovatul poate fi pedepsit. Sfatul a ales să nu ia aceste măsuri.*

Eu îmi desfac braţele neputincios.

— Nu ştiu ce să-ţi spun, învăţătorule.

Privirea lui se mai îmbunează. Se întoarce şi se foloseşte de unelte pentru a finisa ceea ce pare a fi simbolul unui tekton[62], *adică cioplitor. În familia sa au existat generaţii întregi de cioplitori. Oare asta să fie? Mormântul unui prieten pe care l-a pierdut, a unui* tekton?

Yeshua urmăreşte cu degetul o fisură fină, apoi mângâie piatra ca şi cum aceasta ar fi vie şi i-ar simţi atingerea.

---

[62] Cuvântul *tekton* este tradus, în general, în Noul Testament prin „tâmplar”, dar se referă la oricine lucra în piatră, lemn, corn sau chiar fildeş – şi era folosit în mod particular pentru cioplitori.

— Piatra asta nu a fost aşezată aici de vreun zidar. Dar este frumoasă, nu-i aşa? Imperfectă, dar frumoasă. Toate lucrurile au o menire.

Pare a fi captivat de acea piatră. O priveşte foarte concentrat şi nu mai este atent la nimic altceva. Eu îi spun:

— Cred, învăţătorule, că eşti cu gândul la alte lucruri.

— Gândul meu, zice el pe un ton rigid, m-a purtat azi doar la trei oameni: Zechariah, Isaiah şi Ieremiah.

Eu mă foiesc stânjenit.

Zechariah a prezis că va veni o vreme când „nu vor mai exista negustori în casa lui Yahweh”, iar Ieremiah a intrat în Templul lui Yahweh şi a zis: „Oare casa asta, care a primit numele meu, s-a transformat într-un cuib al tâlharilor?” Şi, în cele din urmă, Isaiah a prorocit că va veni o vreme când Templul va fi „o casă de rugăciune pentru toate popoarele”.

Eu ştiu că faptele sale au fost un protest profetic menit să vestească sosirea Împărăţiei Cerurilor prin distrugerea sistemului corupt din Templu. Dar faptul că ştiu acest lucru nu mă ajută la nimic.

— Învăţătorule, mulţimea te-a ovaţionat azi. Au murit oameni. Le-ai dat romanilor motivul de care aveau nevoie ca să te aresteze.

Ezită un moment, înainte să lovească puternic cu ciocanul în piatră.

— Vom petrece noaptea în Bet Ani, Yosef. Spune-le celor şaptezeci şi unu de membri ai Sfatului că nu-mi doresc să stârnesc mulţimea. Mâine voi merge la Templu şi voi vorbi cu preoţii sau cu oricine altcineva doreşte să vorbească cu mine, chiar şi cu prefectul.

Cuprins de panică, eu îi zic:

— Te rog, te rog, nu te duce la Templu! Te implor! Oamenii se vor aduna să te asculte aşa cum au făcut şi azi. Duşmanii tăi se vor teme de o altă răscoală, iar forţele romane vor fi nevoite să intervină ca să liniştească mulţimea. Trebuie să rămâi departe de oraş până vor trece zilele sfinte.

Anul acesta, deoarece Paştele cade într-o zi de vineri, în 15 Nisan, iar de obicei Sabatul este într-o zi de sâmbătă, vor fi două Sabaturi consecutive.[63]

El se întoarce spre mine.

— Voi intra în Templu mâine-dimineaţă. Cine va dori să-mi pună întrebări să vină şi să facă acest lucru. Dacă mulţimea va fi într-adevăr atât de numeroasă cum îţi imaginezi tu, romanilor le va fi teamă să mă aresteze, deoarece acest lucru va duce cu siguranţă la o răscoală.

— Of, rab, *zic eu disperat, vor aştepta un moment mai prielnic, noaptea, când eşti singur şi vulnerabil.*

— Şi după moartea mea? Ce plănuiesc să facă?

Eu las braţele jos şi îl privesc uluit. Vorbeşte despre moartea lui ca şi când s-ar fi întâmplat deja. Mi se frânge inima, iar el pare a fi de un calm desăvârşit.

— Membrilor Sfatului le e teamă că, dacă te vor ucide, ucenicii tăi îţi vor fura trupul şi vor susţine că ai înviat, conform profeţiei. Au pus deja la cale aceasta posibilitate. Ei…

— Yosef, mă întrerupe el cu o voce care mă face să mă cutremur, trupul nu va fi primit în Împărăţia Cerurilor. Ţi-am mai spus asta. Cei care spun că mai întâi vor muri, apoi vor învia trupeşte se înşală. Oare nu ţi-am spus de nenumărate ori că trebuie să găseşti învierea cât timp eşti în viaţă?[64]

— Mi-ai spus, învăţătorule, dar eu nu pricep. Îmi agit braţele disperat. Ştiu că predici faptul că trebuie să renaştem în lumina divină câtă vreme suntem în viaţă, dar nu am înţeles niciodată tâlcul acestor vorbe.

Privirea senină şi plină de speranţă i se întunecă, de parcă l-aş fi dezamăgit.

— Dacă tu nu înţelegi, atunci cine să o facă? zice el în şoaptă. Ori poate vorbele mele sunt purtate de vântul năprasnic?

---

[63] Pe care *Matei* 28,1 le relatează corect. Echivalentul grecesc pentru „Sabaturi” apare la plural în evanghelia lui.

[64] *Evanghelia după Filip*, 66,5–20.

El oftează îndelung şi revine la imaginea pe care o ciopleşte, făcând ultimele finisări, apoi trage adânc aer în piept, suflă ca să dezvăluie simbolul şi îndepărtează praful cu mâna. Simbolul tekton *are două elemente: un echer cu ajutorul căruia constructorul trasează o fundaţie dreaptă şi un cerc care marchează locul unde trebuie să lovească meşterul cioplitor pentru a modela piatra.*

Eu declar cu voce tremurândă:

— Te vor omorî, rab.

El se ridică în picioare şi se uită la mine cu acea privire pătrunzătoare. Îmi răspunde pe un ton blând:

— Dumnezeu este un devorator de oameni, Yosef.[65] *Jertfele noastre îi dau viaţă.*

Îşi trage himationul ca să îşi ascundă faţa şi se îndepărtează, ducând în mână dalta şi ciocanul.

— Nu ar trebui să cutreieri străzile de unul singur în noaptea asta, învăţătorule! Dă-mi voie să te însoţesc până în Bet Ani.

Eu alerg ca să îl ajung din urmă, dar el...

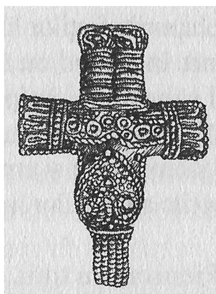
Calul făcu un salt în faţă, apoi o luă la trap. Durerea din umăr îl trezi pe Yosef din visare. Se întinse repede ca să apuce hăţurile. Ceilalţi călăreţi nici măcar nu se întoarseră. Rămăsese cu mult în urmă. El dădu pinteni calului, iar acesta o luă la goană, ajungându-i pe ceilalţi. Copitele lui făcură ca praful să se ridice în aer asemenea unor stafii care se înalţă către ceruri.

Când el trecu în goană pe lângă ceilalţi conspiratori, caii acestora se speriară şi începură să necheze. Dintr-odată Yosef îşi dorea cu disperare să îl găsească pe Titus, să vadă dacă acesta mai trăia şi dacă dusese la bun sfârşit misiunea lor sfântă sau dacă riscurile asumate fuseseră în zadar.

---

[65] *Evanghelia după Filip*, 63,1.

PAISPREZECE

Barnabas se aşeză lângă Cyrus în barca ce se legăna, urmărind cu privirea malul în timp ce treceau pe lângă el. Pe măsură ce se apropiau de mare, vegetaţia începea să se schimbe, devenind din ce în ce mai înaltă şi mai luxuriantă. În multe locuri, crengile arbuştilor se aplecau spre apă. Văzduhul era împânzit de miresmele proaspete de frunze ude şi scoarţă de copac.

Trilurile păsărilor se auzeau peste tot, iar Barnabas încercă să se bucure de această melodie. Ceea ce îi aducea mai demult linişte sufletească de-abia dacă mai avea acelaşi efect asupra lui în acel moment. Observă cu coada ochiului miile de insecte care îşi fluturau aripile subţiri în lumina dimineţii.

Barnabas inspiră adânc. Frica îl apăsa precum un înger al morţii, făcându-l să-şi încordeze fiecare muşchi din corp ca să nu înceapă să tremure.

Rând pe rând, chipurile fraţilor lui îi apărură în gând. El îi chemă pe rând, începând cu fratele Jonas şi terminând cu ultimul călugăr. Îşi întipări în minte fiecare chip, astfel încât să nu fie uitat niciunul cât timp va fi el în viaţă. Îşi aminti galeriile reci şi umbroase ale mănăstirii şi auzi vocile şoptite ale fraţilor lui pe când se adunau pentru rugăciune.

Nu mai erau. Pieriseră cu toţii, răpuşi de otravă şi arşi de un zid sordid de flăcări. Cum putea viaţa, plină de speranţe şi de visuri, să fie atât de trecătoare? Viaţa celor nouăzeci

şi unu de oameni nu reprezentase oare nimic mai mult decât o umbră pasageră prin întinderea vastă a timpului?

Barnabas simţi un fior rece pe şira spinării când aruncă o privire la acea bucată de papirus pe care Cyrus o ţinea în mână.

„Oare l-au descoperit deja? Locul cel mai sfânt din lume? Oare l-au distrus cu aceeaşi uşurinţă cu care i-au omorât pe fraţii lui?”

El îşi plecă fruntea şi spuse încet o rugăciune pentru ajutoarele de bibliotecă. Mulţi dintre aceşti oameni nu ştiuseră probabil mai mult decât numele lui Barnabas şi informaţii generale despre descoperire – mici detalii pe care le aflaseră din notiţele pe care Barnabas le făcuse pe marginea documentelor originale. Oare câtă suferinţă au fost siliţi să îndure?

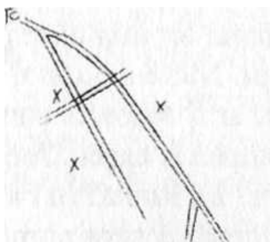
Sentimentul de vină îi sfâşia sufletul.

„Doamne, dă-le trecere uşoară către ceruri. Căci aşa cum ai făgăduit, toţi cei care umblă în lumină vor purta veşmântul cinstei în lumina veşnică. Amin.”

Pe măsură ce Zarathan şi Kalay dirijau barca spre vaduri, razele de soare ale dimineţii, care pătrundea printre ramurile copacilor, cădea pe papirusul vechi pe care Cyrus îl ţinea în mână, luminând literele ca şi când însuşi Dumnezeu încerca să le arate ceva. Pergamentul subţire părea incredibil de delicat şi de uşor de parcă ar fi fost gata să-şi ia zborul din mâna lui.

Cyrus rosti în şoaptă cuvintele pe litere; apoi se încruntă şi examină din nou papirusul. Cerneala, obţinută dintr-un amestec de funingine, răşină şi apă, care fusese cândva neagră, se transformase într-o nuanţă frumoasă, ruginie, însă caracterele erau încă lizibile.

MAHANAYIMMEHEBELMAHRAY
MANAHATMAGDIELELSELAH
MASSAMASSAMELEKIELEL
MAGABAEL

Cyrus clătină neputincios din cap. Părea că simte acel tipar uriaş cu toate că era dincolo de puterea lui de înţelegere.

Barnabas cunoştea prea bine acel sentiment. Aproape toată viaţa, momentele efemere de revelaţie îl chinuiseră şi îl înspăimântaseră într-atât de mult, încât în timp ce ascundea mai multe copii ale papirusului în diverse locuri, nici măcar o dată nu îl purtase cu el, ci doar în mintea lui.

— Ce vezi, Cyrus?

Cyrus îşi ridică privirea de pe papirus şi se uită la Barnabas cu ochii lui verzi şi limpezi.

— Văd zece nume proprii, poate doisprezece, sau cel puţin aşa cred.

Barnabas încuviinţă din cap.

— Care simt aceste nume?

Auzind că era vorba despre nume, Kalay, care se afla în partea din faţă a bărcii, se întoarse uşor ca să poată auzi mai bine.

— Mahanayim, Mehebel, Mahray, Manahat, Magdiel, El, Selah, Massa, Massa, Melekiel, El, Magabael.

Barnabas se uită curios la Cyrus. Dacă, până de curând, existase în mănăstirea lor o mare varietate de texte despre viaţa Domnului lor, în alte mănăstiri creştine se aflau puţine scripturi evreieşti. Majoritatea călugărilor nu prea erau interesaţi să le citească, din moment ce Domnul lor împlinise profeţiile şi adăugându-le noi profeţii. Nimeni nu ar fi ştiut că acestea erau nume decât dacă ar fi cunoscut conţinutul acestor scripturi, care era complet şi exact. Unde

aflase Cyrus conţinutul scripturilor? La Roma? În Palestina, mai degrabă.

— Da, şi eu cred că sunt nume. Cunoşti povestea acestor nume?

Barnabas îl privi cu mare atenţie. Cyrus îşi îndepărtă câteva şuviţe ude şi negre de pe faţa bărboasă.

— Primul nume, Mahanayim, este un loc de pe malul râului Iabbok, unde Iakobos şi familia lui s-au întâlnit cu ceata de îngeri.

Barnabas încuviinţă:

— Da, bine. Şi celelalte?

— Mehebel ar putea fi unul dintre oraşele pe care le-a cucerit regele David.

— Da, continuă.

Cyrus îşi încruntă sprâncenele negre şi groase în timp ce studia din nou papirusul.

— Mahray… nu sunt sigur. Ar putea fi oraşul…

Kalay îl întrerupse:

— Mahray a fost unul dintre războinicii speciali ai regelui David. Campionul lui. Mahray se trăgea din partea de sud-vest a satului Bet Lehem. A fost unul dintre fraţii gemeni născuţi din Yehudah şi Tamar.

În barcă se aşternu liniştea. Kalay continuă să vâslească de parcă aceste circumstanţe istorice greu de înţeles ar fi fost cunoscute de toată lumea. Pe măsură ce vremea devenea mai caldă, şuviţe din părul ei roşcat i se lipeau de gâtul lung şi subţire.

Barnabas, care şedea în partea din spate a bărcii, zise:

— Iartă-mă, Kalay, dar cred că te-am auzit zicând azi-dimineaţă că bunica ta începuse să te înveţe scripturile evreieşti încă de când aveai patru ani.

— Aşa este. Era de părere că toate învăţăturile creştine erau nişte născociri. Încerca să mă pună la punct.

Barnabas chicoti. Chiar dacă fusese îndrumată greşit, măcar era sinceră. Lui îi plăcea acest lucru.

Zarathan, care încă părea bolnav, zise pe un ton stins:

— Face o referire voalată la faptul că Domnul nostru s-a născut în Bathleem?

Fără să stea pe gânduri, Barnabas răspunse:

— Nu s-a născut în Bathleem. Poveştile despre copilăria lui nu sunt decât nişte tentative nereuşite de a ne face să credem că Domnul nostru este fiul lui David, ceea ce nu este adevărat.

— Dar Maththaios şi Loukas spun că a fost!

— Da, păi, ei încearcă să respecte profeţia. Citeşte *Psalmii,* capitolul o sută treizeci şi doi, versetele cinci şi şase, şi Micah, capitolul cinci, versetul doi. Nu ţi s-a părut niciodată ciudat că în capitolul şapte din Ioannes mulţi dintre cei care îl ascultau pe Domnul nostru ştiau că Bathleem era locul de naştere al fiului lui David şi că aceiaşi oameni habar nu aveau că ar fi şi locul de naştere al lui Iesous din Nazaret? Şi mai important, în varianta cea mai recentă a *Evangheliei lui Maththaios,* folosită de către nazareeni, nu se aminteşte despre obârşia Domnului nostru.[66] Cel mai probabil s-a născut în Nazaret.

Zarathan insistă cu încăpăţânare:

— Părinţii lui s-au dus acolo pentru recensământ! De aceea s-a născut acolo! Ei…

— Nu a existat niciun recensământ, frate! Loukas s-a înşelat în această privinţă, îl corectă Barnabas pe un ton blând. Singurul recensământ care a avut loc cât timp a trăit Domnul nostru a fost cerut de către Quirinius în anul 6. Domnul nostru trebuie să fi avut vreo doisprezece ani pe vremea aceea.[67]

Zarathan rămase ca trăsnit şi se holbă la Barnabas. Vâsla lui rămase nemişcată în apa întunecată. Cyrus zise încet:

— Frate, poate Kalay este cea care ar trebui să arunce o privire peste conţinutul papirusului.

Zarathan mai găsi atâta forţă încât să izbucnească furios:

---

[66] Vezi *Anchor Biblic Dictionary,* menţiunea despre pentru Nazorean.

[67] Josephus susţine *(Antichităţi* 18.2.26) că recensământul a avut loc în anul 6 sau 7 d.Hr. De asemenea, vezi menţiunea despre Quirinius din *Anchor Biblic Dictionary,* care arată de ce Luca s-a înşelat.

— Nu ştie să citească. Ce să facă cu papirusul?

Părul bălai şi puful blond care îi acoperea bărbia străluceau din cauza broboanelor de transpiraţie. Îşi mişca întruna ochii albaştri şi speriaţi în toate părţile de parcă îi era greu să se stăpânească. Pentru numele lui Dumnezeu, tânărul era speriat până în măduva oaselor.

— Mulţumesc, frate, pentru că mi-ai adus aminte, răspunse Barnabas cu voce blândă. Uitasem. Îmi pare aşa de rău, căci am putea folosi...

— Nu e nevoie să citească papirusul, zise Cyrus. Dacă îi vom citi conţinutul, ea ne va putea ajuta să îl înţelegem.

Kalay aruncă o privire nemulţumită peste umăr.

— În loc să tot vorbiţi între voi, mai bine m-aţi întreba pe mine.

Barnabas clipi.

— Îmi cer iertare, Kalay. Ai vrea să ne ajuţi în descifrarea înţelesului acestor nume proprii evreieşti? Ţi-am fi foarte recunoscători pentru ajutor.

Ea îşi plecă uşor capul.

— Sunt bucuroasă să vă ajut, frate Barnabas! Care este următorul cuvânt?

Cyrus citi:

— Manahat. Nu este locul unde a fost exilat clanul lui Benjamin?

— Ba da, răspunse Barnabas, încuviinţând din cap. Deseori m-am întrebat...

— Nu neapărat, îl întrerupse Kalay.

Barnabas închise gura şi se holbă la ceafa ei, acoperită de părul roşcat.

— Nu?

— Nu. Manahat a fost nepotul lui Seir, Horitul. Se trage din regiunea Edomului.

O rafală de vânt mătură copacii care se aflau pe maluri şi o ploaie de frunze se aşternu pe apă, în jurul lor.

Barnabas îşi înclină capul şi i se adresă lui Cyrus:

— S-ar putea să aibă dreptate, cu toate că alcătuirea cuvântului este greu de explicat. Tocmai de aceea cred că

este vorba despre un loc, dar să continuăm. Kalay, ce ştii despre Magdiel?

— O altă căpetenie din Edom.

— Da, se poate, deşi profesorul meu, *pappas* Eusebios, credea că era numele unui loc din Gebalene. Precum…

Kalay zise:

— De fapt, are mai multă logică.

Barnabas miji ochii.

— De ce?

— Deoarece Selah, următorul nume, desemnează tot un loc, un oraş de munte din Edom, cucerit de către Amaziah, regele lui Iuda.

— De ce ai spus că are mai multă logică?

Ea se întoarse şi îi aruncă o privire care îl făcu să se simtă cu mult inferior.

— Loc, loc – persoană, persoană – loc, loc.

Barnabas se gândi la aceste cuvinte. Primele două nume fuseseră, probabil, numele unor locuri, următoarele două, nume proprii, iar celelalte două, locuri. Oare următoarele două vor desemna nume proprii?

— Este o observaţie interesantă, Kalay. Ia să vedem…

Cyrus spuse:

— Iartă-mă, frate, deşi recunosc că este posibil acest lucru, dă-mi voie să sugerez că s-ar putea face referire la Selah, locul din Moah, pe care Isaiah îl aminteşte în profeţia sa, capitolul 16, versetul 1.

Kalay se întoarse pe jumătate şi îl privi pe Cyrus cu admiraţie. Faţa ei bine conturată era roşie din cauza efortului depus ca să vâslească şi strălucea din pricina transpiraţiei.

— Bravo, Cyrus!

Zarathan zise pe un ton tânguitor:

— Pe mine de ce nu mă întreabă nimeni nimic? Nu sunt complet ignorant. De pildă, am observat că aţi uitat să traduceţi cuvântul *El* care urmează după Magdiel. Înseamnă „Dumnezeu”.

Tonul mândru cu care Zarathan rosti aceste cuvinte îl făcu pe Barnabas să-şi întindă mâna şi să-l bată uşor pe acesta pe genunchi.

— Iartă-mă, frate. Mulţumesc că ai amintit de greşeala noastră. Ai dreptate, înseamnă „Dumnezeu”. N-ai vrea să comentezi şi următoarele două cuvinte? Sunt la fel: Massa, Massa.

Chipul tânăr al lui Zarathan se schimonosi din cauza efortului. El îşi mută vâsla în partea cealaltă a bărcii şi începu să vâslească.

— Fac parte din *Psalmi?*

Psalmii erau unele dintre puţinele texte în ebraică, traduse în greacă, pe care le avuseseră ei la mănăstire, iar Barnabas fu încântat că Zarathan le citise.

— Este posibil. Barnabas reveni la locul lui. Cyrus? Tu ce părere ai?

El clătină din cap.

— Fiul lui Ismael? Sau poate tribul ismailiţilor?

Barnabas privi către prora bărcii.

— Kalay? Tu ce crezi?

Ea îşi înclină capul într-o parte. Şuviţe roşcate şi ude îi acopereau umerii înguşti.

— Tind să fiu de acord cu ce zice băiatul, că sunt din *Psalmi…*

— Nu mă face tu pe mine băiat! obiectă Zarathan.

După ce inspiră adânc, Kalay continuă:

— …Şi se referă la *Massa umeriba.* Massa fiind „ziua încercării”. Dădu de câteva ori din vâslă. Care este părerea ta, frate Barnabas?

El îşi mângâie îngândurat părul cărunt. Se gândise, fireşte, şi înainte la toate acestea, însă era reconfortant să îi audă pe alţii discutând despre ele. Nu îşi permisese niciodată să vorbească deschis despre conţinutul papirusului, cu excepţia prietenului său, Libni, din Caesarea. Acest lucru se întâmplase cu douăzeci de ani în urmă.

— Sunt de acord cu tine că este vorba despre Massa şi Meriba, dar m-am întrebat deseori dacă nu se referă la un pasaj din *Exod.*

Kalay tăcu câteva clipe, apoi spuse:

— Când Moshe loveşte piatra şi apa dă năvală?

— Da. El a numit acel loc *massa,* ceea ce înseamnă „dovadă”, deoarece a demonstrat puterea Domnului.

— Îmi place mai mult versiunea mea, „ziua încercării”.

Cyrus ridică bucata de papirus şi studie următoarele litere.

— Ce ziceţi de Melekiel? Melek a fost stră-stră-ne-potul regelui Saul, însă nu înţeleg ce rol are terminaţia.

— *Melek* înseamnă „rege”, zise Kalay. *El* este „Dumnezeu”.

Barnabas se întoarse către Zarathan care strângea din ochi, încercând să se concentreze.

— Ghiceşti, frate?

Zarathan răspunse:

— Melek. El. Regele lui Dumnezeu?

— Nemaipomenit! îl lăudă Barnabas. Nu-i aşa, Kalay?

— Ei bine, e destul de aproape, bănuiesc. Eu aş traduce în felul următor: „Regele meu este Dumnezeu”. Iar ultimul, Magabel, nu este nici loc, nici nume propriu, înseamnă „cât de bun este Dumnezeu”.

— Sau poate doar „Dumnezeu este bun”? sugeră Cyrus.

Kalay îşi aşeză vâsla în poală şi îl lăsă pe Zarathan să conducă barca spre mal, apoi se întoarse către cei doi. Rochia ei udă, cafenie, i se lipise de trup. Barnabas, precum şi fraţii lui, presupunea el, încercau să nu observe cât de mult îi punea în evidenţă formele feminine.

— Dacă nu vă e cu supărare, toate astea nu înseamnă nimic, zise ea. Traducerea finală este:

Locul unde Iakob i-a întâlnit pe îngeri.
Oraşul cucerit de regele David.
Tovarăşul de luptă al lui David.

Locul unde a fost exilat clanul lui Benjamin, ori Edomul, Manahat.

Un loc din Gebalene ori altul din Edom.

Dumnezeu.

Oraşul de munte din Edom ori un loc din Moab.

Dumnezeu.

Fiul lui Yismael ori poate „ziua încercării”, ori poate înseamnă „dovadă”.

Şi în sfârşit... regele meu este Dumnezeu – Dumnezeu – şi cât de bun este Dumnezeu.

Kalay scoase un sunet puternic de iritare.

— Nu sunt decât prostii.

Zarathan bombăni în barbă:

— La fel ca şi afirmaţia că Domnul nostru ar fi un *mamzer.*

Cyrus întrebă îngândurat:

— Crezi că este o hartă?

Kalay îşi dădu ochii peste cap, iar Barnabas zâmbi.

— Dar tu?

— Ei bine, nu ştiu, dar dacă presupunem că puţine dintre aceste nume se referă la oameni, atunci ne rămâne o serie de nume de locuri. Exceptând Melehiel-El-Magabel, care pare a fi un soi de confirmare a credinţei. Ai încercat vreodată să găseşti aceste locuri pe o hartă?

Barnabas simţi o durere în inimă.

— De multe ori. Unele dintre locuri sunt imposibil de localizat acum, ceea ce înseamnă că harta nu are nicio logică. Dar poţi să încerci şi tu, Cyrus. De fapt, sper să o faci.

După ce trecură de un meandru, oraşul Leontopolis le apăru în faţa ochilor. Oamenii erau adunaţi lângă un doc care se prelungea în râu. Se pare că era zi de târg. Bărbaţii şi femeile se perindau de-a lungul sutelor de tarabe unde negustorii şi artizanii îşi vindeau mărfurile. Peste tot se auzeau note de fluier şi cântece, însoţite de mirosurile ademenitoare de carne prăjită şi pâine proaspăt coaptă.

Zarathan trase adânc aer în piept, iar stomacul îi chiorăi.

— Doamne, sper să ne dea cineva ceva de mâncare.

Barnabas se uită pe furiş la Cyrus, care nu mai mâncase nimic de două zile. Acesta nici măcar nu păru să observe acele mirosuri îmbietoare. Nu îşi luase ochii de la papirus.

— Ce s-a întâmplat, Cyrus?

Cyrus se uită la călugăr cu coada ochiului.

— Bănuiesc că ai observat numărul de litere.

Barnabas încuviinţă din cap.

— Da. Ce îţi spune?

— Sunt şaptezeci şi unu de litere. Erau şaptezeci şi unu de membri în Sfatul din Ierusalim, Marele Tribunal Sanhedrin care s-a întrunit pe Muntele Templului.

Cyrus se apropia. Mintea lui parcurgea în tăcere Camera Pietrei Cioplite, un loc unde vocile înspăimântate şopteau adevăruri întunecate, iar umbrele purtau pumnale. Fiecare caracter, fiecare cuvânt era ecoul celui mai bine păstrat secret al credinţei lor.

— Da, şopti Barnabas. Şi?

Cyrus înghiţi cu noduri.

— Să fie oare un indiciu?

— Referitor la ce anume?

Cyrus răspunse încet:

— La persoana care a scris aceste nume.

O rază de speranţă îşi făcu loc în sufletul lui Barnabas.

— Da, s-ar putea.

Cyrus îl întrebă în şoaptă:

— Care dintre membrii Sfatului?

Barnabas privi în faţă, spre mal, unde fâşii viu colorate de material dansau în bătaia vântului. Pe măsură ce barca lor se apropia de docul lung din lemn, câţiva negustori alergau spre ei cu coşuri pline cu mâncare, pături şi veşminte. Începuseră deja să le spună cu zâmbetul pe buze preţurile.

— Cred, zise în şoaptă Barnabas, că este vorba despre primul membru al Occultum Lapidem, Ordinul Pietrei Filosofale.

Cyrus se aplecă în faţă, iar ochii îi străluceau.

— Iar tu eşti un altul?

Barnabas înghiţi în sec.

— Haide mai întâi să vindem barca şi să facem rost de transport până în Palestina şi-apoi vom mai discuta despre asta.

Kalay zise:

— Voi, călugării, sunteţi toţi nişte proşti. Vorbiţi despre societăţi secrete când răspunsul este limpede ca lumina zilei.

Barnabas uitase de ea. Se întoarse cu faţa la Kalay.

— Ce este limpede?

— Persoana care a scris mesajul, zise ea în timp ce-şi lua mantia neagră din barcă şi şi-o aşeza pe umeri.

Inima lui Barnabas începu să bată cu putere. Se uită pe furiş la Cyrus, care părea că nici nu respiră.

— Cine este?

Kalay îşi vârî mâinile murdare în apă şi îşi spălă faţa transpirată înainte să răspundă:

— Campionul lui David, cel care crede că regele lui este Dumnezeu şi care are şi dovada.

Cyrus trase aer în piept şi îşi fixă din nou privirea asupra papirusului, aşezând cuvintele laolaltă după cum le sugerase Kalay.

— S-ar putea să aibă dreptate.

Barnabas se holbă la Kalay, apoi încuviinţă din cap şi spuse în şoaptă.

— Are dreptate.

ÎNVĂŢĂTURA DESPRE A FI LA RĂSCRUCE DE DRUMURI

Stai pe o lespede din gresie, îţi legeni picioarele şi cercetezi cu privirea bărbaţii şi femeile care stau în cerc în jurul lui Yeshu, la zece paşi de tine. Cu himationul alb tras pe cap, ei se roagă.

Vă aflaţi cu toţii la un pas de dezastru... iar ei îşi pierd timpul rugându-se când ar trebui să adune arme şi aliaţi ca

să lupte împotriva romanilor în războiul pe cale să izbucnească. La început, ai fost destul de naiv încât să crezi că şi Yeshu îşi dorea asta. L-ai auzit într-o zi vorbind despre Roma şi despre romani. El a zis: „Voi distruge această casă şi nimeni nu va mai putea să o reconstruiască. Cel care îmi va sta aproape se va afla lângă foc”.

Ţi-ai dorit cu ardoare să te afli în mijlocul luptei împotriva Romei. Te-ai alăturat celor care îl urmează. Dar credinţa ta s-a diminuat, deoarece nu l-ai înţeles niciodată cu adevărat.

Ca şi când ţi-ar fi citit gândurile, Yeshu ridică tonul, fireşte pentru tine, şi zice:

— Să nu daţi cele sfinte câinilor ca nu cumva să le calce în picioare şi să se întoarcă să vă rupă.

Tu strângi din buze. Nu ţi se pare amuzant. Tu strigi:

— Din laşitate, am dat Templul nostru sfânt romanilor ca aceştia să-l pângărească. Îl calcă în picioare chiar în această clipă. Să ne aliem cu zeloţii şi să mergem să ne distrugem duşmanii!

Ucenicii îşi întorc capetele în acelaşi timp şi se holbează la tine. Adierea vântului le flutură himationul alb din jurul chipurilor lor uluite. Yeshu a predicat despre pace toată dimineaţa. Probabil, se întreabă unde ai fost. Aproape că îi auzi şuşotind: „N-a auzit nimic din ce-a spus învăţătorul?”

Yeshu strigă:

— Am avut un vis, frate. În el mi-a apărut o caravană lungă care traversa deşertul, îndreptându-se către întuneric. Fiecare căruţă era încărcată cu arme, era atât de plină încât la fiecare hurducătură şi legănare a căruţei, săbii şi pumnale se prăvăleau pe nisip. În spatele caravanei, hoarde de oameni alergau, culegeau armele de pe jos şi le ţineau strâns la piepturile lor.

— Zău? strig şi eu la rândul meu. Te rog, spune-mi unde se află această caravană ca să merg şi eu să-mi iau o armă.

Câţiva ucenici chicotesc.

Yeshu nu râde. Îmi răspunde cu un calm înfiorător:

— Dacă asta doreşti, frate. Dar ar fi mai bine să te înarmezi în lumină. Lupta care va să vină nu este una pământeană.

— Lumina este inutilă, Yeshu, dacă nu are puterea să-i prefacă în scrum pe duşmanii noştri. Ne aflăm la răscruce de drumuri! Trebuie să acţionăm, nu să ne petrecem toată ziua rugându-ne fără folos.

— La răscruce de drumuri, murmură el, ca pentru el, şi se uită în depărtare, de parcă ar privi în acel întuneric către care se îndreaptă caravana din visul lui.

Câţiva ucenici se uită la tine mânioşi. Nu că ţi-ar păsa. Te pregăteşti să părăseşti acest moment ca să mergi şi să te alături zeloţilor acolo unde se dă adevărata bătălie.

În cele din urmă, Yeshu îşi ridică privirea şi încuviinţează din cap.

— Iartă-mă, adversarul meu. Ai dreptate. Ne aflăm la o răscruce, locul unde se întâlnesc toate drumurile şi momentul în care trebuie să facem o alegere. Alege, frate… iar eu voi fi acolo… şi tu vei înfrânge Roma.

Te holbezi la el fără să clipeşti.

El spune:

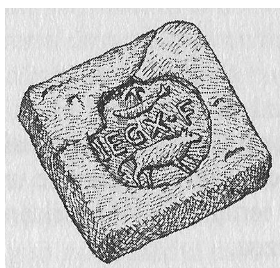
— Înţelegi?

— Nu.

Pe un ton blând, el zice:

— Nu mă pot opri să nu-i cer inimii tale să dea naştere la ceva din nimic, frate. Creaţia este unicul şi cel mai măreţ moment al iertării din viaţa oricărui om. Aşa cum a făcut şi Dumnezeu.

CINCISPREZECE

Loukas stătea la umbra tarabei unui negustor şi pipăia o pânză fină şi frumoasă, de culoarea indigoului. Era splendid, iar negustorul ştia prea bine asta. Preţul era exorbitant. Negustorul, un bărbat înalt căruia îi lipseau doi dinţi şi care avea faţa arsă de soare, zâmbea larg. Era un roman înstărit; acest lucru se cunoştea după accentul şi ţinuta lui. Toga galbenă pe care o purta, ornată de-a lungul gulerului şi a tivului cu diamante negre, era cu siguranţă un veşmânt destinat feţelor împărăteşti.

Loukas se întrebă ce întorsătură ciudată a destinului îl adusese pe acel om la Leontopolis să-şi vândă marfa la o tarabă pe stradă.

Negustorul luă colţul unui material violaceu şi îl frecă între degete.

— Nu vei găsi în tot Egiptul un material ca acesta. L-am cumpărat când am călătorit cu caravana în Aelia Capitolina. Fusese reţinut de soţia unui centurion roman, dar el a fost transferat înainte ca ea să apuce să-l cumpere. Am avut noroc ca m-am aflat la locul potrivit, în momentul potrivit. Numai dumneata ai de câştigat.

— Într-adevăr, culoarea este nemaipomenită, zise Loukas, dar nu mi-l pot permite.

Loukas îşi întoarse privirea spre Nil, iar negustorul se grăbi să spună:

— Ca de la un roman la altul, o să mai las din preţ. Două sute de drahme! Hm? Ce zici? Va fi un veşmânt minunat pentru soţia dumitale.

— Nu am soţie.

— A, bine, atunci pentru mama sau sora dumitale?

— Nu am familie.

Negustorul îşi desfăcu larg braţele, făcând un gest teatral.

— Oferă-i-l unei femei… şi vei avea!

Loukas zâmbi. În timp ce el se îndepărta de şirul de tarabe care mărgineau malul, negustorul striga întruna în urma lui, scăzând şi mai mult preţul.

Pe doc, pescarii îşi vindeau peştii direct din bărcile care se legănau pe apa murdară. Cei care nu-şi permiteau să deţină o tarabă îşi prezentau marfa pe braţe, încercând să o vândă trecătorilor.

Loukas îşi croi drum prin marea de oameni până când îi zări pe Ianeus şi pe Flavius, care şedeau pe doc, zâmbind şi sporovăind liniştiţi de parcă ar fi aşteptat să acosteze o ambarcaţiune.

Era o minune că reuşeau să fie vigilenţi în ciuda oboselii care îi încerca. Parcurseseră un drum greu, oprindu-se doar ca să scruteze cu privirea fluviul în căutarea fugarilor. Albia Nilului era incredibil de mare, fiind înţesată cu mii de ambarcaţiuni.

Cea mai bună modalitate era să-i prindă pe călugării fugari în porturi. Loukas şi oamenii lui îşi schimbaseră hainele, alegând nişte veşminte din pânză aspră, cafenie, astfel încât să se amestece mai bine cu localnicii. O presimţire a lui Loukas îi adusese în acel loc, cu toate că era riscant.

Pappas Meridias le ordonase celorlalţi oameni ai lui să păzească porturile unde Nilul se vărsa în mare, precum şi drumul caravanelor care ducea către Palestina. Loukas hotărâse să meargă la Leontopolis.

Fusese sub comanda centurionului Atinius şi bănuia că aceasta era ruta pe care ar fi ales-o bărbatul. Era ruta pe

care el însuşi ar fi urmat-o. Ca să ajungă la Leontopolis, fuseseră nevoiţi să urmeze un braţ noroios al Nilului, un loc stăpânit de tâlhari şi ucigaşi. Era un oraş mic şi, de cele mai multe ori, foarte aglomerat – un leagăn al nelegiuirilor. Puteai obţine uşor ceea ce îţi doreai de la această mare de oameni sau să îţi pierzi urma în labirintul tarabelor, unde negustorii se năpusteau asupra trecătorilor ca să-şi vândă marfa.

Loukas o luă agale către doc, oprindu-se din când în când să se uite la un vas sau la o teacă de sabie. La o tarabă, care aparţinea unei femei durdulii şi mai în vârstă, se vindeau măruntaie prăjite, buze de miel şi fudulii. Oamenii care stăteau la rând aşteptau să cumpere una dintre aceste delicatese. El se gândi o clipă, însă tentaţia nu fu atât de mare, încât să stea la o asemenea coadă.

Bărbaţi şi femei de o integritate morală îndoielnică trândăveau peste tot. Varietatea lor era uluitoare: tâlhari, marinari care dezertaseră, sclavi privaţi şi sclavi publici, criminali, meşteşugari care făceau sicrie, preoţi eunuci beţi şi, bineînţeles, prostituate cu duiumul. Din câte se părea, Leontopolis era un loc la fel de infam ca şi birturile, *popinae,* din Roma.

În timp ce Loukas pipăia cu degetele o sabie frumoasă, cu mâner de fildeş, care se afla într-o teacă din piele lucrată, el îl văzu pe Flavius ridicându-şi ambele mâini deasupra capului, ca şi când s-ar fi scărpinat. *Era semnalul!*

Fără să se gândească, Loukas apucă sabia şi dădu să plece.

Negustorul strigă:

— Hoţule! Adu-o înapoi!

Loukas îi azvârli omului patru tetradrahme, mai mult decât ar fi costat sabia. Negustorul rânji şi strigă în urma lui:

— Vino mai târziu şi-am să-ţi arăt cea mai bună marfă a mea!

Loukas o luă la fugă prin mulţime, se feri din calea unui negustor zâmbăreţ care încercă să-l apuce de braţ şi să-l

tragă spre taraba lui şi ocoli o masă plină cu peşte. Ajungând aproape de mal, el îşi legă sabia la cingătoare şi încetini pasul, amestecându-se printre privitorii care erau adunaţi lângă doc.

În faţa lui, Flavius şi Ianeus urmăreau cu privirea mai multe ambarcaţiuni care aşteptau. Majoritatea locurilor de acostare fuseseră deja ocupate. Deoarece nici Flavius şi nici Ianeus nu îl văzuseră niciodată pe Iairus Atinius, semnalul lor nu putea însemna altceva decât că observaseră o barcă în care se aflau trei bărbaţi şi o femeie, ceea ce reprezenta o descriere minimală a celor pe care îi căutau ei.

Loukas se strecură printre oameni şi cercetă mai bine barca respectivă. Se strecurase într-unul din puţinele locuri rămase libere. Un bărbat cu barbă şi păr negru, inelat până la umeri fu primul care păşi pe doc. El ţinu barca şi îşi întinse mâna ca să-i ajute pe ceilalţi să coboare. Loukas era încă prea departe ca să fie sigur, dar bărbatul semăna cu Atinius. Cu toate astea, jumătate din bărbaţii din oraş păreau să aibă părul negru şi inelat şi barbă deasă.

Loukas clătină din cap, dezgustat că acel bărbat devenise un laş şi alesese să fie pustnic. Cât timp făcuseră împreună armata în centurie, Atinius fusese un devotat al zeiţei romane Spes, zeiţa speranţei. Chiar avea obiceiul să poarte la el o mică statuetă a lui Spes. Loukas o văzuse o singură dată, atunci când centurionul se ruga pe câmpul de bătălie. Figurina o înfăţişa pe Spes ţinând în mână o floare deschisă şi ridicându-şi rochia lungă ca şi cum ar fi fost pregătită să fugă. Era frumoasă. Toate acestea se petrecuseră, bineînţeles, înainte ca Atinius să fie ridicat în grad şi să devină garda personală a împăratului Constantin şi cu şase luni înainte de bătălia crucială de la Podul Milvius.

Ce victorie glorioasă! Tocmai năvăliseră în Italia şi se pregăteau să lupte împotriva armatei lui Maxentius, care se refugiase între zidurile Romei. Oamenii erau obosiţi, demoralizaţi, mulţi dintre ei dezertaseră. Mai rău,

Maxentius urma să lupte pe teritoriul lui. Cu toţii erau înspăimântaţi. Dar, în noaptea dinaintea luptei, împăratul văzuse o cruce pe cer şi auzise următoarele cuvinte: *In hoc signo vinces,* „Cu acest semn vei învinge”. Când vestea acestei viziuni se răspândise printre soldaţi, mulţi fiind creştini, aceştia se regrupaseră. Până şi teutonii şi celţii barbari li se alăturaseră, deoarece, pentru ei, crucea nu reprezenta imaginea lui Iesous Christos, ci totemul ancestral al copacului sfânt. În ziua următoare, ei intraseră în luptă pe aripile îngerilor şi luptaseră cu toată fiinţa lor. Ieşiseră învingători, fireşte. Drept urmare, împăratul se convertise la creştinism, la fel şi mare parte din oastea lui.

Mulţi soldaţi, majoritatea ducând cu ei povara unui păcat, printre care se număra şi Loukas, fuseseră aleşi chiar de împărat să facă parte din Militia Templi. Aceştia juraseră să-şi dedice pe veci armele, braţele, forţa şi viaţa pentru a apăra tainele credinţei creştine.

Câţiva fugiseră şi se călugăriseră.

Erau cu toţii soldaţi, la urma urmei.

Loukas îi privi din nou cu atenţie pe nou-veniţi. Toţi cei patru coborâseră din barcă şi rămăseseră pe doc, stând de vorbă. Bătrânul cu părul cărunt, cu ochii afundaţi în orbite şi cu nasul lung şi coroiat ţinea strâns la piept o tolbă din piele. Bărbatul mai înalt, probabil Atinius, arăta cu mâna spre barcă şi vorbea cu un pescar. După mai multe gesturi şi încuviinţări, pescarul îi înmâna lui „Atinius” ceea ce păreau a fi nişte drahme.

Loukas îşi concentră atenţia asupra femeii, la fel ca toţi bărbaţii de pe doc. Era de o frumuseţe răpitoare, înaltă, cu păr roşcat, care se revărsa pe spate, şi o faţă în formă de inimă, care semăna cu cea a unei zeităţi, îşi purta mantia neagră aruncată peste umeri, lăsând să se vadă rochia de pânză cafenie care se mula udă pe formele-i perfecte. Bărbaţii ar fi dat o avere ca să o poată avea. Poate, după ce va încheia această misiune, *pappas* Meridias îl va răsplăti pe Loukas oferindu-i-o pe această femeie drept sclavă. În ultimii doi ani, el îşi dăduse seama că mai-marii din Militia

Templi puteau fi foarte generoşi atunci când erau mulţumiţi de munca lui.

Zâmbi la acest gând. Era încântat de această perspectivă.

Loukas ridică o mână către oamenii lui, făcu un gest ca şi cum ar reteza ceva, iar cei doi începură să înainteze spre victimele lor. Cel mai bine era să nu îi acosteze pe doc. Era mai înţelept să îi urmărească prin mulţime, unde i-ar putea lua pe fiecare prin surprindere.

Flavius merse primul, înaintând agale către doc, doar atât cât să nu îi scape din ochi. Peste puţin timp, Ianeus se poziţionă în partea opusă a docului.

Loukas rămase la marginea şirului de tarabe, aşteptând să se convingă de identitatea lui Atinius.

ŞAISPREZECE

Kalay stătea pe doc şi îşi plimba privirea prin mulţime. Mirosurile de peşte încălzit de soare, de apă murdară, de putregai şi de canal se amestecau cu cel al oamenilor nespălaţi. Singurele mirosuri mai plăcute erau cele de fum, de carne prăjită şi de pâine proaspăt coaptă. Locul acela era o cacofonie de sunete: negustori care se certau între ei, copii care zbierau şi strigau şi câini care lătrau. Culoarea se afla peste tot, în hainele oamenilor, în pânzele viu colorate de pe tarabe. Toate acestea o făcură să-şi aducă aminte de alte vremuri. Oare cât timp trecuse de când nu mai fusese aici? Patru ani? Cinci? Ea zâmbi, simţindu-se în largul ei. Provocările se aflau la orice pas.

Când ea îşi aruncă părul lung şi roşcat pe spate, bărbaţii nu-şi mai putură lua ochii de la ea; de-a lungul anilor, ea se obişnuise ca înfăţişarea ei să stârnească o astfel de reacţie. Descoperise că era o unealtă folositoare pentru a obţine ceea ce voia. Pe măsură ce îi privea pe rând pe bărbaţi, aceştia se ruşinau şi priveau în altă parte… cu excepţia unuia singur. Privirea lui era pătrunzătoare şi încerca să-i pătrundă până în suflet. Faţa lui semăna cu cea a unui leu, avea nasul lat, ochii uşor saşii, iar părul roşcat-auriu. Se mişca precum un roman – foarte autoritar şi rigid.

Fratele Barnabas îşi recuperase tolba cu cărţi şi o luase deja de-a lungul docului. Zarathan mergea în spatele bătrânului călugăr, sporovăind vesel cu acesta.

Chiar în spatele ei, Kalay auzi vocea groasă a lui Cyrus:

— Îl vezi?

— Pe roman? întrebă ea fără să se întoarcă. Iese în evidenţă ca o târfă printre călugăriţe. Crezi că ne aşteaptă pe noi?

— S-ar putea. Cred că cei doi bărbaţi îmbrăcaţi în veşminte curate, care stau de o parte şi de cealaltă a docului, sunt cu el.

Kalay se uită pe furiş, reperându-i pe cei doi bărbaţi. Ar fi trebuit să-i observe şi singură.

— Credeam că asasinii sunt mai prevăzători şi nu îşi fac apariţia într-un loc precum Leontopolis purtând veşminte curate şi îngrijite. Ce crezi că pun la cale?

— Probabil că aşteaptă ca noi să ne amestecăm în mulţime. Vor încerca să ne atace pe rând. Cu excepţia ta, fireşte.

Ea încercă să înlăture fiorul care începea să o cuprindă.

— Da, sunt sigură că vor dori să mă păstreze o vreme. Nu aş vrea să le dau această ocazie, Cyrus!

Ea se întoarse pe jumătate, prefăcându-se că îşi aranjează centura de piele. Privirile lor se întâlniră. În ochii lui verzi se putea citi cruzimea. Îşi ţinea mâna dreaptă încleştată pe unul dintre stiletele din os pe care le ţinea la cingătoare. El îl scoase şi i-l dădu ei.

— Loveşte tu prima. Fără nicio şovăire.

Kalay îl luă.

— N-am mai şovăit de când aveam paisprezece ani. Cântări în mână greutatea armei din os. Vârful ascuţit luci în bătaia soarelui. Ce vrei să fac?

El îi răspunse în şoaptă:

— Ajunge-i din urmă pe fraţii mei. Mergi în spatele lor. Sicarii, înarmaţi cu pumnale, vă vor urmări de la o oarecare distanţă, dar vor fi chiar în spatele vostru.

— Să-i avertizez pe fraţii tăi?

— Frica lor nu va face decât să complice lucrurile.

— Trebuie să îl împiedic pe ucigaş, asta-i ideea?

El ezită doar o clipită.

— Da. Poţi să faci asta?

— Dacă pot tăia nişte pungi romane când mi se iveşte ocazia? Bineînţeles, orice pentru a ajuta această misiune în numele lui Dumnezeu.

Fără să vrea, el zâmbi.

— Să fii prudentă.

— Întotdeauna sunt.

Ea învârti pumnalul şi o luă cu paşi repezi de-a lungul docului, grăbindu-se ca să-i ajungă din urmă pe Zarathan şi pe Barnabas înainte ca aceştia să apuce să păşească pe nisip.

— Zarathan? strigă ea.

El se întoarse şi îi aruncă o privire încruntată. Răspunse pe un ton aspru:

— Nu ţi-am spus să nu mai vorbeşti cu mine?

Kalay îşi ridică poalele, dezvelindu-şi gleznele bronzate şi grăbi pasul, fluturându-şi părul roşcat. Ştia prea bine că toate privirile erau aţintite asupra ei. Cei doi bărbaţi care străjuiau docul de o parte şi de cealaltă o urmăriră pe furiş. Când ea îl apucă de braţ pe Zarathan şi îşi croi drum prin mulţimea adunată pe mal, ei începură să se apropie. Ea observă cu coada ochiului cum ei o luară pe urmele lor.

Kalay arătă cu mâna şi strigă:

— Uite! O tarabă unde se vând fudulii. Sunt lihnită. Tu, nu?

Privirea îngrozită din ochii lui Zarathan o făcu să izbucnească în râs. El îşi scutură braţul, încercând să se descotorosească de ea. Era roşu ca racul la faţă.

Barnabas zise:

— Ne vom mulţumi şi cu pâine, Kalay. Vezi pe undeva?

— Da, frate. Ea arătă spre o străduţă care o lua la dreapta: Mergeţi înainte. Luaţi-vă după miros. O veţi găsi.

Zarathan se smulse dezgustat din strânsoarea lui Kalay, se uită furios în spatele lor şi întrebă:

— Unde-i fratele Cyrus? Banii sunt la el. Nu vom putea mânca fără bani.

Ţinând strâns la piept tolba cu cărţi, Barnabas îi răspunse:

— Roagă-te Domnului şi vei primi.

Zarathan luă şnurul pentru rugăciuni care era legat de cingătoare şi începu să mormăie. Vocea lui părea chinuită ca şi cum s-ar fi simţit obligat să se roage, în loc să primească pur şi simplu ajutor de la Domnul.

Kalay rămase la câţiva paşi în urma lor. Când intrară pe străduţa unde se aflau bucătarii, ea simţi cum îi zvâcnesc tâmplele. Voia să se întoarcă şi să vadă unde se aflau sicarii. Însă se strădui să privească în faţă.

Mulţimea semăna cu o turmă care se deplasa agale. Kalay se înfiora de câte ori se lovea de ceilalţi oameni pe când trecea pe lângă tarabele negustorilor. Aproape că simţea în spate vârful ascuţit al unui pumnal.

„Unde eşti, Cyrus?"

Ianeus o luă într-o parte şi se strecură printre doi tâlhari care râdeau şi care îşi purtau la vedere pumnalele aurite de parcă ar fi fost nişte decoraţii, apoi iuţi pasul.

Femeia şi cei doi călugări se aflau la vreo patru paşi în faţa lui când aceştia intrară pe strada cu prăvălii. Niciunul din călugări nu părea îngrijorat. Dacă totul mergea conform planului, Flavius trebuia să se afle la vreo cinci paşi în urma lui. Astfel, în cazul în care Ianeus ar fi fost atacat de mulţime şi nu ar avea timp să-l elimine şi pe cel de-al doilea călugăr, Flavius putea face acest lucru. Decurionul Loukas venea din spate, urmărindu-l îndeaproape pe Atinius. Loukas şi-l revendicase pe fostul centurion. Se părea că aveau ceva de împărţit.

Ianeus reuşi să se strecoare printre două femei mai în vârstă care se holbau prosteşte la marfa unui argintar. Mai avansă doi paşi.

El îşi încleştă mâna pe mânerul pumnalului, neştiind cum să procedeze cu femeia. Nu primise niciun ordin în privinţa ei. Loukas nu spusese decât că „nu era importantă". Nu trebuia decât să o evite, să-i omoare repede pe călugări şi să fugă înainte ca femeia să înceapă să ţipe din toţi rărunchii.

Ianeus ridică din sprâncene în semn de admiraţie atunci când o văzu cum taie cu atâta îndemânare punga unui bărbat roman care cerceta marfa unui aurar. Victima nici nu-şi dădu seama.

Pe măsură ce se apropiau de zona unde se aflau tarabele cu mâncare, aroma dulce de pâine învăluia străduţa, amestecându-se cu mirosurile de legume gătite şi friptură de cămilă prăjită în grăsime.

Ianeus ocoli un pâlc de copii şi mai înaintă câţiva paşi. Femeia îşi unduia ispititor şoldurile. El încercă să nu se gândească la asta. Trebuia să se concentreze. Când trecu nepoliticos pe lângă ea, el îi simţi mirosul, un amestec de săpun şi haine uscate de soare. El îşi scoase pumnalul, apropiindu-se de spatele călugărului mai în vârstă. Îşi retrase arma…

Durerea veni ca un şoc, împunsătura fiind rapidă şi exactă, totul desfăşurându-se într-o fracţiune de secundă. Ianeus simţi cum arma îi străpunge spatele şi alunecă printre coastele lui. Inima începu să-i bată neregulat, din ce în ce mai tare.

El se învârti, cu pumnalul ridicat, gata să-şi lovească duşmanul, însă nu mai era nimeni acolo. Doar femeia care se uita fix la el cu o privire pătrunzătoare.

„Unde-i Flavius? Oare e mort deja?”

Când oamenii începură să strige şi să ţipe, el încercă din răsputeri să fugă, dar nu reuşi să parcurgă decât douăzeci de paşi înainte să se lovească de o tarabă, răsturnând-o, după care se rostogoli pe jos.

Oamenii se îngrămădiră în jurul lui, adresând întrebări şi împingându-se unul pe celălalt ca să vadă mai bine.

Ianeus se holbă în sus la fâşia de cer albastru care se putea zări printre acoperişurile de pânză ale tarabelor. Cunoştea prea bine acest gen de rană, deoarece o provocase şi el de nenumărate ori. El încercă să tragă adânc aer în piept ca să-şi facă inima să bată mai tare şi să-şi grăbească astfel sfârşitul. Cu toate acestea, vor mai

trece vreo patru sau cinci sute de bătăi ale inimii până când…

Ca o nălucă, decurionul Loukas îşi făcu apariţia în mulţime şi apoi dispăru fără să-i arunce măcar o privire lui Ianeus.

O bătrână se apleacă deasupra lui şi îşi vârî un deget în balta de sânge de sub el. În timp ce examina sângele, femeia îşi încruntă fruntea ridată. Ea se întoarse şi îi spuse ceva bărbatului care stătea aplecat lângă ea, dar Ianeus nu mai putea auzi vocile.

Tocmai în momentul în care vederea începea să i se înceţoşeze, el zări un bărbat impunător cu părul negru şi inelat înaintând prin mulţime, tăcut ca o nălucă… urmărindu-l pe Loukas.

ŞAPTESPREZECE

Auzind zarva, Zarathan se întoarse repede şi văzu un bărbat care tocmai se prăbuşea pe o parte peste o tarabă cu piei. O pată uriaşă se răspândea pe veşmântul acestuia. Nu reuşi să scoată un sunet preţ de o secundă.

El dădu să vorbească, însă Kalay îl apăsă pe piept cu mâna, zicându-i printre dinţi:

— Nu scoate o vorbă. Mergi mai departe ca şi cum nu s-ar fi întâmplat nimic.

Barnabas încremeni o clipă, evident buimăcit din cauza tonului din vocea ei, însă zise repede:

— Fă cum îţi spune!

Zarathan simţi cum îi clocoteşte sângele în vene. Se simţea atât de ameţit, încât îi fu teamă să nu leşine. „Ce se întâmplă acolo? Oare bărbatul de pe jos va muri? Unde-i fratele Cyrus?"

Kalay zise în şoaptă:

— Luaţi-o la dreapta după taraba următoare şi înaintaţi repede pe stradă în sus, dar nu grăbiţi prea mult pasul ca să nu atrageţi atenţia.

— Ce înseamnă asta? întrebă el printre dinţi, cuprins de panică.

— Ţine pasul cu mine.

Barnabas îl luă pe Zarathan de braţ, cu un gest aparent frăţesc. Zarathan se temu că nu era o dovadă de afecţiune,

ci o mişcare prin care să-l împiedice să sară sau să o ia la fugă.

Trecură pe lângă o tarabă unde se vindeau capre vii şi pe lângă un ţarc cu cai. Duhoarea înţepătoare de urină şi balegă îi întoarse stomacul pe dos. Behăitul caprelor aproape acoperea strigătele celor adunaţi în faţa tarabei cu piei, iar acest lucru nu făcea decât să-i accentueze starea de panică.

Kalay zise:

— Mergi înainte. La capătul străzii se află o biserică. O veţi vedea în momentul în care vom trece de ultima tarabă.

Zarathan mergea atât de repede, încât îl târa practic după el pe Barnabas pe caldarâmul urât mirositor. Mirosul de pământ îmbibat şi de apă stătătoare îi ardea nările. Cum puteau oamenii trăi într-un asemenea loc? Vâna disperat cu mâna muştele care roiau în jurul capului său.

Biserica, o catedrală grandioasă din piatră, cu coloane uriaşe, rotunde şi ziduri groase, îşi înfigea domul poleit cu aur în cerul albastru. Bolţile înalte şi garguiele sculptate, de pe streşini, îl atrăgeau aşa cum atrage mierea o albină.

— Repede! zise Zarathan în şoaptă. Dacă ajungem înăuntru, vom fi în siguranţă.

— În siguranţă? repetă Kalay cu obrăznicia-i obişnuită. Numai dacă n-au înlocuit cumva cuminecătura cu o grămadă mare de suliţe. Vom fugi pe lângă ea în câmpul ce se deschide în spatele ei.

— Ai înnebunit? Zarathan se holbă la ea şocat. Dacă stăm afară, ne vor vedea şi ne vor ucide!

— Nu-mi vine să cred că ai supravieţuit până acum la cât eşti de prost. Taci şi urmează-mă!

Kalay trecu în faţa celor doi bărbaţi şi o luă înainte.

Zarathan încetini pasul. Oare avea curajul să o ia la sănătoasa în direcţia opusă şi să-şi lase tovarăşii să facă faţă singuri atacului? Disperat, el se întoarse…

Barnabas îl înşfacă de braţ cu mâna lui zbârcită şi îi comandă:

— Urmeaz-o! Fă ce zice ea! Nu mai sta pe gânduri!

Barnabas, sub povara tolbei cu cărţi, îl trase pe Zarathan de-a lungul drumeagului care trecea pe la umbra răcoroasă a bisericii şi se continua în câmpul proaspăt arat. Locul era o grădină mică unde răsadurile de-abia începuseră să încolţească. Înspre miazăzi se afla o căsuţă aranjată. Un zid bloca accesul dinspre miazănoapte, iar înspre răsărit se aflau nişte şoproane şi un grajd dărăpănate.

Lăstarii verzi de grâu, care fuseseră udaţi de curând, răspândeau un miros plăcut. Din locul unde se afla, Zarathan putea zări dincolo de râu cele câteva sate risipite în delta luxuriantă. Pe doc era încă aglomeraţie, iar străduţele unde se aflau tarabele negustorilor erau pline de oameni.

Kalay zise în şoaptă:

— Uite-l acolo!

— Pe cine? întrebă Zarathan.

Un bărbat impunător, îmbrăcat într-un veşmânt de culoare cafenie, se oprise în dreptul ultimei tarabe. *Chiar* ieşea în evidenţă. Avea părul roşcat-auriu, tuns scurt, nasul lat şi ochii saşii. Faţa lui îngrijită semăna în mod vădit cu cea a unui roman. Preţ de o clipă, bărbatul se uită încruntat în direcţia lor, ca şi cum nu ar fi înţeles ce voiau să facă; apoi se întoarse şi cercetă nişte hamuri care erau împrăştiate pe ultima tarabă.

Zarathan se uită îndelung la sabia prinsă la cingătoarea bărbatului şi simţi cum îl cuprinde panica.

— De ce pierdem vremea aici? Ar trebui să încercăm să scăpăm!

Kalay zise:

— Dacă faci o mişcare, te omor cu mâinile mele, şi desprinse din cingătoare un stilet din os. Îl ţinea în mână cu uşurinţa unuia care era de mult familiarizat cu o astfel de armă. Zarathan se holbă la pata roşie şi lipicioasă din vârful osului şi simţi cum i se înmoaie genunchii.

Ca şi cum ar fi vrut să îl ia în derâdere pe bărbatul de lângă tarabă, Kalay îi făcu cu mâna.

Omul se întoarse uşor să se uite la ea…

Apoi tresări şi rămase încremenit. Cineva îşi încolăci braţul în jurul lui şi îi trase din teacă sabia scurtă. În cele din urmă, romanul îşi desfăcu braţele şi începu să o ia în sus, pe cărarea care ducea spre câmpul cultivat cu grâu, cu fratele Cyrus în spatele lui.

Oare Kalay îl văzuse pe Cyrus şi îi distrăsese atenţia romanului făcându-i cu mâna? El se holbă la ea îngrozit şi uluit.

Kalay spuse:

— Haide să ne adăpostim la umbră, în spatele bisericii, ca să nu putem fi văzuţi de la tarabele negustorilor.

Barnabas se grăbi să ajungă la umbră unde îşi aşeză pe jos tolba cu cărţi şi se rezemă de peretele rece de piatră, ştergându-şi fruntea cu mâna tremurândă.

— L-am văzut pe bărbatul acela încă din clipa în care am păşit pe doc. Cine este?

Ochii albaştri ai lui Kalay deveniră reci ca gheaţa.

— Este unul dintre asasinii lui *pappas* Meridias.

Sprâncenele dese şi cărunte ale lui Barnabas se uniră deasupra nasului său coroiat şi lung. Toată tristeţea din lume părea că se concentrează brusc în ridurile care îi brăzdau chipul îmbătrânit.

— A fost unul dintre cei care…

— Care i-a otrăvit pe fraţii tăi de la mănăstire? Da.

Cyrus îi şoptea ceva romanului. Zarathan îl văzu pe bărbat încuviinţând din cap. Când intrară la umbră, Cyrus cercetă cu privirea grădina şi casa fermierului care se afla în apropiere. Apoi îşi îndreptă atenţia către acareturile în paragină din partea cealaltă a câmpului. În grajd se auzi nechezatul unui cal.

Cyrus îi spuse printre dinţi asasinului:

— În genunchi!

Romanul se lăsă încet în genunchi, cu braţele ridicate. Culoarea ochilor lui era de un verzui ciudat, ca al unei pisici, iar căutătura, rece şi inumană. Când bărbatul se uită la Zarathan, sufletul îi părăsi trupul pentru o clipă. Moartea trăia şi respira în acele adâncuri.

Cyrus, cu sabia pregătită, spuse:

— Kalay, desfă-i cingătoarea şi vezi dacă mai are alte arme asupra lui.

Aceasta vru să-i dea stiletul lui Barnabas, însă acesta scutură vehement din cap. Dându-şi ochii peste cap, ea îl trânti nervoasă în mâna lui Zarathan. Cu toate că îl ţinea departe de el, tânărul călugăr putea să jure că acel obiect oribil era gata să-şi ia zborul prin aer şi să i se împlânte în osul pieptului.

Kalay îngenunche în spatele bărbatului. Când ea îi desfăcu cingătoarea, bărbatul se întoarse, iar privirea lui flămândă se fixă pe trupul ei. Pe buzele lui apăru un zâmbet discret şi nemilos. El îi zise în şoaptă:

— În curând, frumoaso.

Kalay nu răspunse. Aşeză pe jos cingătoarea şi începu să-i pipăie picioarele, scoţând la iveală un pumnal frumos din argint, cu lama lungă şi curbată. Apoi găsi un stilet subţire din bronz. Le vârî pe amândouă în cingătoarea ei. După ce termină percheziţionarea, ea culese de pe jos o bucată de cărămidă de mărimea pumnului şi se ridică în picioare. Cu toată forţa de care dispunea, îl lovi pe asasin în cap cu acea cărămidă, trimiţându-l la pământ, în praf. Zarathan şi Barnabas fură nevoiţi să facă un salt ca să se dea din calea lui.

Zarathan strigă:

— De ce-ai *făcut* asta?

Kalay zâmbi când văzu sângele şiroind pe faţa bărbatului, aruncă cărămida din mână şi răspunse:

— Voia să mă cunoască. I-am arătat de ce sunt în stare.

Broboanele de sudoare îi acopereau faţa îmbujorată lui Cyrus când acesta prinse sabia la cingătoarea lui. Kalay se uită curioasă la el.

— Bănuiesc că vrei să storci nişte răspunsuri de la gunoiul ăsta, altfel l-ai fi ucis în mulţime aşa cum ai făcut şi cu celălalt.

Zarathan se holbă la Cyrus şi se posomorî. „Cyrus l-a omorât pe bărbatul acela de lângă taraba cu piei? Doamne,

Dumnezeule, ajută-mă! Călătoresc cu nişte demoni în carne şi oase."

Doar dacă nu cumva... Zarathan se uită pe furiş la stiletul de os, mânjit cu sânge pe care i-l dăduse Kalay. Dintr-odată simţi că-i vine să leşine. Undeva, acolo, zăceau doi bărbaţi morţi.

Cyrus încuviinţă din cap către Kalay.

— Să-l ducem în grajd.

OPTSPREZECE

Când se lăsă întunericul, lămpile cu ulei din Leontopolis începură să prindă viaţă, aruncând o strălucire palidă şi tremurândă pe suprafaţa râului.

Zarathan îl privea de unde se afla, din umbra grajdului aflat în paragină, cu mâinile pe urechi, încercând să nu audă ce se întâmpla înăuntru. Cu câteva ore în urmă, când Cyrus şi Kalay îl duseseră pe roman înăuntru, loviturile şi gemetele se auziseră până afară. Zarathan se cutremurase când Cyrus îi ceruse asasinului să-i spună de ce îi omorâse pe călugării din mănăstire. Cine ordonase asta? Durerea din glasul lui Cyrus era mai chinuitoare decât gemetele asasinului. În acel moment, nu se mai auzeau decât voci şoptite şi caii ce rumegau fân.

— Ar trebui să plecăm, spuse Zarathan. Nu este periculos să zăbovim atât de mult aici? Până la urmă cineva ne va auzi ori va veni să vadă ce fac caii.

Barnabas, care stătea îngenuncheat la vreo cinci coţi mai încolo şi se ruga cu tolba de cărţi lângă el, nu îi răspunse. Se rugase fără încetare de când sosiseră acolo, în strălucirea de chihlimbar a oraşului, faţa lunguiaţă şi îngustă a lui Barnabas părea sculptată în alabastru. Deşi ochii adânciţi rămaseră în umbră, părul lui scurt şi cărunt şi barba aveau o nuanţă gălbuie.

Zarathan ar fi putut să jure că de câteva ori îl văzuse pe bătrân plângând. Şi de ce n-ar fi făcut-o? Toată treaba aceasta era nebunie curată.

Zarathan se ridică în picioare şi se îndepărtă. Vedea în depărtare tarabele goale şi docul care se prelungea în apă. În bărci se mai aflau încă oameni, probabil erau pescarii care se întorceau târziu de la munca lor.

O rafală de vânt mătură suprafaţa fluviului şi îi flutură tivul sutanei albe. De-abia dacă observă acest lucru. Se simţea gol pe dinăuntru. Ca un peşte neajutorat, cu măruntaiele scoase şi sângerând. Alegerea de a deveni călugăr se dovedise o mare greşeală. Nu-şi dorea nimic altceva decât să se întoarcă acasă şi să se ascundă în odaia lui. Dacă Dumnezeu l-ar lăsa să facă asta, şi-ar petrece fiecare zi în genunchi, rugându-se.

„Oare le făcuseră vreun rău părinţilor lui? Oare le-a dat foc la casă?”

Superiorii lui de la mănăstire îl învăţaseră mereu că Domnul îi punea pe oameni în situaţii din care aceştia puteau învăţa lucrurile necesare pentru a ajunge în Împărăţia Cerurilor. Dar oare ce trebuia să înveţe el din situaţia aceasta? Sau din uciderea fără sens a fraţilor lui?

El şopti:

— Slăvite Iesous Christos, şopti el, de ce mă pedepseşti? Cu ce-am greşit?

În partea cealaltă a grădinii, lângă biserică, un câine lătră, apoi începu să urle. Alţi câini îi ţineau isonul, umplând noaptea cu sunete stranii.

Ochii i se umplură de lacrimi. Domul auriu al bisericii strălucea de parcă ar fi fost muiat într-un lichid de culoarea chihlimbarului. „Ar fi trebuit să intrăm acolo. Cineva ne-ar fi apărat. Dacă Barnabas nu ar fi ascultat-o pe femeia aia, acum am fi fost departe.”

Se cuprinse cu braţele. Pietrele masive ale bisericii erau migălos cioplite şi frumos clădite. Tatăl lui Zarathan fusese un *tekton,* un cioplitor în piatră, întocmai precum Domnul

lui, Iesous Christos, aşadar, îşi dădea seama când o lucrare era de calitate.

Lui Zarathan îi era dor de familia lui mai mult decât şi-ar fi putut imagina. Simţea un imbold copleşitor de a fugi acasă şi de a se arunca în braţele tatălui său. Dacă s-ar putea întinde liniştit ştiind că tatăl său aştepta lângă uşă cu ciocanul în mână, ar putea dormi zile în şir. Dar s-ar trezi şi şi-ar da seama că totul nu fusese decât un coşmar îngrozitor. Îşi dorea să…

— Ce e? întrebă Barnabas.

Zarathan se întoarse şi îi văzu pe Cyrus şi pe Kalay ieşind din grajd, ţinând de căpăstru doi cai costelivi. Coastele bietelor animale ieşeau în afară ca nişte bare subţiri din fier.

Zarathan se dădu înapoi călcând apăsat pe solul moale al grădinii. Barnabas, care se ridicase în picioare, se holba la Cyrus ca un suflet pierdut.

— Ce v-a mai spus?

— Ne-a spus că *pappas* Meridias se află în drum spre Caesarea, în Palestina, zise Cyrus şi îşi şterse mâna dreaptă de sutană.

Cu toate că Zarathan nu reuşea să desluşească bine în întuneric, pata lăsată pe veşmânt de către Cyrus semăna cu sânge proaspăt. Kalay stătea lângă el, cu părul ei roşcat prins la spate şi cu chipu-i minunat luminat de clarul de lună. Unul din cai îşi scutură capul, iar hăţurile zornăiră.

Barnabas întrebă pe un ton panicat:

— V-a spus şi motivul? Vor să-l prindă pe *pappas* Eusebios?

— Tot ce ştiu este că Meridias încearcă cu disperare să descopere ceva ce se cheamă Poarta lui Yeshua. Ştii cumva ce este?

Barnabas îşi înclină capul într-o parte ca şi când ar fi încercat să evite un răspuns, dar zise în şoaptă:

— Da, am… auzit despre ea.

— Ce este?

Barnabas înghiţi cu noduri şi îşi coborî şi mai mult vocea:

— A fost întrebarea pe care i-a adresat-o Domnului nostru fratele lui, Yakob, chiar înainte ca acesta să fie omorât. Dar nu… nu ştiu ce este, zise el şi arătă spre grajd ca şi când ar fi vrut să spună: „Vă rog, să nu mai vorbim despre asta aici”.

Zarathan spuse:

— Nu pricep cum aţi reuşit să-l faceţi să vorbească pe asasin. Când m-am uitat în ochii lui, am avut impresia că ar prefera să moară decât…

— O, ai fi uimit de ce este un bărbat în stare să facă – Kalay îşi vârî pumnalul de argint în cingătoare – atunci când îi despici membrul şi începi să-i tai testiculul în bucăţele subţiri chiar sub ochii lui.

Zarathan simţi că ameţeşte.

Cyrus deschise gura să spună ceva, apoi o închise, încuviinţă din cap şi arătă spre cai.

— Să mergem!

Cyrus îl ridică pur şi simplu pe Barnabas şi îl aşeză pe spinarea calului. Se uită la Zarathan.

— Frate, nu sunt decât doi cai. Va trebui să călăreşti în spatele lui Barnabas. Kalay va sta în spatele meu.

Zarathan răspunse fără vlagă:

— Acum furăm cai şi torturăm oameni?

Cyrus îi aruncă o privire care îi îngheţă inima lui Zarathan. Rămase cu sentimentul că, dacă s-ar fi aflat într-un alt loc şi în alte vremuri, Cyrus i-ar fi smuls inima din piept pentru acel comentariu.

— I-am lăsat fermierului jumătate din drahmele pe care le-am primit când am vândut barca, răspunse Cyrus. Cred că i-am dat mai mult decât valorează animalele astea pricăjite.

— Atunci, de ce să nu lăsăm mai multe drahme şi să luăm patru cai, câte unul pentru fiecare? întrebă Zarathan.

Barnabas îi răspunse:

— Poate vom avea nevoie să căutăm un loc de odihnă cu restul de bani, iar fermierul va putea să-şi lucreze câmpul cu ceilalţi doi cai rămaşi. Fratele Cyrus a făcut alegerea

corectă: jumătate din bani pentru doi cai. Şi-acum, urcă în spatele meu. Trebuie să plecăm de-aici.

Zarathan îi dădu tolba cu cărţi lui Barnabas şi încercă de trei ori să se urce pe cal, în spatele acestuia. Calul tropăi şi scutură nervos din cap.

— Şi cu asasinul cum rămâne? întrebă Barnabas.

Cyrus răspunse:

— Voi avea eu grijă de el.

În timp ce se îndrepta spre grajdul aflat în paragină, auzi strigăte:

— Stai! Hoţi de cai! Opriţi-i!

Trei bărbaţi, probabil fermierul şi fiii lui, ieşiră de după casă şi traversară în fugă câmpul spre ei. Kalay spuse:

— Cyrus, du-te înăuntru şi ocupă-te de el sau…

— N-avem timp.

Cyrus sări pe cal şi îşi întinse mâna ca să o ajute să se urce în spatele lui. Animalul mai că se prăbuşi sub greutatea lor.

În timp ce îi cuprinse mijlocul cu braţele, ea spuse:

— Nu e bine. Dacă îl laşi să trăiască, va…

— Haideţi! strigă Zarathan. Se apropie!

Cyrus dădu pinteni calului, iar acesta o luă la goană. Barnabas şi Zarathan, sărind ca nişte saci cu grâu, îl urmară.

NOUĂSPREZECE

Loukas fu trezit de cântecul unui cocoş.

„Sunt în viaţă…”

Îşi deschise ochii şi clipi, apoi se uită la grajdul în paragină. Prin crăpăturile din acoperiş, stele străluceau pe un fundal întunecat.

Îşi simţi trupul gol de parcă ar fi fost cuprins de flăcări. Într-o bună zi, când va avea timp la dispoziţie, va folosi acea metodă de tortură pe una dintre victimele lui. Era îngrozitor de dureroasă. Pe jos, în jurul lui, se aflau împrăştiate legături pline de sânge, confecţionate din paie de ovăz. Mai întâi, Atinius îi cărase la pumni până îl trântise la pământ, apoi se dusese la un balot de fân şi smulsese o mână de paie lungi şi aurii. Când revenise, îl lovise pe Loukas peste faţă cu acel mănunchi de paie. Nu îl duruse la început. Dar după un ceas, şişca ce îi intrase în ochi avusese acelaşi efect precum cioburile de sticlă. Micile imperfecţiuni ale paielor lăsaseră mii de tăieturi în urma lor. După alte două ceasuri, avuse impresia că fusese jupuit de viu. Faţa îl duru cel mai tare. Fusese nevoit să-şi ţină ochii închişi ca să îi apere, iar pleoapele, ţinta constantă a abuzului, i se umflaseră de două ori mai mult decât de obicei. Fiecare adiere de vânt, care îi mângâia pleoapele însângerate, pentru el era agonie.

În tot acel timp, femeia aceea splendidă îl privise zâmbind. Spre sfârşit, ea se transformase în anchetator.

Atinius îi spusese ce să întrebe, iar ea făcuse acest lucru cu o voce suavă. Torcea ca o felină înainte să sară la gâtul tău. Repeta întruna aceleaşi întrebări: „Unde este *pappas* Meridias? Ce caută? Cine dă ordinele?”

El refuzase să vorbească în ciuda agoniei. În cele din urmă, femeia îi zâmbise seducător şi scosese de la cingătoarea ei pumnalul lui. I-l fluturase prin faţa ochilor cu acelaşi aplomb cu care o curtezană flutură senzual o haină pe care tocmai a dezbrăcat-o.

În clipa în care lama pumnalului îi atinsese scrotul, el ţipase ca din gură de şarpe până când răguşise.

„Stai să pun eu gheara pe tine, frumoaso!”

Chiar înainte să leşine, îl văzuse pe fermier cum dă năvală în grajd, găseşte banii pe care Atinius îi lăsase pentru el, apoi, calm, le dă nişte fân cailor rămaşi. Bărbatul nu îl observase pe Loukas zăcând chircit într-un colţ întunecat… Dar dimineaţa avea să-l găsească.

Loukas verifică frânghiile cu care îi erau legate mâinile şi picioarele. Centurionul Atinius se pricepea de minune să facă noduri.

Pe măsură ce zorile luau locul nopţii, cerul se lumină, devenind mai mult albastru decât negru, iar Loukas zări strălucirea metalică a fierului pe peretele din apropierea cailor.

El strânse din dinţi când se târî pe jos până la staule. Calul cel mare şi negru se uită la Loukas cu ochi pătrunzători, neînţelegând ce era. Murgul mai mic, preocupat să-şi umple pântecele, nici nu îl băgă în seamă, văzându-şi în continuare de rumegat.

Când ajunse la perete, Loukas se sprijini de el câteva clipe ca să se odihnească, înainte să se ridice cu greu în picioare şi să se îndrepte şchiopătând către o unealtă care stătea atârnată într-un cui deasupra umărului murgului. Calul se dădu într-o parte, agitându-se în staul şi umflându-şi nările când simţi mirosul de sânge.

Cu ajutorul capului, Loukas reuşi să desprindă secera din cui, iar această căzu pe podeaua murdară. El se lăsă jos,

lângă unealtă. Murgul începu din nou să mănânce, aruncând mereu câte o privire spre Loukas.

Acesta se răsuci şi potrivi frânghiile pe tăişul de metal. În ciuda poziţiei incomode, el începu să frece cu răbdare legăturile de tăiş.

„Voi lua drumul Alexandriei."

Spusese mai mult decât ar fi trebuit şi se mustra pentru asta. Fu străbătut de un fior când îşi aduse aminte de metalul rece care îi tăiase ţesutul roz şi moale. „Poarta lui Yeshua. Le-am spus despre ea…"

Loukas auzise prima oară vorbindu-se în şoaptă despre ea în cele mai secrete cercuri ale Militia Templi. Nimeni nu ştia ce însemna, dar părea a face referire la Adevăr. Ca şi în cazul „Împărăţiei Cerurilor", oricine auzea „Poarta lui Yeshua" se oprea în loc pentru o clipă. Nu ştia de ce, dar aceste cuvinte păreau să rezoneze în lăcaşurile inimii, ca şi cum sufletul le-ar fi auzit şi înţeles, iar mintea, nu.

Primul fir de frânghie se rupse pocnind. Loukas îşi schimbă poziţia ca să ajungă cu mâinile legate în dreptul tăişului secerii.

Avea să întârzie la întâlnirea prestabilită cu *pappas* Meridias, însă acesta din urmă se baza pe el. Meridias nu putea continua înainte ca Loukas să-i dea raportul.

Loukas reuşi să inspire în ciuda căluşului şi se apucă din nou de treabă. În timp ce freca frânghia de tăişul secerii, se lăsă purtat de gânduri, însă acestea îl duceau mereu la acea femeie minunată. Faţa ei diafană şi frumoasă îşi găsise un loc sfânt în inima lui.

„Kalay. O cheamă Kalay. O, vei plăti pentru ceea ce mi-ai făcut, frumoaso!"

DOUĂZECI

Sub clarul de lună, dunele de nisip nesfârşite ale deşertului scânteiau de parcă ar fi prins viaţă. Aparenţele însă pot înşela, căci era un pământ arid, biciuit de vânturi şi neprimitor. Stânci, care altădată se înălţau sfidătoare spre cer, fuseseră rotunjite, crăpate şi modelate de nisipul suflat de vânt. Ici-colo, dunele formau ridicături găunoase pe solul pietros şi sterp. Deasupra, cerul plumburiu cobora ameninţător cu o greutate copleşitoare.

Ei urmau un drum vechi al caravanelor care ducea spre miazănoapte, către oraşul Bersabe din Edom. Copitele cailor loveau cu zgomot caldarâmul pustiu. De-a lungul drumului, bucăţi dărăpănate de căruţe vechi şi hamuri rupte erau împrăştiate peste tot, precum şi gunoaie rămase în urma taberelor: cărbune, vase din lut sparte, coşuri deşirate, bucăţi de lămpi cu ulei. Găsiseră trei căni de lut aproape întregi.

Era o călătorie anevoioasă. Caii costelivi, pe jumătate înfometaţi şi slăbiţi, se chinuiau să care o povară dublă. Cyrus fusese primul care se dăduse jos de pe cal şi începuse să conducă animalul, lăsând-o pe Kalay în şa. Apoi, descălecase şi Barnabas. În timp ce el mergea pe jos, Zarathan se legăna pe spinarea calului, pe jumătate adormit şi ţinând tolba cu cărţi în braţe ca pe o pernă. Plimbarea îl ajută pe Barnabas să-şi limpezească gândurile, cu toate că sentimentul copleşitor de vină continua să-i chinuiască sufletul. Chipurile fraţilor lui morţi îl bântuiau

neîncetat. Şi-acum mai muriseră şi alţii din cauza lor. El îngenunchease şi se rugase cu ardoare în timp ce un bărbat fusese torturat cu cruzime la o aruncătură de băţ de el – şi nu făcuse nimic ca să împiedice acest lucru.

„Iartă-mă, Doamne!”

Cyrus îşi potrivi pasul cu al lui Barnabas.

— Aş vrea să-mi povesteşti despre Poarta lui Yeshua, frate.

Barnabas se uită pieziş la el. Vocea lui Cyrus se schimbase din acea noapte îngrozitoare de la mănăstire. Se transformase în cea a unui soldat, devenind tot mai aspră şi mai autoritară. Până şi privirea i se schimbase. Nu mai era una fericită, pe jumătate amuzată. Ochii lui deveniseră două stele verzi de foc care îi ardeau pe toţi cei care se uitau la ei.

Barnabas era extenuat. Corpul lui nu mai avea puterea de altădată. Îi era teamă că nu va fi în stare să relateze detaliile într-un mod coerent, dar inspiră adânc şi începu:

— Cam la o sută de ani după moartea Domnului nostru, un cronicar bisericesc pe care-l chema Hegesippus a început să scrie o istorie despre Adevărata Biserică. În cartea lui, a descris detaliile legate de moartea groaznică a lui *Iakobos,* sau *Yakob* în ebraică, fratele lui Yeshua.

Zarathan murmură slăbit:

— A fost omorât în anul 62, nu-i aşa?

Barnabas îşi întoarse privirea către tânăr. Părul blond şi barba care de-abia îi mijea aveau o strălucire argintie.

— Aşa este. Foarte bine, frate.

— Ce legătură are martiriul lui Yakob cu Poarta lui Yeshua? întrebă Cyrus

— Este o poveste complicată, zise Barnabas oftând, aveţi răbdare până vă povestesc prima parte.

— Fireşte, frate.

Barnabas se frecă la ochi. Şi-i simţea de parcă ar fi îndurat furtuni de nisip zile în şir.

— Întotdeauna a existat o rivalitate periculoasă între familia marelui preot Annas, ori *Hanan* în ebraică, şi familia

lui Yeshua. Multe cărţi relatează că Annas a fost cel care a aflat că Miriam era însărcinată şi a fugit la Templu ca să raporteze că aceasta săvârşise un mare păcat.[68]

— Annas a fost mare preot şi în timpul judecării Domnului nostru, nu-i aşa?

— Nu, deşi ai dreptate că în evanghelii se face referire la faptul că a fost mare preot în timpul procesului, trimiterile din aceste scrieri nu sunt corecte. Annas a fost desemnat mare preot de către prefectul Quirinius în anul 6 şi înlăturat din această poziţie din ordinul lui Valerius Gratus în anul 15. Cu toate acestea, a rămas cel mai influent sfătuitor al lui Kaiaphas, spunându-i-se în continuare „marele preot”, deşi acesta era doar un titlul onorific. Ceea ce vreau să subliniez este că Annas a rămas în continuare o persoană extrem de influentă. De fapt, toţi cei cinci fii ai săi au devenit mari preoţi după Kaiaphas.

Kalay zise nerăbdătoare:

— Vreau să aud despre Poarta lui Yeshua. Ce este?

— Voi vorbi şi despre asta, Kalay, răspunse Barnabas. Ioannes povesteşte că Yeshua a fost dus la casa marelui preot de către soldaţii romani şi evrei, unde a fost interogat. De asemenea, în capitolele 3 şi 4 din *Fapte* este descrisă participarea lui Annas, un deceniu mai târziu, la interogarea lui Petros şi a lui Ioannes, care au fost arestaţi pentru că au vindecat un olog la Poarta Frumoasă a Templului.

În momentul în care Kalay dădu să îl întrerupă, Barnabas se grăbi să adauge:

— Aici vine vorba despre Poarta lui Yeshua. Fiul lui Annas, pe care îl chema tot Annas, a fost cel care a ordonat arestarea fratelui Domnului nostru, Yakob. Tânărul Annas era mare preot doar de trei luni. Unul dintre elementele uluitoare ale relatării lui Hegesippus este afirmaţia acestuia cum că Annas îi cerea întruna lui Yakob să-i spună ce era Poarta lui Yeshua.

---

[68] Pentru mai multe informaţii referitoare la uciderea lui Iacov şi la rivalitatea dintre familiile lui Anna şi a lui Isus, vezi Tabor, pp. 284–288.

Cyrus păru că se gândeşte la cele auzite. Îşi înclină capul, iar în ochii lui se reflectă clarul de lună.

— Şi Yakob i-a răspuns?

— Yakob i-a spus: „De ce mă întrebi despre Fiul Omului? El va veni pe norii cerului".

Zarathan lăsă să-i scape:

— N-are niciun înţeles! Annas l-a întrebat ce era Poarta, iar Yakob i-a răspuns că „Fiul Omului va veni pe norii cerului"?

— Ba are înţeles, zise Barnabas. Dacă îţi aminteşti, Domnul nostru i-a spus exact aceleaşi cuvinte lui Kaiaphas înainte să fie crucificat: „Veţi vedea pe Fiul Omului şezând de-a dreapta Celui Atotputernic şi venind pe norii cerului".

— Dar Domnul nostru vorbea din *Cartea lui Daniel.* Cum ne lămureşte în legătură cu Poarta?

Cyrus îşi trecu hamurile în cealaltă mână şi se uită încruntat la Barnabas.

— Vrei să spui că, citându-l pe fratele lui, Yakob a refuzat să răspundă la întrebare. La fel cum fratele lui a refuzat să răspundă la întrebările lui Kaiaphas?

— Întocmai. Eu cred că Yakob a vrut să spună, de fapt, următoarele: „Nu voi răspunde întrebărilor voastre aşa cum nu a răspuns nici fratele meu". Barnabas făcu o pauză. L-au omorât din cauza aceasta.

— *Dacă* asta a vrut să spună, zise Kalay.

— Da, bineînţeles, nu ştim sigur, dar asta bănuiesc eu, răspunse Barnabas. Sincer…

— Eu am o altă bănuială, zise Kalay.

Bătrânul se întoarse şi se holbă la ea. Ea continuă:

— Numele de „Iesous" în ebraică era Yeshua, iar cuvântul evreiesc pentru mântuire este *yeshuah.* Cu toate că se pronunţă uşor diferit, ar putea părea similare când le scrii. Poate Hegesippus nu a făcut diferenţa între ele.

Barnabas îşi mângâie îngândurat barba căruntă.

— Atunci, crezi că este posibil ca marele preot Annas să-l fi întrebat pe Yakob despre poarta mântuirii? Se prea poate, deşi îmi vine greu a crede că un mare preot evreu ar

întreba aşa ceva. Cu siguranţă cunoştea drumul spre mântuire, iar aceasta nu avea nicio legătură cu fratele lui Yakob, Yeshua.

— De bună seamă, răspunse Kalay, dar nu mi se pare atât de incredibil că, mai târziu, creştinii au pus astfel de cuvinte în gura unui înalt preot evreu.

— A, foarte adevărat. Barnabas dădu afirmativ din cap. Observase şi el că în multe locuri de textele vechi se întâmplase acelaşi lucru, mai ales în cazul evangheliilor. Da, este posibil.

Zarathan făcu o grimasă ca şi cum ar fi fost de neconceput ca Barnabas să cadă de acord cu Kalay în legătură cu un lucru atât de odios, dar întrebă:

— Cum a murit Yakob?

Cum făcuse de nenumărate ori, Barnabas văzu scena cu ochii minţii. Putea auzi ţipetele adepţilor lui Yakob de la baza Templului. În *A doua apocalipsă a lui Iakobos*[69] se spune că l-au izgonit din turnul Templului, apoi l-au înşfăcat, l-au ciomăgit şi l-au târât pe pământ. Cât timp l-au defăimat, i-au aşezat o piatră mare pe stomac. După aceea, l-au forţat să se ridice în picioare, să sape o groapă şi să intre în ea în timp ce ei au umplut-o până la mijloc. În cele din urmă, l-au omorât cu pietre. Legenda spune că a fost înmormântat în cripta familiei lui, undeva lângă Ierusalim.

Multă vreme, doar tropăitul cailor pe drum răsună în noapte. Cyrus întrebă:

— Asta este tot ce ştim despre Poartă? Sunt sigur că cei din Occultum Lapidem au cercetat de multe ori.

— O, da, de multe ori. Dar în zadar.

— Cuvântul evreiesc pentru „poartă”, *sha’ar,* mai are şi alte înţelesuri, nu numai „poartă”, zise Kalay.

— Da, răspunse Barnabas. Dar „poartă” pare a fi cel mai potrivit.

Kalay îi aruncă o privire dezgustată.

[69] *A doua Apocalipsă după Ioan*, 61,9–62,12.

— *Sha'ar* mai poate însemna „deschidere", „uşă", „intrare", „împrejmuire", „pasaj".

— Pasajul lui Yeshua? întrebă în şoaptă Cyrus.

— Posibil, zise Kalay.

— Adică, un fragment dintr-o carte? se minună Zarathan.

— Sau „Uşa către Yeshua", răspunse Barnabas oftând îndelung. Ar putea fi o referinţă teologică. Dar m-am întrebat mereu dacă nu cumva se face referire la una dintre porţile Templului.

— Cum ar fi Poarta Frumoasă? întrebă Zarathan.

Barnabas încuviinţă.

— Poate că Poarta lui Yeshua este poarta prin care Domnul nostru a intrat în oraş în ziua în care i-a alungat pe cămătari din Templu.

— Care a fost poarta aceea?

— A intrat prin poarta dinspre răsărit, apoi a luat-o spre miazăzi şi s-a apropiat de Muntele Templului, intrând prin Poarta Hulda. Dar nu cunosc nicio tradiţie care să sugereze că una dintre aceste porţi ar fi primit numele de Poarta lui Yeshua.

Măgarii răgeau în depărtare, iar călătorii se încordară şi priviră spre apus. Şirul neclar de copaci se zărea la orizont. Era probabil o oază. Sunetele răzbăteau până departe în nopţile liniştite din deşert.

Cyrus zise:

— De ce ar căuta *pappas* Meridias această poartă?

— Nu ştiu. Barnabas se frecă din nou la ochi. Îl dureau picioarele. Nu mai încălecase pe un armăsar de ani buni. Învăţaţii Bisericii au încercat de-a lungul secolelor să-i descifreze înţelesul, dar nu prea au reuşit.

— Yakob a fost conducătorul Bisericii Ierusalimului după moartea lui Yeshua, zise Cyrus. După ce acesta a fost omorât, cine i-a urmat?

— Apostolii l-au ales pe fratele lui Yeshua, Shimon, să-i conducă.

— Este ciudat, murmură Zarathan din spatele lui Barnabas.

— Ce este ciudat?

— Petros era încă în viaţă când a murit Yakob. De ce nu a fost ales el noul conducător? În *Evanghelia lui Maththaios,* Domnul nostru spune că Petros va primi „cheia împărăţiei”. Niciunul dintre apostoli nu a vrut ca el să-i conducă?

— Cred că Domnul nostru nu s-a referit la puterea politică atunci când a vorbit de „cheia Împărăţiei”. Ce a vrut să spună a fost că Petros va primi cunoaşterea spirituală pentru a găsit împărăţia înlăuntrul lui. Nu uita că Domnul nostru spune în *Evanghelia lui Toma,* versetul 3: „Împărăţia se află înlăuntrul vostru şi în exterior. Când veţi învăţa să vă cunoaşteţi, atunci veţi fi cunoscuţi şi veţi înţelege că sunteţi fiii Tatălui”.

— Aşadar, Domnul nostru n-a vrut niciodată ca Petros să conducă Biserica?

Barnabas ridică din umeri.

— Scrie clar că, după ce Shimon a fost crucificat din ordinul împăratului Traian în 106, conducerea mişcării a fost preluată de către ultimul frate în viaţă al Domnului nostru, Yudas, care avea nouăsprezece ani.

— Deci patru fraţi au condus succesiv mişcarea? întrebă Cyrus.

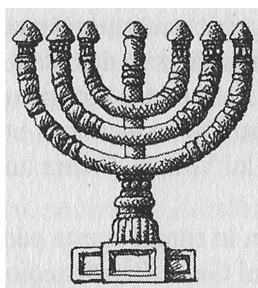
— Da. Probabil şi surorile lui, Mariam şi Salomeea, au jucat un rol semnificativ, dacă nu cumva au fost prinse şi ucise de reprezentanţii stăpânirii romane din Palestina. Nu avem însă nicio dovadă în acest sens.

Îşi continuară drumul în linişte pentru un timp, dar Barnabas văzu cum Cyrus îşi mişca buzele, repetând cuvintele: „Poarta lui Yeshua, Poarta lui Yeshua…”

Barnabas zise:

— Dacă mergem în ritmul acesta până mâine-seară, vom ajunge în satul Gaza. Există acolo un bărbat care ar putea să ne ajute.

DOUĂZECI ŞI UNU

Manahat

Atentă să nu îl trezească pe bărbatul care doarme lângă ea, Maryam se înfăşoară în himationul ei uzat şi ocoleşte cu grijă siluetele întunecate ale celorlalţi care dorm întinşi pe jos.

Când iese să se plimbe afară, în aerul rece al nopţii, eu o urmez, temându-mă pentru siguranţa ei.

Lămpile din Bet Ani îşi aruncă lumina peste dealuri. Oraşul este atât de frumos în noaptea aceasta, încât îmi taie răsuflarea. Muzica unui fluier, însoţită de clinchetele diferite a doi clopoţei, este purtată de vântul rece.

În timp ce cobor dealul în urma ei, simt sub picioare bolovanii alunecoşi ca gheaţa.

Maryam se uită prin ferestrele caselor, iar eu bănuiesc că rosteşte în şoaptă numele fiecărui copil şi al fiecărui câine, chiar şi al caprelor care trăiesc acolo. A trăit toată viaţa pe această stradă,[70] *cu excepţia câtorva ani petrecuţi în Taricheae, unde a fost o coafeză renumită pentru cei*

---

[70] În multe scrieri vechi, de exemplu cele ale lui Augustin şi ale lui Gregor cel Mare, precum şi în textele gnostice, cum ar fi *Evanghelia secretă după Marcu,* Maria Magdalena şi Maria din Betania sunt considerate a fi aceeaşi persoană. De fapt, este logic, mai ales dacă ne gândim că „Maria din Betania" se referă la locul de origine, iar „Maria Magdalena" se referă la profesia ei. Cititi următoarele pe această temă.

bogaţi. Acesta este motivul pentru care mulţi oameni îi spun Megaddela, coafeza.[71]

Maryam o ia pe o altă stradă şi merge cu capul plecat, pierdută în gânduri.

Eu o urmez.

A câştigat bine în Taricheae, dar şi-a cheltuit majoritatea banilor susţinând propovăduirea lui Yeshua, cu toate că eu cred că pentru ea nu contează. Yeshua ne-a spus că Împărăţia se apropie. În curând, nimeni nu va mai avea nevoie de bani sau de statut. Dumnezeu se va întoarce în Sion să-şi răzbune poporul, să răscumpere Yishrael şi să reînnoiască toată creaţia. Exilul va lua sfârşit.

Când ea se opreşte brusc şi ridică din umeri, eu o strig:

— Maryam?

Ea se întoarce fără suflare, încercând să-mi desluşească trăsăturile feţei în semiîntuneric. Lacrimile îi curg pe obraji.

— Yosef Haramati?[72]

---

[71] Oraşul Magdala, de unde se presupune că s-ar trage Maria Magdalena, nu este menţionat cu acest nume în Biblie, cu toate că presupusa lui formă adjectivală, „Magdalene”, apare. Totuşi, oraşul este identificat, în general, cu oraşul Migdal Nunnaya din Talmud (b. *Pesah.* 46a) şi cu oraşul grecesc Tarichae. Problema este că Migdal Nunnaya se afla la o distanţă de un kilometru şi jumătate la nord de Tiberias, iar Josephus afirmă că Tarichae se afla la o depărtare de 3,6 mile romane (5,8 kilometri) de Tiberias, ceea ce înseamnă că se referă la acelaşi loc. Din această cauză, poziţia oraşului Magdala a fost întotdeauna incertă. Documentele talmudice, b. *Shabbos* 104b şi b. *Sanhedrin* 67A ar putea oferi răspunsul. Ele fac referire la „Miriam coafeza” ori, în ebraică, *megaddela.* Asta presupune că scriitorii greci ai Noului Testament nu au înţeles pur şi simplu termenul în ebraică. Dar dacă *megaddela* este cuvântul corect, asta ar putea explica de unde avea bani Maria ca să susţină propovăduirea lui Isus.

[72] Fiecare dintre cele patru evanghelii acceptate menţionează acest oraş doar o dată şi întotdeauna în legătură cu Iosif din Arimateea. Deoarece nu se cunoaşte niciun oraş cu acest nume, învăţaţii au presupus că, cel mai probabil, este vorba despre oraşul modern Ramathain, menţionat de Josephus *(Ani.* 13.4.9), ori Rathamein. Cu toate astea, în secolul al IV-lea, Eusebios l-a identificat ca fiind oraşul Aramathem-Sophim, lângă Thamna şi Lydda *(Onomasticon,* 144.28). În alte legende se spune că Arimateea este oraşul modern Rentis, care se

— Da. Te-am văzut când te-ai trezit. Mi-am făcut griji.

Ea îşi şterge ochii cu mâneca.

— Mă gândeam că o plimbare m-ar linişti.

— Nu ar trebui să te plimbi pe-afară de una singură. Dă-mi voie să te însoţesc.

Eu grăbesc pasul ca să o ajung din urmă, iar ea îmi spune:

— Mulţumesc că l-ai apărat pe Yeshu în seara asta. Dacă cineva din mulţime l-ar fi recunoscut şi i-ar fi înştiinţat pe cei de la Templu, ar fi putut fi omorât, cum era să păţească şi anul trecut de Chanukah.

Maryam tremură aducându-şi aminte.

Făcuseră o călătorie secretă până în Yerushalaim pentru ca Yeshua să se poată ruga în Templul lui Herod. Fusese prins de către autorităţile Templului la Porticul lui Solomon şi i se ceruse să declare dacă era sau nu mashiah. *Era evident un plan secret ca să îl aresteze. Dacă Yeshua ar fi răspuns afirmativ, s-ar fi proclamat el însuşi rege, iar ei l-ar fi arestat pentru răzvrătire. Drept răspuns, el le spusese că nu erau credincioşi deoarece nu se aflau printre oile lui. Atunci, aceştia voiseră să arunce cu pietre în el. Yeshua reuşise să fugă, traversând Iordanul, şi să se adăpostească în ascunzătoarea lor din Wadi el-Yabis, scăpând ca prin urechile acului.*

Stăm o vreme unul lângă celălalt, privind luminile aurii ale oraşului.

Pe măsură ce noaptea se adânceşte, lămpile din case se sting rând pe rând, iar lumina stelelor pare mai strălucitoare, reflectându-se în dalele pavajului şi transformându-le într-un şirag de mărgele argintii.

---

află la o distanţă de douăzeci şi patru de kilometri est de Jaffa, sau er-Ram, sau poate el-Birah-Ramallah, lângă Ierusalim. De fapt, termenul ebraic *haramata* sau *haramati* nu este un oraş, ci descrierea unei regiuni care trebuie să fi fost cunoscută pe vremea aceea ca fiind, regiunea muntoasă" şi este asociată cu dealurile Shephelah, regiunea aflată la 32 de kilometri est de Jaffa. Găsiţi mai multe informaţii în *Anchor Bible Dictionary,* la menţiunea despre Arimathea. Vezi, de asemenea, Cohn, p. 237.

Cu o voce tremurând, ea îmi spune:

— Nu trebuia să facă asta singur. Toate profeţiile au spus că vor fi doi. „Căci Domnul va ridica din Levi pe unul ca un preot şi din Iuda pe unul ca un rege”, citează ea din Testamentul celor doisprezece patriarhi, *şi îşi duce o mână la gură ca să-şi înăbuşe un strigăt.*

O las câteva clipe ca să-şi revină, înainte să-i spun:

— Da, ştiu, doi „fii unşi”, doi mashiah *care să ne conducă în Împărăţie.*[73]

Ea şopteşte:

— Uciderea lui Yohanan a fost atât de neaşteptată![74]

— Mai este timp, îi reamintesc eu. Dacă estimările esenienilor sunt corecte, împărăţia nu va veni decât peste trei ani. Poate, până atunci, un alt mashiah *va apărea, şi-atunci vor fi într-adevăr „doi fii unşi” care să aducă Sfârşitul.*

— Mă rog să fie aşa, murmură ea. Şi ce se va întâmpla în zilele următoare, Yosef? Ai mai aflat ceva.

Am oftat îndelung şi am încuviinţat din cap.

— Kaiaphas a trimis vorbă tuturor membrilor Sfatului să se pregătească să ia parte la o întrunire foarte urgentă. Cred că este în legătură cu Yeshua, dar nimeni nu spune cu voce tare. Dacă va fi aşa, atunci, fireşte, voi încerca să-mi exercit influenţa în timpul întrunirii. Niciun membru al Sfatului nu vrea ca el să păţească ceva, Maryam! Dacă Roma va încerca să intenteze un proces împotriva lui, Sfatul va face tot ce îi va sta în putinţă să îl apere. Ultimul lucru de care avem nevoie acum, în preajma sărbătorii Pesach, *este ca unul dintre cei mai îndrăgiţi învăţători ai poporului nostru să fie arestat. Dacă Roma doreşte o răzmeriţă, doar aşa poate declanşa una.*

Ea se cuprinde strâns cu braţele peste piept.

— Ştiu şi eu, Yosef. Legea ne interzice să ieşim din casă în zilele sfinte. Dacă ar încerca să-i facă rău lui Yeshu de Pesach *sau de* Sabbath, *care dintre noi va fi îndeajuns de*

---

[73] Zaharia 6A3.

[74] Ea se referă, bineînţeles, la uciderea lui Ioan Botezătorul.

curajos încât să încalce Legea şi să iasă afară ca să se opună?

— Eu.

Ea îmi zâmbeşte printre lacrimi. Cu vocea tremurândă, îmi spune:

— Yosef... n-ai putea să vorbeşti cu Yeshu? Să încerci să-l convingi să fugă? Lupta interioară i se citeşte pe chip. Mă doare sufletul. Doar pentru o scurtă perioadă de timp, Yosef. Convinge-l să se întoarcă în Galii unde va fi în siguranţă. Spune-i ce crezi de cuviinţă... poate ai vreo rudă bolnavă acolo care are nevoie de vindecare? Se va grăbi să ajute, aşa face mereu. Se străduieşte să-şi stăpânească tremurul din voce. Nu mi-au rămas prea mulţi bani, dar dacă trebuie să plătim pe cineva care să se prefacă bolnav, aş putea împrumuta de la Yoanna...

— Maryam. Ea îşi ridică ochii negri ca să se uite la mine. Am încercat deja. De multe ori. Refuză până să se şi gândească la asta. Zice că trebuie să rămână aici. Acum.

— Da, da, ştiu. Dar eu sunt...

Termin eu fraza:

— Disperată. Te înţeleg, dar poate are dreptate. Te-ai gândit la asta? Poate că simte nevoia să fie aici de Pesach. *Este foarte înţelept. Ai încredere în judecata lui.*

Răcoarea nopţii o face să tremure. Îşi freacă braţele reci.

— Este prins în capcană, Yosef. Nu înţelegi? Dacă fuge, acest lucru va dovedi că nu el este Mântuitorul. Adepţii lui îl vor acuza că este un mashiah *fals.*

— Există o alternativă.

— Care?

Nelinştea i se citeşte pe chip, ca şi când ar fi bântuită de o teamă chinuitoare care nu o va lăsa în pace.

— Să înfrunte Roma şi să explice că împărăţia lui nu este una pământeană. Roma este ameninţată doar de regi adevăraţi care au armate numeroase. El nu are aşa ceva.

Undeva, se aude behăitul unei capre, urmat de lătratul unui câine.

Maryam spune în şoaptă:

— Yosef, trebuie să vorbesc ceva cu tine.

— Ce este?

— Mai am o ultimă rugăminte...

Maryam se întoarce brusc.

Mă întorc şi eu şi mă uit în direcţia în care priveşte ea şi, în partea dreaptă, zăresc un bărbat în umbră. El se furişează uşor pe lângă o casă şi dispare.

— Crezi că a fost Kepha? mă întreabă ea în şoaptă.

Teama ei pare să facă să tremure aerul pe care îl respirăm.

— A fost foarte înalt. Doar atât am putut desluşi. Poate a fost Cleopas ori chiar un soldat roman. Ce te face să crezi că a fost Kepha?

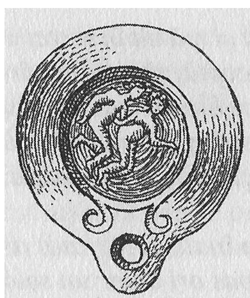
Ea îmi răspunde în şoaptă:

— Pentru că întotdeauna spionează şi trage cu urechea.

Eu o iau de braţ şi începem să urcăm dealul, nedorind să aştept să aflu răspunsul.

— Să ne întoarcem în odaia noastră, Maryam. Este prea periculos să stăm afară singuri, în întuneric.

DOUĂZECI ŞI DOI

Pappas Meridias stătea în picioare lângă masa lungă, cu braţele încrucişate. Sutana lui neagră se potrivea cu nuanţele închise ale lemnului de nuc şi contrasta puternic cu pereţii cenuşii din piatră. De jur-împrejur, rafturile prăfuite şi pline de pergamente şi codice se ridicau la o înălţime de două ori mai mare decât a lui – doar nişte ferestruici se aflau sus, pe pereţi. În biblioteca bisericii din Alexandria era linişte, fapt care îi amplifica vocea.

— Ai urmat planul nostru?

Loukas încuviinţă din cap.

— Aţi spus că, dacă ne vor prinde, să le spunem că vă îndreptaţi spre Caesarea. Am făcut întocmai.

Meridias îşi trecu mâna peste masă. Deşi fusese lustruită recent cu ulei, firicele de praf i se prinseră de degete. Îşi dorea cu ardoare să se întoarcă la Roma, unde predomina curăţenia. Aici era murdărie peste tot. Nu înţelegea cum puteau oamenii să trăiască în mizerie. Dar, la urma urmei, erau nişte ţărani, muncitori obişnuiţi. Poate nici nu observaseră.

Îşi şterse mâna de sutană şi spuse:

— Crezi că te-au crezut?

— Da, *pappas.* I-am auzit vorbind. Bătrânul, Barnabas, îşi făcea griji în legătură cu prietenul lui, Eusebios.

— După cum ne-am imaginat şi noi. Poate nu au luat-o direct spre bibliotecă.

— De ce nu?

— *Pappas* Athanasios, patriarhul de aici, nu îl agreează pe Eusebios. Mi-a spus că două dintre fostele ajutoare de bibliotecă ale lui Eusebios locuiesc undeva între Alexandria şi Caesarea.

— Credeţi că Barnabas va încerca să ia legătura cu aceştia?

— Se prea poate. Unul trăieşte lângă Agrippias, celălalt, în Apollonia.

— Doriţi să îi caut pe oamenii aceştia?

— Nu m-am hotărât. Se spune că bărbatul de lângă Agrippias este un pustnic bătrân. Nimeni de aici nu ştie exact unde ar putea fi. Se pare că se mută mereu dintr-o peşteră într-alta. Celălalt din Apollonia ar fi mai uşor de găsit. Este un erou local, ţine predici în stradă şi a dobândit un oarecare renume.

Loukas aşteptă instrucţiuni.

Meridias îl măsură cu privirea. Veşmântul din pânză aspră şi cafenie era sfâşiat în mai multe locuri, iar chipul îi sângera. Din cauză că avea faţa roşie şi umflată într-un mod hidos, ai fi putut spune că bărbatul fusese prins pe drum, departe de casă, de o furtună de nisip care îi biciuise chipul până îi ţâşnise sângele. Avea mersul rigid şi stătea ţeapăn.

— Atinius era renumit pentru metoda lui de a-i face pe oameni să vorbească.

Loukas se uită fix la Meridias.

— Centurionul Atinius cunoaşte punctele slabe ale oamenilor.

— Da, sunt sigur că în timpul multelor noastre lupte a învăţat foarte bine lucrul ăsta.

— Femeia a fost cea mai rea. Ea…

Vocea lui deveni tărăgănată, iar Meridias se încruntă.

— Le-ai mai spus şi altceva?

Furia i se citi din nou în ochii lui reci, însă Loukas răspunse calm:

— Ştiu deja că dumneavoastră vă aflaţi în spatele atacului asupra mănăstirii. Nu mai aveam nimic altceva ce să le spun. Nu mi-aţi dat nicio informaţie în legătură cu ceea ce căutăm noi.

Acest lucru era, fireşte, adevărat, cel puţin referitor la informaţiile cruciale – despre care însuşi Meridias ştia prea puţin. Meridias fusese instruit cu grijă să le spună soldaţilor din Militia Templi numai ceea ce era nevoie să ştie ca ei să-şi ducă la bun sfârşit misiunea sfântă. Loukas tocmai demonstrase măiestria acestei metode.

— Am pus la punct noul plan. *Pappas* Athanasios s-a oferit să ne pună la dispoziţie cei mai buni oameni ai săi, care să te însoţească. Ai ceva de obiectat?

— Nu şi dacă sunt cu adevărat bine pregătiţi.

— În regulă. Am aranjat transportul la Ierusalim. Plec azi, în jurul prânzului. Prin bunăvoinţa lui *pappas* Athanasios vei primi veşminte curate şi hrană pentru călătoria ta. Voi trimite pe cineva să ţi le aducă în chilie. Du-te şi pregăteşte-te! În ceea ce îi priveşte pe pustnic şi pe predicator, te voi anunţa atunci când le voi hotărî soarta.

Loukas făcu o mişcare, arătând în mod evident că voia să spună ceva.

— Ce este?

— Pappas, când totul va lua sfârşit, dacă vreţi să mă răsplătiţi, aşa cum faceţi deseori cu atâta generozitate, aş dori să devin stăpânul spălătoresei, Kalay.

Meridias îşi flutură mâna în aer.

— Atâta vreme cât nu află ceea ce căutăm noi, poţi dispune de ea cum pofteşti.

Pe buzele bărbatului se înfiripă un zâmbet timid, înspăimântător.

— Şi rănile tale, Loukas? Poţi călări?

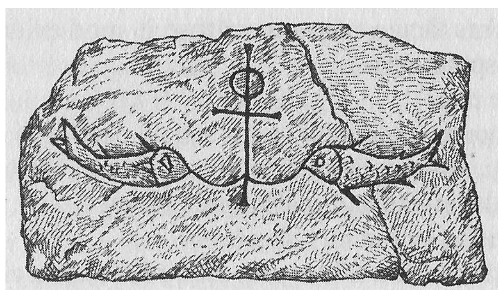
— Pot.

Loukas făcu o plecăciune adâncă, se crispa din cauza durerii şi se îndreptă rigid către uşa masivă. Când o deschise, un curent de aer rece dădu năvală în încăpere, făcând să zboare foile vechi care acopereau rafturile.

Meridias văzu cum firicele de praf de pe masă se ridică în aer şi strălucesc când i se aşază pe umeri. Le mătură iritat cu mâna şi îşi îndreptă atenţia asupra bibliotecii. Erezia domnea peste tot. El luă rând pe rând cărţile de pe rafturi şi le aşeză pe masă.

Înainte să se sfârşească ziua aceea, toate aveau să fie arse.

DOUĂZECI ŞI TREI

Kalay privi stelele care străluceau pe cer şi îşi vârî cana în ochiul de apă dulce de sub palmieri. Cu toate că Cyrus, necunoscând aceste locuri, propusese să nu se oprească, erau cu toţii extrem de epuizaţi. Caii trebuiau să se odihnească, altfel bietele animale s-ar fi prăbuşit.

Barnabas dormea ghemuit pe nisip, la vreo cinci paşi mai încolo, cu tolba de cărţi sub cap. În dreapta lui, Zarathan semăna, nici mai mult, nici mai puţin, cu un morman de haine. Sub strălucirea stelelor, chipurile lor erau albe ca ale unor fantome.

Cyrus şedea lângă apă, ţinând în mână şnurul pentru rugăciuni şi sabia la îndemână. Ducea o luptă cu el însuşi. Ea observă asta pe chipul lui încruntat. Mai mult, el continua să facă noduri şi apoi să le desfacă. În ultima oră, umpluse şnurul cu noduri de zece ori, apoi le desfăcuse pe toate. O luase de la început. În acel moment, ţinea şnurul pe genunchi. El făcu un nod, apropie şnurul de nisip, se strâmbă la el, apoi mai făcu un nod. În cele din urmă, ţinu strâns în pumn şnurul pentru rugăciuni.

Kalay îi zise apropiindu-se:

— Ai de gând să te spânzuri cu el?

— Hm?

El îşi ridică privirea şi se uită la ea ca şi cum ar fi uitat că ea se afla acolo.

Ea se aşeză lângă el şi arătă către mâinile lui.

— Mă referează la felul în care strângi şnurul pentru rugăciuni.
El slăbi strânsoarea.
— Cyrus, n-ai avut de ales. Doar că ai fi putut să-i înfigi repede pumnalul între coaste *mamzer*-ului aceluia ticălos şi nemilos, înainte să fugim. De fapt, aşa ar fi trebuit, dar n-ai făcut-o. Nu înţeleg de ce te laşi cuprins de mâhnire.
Părul lui negru şi inelat, care îi ajungea până la umeri, cădea în şuviţe ude şi îi încadra chipul frumos, amestecându-i-se cu barba şi cu mustaţa.
— N-ai cum să înţelegi.
Caii lor păşteau liniştiţi iarba de pe marginea apei. Animalele costelive aveau nevoie de toată hrana pe care o găseau.
— Pune-mă la încercare.
El mai făcu un nod.
— Nu vreau să vorbesc despre asta.
— Atunci când un bărbat spune asta înseamnă că îi este ruşine de ceva.
Disperarea din privirea lui o făcu să se simtă ca şi când ar fi fost trasă în ţeapă.
— Pleacă de-aici!
O rafală de vânt suflă prin oază, făcând frunzele de palmier să freamăte şi acoperindu-i ochii cu şuviţe roşcate. Kalay le prinse cu o mână şi nu le dădu drumul decât când vântul nu se domoli.
— Ei bine, dacă vrei să ştii părerea mea, eşti un prost. Ai avut două opţiuni. I-ai fi putut lăsa pe sicarii aceia ne omoare pe mine şi pe fraţii tăi sau ai fi putut să-i omori tu primul. Chiar crezi că Dumnezeul tău ar fi preferat să ne vadă pe noi morţi şi pe Loukas şi pe tovarăşii lui bând şi destrăbălându-se.
Ridurile din colţul ochilor lui se adânciră.
— Ceea ce mă îngrijorează – el se opri şi mai făcu un nod – este că m-am întors la vechiul meu stil de viaţă cu atâta uşurinţă de parcă nici nu m-aş fi călugărit vreodată, ca şi

când nu mi-aş fi dedicat viaţa urmând pildele Domnului meu.

— Aha, înţeleg.

— Oare? Domnul meu ar fi vrut ca eu să evit toată această situaţie. În asta constă eşecul meu.

— Aşadar, ar fi trebuit să fugi?

— Nu, eu… Oftă îndelung. Nu ştiu ce ar fi trebuit să fac. Ştiu doar că nu am făcut un lucru bun.

Era limpede că se simţea foarte împovărat de greutatea vieţilor pe care le curmase, în ciuda faptului că salvase patru în tot acest timp. Era de neînţeles pentru ea, dar zise:

— Nu tu ai iscat toate astea, Cyrus, ci Biserica ta. Ţi-ai apărat prietenii aşa cum ai ştiut tu mai bine. Şi cu cea mai remarcabilă pricepere, aş adăuga eu.

El îşi răsuci şnurul pentru rugăciuni şi se uită la stelele care se reflectau în apă.

— Nu-mi eşti de prea mare ajutor.

El îşi ridică ochii şi privi către drumul pe care îl parcurseseră, zicând:

— Aş putea să jur că l-am mai văzut.

— Pe cine?

— Pe „Loukas”, dacă aşa îl cheamă.

Kalay se încruntă.

— Unde l-ai mai văzut?

— Nu sunt sigur. Poate în armată.

— Aţi luptat împreună?

Cyrus îşi înclină capul într-o parte, încercând să-şi aducă aminte.

— Îmi aduc aminte chipul fiecărui soldat din centuria mea, precum şi fiecare nume. Dacă am luptat într-adevăr alături de el, atunci înfăţişarea lui s-a schimbat mult, iar el foloseşte un alt nume.

— Oare de ce?

Îşi legă şnurul pentru rugăciune la cingătoare, ca şi cum ar fi terminat rugăciunea pentru seara aceea.

— Se poate să fi fost foarte tânăr când l-am cunoscut eu. Ar putea fi membru al armatei secrete sau al vreunui ordin

religios, care necesită astfel de schimbări. Schimbarea înfăţişării şi îmbrăţişarea unui nume nou este un simbol al faptului că a renunţat la vechiul stil de viaţă şi a acceptat noile sarcini şi responsabilităţi.

Ea reflectă o clipă, gândindu-se cât de mult se asemăna cu botezul creştin.

— Ce fel de ordine militare secrete?

El îşi aşează capul între mâini şi îşi freacă tâmplele.

— Nu ştiu decât că sunt multe şi împărtăşesc aceeaşi convingere: că paradisul stă sub umbrele săbiilor.

— Crezi că Loukas este un fel de mare maestru?

El îi aruncă o privire din care se citea că lucrul era ştiut doar de câţiva aleşi.

Kalay luă o înghiţitură de apă. Avea un gust proaspăt, îmbibat de humă, care îi plăcea.

— Bărbaţilor le place să meargă ţanţoş şi să se dichisească atunci când vor să impresioneze o femeie, Cyrus. Beau prea mult. Se laudă cât sunt ei de importanţi. Mulţi fac greşeala să divulge un secret când se află în intimitate. Ea îi dădu timp să cugete asupra înţelesului vorbelor ei şi mai luă o înghiţitură de apă. Crezi că cel care ia hotărârile este roman?

— Mai mult ca sigur. Întotdeauna a existat un conflict între Egipt şi Roma, ceea ce mă face să mă întreb dacă toată afacerea asta nu este legată de episcopul Silvester din Roma.[75]

---

[75] Cuvântul grecesc *pappas* a devenit *pappa,* „părinte”, în latină, şi *pope* în engleză. Termenul *pappas* era folosit de creştinii timpurii atunci când se adresau unui episcop cu care aveau o relaţie filială, adică o relaţie între copil şi părinte. De exemplu, creştinii din Africa de Nord îi spuneau episcopului din Alexandria *pappas,* iar conducătorului bisericii romane, „episcopul Romei”. Nu a existat nici măcar un papă în creştinism, iar acest lucru a fost valabil în special la începutul creştinismului, când episcopii supravegheau bisericile regionale. Până în secolul al IV-lea, autoritatea episcopului Romei se rezuma doar la a fi „urmaşul lui Petru şi al lui Pavel”, deoarece se presupune că aceşti evanghelişti au fost martirizaţi la Roma. O citire mai atentă a lui *Matei* 16,18 i-a determinat pe cei de la Roma să renunţe la numele lui Pavel.

— El cine este?

— Mâna dreaptă a împăratului Constantin.

— Vrei să spui că este unealta împăratului?

— Da.

El se ridică în picioare şi se duse la apă să-şi umple cana. Deşi era voinic, mersul lui era domol şi elegant ca al unui leopard. Praful îi acoperea părul negru şi sutana albă. Kalay îi văzu muşchii umerilor încordându-se sub materialul murdar atunci când el vârî cana în apă.

Kalay se întinse pe o parte şi îşi rezemă capul de mână. Zarathan începuse să sforăie. La rândul lui, Barnabas dormea dus.

Kalay arătă cu capul către Barnabas.

— Mi s-a părut ciudat că bătrânul călugăr nu a încercat să ne oprească atunci când l-am interogat pe „Loukas”.

Cyrus reveni şi se aşeză lângă ea.

— Şi mie. Mă aşteptam să intervină.

— Să te scutească pe tine? întrebă ea fără ocolişuri.

Cyrus închise ochii ca şi când ar fi simţit o durere neaşteptată.

— Nu te-a învăţat nimeni să fii delicată?

Ea ridică din umeri.

— Pe termen lung, este mai uşor pentru oameni să fie direcţi.

Cyrus luă o înghiţitură de apă, înainte să spună:

— Nu ştiu. N-am încercat niciodată metoda asta.

— Păi, poate ţi-e teamă să nu-i jigneşti pe ceilalţi. Eu sunt o bestie.

— Mie nu mi se pare.

Când privirile lor se întâlniră, pe chipul lui se citeau emoţii contradictorii. Dorinţa din ochii lui o tulbură. Furios pe el, Cyrus privi în altă parte. Apoi zise încet:

— Iartă-mă.

— De ce?

— Ştiu că nu-ţi place să se holbeze cineva la tine.

De-abia în anul 1216, odată cu Inocenţiu al III-lea, titlul de „urmaşul lui Petru” a fost schimbat în „vicarul lui Cristos”.

— E în regulă. Nu te poţi abţine. Sunt cea mai frumoasă femeie pe care ai văzut-o vreodată.

Ea repetă cuvintele pe care le auzise de atâtea ori. El zâmbi amuzat, iar ridurile din colţul ochilor i se încreţiră şi mai tare.

— De fapt, nu eşti.

Ea se dădu în spate uluită şi mâhnită, apoi spuse:

— Asta înseamnă că nu va trebui să-mi fac griji că te vei strecura sub pătura mea noaptea?

El zâmbi.

Kalay îşi goli cana şi o aşeză deoparte. Cu cât ea şi Cyrus petreceau mai mult timp împreună, cu atât atracţia dintre ei era mai mare, cu toate că din partea lui era o atracţie reţinută. Cât despre ea…

Pe măsură ce liniştea se prelungea, zâmbetul de pe buzele lui Cyrus se şterse, iar el privi încruntat la cana de lut ciobită din mâinile lui.

— Aş vrea să fie atât de simplu. Amândoi ştim că nu este. Pot să-ţi spun ceva? Ar putea uşura situaţia noastră.

— Fireşte. Pot îndura un refuz.

Trecu ceva timp înainte ca el să se hotărască totuşi ce cuvinte să folosească.

— Cândva, cu mult timp în urmă, am avut o soţie. Încă mi-e dor de ea. Când sunt foarte tulburat, îmi apare în vise. Vorbim. Râdem. Nici nu-ţi pot spune cât de mult tânjesc după atingerea ei. Îşi încleştă fălcile. Uneori, când te privesc…

El tăcu.

Cu mare grijă, Kalay întrebă:

— Cum a chemat-o?

— Spes.

— Ca şi pe zeiţa romană?

— Da.

— Ea este femeia mai frumoasă decât mine?

În ochii lui se citea durerea.

— A fost.

Disperarea din vocea lui o emoţiona profund.

— Avea părul roşcat ca şi al meu?

El încuviinţă din cap.

Auzise povestea asta de multe ori. „Îmi aminteşti de iubirea mea din copilărie… de soţia mea decedată… de femeia pe care n-o voi putea avea niciodată…” Aceste cuvinte erau mereu rostite cu voci chinuite.

Ea răspunse plină de compasiune:

— Atunci este normal că îţi amintesc de ea. Însă eu nu sunt ea. Niciun bărbat de pe acest pământ nu m-ar descrie ca fiind „blândă”, Cyrus. Şi-acum, că ai înţeles că inima ta speră prea mult, dă-i drumul.

— *Încerc.*

— Ştiu asta. Eşti un războinic curajos. Ea îşi întinse mâna ca să-l lovească în joacă peste obraz. Mă vei uita. Ea se ridică în picioare. Merg la culcare. Să nu vii după mine.

În timp ce ea se îndepărta, el începu să râdă şi să clatine din cap.

Kalay se ghemui pe nisip, sub un palmier, şi îşi aşeză braţul sub cap. Mirosul apei şi foşnetul frunzelor de palmier erau liniştitoare.

Cyrus rămase nemişcat o vreme, privind apa, apoi se ridică în picioare, îşi luă sabia şi o prinse la cingătoare. Când ajunse în dreptul ei, se opri scurt şi spuse:

— Mi-ai arătat o bunătate neaşteptată. Mulţumesc.

— Odihneşte-te, Cyrus.

— Aşa voi face. Pe mai târziu.

El urcă pe o dună de nisip de unde putea supraveghea drumurile care duceau la oază. Alcătuiau linii negre şi sinuoase prin nisip.

Când Kalay se trezi în toiul nopţii, el se afla încă acolo ca o santinelă, privind către deşertul luminat de stele.

„Renunţă. Ultimul lucru de care ai nevoie acum este un bărbat.”

Dar când se întoarse pe partea cealaltă şi închise din nou ochii, el îi zâmbi în vis.

„Toată viaţa noastră mergem în vârful picioarelor pe lângă ea, de teamă să nu o trezim. Îţi spun, frate, că este absolut necesar să trezim Bestia, căci doar atunci când stăm ghemuiţi în adâncul întunecat al terorii, tremurând şi deznădăjduiţi, îl auzim limpede pe Dumnezeu care ne cheamă şi fugim către Înviere.”

DOUĂZECI ŞI PATRU

În amurg, valuri strălucitoare de nisip măturau drumul. Cei patru călătoriseră toată ziua când călare, când pe jos. Erau epuizaţi, dar caii lor erau într-o stare şi mai rea. La asfinţit, când caii frânţi de oboseală începuseră să se clatine, călăreţii descălecaseră şi conduseseră animalele de căpăstru. În timp ce mergea pe jos, Kalay mângâia burta calului, vorbindu-i cu blândeţe ca să îl facă să înainteze. Trucul acesta nu avea să ţină prea mult.

Ea zâmbi în sinea ei. Nu mai fusese niciodată atât de epuizată ca în acel moment. Zilele lungi şi extenuante de la mănăstire pe vremea când spăla şi usca rufele i se păreau o nimica toată. Cel puţin acolo, când se aşeza în pat seara, adormea imediat, fără nicio grijă.

În depărtare, orizontul era de un albastru-închis, semn că acolo se afla oceanul. Mirosul de sare plutea deja în aer.

— Cyrus, ar trebui să găsim apă şi un loc unde să înnoptăm, zise ea.

— Da. În curând.

Drumul se pierdea dincolo de dună. În timp ce Cyrus conducea cu grijă calul pe dună în jos, ea o luă înaintea lui.

Fratele Barnabas trăgea de hăţurile calului său, aducând animalul mai aproape de Cyrus. Părul lui cărunt, plin de nisip şi de sudoare, părea mai închis la culoare şi făcea ca ochii lui adânciţi să aibă o căutătură stranie. Kalay se temea că, dacă nu vor găsi un loc unde să poposească

pentru câteva zile, bătrânul călugăr se va îmbolnăvi sau va păţi ceva mai rău.

— Vechiul meu prieten, Libni, trăieşte la sud de Agrippias, îi spuse Barnabas lui Cyrus.

— Cât de departe?

Barnabas indică direcţia cu degetul său noduros.

— Acolo. Undeva.

Cyrus cercetă din priviri întinderea stâncoasă. Era o regiune presărată cu stânci întunecate şi verticale, terase de piatră şi dune. O reţea de văi secate îşi croia drum către apus.

— Nu ştii exact unde trăieşte?

— Nu, doar aproximativ. O dată sau de două ori pe an, îmi trimite scrisori prin negustori.

— I-ai răspuns vreodată la scrisori? strigă Zarathan din spate.

— Negustorii i-au dus trei scrisori de la mine în ultimii douăzeci de ani.

Zarathan îşi scarpină puful blond pe care îl numea barbă.

— Nu i-ai scris decât de trei ori în douăzeci de ani?

— Nu. I-am scris în fiecare lună, dar Libni este foarte greu de găsit.

— Atunci, ce te face să crezi că noi vom reuşi?

— Libni mi-a descris regiunea, răspunse Barnabas. Când vom ajunge în locul unde se ramifică drumul, la vest de Gaza, vă voi îndruma eu.

Cyrus încuviinţă din cap.

Caii gâfâiau şi îşi lingeau buzele, vizibil însetaţi.

— Frate Barnabas, se vede limpede că îţi sunt cunoscute aceste drumuri, zise Kalay. Cât mai durează până vom da de apă?

— Nu mai durează mult. În jur de ora unu noaptea, vom trece pe lângă un ochi de apă care se află în afara oraşului Gaza. Vom lăsa caii să se adape acolo şi ne vom sătura şi noi.

Zarathan întrebă nerăbdător:

— Vom aşeza tabăra acolo? Sunt lihnit.

Barnabas se întoarse către Cyrus şi îi aruncă o privire întrebătoare.

Cyrus spuse:

— Nu ştiu. Va trebui să cercetez locul mai întâi. Dacă e prea aproape de oraş, cred că ar fi mai bine să ne continuăm drumul.

— Este aproape de oraş sau cel puţin era atunci când am trecut prin Gaza în urmă cu douăzeci de ani.

Duna deveni netedă, iar Barnabas rămase în urma lor. Kalay îl auzi vorbind în şoaptă cu Zarathan.

Ea îşi mângâie cu blândeţe calul, cerându-şi parcă iertare că va trebui să mai meargă încă un ceas fără să bea apă. Când îi simţi atingerea, murgul îşi întoarse capul ca să o privească.

— Este în regulă, îl linişti ea. Nu va mai dura mult.

Calul îşi scutură capul, iar ea se întrebă dacă nu cumva era modul lui de a spune: „Acelaşi lucru mi l-ai spus şi acum o oră”.

Cyrus lovi uşor cu mâna grumazul calului.

— Kalay, vreau să te întreb ceva. Este în legătură cu papirusul. Ai observat că termenul *Selah* nu se încadrează în tipar?

— Da. Toate celelalte nume, cu excepţia celui pentru Dumnezeu, încep cu litera *m.*

— Nu cred că este o coincidenţă. Tu?

Îşi întoarse capul ca să se uite la ea.

— Nici eu nu cred asta. Cred că fiecare literă înseamnă ceva.

— Ai vreo idee de ce cuvântul acesta nu se încadrează în tipar?

— Păi, un motiv ar fi că este al şaptelea cuvânt.

— Al şaptelea cuvânt? De ce este important?

Ea îi privi ceafa încruntată.

— Ai studiat vreodată profeţiile evreieşti?

— Doar unele. De ce?

— Numărul şapte este un fel de cod divin. De pildă, pe lângă întreruperea tiparului, am mai observat că, dacă

aduni toate literele până la *Selah,* sunt patruzeci şi trei. Dacă aduni patru cu trei, rezultă şapte.

— Şi? Ce înseamnă asta?

— Vrei să nu mă mai întrerupi? După *Selah* mai sunt douăzeci şi opt de litere, care adunate fac zece. Doi plus opt.

Cyrus nu spuse nimic, dar Kalay îşi dădu seama că se gândea.

— Sunt importante numerele şapte şi zece?

— Păi, da, răspunse Kalay puţin surprinsă. Şapte ori zece face şaptezeci.

Îi lăsă răgaz să se gândească în timp ce ea urmărea cu privirea un vârtej care se rotea pe drumul din faţa lor. Era mic, nu foarte puternic, iar la puţin timp se transformă într-o rafală de nisip.

— Şaptezeci, repetă el ca şi când n-ar fi înţeles despre ce vorbise ea.

Kalay oftă.

— Gândeşte-te la *Cartea lui Daniel.*

Cyrus şovăi.

— A, te referi la profeţia celor Şaptezeci de Săptămâni care vorbeşte despre sfârşitul lumii hotărât deja?

— Da. Daniel a prezis că vor urma şaptezeci de săptămâni măsurate în ani după distrugerea Ierusalimului de către babilonieni înainte să vină Mesia. Ierusalimul a fost distrus în anul evreiesc 3284. Un an sabatic echivalează cu o „săptămână”, sau cu şapte ani obişnuiţi, înseamnă că perioada totală, şaptezeci ori şapte, a fost de patru sute nouăzeci de ani. Ultimul an sabatic, adică *ultimii şapte ani ai lumii,* a început în jurul anului 26 ori 27, după calendarul vostru. Domnul vostru, precum şi adepţii lui, a crezut că lumea urma să se sfârşească în anul 33 sau 34.[76]

[76] Când Isus a afirmat că „Împărăţia lui Dumnezeu este aproape”, nu s-a exprimat metaforic. A vorbit serios. În *Manuscrisele de la Marea Moartă* s-a descoperit că exista o ordine precisă, conform căreia urmau să se desfăşoare evenimentele legate de Sfârşitul Lumii, iar Isus începuse numărătoarea inversă. El credea, într-adevăr, că generaţia lui

Cyrus trase brusc de hăţuri, iar calul se opri.

— N-am ştiut asta.

— Ai şti dacă ai fi fost evreu. Aşa cum a fost şi Domnul tău.

Aceste cuvinte îl uluiră.

Barnabas, trăgându-şi calul mai în faţă, privi printre cei doi, iar pe chipul îmbătrânit i se citi încordarea.

— Ce s-a întâmplat?

— Kalay şi cu mine discutam despre papirus. Cel de-al şaptelea cuvânt, *Selah,* nu se încadrează în tipar, iar dacă aduni toate literele din *Selah* ajungi la un total de patruzeci şi trei. Care…

— Care adunate fac şaptezeci, îl întrerupse Barnabas. Altceva?

— Kalay a mai observat că după *Selah* mai sunt douăzeci şi opt de litere, care…

— Care adunate fac zece, iar zece ori şapte egal cu şaptezeci.

Cyrus căscă gura.

— Ştiai?

— Că papirusul ar putea face trimitere la profeţia celor Şaptezeci de Săptămâni a lui Daniel? Da. Dar luaţi în calcul că *Selah* ar putea fi o simplă pauză muzicală. De pildă, în *Psalmi* există multe *selahs* şi asta şi sunt. Atunci când poemele erau cântate, trebuiau să existe şi pauze muzicale.

Cyrus fixă orizontul cu privirea de parcă acesta ar fi fost punctul central al gândurilor sale.

— Dar papirusul s-ar putea referi şi la Sfârşitul Lumii.

— Sau la venirea lui Mesia, care ar urma să vestească Sfârşitul, zise Barnabas.

Zarathan aruncă o privire peste umărul lui Barnabas. Kalay era uimită că în ochii lui se putea citi mereu aceeaşi

---

va fi martora Apocalipsei *(Marcu* 13,30). Şi adepţii lui au înţeles acest lucru în sens strict. În *I Corinteni* 7,29, Pavel a scris: „de acum vremea s-a scurtat”, iar Iacov spune: „Judecătorul aşteaptă la uşă” *(Iacov* 5,9). În *I Petru* 4:7, se afirmă că „sfârşitul tuturor lucrurilor este aproape”.

expresie mirată. Ai fi crezut că, după toate întâmplările prin care trecuse, se obişnuise deja.

Zarathan spuse pe un ton grav:

— Harta de pe papirus duce la Sfârşitul Lumii? Nu cred că-mi place asta.

Cyrus răspunse:

— Credeam că îţi doreşti să vină Împărăţia Cerurilor.

— Păi, da, fireşte că îmi doresc. Numai că Sfârşitul Lumii sună atât de definitiv!

Barnabas îşi şterse fruntea transpirată cu mâneca murdară.

— Nu-ţi face griji, Zarathan! Nici nu avem certitudinea că este o hartă.

Cyrus zise în şoaptă:

— Anul 27. Nu este anul în care Domnul nostru a început să propovăduiască?

Barnabas încuviinţă din cap.

— Se poate, deşi ar fi putut fi anul 28 sau chiar 29, depinde în ce evanghelie crezi.[77]

Ultima rază de lumină se stinse şi, pe măsură ce amurgul se lăsa peste deşert, umbrele dunelor îmbrăcau o nuanţă purpurie.

Cyrus zise:

— Nu-i de mirare că Domnul nostru a spus că generaţia lui va trăi să vadă Apocalipsa şi că Petros a scris că sfârşitul tuturor lucrurilor era aproape. Au crezut cu adevărat că ei

---

[77] Marcu lasă impresia că propovăduirea lui Isus a durat în jur de un an, poate puţin mai mult. Motivul care susţine această afirmaţie este acela că el menţionează doar o singură sărbătoare de Paşte, atunci când a murit Isus. Cu toate acestea, Ioan afirmă că propovăduirea lui Isus a durat doi sau trei ani. De fapt, după cum subliniază şi Meier în cartea sa, *A Marginal Jew,* vol. 1, pp. 403–405, perioada minimă de timp reclamată de Ioan este de doi ani şi două sau trei luni. În *Ioan* 1,35–2,12, Isus merge la Ierusalim ca să participe la prima sărbătoare de Paşte de când şi-a început propovăduirea. La saturarea celor cinci mii de oameni, ni se spune că cea de-a doua sărbătoare de Paşte era aproape (6,4), iar Isus merge la Ierusalim pentru cea de-a treia şi ultimă sărbătoare de Paşte în 11,55; 12,1,12; 13,1; 18,28.

calculaseră cu exactitate profeţia celor Şaptezeci de Săptămâni.

— Şi sunt sigură că au şi făcut-o, remarcă Kalay, cu o notă de încântare. Din nefericire, profeţia n-a fost decât o născocire, iar voi, călugări proşti, aţi irosit trei secole aşteptând Sfârşitul, în loc să vă trăiţi vieţile aşa cum a lăsat Dumnezeu.

Tonul din vocea ei trebuie să fi speriat caii. Amândoi începură să dea din copite şi să scuture din cap, făcând hamurile să zornăie tare în liniştea deşertului.

Barnabas bătu uşor grumazul calului său. Şopti ceva ce Kalay nu reuşi să audă, iar animalul se linişti.

Pe măsură ce se lăsa întunericul, vântul se domoli, iar Kalay simţi din nou briza oceanului.

Zarathan îi aruncă o privire pătrunzătoare lui Kalay.

— Eşti plină de ură! Ori de câte ori ai ocazia, ne ocărăşti religia. De ce?

Kalay ridică din sprâncene.

— Deoarece este un lucru bine ştiut că atunci când zeii doresc să distrugă pe cineva, fac mai întâi Credincioşi.

— Poftim?

Zarathan se uită pe furiş la fraţii săi în speranţa că aceştia vor aduce vreo lămurire acestui comentariu. În schimb, Barnabas spuse:

— Suntem cu toţii obosiţi. Să mergem la Gaza.

Le mai luă încă o jumătate de ceas până ajunseră la ochiul de apă despre care amintise Barnabas. Descoperiră că se afla în interiorul zidurilor oraşului. Când intrară călare prin poartă, nările li se umplură de mirosurile dulci de carne de capră fiartă şi de pâine proaspăt coaptă. Izvorul fusese îngrădit cu bolovani, formându-se astfel un rezervor de apă cristalină.

Descălecară şi îşi lăsară caii să se adape în timp ce ei băură apă din căuşul palmelor. După ce bău pe săturate, Barnabas oftă şi îşi mângâie tolba cu cărţi de parcă pielea de gazelă ar fi fost adăpostul îndrăgit al unui vechi prieten.

Sunetele împânzeau oraşul: câinii lătrau, farfuriile pregătite pentru cină zăngăneau. Undeva, se auzi râsul zgomotos şi gutural al unui bărbat, iar când un copilaş începu să plângă, mama lui îl dojeni.

Kalay se aşeză pe marginea rezervorului de apă şi îşi plimbă privirea peste acoperişurile plate ale caselor slab luminate. La un moment dat, probabil curând, porţile oraşului se vor închide, însă, în acea clipă, oamenii erau ocupaţi cu cina.

— Au fost însetaţi, observă Barnabas, privind caii adăpându-se. N-ar trebui să zăbovim prea mult. Este prea riscant.

— Dar vom căuta ceva de-ale gurii mai întâi, nu-i aşa? se auzi vocea plângăcioasă a lui Zarathan.

El îi privi pe rând pe tovarăşii lui de drum.

Kalay îi analiză. Trăsăturile de pe chipurile lor se schimbaseră dramatic din noaptea tragică de la mănăstire. Seninătatea şi credinţa care le însufleţiseră feţele dispăruseră. Ridurile lui Barnabas se adânciseră şi mai tare de parcă lui i s-ar fi încredinţat o misiune sfântă pe care era foarte hotărât să o ducă la bun sfârşit. Zarathan privea neliniştit împrejur de parcă ar fi fost o pisică speriată. Dacă ar fi avut o coadă, aceasta ar fi zvâcnit în timp ce el ar fi alergat să caute un loc unde să se ascundă. Iar Cyrus… Cyrus se afla în plină transformare. Siguranţa lor depindea de el, iar el ştia acest lucru. Va lua toate măsurile necesare ca să îi ferească de pericol. Ei i se păru că cei trei redeveniseră ceea ce fuseseră înainte să aleagă calea mănăstirii.

— Fraţilor? insistă Zarathan. Vom mânca *aici,* nu-i aşa?

— Nu avem timp, răspunse Cyrus. Beţi apă pe săturate ca să putem pleca.

Zarathan scoase un geamăt şi mai bău nişte apă din căuşul palmelor.

— Nu-ţi face griji, îl linişti Barnabas. Sunt sigur că Libni ne va da de mâncare când vom ajunge la el. A fost întotdeauna generos, chiar dacă puţin cam ciudat.

— Ce vrei să spui prin „ciudat”? întrebă Zarathan bănuitor.

— O, este un om foarte spiritual… nu prea intră des în contact cu lumea, atâta tot.

Kalay profită de ocazie ca să se spele pe faţă şi pe gât. Caii se adăpau în continuare, cu ochii pe jumătate închişi, parcă s-ar fi simţit uşuraţi. Mirosul înţepător al animalelor transpirate o liniştea, aducându-i aminte de copilărie şi de grajdul familiei ei. Amintiri ale unei perioade fericite care în acel moment i se părea că nici nu existase.

— Aţi terminat? întrebă Cyrus, grăbindu-i.

Ochii i se îngustară. Cerceta atent străzile murdare, trecând de la o casă la alta, întârziind asupra fiecărei umbre suspecte.

— Da, răspunse Barnabas, oftând adânc. Doar că eu…

Un bărbat ieşi din casă ţinând în mână un urcior şi se îndreptă către fântână. Avea părul bogat, şaten şi inelat, iar barba aproape că îi acoperea toată faţa. Pielea din colţul ochilor i se încreţi, de parcă ar fi contemplat ceva plăcut sau amuzant. Nu păru deloc uimit când îi văzu. Îşi afundă urciorul în apă şi spuse:

— Fie ca pacea lui Iesous să fie cu voi.

Barnabas răspunse:

— Şi cu tine.

Bărbatul se întoarse şi o luă înapoi spre casă, dar se opri brusc când Barnabas îl strigă:

— Iartă-mă, dar ne-ar prinde bine ajutorul dumitale. Când se întoarse cu faţa la Barnabas, apa din urciorul lui se revărsă peste marginile acestuia.

— Ce doriţi?

Zarathan spuse printre dinţi:

— Întreabă de mâncare.

Barnabas scoase din tolbă un sul de pergament şi făcu un pas în faţă.

— Am primit o scrisoare care trebuie să ajungă la Ierusalim. Poţi să o dai cuiva care merge într-acolo? Poate o caravană? Este foarte importantă.

Bărbatul luă pergamentul, citi numele scris pe el şi spuse:

— Vor cere bani.

— Iartă-mă, dar nu am niciun ban. Noi…

— Poftim o tetradrahmă, zise Kalay.

Ea scoase o monedă din punguţa pe care o ţinea legată la cingătoare şi i-o aruncă. Bărbatul reuşi s-o prindă cu aceeaşi mână în care ţinea pergamentul.

El încuviinţă din cap.

— Să văd ce pot face.

— Îţi suntem profund recunoscători, zise Barnabas. Încă ceva, îl căutăm pe un vechi prieten al nostru. Este un pustnic rătăcitor care trăieşte pe-aproape. Îl cheamă Libni şi…

— A, bătrânul înspăimântător. Da, am auzit de el. Are necazuri? Eşti a doua persoană pe ziua de azi care a întrebat unde trăieşte.

Barnabas încremeni. Capul începu să-i vâjâie, dar încercă să-şi stăpânească vocea:

— Nu, niciun necaz. Suntem îngrijoraţi în privinţa lui, atâta tot. Am auzit că este bolnav. Ştii pe unde îşi duce traiul acum? Ştiu că hoinăreşte prin părţile astea, dar…

— Obişnuia să hoinărească prin părţile astea, dar n-o mai face acum. Bărbatul ezită şi îşi plimbă privirea de la unul la altul, de parcă ar fi avut dubii dacă să-i creadă sau nu. Cei trei călugări murdari păreau periculoşi, aşa că el continuă: Trăieşte la două sau trei ceasuri de mers de aici, către miazăzi, depinde de cât de repede călăriţi. În apropiere se află un stâlp de piatră şi două mormane de bolovani. O formaţiune care seamănă cu un bărbat, dacă înţelegeţi ce vreau să spun. Le veţi recunoaşte când le veţi vedea. Peşterile lui sar în ochi.

Bărbatul o luă spre casa lui, iar Barnabas strigă:

— Mulţumesc, domnule. Dumnezeu să te binecuvânteze.

Bărbatul ridică o mână, deschise uşa casei şi se făcu nevăzut într-o lumină galbenă şi râsete de copii.

— Ce cuprinde pergamentul? întrebă Zarathan.

— O farsă făcută unui vechi prieten. N-are importanţă. Trebuie să ne grăbim. Barnabas aruncă tolba cu cărţi pe spinarea calului şi trase de hăţuri. Dacă a mai întrebat cineva de el înaintea noastră înseamnă că se află în pericol. Barnabas trase din nou de hăţuri, încercând să-şi îndepărteze calul de fântână, însă animalul se încăpăţâna şi mai luă câteva înghiţituri de apă, înainte să se supună.

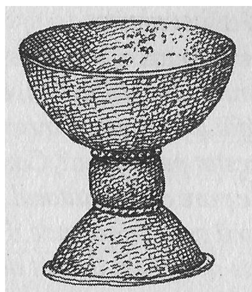
Cyrus îşi luă calul şi ieşi pe poartă, în urma lui Barnabas. Zarathan grăbi pasul.

Kalay aruncă o ultimă privire către casele puternic luminate, încercând să-şi aducă aminte cum era să ai o familie. Dintr-un ungher bine ascuns în adâncul sufletului ei, răzbătură vocea frăţiorului ei şi râsetul mamei…

— Kalay? strigă Cyrus. Plecăm.

— Da, răspunse ea şi se ridică în picioare. Vin.

DOUĂZECI ŞI CINCI

Magdiel

— Stăpâne? Iartă-mă, stăpâne, dar trebuie să te trezeşti.

Îi simt mâna pe umăr şi deschid cu greu ochii. Îl văd pe Titus. Pentru o clipă simt o mare bucurie...

„Visez. Sigur visez."

— Ce s-a întâmplat?

Arunc păturile de pe mine şi sar în picioare, gâfâind.

— A sosit un mesager acum câteva clipe. Marele preot Kaiaphas te cheamă la el acasă pentru o întrunire de urgenţă a Sfatului celor Şaptezeci şi Unu.

Doar o singură dată s-a mai ţinut o astfel de întrunire urgentă. Acum o sută de ani, marele preot Shimon ben Shetah a convocat o întrunire urgentă, în urma căreia optzeci de vrăjitoare au fost spânzurate într-o singură zi. Întrunirea a reprezentat o urgenţă naţională şi a fost convocată pentru a salva poporul lui Yisrael.[78]

— De ce? Ce s-a întâmplat?

— Învăţătorul a fost arestat.

În timp ce îmi dau jos cămaşa de noapte şi mă grăbesc să îmbrac roba mea albastră, din pânza cea mai fină, încep să gâfâi şi mă apucă tremuratul.

— Cine l-a arestat pe Yeshua? Consiliul sau Roma?

---

[78] *M. Sanhedrin* VI4.

— Romanii. Se pare că învăţătorul l-a trimis pe Yudah Sicarius să-i spună prefectului unde îl poate găsi. Acesta din urmă a trimis un tribun însoţit de o decurie ca să-l aresteze pe învăţător pentru trădare, dar înainte...

— Trădare! strig eu, nevenindu-mi a crede. Este imposibil. Răzvrătire, da, dar nu trădare.

— Acuzaţia este de trădare, stăpâne. Kaiaphas a aflat de ordinul de arestare cu puţin timp înainte ca soldaţii să plece şi l-a implorat pe prefect *să le permită câtorva membri ai poliţiei Templului să-i însoţească pe romani. Mesagerul a spus că marele preot a obţinut şi permisiunea ca învăţătorul să petreacă noaptea la el acasă. Nu ştiu de ce a fost de acord Pilatus.*

— Prefectul preferă ca prizonierii noştri să fie îngrijiţi de noi peste noapte. Astfel nu îşi mai face griji în legătură cu mâncarea şi evită alte situaţii complicate care ţin de întreţinerea prizonierilor evrei. Prefectul a stabilit ora când va avea loc procesul?

— La prima oră a dimineţii.

În timp ce eu îmi vâr picioarele în sandale, Titus se duce agale şi îmi ia himationul care stă agăţat într-un cui, lângă uşa dormitorului meu, apoi îl desface pentru mine.

Eu îmi leg sandalele şi spun:

— A mai fost cineva arestat? Maryam? Dacă Yeshua a fost arestat acuzat fiind de trădare, cu siguranţă, ucenicii lui, adepţii lui declaraţi, au fost arestaţi aducându-li-se aceeaşi acuzaţie. Prefectul nu ar permite niciodată ca astfel de oameni să rămână în libertate şi să continue să conspire împotriva Romei.

Titus clatină din cap.

— Nu s-a dat niciun ordin de arestare pentru altcineva. Însă arestarea nu a fost atât de uşoară.

— Ce vrei să spui?

— Din câte se pare, Kepha s-a speriat când un membru al poliţiei Templului a încercat să pună mâna pe învăţător şi i-a tăiat bărbatului urechea cu sabia.

— Aşadar, l-au arestat şi pe Kepha.

Traversez în grabă încăperea şi îmi trag himationul peste umeri.

— Nu. Nu a fost arestat.

Eu clatin din cap ca şi când nu l-aş fi auzit bine.

— Informaţia ta trebuie să fie greşită. A atacat un ofiţer în timp ce încerca să-şi îndeplinească sarcinile oficiale. Trebuie să-l fi arestat.

— Mesagerul a spus că atât poliţia, cât şi soldaţii romani au primit ordinul strict de a-l aresta numai pe învăţător. Pe Kepha l-au lăsat liber.

— Nici măcar nu l-au reţinut ca să-l interogheze?

— Nu.

Sunt uluit. Dacă le este într-adevăr teamă că Yeshua complotează împotriva Romei, atunci nu rezolvă nimic dacă îl arestează doar pe el. Ucenicii lui au primit instrucţiuni să propovăduiască în continuare învăţătura lui chiar dacă – în special, dacă – Yeshua va muri.

— Atunci… Eu mă holbez nedumerit la Titus, pe jumătate adormit încă. Doar Yeshua singur va fi judecat în faţa prefectului dimineaţa?

— Aşa mi-a spus mesagerul.

— Dar n-are nicio noimă, zic eu în şoaptă. Trec în grabă pe lângă Titus şi apuc peria încercând să mă fac prezentabil. Pune şaua pe cal! Vin imediat.

Titus face o plecăciune şi iese.

Până mă spăl pe faţă şi îmi pieptăn părul, tremur deja. Acuzaţia de trădare este total neaşteptată. Poate că Roma a văzut faptele recente ale învăţătorului ca pe o încurajare la sciziune, dar atunci acuzaţia ar fi aceea de răzvrătire. Ce dovezi ar putea avea prefectul ca să îl acuze de trădare? Şi nu doar atât, trebuie să existe informaţii noi. Romanii l-ar fi putut aresta pe Yeshua oricând în ultimele zile când a predicat în gura mare în Templu. Altceva se petrece aici, ceva ce eu nu înţeleg.

Ies fugind din casă şi încalec pe cal.[79]

[79] Nu am folosit povestea în care Iuda l-a trădat pe Isus, deoarece este îndoielnică. Suma infimă şi ruşinoasă pe care a primit-o nu avea cum să

constituie o motivaţie. Şi încă ceva, nimeni nu era *nevoit* să-l trădeze pe Isus. Cât timp s-a aflat în Ierusalim, el a predicat în public, în Templu. Putea fi arestat de oricine, oricând. Există un singur motiv logic pentru care Iuda s-a dus la autorităţi în acea noapte, şi anume, că Isus a ştiut că urma să fie arestat şi l-a ales pe Iuda să ia legătura cu romanii ca să evite izbucnirea unei revolte şi vărsarea de sânge care ar fi putut urma arestării sale. De asemenea, este posibil ca episodul cu Iuda să fi fost o încercare de la sfârşitul secolului I de a împlini profeţiile găsite în *Psalmii* 41,9 şi 55,12–14; *Isaia* 53 şi *Zaharia* 11,12–13.

DOUĂZECI ŞI ŞASE

14 NISAN, ANUL 3771

Casa mea se află în partea cealaltă a oraşului faţă de Muntele Sion, unde se află grandiosul palat al marelui preot. Trebuie să parcurg repede străduţele întortocheate ale oraşului Yerushalaim ca să ajung acolo. Când ies de după ultimul colţ al unei străzi, văd bastioanele semeţe şi construcţia masivă din piatră. Întregul palat este luminat. Cred că sunt aprinse sute de lămpi cu ulei.

Îl fac pe Fulger să meargă la trap şi intru pe poartă în curtea întinsă şi pavată unde descalec în grabă, îmi leg calul de grilajul de care sunt priponiţi alţi cai şi mă îndrept către uşile masive ale palatului.

În faţa mea, în jurul focului din mijlocul curţii, sunt adunaţi mai mulţi oameni care sporovăiesc şi râd. Toţi poartă uniforma poliţiei Templului, cu excepţia unui bărbat foarte înalt.

Mă împiedic când îl recunosc pe Kepha stând împreună cu poliţia ca şi cum nimic nu s-ar fi întâmplat în această noapte îngrozitoare.[80]

Nu mă opresc să-i vorbesc, iar el nu se uită la mine când urc treptele care duc la uşile masive din stejar, unde se află două gărzi care stau sub nişte torţe aprinse.

Dar mă întreb.

---

[80] *Luca*, 22,54–55.

Cu mai puţin de o oră în urmă, Kepha i-a retezat urechea unuia dintre soldaţii trimişi să-l aresteze pe Yeshua, iar acum râde şi stă la taclale cu camarazii lui, nefiindu-i deloc teamă de pedeapsă.

Trec în grabă pe lângă o slujnicuţă care duce în mână un urcior cu apă şi îmi ridic mâna către unul dintre soldaţii care păzesc uşile.

— Vă rog, intraţi, îl invită bărbatul.

— Mulţumesc, Alexander, îi zic eu în timp ce intru în palat.

Unul dintre servitorii lui Kaiaphas, nu îi ştiu numele, un bărbat mai în vârstă de viţă nobilă, îmi taie de îndată calea. Poartă o tunică din pânză de un verde-deschis, prins la mijloc cu un cordon din piele împletită.

— Sunt în camera de consfătuiri, domnule. Vă rog, pe aici.

Îl las să mă conducă, deşi cunosc drumul la fel de bine ca orice membru al Sfatului. Opulenţa palatului mă uluieşte de fiecare dată. Oriunde mă uit, văd replici mai mici ale operelor de artă care se află peste tot în Templu: mozaicuri uluitoare care descriu modele nesfârşite, întrerupte de porţiuni mari care reprezintă fauna şi motive florale: lei, boi, heruvimi, palmieri şi ghirlande. La distanţe regulate, se află panouri scumpe din lemn sculptat, bătute cu nestemate şi înalte de zece coţi şi jumătate, pe care sunt scrise numele celor douăsprezece triburi ale Yisraelului. Lângă acestea se află o lampă din lemn de măslin poleită cu aur. Flacăra ei arde cu o intensitate înspăimântătoare. Afară, lângă uşa Sfatului, în colţul încăperii dinspre sud-est, se află un bazin uriaş numit „marea topită”. Este plin cu apă. Bazinul stă pe patru perechi de boi din bronz, fiecare privind către o altă direcţie.

Eu îngenunchez lângă bazin şi recit încet: „Shema Yisrael, Domnul, Dumnezeul nostru, Domnul este Unul, iar eu îl iubesc pe Dumnezeul meu din toată inima şi cu tot sufletul, şi cu toată mintea, şi puterea mea”, apoi îmi înmoi

mâinile şi le spăl înainte să mă ridic în picioare şi să iau un şervet ca să mi le usuc.

Sclavul face o plecăciune adâncă şi se dă la o parte.

Când deschid uşa sălii Sfatului, sunt învăluit de zeci de voci. Bărbaţii se întorc să mă privească, apoi revin la discuţiile lor. Îmi trag himationul pe cap şi intru în încăpere.

Încăperea are treizeci de coţi pătraţi. Patru rânduri de bănci late se aliniază de-a lungul a trei pereţi, cu faţa către centru. Băncile sunt pline de bărbaţi, cu toate că mai sunt destui în picioare. Şi ei arată de parcă atunci s-ar fi trezit şi s-ar fi grăbit să ajungă la palat. Au ochii umflaţi de somn. Mulţi cască. În partea dinspre miazănoapte a încăperii se află cinci suporturi masive pentru lămpi şi cinci în partea dinspre miazăzi, toate pline cu lămpi de ulei. Mirosul de mir este ameţitor.

În timp ce mă îndrept către locul meu, zăresc altarul ridicat spre răsărit, pe care se află masa sfântă din aur. Pe masă se află „pâinea prezenţei lui Dumnezeu". Tresar când văd un bărbat îmbrăcat în alb îngenunchind în faţa mesei. Himationul îi este tras pe cap, în semn de respect, astfel încât nu îi pot vedea faţa, dar ştiu că este Yeshua. Este înconjurat de patru gărzi.

— Venerabililor, zic eu în timp ce mă aşez la locul meu între respectabilul învăţat fariseu, Gamliel, şi impertinentul negustor saducheu, Shimon ben Yehudah.

Gamliel răspunde:

— Eşti ultimul de care avem nevoie, cred. Putem începe de îndată ce Kaiaphas află motivele pe care se întemeiază acuzarea.

Eu dau aprobator din cap.

— Da, prea bine.

Gamliel are patruzeci şi doi de ani, însă părul lui cărunt şi barba deasă îl fac să pară mai bătrân. Ochii lui negri sunt mereu serioşi, îngânduraţi. Rareori zâmbeşte. Este considerat a fi unul dintre cei mai mari învăţaţi ai Legii din toate timpurile. Nu numai asta, dar este şi un om bun. Îi vizitează des pe prizonierii din închisoarea care se află sub

palat, ca să se asigure că primesc hrană şi că sunt trataţi aşa cum se cuvine. Există mulţi, printre care mă număr şi eu, care cred cu fermitate că, atunci când Gamliel va muri, gloria Legii şi puritatea Căii vor muri odată cu el.

Mă întorc şi dau afirmativ din cap către Shimon. El cască şi dă din cap la rândul lui.

Shimon de-abia dacă are treizeci de ani, este foarte bogat şi atât de ignorant în ceea ce priveşte Tora, încât am impresia că a obţinut această poziţie cu ajutorul banilor. Pe lângă toate astea, este chipeş, cu trăsături proeminente, ochi mari şi albaştri şi păr castaniu şi ondulat. Oriunde merge, privirile femeilor îl însoţesc.

Eu îmi aţintesc privirea asupra lui Yeshua, iar durerea pe care o simt în inimă mă sufocă. La ce se gândeşte? Ce simte? A ştiut că arestarea lui va fi iminentă, cu siguranţă, s-a pregătit pentru acest moment, dar nu-mi imaginez cum a reuşit.

Shimon se lasă pe spate ca să îl poată vedea pe Gamliel şi spune:

— E o oră neobişnuită, ai, Gamliel? Trebuia să ţinem întrunirea dimineaţă şi să o încheiem înainte de apusul soarelui. Sper că are un motiv întemeiat Kaiaphas de m-a luat de lângă familie în ajunul unei zile de sărbătoare.[81]

---

[81] O condamnare (sentinţa de vinovăţie) apare doar în *Marcu* 14,64. *Matei* 26,66 relatează că membrii Sanhedrinului „au spus" că el era vinovat. Iar în *Luca 22,71* membrii spun simplu: „Ce nevoie mai avem de mărturii?" Iar *Ioan* şterge întreg procesul, probabil pentru că a înţeles legile evreieşti mai bine decât ceilalţi evanghelişti care vorbeau greaca. De fapt, Marcu, Matei şi Luca dau dovadă de o ignoranţă în ceea ce priveşte legile evreieşti. Este imposibil ca Isus să fi fost judecat de către Sanhedrin. Conform legilor evreieşti, membrii Sanhedrinului nu aveau voie să judece o crimă într-o casă particulară, fie ea şi casa marelui preot; nu aveau voie să se organizeze procese în timpul nopţii sau în zilele de sărbătoare, respectiv în ajunul lor – în evanghelii este scris că toate acestea au avut loc. Aşadar, concluzia este că nu a existat niciun *proces* în prezenţa Sanhedrinului. *Totuşi,* este posibil ca membrii Sanhedrinului să fi ţinut o întrunire ca să analizeze acuzaţiile în baza cărora Isus urma să fie judecat de Roma în dimineaţa următoare. Membrii tribunalului puteau şi chiar s-au sfătuit în casele

Neluându-şi ochii de la Yeshua, Gamliel răspunde:

— Sunt convins că are.

— Zău? Eu am auzit că urmează să ţinem un proces secret pentru…

Gamliel îl întrerupe:

— Este împotriva legii să judecăm un om în timpul nopţii sau în ajunul unei zile de sărbătoare. Nu are cum să fie o krima. *Nu avem voie să ţinem o şedinţă la tribunal. Nu poate fi decât o* sumboulion, *o întrunire a Sfatului. Atâta tot.*

Shimon pare enervat.

---

lor, în timpul nopţii. Acest lucru era perfect legal *(M. Sanhedrin* V 5). Dar atunci întrebarea este: De ce s-ar fi obosit? Era ajunul sărbătorii de *Pesach* (Paşte). Cu toţii aveau ritualuri complicate de efectuat, ca să nu mai vorbim de pregătirile pe care erau nevoiţi să le facă pentru a-şi găzdui membrii familiei care veneau în număr mare să sărbătorească.
S-a sugerat ideea că membrii Sanhedrinului s-ar fi întrunit pentru a strânge dovezi pentru Roma. Mai întâi de toate, nu exista nicio lege romană care să ceară o astfel de audiere preliminară, fie şi pentru o crimă capitală. Sugestia cum că Pontius Pilat i-ar fi cerut tribunalului evreiesc să conducă o anchetă legată de o crimă sub incidenţa legilor romane este ridicolă. Un astfel de caz ar fi subminat autoritatea supremă a lui Pilat – un lucru pe care acesta nu l-ar fi tolerat niciodată.
Nu există decât un singur motiv pentru care oamenii de bună-credinţă ar fi considerat arestarea lui Isus o problemă extrem de importantă, care să necesite întrunirea Consiliului în ajunul unei zile de sărbătoare: *Miza era mult mai mare decât viaţa unui singur om.*
Conform tuturor surselor, Isus era iubit de majoritatea oamenilor şi, în mod sigur, era simpatizat şi de unii membri ai Sanhedrinului. Cel puţin Iosif din Arimateea şi Nicodim puteau lua o poziţie fermă în *apărarea* unui frate evreu împotriva urii asupritorilor romani. Dar ştim, de asemenea, că Pilat adunase deja trei legiuni în jurul Ierusalimului tocmai pentru că se aştepta să existe frământări în timpul sărbătorii de Paşte. Sau poate pentru că dorea să provoace neplăceri. Concluzia noastră este că membrii Sanhedrinului s-au întrunit, probabil, pentru motivele menţionate în roman: trebuie să fi încercat cu disperare să găsească dovezi pentru a împiedica crucificarea lui Isus, fapt care ar fi putut provoca o revoltă care ar fi dus la distrugerea Israelului. Cea mai bună analiză a acestui subiect o puteţi găsi în cartea Judecătorului Haim Cohn, *The Trial and Death of Jesus,* pp. 94–190.

— Bine, sper să ai dreptate, dar dacă este aşa, atunci ei cine sunt? Arată cu mâna către doi oameni care stau ascunşi în spatele gărzilor, în partea cealaltă a încăperii.

Gamliel răspunde:

— Legea cere să fie de faţă doi martori care să certifice că acuzatul este vinovat sau nevinovat.

— Atunci este vorba despre un proces.

— Un om poate fi martor şi în afara unui proces, Shimon.

— Zău? Îi vom interoga doar din curiozitate?

Gamliel îşi încruntă sprâncenele cărunte deasupra nasului său coroiat. Se întoarce să-l privească pe Shimon, iar rânjetul de pe buzele acestuia dispare într-o clipă.

— Poate ar fi mai bine să-ţi păstrezi bănuielile pentru tine până vei avea dovezi. Nu îţi vei irosi, astfel, timpul.

Shimon făcu un gest arogant din mână.

— O, recunoaşte, Gamliel, că ai la fel de multe nedumeriri legate de toată povestea asta ca şi mine. Conform legilor noastre, nu îl putem interoga pe acuzat înainte să-i chestionăm pe martori, chiar dacă există dovezi clare împotriva lui. Pe de altă parte, după legea romană este o fărădelege să-i chestionăm pe martori înainte să fi fost interogat acuzatul. Fireşte, romanii speră că vor smulge o mărturisire de la acuzat, ceea ce face să nu mai fie nevoie de martori. Aşadar, dacă îi interogăm pe aceşti martori în noaptea asta, oare mărturia lor ar putea fi folosită în procesul lui Yehoshua ben Pantera, care va avea loc dimineaţă, în prezenţa prefectului? Sau irosim orele pe care le-am putea petrece alături de familiile noastre?[82]

Zgomotul vocilor devine mai intens şi bărbaţii se îndreaptă către locurile lor când marele preot Kaiaphas intră în încăpere şi se îndreaptă către altar. Deşi nu poartă pieptarul sfânt împodobit cu cele douăsprezece nestemate inscripţionate cu numele celor douăsprezece triburi, el este îmbrăcat cu o parte din veşmintele tradiţionale ale marelui preot – indiciu clar al importanţei acestei întruniri. Efodul

---

[82] *Codexul lui Theodosius* IX 3,1.

este o haină lungă prevăzută cu plăcuţe, făcută din pânză fină şi foiţă din aur, ţesută cu fire de lână vopsite în nuanţe puternice de albastru, purpuriu şi roşu-aprins. Pe fiecare plăcuţă se află o piatră de onix inscripţionată cu şase din cele douăsprezece nume ale triburilor. Pe sub efod poartă o robă albastră din lână, cusută cu fir roşu. Franjuri aurii atârnă de tiv. Himationul indigo îi acoperă capul. Pentru un bărbat înalt şi robust, el se deplasează cu eleganţă şi demnitate. Părul şi barba îi sunt negre ca tăciunele. Se zvoneşte că ar fi logodit cu frumoasa fiică a lui Hanan, fostul mare preot, dar nu s-a făcut încă niciun anunţ oficial.

Kaiaphas păşeşte în altar, iar vocea lui răsună:

— Auzi, o, Doamne, Dumnezeul nostru, glasul rugăciunilor noastre şi ai milă de noi, căci tu eşti Dumnezeul milostiv şi îndurător. Binecuvântat eşti tu, o, Doamne, cel care asculţi rugăciunile.

Yeshua nu schiţează niciun gest, ci pare că se roagă odată cu marele preot.

Când Kaiaphas se întoarce, în încăpere se aşterne liniştea. Se uită la fiecare pe rând, apoi spune:

— Gărzi, aduceţi-l în faţă pe Yehoshua ben Pantera.

Gărzile îl apucă de braţe pe Yehoshua, îl ridică în picioare şi îl duc dinaintea lui Kaiaphas.

Expresia de pe chipul lui Yeshua este înverşunată. Kaiaphas îl priveşte drept în ochi.

— Yehoshua ben Pantera, am fost înştiinţat de către prefectul Pilatus că eşti acuzat de trădare şi că vei fi judecat mâine-dimineaţă. Face o pauză, apoi continuă: Te faci vinovat de această fărădelege?

Yeshua nu răspunde.

Este o regulă veche de conduită evreiască ce spune că, atunci când un om este insultat sau înjosit, acesta nu trebuie să răspundă, şi chiar şi în timp ce este abuzat, el trebuie să păstreze tăcerea.[83]

[83] *B. Shabbat* 88b.

Kaiaphas îi mai acordă puţin răgaz. Când vede că Yeshua tot nu răspunde, marele preot se adresează Sfatului:

— Ştiu că întrunirea aceasta este inoportună, dar mi-e teamă ca nu cumva înfăţişarea dinaintea lui Pilatus a lui ben Pantera să aibă un deznodământ fatal, care ar putea aduce distrugerea asupra poporului nostru. Aşadar, ne-am adunat aici în această seară cu un singur scop: să hotărâm care sunt motivele pentru care acest om ar putea fi acuzat de trădare şi să găsim o cale să combatem aceste acuze.

— De ce? strigă surprins Yohanan ben Yakob.

În partea cealaltă a încăperii, un bătrân pleşuv, cu faţă foarte ridată se ridică în picioare. Dacă vorbeşti fără a primi mai întâi încuviinţarea marelui preot înseamnă o încălcare a protocolului. Câţiva bărbaţi încep să bombăne. Yohanan nu îi ia în seamă.

— Ben Pantera ne insultă de ani buni: desconsideră postul, încalcă ritualul legat de Shabbat şi ponegreşte regulile noastre referitoare la puritate. A provocat o răzmeriţă lângă Templu cu doar câteva zile în urmă, care a dus la arestarea mai multor zeloţi, toţi oameni de nădejde. În dimineaţa aceasta, doi dintre aceşti oameni au fost acuzaţi de complot de către Pilatus şi condamnaţi la moarte! De ce ar trebui să ne batem capul ca să salvăm un om care ne sfidează autoritatea şi îşi petrece timpul cu păcătoşii?

— Nu aceasta este problema, cu cine alege să se aşeze la masă, venerabile, zice pe un ton tăios Kaiaphas. Trebuie să lăsăm deoparte neînţelegerile personale pe care le avem cu el. Ben Pantera a fost acuzat de trădare împotriva Romei. Aceasta este problema. Trebuie să aflăm de ce.

Shimon îmi şopteşte:

— De ce este atât de mărinimos Kaiaphas? A fost unul dintre cei mai înverşunaţi adversari ai lui ben Pantera.

— Poate este mai înţelept decât îl cunoşti tu, răspund eu.

Hanan, fostul mare preot care stă lângă Yohanan ben Yakob, se uită ameninţător la Yeshua. Toţi cei de faţă ştiu

că familia lui Hanan vinde miei şi porumbei pentru sacrificii[84]*, şi că cei cinci fii ai lui Hanan au fost cei care şi-au aşezat tarabele în galeriile exterioare ale Templului. Când Yeshua a răsturnat mesele şi a ocupat Templul, profitul lui Hanan a scăzut considerabil. De atunci, Hanan a tot încercat să-i convingă pe membrii Sfatului să-l aresteze, însă aceştia au refuzat.*

În ciuda trăsăturilor lui îmbătrânite, Hanan este un bărbat impunător, înalt, cu părul cărunt şi subţire şi barba lungă şi albă. Peste sutana lui purpurie poartă la brâu o eşarfă de un roşu aprins.

Shimon se apleacă într-o parte şi spune:

— Uită-te la faţa lui Hanan. Ce viperă lacomă! Aşteaptă momentul potrivit ca să-şi înfigă colţii.

Kaiaphas ridică o mână restabilind tăcerea în încăpere.

— Venerabililor, este absolut necesar ca să facem tot ceea ce ne stă în putinţă să împiedicăm această execuţie. Yehoshua ben Pantera este o persoană foarte cunoscută. Dacă este executat, acest lucru ar putea da naştere revoltei de care ne temem de atâţia ani. Dacă se va întâmpla asta, puteţi fi siguri că Roma va răspunde cu o forţă devastatoare. Înţelegeţi acum? Yerushalaim este plin cu oameni care participă la sărbătoare. Vor muri mulţi oameni nevinovaţi.

Se aude foşnetul hainelor când cei prezenţi se foiesc sau şuşotesc ceva celor de lângă ei.

Yeshua îşi ţine în continuare capul plecat.

Gamliel se ridică în picioare şi toţi îşi îndreaptă privirile către el.

— Aş avea o întrebare, mare preot.

Kaiaphas încuviinţează.

— Îi dau cuvântul marelui învăţat Gamliel.

— Se aud multe zvonuri. Haideţi să limpezim lucrurile în noaptea aceasta. Din câte am înţeles, ne aflăm aici ca să efectuăm o anchetă preliminară prin care să stabilim

---
[84] Vezi *Anchor Bible Dictionary,* menţiunea despre Anna.

faptele pentru a construi apărarea lui ben Pantera. Este adevărat?

— Aşa este.

Gamliel răsuflă uşurat.

— Prea bine. Sunt sigur că fiecare dintre noi găzduieşte în casa lui câte o familie care a venit de la mari depărtări ca să sărbătorească zilele sfinte şi vrea să meargă acasă. Haideţi să-i ascultăm pe martori.

Kaiaphas se întoarce către gărzi.

— Aduceţi-l pe Hanoch ben Bani.

Gărzile aduc un bărbat mic de statură, hidos, cu dinţii stricaţi. Veşmântul lui maro este murdar, la fel şi himationul cafeniu care îi acoperă părul negru şi murdar. Probabil, l-au luat de pe stradă. El îngenunchează dinaintea lui Kaiaphas.

— N-am făcut nimic, mare preot! Jur!

Kaiaphas zice:

— Nu te afli aici ca să te aperi, ben Bani! Eşti aici ca să depui mărturie în legătură cu Yehoshua ben Pantera. Ai spus poliţiei Templului că în ultimele zile l-ai ascultat pe ben Pantera predicând în Templu. L-ai auzit vreodată spunând că ar vrea să distrugă Roma?

Bărbatul cel mic de statură se uită cu ochii larg deschişi la Yeshua.

— Nu, mare preot. N-a spus niciodată aşa ceva. A spus că va distruge Templul şi că îl va reclădi în trei zile. Printre cei care i-au ascultat cuvintele au fost unii care credeau că se va folosi de ajutoare ca să facă asta – în special de zeloţi –, dar nu a spus aşa ceva.

Bătrânul Yohanan întinde o mână şi se ridică din nou în picioare.

Kaiaphas încuviinţează.

— Îi dau cuvântul lui Yohanan ben Yakob.

Yohanan spune:

— L-ai auzit vreodată spunând că are sânge regesc, că este urmaşul Casei lui David?

Hanoch scutură îngrijorat din cap.

— Nu, n-a spus niciodată asta. Dar l-am auzit contrazicându-se cu fariseii în legătură cu mashiah.

Kaiaphas întreabă:

— Ce-a spus?

— I-a întrebat pe farisei dacă credeau că mashiah *este fiul lui David, iar când aceştia i-au răspuns că da, el le-a spus că nu are nicio noimă deoarece David îi spune lui* mashiah „Mântuitorul” *în cărţile sfinte, ceea ce însemna că Mesia nu avea cum să fie fiul lui.*[85]

În încăpere se aud şuşoteli.

Yohanan ridică tonul, pentru a acoperi zgomotul.

— A instigat vreodată la violenţă? În special în ziua în care a provocat răzmeriţa? A predicat doctrinele zeloţilor în Templu?

Cu o voce tremurândă, Hanoch răspunde:

— Ne-a spus că omul trebuie să-şi iubească duşmanii şi să-i binecuvânteze pe cei care-l blestemă. N-am auzit nimic despre violenţă.

— L-ai văzut întâlnindu-se cu vreun zelot?

Ben Bani clipeşte.

— A vorbit cu toţi cei care au venit la el. Unii erau zeloţi. Însă jumătate dintre cei care se află aici în săptămâna asta sunt fie zeloţi, fie de partea lor.

În vreme ce membrii Sfatului comentează în şoaptă spusele acestuia, Kaiaphas zice cu voce tare:

— Cine mai are întrebări pentru acest martor?

— Eu, răspunde Shimon, şi se ridică în picioare, îşi închide pe jumătate ochii albaştri. A spus vreodată ben Pantera că este alesul lui Dumnezeu, cel din profeţiile cărţilor sfinte?

Hanoch îşi îndreptă privirea arzătoare către Yeshua. Vocea lui devine blândă şi respectuoasă.

— Nu, dar eu *cred asta. Am fost adeptul lui Yohanan Baptistoi. Când l-au ucis, am ştiut că Yeshua ben Pantera este Unsul din Yisrael, cel pe care îl aşteptăm.*

---

[85] *Matei* 22,41–45.

— Cel care îi va învinge pe duşmanii noştri şi va fi de-a pururi rege? întreabă Shimon.

— Da.

Pe buzele lui Shimon îşi face loc un zâmbet neplăcut.

— Cred că de aici se trage acuzaţia de trădare. Nici nu e nevoie să pretindă că se trage din neamul regesc al lui David. Nu trebuie decât să spună că el este Unsul *şi totul vine de la sine. Pilatus va presupune că plănuieşte să înlăture stăpânirea Romei şi să se proclame rege.*

Inima îmi bate cu putere, deoarece ştiu că Shimon are dreptate. Trădarea la adresa Romei este o acuzaţie periculoasă. Poate însemna multe lucruri, pornind de la insultarea unui centurion şi terminând cu strângerea unei armate pentru a ataca Roma... a te proclama rege înseamnă că sfidezi regula divină a lui Tiberius Caesar.

Shimon se aşază, iar Kaiaphas zice:

— Yehoshua ben Pantera, vrei să-l contrazici sau să-i adresezi vreo întrebare acestui martor?

Yeshua nu spune nimic.

— Gărzi, duceţi-l înapoi pe acest martor şi aduceţi-l pe sidonianul Delos! porunceşte Kaiaphas.

Bărbatul înaintează fără să mai aştepte gărzile, care nu par prea încântate şi îl urmează îndeaproape. Delos are în jur de douăzeci şi cinci de ani, faţa trasă şi lungă şi părul blond spălăcit. Poartă o tunică romană cafenie şi un himation alb pe cap.

— Eu sunt Delos, se prezintă când ajunge dinaintea lui Kaiaphas. Întrebaţi-mă ce vreţi să mă întrebaţi.

Kaiaphas le face semn gărzilor să se retragă încet.

— Ai spus că ai venit aici din Sidon cu fiica ta bolnavă. Este...

— Este adevărat, zice el. Fata mea a fost posedată de trei demoni. Am venit să-l implor pe Yeshua ben Pantera să-i alunge.

Yohanan îşi ridică mâna, iar Kaiaphas îi dă cuvântul încuviinţând din cap. Yohanan zice:

— L-ai văzut vreodată vorbind cu zeloţii?

— Nu.

Kaiaphas îşi continuă şirul întrebărilor:

— A eliberat-o pe fiica ta de demoni?

— Da, mare preot. Fata mea, în vârstă de şase ani, se simte bine pentru prima oară în viaţa ei.

— L-ai auzit vreodată predicând faptul că Roma ori oficialii romani ar trebui înlăturaţi prin mijloace violente?

Sidonianul dă să răspundă, dar se opreşte. Pare că se gândeşte la întrebare.

— Te sfătuiesc să dai un răspuns sincer, îl îndeamnă Kaiaphas.

Vădit stânjenit, Delos zice:

— L-am auzit predicând că a venit nu ca să aducă pacea, ci sabia, dar am luat-o ca pe o...

Din partea cealaltă a încăperii, Hanan îl întrerupe pe un ton blând:

— Credea ştim cu toţii ce a vrut să spună.

Delos se întoarce disperat către Yeshua.

— Omul acesta face minuni prin puterea lui Dumnezeu! Este unul dintre inşii vestiţi nouă de către profeţii noştri străvechi. Dacă aţi fi mai înţelepţi, l-aţi elibera şi l-aţi scoate pe furiş din oraş înainte ca ticăloşii de romani să apuce să-l înhaţe!

Hanan zice:

— Mare preot, îmi dai voie să comentez?

Kaiaphas încuviinţează din cap. Hanan se ridică în picioare.

— Există oameni care susţin că vindecă prin puterea lui Belzebut, că îi alungă pe demoni cu ajutorul altor demoni. Care este răspunsul lui Pantera la aceste acuzaţii?

— Ben Pantera, spune Kaiaphas, săvârşeşti miracolele prin puterea răului sau a binelui?

Yeshua se ridică tăcut în picioare, cu capul plecat.

Una dintre gărzile Templului îl loveşte cu palma.

— Răspunde-i marelui preot!

Yeshua îşi ţine fălcile încleştate vreme îndelungată. În cele din urmă, spune:

— Dacă am săvârşit fapte cu ajutorul răului, atunci arătaţi-mi dovada existenţei răului. Dacă nu aveţi nicio dovadă, atunci de ce îl lăsaţi să mă lovească?

— Ce atitudine are! strigă Hanan. Se crede Unsul *şi se aşteaptă ca noi să ne supunem lui. În ochii poporului şi ai prefectului, o astfel de atitudine va confirma acuzaţiile care i se aduc: pretinde a fi rege!*

Cei prezenţi în încăpere încep să discute între ei. Kaiaphas ridică o mână pentru a se face tăcere şi întrebă:

— La ce sabie te refereai, ben Pantera? La forţele zeloţilor?

Această întrebare este, poate, mult mai importantă decât îşi dă seama Yeshua. Mâine va fi interogat de un praefectus *roman a cărui autoritate de a executa un om se spune că provine din* ius gladii, *„dreptul sabiei". Dacă Yeshua pretinde acelaşi lucru, atunci acest fapt ar putea fi considerat ca fiind o negare a autorităţii prefectului.*

Yeshua trage aer în piept şi răsuflă încet.

— N-am tăgăduit nimic. Vorbesc deschis oamenilor zilnic în Templu. De ce mă întrebaţi despre învăţăturile mele? Întrebaţi-i pe cei care m-au ascultat. Ei ştiu ce am spus.

Pierzându-şi răbdarea, Kaiaphas insistă:

— Îţi cer încă o dată să-ţi explici învăţătura.

Ca şi cum ar vrea să le scoată în evidenţă greşelile, Yeshua rosteşte cu blândeţe:

— Îl învăţ pe om să le facă bine celor care îl urăsc şi să se roage pentru cei care se folosesc de el ori îl asupresc. Îl învăţ că...

— Ajunge! zice Hanan. Evită să răspundă la întrebare.

Gamliel se ridică în picioare şi, când Kaiaphas îi dă acordul, încuviinţând din cap, el spune:.

— Poate că întrebarea ar trebui evitată.

Eu mă întorc şi îmi ridic privirea către Gamliel.

— Ce vrei să spui? întreabă cu asprime Hanan. Ne aflăm aici ca să hotărâm soarta...

— Indiferent de natura învăţăturilor acestui om, dacă acestea sunt lucrarea omului, atunci îşi vor pierde

însemnătatea, dar dacă sunt lucrarea lui Dumnezeu, nici noi, nici Roma nu le vom putea înlătura. Calea Domnului este de nepătruns pentru oameni, de aceea învăţăturile lui Yehoshua ben Pantera chiar ar putea fi de inspiraţie divină care provine de la singurul Dumnezeu în viaţă.[86] *Ceea ce este de fapt important, după cum bine a subliniat marele preot, este cum îl putem ajuta să scape de execuţie. Cred că am pierdut din vedere acest lucru.*

Eu mă ridic în picioare să mi se dea cuvântul şi, când Kaiaphas încuviinţează din cap, eu spun:

— Sunt de acord. Dacă scopul pentru care ne-am adunat aici în această seară este acela de a pregăti într-adevăr o apărare pentru acest om, atunci să facem asta.

Kaiaphas se uită la Yeshua.

— Ben Pantera, vrei să-l contrazici sau să-i adresezi vreo întrebare lui Delos sidonianul?

Yeshua îşi trage şi mai mult himationul pe faţă. Kaiaphas aşteaptă, apoi spune:

— Gărzi, îl puteţi lua pe sidonian!

Delos îi aruncă lui Yeshua o privire plină de durere şi de remuşcare în timp ce trece pe lângă acesta. Gamliel spune:

— Mare Preot, sunt de părere că trebuie să analizăm cu mare grijă ceea ce au spus martorii.

— Continuă.

— Mărturiile lor sunt clare. Unul pretinde că l-a văzut pe ben Pantera vorbind cu zeloţii, pe când celălalt nu l-a văzut. Unul spune că ben Pantera predică despre violenţă, celălalt spune că nu este aşa. Mărturiile nu se potrivesc.[87] *Dacă o astfel de mărturie este sursa acuzaţiei de trădare, atunci trebuie să-l sfătuim din toată inima pe* prefect *ca să-l elibereze pe ben Pantera din lipsă de dovezi.*

---

[86] Acesta este exact acelaşi argument pe care Gamliel îl foloseşte pentru a-l apăra pe Petru zece ani mai târziu *(Faptele Sfinţilor Apostoli* 5,26–39) când acesta a fost judecat de către membrii Sanhedrinului. Nu există niciun motiv pentru care să presupunem că Gamliel ar fi folosit un alt argument în cazul lui Isus.

[87] *Marcu* 14,56,14,59.

Hanan se ridică din nou în picioare.

— Înainte să dăm un astfel de sfat, ben Pantera trebuie să își retragă afirmaţia că el este mashiah.

Yeshua se întoarce către el şi se încruntă.

Eu sar în picioare.

— Mare preot, mă opun! Yehoshua ben Pantera n-a spus niciodată că este mashiah, *nici martorii nu au pretins că el ar fi zis acest lucru.*

Hanan îmi zâmbeşte uşor.

— Se prea poate, dar adepţii lui predică acest lucru în gura mare. Cel pe care îl cheamă Kepha face cunoscută această poveste peste tot pe unde vindecă. Haideţi să nu ne amăgim! Indiferent de spusele acestor martori, dacă noi nu vom putea oferi dovezi scrise că ben Pantera a renunţat în mod solemn şi formal la pretenţia de a fi Unsul, el va fi acuzat *de crimă capitală de către legea romană.*

Kaiaphas îşi plimbă privirea prin încăpere, aşteptând alte comentarii, înainte să rostească:

— Yehoshua ben Pantera, eşti tu mashiah? Unsul?

Yeshua zâmbeşte trist şi zice în şoaptă:

— Dacă ţi-aş adresa aceeaşi întrebare, nu mi-ai răspunde. Indiferent ce voi spune, nu mă vei crede şi nici nu-mi vei da drumul. Îşi întinde braţele descurajat. De aici înainte acest Ben Adam va şedea de-a dreapta puterii lui Dumnezeu.

— Refuză să nege acest lucru! Nici nu încearcă să îşi retragă afirmaţia! strigă Hanan, fluturându-şi braţele subţiri şi îmbătrânite.

Cu o voce răsunătoare, Gamliel spune:

— Dacă s-a numit „fiul lui Adam" este limpede că respinge orice afirmaţie că ar fi Unsul! În cărţile sfinte, termenul de Ben Adam, literalmente „fiul omului", este felul obişnuit în care Dumnezeu se adresează oamenilor de rând.[88]

Supărat, Hanan se bâlbâie:

---

[88] *Psalmii* 4,2, 57,4; *Ieremia* 49,18, 33; *Iezechiel* 2,1 şi *Danieli*, 13.

— P-pretinde că va şedea de-a d-dreapta lui Dumnezeu! Cine altcineva ar putea...

— Eu bănuiesc că nu face decât o referire la Psalmul 110, versetul 1. Vrea să spună că nu se va împotrivi; va aştepta lângă Dumnezeu până când El îi va aduce pe duşmani la picioarele lui.

Eu ridic mâna, iar Kaiaphas zice:

— Da?

Eu zic cu voce tare:

— Venerabililor, vă rog! Oricât de eronată ar fi învăţătura acestui om, el n-a încălcat nicio lege, iar credinţa lui în Dumnezeu demonstrează cât este de smerit şi de devotat. Cu siguranţă, acest lucru este limpede pentru toţi. Nu se face vinovat de nicio crimă... cu siguranţă nu de complot împotriva Romei! Când va trebui să îl trimitem dimineaţă dinaintea lui Pilatus, unul dintre noi va trebui să îl însoţească pentru a relata hotărârea Sfatului.

Tonul din încăpere se schimbă. Mulţi bărbaţi sunt de acord cu mine. Cei puţini care nu sunt de acord cu mine îmi aruncă priviri pătrunzătoare.

Kaiaphas zice:

— Bănuiesc că membrii Sfatului se vor putea baza pe tine că vei îndeplini această sarcină, dacă acest lucru se va decide.

— Se pot baza, mare preot!

Simt cum picioarele încep să-mi tremure. Mă aşez. Yeshua se întoarce şi îmi oferă un zâmbet slab, recunoscător, iar mie îmi vine să plâng.

— Să discutăm în continuare argumentele aduse, strigă Kaiaphas. Yosef şi Gamliel aveţi, fireşte, amândoi dreptate, la fel şi Yohanan şi Shimon. Se poate ca Yehoshua ben Pantera să fie un om sfânt inspirat de către Dumnezeu, dar dacă nu va spune deschis că nu el este mashiah, *Pilatus va crede că el pretinde acest titlu, chiar dacă o face în taină. Dacă se poate, trebuie să îl facem pe ben Pantera să înţeleagă acest lucru. Trebuie să îşi retragă cuvintele.*

Kaiaphas întreabă din nou: Yehoshua ben Pantera, eşti Unsul cel făgăduit?

Yeshua îşi ridică fruntea, se uită pe rând la fiecare membru al sfatului, apoi îşi întoarce privirea către Kaiaphas şi răspunde:

— Voi spuneţi că sunt, dar eu vă spun acum că îl veţi vedea pe Ben Adam printre norii de pe cer.[89]

— Îndrăzneşte să citeze din Cartea lui Daniel, *din pasajul despre* mashiah! *strigă Hanan. Nu mai există nicio cale să-l salvăm!*

Ca să-şi arate şi mai mult disperarea, el îşi apucă sutana şi o sfâşie.

În încăpere se aşterne tăcerea. Toţi îl privesc pe Yeshua, fiind reduşi la tăcere de cuvintele lui.

Kaiaphas se îndreaptă, se uită la cei adunaţi acolo şi spune:

— Dacă ben Pantera nu neagă deschis că nu este Mesia… *s-ar putea să fim cu toţii condamnaţi.*

Shimon se ridică în picioare.

— Te rog, mare preot! Poate că Ben Pantera este condamnat, însă noi ne putem încă salva. Dacă va izbucni o revoltă, trebuie să o înăbuşim înainte să o facă romanii. Cum plănuieşte Sfatul să facă acest lucru?

Câţiva bărbaţi se ridică în picioare şi încep să strige cu voce tare: Shimon vrea să organizeze gloata ca să înăbuşe revolta; Hanan zice că gărzile Templului vor fi de-ajuns; Yohanan sugerează că ar fi bine să ne sfătuim cu zeloţii ca nici măcar să nu izbucnească revolta…

În tot acel vacarm, Gamliel se ridică în picioare şi sprâncenele i se unesc deasupra nasului coroiat, de parcă tocmai i-a venit o idee.

---

[89] Mulţi cercetători sunt de acord că expresia „Fiul lui Dumnezeu” folosită în *Matei* şi expresia „Fiul Binecuvântatului” folosită în *Marcu* au fost introduse mai târziu şi provin dintr-o perioadă când dogma referitoare la descendenţa divină a lui Isus fusese deja introdusă în credinţa creştină. Vezi mai multe detalii referitoare la aceşti termeni în *Anchor Bible Dictionary.*

— Ce este? îl întreb eu.

Bătrânul învăţat se apleacă spre mine şi îmi spune încet:

— Cred că ştiu cum am putea preveni violenţa.

— Cum?

— Haide să vorbim mai târziu, în afara Sfatului. Dacă procedăm astfel, nu va fi considerată o decizie a Sfatului.

Mă uit lung la el.

— Vrei să spui că vrei ca eu să-mi asum toată vina dacă lucrurile nu vor decurge aşa cum trebuie?

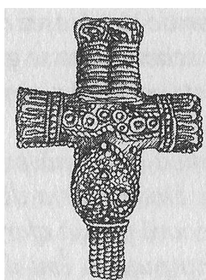
— Ai înţelegere pentru mişcarea lui. Toată lumea ştie acest lucru. Dacă vei fi de acord să faci asta, ei te vor aresta *pentru a proteja Sfatul.*

Simt un gol în stomac şi mă aşez din nou pe bancă, încercând să-mi dau seama la ce se gândeşte. Singurul lucru pe care îl ştiu este acela că s-ar putea să putrezesc în închisoare.

Gamliel îmi aruncă o ultimă privire şi străbate în tăcere încăperea. Doar câţiva dintre cei prezenţi observă când se strecoară pe uşă afară şi dispare.

Inima îmi bate cu putere. Îmi doresc să rămân, să văd ce hotărâre va lua Sfatul, poate să vorbesc cu Yeshua, dar mă ridic în picioare, croindu-mi drum prin înghesuială, şi îl urmez discret pe Gamliel.

DOUĂZECI ŞI ŞAPTE

Când urcară şi ultimul deal, oceanul întunecat, luminat de lună, le apăru dinaintea ochilor, iar Zarathan răsuflă uşurat. Pescăruşii ţipau şi pluteau purtaţi de briza rece a mării.

— Cât mai avem? întrebă el.

Barnabas trase de hăţuri şi se opri.

— Nu sunt sigur. Nimic nu-mi pare cunoscut.

— Dar ne aflăm la distanţa corectă faţă de Agrippias, nu-i aşa?

— Da, însă nu văd coloanele de piatră şi cele două ridicături de bolovani despre care ne-a spus bărbatul acela. Tu le vezi?

Zarathan studie cu privirea peisajul. Contururile dealurilor se distingeau limpede. Din nefericire, priveliştea semăna cu o întindere de curburi despărţite de văi secate. Valurile înspumate despărţeau uscatul de întinderea de apă. Plaja spălată de valuri strălucea în lumina serii, dar departe, către răsărit, dincolo de şirul întunecat de stânci, se întindeau către infinit creste stâncoase după creste stâncoase, mărginite de dune.

— Poate ar trebui să ne aşezăm tabăra pe plajă şi să căutăm dimineaţa pe lumină, sugeră Barnabas.

— Da, bună idee, îi dădu dreptate Zarathan. În lipsă de altceva, putem căuta scoici şi să le mâncăm crude.

Cyrus şi Kalay călăreau alături de ei. Cyrus îşi dăduse părul negru şi inelat după urechi, fapt care făcea ca faţa lui bărboasă să pară mai dură şi mai periculoasă. El zise:

— Dacă aşezăm tabăra pe plajă, la vedere, nu mă voi simţi în largul meu. Să căutăm un loc mai bun.

Barnabas încuviinţă.

— Prea bine. Condu-ne tu, Cyrus!

Cyrus dădu pinteni calului, care înainta greu, iar Barnabas şi Zarathan o luară pe drum, în urma lui.

Din când în când, treceau pe lângă ei fermieri şi pescari, care se întorceau acasă, în Agrippias, după o zi lungă de muncă. Unii dintre ei făceau pe întuneric semnul împotriva răului când treceau în grabă pe lângă ei.

Zarathan nu ştia ce să înţeleagă.

— De ce fac asta?

— Sunt oameni simpli, fără educaţie, Zarathan. Poate li se pare că trei călugări în sutane murdare sunt nişte renegaţi.

— Trei călugări în sutane murdare, călătorind împreună cu o femeie, zise el încet. Asta-i, de fapt, problema noastră.

Barnabas nu zise nimic, dar ştia cu siguranţă că prezenţa lui Kalay nu prea ajuta. De ce-ar călători o femeie cumsecade împreună cu trei călugări? Cu cât Zarathan se gândea mai mult la asta, cu atât i se părea că semănau cu o bandă de proscrişi, chiar cu nişte tâlhari. Dacă ar fi avut puterea, i-ar fi aruncat priviri ameninţătoare, sperând să aibă vreun efect. Ea, probabil, i-ar fi făcut cu ochiul într-un mod trivial, iar el s-ar fi enervat la culme.

— E răcoare în seara aceasta.

Barnabas oftă tremurând.

Zarathan se încruntă. Era o noapte răcoroasă, dar nu foarte rece. Zile în şir dormiseră afară, sub cerul liber, îmbrăcaţi doar în sutanele lor subţiri. Oare frigul îi pătrunse în oase bătrânului? N-ar fi o surpriză. De fiecare dată când se trezise în ultimele zile, îl văzuse pe Cyrus stând de pază şi pe Barnabas îngenunchind pentru a se ruga. Sigura care

părea că doarme bine era Kalay, care avea mantia neagră şi lungă ca să-i ţină de cald.

— De ce îi spun sătenii lui Libni „bătrânul înspăimântător”? întrebă Zarathan.

— Oamenii sfinţi sunt înspăimântători, Zarathan! Lumina lui Dumnezeu străluceşte în ochii lor ca două vătraie. Oamenilor obişnuiţi li se pare acest lucru tulburător, răspunse Barnabas, privind oceanul pustiu.

Apa se întindea spre apus, revărsându-se peste marginile pământului şi peste monştrii care locuiau în adâncurile eterne.

— Pustnicii mi s-au părut întotdeauna nişte oameni ciudaţi, zise Zarathan. Nu cred că aş putea să-mi trăiesc viaţa sau cea mai mare parte din viaţă fără să am oameni în jurul meu. Cum este Libni?

Barnabas se întoarse şi, pe fundalul întunecat, Zarathan zări sprâncenele cărunte ale bătrânului încruntându-se. Privi îndelung pescăruşii, înainte să răspundă în şoaptă:

— Când l-am cunoscut eu, era un tânăr vesel, care se împiedica mereu, dar care era foarte studios şi devotat cuvintelor Domnului nostru. Bineînţeles, asta înainte ca soţia lui să fie ucisă.

— Soţia lui a fost ucisă?

Zarathan ridică tonul şi acest lucru îi atrase atenţia lui Cyrus. Îşi încetini calul ca să călărească în dreptul lor.

— A cui soţie a fost ucisă?

— A lui Libni, zise Barnabas. A fost o crimă urâtă. N-a mai fost acelaşi om după această tragedie. Cel puţin, aşa am auzit. Am plecat din Caesarea după ce s-a întâmplat.

Kalay întrebă:

— L-au prins pe criminal?

— O, da. Am dat de el. Fugise la biserică şi se ascunsese înăuntru.

Trecură călare pe lângă o lespede spălată de valuri, iar apoi pătrunseră într-o întindere de scoici strălucitoare, care trosneau sub copitele cailor. În depărtare se întrezărea un perete de stâncă luminat de stele.

Fascinat, Zarathan zise:

— Şi ce-aţi făcut?

— Eu şi cu celelalte ajutoare de bibliotecar am împrejmuit biserica. Ne-am spus în şoaptă rugăciunile, implorându-l pe Dumnezeu să ni-l arate. Apoi am făcut nişte talismane cu însemnul porumbelului şi al mielului, şi am pătruns cu ele în naosul întunecat. El ne-a râs în faţă şi a aruncat în noi cu ce-a apucat. L-am prins în clopotniţă. L-am târât afară unde a fost sortit morţii.

— L-ai omorât? bolborosi uluit Zarathan. Ai ucis un om?

— Nu eu, răspunse cu blândeţe Barnabas, ci Libni. L-a târât afară din biserică şi l-a bătut cu mâinile goale până l-a omorât. Cu toate că am încercat, n-am reuşit să îl oprim.

Zarathan schimbă o privire serioasă cu Cyrus şi, înainte ca unul din ei să apuce să vorbească, Kalay comentă cu aplombul ei obişnuit:

— E genul meu. Deja îmi place de el.

Zarathan se uită la ea de parcă aceasta ar fi fost dusă cu capul, dar diavoliţa nu păru că observă.

O adiere de vânt veni dinspre mare, măturând în tăcere nisipul din jurul copitelor cailor şi aducând cu ea mirosul de peşte şi de alge.

— Fraţilor, vedeţi? întrebă Cyrus şi arătă cu mâna. Acolo. Nu-i oare o coloană?

Zarathan îşi înclină capul ca să poate privi de după Barnabas. Între două ridicături de bolovani, coloana semăna cu un deget ridicat în semn de avertisment.

— Am mai văzut semnul ăsta, zise Kalay, căzând pe gânduri. De obicei aşa mă salută bărbaţii.

Zarathan simţi că-i crapă obrazul de ruşine.

— Eşti atât de vulgară! Nu sunt decât nişte stânci!

Ea ridică cu nonşalanţă un umăr.

— O stâncă ce poartă un nume…

Barnabas strigă:

— Priviţi! S-ar putea ca acelea să fie grotele unde locuieşte Libni!

Pe măsură ce se apropiau călare de acele găuri negre care străpungeau suprafaţa stâncilor, Zarathan continua să o privească îmbufnat pe Kalay, însă aceasta îl ignora, fapt care îl înfuria la culme.

Cyrus zise:

— Cred că sunt sute de astfel de grote. Cum îl vom găsi pe Libni?

— Vom căuta în fiecare grotă, dacă va fi nevoie.

— Dar asta ar putea dura le nesfârşit, iar noi suntem cu siguranţă urmăriţi. Dacă nu îl vom găsi repede, n-ar fi mai bine să ne continuăm drumul? Cum Barnabas nu dădu niciun răspuns, Zarathan se întoarse către Cyrus: Frate, sunt sigur că ţi se va părea mai înţelept să ne pierdem urma într-un oraş, unde le va fi mult mai greu să ne găsească.

Cyrus analiză din priviri marginile zimţate ale stâncilor şi bolovanii prăvăliţi, care stăteau grămadă la poalele acestora. Fără să se uite la Zarathan, el răspunse:

— O grotă este o ascunzătoare la fel de bună ca şi un oraş. Dacă, după cum crede Barnabas, Libni ne poate ajuta să înţelegem conţinutul papirusului, merită să riscăm.

— Zarathan, fraţii noştri au murit din cauza lui, zise Barnabas cu respect. Le suntem datori să aflăm de ce.

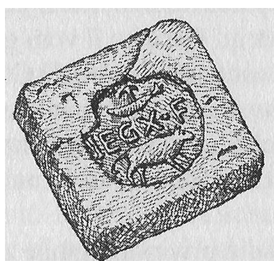
Pe când se apropiară de stânci, zăriră o luminiţă licărind într-una dintre grote, apoi dispărând ca şi cum n-ar fi fost niciodată acolo.

Cyrus zise:

— Ai văzut?

— Am văzut-o, răspunse Barnabas şi dădu pinteni calului care o luă la galop, târşâindu-şi picioarele. Haide să aruncăm o privire!

DOUĂZECI ŞI OPT

Un tânăr în jur de şaisprezece ani îi întâmpină la intrarea în grotă. Era scund şi urât, cu ochi negri, în care se citea vulnerabilitate. Îşi răsese părul din cap, probabil în semn de căinţă pentru vreun păcat. Când înaintă către ei, materialul dur al sutanei lui maronii se mulă pe muşchii lui încordaţi.

— Eu sunt Tiras, se prezentă el, ajutorul pustnicului binecuvântat. Cu ce vă pot fi de folos?

Barnabas luă cu grijă tolba cu cărţi, descălecă şi îi dădu hăţurile lui Zarathan. Intrarea în grotă era acoperită cu o draperie zdrenţuită. Printre fâşiile de material răzbătea o lumină aurie.

— Eu sunt fratele Barnabas şi am venit să-l văd pe vechiul meu prieten, Libni, dacă locuieşte aici.

Tânărul făcu ochii mari.

— O! Mi-a zis că veţi veni!

Se aplecă pe sub draperie şi pe nisip străluci lumina aurie a focului. Înăuntru se auziră voci şoptite. Barnabas se întoarse către ceilalţi şi spuse:

— Puteţi descăleca. Totul este în regulă.

— Zău? întrebă Kalay bănuitoare. De unde ştia că vei veni?

— Probabil că Libni a prevăzut asta. A avut întotdeauna viziuni.

Mai demult, Barnabas fusese invidios, întrebându-se de ce Dumnezeu alesese să i se arate lui Libni, şi nu lui. Barnabas studiase mai mult, se rugase mai cu ardoare şi se

trudise mai mult. Dar pe parcursul celor zece ani petrecuţi împreună, invidia lui se transformase în respect. Libni fusese *ales,* iar el era recunoscător să cunoască un bărbat binecuvântat de către Dumnezeu.

— Acesta nu este un răspuns foarte bun, frate. Kalay strâmbă din gură. Mai ales după cele auzite în sat... şi anume că a mai întrebat cineva despre Libni. Eu cred că sicarii au ajuns aici înaintea noastră şi aşteaptă să ne întâmpine.

Barnabas se întoarse enervat:

— Kalay, dacă ar fi aşa, nu crezi că Libni le-ar fi cerut ajutoarelor lui să ne avertizeze?

— Nu şi dacă are aşezat în dreptul inimii un pumnal.

— Nu ai deloc credinţă. Te rog, ai încredere în mine! Totul este în regulă. Puteţi descăleca.

Îşi strânse tolba la piept.

În ciuda neîncrederii sale, Kalay descăleca, urmată de Zarathan. Cyrus rămase singur pe cal.

— Cyrus, zise Barnabas, hai lângă noi!

Calul lui dădu din cap, iar hăţurile zornăiră.

— Trebuie să cercetez zona. Voi pleca de îndată ce mă voi convinge că sunteţi în siguranţă.

— Prea bine, oftă Barnabas, dându-şi seama că nu avea niciun rost să se împotrivească. O voi trimite pe Kalay înapoi imediat ce ne vom întâlni cu Libni.

— Bine.

Tiras ieşi dând draperia la o parte, urmat de un alt tânăr, de vreo treisprezece ani, care avea părul roşcat şi ondulat, ochii verzi şi pistrui. Evident, de origine celtică.

— Stăpânul meu vă pofteşte să intraţi, îi invită Tiras şi arătă cu mâna către intrare.

Barnabas dădu draperia la o parte şi intră, aplecându-şi capul. Tiras şi celălalt tânăr îl urmară.

Interiorul, luminat de flacăra îndepărtată a unor lumânări, era mult mai încăpător decât îşi imaginase el. Tavanul acestei grote se înălţa la douăzeci de coţi deasupra capului său, iar din această încăpere principală porneau

nenumărate galerii subterane. O uşoară căldură pătrundea prin sutana lui subţire, iar Barnabas tremură uşurat.

Zarathan şi Kalay intrară şi rămaseră în spatele lui.

Kalay îşi aranjă cingătoarea de care erau prinse armele şi întrebă:

— Unde-i criminalul? A ieşit la plimbare?

Tiras o privi încruntat de parcă ar fi fost năucit de acest comentariu, vag conştient că ar fi trebuit să se simtă insultat de el.

Barnabas se întoarse.

— N-am văzut pe nimeni de când am intrat. Poate se află în încăperea cealaltă.

Făcu doi paşi, când Tiras zise:

— Nu, nu pe acolo, frate! Urmează-mă, te rog!

Întinse mâna spre o galerie din dreapta, arătându-le drumul. Când Barnabas şi Kalay îi urmară pe cei doi călugări în galeria întunecată, Zarathan strigă cu o voce ascuţită:

— Eu rămân aici de pază!

Kalay se întoarse şi zise pe un ton sarcastic:

— Cyrus se va simţi mult mai bine cu tine în spatele lui.

La capătul tunelului se afla o încăpere mare, plină de fum. Lumânările aflate pe masa lungă aruncau o strălucire pâlpâitoare pe pereţii de piatră. La vreo treizeci de coţi mai încolo, încăperea rotundă se înălţa cu încă vreo zece coţi deasupra capetelor lor. În pereţi se aflau firide de diferite mărimi şi forme, asemenea unui fagure, şi în fiecare se aflau cărţi, suluri de pergament, instrumente de scris şi călimări cu cerneală.

Barnabas zâmbi. Chiar şi în mijlocul deşertului, un bibliotecar nu ar putea supravieţui fără cărţi. Îşi aşeză valoroasa tolbă cu cărţi pe masă şi se întoarse către Kalay.

— Te rog, du-te şi spune-i lui Cyrus că totul este în regulă.

Kalay îşi ridică sprâncenele subţiri şi roşcate.

— Eşti un suflet uşor de păcălit, Barnabas. N-am văzut nimic care să mă facă să cred că suntem în siguranţă, darămite...

Draperia din capătul îndepărtat al încăperii fu dată la o parte şi Libni – mai îmbătrânit şi mai cărunt – intră repede înăuntru, înveşmântat în nişte zdrenţe maronii care fluturau în jurul lui asemenea unui giulgiu învechit.

— Tiras! Uzziah! Aduceţi-ne nişte vin şi ceva de mâncare, comandă Libni, trecând printre cei doi tineri miraţi. Libni traversă în grabă încăperea şi îl îmbrăţişa pe Barnabas atât de tare, încât aproape că îi rupse coastele. Barnabas, dragul şi vechiul meu prieten! Ce frumos din partea ta că ai venit să mă vezi! Cât timp a trecut, douăzeci de ani? Douăzeci şi unu? Ai găsit în cele din urmă satul Asthemo?

Era un bărbat corpolent, înalt, cu umerii puternici ca ai unui bou şi mâinile de două ori mai mari decât ale lui Barnabas. Părul desfăcut, care începea să-i încărunţească, îi încadra faţa bărboasă.

Barnabas se desprinse din braţele lui puternice şi râse.

— Încă nu. Încă îl mai caut.

— Am crezut mereu că se află în regiunea Eleutheropolis.

— La fel şi eu. Doar că nu am găsit nicio dovadă care să susţină această bănuială. Îşi întinse o mână spre Kalay şi o prezentă: Libni, aceasta este prietena mea, Kalay!

Cu câteva clipe înainte, Kalay îşi scosese pumnalul şi luase o poziţie de atac.

Libni se întoarse şi continuă, privind-o cu ochi mari şi cenuşii. El spuse cu o voce blândă:

— La început, mi s-a părut că eşti un înger. Acum sunt de-a dreptul încântat să descopăr că eşti aievea. Vă rog, luaţi loc. Fraţii mei ne vor aduce în curând de-ale gurii.

Kalay îşi păstră cu nonşalanţă pumnalul la îndemână.

— Eu rămân în picioare.

— Dar trebuie să fi obosită, ia loc, te rog!

— Nu.

Libni se încruntă.

— Ai de gând să rămâi în picioare toată noaptea după ce ai călărit neîncetat vreme de două zile?

— Se poate.

Libni îşi căscă şi mai mult ochii în care se citea furia.

— Nu prea eşti vorbăreaţă, nu-i aşa?

Kalay îşi înclină capul.

— Ei bine, dacă lăsăm deoparte toate rahaturile din viaţă, nu avem nevoie de prea multe cuvinte.

Pe buzele lui Libni îşi făcu loc un zâmbet aproape imperceptibil şi el începu să râdă cu poftă, iar râsetul lui răsună în întreaga grotă.

— O femeie frumoasă care are şi simţul umorului! Am fost binecuvântat de Dumnezeu.

Kalay îl privi cu coada ochiului, îşi îndreptă umerii şi îşi vârî pumnalul în teacă.

— Ai un mod ciudat de a vedea lucrurile, frate.

— Da, dar nu-ţi face griji din cauza asta. Nu sunt periculos.

— Eu am auzit altceva, mormăi ea. Apoi adăugă cu voce tare: Iartă-mă, dar trebuie să merg să-i anunţ pe tovarăşii mei de drum că suntem în siguranţă.

— Păi, fireşte că sunteţi în siguranţă, zise Libni uşor indignat.

Kalay îi aruncă o privire neîncrezătoare şi plecă. Libni o urmări cum îşi fereşte capul când intră în galeria subterană, iar pe chipul lui se citi afecţiune.

— Ochii ei îmi aduc aminte de cei ai Sousannei. Îţi aminteşti cât erau de albaştri? Ca două bucăţi rupte din cer care au căzut pe pământ.

— Îmi amintesc. Cred că este un ghinion pentru Kalay că le aduce aminte bărbaţilor de femeile pe care le-au pierdut.

Pe buzele lui Libni apăru un zâmbet dureros.

— Da, răspunse el încet, înţeleg de ce acest lucru ar conduce o fată să o ia pe un drum greşit. Cum a ajuns să călătorească împreună cu tine?

— A fost spălătoreasă la mănăstire.

Libni ridică o sprânceană.

— Ce ai făcut să-l determini pe Domnul nostru să fie atât de dornic să pună la încercare castitatea călugărilor tăi?

Barnabas îşi înăbuşi un zâmbet.

— Nimic, din câte ştiu eu.

Libni îşi mângâie cu mâna barba neîngrijită.

— Şi înainte să fie spălătoreasă? Cu ce s-a ocupat?

— Nu ştiu cum şi-a câştigat traiul. N-are nicio importanţă pentru mine.

Ochii visători ai lui Libni se întristară.

— S-a căit?

— Nu, şi nici n-aş aduce vorba despre asta dacă aş fi în locul tău. Am auzit-o zicând că cea mai mare parte din familia ei a fost ucisă în timpul Persecuţiei. Dă vina pe Biserică.

Barnabas îşi aduse aminte de conversaţia dintre Cyrus şi Kalay de pe malul Nilului, pe care o auzise fără să vrea. Atunci se gândise dacă n-ar fi trebuit să vorbească cu ea, dar hotărâse să mai aştepte.

— Ce nenorocire! Când va veni momentul potrivit, sunt convins că îi vei vorbi despre învăţăturile Domnului nostru.

— Voi cugeta dacă să-mi asum riscul de a primi un pumnal între coaste dacă vom supravieţui acestei încercări.

Libni arătă către unul dintre jilţurile negre care se aflau în jurul mesei.

— Ia loc. Spune-mi ce vânt te-aduce aici.

Barnabas se lăsă într-unul dintre jilţuri şi oftă prelung.

— Arăţi mai bine decât mi-aş fi imaginat.

Libni se aşeză în capul mesei. Când se aplecă şi-şi propti coatele pe masa din lemn negru, părul, care îi ajungea până la umeri, îi căzu în faţă. Ochii lui strălucitori aveau o căutătură pe jumătate nebună şi erau plini de lacrimi.

— Am visat că vei veni. Dumnezeu mi-a spus să mă pregătesc pentru venirea ta. Mă bucur nespus de mult să te văd.

— Dumnezeu ţi-a spus?

Barnabas se simţi pătruns de evlavie, ca pe vremuri.

— O, da! Libni se uită în jurul grotei. Fiecare piatră de aici respiră Cuvintele lui Dumnezeu. Ceea ce El nu mi-a spus este motivul pentru care vei veni.

Barnabas se aplecă peste masă ca să atingă mâna lui Libni. Se priviră lung vreme de câteva clipe.

— Am nevoie de ajutorul tău.

— În ce privinţă? Are de-a face cu ceva ce se află în acea veche tolbă din piele de gazelă?

Arătă către tolba cu cărţi care se afla în capătul îndepărtat al mesei.

— În parte. Avem de îndeplinit o misiune extrem de importantă. Îşi coborî glasul până când acesta deveni o şoaptă: Îţi mai aduci aminte de papirus?

Zâmbetul de pe buzele lui Libni dispăru. Deşi traduseseră împreună sute de pergamente, codice şi fragmente de papirus de-a lungul vieţii, doar unul trebuia menţionat în şoaptă. Libni îi luă mâna lui Barnabas între-ale sale şi aproape că îi zdrobi degetele.

— L-ai găsit! Spune-mi că l-ai *găsit!*

— Nu, nu, îmi pare rău că te-am făcut să speri. De aceea am venit aici.

Dezamăgirea îşi făcu loc pe chipul lui Libni, iar ochii lui cenuşii se însufleţiră de parcă ar fi înţeles dintr-odată.

— Eşti în pericol, nu-i aşa? Din cauza papirusului?

— Pericolul este mai mare decât aş putea să-ţi spun. Cu câteva zile în urmă, un episcop de la Roma a venit la mănăstirea noastră să ne aducă edictele Conciliului de la Niceea. În acea noapte, mănăstirea a fost atacată. Mâncarea pentru cină a fost otrăvită. Toţi călugării au fost omorâţi din cauza cărţilor. Doi fraţi şi eu... şi Kalay... am fugit pe Nil în jos, în barca ei. Sunt sigur că suntem în continuare urmăriţi.

— De către cine?

Barnabas clătină din cap.

— Pe episcopul de la Roma îl chema Meridias. Libni, dacă sunt atât de disperaţi încât să ucidă zeci de călugări

nevinovaţi, atunci vor fi capabili de orice. După ce vom pleca noi, ar trebui să-ţi iei măsuri de precauţie.

Libni îşi lăsă capul într-o parte şi îi zâmbi cu blândeţe lui Barnabas.

— De douăzeci de ani încerc să mor, dragul meu prieten, dar Dumnezeu nu îngăduie asta. Voi lua, totuşi, măsuri de precauţie. Nu pentru mine, ci pentru aceşti tineri care au ales să studieze cu mine.

— Am fost surprins să-i văd pe tineri aici. Am crezut că eşti pustnic.

— Am fost. Libni ridică neajutorat din umeri. Acum sunt învăţător.

Probabil, trecuseră mulţi ani de când cineva îl vizitase pe Libni, darămite să vină să „studieze” cu el, iar acest lucru părea să-i aducă multă bucurie.

El zise:

— Preţuiesc cu adevărat lungile conversaţii şi lecturile spirituale pe care le împart cu fraţii mei, adăugă el. Uitasem câtă seninătate…

Uzziah şi Tiras se întoarseră, aducând două tăvi pline cu pâine, brânză şi carafe cu vin în jurul cărora se aflau căni ciobite, din ceramică. După ce le aşeză pe masă între Barnabas şi Libni, Tiras spuse:

— Frate Barnabas, tovarăşii dumitale sunt pe drum. Doreşti să-ţi mai aduc şi altceva?

— Nu, Tiras. Mulţumesc foarte mult.

Kalay şi Zarathan ieşiră din galeria subterană, iar Zarathan începu să adulmece cu nasul. Aproape că traversă în fugă încăperea şi se aşeză în jilţul cel mai aproape de tăvile cu mâncare. Din fericire, nu se aruncă asupra mâncării, ci se uita la hrană asemenea un animal de pradă gata de atac.

Libni spuse *Kairos,* şi se închină.

Barnabas şi Zarathan i se alăturară în rugăciune.

— Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh, aşa cum a fost la începutul veacurilor, aşa este şi acum şi va fi mereu, o lume fără sfârşit. Amin.

Când îşi ridică capul apoi, Barnabas o surprinse pe Kalay holbându-se la el cu o privire dezgustată. Libni spuse:

— Daţi-mi voie să torn eu vinul în timp ce voi vă serviţi cu pâine şi brânză.

Zarathan apucă mâncarea cu mâna mai repede decât un şarpe care atacă. Îşi vârâse deja în gură o bucată de brânză înainte ca Libni să apuce să se ridice în picioare, iar cu cealaltă mână apucase o bucată de pâine.

Kalay, uşor plictisită, zise:

— Cred că nu ţi-ai ales bine vocaţia, Zarathan. Trebuia să te faci hoţ de buzunare.

Cu gura plină, acesta bombăni ceva neplăcut care semăna vag cu: „Tu ar trebui să ştii mai bine".

Libni turnă vin în patru căni şi le dădu celorlalţi, apoi se aşeză şi încuviinţă din cap.

— Cred că a încercat să te defăimeze, draga mea.

— O, da, este foarte viteaz din capătul celălalt al mesei. Spre deosebire de mine. Eu nu insult pe nimeni decât atunci când se află destul de aproape de pumnalul meu.

Cuvintele ei îi făcură pe ceilalţi să tacă. Bărbaţii se uitau la ea în timp ce Kalay rupse cu nonşalanţă o bucată de pâine, o mestecă, apoi o înghiţi cu o gură de vin.

— Sper că fratele Barnabas ţi-a spus că suntem urmăriţi de nişte asasini smintiţi, zise ea. Poate ai vrea să scapi de noi cu prima ocazie.

— Da, mi-a spus, încuviinţă Libni. Cine sunt oamenii ăştia? Cu siguranţă, aveţi habar.

Barnabas începu:

— S-ar putea să fie…

Kalay îl întrerupse:

— Nişte cucernici – probabil, au trăit toată viaţa cu genunchii lipiţi se pardoseală –, însă sunt foarte bine pregătiţi într-ale luptei. Se prea poate să fie membri ai unei organizaţii secrete chemaţi să apere misterele credinţei voastre.

Libni întrebă mirat:

— Care organizaţie?

— Bănuiesc că… încercă Barnabas.

Kalay îl întrerupse din nou:

— Eu bănuiesc că este vorba despre Militia Templi. Dar s-ar putea să fie…

— Kalay, n-ai vrea să mă laşi pe mine să răspund întrebărilor lui Libni? o dojeni Barnabas.

— Te rog, frate. Îşi întinse mâna, făcându-i semn să continue. Cu condiţia să nu vorbeşti pe ocolite în încercarea de a proteja frăţia voastră sfântă.

Barnabas oftă enervat.

— Singurul lucru de care suntem siguri este acela că aceştia vin de la Roma cu ordin să ardă toate documentele care au fost de curând declarate ca fiind eretice şi să-i omoare pe toţi cei care le-au citit.

Libni se uită îndelung la cana sa, privind cum lumina lumânărilor se reflecta în lichidul roşu.

— Ciudat.

— Ce anume? Zarathan mai luă o îmbucătură din brânză. Că au venit să ardă documentele? Ori că i-au ucis pe toţi cei care le-au citit?

— Păi, şi una, şi alta. Asta sugerează că ei…

Vocea lui se stinse, iar Barnabas se încruntă.

— Asta sugerează că ei?

— Hm?

Libni se uită la el ca şi când habar nu avea despre ce vorbea.

— Ai spus că faptul că aceştia au ars documentele şi i-au ucis pe toţi cei care le-au citit sugerează ceva… Ce?

O pală de vânt pătrunse în grotă făcând ca lumina lumânărilor să arunce umbre ciudate pe chipul încordat al lui Libni. Cu o voce şoptită, acesta răspunse:

— Ştii că am ucis şi eu un om mai demult?

Atât Kalay, cât şi Zarathan se opriră din mâncat şi îl priviră pe Libni cu ochii căscaţi. Învăţăceii lui devotaţi, Uzziah şi Tiras, încremeniseră din cauza şocului.

— Libni, zise Barnabas cu blândeţe. Expresia chinuită de pe faţa prietenului său îi frângea inima. Am fost acolo. Bineînţeles că ştiu.

Libni îşi umezi buzele.

— Ai fost?

— Da, prietene. Nu-ţi mai aminteşti? Am stat mult timp privind stelele şi vorbind despre mântuire.

Lui Libni îi şiroiau lacrimile pe obraji.

— O, da. Da, acum îmi amintesc. Îi zâmbi cu drag lui Barnabas. Cum aş fi putut să uit? M-ai ajutat în acea noapte îngrozitoare.

Barnabas îşi întinse mâna şi-şi aşeză degetele pe mâneca zdrenţuită a lui Libni.

— Dumnezeu te-a iertat demult, prietene. Nu trebuie să te mai pedepseşti din cauza aceasta. Lasă asta să treacă de la tine.

Ca şi când şi-ar fi revenit dintr-odată, Libni se îndreptă în jilţul lui.

— Din acea zi, am crezut mereu că o crimă înseamnă durere dusă la extrem. Este un act disperat de doliu. Dacă aceştia sunt într-adevăr asasini trimişi de Biserică, atunci care este cauza doliului? De ce pierdere se teme într-atât de mult Biserica noastră, încât este dispusă să apeleze la crimă?

Cu o voce răguşită şi şoptită, Barnabas răspunse:

— Ai auzit despre declaraţia Conciliului de la Niceea?

— Nu prea primim veşti aici. Care declaraţie?

— Libni, un sinod de episcopi s-a întrunit recent la Niceea. Aceştia au interzis evangheliile după Maryam, Philippon şi Toma, precum şi multe alte cărţi, chiar şi *Păstorul lui Hermas.*

— Dar este *ridicol!* izbucni Libni, ridicându-se pe jumătate din jilţ. Apoi, brusc, tăcu, iar peste grotă se aşternu o tăcere mormântală, întreruptă doar de sfârâitul lumânărilor. În timp ce se lăsă din nou în jilţ, el murmură: O, bineînţeles.

Zarathan se uită pe rând la ceilalţi prezenţi în încăpere, înainte să întrebe:

— De ce?

Libni îl privi în ochi pe Barnabas.

— Este vorba despre învierea trupească şi naşterea neprihănită, nu?

Barnabas răspunse:

— Le-au decretat pe amândouă ca fiind adevărate şi, din câte se pare, le consideră a fi cele două doctrine care fundamentează creştinismul.

Libni îşi strânse buzele a furie sau dezgust.

— Adică, ei cred că e nevoie de câteva miracole pentru oamenii de rând, altfel nu vor crede în învăţăturile Domnului nostru?

— Cred că da.

Libni strânse din ochi.

Uzziah şi Tiras păreau uluiţi că doi călugări bătrâni îndrăzneau să rostească astfel de erezii cu voce tare. După cum obişnuiseră să facă şi ei pe vremea când se aflaseră în Caesarea, probabil că Libni spunea Crezul de patru ori pe zi, instruindu-i şi pe fraţii lui să facă la fel. Pe tineri trebuie să-i fi zăpăcit complet această discuţie.

Libni deschise ochii şi privi lung, fără să clipească, masa neagră.

— Au interzis propriile cuvinte ale Domnului nostru. Cu glas încet, el recită: „Adevărul este un devorator de viaţă"[90].

— Se tem de Adevăr mai mult decât de orice. După câteva clipe, Barnabas continuă: Tocmai de aceea vor să distrugă papirusul şi pe toţi cei care l-au citit.

Lumina lumânărilor strălucea în ochii lui Libni atunci când acesta îşi cufundă privirea în cea a lui Barnabas.

— Dacă nebunii ăştia cred că noi înţelegem acest lucru, este limpede că au mai multă încredere în noi decât ar trebui.

---

[90] *Evanghelia după Filip*, 73,22–23.

— Trebuie să ne străduim mai mult. Înainte să fie prea târziu.

Libni luă o înghiţitură zdravănă de vin, aşeză cu zgomot cana pe masă şi întrebă cu o voce disperată:

— Chiar crezi că vor distruge Perla?

— Trebuie s-o facă. Ştii asta la fel de bine ca şi mine.

Kalay se apleca în faţă.

— Vreţi să spuneţi că ştiţi ce este Perla?

Barnabas încremeni, holbându-se la Libni.

Libni îşi plimbă privirea peste tavanul din piatră arcuit şi apoi se uită pe rând la firidele pline din perete, în cele din urmă, mormăi şi se ridică în picioare, zicând:

— Hai să zicem că avem o bănuială plauzibilă.

— O bănuială? Asasinii vă vânează din pricina unei „bănuieli”?

Barnabas îşi trecu o mână prin părul cărunt şi murdar şi oftă.

— Ei nu ştiu că tot ce avem noi este doar o bănuială, Kalay. Sunt sigur că ei cred că noi ştim totul.

Pe un ton nevinovat, Kalay spuse:

— Păi, atunci, de ce nu le spuneţi că nu ştiţi nimic? Poate vor înceta să mai încerce să vă ucidă. V-aţi gândit la asta?

Barnabas îi aruncă o privire enervată.

— Nu vrem ca ei să ştie că suntem la fel de neştiutori ca şi ei. Cu cât avem mai mult timp la dispoziţie, cu atât avem mai multe şanse să descifrăm papirusul.

Ea îşi împreună braţele îmbufnată.

— Voi doi aveţi stofă de episcopi.

Libni se îndreptă către o ascunzătoare, unde se aflau nişte suluri de pergament. Ca şi când ar fi atins un copil gingaş şi îndrăgit, el ridică una dintre ele şi se întoarse la masă.

Îşi aşeză mână pe el ca şi când ar fi vrut să-l protejeze şi zise:

— Există un pasaj despre care am vrut să-ţi scriu.

Barnabas îşi dădu seama din tonul grav din vocea lui că ar putea avea legătură cu papirusul. El făcu uşor semn cu capul spre Tiras şi Uzziah.

— Ce zici?

Libni îşi studie învăţăceii cu ochii umezi.

— Tiras? Ce-ar fi să mergi împreună cu Uzziah şi să aşezaţi pături pentru musafirii noştri. După aceea, vă rog să vă retrageţi în încăperea de lectură şi să studiaţi *Faptele lui Ioan.* Acordaţi mare atenţie pasajelor care descriu patimile Domnului nostru. Le vom discuta mâine.

— Da, *abba* Libni, zise Tiras şi se întoarse către masă. Pacea fie cu voi, fraţi şi soră!

— Pacea fie cu voi, Tiras şi Uzziah, răspunse Barnabas.

Între două îmbucături, Zarathan repetă cuvintele fratelui său. Kalay le făcu şăgalnic cu ochiul.

Amândoi fraţii părură îngroziţi de gestul ei, apoi plecară.

Barnabas şi Libni se întoarseră şi o priviră cu atenţie pe Kalay. Aceasta le înţelese privirea şi îşi ţuguie buzele ca şi când ar fi gustat din ceva acru.

— Ajunge. Oricum n-am vrut să vă aud flecăreala. Mă duc să-l aştept pe fratele Cyrus.

Ea se ridică în picioare şi intră în galeria subterană care dădea spre exterior.

Barnabas se uită la Libni, care adăugă cu blândeţe:

— Cred c-ar fi mai bine să vorbim între patru ochi, numai noi doi.

Zarathan, care avea gura plină de pâine, înghiţi cu greu.

— Dar eu ştiu totul despre papirus! Am ajutat la traducerea unor cuvinte.

Barnabas încuviinţă:

— Da, aşa este, şi ţi-am fost recunoscător; dar Libni şi cu mine avem multe lucruri de discutat. Papirusul este doar unul dintre ele. Poate ar fi mai bine să aştepţi afară cu Kalay. Astfel, după ce se va întoarce Cyrus, îl vei putea aduce în această încăpere şi vom discuta împreună conţinutul papirusului.

— Kalay ar putea face asta la fel de bine ca şi mine.

Zarathan îşi împinse furios jilţul, înşfacă o altă bucată de pâine şi ieşi valvârtej din încăpere.

Libni îl urmări pe tânăr cu o privire îngăduitoare.

— Mândria este cel mai mare duşman al lui.

— Asta i-am spus şi eu deseori.

— De când este călugăr?

— De trei luni.

Barnabas îşi ridică gânditor cana şi luă o înghiţitură de vin. Simţea ochii lui Libni aţintiţi asupra lui, îngreunaţi de povara următoarelor cuvinte.

Libni aşteptă ca vocile din camera periferică să se stingă înainte să întrebe în şoaptă:

— Câţi au mai rămas din Occultum Lapidem?

— Noi doi şi mă rog ca Symeon să fie încă în viaţă, în Apollonia.

Libni mângâie pergamentul care se afla pe masă.

— Barnabas, cred că am aflat răspunsul din *Evanghelia lui Nikodemos.*

— Nikodemos? Dar am citit-o de o mie de ori. Unde? Care verset?

— Povestea lui Yosef Haramati. El preferă să folosească numele evreiesc al bărbatului decât pe cel grecesc, Ioses din Arimathaia. Îţi aduci aminte? După ce acesta a aşezat trupul Domnului nostru în mormântul din grădină, Annas şi Kaiaphas s-au înfuriat. Au ordonat să fie arestat. În timp ce îi hotărau soarta, l-au închis pe Yosef vreme de o săptămână într-o încăpere fără ferestre.

— O încăpere cu o singură uşă, a cărei cheie o avea doar Kaiaphas.[91]

— Întocmai, răspunse Libni, a cărui voce se transformă într-un şuierat.

Preţ de câteva clipe, Barnabas putu auzi marea. Valurile se izbeau de mal, iar el se întrebă dacă nu se iscase o furtună.

— Ce altceva, Libni?

[91] *Evanghelia după Nicodim*, capitolele XII-XIII.

— Când Kaiaphas a descuiat uşa în prima zi a săptămânii, încăperea era goală. Yosef dispăruse.

— Da, da. Ştiu toate astea. Ce legătură are povestea asta cu…

— Nu înţelegi? Preoţii au plecat în căutarea lui Yosef după ce Phinees, Adas şi Angaeus s-au întors din Galilaian la Ierusalim şi le-au spus marilor preoţi: „I-am văzut pe Yeshua şi pe ucenicii lui în munţii Mamlieh”.

Ei au crezut că era în viaţă! Ei au spus: „Daţi-ni-l pe Yosef Haramati, iar el vi-l va da pe Yeshua”. Ei au crezut cu adevărat că Yosef Haramati ştia unde se afla Domnul nostru şi că îl va trăda. Dar au găsit închisoarea lui Yosef goală!

Chipul lui Libni se însufleţi. Spunea povestea de parcă totul s-ar fi petrecut doar cu câteva zile în urmă, nu acum câteva secole.

Răbdător, Barnabas întrebă:

— Şi ce legătură are asta cu papirusul?

Libni se aplecă în faţă până când nasul lui ajunse la doar o câtime de faţa lui Barnabas. Cu o şoaptă tânguitoare, el răspunse:

— Yosef a fost toată săptămâna aceea un fugar, el…

— Libni, am citit *Evanghelia lui Nikodemos.* Papias descrie aceeaşi poveste, cu mici modificări, în cartea sa *Expunerea profeţiilor Domnului.* Ce legătură are cu papirusul?

— O, Barnabas, zise el amuzat şi vesel. Vei fi atât de surprins când îţi voi spune…

În încăperea alăturată răsunară voci, apoi zgomot de paşi în galeria subterană. Kalay intră în încăpere ferindu-şi capul, urmată de Zarathan şi de Cyrus.

Vântul trebuie să se fi înteţit, deoarece părul negru şi inelat al lui Cyrus fusese suflat de pe faţa lui bărboasă, făcând ca nasul lui drept să pară mai lung, iar ochii să semene mai degrabă cu nişte smaralde dure şi strălucitoare.

— Cyrus, făcu Barnabas prezentările, aceste este prietenul meu, Libni. Este un mare învăţat al textelor vechi.

Cyrus înconjură masa şi făcu o plecăciune în faţa lui Libni. Sutana lui cândva albă atârna de trupul lui ruptă şi pătată de noroi, sânge închegat şi funingine.

— Frate, îţi mulţumesc pentru că ne-ai adăpostit în noaptea asta. Îţi făgăduiesc că vom pleca înainte de ivirea zorilor.

Libni îşi aşeză uşor mâna pe capul plecat al lui Cyrus.

— Trebuie să te odihneşti şi să mănânci ca să-ţi recapeţi forţele pentru călătoria lungă care te aşteaptă. Te rog, dă-mi voie să-ţi tom nişte vin.

Cyrus îi aruncă o privire lui Barnabas ca şi când ar fi căutat o lămurire la comentariul referitor la „călătorie lungă”.

Barnabas se mulţumi să spună:

— Ia loc, Cyrus. Îţi voi explica în curând. Ce-ai descoperit afară?

Cyrus se aşeză într-un jilţ şi se întinse să ia pâine. După ce rupse o bucată, el zise:

— Am cercetat zona. Cu toate că n-am zărit pe nimeni, sunt urme peste tot. Nu mi-am dat seama ce sunt, aşadar, habar n-am dacă suntem sau nu în siguranţă.

Libni vărsă nişte vin pe masă, lângă cana lui Cyrus şi, în timp ce îl ştergea cu mâneca, zise:

— Fireşte că sunt urme peste tot. Plaja este un loc extrem de aglomerat. Pescari, comercianţi, negustori, chiar şi caravane întregi merg şi vin de-a lungul ei.

Libni termină de umplut fiecare cană de pe masă, inclusiv pe a lui, apoi se aşeză în jilţul lui. Când se uită din nou la Barnabas, în ochii lui cenuşii se zărea o licărire ciudată.

Exasperat, Barnabas exclamă:

— Libni, dă-mi repede un indiciu. Apoi vom discuta şi cu ceilalţi.

Libni se lăsă pe spătarul jilţului.

— Ştii ce înseamnă *mahanayim?*

Fiecare privire fu aţintită asupra lui Libni. Enervat de acest joc, Barnabas spuse:

— Există multe posibilităţi. Ce crezi că înseamnă?

Libni îi zâmbi cu afecţiune lui Barnabas, care încercă să-şi înăbuşe frustrarea.

— Cred că înseamnă „două tabere"?

— Două tabere?

— Da. E atât de simplu, nu-i aşa? E greu de crezut că nu ne-am dat seama de asta în toţi aceşti ani.

Preţ de câteva clipe, nimeni din încăpere nu păru să înţeleagă, apoi Kalay zise cu răsuflarea întretăiată:

— Sfântă Fecioară! Iar „Mehebel" înseamnă „de pe coastă"!

Barnabas simţi cum căldura îi inundă venele.

— Două tabere de pe coastă. Mâna îi tremură când o întinse şi şi-o aşeză pe încheietura mâinii lui Libni: Dumnezeul mare, atunci *este* o hartă!

DOUĂZECI ŞI NOUĂ

Kalay şedea în jilţ cu genunchii la piept, sorbind din vin în timp ce îi privea pe cei doi bătrâni, care stăteau aplecaţi deasupra hărţilor învechite întinse pe masă. Deoarece erau fragile, îngălbenite şi pătate ici-colo cu ceară de la lumânări, Libni nu dădu voie nimănui să atingă hărţile, doar lui Barnabas. Ceilalţi patru bărbaţi rămaseră în spate, privind de la câţiva paşi distanţă cum cei doi bătrâni încercau să descifreze simbolurile arhaice, aproape şterse.

— Asta-i problema, murmură Libni, încruntându-se. Nu ştim de unde să pornim. Pe vremea Domnului nostru, existau opt mari oraşe de-a lungul coastei. Oare la care se referă papirusul?

Lumina lumânărilor se aşternu ca o răşină de culoarea chihlimbarului pe suprafaţa mesei. Pe marginile hărţilor jucau dungi strălucitoare.

— Dacă punctul de plecare este un oraş, interveni Cyrus, venind în spatele lui Libni şi al lui Barnabas şi ţinându-şi braţele încrucişate peste pieptu-i lat. Ar putea fi un golf, o stâncă, o ruină, orice. N-avem de unde şti.

Barnabas îşi aşeză mâna pe unul dintre colţurile îndoite ale hărţii, întinzându-l cu grijă ca să poată citi.

— Dacă avem dreptate că acela care a scris acest papirus este Ioses din Arimathaia, atunci poate ar trebui să cercetăm aşezările din jurul Ierusalimului.

— De ce? întrebă cu scepticism Cyrus.

— Fără niciun motiv anume, doar că acolo a trăit şi ne oferă un punct de plecare.
Libni îşi mişcă degetul în aer deasupra pergamentului.
— În acest caz, opţiunile ar fi Apollonia, Ioppe şi Ashkelon. Alege unul.
Barnabas îşi flutură o mână nesigur.
— Cel din mijloc.
— Ioppe, sau se pronunţă *Yapo?*
— Ioppe.
Amândoi se aplecară deasupra mesei, privind cu atenţie harta ca doi vulturi care aşteaptă să moară prada.
Kalay oftă. Cu toate că străbătuse în lung şi-n lat Palestina şi Egiptul, nu îşi aducea aminte să fi văzut un loc mai anost ca acea reţea de grote pe care Libni şi învăţăceii lui o numeau casă. Încăperile erau practic goale, cu excepţia unui pled împăturit într-un colţ, unde dormea cineva, sau a unui covoraş pentru rugăciuni şi a unei lumânări aşezate jos pe pământ. Şi în alte regiuni oamenii locuiau în grote, dar încăperile erau însufleţite. Pereţii erau pictaţi sau erau acoperiţi de obiecte colorate sau materiale strălucitoare, mărgele sau pietre şlefuite. Cu excepţia bibliotecii unde se afla ea, locul acela era sărăcăcios, iar pereţii găunoşi şi neteziţi de vânt şi apă. Nu prea exista cine ştie ce ca să rupă monotonia. Din fericire, vinul era gustos. Mai luă o înghiţitură.
Clinchetul slab al sabiei lui Cyrus rupse tăcerea când acesta îşi schimbă poziţia şi îşi rezemă o mână de mâner.
— Câte stadii sunt de la Ioppe la Ierusalim?
Libni îşi mângâie barba.
— Vreo 350 sau, poate, mai mult. De ce?
— Pentru că asta înseamnă că Ierusalimul se află „la două tabere de coastă".
— Nu şi dacă mergi pe jos, sunt aproape trei tabere.
Cyrus îşi ridică bărbia, iar Kalay îi putu citi gândurile în ochii lui de smarald.
— Dacă Ioses din Arimathaia a scris papirusul, trebuie să ţinem cont că a fost un conducător puternic şi renumit al

Templului. Trebuie să fi avut prieteni peste tot în Palestina, oameni care l-ar fi ajutat. Bănuiesc că a fost călare.

Libni şi Barnabas schimbară o privire, ca şi când ar fi vrut să-şi ghicească unul altuia gândurile. În cele din urmă, Barnabas spuse:

— Să zicem că are dreptate.

— Da. Asta înseamnă că Ierusalimul se află la „două tabere de coastă”?

— Ne învârtim în jurul cozii. De acolo am plecat. Barnabas făcu o grimasă. Dacă Ioppe a fost punctul de plecare, este mai mult ca sigur că Muntele Gerizim este locul care se află la „două tabere de coastă”.

Kalay îşi cuprinse genunchii cu braţele şi spuse:

— Ei bine, dacă astea-s opţiunile, atunci sunt de acord cu Cyrus.

Zarathan o privi încruntat de parcă ar fi fost furios că ea a îndrăznit să vorbească. Îşi plimbă privirea de la un bărbat la altul, aşteptând ca unul dintre ei să o dojenească.

— Continuă, zise Libni. De ce?

— Deoarece următorul cuvânt este *mahray.* Campionul lui David se trăgea din regiunea deluroasă a Iudeii, la sud-vest de Bet Lehem, care este aproape de Ierusalim.

Libni îşi ridică sprâncenele cărunte şi stufoase în semn de admiraţie.

— Ce părere ai de *manahat?*

Ea îşi îndreptă umerii şi-şi lăsă picioarele goale pe pământul rece.

— Ei bine, dacă e să mă iau după voi şi să traduc cuvânt cu cuvânt, aş zice că înseamnă „loc de odihnă”.

Libni zâmbi larg.

— Atunci înseamnă că ştii ce înseamnă *magdi…*

Zarathan zise triumfător:

— Magdiel a fost un conducător din Edom.

Era evident mândru de el că îşi adusese aminte. Afişă un zâmbet arogant. Libni zise:

— Aşa este, dar nu în acest caz.

Zâmbetul dispăru de pe buzele lui Zarathan.

— Ce vrei să spui? Am convenit cu toţii că a fost un conducător din Edom!

Libni îşi aţinti privirea îngăduitoare asupra lui Kalay.

— Tu ştii, draga mea?

— Ştiu că traducerea cuvântului este „darul lui Dumnezeu” ori „dar de la Dumnezeu”.

Cyrus făcu ochii mari. Îşi sprijini mâna de masă şi murmură:

— Două tabere de la coastă… campionul lui David… loc de odihnă?… darul lui Dumnezeu?

Barnabas simţi cum i se înmoaie genunchii. Se lăsă uşor într-un jilţ şi spuse:

— Darul lui Dumnezeu, Dumnezeu.

— Ce vrea să însemne? Zarathan îşi ţuguie buzele. Sunt nişte aiureli.

Vântul suflă în încăpere, fluturând hărţile de pe masă. Libni îşi aşeză cu grijă mâinile pe colţurile acestora.

Neluându-l în seamă pe Zarathan, Kalay zise:

— După asta, avem o problemă.

— Deoarece *selah* întrerupe tiparul, zise Zarathan puţin cam tare şi îşi ridică mândra bărbia acoperită cu firicele blonde de barbă.

Kalay era de-a dreptul uluită că el chiar *fusese* atent. Crezuse că el avea în cap numai imagini obscene.

— Da, aşa este, încuviinţă Libni şi îşi încreţi fruntea. Este limpede că v-aţi gândit cu toţii la asta. La ce concluzie aţi ajuns în legătură cu *selah?*

Barnabas îşi propti coatele de masă şi răspunse:

— Am crezut că s-ar putea să se refere la oraşul în stâncă din Edom ori poate la un loc din Moab.

— Dar primul sens al cuvântului este „piatră”, ţinu să sublinieze Kalay.

Bărbaţii se foiră, aşteptând să spună ceva cineva.

— Darul lui Dumnezeu, Dumnezeu, stâncă? întrebă pe un ton iritat Zarathan. E ridicol.

— Poate nu. Când Cyrus începu să se plimbe din nou, lumina tremurătoare a lumânărilor se reflectă ca un foc în

tăişul sabiei sale. Este posibil ca *Selah* să fie o trimitere ascunsă către Sfântul Petros? Şi numele lui înseamnă tot „piatră”.

— Da, iar în ebraică „piatră” este *kepha,* zise Kalay.

Libni îşi uni degetele şi îşi sprijini bărbia în ele.

— La asta nu m-am gândit, recunoscu el. Este exact trucul pe care l-ar folosi Ioses din Arimathaia ca să îl zăpăcească pe cititorul neavizat. Tu ce părere ai, Barnabas?

Barnabas îşi trecu o mână prin părul cărunt. În acea lumină difuză ochii lui adânciţi păreau de gheaţă.

— Se poate, dar… ceva nu se potriveşte.

— Prea bine, zise Libni, luând carafa şi turnându-şi vin în cană. Să trecem mai departe la *massa, massa.* Cyrus? Ce crezi?

— Am crezut că se face referire la fiul lui Ishmael care este pomenit în *Cartea Facerii.*

Fără să fie întrebată, Kalay îşi dădu cu părerea:

— Sunt aproape convinsă că este din *massa umeriba,* care înseamnă literalmente „dovadă şi vrajbă” ori poate „încercare şi întrecere”.

Barnabas spuse:

— S-ar putea la fel de bine să se refere la „oracolul” predat Regelui Lemuel. Problema este că papirusul nu este scris în ebraică, ci în latină, cu intenţia vădită de a-l induce în eroare pe cititor, căci, fără literele ebraice, habar nu avem cum s-ar traduce fiecare cuvânt.

— Hm, da. Ai dreptate, zise Libni. *Massa* după cum apare în latină s-ar putea să fie transpunerea exactă din ebraică. Doar că în ebraică se prea poate ca acest cuvânt să se fi pronunţat *massha* sau *massah,* fiecare având un înţeles diferit. Dacă nu avem contextul în care sunt folosite aceste cuvinte, nu putem pretinde că am cunoaşte înţelesul lor exact.

Deoarece Kalay nu învăţase să citească, aceste uşoare diferenţe nu avură nicio semnificaţie pentru ea, însă Zarathan rămase mut de uimire.

Sprâncenele lui blonde se arcuiră.

— Două tabere de la coastă, campionul lui David, loc de odihnă, darul lui Dumnezeu, Dumnezeu, piatră, dovadă, dovadă? N-are nicio noimă.

— Poate dacă vom găsi înţelesul cuvântului *selah,* totul va deveni mai limpede, zise Barnabas oftând.

Pardoseala din piatră era rece. Kalay îşi ridică din nou picioarele pe scaun şi îşi rezemă cana cu vin pe genunchi, gândindu-se la semnificaţia cuvântului *selah.* Era un oraş-fortăreaţă din Edom, cucerit de către Amaziah, regele Iudeii. Oare putea fi o trimitere la o fortăreaţă din piatră? Dacă papirusul era, într-adevăr, o hartă cifrată, atunci era foarte important să descopere fortăreaţa.

Îşi sprijini capul de spătarul jilţului şi îşi plimbă privirea peste tavanul arcuit, luminat de flacăra lumânărilor. Bărbaţii îşi coborâseră vocile şi începură să vorbească în şoaptă.

Poate Zarathan avea dreptate. Nu avea nicio noimă. Luă carafa şi îşi umplu cana cu vin. O căldură plăcută îi învălui trupul, făcând ca totul să i se pară mai puţin periculos decât era de fapt. Se bucură de acea clipă de răgaz.

Zarathan comentă pe un ton dezgustat:

— În curând vei vorbi ca un om beat. Ce-o să facem cu tine atunci?

Ea imită un beţiv:

— Nu gred că vreau să răspund la întreparea asta. S-ar putea să-ţi dau idei şi ai deja destule în căpşorul ăla al teu.

El se înroşi la faţă. Strânse din dinţi şi îi aruncă o privire înfuriată. Ca şi când ea s-ar fi supărat, el anunţă:

— Plec. Unde voi dormi?

Libni îşi ridică privirea.

— Tiras şi Uzziah au pus nişte pături pentru voi în prima grotă. Vor face de strajă în noaptea asta astfel încât să puteţi dormi fără griji. Vă rog, încercaţi să vă odihniţi.

Cyrus răspunse:

— Ne va prinde bine. Mulţumesc, frate.

Zarathan ieşi îmbufnat din încăpere, iar Libni şi Barnabas se întoarseră la hartă. Vorbeau în şoaptă şi urmăreau cu degetul diferite linii răsucite, concentraţi la conversaţia lor.

Cyrus îi făcu semn lui Kalay ca să-i atragă atenţia, apoi arătă cu capul spre galeria subterană, rugând-o în tăcere să îl urmeze afară.

Kalay se ridică în picioare şi îl urmă.

În încăperea de la intrare dădură peste Zarathan, care era înfăşurat în pătură. În spate, se mai aflau alte trei pături adunate. Când trecură pe lângă el, Zarathan se întoarse pe partea cealaltă, arătându-le spatele, înainte ca ei să iasă afară.

Ceaţa ieşea din mare, ca o stafie albă sub clarul de lună. Cyrus o luă către stânci, într-un loc mai izolat, ca să nu poată fi auziţi.

Ea merse în spatele lui, întrebându-se de ce simţise nevoia să iasă din grotă ca să vorbească cu ea.

În cele din urmă, el se opri în umbra rece şi se rezemă cu spatele de stâncă. Ceaţa îl învălui.

— Ce părere ai despre Libni?

Kalay ridică din umeri.

— E un individ cam ciudat. Am fost nesigură la început, dar îmi place de el.

— Şi despre cei doi învăţăcei ai lui?

— Sunt nişte băieţi, Cyrus. Nu reprezintă niciun pericol pentru noi.

Cuvintele ei se pierdură în ceaţă. Părul şi barba lui neagră fuseseră deja acoperite de o strălucire lăptoasă.

— Îl crezi pe Libni?

Cyrus îşi lăsă capul într-o parte.

— Dacă te referi la faptul că papirusul ar trebui tradus cuvânt cu cuvânt, mie mi se pare că are mai multă logică decât oricare altă variantă pe care am încercat-o.

— Dar Zarathan are dreptate, nu sunt decât nişte aiureli.

— Sunt nişte aiureli până nu le înţelegi, Cyrus!

Ea îşi ridică privirea către stâncile cu formă ciudată care se ridicau din valuri. Lumina lunii îşi făcea loc printre ele,

conferind apei înspumate o nuanţă argintie şi proiectând umbrele negre ale stâncilor pe nisip. Când ceaţa începu să înainteze plutind peste întuneric înspre ei, Kalay simţi imboldul să încerce să invoce şoaptele vântului şi ale mării, aşa cum fusese învăţată să facă în vechea religie ocultă a cărei adeptă era. Se temu însă că s-ar putea să zdruncine sufletul creştin al lui Cyrus.

— Ce este „darul lui Dumnezeu"? Ai vreo idee? întrebă el.

— Viaţa. Cel puţin aşa aş răspunde eu la această întrebare. Tu cum ai răspunde?

El ridică pe jumătate din umeri şi scutură din cap, însă ea văzu expresia ciudată şi sumbră de pe chipul lui frumos.

— Ce s-a întâmplat, Cyrus?

El îşi întoarse privirea spre ea, însă tăcu preţ de câteva clipe înainte să răspundă:

— Cred că este vorba despre Perlă.

— Care este… aceea?

În lungul moment de tăcere ce se aşternu, Kalay îl auzi pe unul dintre caii lor fornăind uşor, apoi scrâşnetul slab al nisipului sub copite în timp ce animalele înaintau de-a lungul plajei, rupând orice plantă comestibilă ce le ieşea în cale. Ea nu îşi luă privirea de la Cyrus. Ridurile din colţul ochilor lui se accentuară. În cele din urmă, el răspunse:

— Ne-ai auzit vorbind despre cartea lui Papias?

— *Expunerea profeţiilor Domnului?* Da, ce-i cu ea?

El îşi îndreptă privirea către ţărm şi spuse:

— Fragmentul pe care l-am citi eu zicea ceva de genul: „Fiul lui Panthera îşi va îmbrăca veşmântul de glorie şi îl va chema pe demonul fără cap de care ascultă vânturile atunci când vine vorba despre Perlă".

— Interesant. Sau derutant.

— Da, zise el încet, şi asta s-ar putea să fie din cauza mea, deoarece nu prea mă pricep în ebraică. A trebuit să ghicesc multe cuvinte.

Supărat parcă pe el însuşi, Cyrus înlătură cu mâna nisipul de pe mâneca sa. Se adăpostiseră la umbra unei grămezi

de bolovani care se prăvăliseră şi care despicaseră stâncile cu mult timp în urmă. Ici-colo se înălţau copăcei bătuţi de vânturi. Pe măsură ce ceaţa înainta, crengile fremătau şi împrăştiau picături de apă pe stânci. Zgomotul făcut de valuri şi picăturile de apă care cădeau din copaci i se păreau lui Kalay o mângâiere după multele zile petrecute în deşert.

Ea îşi lipi umărul de stâncă şi se întoarse cu faţa spre Cyrus. Ochii lui nu erau îndreptaţi către ea, ci spre ceaţa pe care o privea cu atenţie, ca şi când ar fi încercat să afle destinele lor cumplite din fuioarele ei care îşi schimbau mereu forma.

Ea întrebă:

— Şi dacă harta nu duce nicăieri, iar noi alergăm după himere.

— Eu cred în himere. Tu, nu?

Ea se cuprinse cu braţele ca să se apere de frig.

— Nu.

— Nu? Pe bune? El păru de-a dreptul surprins. Dar în îngeri şi demoni?

— Ah. Ea îşi flutură un deget prin faţa lui. Da, cred în demoni. I-am văzut plimbându-se pe străzi, i-am privit în ochi şi am văzut răul uitându-se la mine. Crede-mă, lumea e plină de demoni. Îţi mai aduce aminte de Loukas?

El făcu o pauză.

— Dar nu şi în îngeri?

— N-am văzut niciodată unul. Pur şi simplu. Când voi întâlni unul, am să mă mai gândesc.

Pe un ton serios şi smerit, Cyrus zise:

— Există, Kalay, crede-mă. M-au salvat de multe ori pe câmpul de bătălie.

— Am văzut cum te lupţi, Cyrus. Eu cred că cel care ţi-a salvat viaţa eşti chiar tu. Mânuieşti cu pricepere sabia şi pumnalul. Şi nu numai asta, dar eşti şi inteligent. Probabil, chiar tu ţi-ai făcut norocul cu mâna ta. Ea ridică din umeri. Dar dacă vrei să crezi că îngerii ţi-au şoptit la ureche, e treaba ta.

Cyrus zâmbi. Îi văzu dinţii strălucind în bătaia lunii.

— Se prea poate ca asta să fie puterea unui înger păzitor. Nu există dovada faptelor sale, ceea ce înseamnă că oamenii trebuie să aibă credinţă.

— Credinţa că cineva veghează asupra lor? Ea îşi strânse neîncrezătoare buzele. Mie mi se pare o risipă de energie.

— Dar tu ai credinţă, sublinie el. Mi-ai spus că te închini unei zeiţe. Sunt sigur că acest lucru cere la fel de multă credinţă ca şi a crede în îngeri.

Ea se îndepărtă de stâncă, îşi îndreptă umerii şi îşi plimbă privirea peste bolovanii întunecaţi. Ceaţa devenise mai deasă, ascunzând copacii noduroşi, iar ea avu ciudatul sentiment că nimic nu era aşa cum părea a fi. Încercă să înlăture acea premoniţie.

— Zeiţa nu ne cere atât de mult în schimb ca şi îngerii voştri, răspunse ea. Zeiţa mea se mulţumeşte cu o rugăciune spusă din când în când, poate cu o ofrandă adusă în zilele de sărbătoare. Nu îţi cere să fii celibatar sau sărac, sau alte lucruri neobişnuite pe care vi le cere Dumnezeul vostru. Drept urmare, este mult mai uşor să îi fii credincios zeiţei.

El spuse în şoaptă, pe un ton conspirativ:

— Cred că eşti cea mai devotată persoană pe care o cunosc. Doar că nu-ţi place să arăţi.

— De ce crezi asta?

— Pentru că ţi-e teamă că te va face să pari slabă. El inspiră adânc, apoi expiră aerul prelung, zicând: Iar slăbiciunea este un lucru pe care tu nu ţi-l permiţi.

Kalay se uită gânditoare la el preţ de câteva clipe, urmărind cu privirea cum lumina lunii se juca pe buzele lui şi îi strălucea în ochi, surprinsă că o înţelegea atât de bine.

— Cred că nici tu. Deşi bănuiesc că tu crezi că Domnul tău ar prefera acest lucru.

El îşi mişcă spatele pe stânca udă, iar sutana se frecă de piatră.

— Nu trece nici măcar o noapte fără ca eu să nu am sentimentul că El mă caută în visele mele, îndemnându-mă să las deoparte sabia şi să iau în mână crucea Lui.

— Chiar eşti atât de credincios, Cyrus? Ştiu că eşti călugăr, dar nu pari a fi la fel de laş ca şi ei. Cel puţin nu am observat asta.

— Nu? Pe buzele lui apăru un zâmbet în care se citea dezgustul de sine însuşi. Mă tem că ceea ce tu vezi ca fiind acte de vitejie pentru mine sunt acte de laşitate.

— Zău? Sunt surprinsă.

El îşi coborî privirea, ca şi când n-ar fi vrut să se uite în ochii ei când spuse:

— Domnul meu m-a învăţat „să întorc şi celălalt obraz”, să caut pacea şi să-mi iubesc aproapele. Cred din toată inima în aceste învăţături. În vocea lui răzbătea durerea. Dar nu am curajul să le urmez când oamenii la care ţin au fost ucişi, iar alţii sunt în pericol. Dar ar trebui, Kalay, ar trebui să am acest curaj.

Ea deschise gura să spună ceva necuviincios, dar expresia chinuită de pe faţa lui o opri. El îşi ridică ochii şi o privea ca şi când ar fi aşteptat o încurajare din partea ei. Poate voia să audă doar nişte cuvinte frumoase? Să-i spună că avea încredere în el şi că îi era recunoscătoare pentru că făcuse tot posibilul să îi protejeze?

Kalay preferă să răspundă:

— Vezi, asta-i problema cu Dumnezeul tău. Îi obligă mereu pe oameni să renunţe la tot ceea ce ştiu, la tot ceea ce sunt, şi pentru ce? Pentru nimic.

El se încordă când auzi tonul ei dur.

— Eu n-aş numi mântuirea „nimic”. Aş prefera să fiu mântuit decât osândit de-a pururi.

— De asta te temi? De osândă? Atunci, încetează. Tradiţia ta te învaţă că, indiferent ce-ai face, Dumnezeul tău te va ierta, nu?

— Nu, există anumite păcate pe care Dumnezeu nu le poate ierta, dar…

— Mă gândesc că n-ai de gând să comiţi un astfel de păcat, nu?

El o privi bănuitor.

— Nu.

— Atunci, de ce îţi faci griji? Când totul va lua sfârşit, Dumnezeul tău îţi va ierta rătăcirile şi vei putea urma în continuare învăţăturile Lui ca şi când nimic nu s-ar fi întâmplat.

El îi aruncă o privire.

— Ai un mod tare sucit de a vedea lucrurile.

Ea zâmbi larg.

— Pare a fi un compliment nesincer. Încerci să fii romantic?

El deschise gura, dar nu păru să găsească răspunsul corect.

— În regulă, zise ea, luându-l de braţ. Şi-acum că ai rămas fără cuvinte, hai să discutăm chestiuni mai importante.

— Ce ar putea fi mai important decât mântuirea sufletului meu nemuritor?

Ea îl conduse spre plajă.

— I-ai spus lui Libni că vom pleca înainte de ivirea zorilor. Încotro ne îndreptăm?

— N-am nici cea mai vagă idee. Bănuiesc că Libni şi Barnabas vor stabili un traseu împreună în noaptea asta.

— Dar n-avem decât două opţiuni, nu? Muntele Gerizim sau Ierusalim.

— Ierusalim, zise el încet, ca şi când i-ar fi fost greu să rostească acest nume. E ciudat să-i spun aşa. Vreme de două sute de ani oraşul a purtat numele pe care împăratul Hadrian i l-a dat în anul 130: Aelia Capitolina. Toată viaţa i-am spus aşa.

— Ei bine, împăratul Constantin i-a redat numele anterior. S-ar putea să fie singurul lucru bun pe care l-a făcut în întreaga lui domnie. Cu toate acestea, evreilor le este interzis în continuare să intre în oraş, cu excepţia celei de-a noua zile din luna evreiască Av.

— Ziua de nouă Av? De ce?

Ea trase adânc aer în piept, uluită de ignoranţa lui.

— Se aniversează distrugerea Templului în anul 70. Evreilor le este permis să se întoarcă şi să jelească ceea ce au pierdut şi sunt chinuiţi de creştinii care se plimbă printre îndoliaţi ocărându-i pentru că nu contenesc cu plânsul şi că îl aşteaptă în continuare pe Mesia. Ei strigă că el a venit deja... că toate profeţiile s-au îndeplinit şi că evreii sunt prea încăpăţânaţi să accepte acest lucru.[92]

Pe chipul lui Cyrus se putu citi încordarea când auzi tonul furios din vocea ei.

— Ai vizitat Ierusalimul în ziua de nouă Av?

— Bunica mea m-a dus la festivitatea de comemorare când aveam cinci ani. Nu voi uita niciodată cum m-am simţit. Părinţii mei au fost creştini, dar nu-ţi pot spune cât de mult i-am urât pe creştini în ziua aceea.

Cyrus zise pe un ton blând:

---

[92] În vreme ce evreilor le era interzis să se întoarcă la Ierusalim după asediul din anul 70, creştinii aveau voie. La început, creştinii au fost expulzaţi împreună cu evreii, dar li s-a dat voie să revină câţiva ani mai târziu, deoarece aceştia au declarat că nu făceau parte din comunitatea evreiască şi susţineau că, prin distrugerea Templului, se îndepliniseră profeţiile lui Isus. Li s-a permis să se restabilească în acea zonă a oraşului unde se afla Muntele Sion. Pentru mai multe detalii, consultaţi cartea lui Meir Ben-Dov: *Historical Atlas of Jerusalem,* pp. 142–152 şi menţiunea despre Templul din Ierusalim din *Anchor Bible Dictionary.*
Evreii au primit, în cele din urmă, permisiunea să se întoarcă în Ierusalim în anul 362. Noul împărat, care avea să devină cunoscut sub numele de Iulian Apostatul, i-a primit cu braţele deschise pe evrei în Ierusalim. Îi ura pe creştini. Imediat după ce a decretat sfârşitul imperiului creştin, el a ordonat ca Templul evreiesc să fie reconstruit în Ierusalim. Să aşeze „piatră pe piatră” a însemnat – în mintea lui Iulian – înfrângerea falsului Mesia. Acesta a domnit timp de doi ani şi a murit în timpul unei invazii eşuate asupra Persiei. Pentru creştini a avut un caracter profetic faptul că, în timp ce evreii săpau noua fundaţie pentru Templu, aceştia au dat de resurse de gaz care au declanşat explozii. Aceasta a fost ultima tentativă de a reconstrui Templul. Bineînţeles, creştinii au fost convinşi că aceasta a fost intervenţia lui Dumnezeu. (Vezi mai multe detalii în Carroll, pp. 205–207.)

— Îmi pare rău.

Ca majoritatea creştinilor evlavioşi, Cyrus credea că Iesous era Mesia şi că distrugerea Templului era o dovadă incontestabilă că profeţiile lui Iesous se adeveriseră. Era îndeajuns ca să o facă să se simtă rău.

Ea trase aer în piept şi răsuflă repede:

— Dacă mergem acolo, vom intra în gura lupului, nu-i aşa?

— Aproape sigur. Episcopul Macatios al Ierusalimului este un aliat apropiat al episcopului Silvester.

— Unealta împăratului Constantin? îşi aduse ea aminte. Crezi că el i-a trimis pe sicari?

— Cred că este posibil.

— Atunci, cred c-ar fi mai bine să mă obişnuiesc cu teama care mă macină de câteva zile încoace.

Când ea îi dădu drumul la braţ şi începu să se plimbe pe plajă, el zise:

— Kalay?

Chiar dacă rostise cuvântul încet, vocea lui guturală fu purtată de vânt. Când se întoarse, ea observă privirea îndurerată din ochii lui.

— În ciuda convingerilor mele, voi face tot ce îmi va sta în putinţă să nu păţim nimic rău.

Îşi ţinea pumnii strânşi pe lângă corp, de parcă ar fi vrut să-şi înăbuşe dorinţa de a o atinge.

— Nu m-am îndoit niciodată de asta, Cyrus!

— Ştiu că tu crezi că eu...

Cyrus tăcu brusc şi îşi fixă privirea în nisipul de la picioarele lor.

Îşi înclină capul, ca şi când ar fi ciulit urechile.

După câteva clipe în care îşi ţinu respiraţia, ea zise:

— Ce este?

El arătă cu mâna. Briza neîntreruptă a mării aproape că le şterse, dar punctele negre care se zăreau pe nisip nu puteau fi altceva decât urme.

Ea îngenunche să le analizeze, încercând să îşi dea seama dacă fuseseră făcute de oameni sau de animale.

— Sunt aproape şterse, Cyrus.

Ea începu să meargă de-a lungul lor, dar el se întinse şi o luă de mână fără să se mai gândească la faptul că reprezenta un gest intim. Ea tresări la atingerea lui, ca şi când inima o avertiza să fugă.

— Nu merge mai departe! îi ordonă el.

Căldura atingerii lui pe degetele ei reci o făcu să tremure.

— De ce?

— Sunt urme de copite.

— Şi? Libni ţi-a spus că plaja aceasta este foarte circulată. Pescari, comercianţi, negustori, chiar caravane întregi merg şi vin de-a lungul ei.

— A fost un singur călăreţ care a călărit foarte aproape de apă, cât a putut el de aproape.

— O iscoadă care a sperat ca urmele lăsate de ea să fie şterse repede de apă?

— Poate.

Privind de-a lungul nisipului, Kalay observă cum urmele se continuau de-a lungul apei, cotind după o fâşie îngustă de pământ şi dispărând în întuneric.

— Crezi că este unul dintre urmăritorii noştri? întrebă ea.

Cyrus îşi aşeză mâna pe mânerul sabiei prinse la cingătoare şi îşi strânse degetele în jurul lui, ca şi când ar fi fost gata să o scoată din teacă şi să lupte împotriva unor creaturi nevăzute.

— Întotdeauna mă gândesc la ce e mai rău. Voi fi plăcut surprins dacă nu se va întâmpla nimic.

— Tu şi cu mine am învăţat aceleaşi lecţii.

El se întoarse să cerceteze cu privirea brâul alb şi înspumat al valurilor.

— Jur că…

Tăcu şi îşi încleşta fălcile.

În cuvintele lui se simţi o sugestie ciudată. Ea îşi întinse mâna şi îi întoarse faţa ca să îl poată privi în ochi. Erau amândoi copleşiţi de vină. El ascundea ceva, măcinat de secrete ce îl chinuiau.

— Este ceva ce nu mi-ai spus, nu-i aşa? Ceva ce nu ai spus nimănui. Ce anume?

— Nu… nu pot să-ţi spun.

Ea îşi lăsă mâna să cadă.

— Este în legătură cu Loukas?

El se uită lung la ea.

— Eşti prea perspicace pentru binele tău.

— Mi s-a mai spus asta. Ar fi mai bine să-mi spui acum, Cyrus!

El îşi propti picioarele în pământ. Ca şi când cuvintele i-ar fi fost smulse cu cleştele, el murmură:

— Îmi… îmi aduc aminte când l-am mai văzut.

— Când?

— În ziua în care a murit soţia mea.

El se întoarse să plece, dar Kalay îl apucă de mână şi îl trase înapoi. Pe faţa lui se putea citi agonia. El îi strânse cu putere degetele de parcă s-ar fi aşteptat la întrebare.

— Când s-a întâmplat?

Părea că se luptă cu el însuşi, încercând să-şi aleagă cuvintele.

— S-a întâmplat imediat după bătălia de la Podul Milvius. Eu… eu n-am putut suporta ipocrizia. O violenţă nerostită se simţi în cuvintele lui. Am dezertat din armată. Împăratul a trimis oameni să mă aducă înapoi sau, poate, să mă omoare. Au dat năvală în casa mea în toiul nopţii. I-am spus lui Spes să fugă în timp ce eu mă luptam cu ei… Îşi coborî neputincios umerii şi păru că reflectează: Pe ea au ucis-o prima.

— Chiar în faţa ta? Ai fost martor la scenă?

Expresia de pe chipul lui era grăitoare. Ea oftă îndelung şi înclină din cap. Preţ de câteva secunde, ceaţa se risipi, iar ea văzu caii galopând de-a lungul plajei, sub clarul de lună, cu coamele şi cozile fluturând. Nechezatul lor jucăuş era purtat de vânt. Loukas a fost cel care a ucis-o?

— Nu. El a fost motivul pentru care am scăpat.

— Nu înţeleg.

Cyrus strânse din nou mânerul sabiei, ca şi când aceasta l-ar fi liniştit.

— Era tânăr. Nepriceput. L-am surprins, l-am învins, apoi am fugit. Mă îndoiesc că şi-a revenit complet după umilinţa suferită. Trebuia să-mi păzească uşa.

Kalay tremură şi o luă către grotă. Cyrus merse în urma ei. Ea auzea mereu clinchetul pe care îl scoteau armele care erau legate la cingătoarea lui şi zgomotul uşor al paşilor lui.

Înainte să ajungă la intrarea în peşteră, ea se întoarse:

— Cyrus, ce-ai vrut să spui prin „ipocrizie"? Nu că aş fi vreo admiratoare a Romei sau a împăratului, dar nu pari a fi un dezertor.

El se opri pe loc. Vântul îi suflă părul negru şi inelat pe spate, dezvelindu-i linia fină a pometţilor şi a sprâncenelor.

— Am fost acolo în ziua aceea.

— Care zi?

— În ziua *aceea.* Ziua premergătoare bătăliei.

Ea se gândi, încercând să înţeleagă ce voia el să spună.

— În ziua în care împăratul a văzut crucea pe cer?

El pufni dezgustat.

— Şi-a petrecut toată dimineaţa în cort şi a băut vin. M-a chemat la el pe la amiază. Eram consilierul lui de încredere, iar el avea nevoie de un sfat. Mi-a spus că hotărâse cum să-i motiveze pe soldaţii noştri să atace podul. Singura parte asupra căreia nu se putuse hotărî era ce legendă să folosească.

— Legendă?

— O, da. Era foarte priceput la a inventa legende. Ştia exact ce făcea. Însă nu se putu hotărî dacă ar trebui să vadă o cruce luminoasă sau literele *chi-rho.* Ştii tu, un soi de monogramă divină. Sau poate era mai potrivit să audă îngerii cântând „Prin cucerirea aceasta"[93]. M-a întrebat care

[93] Acestea erau nişte legende care circulau în perioada în care s-a întrunit Conciliul de la Niceea. Cea mai bună referinţă legată de Constantin o puteţi găsi în cartea lui James Carroll: *Constantine's Sword.* Pentru mai multe informaţii referitoare la activitatea sa politică,

îmi plăcea mai mult. Eu i-am răspuns că mi se părea o idee ridicolă care îi va deruta pe mulţi dintre soldaţii noştri romani devotaţi.

— Şi cum a reacţionat împăratul?

— M-a dat afară din cort.

Ceaţa se unduia, învăluindu-i într-o pâclă strălucitoare, iar umbrele deveniră alunecoase şi nestatornice.

— Cred că atunci a început să-şi facă griji.

— Faptul că ştiai că nu era vorba despre o arătare miraculoasă, ci de un truc politic?

— Da.

Kalay îşi încrucişa braţele la piept.

— Nu-mi vine să cred că mai eşti încă în viaţă.

— Nici mie.

— De-atunci romanii sunt pe urmele tale?

El mângâie teaca sabiei de parcă ar fi vrut să înlăture picăturile de umezeală care străluceau pe piele.

— Nu ştiu.

Ea îşi coborî încet braţele.

— Cred că aceasta este prima minciună pe care mi-ai spus-o.

El strânse din ochi o clipă, înainte să spună:

— Probabil, mă caută. Nu ştiu sigur, dar m-am temut deseori de asta.

Kalay îşi aşeză o mână pe umărul lui lat. Era un gest prietenesc, nimic mai mult, dar el îşi ridică nesigur mâna, o luă pe a ei şi o trase mai aproape de el. Braţele îi tremurau când o îmbrăţişă.

— Nu spune nimic. Lasă-mă doar să te ţin în braţe câteva clipe.

Uluită, ea rămase nemişcată. O cuprinse un sentiment ciudat de uşurare. Nu era dorinţă, nu era dragoste, doar… uşurare. Ceea ce era ridicol. Erau urmăriţi de nişte asasini devotaţi care poate îi priveau chiar în acea clipă. Deşi, ca

---

vezi pp. 191–193.

să vadă prin ceaţa aceea densă, trebuie să se fi aflat foarte aproape.

Ea zise cu blândeţe:

— Încep să cred că ai dreptate.

— În legătură cu ce?

— În legătură cu faptul că există îngeri care ne veghează.

El îşi slăbi strânsoarea coborându-şi privirea către ea. Ceva din blândeţea din ochii lui o emoţionă, făcându-i sufletul să se umple de căldură.

— De ce? întrebă el.

— Pentru că am lăsat amândoi garda jos. Dacă aş fi un ucigaş, acum ar fi momentul potrivit să atac.

El făcu un pas în spate şi cercetă repede plaja şi stâncile.

— Ai dreptate. Să intrăm înăuntru. Dacă Domnul va fi bun cu noi, vom dormi bine în noaptea asta.

Îl lăsă să treacă pe lângă ea şi îl urmă la un metru în spate.

O jumătate de ceas mai târziu, Kalay îşi trase pătura călduroasă până sub bărbie şi privi tavanul înalt şi întunecat. Cyrus şi Zarathan dormeau duşi. Încercase şi ea să adoarmă, dar gândurile care o purtau la Cyrus o ţineau trează. Simţi o durere ascuţită în piept. Nu putea să uite ce simţise când el o îmbrăţişase... Senzaţia era la fel de puternică precum viţelul de aur din deşertul dogoritor din vechime.

ÎNVĂŢĂTURA DESPRE UMBRĂ

— Mai eşti acolo, frate?

Tu te întorci pe partea cealaltă când îi auzi şoapta şi tragi în piept o gură din aerul cald al nopţii. Stelele strălucesc deasupra, iar adierea vântului poartă miresmele de pământ reavăn şi copaci. El stă înfăşurat în pătură la un metru mai încolo, cu capul sprijinit în mâinile-i rigide, privind în

întuneric. De fiecare dată când clipeşte, ochii lui surprind strălucirea stelelor şi o menţin preţ de o secundă.

— Fireşte că sunt aici. Unde altundeva aş putea fi?

— Nu te găsesc.

Tu te ridici într-un cot.

— Sunt chiar aici. Întoarce-te şi uită-te la mine.

Vezi cum pe buzele lui apare un zâmbet.

— Te-am căutat luni întregi. Tot nu te găsesc.

A, acum înţelegi. Se exprimă metaforic. Tu spui:

— Ei bine, nu este vina mea că nu-ţi deschizi bine ochii. Sunt atât de aproape de tine, încât aş putea fi umbra ta, cu toate astea tu nu mă vezi.

Zâmbetul îi dispare de pe buze ca şi când n-ar fi existat niciodată. Preţ de câteva clipe nu spune nimic. În cele din urmă, rosteşte:

— Umbrele au nevoie de lumină ca să trăiască. Ele mor în întuneric. Mă tem că acolo te afli şi tu, de aceea nu te pot găsi.

Îi studiezi silueta... El este umbra în seara asta. Umbra întunericului.

— Yeshu, eu nu sunt în întuneric. Sunt o umbră care îndrăgeşte soarele, care se ascunde ca să se păstreze. De aceea nu mă poţi găsi.

El se întoarce sumbru către mine.

— Ce vrei să spui?

— Vreau să spun că ştiu ce pui la cale, iar când soarele va apune, toate umbrele pe care le aruncă vor dispărea complet. Cum poţi fi atât de nemilos, atât de nepăsător cu cei care te iubesc?

El inspiră adânc, apoi dă aerul afară foarte încet, ca şi când ar fi preţuit senzaţia pe care o simte când aerul îi umple plămânii.

— Ţi-e teamă?

Tu îţi ridici din nou privirea către stele şi priveşti cum luminează bolta cerească.

— Da, zici tu. Mi-e teamă.

Cu o voce aproape imperceptibilă, el răspunde:

— Atunci, poate, te-am găsit în sfârşit.

TREIZECI

În toiul nopţii, când doar o singură lumânare mai ardea în biblioteca lui Libni, Barnabas dădu la o parte harta şi se întinse după o bucată de brânză de capră. Când muşcă din ea, aroma bogată îi umplu gura. Încercaseră să găsească tot felul de soluţii de când ajunsese el acolo, aşa cum obişnuiseră să facă în biblioteca din Caesarea. Amândoi erau fericiţi.

Libni rupse o bucată de pâine şi, în timp ce mesteca, în mintea lui se perindau locuri şi amintiri pe care Barnabas nu putea decât să le ghicească. După câteva minute, el atinse cu smerenie colţul papirusului.

— Ai reuşit să îţi dai seama de ce există o cruce mare în partea de jos a papirusului, înconjurată de alte trei cruci mai mici?

— Nu sunt convins că sunt cruci.

— Trăsătura principală este cea a unei cruci. Numai că mai are şi alte simboluri.

— Ceea ce ar putea însemna că nu este deloc un simbol creştin. Şi dacă este, cu siguranţă a fost adăugat zeci de ani mai târziu, probabil de vreun călugăr pios. Şi nu numai asta, dar crucile mai mici au fost cu siguranţă desenate cu altă cerneală.

Înainte de viziunea lui Constantin, crucea fusese considerată a fi unealta execuţiei lui Iesous, a umilinţei lui. După cum observase şi Sfântul Pavel, reprezentase o „mare piedică” spre convertire. Crucea nu fusese venerată,

iar Iesous nu fusese identificat cu crucea. Unul nu îl definea pe celălalt. Creştinismul timpuriu venera alte simboluri: ramura de palmier, ramura de măslin, porumbelul şi mielul, ancora, apa botezului, sângele lui Christos, peştele sau *ichthys* – deoarece era un acrostih al lui Iesous Christos, Fiul lui Dumnezeu, Mântuitorul. Dar nu crucea.

Apoi, cu treisprezece ani în urmă, viziunea lui Constantin schimbase totul. Crucea devenise simbolul negru plăsmuit de imaginaţia Bisericii. Fusese pictată pe armuri, scuturi, stindarde militare, arme de tot soiul, chiar şi pe spânzurători şi în închisori. Devenise un simbol despre care Barnabas credea cu toată convingerea că până şi mântuitorul l-ar fi detestat. Pentru Iesous şi ucenicii săi, crucea nu reprezentase mântuirea, ci nedreptatea absolută şi umilinţa.

— Cred că ai dreptate în ambele privinţe, îi dădu dreptate Libni. Nu este o cruce creştină şi a fost adăugată de un om foarte pios: Ioses din Arimathaia, un evreu credincios. Crucea nu simbolizează crucificarea; simbolizează altceva. La fel şi crucile mai mici.

Barnabas mai luă o îmbucătură din acea brânză foarte gustoasă.

— Mi se pare că ştii cam ce-ar putea fi.

Pe buzele lui Libni apăru un zâmbet vag. El îşi întinse mâna, luă cea mai veche şi mai fragilă hartă de un colţ şi o trase de-a lungul mesei. Flacăra lumânării tremură. Aşeză harta între ei, apoi îşi ridică un deget şi şi-l plimbă peste o anumită zonă.

— Îţi aduci aminte ce se află aici?

Barnabas se aplecă şi examină liniile maro care indicau vechile ziduri ale oraşului Ierusalim.

— De când datează harta asta?

— Din câte îmi dau eu seama, a fost făcută undeva între anul zero şi anul 70. Oricum, înainte de distrugerea Templului.

El îşi plimba încă degetul deasupra hărţii.

— Ai un deget lung, mustăci Barnabas. Îl ţii deasupra Grădinii Mormântului sau deasupra Porţii Damascului?

Zâmbetul lui Libni se lărgi.

— Deasupra porţii.

Barnabas zise frustrat:

— M-am săturat să tot ghicesc. Spune-mi.

Libni urmări cu privirea umbrele înainte să murmure:

— Piaţa Columnei.

Barnabas clipi. Dincolo de Poarta Damascului, se aflase o piaţă mare. În mijlocul acestei pieţe fusese înălţată o columnă mare care servise drept reper pentru măsurarea distanţei dintre drumuri.[94] Multe grupuri de muncitori îşi lăsaseră amprenta pe acea columnă. Libni era interesat în mod deosebit de forma făcută de cioplitorii în piatră, *tekton*-ii, care semăna cu un pătrat aşezat peste un cerc sau cu o columnă.

— Şi ce legătură are Piaţa Columnei cu… vru să ştie Barnabas.

Vocea lui se stinse când îşi dădu seama care era răspunsul şi fu cuprins de un sentiment de beatitudine.

Libni se lăsă pe spătar şi chicoti.

Barnabas spuse în şoaptă:

— Piaţa Columnei a reprezentat o răscruce de drumuri a oraşului sfânt, aşadar, crezi că… Făcu o pauză înainte să termine fraza: Crezi că această cruce de pe papirus s-ar referi la răscrucea de drumuri?

Libni îşi flutură mâna prin aer.

— Explică „braţele" care sunt în plus în simbolul iniţial: sunt drumuri. Şi este o ipoteză la fel de bună ca oricare alta pe care am găsit-o de-a lungul anilor şi nicidecum la fel de nebunească precum alte idei pe care le-am avut.

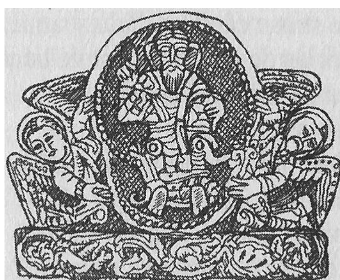
Pentru prima dată de luni întregi, Barnabas întrezări o rază de lumină în misterul care învăluia papirusul şi simţi cum sufletul lui pătrunde în tăcere în Camera Pietrei Cioplite.

---

[94] Da, a existat un loc numit Piaţa Columnei. Vezi Meir Ben-Dov, *Historical Atlas of Jerusalem,* p. 120.

El se aplecă în faţă, îl bătu pe umăr pe Libni şi râse:
— O, dragul meu prieten, cât de mult mi-ai lipsit!

TREIZECI ŞI UNU

Kalay se trezi brusc în întuneric şi îi zări pe Tiras şi pe Uzziah făcând de gardă în încăperea circulară de la intrarea în grotă. Cu toate acestea, prezenţa lor nu prea o liniştea. Nu aveau arme. Ce puteau să facă dacă erau atacaţi? Să ţipe? Ea strânse şi mai tare în mână pumnalul ei cu lama lungă şi curbată.

Vântul se domolise, transformându-se într-un şuierat îndepărtat, iar în aerul nopţii se simţea mirosul mării. Ea trase adânc aer în piept, însă tremuratul provocat de coşmaruri nu dispăru. Nu-şi putea scoate din minte imaginile înspăimântătoare. În cele din urmă, îşi îndreptă privirea către Cyrus.

Se afla mai încolo, întins pe spate, cu mâna pe sabie. Pieptul lui se ridica şi cobora în ritmul somnului profund, iar ea se bucură pentru el. Zarathan dormea ca un prunc, cu părul lui blond acoperindu-i ochii. Sforăiturile lui semănau cu tulburările respiratorii ale unui copilaş. Parcă era într-un cocon, atât de tare se înfăşurase în pătura lui.

Kalay clătină din cap. Dacă ar fi fost nevoiţi să se ridice repede, el s-ar fi împotmolit, încercând să scape din pătură când ucigaşul i-ar fi retezat capul dintr-o singură lovitură. Oare nu se gândea niciodată la astfel de lucruri?

Ea păru că se gândeşte o clipă şi hotărî că răspunsul era „probabil că nu”. El dusese o viaţă uşoară şi confortabilă alături de părinţi grijulii, aflându-se în siguranţă şi fiind

mereu bine hrănit. O viaţă pe care o invidia cu toată fiinţa ei.

Când închise ochii şi încercă să adoarmă, o cuprinse o teamă ciudată. Încă o dată, se văzu în Caesarea – părinţii ei muriseră de curând, iar ea se lupta pentru mâncarea aruncată la gunoi cu nişte câini vagabonzi care erau la fel de înfometaţi ca şi ea sau îşi ferea căruciorul de căruţele care înaintau în viteză pe străzile murdare sau fugea de zâmbetele bărbaţilor… căutându-şi necontenit fratele. Indiferent de oraşul în care ajungea, ea se aştepta să-şi zărească fratele trecând de colţul unei clădiri împreună cu noua sa familie. Ori poate reuşise să scape şi se ascundea aşa cum făcea ea, încercând să facă rost de mâncare. Dacă l-ar găsi, ar fi din nou o familie şi…

Ea sări speriată când o atingere uşoară îi mângâie părul.

— Eşti bine? o întrebă în şoaptă Cyrus.

— Dormeam. De ce m-ai trezit? întrebă ea.

Inima îi bătea cu putere.

El o privi lung cu ochi blânzi.

— Plângeai. M-am gândit că poate ai un coşmar.

Kalay clipi şi îşi dădu seama că lacrimile îi udaseră obrajii. Le şterse repede.

— Sunt bine.

— Ce-ai visat?

— Nimic. Nu-mi… nu-mi mai aduc aminte.

El zise pe un ton blând.

— Dormi, Kalay. Tiras şi Uzziah ne vor da de ştire dacă se întâmplă ceva. Trebuie să dormim.

— Ştiu.

Ea îşi lăsă capul jos şi-şi dădu seama că el nu-şi luase mâna; o ţinea în continuare pe părul ei. Ea nu se întoarse pe o parte, ci îşi concentra atenţia asupra sabiei care strălucea în bătaia lunii şi pe care o ţinea între ei. Cyrus îi mângâie uşor părul.

Ea nu îşi dorea nimic altceva decât să doarmă în braţele lui o lună întreagă.

Teama ei însemna mai mult decât acel coşmar, decât situaţia periculoasă în care se aflau, aceea a unor fugari, urmăriţi de un bărbat care ar fi putut-o prinde şi ţine în viaţă luni şi ani de-a rândul sau până când ea ar fi reuşit să se spânzure. Ea începuse să se teamă de dezlegarea enigmei papirusului.

Ea întrebă în şoaptă:

— Cyrus, nu te temi de ce vom descoperi când vom ajunge la capătul aceste călătorii?

Mâna lui se opri.

Tiras se întoarse şi îi privi cu ochii mari şi goi ca şi când ar fi auzit şi ar fi fost la fel de interesat de răspunsul lui ca şi ea.

Cyrus murmură:

— Nu. Dar mi-e teamă de ce vom fi nevoiţi să facem pe urmă.

Kalay privi tavanul întunecat.

Pe urmă?

Această idee i se păru incredibil de ciudată. Cyrus era îngrijorat de ce vor spune sau ce vor face după ce vor fi recuperat Perla… sau vor fi eşuat să o recupereze. Pentru ea, doar o singură întrebare conta: Oare vor trăi sau vor muri?

Ea îşi vârî pumnalul sub colţul păturii şi ciuli urechile. Afară, valurile spălau malul mării, aşa cum făcuseră de mii de ani, fără să le pese de temerile oamenilor.

TREIZECI ŞI DOI

Massa

14 NISAN, UN CEAS ÎNAINTE DE MIEZUL NOPŢII

Aştept în curtea întunecată care se află chiar lângă palatul marelui preot. Cu mai puţin de o jumătate de oră în urmă, Kaiaphas m-a chemat şi m-a însărcinat să-i transmit prefectului decizia Sfatului. Simt că mi-e rău. Îmi doresc mai mult decât orice să dau năvală în palat, să-l eliberez pe Yeshua şi să fugim împreună.

Se aud râsete, iar eu privesc în dreapta, unde se află decuria romană. Eu îl voi însoţi pe Yeshua la Praetorium, unde el va sta în faţa lui Pontius Pilatus. Cei zece soldaţi sporovăiesc şi zâmbesc, nepăsându-le parcă de sarcina periculoasă pe care o vor avea de îndeplinit. Pentru ei, el nu este decât un alt ioudaios, *un alt evreu.*

Îmi îndrept privirea către cele treizeci de gărzi ale Templului care stau la posturile lor în jurul curţii. Este limpede că marele preot nu vrea să rişte.

Din interiorul palatului răzbate zgomot de paşi.

Uşile masive se deschid şi două gărzi îl scot pe Yeshua afară. Are mâinile legate în faţă. Şuviţe negre şi inelate îi ies de sub himationul alb care îi acoperă capul. Ochii lui seamănă cu nişte cărbuni negri.

Dau să mă îndrept către el, dar un ofiţer roman, conducătorul decuriei, strigă în greceşte:

— Rămâi pe loc! Nimeni nu are voie să vorbească cu condamnatul.

Eu mă dau în spate, iar Yeshua trage adânc aer în piept ca şi când s-ar pregăti sufleteşte pentru ceea ce îl aşteaptă.

Soldaţii îl înconjoară şi ofiţerul ordonă:

— Către Praetorium, marş!

Eu merg în urma lor, escortat de două gărzi.

Praetoriumul lui Pilatus este o clădire magnifică, aşezată în vârful dealului dinspre apus, în partea bună a oraşului. De pe acoperiş, el poate vedea altarul pentru sacrificii al Templului. Această privelişte îl încântă. El se foloseşte de orice prilej pentru a le aduce aminte preoţilor că este practic cu ochii pe ei. Mai mult, îi place faptul că, în urmă cu o sută de ani, Praetoriumul lui a fost cândva palatul regilor evrei din dinastia Hasmoneenilor.[95]

Pe măsură ce o iau înspre miazăzi de-a lungul drumului, îmi apare în faţa ochilor Praetoriumul. Este ridicat într-o piaţă imensă şi la fiecare colţ are un turn masiv, de parcă ar fi o fortăreaţă magnifică.

Soldaţii sunt tăcuţi, dar zgomotul făcut de cizmele lor pe caldarâm îşi găseşte ecoul în casele joase, cu acoperişul plat, ale săracilor, care se află de-a lungul drumului. Ici-colo, câinii dorm în faţa uşilor. Unii mârâie sau latră la noi când trecem pe lângă ei. Oamenii încep să se trezească, iar vântul poartă fumul scos de focul pe care se pregăteşte

[95] Majoritatea cercetătorilor susţin că *praetorium*-ul lui Pilat se afla, probabil, în Palatul lui Irod, de-a lungul zidului vestic al oraşului. Noi nu suntem de acord. Nu există nicio tradiţie din creştinismul timpuriu care să ateste această locaţie. Cele mai timpurii scrieri creştine menţionează că *praetorium*-ul se afla lângă versantul vestic al văii Tyropoeon, opus vârfului sud-vestic al Muntelui Templului. În anul 333 d.Hr., Anonimul din Bordeaux, care ne oferă cea mai veche relatare a pelerinilor, povesteşte că pereţii dărâmaţi ai *praetorium*-ului erau orientaţi spre valea Tyropoeon şi că în anul 450 d.Hr. a fost ridicată o biserică în acel loc. Dacă tradiţia creştină timpurie este corectă, singura construcţie care s-ar fi putut afla în acel loc era vechiul palat regal al dinastiei Hasmoneenilor.

micul dejun. La multe ferestre sunt aprinse lămpi. Deseori, zăresc câte un chip care se uită lung la noi.

Pe măsură ce urcăm dealul dinspre apus, respir tot mai greu. Acum şapte ani, datorită priceperii mele lingvistice, Sfatul m-a numit omul de legătură cu prefectul. Asta înseamnă că îl cunosc pe Lucius Pontius Pilatus de când a fost numit prefectul Iudeii în urmă cu trei ani. El mă consideră prietenul lui şi insistă să ne spunem pe nume. Cred că asta îl amuză. Dar eu îi cunosc adevărata faţă: este un bărbat violent, viclean, capabil de o cruzime excesivă. Poate simţi slăbiciunea şi îi mănâncă de vii pe cei slabi. Pe evrei îi dispreţuieşte. Indiferent ce simt eu, trebuie să par puternic.

Urcăm treptele către poartă, iar gărzile pretoriene le fac semn soldaţilor romani să intre în curte. Mare şi plină cu palmieri şi măslini, este un loc frumos şi încărcat de miresme, în special la această oră liniştită din noapte.

Soldaţii romani îşi continuă mersul, însă eu mă opresc când văd oameni care apar aproape la fiecare fereastră luminată de o lampă. În umbra zidurilor care împrejmuiesc curtea sunt aliniaţi mai mulţi soldaţi. Mă cuprinde panica. Dacă ar trebui să ghicesc, aş spune că sunt în jur de cinci sute de oameni, poate mai mulţi – o întreagă cohortă romană. Există deja trei cohorte poziţionate în jurul oraşului. Oare Pilatus chemase această cohortă suplimentară deoarece se temea de o răscoală în zilele sfinte? De ce nu a fost informat Sfatul?

Grăbesc pasul ca să-i ajung din urmă pe soldaţii romani care traversează curtea şi se îndreaptă către sala de judecată, unde doi soldaţi stau de pază afară, lângă uşă.

Înainte să intrăm, eu mă adresez gărzilor Templului:

— Rămâneţi afară în caz că voi avea veşti pe care vreau să le duceţi Marelui Preot.

— Da, venerabile.

Eu intru în sala de judecată în urma decuriei. În ciuda luminii zecilor de lămpi, încăperea este goală, foarte albă, plină cu piatră de calcar albă, marmură albă şi galerii

acoperite cu ipsos alb. Până şi Lucius Pontius Pilatus poartă o toga albă. Stă lângă secretarium, *camera secretă unde au loc audierile şi procesele. Doi dintre* apparitores, *secretarii, stau în apropiere. Pilatus este înalt, musculos, brunet şi cu ochi negri, neîndurători. Părul lui negru, tuns cu grijă face ca faţa lui proaspăt rasă să pară triunghiulară. Într-o mână ţine o cupă de vin, iar în cealaltă un fel de raport. Citeşte.*

— Salve, *prefectule! îl salut eu şi fac o plecăciune.*

— Ioses din Arimathaia, îţi doresc o dimineaţă plăcută! răspunde el fără să-şi ridice ochii de pe pergament. Eşti bine?

Eu îmi încordez muşchii.

— Destul de bine. Ştii de ce am venit aici?

El lasă jos pergamentul şi se uită la mine.

— Da. Am fost surprins când Kaiaphas a trimis vorbă că tu vei fi acela care va expune deciziile Sfatului. Ştiind, aşa cum şi trebuie, că eşti un adept devotat al acuzatului.

El întinde o mână către Yeshua.

Preţ de o clipă, nu reuşesc nici să vorbesc, nici să mă mişc. Cu toate că membrii Sfatului nu ştiu acest lucru, n-ar trebui să mă mire că Pilatus îl cunoaşte.

— Ţi-ai plătit iscoadele mult prea mult, Lucius. Sunt sigur că au alte lucruri mai importante de făcut decât să mă urmărească pe mine.

Lucius zâmbeşte.

— Pe tine? De ce te-aş urmări pe tine? Iscoadele mele îi urmăresc pe cei subversivi şi nemulţumiţi. Tu nu eşti unul dintre ei, nu?

Eu îmi încrucişez braţele la piept îmbufnat.

— Şi dacă aş fi? Te-ai speria foarte tare?

El râde.

— Numai dacă te-aş vedea intrând mâine în oraş pe spinarea unui măgăruş hâd urmat de o gloată murdară, care ţipă. Asta, da, fireşte că ar zgudui Roma din temelii.

El îşi scutură în glumă trupul. Se amuza.

Eu revin la problema actuală.

— Lucius, faptul că sunt adeptul lui, cred că nu mă discreditează ca mesager al deciziilor Sfatului.

— Nu, fireşte că nu. Nici nu am vrut să sugerez asta, doar că trebuie să aibă mare încredere în tine. Dacă aş fi în locul lor, m-aş teme că s-ar putea să nu-mi povesteşti totul întocmai. Vrei o cupă cu vin?

— Eşti foarte amabil, dar nu.

— Atunci poate apă?

— E în regulă pentru moment.

Pilatus ridică din umeri şi soarbe din vinul lui. Cupa este o operă de artă. În jurul buzei se află un rând de soldaţi romani, roşii, care poartă scuturi şi coifuri din bronz. Detaliile sunt uluitoare. Pot vedea fiecare model individual de pe fiecare scut.

Pilatus întreabă nepăsător:

— Este sau nu adevărat că semenii tăi n-au voie să iasă din casele lor după ce apune soarele în seara asta?

— Când doi martori au numărat trei stele, da, prefectule.

— Şi este o faptă gravă dacă nu se supun acestei legi?

— Da.

Pilatus zâmbeşte dezaprobator.

— Atunci cu siguranţă va fi linişte în noaptea asta. După atâta zarvă şi îmbrânceli care au avut loc în piaţă, abia aştept acest moment.

El mă priveşte lung, zâmbeşte, apoi îi face semn secretarului său să-i umple cupa cu vin. În timp ce slujitorul lui face asta, eu mă întreb ce pune la cale. Nu întreabă niciodată fără un scop şi cunoaşte legile evreieşti pentru Pesach aproape la fel de bine ca şi mine. A prins trei sărbători de Pesach de când e aici.

Eu zic bănuitor:

— Va fi linişte. Doar dacă nu plănuieşti cumva să agiţi spiritele. De aceea ai adus o cohortă întreagă la palat?

— Eu? Să agit spiritele? Te referi la execuţia amărâtului tău prieten de acolo? Asta ar provoca o răzmeriţă? Sau, mai bine spus, o altă *răzmeriţă?*

Gărzile s-au dat la o parte, lăsându-l pe Yeshua singur în mijlocul acelei străluciri de chihlimbar a lămpilor. Pare că priveşte o împărăţie îndepărtată şi nu-i place deloc ceea ce vede.

Eu îmi încordez muşchii abdomenului.

— Yeshua ben Pantera este foarte iubit de aproape toată lumea, după cum s-a putut observa din entuziasmul cu care a fost întâmpinat acum câteva zile când a intrat în oraş călare pe un, cum îi spui tu, „măgăruş hâd”. Iar Roma, după cum ştii şi tu, este urâtă de aproape toată lumea. Cu siguranţă că nu vrei să rişti să provoci vreo răzmeriţă.

— Şi cu siguranţă că nu vrei să sugerezi că ar trebui să uit de trădare.

Eu îmi ridic bărbia.

— Prefectule, Consiliul celor Şaptezeci şi unu a dezbătut aproape toată noaptea. I-am interogat pe Yeshua ben Pantera şi pe martori. N-am găsit nicio dovadă de trădare. De fapt, declaraţiile martorilor nu prea au fost asemănătoare. Dacă am avea şi alte dovezi, am fi foarte recunoscători dacă ni s-ar acorda şansa să le analizăm.

Pilatus zice fără ocolişuri:

— Am doi martori care, interogaţi separat, au declarat că este implicat în acte de trădare împotriva Romei.

— Oameni respectabili?

— Oameni josnici. Zeloţi. Mi-au ucis trei soldaţi la începutul acestei săptămâni în timpul răzmeriţei care a izbucnit lângă Templu. I-am condamnat la moarte, fireşte, dar în timp ce erau biciuiţi crunt au mărturisit că ben Pantera era unul dintre susţinătorii lor. Şi chiar cred că a provocat acea agitaţie ca să distragă atenţia, astfel încât zeloţii să-mi poată ataca oamenii.

Eu sunt şocat de această acuzaţie.

— Cum îi cheamă pe aceşti zeloţi?

— Dysmas şi Gestas. Amândoi sunt din Galilaian… de unde este, presupun, şi prietenul tău.

Eu nici măcar nu clipesc.

— Faptul că sunt din aceeaşi regiune nu este o crimă, Lucius! Au spus zeloţii că Yeshua ben Pantera a făcut parte din mişcarea lor sau că a fost de acord să-i ajute…

— Oare greşesc când spun că unuia dintre ucenicii lui i se spune „Shimon Zelotul”? Sursele mele mi-au spus că aşa îl cheamă. Dar, poate, nu este incorect.

Aşteaptă ca eu să răspund, ştiind ceea ce voi spune.

— Nu te înşeli, prefectule, dar…

— Ce ştii despre cel pe care îl cheamă Yudah Sicarius? Nu a primit acest nume deoarece face parte din grupul celor care mânuiesc pumnalul şi cărora li se spune sicarii?

Inima stă să-mi sară din piept, dar ridic din sprâncene a mirare:

— Ai devenit un învăţat, Lucius. Ce vrei să zici cu asta?

El rânjeşte.

— Ce vreau să zic este că ben Pantera îi primeşte cu braţele deschise pe duşmanii Romei.

— Asta nu înseamnă nimic. Îi primeşte cu braţele deschise şi pe leproşi, pe vameşi şi pe femei. Nu contează ce sunt sau ce cred atâta timp cât…

— Ioses, ştii că există o tabără mare a zeloţilor ascunsă în valea Kidron, nu foarte departe de locul unde prietenul tău, ben Pantera, locuieşte împreună cu amărâţii ăia de ucenici ai lui? Ai putea zice că locuiesc împreună.

Eu mă fac alb ca varul la faţă şi, brusc, mi se face frig. Fireşte că ştiu. Sfatul este foarte interesat să ştie astfel de lucruri.

— Am auzit ceva, da. De ce?

— Mi se pare interesant. Dar sunt convins că, în ciuda faptului că strigă în gura mare împotriva Romei, zeloţii se află aici ca să sărbătorească, de fapt, zilele sfinte, altfel tu, dragă prietene, m-ai fi avertizat.

El soarbe din vin, privindu-mă peste buza cupei.

Soldaţii din încăpere şuşotesc între ei şi mă privesc cu asprime. Câţiva îşi duc mâinile la pumnalele de la brâu.

Eu zic:

— Ai vreo informaţie că ar plănui un atac?

El întinde pergamentul unuia dintre secretarii lui, apoi expiră prelung.

— Ai întrebat ce dovadă am că ben Pantera s-ar face vinovat de trădare. În timp ce erau biciuiţi, cei doi zeloţi mi-au spus că ben Pantera a comparat cucerirea Romei cu o „Perlă" foarte preţioasă şi a spus că ei ar trebui să-şi abandoneze propriile familii ca să o obţină. El le-a spus că i-ar prinde bine ajutorul lor. Pilatus îşi flutură cupa cu vin prin aer. Eu numesc asta trădare. Tu cum i-ai spune?

Simt cum mă cuprinde un fior când înţeleg, străpungându-mi inima. Pilatus este un politician inteligent. Cu siguranţă, s-a gândit îndelung la o cale prin care să scape de zeloţi.

— Eu le-aş spune minciuni.

Zâmbetul de pe buzele lui Pilatus dispăru.

— Îl admiri. Ştiu asta, dar încearcă să vezi toate astea din punctul meu de vedere. Când un om este acuzat de asemenea lucruri, eu pot alege trei soluţii: pot să-l găsesc vinovat şi să-l condamn, pot să nu-l găsesc vinovat şi să-l achit ori pot hotărî că acuzaţia nu a fost dovedită şi să cer să se găsească mai multe dovezi. Bineînţeles, dacă acuzatul mărturiseşte, asta ar rezolva problema. Aşadar, hai să începem şi să vedem cum se va desfăşura totul. Decurion, adu-l pe Yeshua ben Pantera în secretarium.

— Da, prefectule.

Pilatus se întoarce cu spatele la mine şi se îndreaptă către încăperea mică, prevăzută cu o cortină, unde au loc audierile şi procesele. Îl văd cum se aşază în sella, *scaunul judecătorului. Toga albă îi cade în falduri peste sandale. Când Yeshua este adus în* Secretarium, *copiştii lasă să cadă cortina pentru a asigura intimitate, iar ei rămân afară. Decurionul se retrage şi, spre surpriza mea, apare mâna lui Pilatus care dă deoparte cortina, astfel încât să îl pot vedea – sau, poate, ca el să mă poată vedea.*

Asta mă zăpăceşte. Eu cunosc regulile. Odată ce încep procedurile, nimeni din afara încăperii nu are voie să vorbească. Încăperea se numeşte secretarium *pentru că*

aceste proceduri ar trebui să fie secrete. Doar nu are de gând să poarte o conversaţie cu mine. Legea romană este clară: vanae voces populi non sunt audiendae, *„vorbele fără rost ale oamenilor nu trebuie ascultate”*[96].

— Vino în faţă! îi ordonă lui Yeshua.

Yeshua îngenunchează la picioarele lui Pilatus.

Pilatus îşi ridică sprâncenele ca şi când ar fi bănuit că acest gest este o rugăminte supusă pentru clemenţă. Eu ştiu că nu este aşa din moment ce l-am văzut pe Yeshua îngenunchind în faţa propriilor ucenici, precum şi în faţa celor ologi sau bolnavi.

— Ţi se spune învăţătorul[97]*, nu-i aşa? întreabă Pilatus.*

Yeshua închide ochii din nou şi îşi mişcă buzele rugându-se încet.

— Aşa vrei să-ţi spun? Învăţătorule? insistă Pilatus. Eşti învăţător? Vreun conducător important? Vreun înţelept?

Yeshua zice în şoaptă:

— Toţi cei care vor să ştie Adevărul îmi aud vocea.

Pilatus se uită pe furiş la mine şi zice printre dinţi:

— Vocea lui, nu pe cea a împăratului. Îşi întoarce din nou privirea către Yeshua. I-am auzit pe mulţi ioudaiosoi *zicând că eşti fiul lui David. Eşti rege? Regele evreilor?*

---

[96] Analiza judecătorului Haim Cohn asupra legii romane aplicate în procesul lui Isus în faţa lui Pilat este o lectură fascinantă, pp. 142–190.

[97] În literatura rabinică există puţine dovezi că termenul de „rabin” a fost folosit ca formulă de adresare înainte de anul 70. Se pare că înainte bărbaţii nu primeau titlul de „rabin” (ex. Hillel, Shammai) înainte de anul respectiv. De exemplu, Rabinul Aquiba. Deşi Luca nu foloseşte termenul de „rabin” pentru Isus, Matei o face şi are, se pare, un caracter polemic din moment ce Iuda este singura persoană care i se adresează lui Isus cu „rabin”. Marcu şi Ioan, de asemenea, îi spun lui Isus „rabin”, dar se pare că adresarea are un caracter anacronic. În fond, evangheliile au fost scrise chiar înainte sau imediat după anul 70 d.Hr. Cunoaştem doar o singură trimitere literară din perioada dinainte de anul 70 d.Hr., când *rab* era folosit pentru a desemna un învăţător (t. *Pesah,* 4.13–14). Există un osuar în Ierusalim datând din acea perioadă cu inscripţia *RAB HANA.* Drept urmare, am ales să folosim termenul *rab* cu înţelesul de „învăţător”. Pentru mai multe detalii despre acest subiect, vezi Meier, voi. 1, pp. 119–120.

Aproape disperat, Yeshua spune oftând:

— Voi spuneţi asta.

— Este adevărat sau nu? Şi ai grijă cum răspunzi, căci, dacă pretinzi că eşti rege, eşti acuzat de trădare prin Lex Julia, *Legile Romei.*

Bănuind că i se întinde o capcană, Yeshua găseşte mai înţelept să nu răspundă nimic. Pilatus pufneşte enervat.

— Lasă-mă să te lămuresc ca să fiu sigur că înţelegi acuzaţia ce ţi se aduce. Este o ofensă capitală cunoscută sub numele de crimen laesae maiestatis *să pretinzi că eşti regele unei provincii aflate sub stăpânire romană, dacă împăratul nu te-a numit el însuşi regele provinciei, aşa cum a făcut cu regele vostru, Herod. Dar nu cred că ai fost numit rege. Sau ai fost?*

Yeshua răspunde:

— Împărăţia mea nu este din lumea asta. Dacă ar fi, oare adepţii mei nu s-ar lupta în clipa aceasta să mă elibereze? Eu am venit pe această lume ca să depun mărturie despre Adevăr.

— Nu te-am întrebat despre actele de vitejie ale aşa-zişilor adepţi ai tăi, te-am întrebat dacă eşti rege. Bănuiesc că dacă ai o împărăţie – oriunde s-ar afla – atunci pretinzi că eşti rege. Este corect?

Yeshua nu spune nimic.

Pilatus îşi încruntă sprâncenele negre.

— Poate că n-am înţeles prea bine răspunsul tău. Vrei să spui că nu eşti rege din punct de vedere politic, ci doar din punct de vedere teologic, moral?

Yeshua strânge din buze.[98]

Pilatus se întoarce spre mine.

---

[98] Tăcerea lui Isus în faţa Sanhedrinului şi a lui Pilat a fost interpretată ca o împlinire a profeţiei din *Isaia* 52,13–53,12. Nu ştim dacă Isus a jucat intenţionat sau nu rolul Slugii din Isaia şi „ca o oaie fără de glas înaintea celor ce-o tund, aşa nu şi-a deschis gura sa". (KJV) sau dacă se supunea obiceiului evreiesc, şi anume să se comporte civilizat când era insultat. Fără îndoială, Isus cunoştea aceste pasaje foarte bine.

— Ioses, cu siguranţă îţi dai seama că astfel de pretenţii fac ca acuzaţiile ce i se aduc să fie şi mai grave. El pretinde că împărăţia lui nu face parte din această mică provincie îndepărtată şi neînsemnată, ci este divină şi universală. S-a aşezat pe el şi împărăţia lui în faţa divinităţii împăratului şi a Romei. Doar împărăţia nemuritorului Tiberius Caesar este divină şi universală.

Auzind aceste cuvinte, simt cum îmi fierbe sângele în vine. Acum înţeleg de ce a ridicat cortina. Eu sunt martorul lui. Vrea că eu să le povestesc membrilor Sfatului ceea ce am văzut.

Deschid gura să mă opun, în ciuda consecinţelor, dar Pilatus spune:

— Ioses, chiar dacă zeloţii nu au declarat nimic în legătură cu aceste cuvinte trădătoare ale lui, nu aş putea lăsa nepedepsită această sfidare a împăratului. Sunt sigur că înţelegi. El se ridică în picioare şi rosteşte: Yeshua ben Pantera, conform legii Romane, te găsesc vinovat de trădare împotriva Imperiului Roman cel sfânt. Te condamn la crucificare chiar azi, împreună cu complicii tăi, Dysmas şi Gestas. Apoi se întoarce spre mine şi îmi spune zâmbind: Decurion, du-l în celula lui şi, ca o favoare pe care i-o fac bunului meu prieten, Ioses din Arimathaia, îţi ordon să-l biciuieşti pe ben Pantera până e pe jumătate mort. Asta îi va grăbi moartea pe cruce. Îi va scurta suferinţa. Sunt un om generos, nu-i aşa, Ioses?[99]

[99] Nu există niciun raport întocmit la procesul lui Isus în arhivele imperiale din Roma, cu toate că lui Pilat i s-ar fi cerut să întocmească unul (Vezi M. Craveri, *The Life of Jesus,* p. 392.) Oare asta înseamnă că nu a existat niciun proces? Se poate. La urma urmei, dacă ar fi existat o „mărturisire”, un proces oficial ar fi fost inutil. De asemenea, mai există o scrisoare amintită de Philo, contemporan cu Yeshua, referitoare la Pilat. În *De Legatione ad Gaium,* Philo citează dintr-o scrisoare a regelui Agrippa I către împăratul Caligula, în care guvernarea lui Pilat este descrisă ca fiind caracterizată de „venalitatea lui, de violenţa lui, de furturile lui, de atacurile lui, de comportamentul lui abuziv, de execuţiile frecvente ale prizonierilor nejudecaţi şi de ferocitatea lui sălbatică şi nesfârşită”. Pilat era vestit pentru că executa prizonieri fără

Decurionul le face semn cu mâna soldaţilor lui să înainteze, iar aceştia îl încercuiesc pe Yeshua şi îl scot afară.[100]

Simt cum un fior îmi străbate tot corpul. Mă simt ameţit. Undeva, în adâncul fiinţei mele, aud o voce care repetă întruna: nu, nu, nu...

Pilatus îmi aruncă o privire şi se îndepărtează.

— Prefectule, acordă-mi, te rog, o clipă să-ţi vorbesc.

— Eşti prietenul meu, Ioses. Fireşte.

De-abia mă mai ţin pe picioare, iar el zâmbeşte de parcă a rezolvat o problemă neînsemnată.

— În zilele de sărbătoare, legea şi tradiţia noastră evreiască cer să îngropăm trupul celui mort până la căderea nopţii. Te implor să mă laşi să dau jos de pe cruce şi să îngrop fiecare om ce va muri azi.

Dumnezeul lui Yisrael îmi cere să arăt acelaşi respect şi pentru ceilalţi doi criminali pe care i-l arăt şi lui Yeshua. Iar Yeshua... Yeshua se aşteaptă ca tot ce fac pentru omul pe care îl îndrăgesc să fac şi pentru străinii pe care nu-i cunosc.[101]

— Dar Ioses, tu ştii că legea romană spune că un om care este crucificat nu poate fi îngropat. Trupurile lor trebuie să rămână pe cruce până când fiarele şi păsările de pradă le vor devora. Ba chiar aşezăm gărzi care să se asigure că prietenii şi familiile lor nu le coboară trupurile de pe cruce. De fapt, înmormântarea neautorizată a unui

---

să-i fi judecat înainte. Trebuie să mai menţionăm faptul că istoricul roman Tacitus (cea 55–115 d.Hr.) scrie în cartea sa, *Anale,* 15,44, că Pilat l-a executat pe Isus. Nu pomeneşte nimic despre vreun proces.

[100] Data a fost 14 Nisan sau, după calendarul nostru, 7 aprilie, anul 30. Vezi Meier, *A Marginal Jew,* vol. 1, pp. 401–02. Ţineţi cont că în jur de ora 19 seara, data s-a schimbat în 15 Nisan şi a început Paştele. Dacă Isus „a înviat" duminică, practic nu trecuseră decât două zile şi jumătate.

[101] Iosif de Arimateea, un cunoscător al legii şi un evreu pios, cu siguranţă ar fi cerut trupul oricărui compatriot evreu care ar fi murit în acea zi – doar ca să respecte legea evreiască.

criminal care a fost crucificat este considerată a fi o crimă.[102]

— Da, ştiu... ştiu asta. Dar ştim amândoi că împăratul sau unul dintre delegaţii lui poate acorda o autorizaţie specială pentru a înmormânta astfel de condamnaţi. Chiar tu ai făcut lucrul acesta odată. Te rog, încă o dată, să acorzi o astfel de dispensă specială prin care să îmi dai voie să-i înmormântez.

O expresie de enervare apare pe faţa lui slabă, întunecată.

— Dacă aceşti zeloţi ar fi condamnaţi de Consiliul celor Şaptezeci şi unu, ce s-ar întâmpla cu trupurile lor?

Mă întreb de ce vrea să ştie asta. Puţin îi pasă ce păţesc evreii.

— Legea interzice ca cineva să îi înmormânteze sau să îi jelească pe criminalii condamnaţi de un tribunal evreiesc. Astfel de condamnaţi sunt înmormântaţi de către tribunal în cimitirul tribunalului, dincolo de zidurile oraşului.[103]

Pilatus se încruntă, de parcă s-ar gândi.

— Dacă ţi-aş acorda o autorizaţie specială de înmormântare, atunci asta m-ar face să par generos, nu-i aşa?

— O, da, foarte generos. Şi te asigur că membrii Sfatului îţi vor fi profund recunoscători.

Pilatus îi face semn secretarului său cu părul negru şi, în timp ce tânărul traversează în grabă încăperea, el spune:

— Scrie o autorizaţie de înmormântare pentru Ioses din Arimathaia.[104]

— Pentru toţi cei trei condamnaţi? întreabă secretarul.

---

[102] *Digesta,* 48,24,1 şi Tacitus, *Anale,* 6,29.

[103] *M Sanhedrin* VI 5.

[104] Deşi legea romană zicea că un om crucificat nu putea fi îngropat, legea evreiască spunea că cei condamnaţi şi executaţi din ordinul prefectului roman trebuiau, la un moment dat, să fie îngropaţi şi jeliţi conform tradiţiei evreieşti. *(Semahot* II 7 şi 11). Conn spune la p. 239: „Faptul că un tribunal roman îl condamnase era suficient să-i dea dreptul să fie îngropat şi jelit după tradiţia evreiască”.

— Da, pentru toţi trei, cu condiţia să moară azi. Dar… adaugă Pilatus, să-mi aduci piroanele.

— Da, prefectule.

Pilatus îi aruncă un zâmbet rece şi spune:

— Valete, *Ioses, apoi se întoarce şi pleacă.*

Secretarul spune:

— Vă rog să aşteptaţi câteva clipe…

— Aştept.

Secretarul pleacă.

Gândurile mi se amestecă, trecând de la o imagine la alta, de parcă aş fi primit o lovitură în cap şi nu mai sunt în stare să gândesc coerent.

Sunt sigur doar de un singur lucru: Pilatus habar n-are ce a făcut. Un om sfânt care este omorât de asupritorii Yisraelului se va alătura celorlalţi eroi care, de-a lungul istoriei, şi-au sacrificat vieţile pentru credinţă şi care au pregătit calea pentru eliberarea ţării. El este pe cale să îl transforme pe Yeshua într-un martir sfânt, un om în numele căruia alţi oameni vor lupta şi vor muri. Un om pentru care, la sfârşitul zilei, fiecare zelot din oraş va fi gata să moară.

Brusc, mă simt amorţit.

O pală de vânt rece mătură încăperea, iar flăcările din lămpi pâlpâie şi sfârâie. O lumină galbenă tremură pe pereţi.

Dumnezeule!

O răzmeriţă este doar motivul de care are nevoie ca să atace tabăra zeloţilor şi să îi omoare pe toţi. Străzile fiind goale deoarece oamenii trebuie să rămână în case, legiunile lui vor putea mărşălui nestingherite şi să ucidă în voie.

Şi, pentru prima dată, ştiu că Gamliel are dreptate.[105]

---

[105] Poate vă întrebaţi de ce nu am folosit povestea referitoare la eliberarea lui Baraba. Această tradiţie, numită *privilegium paschale,* nu exista pe vremea lui Isus. Dacă ar fi existat vreo lege evreiască sau romană care să stabilească o astfel de tradiţie, s-ar fi vorbit despre aplicarea ei, fie înainte, fie după viaţa lui Isus, de către vreun guvernator, episcop sau preot, undeva. Dar nu există. Am descoperit o

TREIZECI ŞI TREI

---

lege romană care exista în anul 367, *indulgentia criminum,* care a introdus obiceiul de a ierta criminalii cu ocazia sărbătorii de Paşte, cu excepţia celor „care se fac vinovaţi de sacrilegiu împotriva Maiestăţii Imperiale, împotriva morţilor, care se fac vinovaţi de vrăjitorie, magie, adulter, răpire sau crimă”. Chiar şi în 367, Baraba, un criminal condamnat, nu ar fi putut fi eliberat. De asemenea, împăratul era singurul care putea graţia un condamnat sub incidenţa legii *indulgentia criminum.* Guvernatorii provinciilor nu aveau acest drept. O astfel de faptă ar fi fost văzută ca o încălcare a dreptului imperial şi ar fi fost considerată un act de trădare. În sfârşit, nu există nicio dovadă că împăratul i-a acordat acest drept „special” lui Pilat care să-i permită acestuia să graţieze pe cineva pentru a intra în graţiile evreilor. Nu credem că Pilat ar fi făcut acest lucru chiar dacă ar fi avut acest drept. Era cunoscut faptul că Pilat îi dispreţuia pe evrei.

Acesta este un alt exemplu care demonstrează faptul că evangheliştii încercau să dea vina pe evrei, şi nu pe Roma. Luaţi în considerare contextul politic din perioada în care au fost scrise evangheliile. Ierusalimul era pe cale de a fi, sau fusese deja, atacat şi distrus. Romanii emiseseră un decret care le interzicea evreilor să viziteze oraşul, darămite să locuiască acolo, şi au lăsat Legiunea a X-a în oraş ca să aplice aceste decret. Creştinii i-au implorat pe comandanţii legiunii să le dea voie să se întoarcă în oraş, pretinzând că nu fac parte din comunitatea evreiască şi zicând că erau bucuroşi că Roma distrusese Templul. Comandaţii, care aveau probabil nevoie de civili care să asigure tot felul de servicii soldaţilor şi care erau bucuroşi să colaboreze cu duşmanii evreilor, au fost de acord. Creştinilor li s-a permis să se întoarcă în Ierusalim. Relaţia dintre evrei şi creştini a devenit atât de încordată încât, în cele din urmă, iudaismul şi creştinismul s-au scindat în anul 85 d.Hr. – exact în perioada când au fost scrise *Evangheliile după Matei* şi *Luca.* (Pentru mai multe detalii, vezi Meir Ben-Dov, *Historical Atlas of Jerusalem,* pp. 136–142, *The Oxford Illustrated History of Christianity,* editat de John McManners, pp. 21–26 şi, în special, Brandon, pp. *2–4* şi pp. 262–276.)

Loukas îşi lipi spatele de stâncă să se ascundă şi privi caii de pe plajă. Aceştia îşi ţineau capetele plecate de parcă ar fi fost prea obosiţi să mai înainteze. Îi văzuse pe Atinius şi

---

De asemenea, încercaţi să vă imaginaţi cum era să fii creştin în Roma, cum a fost, probabil, Marcu, după ce a izbucnit Războiul evreiesc în anul 66. După ce Iacov a fost ucis în anul 62, legăturile cu iudaismul au început să se destrame, apoi revolta din anul 66 a întrerupt orice comunicare cu biserica-mamă din Ierusalim. Brusc, Marcu şi comunitatea din care făcea parte au rămas fără conducător. Pentru a înrăutăţi şi mai mult lucrurile, pentru romani creştinii *erau* evrei. Nu exista ceea ce se numeşte „creştinism". Nu erau decât evrei care credeau că Mesia venise pe pământ şi care-şi spuneau creştini, dar secta aparţinea iudaismului. Persecuţia trebuie să fi fost insuportabilă. Într-o oarecare măsură, *Evanghelia după Marcu* era, probabil, un act deliberat pentru a atrage atenţia că: „Noi nu suntem evrei!" Fără îndoială, unul dintre motivele pentru care Marcu a ales să-i umilească pe evrei în evanghelia lui, deculpabilizând Roma pentru moartea lui Isus şi învinuindu-i pe evrei, a fost ca să rezolve o problemă serioasă: îmbunătăţirea relaţiilor creştinilor în Roma. Parcă ar fi vrut să spună: „Da, evreii vă omoară fiii şi soţii în Palestina, aşa cum l-au ucis şi pe Domnul nostru. Noi *nu* suntem evrei! De fapt, îi urâm pe evrei la fel de mult ca şi voi!" Cu toate că moştenirea istorică a lui Marcu referitoare la umilinţă este dureroasă – cuvintele lui au fost folosite drept pretext pentru uciderea a milioane de oameni –, în acea vreme au fost folosite pentru a se proteja. Capitolul intitulat „The Markan Gospel", din cartea lui S.G.F. Brandon, *Jesus and the Zealots,* oferă informaţii concludente pe acest subiect. Trebuie să menţionăm că, înainte de sfârşitul secolului I, creştinii nu aveau voie să intre în sinagogă. Aproape de secolul al IV-lea, căsătoriile între creştini şi evrei erau interzise, iar dacă aveau loc astfel de căsătorii erau considerate a fi adultere. A fost promulgată o lege care le interzicea evreilor să se convertească sau să construiască sinagogi noi. (Coogan, pp. 582–587.) Primele secole au fost îngrozitoare pentru ambele părţi, iar situaţia s-a înrăutăţit în timp.

pe Kalay intrând în grotă şi lăsându-i pe cei doi tineri nepricepuţi să păzească intrarea. Înaintase ascunzându-se în umbră, iar tinerii călugări nici măcar nu priviseră în direcţia lui. Din când în când aceştia schimbau câteva vorbe, însă Loukas nu reuşea să le desluşească.

Îşi plimbă privirea peste bolovanii care erau aliniaţi de-a lungul malului. De unde se afla el, semănau cu o gură plină cu dinţi rupţi şi stricaţi.

Nu depusese prea mult efort ca să găsească locul acela, doar zece întrebări clare adresate oamenilor din sate. Toţi îl ştiau pe pustnicul Libni, bătrânul înspăimântător, cu toate că puţini cunoşteau poziţia grotelor în care trăia.

Loukas le făcu un semn celor patru complici ai lui. Cei patru bărbaţi înaintară şi, unul câte unul, trecură ca nişte stafii pe lângă el. Loukas miji ochii. De ce *pappas* Athanasios îi alesese tocmai pe aceşti bărbaţi dintre toţi apărătorii credinţei din Alexandria, Loukas nu putea înţelege. Erau prea bătrâni ca să li se dea o astfel de sarcină. Părul lor tuns scurt şi sprâncenele lor cărunte străluceau sub clarul de lună. Şi, în ciuda înfăţişării lor robuste, Loukas se îndoia că aceştia ar fi fost capabili să răspundă cu agilitate unui atac bine pus la punct. Cel puţin purtau togi negre, un bun camuflaj în întuneric. Era un oarecare avantaj pentru ei.

Nu că ar fi contat. Aveau de îndeplinit o singură misiune în acea seară. Lui Loukas i se părea ridicol. Cu atât mai mult de când fusese umilit pentru a doua oară de către Atinius în Leontopolis. Nu trebuia decât să îşi coboare mâna ca să îşi aducă aminte că fusese rănit în bărbăţia şi mândria lui.

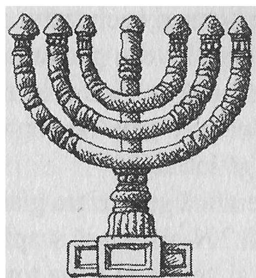
„Sper doar ca acest nou plan al tău să funcţioneze, Meridias.”

Mult timp, Loukas nu făcuse altceva decât să stea cu spatele lipit de piatra udă şi rece, urmărind din priviri înaintarea lentă a egiptenilor şi ciulind urechile.

În ciuda dorinţei sale nebune să îl vadă pe Atinius cum sângerează şi să o tortureze pe diavoliţa aceea de femeie, el avea să urmeze ordinele.

Întotdeauna a făcut asta.

TREIZECI ŞI PATRU

Era încă noapte când Kalay se trezi, tresărind, şi îşi dădu părul încâlcit din ochi. Preţ de o clipită, nu-şi aminti unde se afla; n-avea cum să fie în coliba ei de spălătoreasă. Mirosul umed, rece şi mâlos al Nilului fusese înlocuit de mirosul mării, iar asta o zăpăcea… apoi, nişte voci şoptite o făcură să-şi caute pumnalul. Cât ai clipi din ochi, ea aruncase cât colo pătura şi se lipise de perete, ţinând în mână pumnalul cu lama lungă şi curbată al lui Loukas.

Strălucirea stranie a stelelor care pătrundea prin ceaţa deasă făcea ca locul să pară învăluit în mister. Văzu formele întunecate a trei bărbaţi lângă intrarea în grotă. Cel mai înalt, Cyrus, semăna cu o fantomă neagră, care se mişca de-a lungul peretelui către intrare. Una dintre acele forme – i se păru că era a lui Tiras – pătrunse în galeria subterană ce ducea către bibliotecă şi dispăru.

Lângă intrare, se auzi nechezatul speriat al unui cal şi copite agitate care loveau pământul. Kalay simţi că se cutremură. Se aşeză pe vine şi îşi ţinu respiraţia.

Nu îl mai vedea pe Cyrus. Se contopise cu întunericul. Oare era lângă intrare?

De undeva de afară se auzi un glas de bărbat:

— Centurionule? N-ai cum să scapi. Predă-te, acum! Dă-ne papirusul şi vei cruţa viaţa tovarăşilor tăi. Este inutil să i te împotriveşti. Am o întreagă garnizoană cu mine.

„Nu este Loukas.” Chiar şi peste o mie de ani, când oasele ei vor fi putrezite, tot avea să recunoască acea voce rece şi insinuantă.

O umbră neagră se mişcă lângă intrare.

Cyrus zise:

— Nu prea cred. Dacă ar fi fost aşa, douăzeci de oameni ar fi dat năvală în grotă şi ne-ar fi târât afară. Din moment ce nu s-a întâmplat aşa, bănuiesc că eşti fie singur, fie însoţit de câţiva oameni.

Întorcându-şi uşor capul, ea se uită în partea cealaltă a încăperii şi îl zări pe Zarathan care dormea dus.

„Iesous Christos, până şi cel mai nepriceput asasin din lume s-ar putea furişa liniştit lângă el şi să-i zdrobească ţeasta.”

Omul de afară se mişcă... şi ea îl văzu. Stătea cu spatele lipit de piatră chiar lângă buza grotei. În spatele lui se mai afla un bărbat, mai scund, cu un păr bogat şi cărunt care strălucea în lumina stelelor.

Kalay îi făcu un semn lui Cyrus, ridicând două degete şi arătând către locul unde se aflau bărbaţii. Habar nu avea dacă el o văzuse sau nu, însă umbra lui neagră mai înaintă un pas către intrare. El îşi strecură mâna în lumină, ridică un deget şi arătă către intrare, în partea ei.

Din cauza fricii care o cuprinsese, aproape că i se făcuse rău. Ea se ghemui şi se puse în gardă.

Din acea poziţie, îi putea vedea bine pe bărbaţi. Amândoi erau îmbrăcaţi în negru, dar săbiile lor luceau ude, apărând şi dispărând în fâşiile de ceaţă suflate de vânt.

Grota păru dintr-odată sufocantă: broboanele de sudoare rece îi lipeau rochia de trup. Luptându-se să-şi menţină respiraţia egală, ea îşi sprijini umărul de peretele de piatră.

— Mi s-a dat puterea să-ţi fac o ofertă, strigă bărbatul mai înalt.

— Ce ofertă?

— Biserica este dispusă să vă ierte. Nu trebuie decât să ne înmânaţi papirusul şi să juraţi că veţi păstra tăcerea.

Ea îl văzu pe Cyrus scuturând neîncrezător din cap şi îl auzi râzând încet.

— Spune-i lui *pappas* Meridias că nu există niciun „papirus”. Şi la ce-ar folosi o astfel de garanţie? Din ordinul Bisericii, Meridias a ucis o întreagă mănăstire… aproape o sută de călugări care şi-au închinat viaţa lui Dumnezeu. Ce mai contează încă şapte vieţi?

Bărbaţii se furişară mai aproape, suficient de aproape încât Kalay să le poată vedea feţele palide.

— Centurionule, ştim că tu eşti singurul de acolo care ştie să lupte. Dacă nu te predai, toţi prietenii tăi vor muri din cauza ta. Asta vrei?

În ciuda eforturilor sale, ea respira greu şi sacadat, dând aerul afară pe nări printr-un şuierat.

În partea îndepărtată a grotei, din galeria subterană ieşiră trei umbre tăcute şi se poziţionară de-a lungul pereţilor. Zgomotul paşilor lor de-abia dacă se auzise. Erau mai degrabă soldaţi decât călugări.

Kalay le auzi veşmintele frecându-se de piatră şi ştiu că erau gata să ucidă.

Ea ţinea cuţitul strâns în mâna dreaptă, jos, gata să atace şi să spintece în sus. Până ajunsese la vârsta de cincisprezece ani, învăţase deja că nu trebuia să ţii cuţitul ridicat deasupra capului. Un bărbat putea să te prindă de încheietura mâinii, să o sucească şi să-ţi ia cuţitul fără prea mult efort. Era mai greu să parezi lovitura de cuţit dacă aceasta venea de mai jos şi mai aproape de tine. Problema era că, dacă ei ar fi dat năvală cu săbiile fluturând în aer, ea şi-ar fi putut pierde mâinile cu mult înainte să aibă ocazia să atace.

Cyrus se uită drept la Kalay. El zise în şoaptă:

— Gata?

Ea dădu scurt din cap.

Tocmai când Cyrus îşi ridică sabia…

Un ţipăt ascuţit şi sălbatic răzbătu din fundul grotei, făcând să-i îngheţe lui Kalay sângele în vene. Înainte să reuşească să-şi mişte picioarele tremurânde, pe lângă ea

trecu un morman de zdrenţe maronii, fâlfâitoare şi ieşi, pierzându-se în ceaţa deasă.

Barnabas strigă:

— Libni, nu!

După ce ezitară preţ de o secundă, Cyrus, Barnabas, Tiras şi Uzziah se năpustiră afară, în urma lui Libni. Izbucniră zgomote metalice făcute de săbiile încrucişate… însoţite de strigăte.

Kalay se încinse la mijloc şi se furişă afară, în ceaţa luminată de lună, încercând să vadă ce se întâmpla. Ea reuşi să zărească siluete care se învârteau, săbii care luceau şi îşi dădu seama că lupta continua spre miazăzi, jos, pe plajă.

Ea făcu repede doi paşi într-acolo…

O mână mare, care purta o mănuşă neagră, ieşi din ceaţă, o apucă de mânecă şi o făcu să cadă. Ea se izbi de pământ cu putere, dând din picioare şi fluturându-şi braţele în aer, urlând înfuriată, până când văzu lama sabiei tăind ceaţa şi oprindu-se chiar deasupra inimii ei.

— Dacă faci o mişcare, vei muri, auzi o voce autoritară şi aspră.

Ea simţi încordarea din ea, vecină cu panica. Kalay îşi vârî cu grijă pumnalul sub fustă şi îşi ridică privirea spre cel care-i vorbise.

— Nu mişca, *scorta,* sau am să trec peste ordinele primite şi-am să te tai în două.

Bărbatul era musculos, zvelt, şi avea părul negru presărat, ici-colo, cu fire cărunte.

— Ce vrei de la mine? Nu ştiu nimic!

Un ţipăt răsună de pe plajă şi el aruncă o privire în direcţia aceea, zâmbi şi îngenunche fără teamă lângă ea. Îşi plimbă privirea peste gâtul ei şi peste sâni. Dintr-o singură smucitură îi dezlegă cingătoarea. Îi smulse pumnalul de bronz şi punga din piele şi le aruncă cât colo. Apoi, cu mâna pe care avea trasă mănuşa, o apucă de falcă şi îi întoarse cu brutalitate capul ca să se poată uita la faţa ei.

— Acum înţeleg de ce te vrea în viaţă. Eşti frumoasă.

— Cine? Cine mă vrea?

Simţi cum o cuprinde furia.

Dacă ar lăsa garda jos doar o clipă…

— Ridică-te să plecăm! El te aşteaptă.

Bărbatul se ridică în picioare, dominând-o. Ţinea sabia cu ambele mâini. Tremurând şi fiind înspăimântată, ea reuşi cu greu să-şi ascundă cuţitul în timp ce se chinuia să se ridice în picioare, dar el trebuie să fi zărit o strălucire argintie, căci strigă: „Aruncă-l jos!”, şi se năpusti asupra ei. El făcu greşeala să-şi ridice sabia deasupra capului ca să lovească.

Cu o mişcare precisă, Kalay fanda sub sabia lui şi lovi cu pumnalul cât putu de tare. Făcu o tăietură oblică pe pieptul bărbatului. Lama ascuţită tăie haina bărbatului, iar ea privi cum carnea lui se despică sub tăişul pumnalului şi simţi vibraţia osului.

Bărbatul se dădu în spate, cuprins de furie, şi se uită în jos la sângele care îi curgea din piept. Când îşi ridică din nou privirea, în ochii lui se putea citi uluirea. El începu să se învârtă; sabia sa lucea într-un mod neobişnuit când, sângerând grav, el o ridică să o lovească pe Kalay. Ea încercă să se ferească, dar nu apucă…

Se auzi un zgomot surd, iar asasinul începu să se clatine, holbându-se la ea surprins, apoi căzu jos în nisip, formând o ridicătură neagră. Rostogolindu-se pe pământ, îşi agită braţele în aer, apoi reuşi să se ridice în patru labe. Dădu să se ridice în picioare, dar căzu din nou pe burtă.

Kalay făcu un salt, îl apucă de păr şi trecu tăişul pumnalului de-a lungul gâtului bărbatului. Accesul lui puternic de furie trimise în aer o explozie de sânge care se împrăştie pe nisip.

În tot acest timp, Zarathan stătea nemişcat, tremurând din toate mădularele şi ţinând strâns în mâini o bucată de lemn adusă de ape. Pe chipul său alb ca varul se adunaseră broboane de sudoare. După ce asasinul încetă în cele din

urmă să se mai zvârcolească şi rămase nemişcat, Zarathan simţi că i se înmoaie picioarele şi căzu grămadă pe jos.

— Zarathan? Te simţi bine?

El se aplecă şi se ţinu de burtă, în timp ce se legăna în faţă şi în spate, plângând ca un copil.

— N-am... n-am ştiut ce altceva să fac.

Atacatorul avu o ultimă zvâcnire. Kalay îl privi o clipă, apoi se uită din nou la Zarathan.

— Încetează cu plânsul! zise ea pe un ton rece. Ar trebui să fii fericit. Tocmai ai realizat imposibilul.

Zăpăcit, el îşi ridică ochii mari şi plini de lacrimi către ea.

— Ce tot spui? Tocmai *am ucis* un om!

— Da, şi datorită acestui lucru, nimeni nu va mai spune că semeni cu un motan circumcis. Ea tăcu şi îşi şterse faţa cu mâneca. Şi, de fapt, eu l-am ucis, cu toate că tu ai reuşit să-l ameţeşti bine de tot. Eşti mai curajos decât credeam. Îţi sunt recunoscătoare. Mi-ai salvat viaţa.

— Curajos? zbieră el. Sunt un laş! M-am strecurat şi l-am lovit din spate! Şi-acum, nu... nu mă mai pot opri din plâns!

— Da, păi, prima oară când am omorât pe cineva, am vomat o săptămână.

El îşi îngropă faţa în mâini şi scoase nişte sunete de parcă s-ar fi sufocat. Ca să-i dea răgaz să-şi revină, Kalay merse şi îşi recupera cingătoarea, o prinse din nou în jurul mijlocului şi se duse să-şi culeagă de pe jos punguţa din piele şi pumnalul din bronz. Apoi se îndreptă cu pas hotărât către Zarathan, îl apucă de braţ, îl trase cu forţa după ea până la malul mării şi îl aruncă cu capul înainte în valuri.

El ieşi la suprafaţă împroşcând apa în jurul lui, cu o înfăţişare de mâţă plouată, şi strigă:

— Eşti nebună? De ce-ai făcut asta?

— M-am gândit că un nou botez te-ar ajuta să-ţi revii. Tu...

La douăzeci de paşi mai încolo, i se păru că zăreşte o figură, o siluetă care se furişează prin ceaţa fără sfârşit. Inima aproape că îi sări din piept.

— Ridică-te în picioare, Zarathan! îi ordonă ea în timp ce verifica sabia. Haide!

El se ridică în picioare şi ieşi împleticindu-se din valuri cu sutana-i leoarcă atârnându-i de trupul slab.

— Ce s-a întâmplat?

Acea figură, care nu prevestea nimic bun, dispăru în ceaţă, dar ea îi simţea prezenţa, furişându-se mai aproape. Simţi cum i se ridică părul pe ceafă.

— Repede! Ia-ţi bâta, trebuie…

Cyrus strigă de lângă stâncă:

— Kalay? Zarathan?

— Aici! Suntem aici!

Pe nisip se auzi zgomot de paşi. Kalay îşi întoarse capul, cercetând ceaţa, descriind cu sabia cercuri mici ca şi când ar fi fost pregătită să se apere.

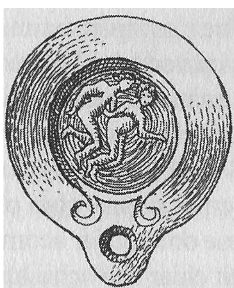
Dar silueta dispăru.

Dacă fusese într-adevăr acolo.

Cyrus ieşi din ceaţă, acoperit de sânge, sprijinindu-l pe Libni cu o mână şi ţinând în cealaltă sabia de pe care picura sângele.

— Libni este rănit. Să ne grăbim!

TREIZECI ŞI CINCI

— Caută nişte lumânări! îi ordonă Barnabas lui Tiras. Adu-le repede în bibliotecă.

— Am înţeles, frate.

Tiras o luă la fugă, înaintea lor, prin galeria subterană întunecată.

Barnabas îşi târa picioarele în urma lui Cyrus. Călugărul-războinic îl căra practic pe Libni, cu toate că bătrânul încerca şi el să păşească. Când intrară în grota unde era biblioteca, Tiras aprinse o lumânare şi o aşeză în capătul îndepărtat al mesei.

Cyrus îşi rezemă sabia de perete şi îl ridică pe Libni, aşezându-l pe masă.

Avea o spintecătură lungă, făcută de o sabie, care pornea de la claviculă şi ajungea până la baza coastelor. Sângele-i curgea din rana despicată, udându-i veşmintele şi adunându-se într-o baltă pe masă. Faţa şi gâtul lui Libni erau stropite cu sânge.

Tiras, care părea complet buimăcit şi şocat, căscă gura, apoi înghiţi cu noduri şi îşi umezi buzele.

— Tiras, adu lumânarea aici, te rog!

Tânărul zăpăcit clipi, ridică de pe masă lumânarea şi i-o aduse lui Barnabas, care i-o luă din mâna tremurândă. Băiatul tocmai văzuse cum prietenul lui cel mai bun, Uzziah, fusese omorât, iar acum îşi vedea mentorul sângerând cumplit chiar sub ochii lui.

— Tiras, zise cu blândeţe Barnabas, adu un urcior cu apă şi nişte bandaje. O, şi mai am nevoie de un ac şi de o aţă groasă. Bănuiesc că ai aşa ceva?

— Da, f… frate.

Tiras se întoarse şi îi croi drum printre Zarathan şi Kalay, care tocmai intraseră în încăpere.

— Doamne, Dumnezeule! zise Zarathan, cu un glas tânguitor.

Îşi duse o mână la gură şi se holbă la sângele care continua să curgă din Libni. Cyrus nu irosi nicio clipă.

— Trebuie să plec şi să păzesc intrarea. Kalay, te duci să aduci caii noştri aici?

— Bineînţeles.

Ea o luă la fugă prin galeria subterană.

— Caii noştri? întrebă Barnabas. Cyrus, doar n-ai de gând să plecăm? Libni are nevoie de ajutorul nostru?

— Ştiu asta, frate, dar de îndată ce vom face tot ceea ce ne va sta în putinţă, vom pleca.

— Dar…

— Frate Barnabas! I-am omorât pe doi dintre atacatorii noştri. Cel puţin doi au fugit şi este mai înţelept să credem că şeful lor a urmărit totul de la distanţă. Cineva trebuie să povestească totul superiorilor lui. Până la ivirea zorilor, vor veni mai mulţi încoace. Nu putem rămâne. El arătă cu mâna către tolba din piele de gazelă în care se aflau cărţile şi care zăcea aproape invizibilă pe jos, în fundul grotei. Doar dacă nu vrei ca papirusul să ajungă pe mâna Bisericii.

— Nu, fireşte că nu, dar…

Libni îşi întinse mâna şi-l apucă pe Barnabas de mânecă.

— Are dreptate. Trebuie să plecaţi. Tiras va avea grijă de mine.

— Libni, tu şi cu Tiras trebuie să veniţi cu noi. Nu sunteţi în siguranţă aici.

Libni zâmbi şi, după ce oftă îndelung, răspunse:

— Mai sunt… multe alte grote. Aproape de aici. Foarte greu de descoperit. Nimeni în afară de mine nu cunoaşte labirintul. Ne vom ascunde acolo.

— Nu, Libni, te rog! Trebuie să pleci. Nu-i cunoşti pe oamenii ăştia, vor…

— Ne vom lăsa în mâinile lui Dumnezeu şi ale Domnului nostru Iesous Christos. Dar… El se crispă din cauza durerii când trase adânc aer în piept. Îmi promiţi că, dacă vei reuşi, te vei întoarce şi îmi vei povesti ce ai văzut?

În ochii lui Libni se citi speranţa. Barnabas îi strânse mâna.

— Ştii că aşa voi face.

Tiras intră repede în încăpere ţinând în braţe o grămadă de bandaje, ierburi şi un urcior de apă, pe care le puse pe masă lângă Barnabas. Apoi scoase un ac lung din fier şi un ghem de aţă maro.

Cyrus îşi luă sabia, a cărei lamă era plină de sânge închegat, şi spuse:

— Strigaţi-mă dacă aveţi nevoie de mine.

Ud până la piele, Zarathan stătea cu umerii coborâţi, iar la picioare sale se formase o băltoacă. Părul lui bălai şi ud îi era lipit de cap. Zarathan… pe jumătate înecat?

Barnabas nu avea timp să întrebe.

— Zarathan, zise Barnabas, te rog ţine lumânarea pentru mine cât timp Tiras şi cu mine vom avea grijă de rană.

Zarathan, care arăta de parcă era gata să leşine, luă lumânarea şi o ţinu aproape. Barnabas îndepărtă cu grijă materialul îmbibat cu sânge. Fără să-şi dea seama, miji ochii, iar Libni spuse:

— Voi muri? În sfârşit?

— Nu fi ridicol. Dumnezeu mai are nevoie de tine. Chiar dacă nu pentru alt motiv decât ca să mă enerveze pe mine cu ghicitori. Întorcându-se uşor, el spuse: Tiras, dă-mi acul şi aţa. Odată ce vom opri hemoragia, va trebui să cos rana.

— Da, frate.

Zarathan înghiţi cu noduri.

— Cum oprim sângerarea?

— Pune jos lumânarea şi apasă cu ambele mâini pe rană, aici şi aici, îi arătă el. Uneşte marginile rănii. Continuă să

apeşi până îţi voi spune eu. Barnabas desfăcu ghemul şi vârî firul prin urechile acului. Tiras, ajută-mă!

Zarathan făcu întocmai cum i se spusese, iar Tiras apăsă cu mâinile în cealaltă parte a rănii. Libni strânse din dinţi de durere şi scoase un geamăt surd.

Păru că trece o veşnicie până când sângele încetă să mai curgă. Barnabas băgă cu grijă acul în carnea lui Libni. Nici măcar anii îndelungaţi în care îşi croise singur hainele nu-l pregătiseră pentru aşa ceva. Cusătură după cusătură, el închise rana.

— Dă-i drumul, Zarathan, şi aşază-ţi mâinile mai jos. Vom spăla rana după ce o vom închide.

Libni gemu de durere.

— Iartă-mă.

Barnabas continuă să coasă, încercând să copieze cusăturile îngrijite pe care le făceau chirurgii romani.

Libni râse încet. Faţa sa plină de sânge îi dădea o înfăţişare morbidă la lumina lumânării, mai ales datorită smocului de păr care era plin de sânge închegat.

— Barnabas?

— Ce este?

Vocea lui Libni se schimbă.

— Vreau să te rog ceva. Poţi lua cu tine unele dintre cărţile mele? Ştiu c-ar fi o povară, dar Tiras şi cu mine trebuie să plecăm repede. Nu cred că vom avea timp să le ducem pe toate cu noi în ascunzătoare.

— Da, desigur. Dar numai documentele cele mai importante, Libni. Doar o geantă. O voi aşeza ca şi contragreutate la tolba din piele de gazelă.

— Mulţumesc, mulţumesc…

Libni se crispă de durere şi îşi fixă privirea pe tavanul arcuit al grotei unde dansa lumina lumânărilor. Lacrimile îi şiroiau pe faţa pătată de sânge.

— Am copii… copii ale evangheliilor lui Markos, Thomas şi Maththaios în ebraică şi aramaică. Sunt foarte rare. Singurele copii pe care le-am văzut.

— Singurele copii de care am auzit, zise Barnabas cu evlavie. „Dumnezeule, ce riscuri!" El întrebă încet: *Evanghelia lui Markos* are un sfârşit mai lung?

— Nu, fireşte că nu. Se termină cu capitolul 16, versetul 8. Aşa cum trebuie.

Barnabas se uită la Zarathan şi la Tiras. Amândoi se gândeau la versete, încercând să le descifreze înţelesul.

Libni îi urmări privirea, văzu expresia întipărită pe chipurile lor şi zise:

— Cele mai vechi versiuni ale Evangheliei lui Markos se termină cu capitolul 16, versetul 7 sau 8. Nici vorbă de înviere!

— Dar n-au pomenit oare Irenaeus şi Hippolytus despre versetul 9? Au trăit în secolele al II-lea şi al III-lea. Cu siguranţă asta dovedeşte…

— Dovedeşte faptul că şi pe vremea aceea oamenii foloseau peniţele ca să mutileze evangheliile, zise cu asprime în glas Libni, făurind legende în detrimentul istoriei. Este o ruşine. Evangheliile pe care le am eu scrise în ebraică şi aramaică datează din a doua jumătate a secolului întâi. Au fost scrise la doar câteva decenii după ce Domnul nostru a fost crucificat. Iar Evanghelia în ebraică a lui Thomas datează din anul 40, poate 50, nu mai târziu. Cred că a fost scrisă înainte de epistolele lui Pavelos. Ia-le cu tine, Barnabas! Nu le lăsa să ajungă în mâinile murdare ale copiştilor Bisericii.

— Nu voi îngădui asta. Îţi promit.

Dar se gândi cum va putea să-şi ţină promisiunea dacă vor fi prinşi.

Pe măsură ce îngrijea rana, sângele încetă să mai curgă. Văzu cum faţa lui Libni devenea din ce în ce mai palidă, atât din cauza şocului, probabil, cât şi din cauza hemoragiei. El făcu ultima cusătură, legă aţa şi spuse:

— Tiras, adu toate păturile pe care le aveţi aici. Trebuie să-i ţinem de cald lui Libni cât timp doarme.

Tiras ieşi repede din încăpere.

— Dar nu vom pleca în curând? întrebă Zarathan plin de speranţă.

Barnabas îi zâmbi lui Libni care îl privea cu durere în ochi.

— De îndată ce am adunat toate cărţile pe care le vrea Libni.

Libni îi zâmbi slab, pecetluind înţelegerea că protecţia evangheliilor originale trecuse de la un prieten de încredere în grija celuilalt. Miza era, nici mai mult, nici mai puţin decât Adevărul.

Libni ridică o mână tremurândă şi arătă către o firidă mică ce se afla în peretele din dreapta grotei.

— Thomas este acolo, iar Markos… îşi mişcă degetul prin aer către o firidă mare, pătrăţoasă. Markos şi Maththaios sunt acolo. Dar mai sunt şi altele. O versiune timpurie a istoriei evreilor şi al doilea volum din cartea *Expunerea profeţiilor Domnului* a lui Papias…

Tiras reveni şi începu să aşeze pătură după pătură peste Libni care îşi continua lista.

Mai mult de un ceas, Barnabas şi Zarathan adunară şi aşezară cu grijă papirusuri vechi, pergamente şi codice într-o tolbă din piele crăpată pe care o găsise Tiras.

În cele din urmă, extenuat, Libni căzu într-un somn adânc.

Barnabas se îndepărtă de masă şi îi făcu semn lui Tiras să îi urmeze afară. Când ajunseră pe nisip, Barnabas zise:

— Zarathan, te rog, ia ambele tolbe şi prinde-le pe cal.

— Da, frate.

Barnabas se întoarse către Tiras. Tânărul îl privi cu ochi înspăimântaţi, de parcă nu şi-ar fi dorit nimic altceva decât să fugă şi să se ascundă.

— Tiras, adu-ţi aminte că „lumina se află înăuntrul unei fiinţe şi ea luminează lumea întreagă. Dacă ea nu luminează, atunci este întuneric adânc”[106], şi nu va găsi

[106] *Evanghelia după Toma*, versetul 24.

împărăţia. Îşi aşeză mâna pe umărul tânărului. Luminează, Tiras! Fii o fiinţă a luminii, aşa cum te-a învăţat el.

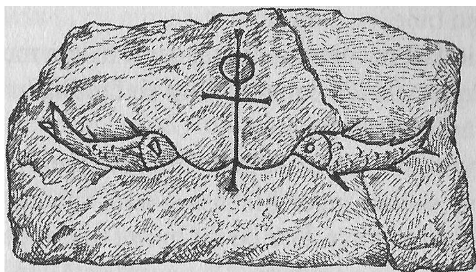
În ochii lui Tiras se adunară lacrimile. El încuviinţă din cap şi spuse pe un ton respectuos:

— Voi încerca, frate. Nu-ţi face griji. Voi avea grijă de el.

— Ştiu asta.

Barnabas se întoarse şi se îndreptă spre locul unde se aflau caii.

TREIZECI ŞI ŞASE

Zarathan îl ajută pe Cyrus să potrivească tolbele peste greabănul calului, în timp ce, din când în când, îi mai arunca o privire lui Kalay. Femeia stătea în genunchi lângă cadavrul asasinului şi îi scotocea prin buzunare. Îşi spălase faţa şi părul de sânge în apa mării, dar pe rochia ei se mai vedeau pete întunecate.

Cyrus zise pe un ton serios:

— Kalay mi-a spus că i-ai salvat viaţa. Mulţumesc, frate. Ştiu că ţi-a fost greu să faci asta.

Zarathan îşi coborî privirea, jucându-se nervos cu funiile tolbelor. Ce putea spune? Încheieturile mâinilor îl dureau din cauza loviturii zdravene pe care o aplicase, dar nu era nimic în comparaţie cu durerea care părea că se instalase în sufletul lui.

„Indiferent ce-a spus Kalay, l-am omorât. Dacă nu l-aş fi lovit, acum ar fi fost în viaţă."

Cyrus întrebă pe un ton blând, confidenţial:

— Eşti bine?

Niciodată nu ştiuse motivul, dar îi fusese mereu greu să-şi împărtăşească durerea, fie şi cu familia lui. El răspunse cu grijă:

— Cyrus, tu... tu eşti soldat. Probabil, crezi că sunt un netrebnic slab de înger. Şi... aşa şi este. Ura faptul că nu putea vorbi hotărât. Dar eu nu m-am mai luptat niciodată, nici măcar cu pumnii. De fiecare dată când am fost pus

într-o situaţie care ar fi putut degenera, m-am retras – aşa cum cred că vrea şi Domnul meu.

— Şi eu cred că aşa vrea, frate.

Cyrus potrivi pentru ultima oară tolbele. Mirosul mării părea mai puternic, mai intens.

Zarathan îşi şterse nasul cu mâneca udă.

— M-am comportat ca un laş. Nici nu m-am luptat cu omul faţă în faţă. M-am furişat şi l-am lovit pe la spate!

Cyrus îşi lăsă braţele pe spinarea calului. Îşi încruntă sprâncenele negre şi dese peste nasul drept.

— Zarathan, oamenii ăştia încearcă să ne ucidă. Ori de câte ori ai ocazia, loveşte pe la spate. Important este ca tu să rămâi în viaţă. Foloseşte-te de toate tacticile pe care le cunoşti, ca să reuşeşti acest lucru.

— Chiar să mă comport ca un laş?

Cyrus îl privi cu atenţie.

— Dacă l-ai fi atenţionat şi te-ai fi luptat cu el corp la corp, ce s-ar fi întâmplat?

— M-ar fi... omorât.

— Aşa este. El ştia să mânuiască armele, tu, nu. Ţi-ar fi retezat capul dintr-o singură lovitură şi-apoi s-ar fi întors şi ar fi omorât-o şi pe Kalay. Aţi fi murit amândoi, iar el ar fi întors situaţia împotriva mea şi în favoarea atacatorilor. Asta ar fi însemnat că fratele Barnabas, Libni, Tiras şi cu mine am fi murit şi noi. Şi, în această clipă, papirusul şi toate cărţile s-ar afla pe foc.

— Dar... El îşi înăbuşi un suspin. Dacă am procedat corect, atunci de ce mă simt atât de îngrozitor?

Pe buzele lui Cyrus îşi făcu loc un zâmbet amar.

— Am omorât primul om când eram de vârsta ta, Zarathan! Aveam şaisprezece ani. Ei au numit asta „antrenament militar". Comandantul meu mi-a adus un soldat inamic care fusese luat prizonier în luptă. Era un barbar, murdar – şi l-au legat ca pe un porc gata să fie prăjit. Nu a fost deloc o luptă corectă.

Zarathan de-abia reuşi să tragă aer în piept.

— Şi ce-ai făcut?

— Mi s-a ordonat să-i retez capul şi chiar am încercat să ascult ordinul. Mi-am ridicat sabia de câteva ori. Dar de fiecare dată i-am întâlnit ochii rugători şi n-am putut s-o fac. Când am izbucnit în plâns, comandantul meu le-a ordonat celorlalţi recruţi să mă bată până fie ceream să mă întorc la mama mea, fie ceream să îl omor pe prizonier.

Se aşternu o tăcere lungă, timp în care Cyrus mângâie uşor coama calului; ochii lui păreau pierduţi în amintiri îndepărtate. Barnabas ieşi din grotă şi se îndreptă spre ei cu capul plecat, de parcă ar fi cărat o povară grea.

— L-ai omorât pe prizonier? întrebă Zarathan.

— O, da.

— Şi pe urmă? Nu ai simţit cum îţi amorţeşte tot corpul? De parcă cineva ţi-ar fi fiert muşchii până aproape să se desprindă de os?

— Mă simt aşa de fiecare dată când ucid un om. Nu cred că soldaţii buni îşi revin vreodată. Este un lucru rău să ucizi. Ştim asta cu toţii. Nu ştiu de ce crede Dumnezeu aşa, dar există situaţii, fratele meu, când nu există altă soluţie. De pildă, azi.

Zarathan îşi muşcă buza în timp ce privea valurile înspumate.

Cyrus zise cu blândeţe:

— Nu te-ai comportat ca un laş în noaptea asta. Ai fost mai curajos decât am fost eu când am omorât primul om. Ai ştiut ce aveai de făcut şi ai făcut întocmai fără să te gândeşti, fără să eziţi. De acum înainte ştiu că mă pot baza pe tine la nevoie.

Auziră câteva lovituri înfundate mai încolo, pe plajă, şi amândoi se întoarseră şi o văzură pe Kalay lovindu-l cu piciorul pe mort în zona intimă.

Zăpăcit şi enervat, Zarathan zise:

— Eu tot cred că este un demon.

Cyrus se uită cu atenţie la Kalay.

— Nu uita că Domnul nostru a trimis-o în sala de mese a mănăstirii în acea noapte. Apoi a aşezat-o în aceeaşi barcă cu noi. Şi, în noaptea asta, El te-a făcut să ridici bucata

aceea de lemn şi să-i salvezi viaţa. Privirea din ochii lui se înduioşă. Trebuie să existe un motiv.

TREIZECI ŞI ŞAPTE

Massa

17 NISAN, ANUL 3771

Yosef vârî zăbala în gura calului său şi bătu uşor cu mâna grumazul mătăsos al armăsarului în timp ce strângea căpăstrul. Calul fornăi şi îl privi cu ochi lui mari, încrezători.

— Încă două zile, Adolphus, zise el cu blândeţe. Apoi îţi vei putea petrece tot restul vieţii păscând pe câmpiile cu iarbă verde. Îţi promit.

În jurul lui, esenienii erau ocupaţi: pregăteau caii şi ridicau tabăra, vorbind în şoaptă. El privi peste dealurile liniştite, de un cenuşiu-albăstrui spre ţinuturile îndepărtate. Pe măsură ce lumina soarelui apărea la orizont, o strălucire roşiatică învăluia locul unde se afla oraşul sfânt, Yerushalaim. Se gândi la casa lui, casa la care nu avea să se mai întoarcă niciodată, şi simţi cum o durere sfâşietoare îi cuprinde inima. Îşi dorea nespus de mult să doarmă din nou în patul lui şi să-şi vadă pentru ultima oară tatăl bolnav. Poate, dacă Petronius…

„Nu, n-ai voie să crezi asta. Nu vei mai fi la fel de hotărât. Mai ai o singură sarcină de îndeplinit, apoi trebuie să fugi.”

Bătu din nou uşor cu mâna grumazul calului, apucă hăţurile şi îl conduse pe Adolphus către locul unde se aflau

ceilalţi cai; copitele lui tropăiau pe piatră într-un ritm lent, liniştit.

Mattias strigă:

— Noi suntem gata dacă eşti şi tu!

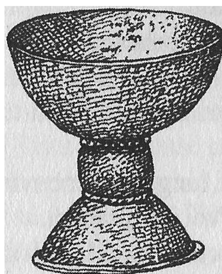
— Bine. Să pornim la drum!

Fie aveau să-l găsească pe Titus aşteptându-i în acea seară în locul stabilit, fie nu, ceea ce însemna că fusese prins şi Perla furată.

Indiferent de variantă, cineva îi va aştepta.

El se rugă să nu fie o întreagă centurie romană.

TREIZECI ŞI OPT

Melekiel

18 NISAN, PRIMUL CEAS DIN NOAPTE

Când ajunseră aproape de oraşul Emaus[107], soarele dispăruse demult dincolo de orizontul vestic şi cele mai strălucitoare stele prinseseră viaţă.

Yosef galopa în fruntea celorlalţi de-a lungul cărării şerpuitoare care traversa livada. În aer se simţea mireasma frunzelor verzi şi a rodiilor putrezite, de anul trecut.

Când zări casa dărăpănată din faţă, simţi o durere în suflet, deoarece nu îl văzu pe Titus.

Mattias îl ajunse din urmă şi zise printre dinţi:

— Unde e oare?

Şuviţele negre şi ude de sudoare îi atârnau, acoperindu-i obrajii.

— Nu ştiu, dar mă rog să fie în viaţă. Unde sunt fraţii tăi?

— Supraveghează drumul principal.

---

[107] Oraşul Emaus reprezintă un alt mister pentru învăţaţi. În lucrarea sa, *Onomastican* (90,16), Eusebios scrie că ar fi oraşul Nicopolis. Cu toate acestea, în anul 440, Hesychius din Ierusalim a spus că Nicopolis se afla la o distanţă prea mare de Ierusalim ca să fie oraşul Emaus menţionat în *Luca* 24. Învăţaţii au propus alte două localizări, inclusiv el-Qubeibeh şi Abu Ghosh, Qaloniyeh. Totuşi, în cartea sa intitulată *Antichităţi* (Cartea VIII, capitolele 2,3), Josephus spune că Emaus se află „la mică distanţă” de oraşul Tiberias din Galileea.

Yosef spuse:

— Rămâi aici. Intru singur.

— Dar de ce? S-ar putea să ai nevoie de mine.

— Dacă este vreo capcană, cineva trebuie să plece călare şi să îi avertizeze pe fraţii tăi, altfel ar putea fi prinşi şi executaţi.

Mattias îl privi lung, apoi încuviinţă din cap.

— Ai dreptate. Voi aştepta aici. Yosef îşi opri calul la cel mult douăzeci de paşi de casă şi, precaut, descăleca.

— Titus? strigă el. Apoi şi mai tare: Titus? Eşti aici?

Singurul sunet care se auzea era adierea vântului care şuiera printre crăpăturile acoperişului şubred.

El se grăbi să-l priponească pe Adolphus de o tufă mare şi se îndreptă către casa întunecată. După miros, casa fusese recent folosită pe post de grajd. Mirosurile de bălegar şi fân mucegăit erau puternice.

Când se uită înăuntru printr-unul din geamuri, simţi că nervii îi erau încordaţi la maximum. Mâinile îi tremurau.

Se duse la uşă. Înăuntru văzu grinzi de acoperiş prăbuşite, oale sparte şi grămezi de resturi suflate de vânt.

— Titus?

Împinse uşa, deschizând-o, şi păşi înăuntru. Întuneric. În urmă cu trei ani, când el şi Titus fuseseră ultima oară acolo, casa servea drept loc de depozitare. Mireasma uşoară de fructe uscate şi plante acoperea uneori mirosul de balegă şi mucegai.

Yosef pipăi cu mâna peretele din stânga lui şi dădu peste un coş vechi. Apoi atinse cu mâna un alt perete şi, bâjbâind, se îndreptă către nişa din perete pe care o ştia – nişa acoperită cu o perdea, unde fermierul îşi depozitase cele mai de preţ lucruri ale familiei. Când îşi trecu mâna peste o bucată de material zdrenţuită, apoi o afundă în perete, îşi dădu seama că găsise ce căuta.

Preţ de câteva clipe, rămase nemişcat, rugându-se. Apoi îşi vârî mâna şi mai adânc în nişă şi pipăi împrejur. Nimic. Doar un strat gros de praf şi pânze de păianjen.

Yosef îşi retrase mâna şi se rezemă de perete. Nu exista niciun mesaj. Titus nu trecuse pe acolo. Cel puţin nu încă, iar dacă nu fusese deja acolo, mai mult ca sigur că nu avea să mai vină. Chiar dacă Titus ar fi fost nevoit să se ascundă pentru câteva ore sau pentru o zi, nu ar fi zăbovit nicăieri, ştiind prea bine că timpul era preţios.

Yosef era într-atât de disperat, încât de-abia auzi scârţâitul uşor care venea din încăperea dinspre exterior. Pe măsură ce se lăsa răcoarea nopţii, lemnul se contracta, iar micile animale începeau să iasă de prin ascunzătorile lor în căutare de hrană…

Când îl auzi a doua oară, îşi ridică privirea şi-o concentră asupra uşii întredeschise. A treia oară, se ghemui în spatele unui dulap răsturnat şi îşi strânse cu putere mânerul pumnalului.

Aproape imperceptibilă, se auzi vocea unui bărbat:

— Stăpâne?

— Titus?

Yosef se năpusti spre uşă, o deschise brusc şi se trezi faţă în faţă cu patru soldaţi romani. Îmbrăcaţi în veşminte maro, obişnuite, bărbaţii erau proaspăt bărbieriţi şi ţineau în mâini *gladii,* săbiile scurte ale Legiunii. Doi dintre ei îl ţineau de braţe pe Titus. Era murdar din cap până-n picioare şi transpira abundent. Faţa şi părul şaten şi inelat erau acoperite cu praf şi funingine.

— Aruncă pumnalul! ordonă bărbatul înalt şi blond, arătând cu sabia către Yosef. Faţa lui ovală părea feminină, cu gene lungi, însă muşchii lui încordaţi, care se zăreau sub veşmânt, erau dovada vie a multor bătălii.

Yosef aruncă pumnalul pe jos şi îşi ridică mâinile.

— Iartă-mă, stăpâne, zise Titus cu o voce tremurândă. Am sosit cu doar câteva clipe înaintea ta, dar ei mă aşteptau aici.

— Atunci…

Nu mai era nevoie să spună nimic. „Perla e la ei.” Titus suspina în tăcere. Ofiţerul spuse:

— Eu sunt centurionul Lutatius Crassus şi mă aflu aici din ordinul prefectului Pontius Pilatus. Eşti arestat.

— Care sunt acuzaţiile?

— Vino cu noi!

Centurionul ieşi primul pe uşă afară, iar bărbaţii care îl ţineau pe Titus îl urmară. Ultimul soldat îi făcu semn cu sabia lui Yosef să îl urmeze pe Titus.

Cu mâinile ridicate, el ieşi afară în amurg, unde alţi patru soldaţi stăteau de strajă. Livada devenise întunecată şi misterioasă, dar pe cer se putea zări încă o nuanţă vagă de purpuriu.

Centurionul Crassus o luă agale printre copaci. Când Yosef se aşeză în spatele lui Titus, zări patru cai ce păşteau liniştiţi printre pomii fructiferi... precum şi calul de povară care era legat de o ramură mai joasă şi care ţinea încă în spinare acea greutate înfăşurată în pânză; părea neatinsă.

Speranţa apăru din nou în sufletul lui.

Poate, dacă unul din ei ar reuşi să distragă atenţia, celălalt ar putea...

Centurionul se duse direct la cal, tăie legăturile cu cuţitul şi trânti grămada grea la pământ. Şocat, Yosef lăsă să-i scape un ţipăt şi dădu să facă un pas înainte, dar soldatul care îi păzea, strigă:

— Stai pe loc sau te omor!

Yosef şovăi. Rămase pe loc, tremurând, în timp ce lacrimile îi umpleau ochii.

— Ce este? întrebă centurionul arătând cu sabia către grămada înfăşurată în pânză.

Titus şi Yosef schimbară o privire, dar niciunul nu spuse nimic.

Centurionul se aplecă mormăind şi începu să taie cu sabia pânza, făcând-o fâşii. Continuă să sfâşie pânza până când ieşi la iveală un braţ de om. Sabia lui făcuse o tăietură de-a lungul încheieturii mâinii. Fără să curgă sânge din ea, rana se căsca precum o gură vânătă, cu formă neregulată.

Preţ de o clipă, Yosef fu atât de uluit, încât nu reuşi să vorbească. Putea vedea clar mâna dreaptă a omului. Ce se

întâmplase cu inelul? Inelul bunicului său? Chiar el îl vârâse pe degetul arătător, era convins de asta…

— Eşti conştient de faptul că, dacă furi trupul unui criminal crucificat, poţi fi acuzat de crimă? întrebă centurionul.

Yosef simţi cum privirea i se înceţoşează. Vedea totul nedesluşit.

Centurionul întoarse grămada cu piciorul şi smuci cu putere ca să desfacă pânza. Când trupul se rostogoli din pânză, Yosef nu reuşi să se abţină. Simţi cum se îneacă din cauza sughiţului, iar lacrimile i se rostogoleau pe obraji. Chiar dacă ar fi trăit o mie de ani, tot nu ar fi uitat acel moment îngrozitor, tulburător. Se simţea de parcă i-ar fi smuls cineva inima din piept.

Centurionul îşi coborî privirea, apoi şi-o ridică din nou.

— Tu, zise el, arătând către Yosef, vino aici şi identifică-l pe bărbatul ăsta.

Gărzile îl însoţiră pe Yosef în locul unde se afla trupul. El se uită în jos şi simţi cum i se înmoaie genunchii. Complet uluit, el se bâlbâi:

— Este… este Dysmas. D… Dysmas, zelotul.

— Mă gândeam eu. Am fost trimis să te arestez pentru că ai furat trupul criminalului Yeshua ben Pantera, dar acesta nu este trupul lui.

Yosef îi aruncă o privire lui Titus, întrebându-l în tăcere ce făcuse, dar Titus scutură tare din cap. Centurionul păru tulburat.

— Unde este trupul lui ben Pantera?

Yosef ridică din umeri.

— Nu ştiu, centurion. Acesta-i adevărul.

Romanul îi aruncă o privire ameninţătoare lui Titus.

— Unde-i trupul?

— Nu ştiu despre ce vorbeşti! Am promis că, după ce zilele sfinte vor lua sfârşit, vom duce trupul neînsufleţit al lui Dysmas familiei lui în Ioppe. Stăpânul meu a obţinut un permis special chiar de la prefect ca să poată fi

înmormântat! Acum… îşi înăbuşi lacrimile şi arătă către leş. Acum, trupul lui a fost mutilat! Nu pot da ochii cu mama lui.

Lui Yosef îi venea să-l sărute. Crassus îşi vârî sabia în teacă şi îşi puse mâinile în şold în timp ce-l privea pe Yosef.

— Tu eşti Ioses din Arimathaia, nu?

— Da, eu sunt.

— Marele preot Kaiaphas i-a spus prefectului că după ce vei aşeza trupul lui ben Pantera în mormântul tău, te va închide ca să te oprească să faci vreo faptă necugetată, cum ar fi să furi trupul şi să pretinzi că prietenul tău a îndeplinit profeţiile evreieşti. Ai fost închis?

Era împotriva legii ca romanii să intervină în deciziile Sfatului celor Şaptezeci şi unu, dacă acesta nu le cerea ajutorul. Yosef se rugă să nu fie aşa.

Îşi şterse lacrimile cu mâneca.

— Nu am fost închis din ordinul roman, centurionule, aşadar, nu ai nicio putere de decizie în ceea ce priveşte evadarea mea. Nu? Eşti aici ca să impui deciziile Sfatului celor Şaptezeci şi unu?

Crassus îşi ţuguie buzele dispreţuitor.

— Eu nu aplic legile evreieşti.

— Atunci noi vom pleca. Îţi doresc o seară plăcută!

Yosef dădu să plece.

— Stai! Crassus se încruntă iritat. Cum ai reuşit să evadezi?

— Am prieteni de *nădejde.*

Nu era nevoie ca Crassus să ştie că Gamliel, care folosea în mod obişnuit cheile lui Kaiaphas ca să îi viziteze pe prizonierii din temniţă, îl eliberase în taină.

Yosef trase adânc aer în piept şi îşi mută greutatea corpului de pe un picior pe celălalt, aşteptând ultima răbufnire.

Centurionul zise:

— Eu am primit ordin să te arestez pentru că ai furat trupul lui ben Pantera şi să-i duc trupul prefectului, dar…

— Dar trupul nu este la noi. Mai mult, nu există nicio dovadă că noi i-am furat trupul. Ai primit ordin să ne arestezi fără dovezi?

Dacă Pilatus urmase propriile proceduri, trupul ar fi fost o dovadă incriminatoare, care ar fi justificat arestarea, însă fără el…

Centurionul îi aruncă o privire de gheaţă. Pe măsură ce se înnopta, caii începură să hoinărească prin întuneric. Doi soldaţi se duseră să-i caute, iar Yosef auzi hăţurile zornăind când bărbaţii adunară armăsarii şi îi aduseră înapoi.

Centurionul ordonă supărat:

— Nu există nicio dovadă că ar fi fost comisă vreo crimă. Să ne întoarcem la Ierusalim şi să-i raportăm prefectului cele descoperite.

Yosef spuse pe un ton uşor sarcastic:

— Te rog transmite-i lui Lucius Pontius salutările mele.

Centurionul se uită cu dispreţ la el, apoi le făcu semnul de plecare oamenilor săi. Încălecară cu toţii pe cai şi o porniră în galop pe cărarea şerpuitoare care ducea la drumul principal. În urma lor se ridică un nor subţire de praf.

Yosef spuse:

— Soldaţii te aşteptau aici?

— Da.

— Cum este posibil aşa ceva?

Titus se foi neliniştit.

— Nu ştiu. Dar… stăpâne, venind încoace, chiar lângă Emaus, am trecut pe lângă doi dintre adepţii învăţătorului.[108]

— Care dintre ei?

— Cleopas şi Kepha.[109]

---

[108] *Luca* 24,13.

[109] Au existat multe speculaţii referitoare la identitatea apostolului necunoscut care l-a însoţit pe Cleopa în acea zi, în drumul său către oraşul Emaus (vezi *Anchor Bible Dictionary,* menţiunea despre Cleopas). Cele mai multe păreri îi includ pe Petru, Nathaniel, diaconul Filip, Nicodim, Simon, dar şi pe alţii. Vă lăsăm să alegeţi singuri, aşa

Yosef îşi plimbă privirea peste livada învăluită în întuneric, peste calul de povară legat de copac şi peste trupul care zăcea întins pe pământ.

— I-ai văzut vorbind cu romanii?

— Nu, dar de ce s-ar afla aici?

Yosef îşi concentră atenţia asupra bătăilor inimii care continua să se lovească de coastele lui, ca şi când n-ar fi ştiut că pericolul trecuse.

— Nu ştiu, murmură el.

În acea dimineaţă, 17 Nisan, oamenilor li se îngăduise să iasă din casele lor. Maryam găsise probabil mormântul gol şi fugise să le dea de ştire şi celorlalţi ucenici. Oare de ce Kepha şi Cleopas nu se aflau în Yerushalaim să-i consoleze pe credincioşii îndureraţi şi îndoliaţi, care erau în număr de peste o sută?

— Poate a izbucnit o răzmeriţă şi au fost nevoiţi să fugă, sugeră el.

Dar nici măcar el nu credea asta. Titus cercetă din priviri întunericul.

— Unde-i esenianul? Nu te-am văzut venind împreună cu el.

— L-am lăsat ceva mai departe. Bănuiesc că atunci când i-a văzut pe soldaţi, s-a gândit la ce e mai rău. Probabil că el şi fraţii lui au luat-o la fugă.

Titus strânse dispreţuitor din buze de parcă ar fi ştiut dinainte că Mattias era un laş, dar se abţinu să-şi exprime părerea cu glas tare.

Yosef trase aer în piept, sperând că va scăpa de neliniştea care pusese stăpânire pe el. Îşi întoarse mirat privirea către trupul lui Dysmas.

Confuz, Titus spuse:

— Nu înţeleg, am crezut că noi…

— La fel şi eu.

Titus oftă îndelung.

---

cum facem şi noi.

— Ei bine, acum avem o nouă problemă. Ce vom face cu Dysmas? Nu-l putem lăsa aici pradă fiarelor.

— Să-l îngropăm şi să pornim la drum.

— Încotro?

Yosef îşi trecu o mână prin părul murdar.

— Maryam a înfăşurat trupurile în pânză. Ea este singura care cunoaşte adevărul.

TREIZECI ŞI NOUĂ

Mergând în urma unui călugăr tânăr pe care îl chema Albion, *pappas* Meridias înainta anevoie prin oraşul frumos care fusese cândva Ierusalimul. Băiatul, în jur de cincisprezece ani, avea ochi căprui şi blânzi, iar părul tuns scurt, de culoarea nisipului. Sutana lui maro şi zdrenţuită arăta de parcă tocmai o luase dintr-un maldăr de gunoi. Meridias se uită la ea cu dispreţ. Cu siguranţă, *pappas* Macarios din Ierusalim putea face mai mult de-atât. Oare îi învăţa pe tineri o lecţie despre sărăcie? Ori, poate, despre jertfa de sine? Oricare ar fi fost motivul, astfel de veşminte nu protejau imaginea Credinţei pe care Roma dorea să o cultive. Cine s-ar converti dacă ar şti că va arăta ca un vagabond?

În timp ce urcau pe strada pavată cu piatră către vârful dealului, Meridias avea o vedere panoramică asupra oraşului. Era uluitoare. Distragerea provocată de Legiunea a X-a în timpul războaielor evreieşti din 66 şi 132 era încă vizibilă. Muntele Templului fusese lăsat în paragină din ordinele împăratului şi, oriunde privea, vedea ceea ce mai rămăsese din taberele romane, precum şi dezgustătoarele temple păgâne ridicate de către împăratul Hadrian: Templul lui Jupiter construit pe Muntele Templului şi Templul Afroditei ridicat pe locul crucificării. De unde se afla, Meridias nu vedea decât acoperişul Templului Afroditei.

După înfrângerea lui Simeon Bar Koseva şi înăbuşirea revoltei conduse de el în 135, Legiunea a X-a rămăsese în Ierusalim timp de două sute de ani. Ocupaţia principală fusese producţia de cărămizi din argilă care erau arse în cuptoare rezistente la foc. Cererea de cărămidă era mare şi fiecare bucată era însemnată cu emblema şi însemnul Legiunii a X-a: LEG X.

Când Meridias şi tânărul ajunseră în vârful dealului şi pătrunseră într-un nor gros de praf, Meridias îşi scoase o eşarfă din buzunar, acoperindu-şi nasul. Apoi examină cu grijă din priviri imensa săpătură.[110]

Doar măreaţa Romă ar fi putut orchestra şi proiecta umplerea şi nivelarea unei întregi văi. Şi acum, doar măreaţa Romă ar fi putut aduna atâta forţă de muncă pentru a aduce valea la starea ei iniţială.

Era posibil ca Meridias să fi stat deasupra vreunui adăpost uman neobişnuit. Sute de oameni cărau în spate coşuri cu pământ sau îl aruncau cu lopeţile în cărucioare pentru a fi dus undeva. Munţii de gunoi, pietre, artefacte şi pământ îndepărtat creşteau văzând cu ochii. Un alt grup de muncitori dărâmau Templul Afroditei. Meridias clătină din cap. După părerea lui era păcat că nu putuseră salva construcţia, ca să o dedice Fecioarei Miriam sau Magdalenei. Dar, poate, împăratul avea dreptate; îşi pierduse valoarea fiind dedicată unei zeităţi. Şi nu numai asta, dar erau nevoiţi să îndepărteze tot pământul dacă voiau să dea de locul crucificării şi de mormântul lui Iesous. Din nefericire, Templul Afroditei le stătea în drum.

— Uite-l! zise Albion, cu un zâmbet larg, nevinovat. Acolo, jos.

Meridias miji ochii din cauza prafului şi zări un bărbat îmbrăcat într-o sutană lungă, neagră, care părea că dirijează săpăturile. Era scund şi hâd, cu falca proeminentă şi păr şaten şi rar.

---

[110] Cf. *The Oxford History of the Biblical World,* carte editată de Michael Coogan, pp. 567–569.

— Nu e cine ştie ce de capul lui, nu-i aşa? întrebă Meridias.

Zâmbetul de pe buzele lui Albion dispăru şi răspunse îngrozit:

— Dar este un om foarte sfânt.

— Mda, o fi. Să mergem la el.

Albion începu să coboare spre săpătura ce se căsca dinaintea lor, croindu-şi drum prin ceaţa cenuşie. Pe măsură ce coborau, zgomotul făcut de ciocanele care loveau dălţile, de lopeţile care nimereau pământul întărit sau părţile laterale ale roabelor şi de cazmalele care loveau stâncile şi care scoteau un sunet ascuţit deveni aproape insuportabil.

Macarios îl văzu venind, se desprinse de un grup de ingineri şi se duse să-l întâmpine pe Meridias, afişând un zâmbet pe chipul lui urât, acoperit de praf. Avea o strungăreaţă mare între cei doi dinţi din faţă.

— *Pappas* Meridias? îl salută el. Pacea Domnului fie cu voi. Sper ca sosirea dumneavoastră aici să fi fost…

— *Pappas* Macarios, îl întrerupse acesta, oftând trist. Mă bucur să văd că îndeplineşti ordinele împăratului. Ce-ai descoperit?

Macarios, vădit şocat de lipsa de politeţe, zise:

— A, păi, multe lucruri. Mai întâi, cum a fost călătoria dumneavoastră?

— Lungă şi plină de praf. *Ce* ai descoperit?

Macarios clipi.

— Pentru început, daţi-mi voie să vă explic că atunci când împăratul Hadrian a construit Templul încheiat zeităţii…

— Închinat zeităţii păgâne Afrodita, îl corectă Meridias.

— Da, bineînţeles. Oricum, ca să poată construi Templul, împăratul a fost nevoit să acopere cu pământ grădina şi povârnişurile stâncoase pentru a putea ridica nivelul grădinii la nivelul crestelor muntoase care au mai rămas. E vorba despre zeci de mii de coţi pătraţi de…

— Ştiu toate astea. Ce ai descoperit?

Falca lui Macarios tremură când se grăbi să-i răspundă:

— Chiar azi am descoperit vârful stâncos al Golgotei. Este acolo.

Arătă cu mâna.

Meridias cercetă din priviri, prin norul de praf, ceea ce semăna cu o ridicătură stâncoasă, greu de definit. Aducea, nici mai mult, nici mai puţin, cu o movilă de *malaky,* „piatră regală”.

— Altceva?

Lui Macarios îi pică faţa.

— Păi, în povârnişul dinspre apus am descoperit cel puţin două morminte.

— Mormântul Domnului nostru?

— Nu ştiu încă. Nu este sigur. De-abia am început săpăturile. Pe măsură ce vom continua, vom putea să dăm un răspuns mai exact întrebării dumneavoastră.

— Ar fi o schimbare bine-venită. Împăratul aşteaptă răspunsuri imediat.

Ceva de pe jos îi atrase atenţia. Meridias se aplecă şi ridică din nisip o lampă mică din lut. După ce îndepărtă praful de pe ea, imaginea unei femei goale, care stătea cu picioarele desfăcute pentru un bărbat în erecţie, deveni mai clară. El o izbi cu putere de pământ.

Macarios aruncă o privire către obiect şi spuse:

— Ispititor, nu-i aşa? Am dezgropat o mulţime de lămpi de lut cu imagini pornografice pe ele în vecinătatea taberelor Legiunii a X-a. Se pare că îi amuzau pe soldaţi.[111]

Meridias îşi ridică din nou eşarfa şi îşi acoperi nasul cu ea. Sutana lui curată fusese deja acoperită cu un strat fin de praf şi îşi imagină că şi părul lui blond la fel.

Macarios îi examină chipul preţ de câteva clipe înainte să-şi facă curaj să-l întrebe:

— Meridias, poţi să-mi spui despre ce este vorba? *Pappas* Silvester mi-a trimis o serie de întrebări cu privire la denumirile unor aşezări biblice la care dorea să-i răspund.

[111] Pentru a vedea imagini cu aceste artefacte, consultaţi cartea lui Ben-Dov, *Historical Atlas of Jerusalem,* p. 139.

El pare să creadă că acestea ar forma o hartă, dar pentru mine nu au nicio logică. Ştii despre ce vorbeşte?

Meridias scoase îmbufnat un sul mic de papirus din buzunarul mantiei sale. Scrisese fiecare cuvânt pe care îl rostise ajutorul de bibliotecar pe care îl interogase. I-l întinse lui Macarios.

— Acestea sunt denumirile pe care ţi le-a trimis?

Macarios luă sulul de papirus şi îl desfăcu.

— Da.

— Eu i-am dat lista asta lui *pappas* Silvester.

Macarios i-l dădu înapoi.

— Şi de unde ai obţinut-o? Este foarte interesantă, dar nu înţeleg de ce ar fi importantă. Ar trebui să ne concentrăm atenţia…

— Lista asta există de trei secole, Macarios. Eu bănuiesc că a fost întocmită de Ioses din Arimathaia, cel puţin asta mi-au spus sursele mele. *Este* importantă. Nu ai avut nicio informaţie importantă să-i transmiţi lui *pappas* Silvester după ce ai primit-o?

Macarios tresări la auzul tonului său. Un timp, el se uită lung la Meridias ca şi când ar fi încercat din răsputeri să-i descopere sufletul dincolo de privirea lui. În cele din urmă, el răspunse:

— Am observat un lucru.

— Ce anume?

Macarios îşi întinse cu blândeţe mâna şi bătu uşor cu degetul în mijlocul papirusului.

— Cuvântul acesta mi-a trezit curiozitatea.

— *Selah?* Ce-i cu el?

— Ei bine, papirusul este scris în latină, dar mă întreb dacă nu cumva cuvântul original în ebraică a fost *Shelah,* cel din *Cartea lui Nehemia,* capitolul 3, versetul 15.

Enervat, Meridias întrebă:

— Şi care ar fi diferenţa?

Macarios îşi îndreptă spatele şi umerii. Din câte se părea, cunoaşterea îi dădea curaj:

— Una foarte mare, fratele meu. Din moment ce Shelah se află chiar aici.

Îşi întinse mâna şi arătă spre miazăzi.

Meridias fu cuprins de un sentiment ciudat, arzător. Făcu un pas în faţă şi încercă să vadă spre ce arăta Macarios.

— Nu văd nimic prin norul ăsta de praf. Ce-i acolo?

— Noi îi spunem Scăldătoarea Siloam. De fapt, există două scăldători, una mai sus şi alta mai jos. Sunt alimentate de râul Gihon menţionat în *Prima Carte a Regilor,* capitolul 1, versetul 33.

— Şi ce legătură are cu cuvântul *Shelah?*

— Scăldătoarea apare sub două denumiri în cărţile sfinte evreieşti. În Isaiah i se spune *Siloah,* iar aceeaşi scăldătoare apare cu numele de *Shelah* în Neemia. Termenii se referă clar şi la regiunea din jurul bazinelor, de pildă, Luca spune, în capitolul 13, versetul 4, că a existat un turn în locul numit „Siloam".

— Aşadar, vrei să spui că – făcu o pauză, gândindu-se la concluzie – întreaga regiune din jurul scăldătorilor s-ar fi putut numi Siloam sau Shelah?

— Da.

O rafală de vânt mătură zona unde se aflau săpăturile, acoperind faţa lui Meridias cu nisip. El se întoarse până când vântul se domoli, apoi privi din nou lung spre direcţia unde se afla scăldătoarea.

— De ce ar fi importantă regiunea din jurul scăldătorii?

Macarios dădu să răspundă, dar tânărul Albion sugeră din spatele lui Meridias:

— Probabil datorită mormintelor?

— Care morminte?

Meridias se întoarse ca să se uite la băiat. Uitase că se afla acolo. Albion îşi muşca buza de jos ca şi când s-ar fi aşteptat să fie dojenit pentru că îndrăznise să vorbească.

Albion se uită la Macarios şi răspunse încet:

— *Iartă-mă, pappas.* N-am vrut să...

— Este în regulă, Albion, zise cu blândeţe Macarios. Povesteşte-i în continuare lui *pappas* Meridias despre morminte.

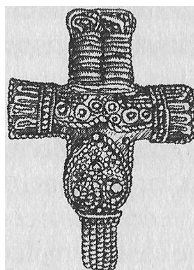
Însufleţit, Albion zâmbi prosteşte.

— Sunt peste tot, *pappas!* Mormintele se află în fiecare gaură din calcar, iar noi bănuim c-ar mai fi şi altele pe care nu le putem vedea, deoarece împăratul Hadrian le-a acoperit pe multe când a umplut cu pământ Kraniou Topon. Dar noi…

— Arătaţi-mi aceste morminte!

Meridias o porni din loc fără alte discuţii, coborând dealul către Siloam.

PATRUZECI

Melekiel

14 NISAN, AL DOISPREZECELEA CEAS DIN ZI

Mă aflu în casa mea şi beau o cupă de vin, înconjurat de cele patru surori ale mele şi de familiile lor. Soarele a apus, dar încă nu este Paştele. Preoţii Templului nu au suflat din corn ca să anunţe începutul zilei sfinte. Aşteptăm cu toţii.

Cele opt nepoate şi nepoţi ai mei se joacă, fugind de colo-colo. Dar pentru noi, ceilalţi, este o întrunire tristă. Nu am suportat să-l văd murind, să văd cum lumina sfântă din ochii lui se stinge, dar, cum surorile mele pregăteau masa de Pesach, am privit crucificarea de departe. Doar adeptele lui Yeshua au fost îndeajuns de curajoase, încât să-l urmeze la cruce: Maryam şi cele două surori ale lui, Mariam şi Salomeea. Au făcut în aşa fel încât să nu moară singur, ci să fie înconjurat de oamenii care îl iubeau. Ele au stat acolo, rugându-se, cât timp a durat acel chin îngrozitor. Este poate ciudat că în limba aramaică nu există formă feminină pentru cuvântul „ucenic”, talmida, *dar datorită faptelor lor, adeptele lui Yeshua s-au dovedit a fi ucenici de necontestat, mai ales că ucenicii lui, care erau bărbaţi, l-au trădat, l-au renegat şi l-au abandonat.*

La scurt timp după ora nouă, centurionul Petronius mi-a trimis vorbă că pot da jos de pe cruce două trupuri. Dysmas

şi Yeshua muriseră. Gestas era încă în viaţă, suferind în continuare.

Mă simt cuprins de un fior. Nu i-am auzit vocea decât o singură dată. La sfârşit, el a strigat: „Dumnezeul meu, Dumnezeul meu, pentru ce m-ai părăsit?”[112] *În timp ce romanii din mulţime, care nu înţelegeau ebraica, începeau să-şi bată joc de el, zicând că îl strigă pe Elijah să-l salveze, eu mi-am ridicat ochii către cer aşteptând să văd o armată de îngeri coborând, îmbrăcaţi în veşmânt de lumină strălucitoare ori o coloană de foc, chiar un porumbel zburând şi aşezându-se pe capul lui. Un simplu semn de la Dumnezeu că moartea lui nu era în zadar ar fi fost de ajuns.*

N-am văzut decât cerul senin, fără niciun nor.[113]

---

[112] Cuvintele rostite de Isus pe cruce au fost subiectul unor dezbateri aprinse care au durat aproape două mii de ani. Cuvintele lui se regăsesc numai în *Marcu* şi *Matei.* Controversa a fost stârnită de faptul că vorbele menţionate de *Marcu* şi *Matei* nu sunt în greacă, ebraică sau aramaică. Versiunea lui Marcu: *Eloi, Eloi, lama sabachthani,* scrisă în greacă, este, în cel mai bun caz, o transcriere „evreizată” din aramaică, care reprezintă probabil o încercare din care să reiasă că Isus a citat din *Psalmi* 22,1. În două manuscrise vechi ale lui Marcu, apare *zaphthani,* şi nu *sabachthani,* care este mai aproape de ebraică. În plus, mulţi dintre traducătorii de latină nu s-au putut decide dacă să traducă cuvântul ilogic *sabachthani* prin „părăsit”, astfel încât ei au substituit *exprobasti me* (m-ai testat), ori *me in opprobrium dedisti* (m-ai condamnat la ură), chiar şi *meledixisti* (m-ai blestemat). În *Evanghelia apocrifă după Petru* apare *he dunamis mou* (Putere mea) pentru „Dumnezeul meu”, şi *kateleipsas me* (m-ai lăsat în urmă), în loc de *egkatelipes me* (m-ai părăsit).

Subiectul este tratat pe larg în cartea, *Mark: A New Translation with Introduction and Commentary,* de C.S. Mann, pp. 650–651.

[113] În ciuda a ceea ce relatează evangheliştii, noi ştim, dintr-o gamă variată de surse istorice, că nu a existat o eclipsă de soare în ziua de Paşte a anului 30. A existat o eclipsă de soare în luna Nisan din anul 33, dar nu a fost vizibilă din Ierusalim. Singura eclipsă de soare vizibilă în Ierusalim în perioada respectivă a avut loc în data de 24 noiembrie din anul 29. Istoricul grec, Phlegon, aminteşte despre acest fenomen în cartea sa *Olimpiadele,* menţionând că eclipsa a fost însoţită de un cutremur. Cu toate acestea, în anii 30 şi 33, au existat eclipse de lună în ajunul Paştelui. Mai multe detalii despre fenomenele astronomice

Îmi deschid palma dreaptă şi mă uit la ea. I-am scos chiar eu piroanele, apoi am coborât trupul inert al lui Yeshua de pe cruce şi l-am aşezat în braţele lui Titus, care l-a cărat până la cotiga trasă de cal, unde l-a aşezat cu grijă. Apoi am făcut acelaşi lucru cu trupul lui Dysmas. Din cauza mulţimilor de păgâni şi greci de pe străzi, ne-a luat aproape un ceas să aducem trupurile aici şi să le aşezăm în mormântul proaspăt amenajat în grădina mea.

Fără să vreau, îmi îndrept privirea către piroanele care se află într-o oală de lut de pe masă. Piroanele scoase din victimele crucificate erau considerate a avea o mare valoare medicinală. Ele reduc umflăturile, inflamaţiile şi febra. Până şi romanii susţin că piroanele îmbibate cu sângele victimelor crucificate vindecă epilepsia şi opresc răspândirea epidemiilor. Poate de aceea singura metodă de crucificare pe care o aplică romanii în Iudeea este crucificare cu piroane, şi nu prin legarea victimei de cruce.[114] *Dacă aş fi înţelept, aş purta cu mine unul dintre piroane ca să mă apere de boli… dar nu suport să le ating. Şi-apoi, am stabilit deja cu Pilatus să i le duc ca să pecetluim înţelegerea noastră. El le va număra cu atenţie şi mă va învinui pe mine dacă va lipsi vreunul.*

Îmi îndrept privirea către fereastra prin care văd un văl întunecat aşternându-se pe pământ. Mi le imaginez cu ochii minţii pe Maryam şi pe Mariam în mormânt, pregătind trupurile, ungându-le cu mirodenii şi uleiuri, înfăşurându-le în cea mai fină pânză pe care mi-am putut-o permite…

— Yosef. Sora mea, Yuan, îmi atinge mâneca. Femeia aceea, Mariam, se află la uşă. Vrea să-ţi vorbească. I-am

care au avut loc în perioada crucificării puteţi găsi în cartea *Glorious Eclipse: Their Past, Present, and Future,* scrisă de Serge Brunier şi Jean-Pierre Luminet.

[114] *M Shabbat* VI 10; *B Shabbat* 67a; *J Shabbat* VI 9; *Maimonides, Tora Mishneh, Hilkhot Shabbot 6,* 10; Plinius, *Historia Naturalis,* 28, 36. Mai mult, capitolul „Crucificarea”, pp. 219–221, din cartea lui Haim Cohn, reprezintă o lectură esenţială pentru cei care sunt interesaţi de legile şi tradiţiile culturale atât ale evreilor, cât şi ale romanilor.

spus că îi plângi pe morţi şi că ar trebui să se întoarcă după ce trec zilele sfinte, dar mi-a spus că e urgent.

Ca şi când m-aş fi trezit dintr-un coşmar îngrozitor, clipesc şi îi privesc chipul frumos, pe care îl văd pentru prima oară azi, apoi îi spun:

— Mulţumesc.

Trec uşor pe lângă ea, printre membrii familiei mele care par nedumeriţi, şi ies pe uşă afară în lumina slabă a amurgului. Mariam e tăcută şi îşi frânge mâinile. Este sora mai mică a lui Yeshua, are treizeci şi doi de ani şi este căsătorită cu Clopas. Au împreună doi fii. Restul familiei sale a rămas acasă, sărbătorind cum pot mai bine zilele sfinte. Dar ea se află aici. Poartă pe cap himationul alb care îi accentuează trăsăturile feţei ovale şi îi scoate în evidenţă ochii mari şi negri. Semăna cu versiunea feminină a lui Yeshua.

— Ce s-a întâmplat, Mariam?

— Iartă-mă că te deranjez, învăţatule, dar trebuie să vii. Este... este vorba despre Maryam. Jur că şi-a pierdut minţile!

— Ce vrei să spui? Ce s-a întâmplat? Închid uşa în urma mea ca să nu se audă sunetele acelei seri sfinte şi vocile copiilor şi să nu se simtă mirosul de mâncare. Este bolnavă?

Când am sosit cu trupurile pe la zece, am găsit-o pe Maryam aşteptând lângă mormânt cu un coş plin cu mirodenii. Chipul ei frumos era palid precum ceara. Nici nu a plâns, nici nu a avut o reacţie impulsivă. Ne-a urmărit doar cu privirea cum ducem trupurile la mormânt de parcă sufletul îi părăsise demult trupul şi îşi luase zborul. Mariam a sosit la scurt timp după aceea ţinând în mână o amforă cu ulei.

— Maryam m-a rugat să merg să-i aduc himationul. L-a uitat lângă cruce. I s-a făcut frig. Cu toate că ştiam că am de mers mult pe jos, m-am dus. Era atât de dureros să o privesc, încât plimbarea a fost bine-venită.

— De ce era dureros să o priveşti?

Lacrimile îi umplură ochii. Le şterge cu tivul himationului.

— Mult timp, nu m-a lăsat să mă apropii de trupul fratelui meu. Îl ţinea în braţe, plângând lipită cu obrazul de umărul lui şi suspinând, „lumina din întuneric străluceşte, lumina din întuneric străluceşte”. Repeta întruna aceste cuvinte. Nici măcar nu m-a lăsat să-i spăl rănile de pe mâini şi de pe picioare. Sincer, n-am ştiut ce să mai fac ca să o liniştesc.

— Ce s-a întâmplat când ai revenit cu himationul?

— A strigat la mine, zicându-mi să plec! Mariam strânge la piept himationul lui Maryam. Am strigat-o de câteva ori, dar mi-a spus să stau deoparte, altfel mă va omorî! Când am dat să intru, s-a repezit la mine cu un pumnal! Nu ştiu de unde-l are, dar ochii ei străluceau de parcă demonii ei s-ar fi întors.

— Este copleşită de durere, Mariam. Asta-i tot. Sunt sigur că nu este posedată…

— Trebuie să vii şi să vorbeşti cu ea, mă roagă ea şi mă trage de mânecă. Pe tine te va asculta. Întotdeauna te-a ascultat.

— Voi ajuta cum voi putea.

O iau înainte, traversând curtea către mormânt, unde lumina slabă a lămpii aruncă o rază galbenă pe lespedea care, atunci când Maryam va termina de pregătit mortul, va fi împinsă peste intrare ca să închidă mormântul până vor trece zilele sfinte. Apoi vom putea pregăti trupurile respectând riturile noastre.

Grajdul din apropiere este, de asemenea, luminat de o lampă. Încerc să nu mă uit în direcţia aceea, ca să nu-i atrag atenţia lui Mariam. Ştiu că Titus se află înăuntru şi pune şeile pe cai, pregătindu-i de drum. Vom pleca imediat după cină, după ce oraşul se va linişti, dar Mariam nu ştie asta, nici familia mea. Grupul conspirativ este restrâns, format doar din mine, Maryam, doi fraţi esenieni şi trei dintre cei mai de încredere apostoli ai lui Yeshua. Nici măcar Titus nu ştie tot adevărul, doar detaliile necesare.

Sunetul chinuitor al unui plânset înăbuşit ajunge la urechile mele cu mult înainte să ajung la mormânt. Ea a

fost întotdeauna curajoasă. Plânsul ei îmi frânge inima. Ba mai mult, gândul că trebuie să discut cu o femeie sfâşiată de durere, aşa cum a descris-o Mariam, mă face să mă cutremur. Ce aş putea face sau spune ca să-i alin durerea când şi eu simt că mă sufoc de durere? Mă opresc lângă lespede şi strig:

— Maryam? Sunt eu, Yosef. Pot să intru?

Se opreşte din plâns. Se aude zgomotul făcut de sandale pe pardoseala din piatră.

Eu şovăi, dorindu-mi să pot evita această situaţie, dar îmi fac curaj şi strig din nou:

— Maryam, te rog lasă-mă să-l văd! Trebuie să-l văd.

Ea îşi face apariţia şi se holbează la mine cu ochi mari, arzători. Ochi de nebun. Fără să scoată o vorbă, mă apucă de mână şi mă trage în mormânt. Cele două trupuri sunt înfăşurate deja în pânză albă, iar mirosul puternic de mir şi aloe este aproape ameţitor.

Maryam stă încremenită, uitându-se la mine cu acea privire sălbatică.

— Yosef, te rog, te implor! Salvatorul trebuie salvat, înţelegi asta, nu?

Eu încuviinţez din cap, străduindu-mă să-mi păstrez calmul.

— Asta încercăm să facem, Maryam. În seara asta, noi…

— Dacă îi iubeşti pe cei ce te iubesc, tu ce răsplată primeşti?

Sunt cuvintele ei. Ştiu, la fel de bine ca şi ea, că Yeshua a vrut să spună că trebuie să ne iubim duşmanii. Mă uit lung în ochii ei ciudaţi.

— Despre cine vorbeşti?

Ea vine foarte aproape de mine şi-mi şopteşte:

— El ar vrea să-l salvăm, nu înţelegi asta? Şi, salvându-l pe el, îl putem salva şi pe salvator.

Acum sunt complet nedumerit.

— Maryam, te rog, ia-o mai încet. Nu înţeleg nimic din ce-mi spui. Yeshua ar vrea să-l salvăm…

Aud tropăit de copite pe drum. În câteva clipe îmi dau seama că animalele au luat-o pe cărarea care duce către casa mea. Câţiva bărbaţi descăleca.

— Yosef Haramati? strigă o voce autoritară.

— Aici! Sunt aici.

Traversez în grabă încăperea mortuară şi ies în întunericul serii. Patru gărzi ale Templului stau, ţinând hăţurile în mână. Căpitanul gărzii spune:

— Eşti arestat din ordinul marelui preot Kaiaphas.

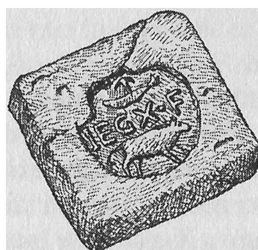
Gamliel a avut dreptate. Le este foarte teamă. Vor să mă oprească.

Toată familia mea iese repede afară. Surorile mele încep să pună tot felul de întrebări, iar nepoţii ţipă. Cumnaţii mei îşi trag nevestele înapoi în casă în timp ce eu sunt arestat.

Urc pe calul pe care l-au adus pentru mine şi, în vreme ce ne îndreptăm călare spre Poarta Damascului, se aude sunetul cornului. Sunetul îşi află ecoul în zidurile oraşului şi răsună peste dealurile din împrejurimi.

Ziua sfântă a început... este 15 Nisan.

PATRUZECI ŞI UNU

Urmându-i pe Albion şi pe Macarios, Meridias trecu pe lângă frumoasa scăldătoare Siloam, săpată în stâncă, şi decorată cu mozaic, şi ieşi din oraş prin Poarta Oilor.

Macarios arătă cu mâna către valea adâncă ce se căsca dinaintea lor. În lumina acelei după-amiezi târzii, stâncile care se înălţau spre cer, precum şi tufişurile, aruncau umbre lungi şi întunecate peste povârnişurile din calcar, care aveau o culoare roşiatică şi erau presărate, ici-colo, cu petice de iarbă. Povârnişul îndepărtat era punctat cu mici găuri negre, unele săpate în piatră. Cărărui nedesluşite urcau în zigzag pe povârniş, ca şi când ar fi fost ţesute în peisaj.

Macarios rosti cu reverenţă în glas:

— Aceasta este valea Hinnom.

Meridias analiză trecătoarea îngustă. Se întindea spre părţile dinspre apus şi miazăzi ale Ierusalimului, semănând cu un şanţ în formă de „V".

— Cum se numeşte valea cu care se intersectează strâmtoarea?

— Valea Kidron.

Atât valea Hinnom, cât şi valea Kidron alcătuiau nişte zone expuse, formate din creste de calcar şi dealuri golaşe, netezite de vânturi. Dacă existaseră vreodată copaci acolo, atunci aceştia fuseseră tăiaţi şi folosiţi de către soldaţii Legiuni a X-a ca să se încălzească, să pregătească

mâncarea sau să ardă cărămizile. Spaţiile dintre stânci erau acum acoperite de arbuşti şi iarbă.

— *Pappas,* daţi-mi voie să vă arăt câteva dintre cele mai interesante morminte, zise Albion, şi începu să coboare panta cu pas iute.

Atent unde îşi aşeza piciorul, Meridias în urmă. În timp ce coborau drumul accidentat, el observă numeroasele fragmente de dale din calcar gravate care fuseseră împrăştiate pe povârniş. Unele dintre ele erau extraordinare.

— Macarios? Ce sunt astea?

Macarios îl ajunse din urmă şi se uită în direcţia pe care i-o indică Meridias.

— Mă tem că astea sunt fragmente de osuare sparte, cutii în care sunt depuse osemintele. Hoţii de morminte îşi fac apariţia după ce se lasă întunericul şi profanează mormintele.

— Hoţi de morminte?

— Da. Punem gărzi, fireşte, dar nu prea ajută. Nu avem destui oameni. Devastează mormintele în căutare de bijuterii, aur, orice pot vinde.

— Sparg mormintele şi scot afară osuarele?

— Sau le sparg înăuntrul camerelor mortuare. Dar presupun că poţi vedea mai bine dacă le scoţi afară la lumină.

Cărarea traversa o strâmtoare unde pereţii erau de trei sau patru ori mai înalţi decât ei. Trecură pe lângă nişte morminte săpate în stâncă ale căror cadre în formă dreptunghiulară sau în formă de „T” erau acoperite cu lespezi.

— Cât de vechi sunt aceste osuare? întrebă Meridias.

— Osuarele au fost folosite la înmormântări de puţină vreme – cu treizeci de ani înainte să se nască Domnul nostru, credem noi, şi până în anul 70, când a fost distrus Templul.

— Aşadar, au existat pe vremea Domnului nostru?

— Aproximativ, da.

Albion strigă:

— Aici! *Pappas* Meridias, veniţi să vedeţi!

Meridias se grăbi către locul unde se afla tânărul. Faţada mormântului era splendidă. Cioplitorul sculptase un pătrat de mărimea unui om, la cel puţin trei stânjeni adâncime în peretele de calcar, îl netezise şi tăiase o intrare în formă de „T”, care fusese acoperită cu o lespede. Deasupra uşii, fuseseră cioplite trei cercuri interconectate şi lucrate fin. Fiecare cerc avea cioplit un chenar care cuprindea triunghiuri şi, în mijloc, se afla, ceea ce părea a fi, o floare mare cu şase petale.

— Este frumos, aprecie Meridias. Habar n-am avut că *ioudaiosoi* sunt cioplitori atât de pricepuţi.

Albion zâmbi, mulţumit de răspunsul lui.

— Acesta este preferatul meu, dar aici există mii de morminte. Aţi vrea să mai vedeţi şi alte morminte deosebite?

— Nu. Nu azi. Sunt obosit. Poate mâine.

Albion zise:

— Da, *pappas.*

Macarios încuviinţă mândru din cap către Albion.

— Mulţumesc, frate, pentru că ne-ai ajutat azi. Poţi să-l conduci pe *pappas* Meridias în chilia de la mănăstire pe care am pregătit-o pentru el?

— Fireşte. Urmaţi-mă, vă rog!

Albion începu să urce din nou pe cărarea din strâmtoare, iar Meridias îl urmă îndeaproape pe Macarios. Soarele asfinţise, iar întunericul începuse să se lase peste oraş.

Meridias se opri să-şi tragă sufletul. În timp ce Albion continua să urce povârnişul, el se întoarse către Macarios.

— Mâine la prima oră aş vrea să văd mormintele pe care le-aţi descoperit lângă Golgota.

Macarios îşi şterse faţa cu mâneca şi încuviinţă din cap.

— Fireşte. Muncitorii noştri vor fi avansat cu săpăturile până atunci. Poate vom putea…

— *Pappas* Macarios! strigă Albion.

Macarios privi în sus, trecu pe lângă Meridias şi urcă panta stâncoasă către locul unde se afla tânărul călugăr, care stătea aplecat cu mâinile sprijinite de genunchi.

Pe măsură ce Meridias înainta în urma lui Macarios, el văzu grămada de pământ proaspăt care se afla în faţa mormântului deschis de curând. Fragmente din osuare erau împrăştiate peste tot, iar el putea vedea limpede intrarea, care măsura în jur de un stânjen pătrat.

Macarios îngenunche şi aruncă o privire înăuntrul mormântului, sperând să prindă vreun hoţ de morminte care încă se afla acolo ca să îl aresteze.

Meridias se afla cu câţiva paşi mai în spate.

— Vezi pe cineva?

— Nu, dar e foarte întuneric înăuntru... iar mormântul este foarte mare având în vedere faptul că nu are o faţadă impresionantă.

Meridias îngenunche lângă Macarios şi privi înăuntru. Un miros umed şi stătut veni din mormânt, iar Meridias simţi un fior pe şira spinării.

— Să vedem ce e înăuntru.

— Vreţi să intraţi? întrebă surprins Macarios. Şi dacă hoţii stau ascunşi într-una din camerele interioare?

— Cu siguranţă i-am speriat şi au fugit, răspunse Meridias în timp ce se aşeză în patru labe şi se târî în întuneric.

Odată ce trecu pragul, mormântul se lărgi în jurul lui, având o înălţime de două ori mai mare decât a lui şi o lăţime de 10 stânjeni. În ciuda cuvintelor sale curajoase, Meridias îşi întinse mâna după pumnalul cu lamă lungă pe care îl ţinea ascuns sub sutană. Nişte scări duceau în jos. El coborî treaptă cu treaptă, pipăind cu vârful degetelor peretele din stânga lui. În câteva clipe ochii lui se obişnuiră cu întunericul, iar obiectele începură să prindă contur. Acolo se aflau cel puţin douăzeci de osuare care fuseseră aşezate pe lespezi din piatră. El le strigă celorlalţi:

— E în regulă. Puteţi intra.

Macarios şi Albion intrară târâş şi coborâră scările, în timp ce ochii lor se obişnuiau cu întunericul, Meridias se duse lângă o lespede din piatră unde se aflau două osuare alăturate. Pe ele erau scrise nişte cuvinte. Le putea vedea în lumina slabă care pătrundea prin intrare.

— Macarios, când vei putea vedea, vino aici. Tu ştii să citeşti în ebraică, nu?

— Da.

Macarios se duse lângă el, clipind din ochi.

Albion rămase nemişcat, lipit parcă de pardoseală, privind în jurul lui cu ochii căscaţi.

Macarios se aplecă să studieze cuvintele scrijelite pe osuare.

— Hm. Pe acesta este scris *Salomeea.*

Meridias îndepărtă cu mâna praful de pe celălalt osuar.

— Şi pe acesta?

Macarios miji ochii.

— Nu este foarte citeţ, dar s-ar putea să fie *Mari* ori *Mariam.*

Brusc, Albion inspiră adânc. Ochii lui se obişnuiseră cu întunericul, iar el ridică o mână tremurândă arătând către ceva ce se afla în fundul mormântului.

— Este… este un schelet!

— Unde?

Meridias se întoarse repede să se uite.

— Acolo, în spate, întins pe lespedea din piatră.

Meridias înconjură bucăţile de osuare sparte care fuseseră distruse de către hoţi în graba lor să fugă şi se duse în spate.

— Dumnezeule! Albion are dreptate.

Un schelet zăcea întins pe spate, iar un giulgiu îi acoperea coastele desprinse, braţele şi picioarele. Materialul fusese dat la o parte pentru a dezveli craniul. Lucea de parcă ar fi fost sculptat din marmură maro şlefuită.[115]

[115] Se valorifică aici ca sursă de inspiraţie Mormântul Giulgiului, aflat în valea Hinnom, dincolo de zidurile vechi ale Ierusalimului. Acolo au fost

Macarios veni lângă el.

— Mă întreb de ce nu i-au fost adunate oasele şi aşezate într-un osuar după cum e ritualul.

— Familia lui trebuie să fi venit aici, a închis mormântul şi nu s-a mai întors să termine treaba, sugeră Meridias. Poate a fost printre ultimii, lăsat la urmă când a fost distrus Templul?

— Se prea poate. Conform vechilor texte, un cadavru era uns cu mirodenii şi uleiuri, apoi înfăşurat în pânză albă şi aşezat pe o lespede în mormânt. După aceea, intrarea în mormânt era astupată cu un bloc din piatră. După un an, blocul de piatră era dat la o parte şi osemintele mortului erau adunate şi aşezate într-o cutie, de obicei făcută din calcar – cu toate că acestea din Galilaian par a fi făcute din lut.

— De ce nu-i îngropau pur şi simplu şi să nu mai aibă treabă cu ei? întrebă Meridias.

— Unii oameni aşa făceau, dar fariseii credeau – la fel ca şi noi – în învierea fizică a trupului. Se credea că descompunerea cărnii nu făcea altceva decât să cureţe trupul de păcat, lăsând osemintele într-o stare de puritate, pregătite pentru înviere.

— Atunci obiceiul cu osuarele este unul stric fariseic?

— Eu cred că a fost practicat la început de către farisei, dar asta-i tot ce pot să spun.

Meridias se îndreptă cu grijă spre locul unde se afla scheletul. Când se apropie de lespede, el observă o pată întunecată în stânga lui şi desluşi cel puţin două trepte.

— Aici este o altă încăpere, zise el. Se pare că duce spre un nivel mai jos.

Vocea tânără a lui Albion deveni mai subţire din cauza fricii.

---

găsite osuare inscripţionate cu „Mari” şi „Salomeea”, precum şi scheletul învelit în giulgiu care apare şi în romanul nostru. Pentru mai multe informaţii, vezi cartea lui Tabor, *The Jesus Dynasty,* pp. 1–21.

— Avem nevoie de o torţă ori o lampă. Poate-ar fi mai bine să revenim mâine cu lămpi şi să cercetăm restul mormântului.

— Sunt de acord. Se întunecă, zise Macarios. Când ajungem la mănăstire, voi trimite nişte călugări să păzească mormântul acesta până îl vom putea închide la loc.

— Să-l închidem la loc? întrebă Meridias.

— Păi, da. Din respect pentru morţi, ar trebui…

— Ar trebui să aşezăm blocul de piatră la loc şi-apoi să-l acoperim în întregime cu pământ, zise Meridias, altfel hoţii vor reveni cu siguranţă.

Şovăind, Macarios îşi înclină capul într-o parte, arătând că este de acord.

— Este o sugestie bună, frate. Voi lua nişte muncitori de la săpături şi îi voi trimite aici mâine-dimineaţă.

Macarios şi Albion urcară scările, iar când blocară lumina cu trupurile lor, în mormânt se făcu întuneric beznă. Meridias îşi concentră privirea asupra locului unde ştia că se află scheletul acoperit de giulgiu. Simţi un fior ciudat pe şira spinării. Simţi şi auzi ceva. „Probabil că vântul care suflă afară.” Sunetul se înteţi, semănând într-un mod ciudat cu o voce şoptită, tânguitoare, în câteva clipite păru că umple încăperea.

Meridias înaintă cu spatele către scări. O spaimă cum nu mai simţise până atunci puse stăpânire pe el. Era sigur acum că era vocea unui bărbat.

În cele din urmă, atât Albion, cât şi Macarios ieşiră târâş afară, iar lumina pătrunse din nou în încăpere.

Sunetul dispăru.

Meridias trase adânc aer în piept. Odată cu lumina, se aşternu din nou tăcerea în mormânt.

— Veniţi, *pappas* Meridias? strigă Macarios.

— Da.

În timp ce mergea prin întuneric, se înjură în sinea lui pentru că fusese necugetat şi înaintă cu paşi mari şi hotărâţi către poarta oraşului.

PATRUZECI ŞI DOI

Loukas îşi struni calul când ajunse în vârful dealului; oamenii lui, cei care rămăseseră în viaţă, veneau încet călare în urma lui. Atinius, femeia şi ceilalţi doi călugări înaintau către Ierusalim pe drumul de la poalele dealului. El îşi concentră privirea asupra femeii.

„Vin după tine, frumoaso."

— De ce mai aşteptăm? întrebă Elicius. Au un avans prea mare. Ar trebui să pornim la drum.

— Imediat, răspunse Loukas fără să-l privească pe bătrân.

Oraşul sfânt se întindea precum o pătură peticită peste culmea rotundă a unui munte. În depărtare, zidul masiv din piatră era învăluit într-o vagă nuanţă albăstruie dată de căderea nopţii. Spart în multe locuri în urma numeroaselor asedii, zidul nu mai reprezenta o structură de apărare. Devenise, mai degrabă, un artefact antic, compus din bolovani rostogoliţi şi ruine ale zidului – era un monument care demonstra mai mult triumful Romei decât priceperea inginerească a iudeilor.

Dincolo de Poarta Damascului, Loukas văzu construcţia masivă a mănăstirii care era parţial terminată. Meridias ar trebui să fie acolo. Oare îi urmărea şi el cu privirea pe Atinius şi pe tovarăşii lui apropiindu-se?

— Credeam că vor lua drumul către Apollonia ori, poate, Caesarea. Sunt surprins că au venit aici, zise Elicius,

clătinându-şi capul cărunt. *Pappas* Meridias a avut dreptate când a vrut să-i speriem.

Faţa bătrânului semăna cu cea a unui câine, avea nasul lung şi ochii căprui, fioroşi. După o săptămână petrecută pe drum, pe faţa lui odată bărbierită îşi făcuse din nou apariţia barba căruntă. Îi acoperea obrajii şi bărbia, făcându-l să pară incredibil de bătrân. Alexander, cel de-al doilea bărbat, şedea tăcut în şa, la câţiva paşi mai în spate.

Loukas nu-şi dezlipi ochii de la pradă. Atinius aproape că ajunsese la poarta dinspre miazănoapte, care oferea accesul în oraş, Poarta Damascului. Ca parte din pregătirea sa, Militia Templi îi ceruse să studieze oraşul sfânt. După moartea lui Iesous Christos, fusese transformat dintr-un oraş pământean într-unul divin: Ierusalimul, loc sacru. Cuprinse cu privirea legendarul Munte al Templului şi ruinele a ceea ce fusese cândva cel mai sacru loc de pe pământ, apoi îşi îndreptă ochii spre apus, către turnurile rămase încă neatinse ale Citadelei, fostul palat regal al regelui Herod. Putea vedea vastele săpături cerute de împăratul Constantin şi valul de praf care plutea către răsărit, purtat de adierea vântului.

„Ierusalim!” Se simţi cuprins de reverenţă. Era un apărător al Credinţei, care jurase să o apere, iar locul acela, oraşul ruinat din faţa lui, reprezenta inima. Indiferent ce lucru cumplit încercau să descopere Atinius şi aliaţii lui, el trebuia să îi împiedice. Sau, dacă reuşeau să-l descopere, el avea obligaţia să-l distrugă înainte ca altcineva să afle de existenţa lui.

Loukas rămase pe loc, mijind ochii în întuneric în timp ce Atinius trecu de poartă, urmat de celălalt cal şi de ceilalţi călăreţi.

— Eşti sigur că îi vom găsi acolo? întrebă Elicius.

— Foarte sigur.

Loukas dădu pinteni calului, urmărindu-şi în continuare prada. Pe măsură ce se lăsa întunericul, miresma pământului cultivat era purtată de adierea vântului, împreună cu mirosul de mosc al bălegarului de animale.

Dealurile din jurul oraşului sfânt erau presărate de colibe. Reuşea să desluşească ţarcuri în care se aflau una sau două vaci, poate câteva oi sau capre. Când treceau, caii nevăzuţi, adăpostiţi în grajduri, nechezau, iar caii lor se cabrau şi le răspundeau.

Chiar înainte să urce ultima culme pentru a ajunge în oraş, Elicius dădu pinteni calului şi veni lângă el.

— N-ar trebui să-l găsim pe *pappas* Meridias şi să-i dăm raportul înainte să ne continuăm urmărirea?

Loukas îi aruncă o privire nimicitoare.

— Nu vom scăpa prada din ochi. Meridias mai poate aştepta.

PATRUZECI ŞI TREI

Barnabas îşi conduse calul pe sub bolta masivă din piatră cenuşie a Porţii Damascului. În ciuda oboselii şi a fricii, se simţea la fel de copleşit de influenţa Ierusalimului cum se simţise şi în urmă cu treizeci de ani când vizitase pentru prima dată oraşul. Aerul era rece şi liniştit între zidurile şubrede, iar pământul parcă emana o singurătate divină, de parcă oraşul ar fi jelit o pierdere pe care oamenii nu ar fi putut-o înţelege niciodată. Chiar dacă era din ce în ce mai întuneric, el putea distinge minele de pe Muntele Templului şi praful care se ridica din locul unde se desfăşurau săpături pe care le observaseră în timp ce se apropiau călare de oraş. Adierea uşoară a vântului întinse norul de praf peste oraş asemenea unui giulgiu străveziu, accentuând mirosul distrugerii de altădată.

Cyrus îşi îndreptă umerii. Îşi ridică o mână şi arătă.

— Aceea este Piaţa Columnei?

— Da, răspunse Barnabas.

Pe măsură ce avansau, lămpile erau aprinse în spatele ferestrelor mici. Oamenii treceau pe lângă ei, îmbrăcaţi în veşminte albe. În aer se simţeau mirosurile de fum de la focurile aprinse pentru a pregăti cina, de ulei care ardea, de urină veche şi de mâncare gătită.

Barnabas trase de hăţuri, iar calul se opri la baza columnei. Înaltă şi rotundă, columna stătea în mijlocul pieţei centrale de unde porneau mai multe străzi. Strada care ducea spre piaţa din partea de nord a oraşului se afla

în dreapta, iar cea care ducea spre piaţa din partea de sud a oraşului se afla în stânga.

Preţ de câteva minute, Barnabas privi îndelung coloana. Văzu cu coada ochiului cum Cyrus îşi dăduse capul pe spate ca să privească în sus la coronamentul pătrat al columnei.

Kalay întrebă:

— Ce stradă alegem?

— Cea care duce către sud. O luăm spre Muntele Templului. Acolo se află mai multe scăldători şi fântâni.

Calul lui Barnabas îşi ridică botul, adulmecă aerul şi scoase un nechezat încet, de parcă ar fi simţit mirosul altor cai ori, poate, al unui grajd în care se afla fân proaspăt. Bietele animale erau înfometate având în vedere că în ultimele două zile nu apucaseră decât să pască iarba de pe marginea dramului.

În timp ce înaintau anevoie pe strada pavată, sunetele tânguitoare ale naiurilor se înălţau şi coborau, purtate de vânt. Cineva cocea pâine, iar mirosul emanat de alacul care fierbea îi aminti lui Barnabas de lipsurile îndurate.

Trecură pe lângă patru călugări îmbrăcaţi în sutane maronii, care se îndreptau spre poartă. Aveau glugile trase pe cap, aşadar, Barnabas nu le zări feţele, dar călugărul care mergea în faţă le strigă:

— Pacea Domnului fie cu voi!

— Şi cu voi, fraţilor, le răspunseră la unison Barnabas, Cyrus şi Zarathan.

Trecuseră călare pe lângă ceea ce părea a fi o mănăstire în curs de construcţie în partea dinspre miazănoapte a Porţii Damascului. Poate într-acolo se îndreptau şi acei călugări.

De o parte şi de alta a străzii erau îngrămădite case cu acoperişurile plate, cu grădini comune pline de palmieri şi de smochini ale căror ramuri se legănau în briza nopţii.

Afară, câţiva oameni se plimbau în susul şi în josul străzii. Aceştia le aruncau priviri rapide lui Barnabas şi prietenilor săi, dar nimic mai mult.

În timp ce îşi continuau drumul către miazăzi, grandiosul Munte al Templului le apăru dinaintea ochilor. Zidurile de sprijin din piatră care susţineau platforma Templului rămăseseră în marea lor majoritate intacte, având o înălţime de opt ori zece ori mai mare decât statura unui om.

— Întotdeauna mi-am zis că trebuie să fi fost incredibil înainte de anul 66, zise Cyrus cu smerenie.

— A fost. Kalay îşi ridică privirea către vârful Zidului de apus şi către cele câteva stele care se zăreau dincolo de el. Templul a fost poleit cu aur. Îl puteai vedea strălucind, asemenea unui far, chiar dacă te aflai la o jumătate de zi depărtare de aici.

— Într-adevăr, a fost una dintre cele mai mari minuni ale lumii, şi casa unde sălăşluia Dumnezeu, adăugă Barnabas. Vedea cu ochii minţii bolţile masive şi nesfârşitele şiruri de coloane, tavanele arcuite, pasajele subterane şi ingenioasele apeducte – toate lucrurile pe care le văzuse sau despre care citise. Cred că nicio altă clădire din lume nu a auzit atât de multe rugăciuni şi nu a văzut atât de mulţi pelerini. Sau, poate, nu a fost martora unei suferinţe atât de mari.

Când se apropiară de Poarta Frumoasă, Barnabas zise:

— Înăuntru există o scăldătoare unde ne putem adăpa caii.

— Da, încuviinţă Kalay. Îmi aduc aminte de ea de când am fost aici.

— Şi eu.

Cyrus îşi conduse calul prin poartă şi se opri, aruncând o privire îngrijorată peste umăr, la strada pustie, ca şi când s-ar fi aşteptat să vadă nişte umbre care se furişează. Kalay descălecă şi se crispă.

— Poţi descăleca, frate, zise Barnabas, conştient că Zarathan se holba cu gura căscată la Kalay care îşi arcuia spatele obosit, făcând ca rochia să i se lipească de piept.

Zarathan sări jos şi rămase stânjenit, plimbându-şi privirea de la o umbră la alta, încercând să se uite oriunde altundeva, nu la Kalay.

— Ce facem? De ce nu am cerut de mâncare şi găzduire la mănăstirea din afara oraşului? Asta era, nu? O mănăstire?

— Nu am fost sigur, frate. M-am gândit că e mai bine să nu riscăm.

Barnabas descălecă, luă hăţurile şi îşi conduse calul la scăldătoarea săpată în stâncă. Calul lor bău cu nesaţ, înghiţiturile alunecându-i pe grumaz asemenea unor şoareci. Obosit, Barnabas se aşeză pe marginea scăldătorii în timp ce calul lui se adăpa, şi oftă prelung. Îl durea fiecare muşchi din corp. Oasele parcă îi erau din piatră, atât de grele le simţea.

„Oare am fost vreodată atât de obosit?”

Din acea piaţetă porneau mai multe străzi înguste, dar către răsărit urcau nişte scări largi spre vârful Muntelui Templului. Ultima oară când fusese acolo, nu mai rămăsese nimic altceva decât nişte coloane masive din piatră, prea mari pentru a putea fi transportate. De-a lungul secolelor, dispăruse tot ceea ce putuse fi luat şi vândut. Dar nu şi blocurile mari de piatră. Acestea rămăseseră nişte martori muţi ai constructorilor pricepuţi, care le tăiaseră şi le clădiseră.

— Urcăm la minele Templului? întrebă Kalay luând apă în căuşul palmei şi bând.

— Da.

Îşi şterse degetele de rochia ei cafenie şi murdară.

— De ce?

El răspunse şovăind:

— Trebuie să verific ipotezele lui Libni, dar te rog să nu îmi ceri să-ţi explic. Sunt cam exagerate.

Kalay schimbă o privire îngrijorată cu Cyrus, care spuse:

— Sunt gata să te ajut să verifici tot ceea ce vrei, frate; dar hai să ne grăbim. Locul ăsta miroase a capcană.

Zarathan adăugă nerăbdător:

— Măcar o dată sunt şi eu de acord. Eu cred că unicul loc sigur este mănăstirea care se află în afara oraşului. Ar trebui să ne întoarcem acolo şi să cerem masă şi găzduire.

— Eşti un imbecil. Mănăstirea aia este tot atât de sigură cum a fost şi mănăstirea ta din Egipt, zise Kalay.

Zarathan o privi ameninţător.

— Ai o limbă spurcată. Ştiai asta?

— Cel puţin o mai am în gură. Mă tem că a ta va fi smulsă din gură de vreun adept fanatic al lui Meridias, care o să ţi-o lase pe vreo masă.

Luna plină îşi făcu apariţia deasupra Muntelui, aruncând o lumină palidă pe cer. Caii se opriră o clipă din adăpat ca să se uite la ea, apoi îşi coborâră din nou capetele.

— De ce ar vrea cineva să mă tortureze? întrebă Zarathan. Nu ştiu nimic.

— Problema este că ei nu ştiu că tu n-ai habar de nimic. Probabil cred că ai citit un papirus sau două. Poate chiar *papirusul.* Şi odată ce vor afla că l-ai citit, au ei metode să se asigure că nu vei mai povesti şi altcuiva.

Ea îşi scoase limba şi îşi flutură un deget.

Zarathan tresări şi se dădu în spate.

Barnabas se ridică în picioare şi trase de hăţuri, ducând calul către un stâlp care mărginea unul dintre zidurile întunecate de lângă Poarta Frumoasă.

— Frate, îi zise Barnabas lui Zarathan în timp ce lega calul de stâlp, n-ai vrea să mă ajuţi să dau jos tolbele cu cărţi?

— De ce? întrebă Zarathan de parcă s-ar fi simţit profund jignit de această rugăminte. Doar nu ai de gând să le trambalăm după noi toată noaptea? De ce nu le putem lăsa aici? Mă ofer eu să stau lângă cai şi să le păzesc.

Cyrus zise:

— Nu. Mergem împreună.

Îşi legă calul de stâlp şi, trecând pe lângă Zarathan, se duse la Barnabas. Împreună, dădură jos tolbele preţioase şi le aşezară cu grijă pe jos.

— Dar eu vreau să rămân cu caii! se plânse Zarathan cu atâta stăruinţă, încât Barnabas se întrebă dacă nu plănuia cumva să încalece pe unul şi să meargă la mănăstire ca să ceară de mâncare.

Cyrus zise pe un ton ameninţător:

— Este prea periculos, frate. Acesta este Ierusalimul. De acum înainte ar fi bine să nu ne depărtăm unul de celălalt.

— Şi unde vom dormi? Sunt obosit!

În timp ce dezlega cele două tolbe ca să le fie mai uşor să le care, Barnabas răspunse:

— Vom hotărî după ce vom fi terminat treaba pe Muntele Templului.

Kalay o luă într-acolo, iar Cyrus spuse:

— Fraţilor, luaţi-o înainte. Eu rămân în spate.

— Mulţumim, Cyrus.

Barnabas şi Zarathan luară fiecare câte o tolbă şi o urmară pe Kalay. În timp ce urcau scările, Zarathan scotea nişte gemete surde, ca şi când tolba ar fi fost prea grea ca să o poată căra – sau cel puţin să o poată căra pe stomacul gol. Barnabas hotărî să nu întrebe; cunoştea răspunsul.

Ajunşi în capătul scărilor, ei păşiră în zona cu dale a Templului, iar Barnabas profită de ocazie ca să îşi tragă răsuflarea.

Zgomotul făcut de paşii lui Cyrus, care urca în urma lor, semăna cu cel al unei feline – natural, uşor şi plănuit – ca şi când ar fi urmărit o pasăre care apăruse de nicăieri.

— Încotro o luăm de aici? întrebă încet Cyrus. Barnabas se întoarse.

— Către Zidul de apus. Oferă o privelişte bună. Urmaţi-mă!

PATRUZECI ŞI PATRU

Loukas se ghemui în umbra unei alei, privind la Muntele Templului şi la cei trei oameni care se aflau acolo sus, grupaţi pe marginea zidului de sprijin masiv. Sub clarul de lună, aceştia păreau nişte siluete negre. Erau ţinte perfecte pentru un arcaş priceput. Era surprins că Atinius făcuse o greşeală atât de mare.

— Ce fac? întrebă Elicius, care se afla câţiva metri mai încolo, unde el şi Alexander – capetele lor cărunte luceau în lumina argintie – ţineau hăţurile cailor.

Loukas răspunse:

— Doar stau.

— Contemplă oraşul, zise Alexander. De ce?

— Nu ştiu.

— Muntele Templului este o capcană perfectă. Poate ar fi mai bine să urcăm după ei.

Loukas scutură uşor din cap. Nu-şi permitea nicio mişcare necugetată. În ciuda locului ferit în care se aflau, Loukas nu era sigur că erau complet feriţi de privirea lui Atinius.

— Nu.

— De ce nu? îl provocă Elicius. Ne-ar fi mai uşor să-i încolţim acolo sus.

Alexander adăugă:

— I-am putea forţa să ne spună ce ştiu.

Loukas era uluit că *pappas* Athanasios se bazase şi avusese încredere în nişte oameni ca Elicius şi Alexander. Oare chiar trebuia să le explice că era mai înţelept şi economiseau timp dacă lăsau prada să-i conducă la acel „lucru cumplit”? Poate că în tinereţe aceşti bătrâni fuseseră buni apărători ai Credinţei şi, dacă era aşa, atunci trecerea anilor le tocise simţurile.

„Sau mi i-a trimis *pappas* Athanasios pe cap în speranţa că vor da greş? Poate că le doreşte moartea la fel de mult ca şi mine.”

Loukas spuse:

— Încetaţi să-mi mai puneţi întrebări ridicole! N-am timp să vă tot răspund.

Elicius strânse furios din ochi. Bătrânul era învăţat să dea ordine, nu să le primească. Faptul că trebuia să asculte de Loukas îl înfuria în mod vădit.

— Ai vreun plan? Nu cred că asta este o întrebare ridicolă.

Loukas răspunse pe un ton blând:

— Aşteptăm ca ei să se pună în mişcare, apoi îi urmărim de la o distanţă respectabilă. Ăsta-i planul. Înţelegi?

— Bineînţeles că înţeleg.

— Şi tu, Alexander? Înţelegi?

Bătrânul îi aruncă o privire plină de ură. Dar dădu afirmativ din cap.

PATRUZECI ŞI CINCI

Cingătoarea de care era prinsă sabia lui zornăi când Cyrus înaintă, strigând:

— Frate Barnabas, nu este o idee prea bună să staţi pe zid. Oricine vă poate vedea de jos. Dacă cineva vrea…

— Nu mai durează mult, Cyrus. Te rog, mai lasă-mă câteva clipe!

Cyrus se afla în spatele celor trei prieteni ai săi, privindu-i cum se adună în jurul papirusului pe care Barnabas îl desfăcuse pe zidul de piatră.

Îşi încleştă fălcile, îngrijorat.

Cu toate că ceilalţi nu-şi dădeau seama de asta, Cyrus ştia că, mai mult ca sigur, fuseseră urmăriţi. Bărbatul care fugise din lupta de la grota lui Libni trebuie să fi raportat întâmplarea superiorilor săi. Nu existau prea multe drumuri de supravegheat, iar trei călugări şi o femeie cu părul roşcat şi foarte frumoasă ar fi fost uşor de recunoscut. Faptul că nu încercase nimeni să-i prindă într-o ambuscadă pe drum însemna că Meridias şi oamenii lui ştiau încotro se îndreptau. Poate hotărâseră că era mai înţelept să-l lase pe Barnabas să găsească Perla şi apoi să i-o ia pur şi simplu.

Şi nu era doar asta, dar Cyrus *simţea* ochii aţintiţi asupra lor, urmărindu-le fiecare mişcare.

Îşi întoarse privirea la Barnabas. De acolo, de sus, aveau o privelişte clară asupra oraşului care se întindea pe dealuri, în toate direcţiile. Barnabas compara papirusul cu Ierusalimul.

Cyrus cercetă încă o dată din priviri Muntele Templului cu coloanele masive prăbuşite, apoi îşi îndreptă ochii spre strada care se afla jos de tot şi care şerpuia de la est către vest. Atât de tare strălucea luna, încât el putea desluşi modelul pe care îl formau dalele, rozetele care decorau uşile caselor, până şi umbrele frunzelor de palmier căzute pe jos. Erau mulţi oameni afară, unii stăteau în grădinile lor, alţii se plimbau pe străzi. În depărtare, strada care ducea către miazănoapte părea un fir argintiu în contrast cu gaura neagră a săpăturii.

Templul închinat Afroditei era pe jumătate distrus, iar fundaţia stătea pe buza hăului săpat. El se întrebă ce căutau. Locul crucificării? Poate mormântul lui Iesous?

Kalay îi zise ceva în şoaptă lui Barnabas, cuvintele ei nerăzbătând până la el, şi bătu uşor cu degetul pe hartă. Cu toate că ea îşi împletise părul lung, vântul îi desprinsese câteva şuviţe subţiri, iar acestea îi atârnau ca nişte cârlionţi pe frunte şi pe obraji. Era dureros de frumoasă.

Poate, când totul avea să ia sfârşit... Nu. Nici măcar atunci.

Alesese cu mulţi ani în urmă. Făcuse un legământ sacru, îşi închinase sufletul Domnului său. Dar când o privea, simţea cum îl învăluie o dorinţă disperată. Indiferent ce încerca să îşi spună, atracţia lui pentru femeia aceea se transforma în dragoste. Şi el se vedea neputincios în faţa acestei metamorfoze.

Când ea îşi ridică ochii şi îi surprinse privirea, îi zâmbi discret şi clătină uşor din cap de parcă ar fi înţeles imediat ce se petrecea în sufletul lui.

El îşi depărtă picioarele şi încercă să îşi concentreze atenţia asupra oraşului.

În cele din urmă, Barnabas zise cu voce tare:

— Cyrus, poţi veni să examinezi asta?

Cyrus veni şi se uită la papirusul pe care Barnabas îl ţinea cu degetele-i murdare.

— Ce trebuie să caut?

— Orice. Libni crede că simbolul crucii din josul paginii ar putea reprezenta drumuri. Observi vreo asemănare între simbol şi drumurile pe care le ai în faţa ta?

Cyrus se aplecă să examineze papirusul. În ciuda luminii lunii, nu era uşor să desluşească conţinutul. Mirosul de fum îmbibat în hainele lui Barnabas se amesteca cu mirosul de neconfundat de trupuri nespălate şi transpiraţie de cai. În mod ciudat, toate astea păreau să îl liniştească, deoarece îi aduceau aminte de taberele militare de demult, de bătăliile câştigate şi de zâmbetele prietenilor pe care îi pierduse demult.

Cyrus privi către miazănoapte.

— Litera „V” de deasupra simbolului este similară cu ramificaţia celor două străzi, cea dinspre miazăzi şi cea dinspre miazănoapte, care se află în partea Porţii Damascului. După aceea… sunt prea multe dealuri şi case ca să mai putem vedea străzile… chiar şi de aici, de sus.

— Aşa e, dar strada care o ia către miazăzi, zise Kalay, plimbându-şi degetul deasupra braţului drept şi lung al simbolului, chiar pare a se potrivi cu această parte a simbolului.

— Iar îndepărtata linie din nord-sud, cu toate că nu o putem vedea în întregime, pare să se potrivească cu strada care o ia către miazănoapte, zise Barnabas.

— Ei bine – Cyrus făcu un gest cu mâna prin aer – atunci cred că strada de jos, care o ia către est-vest, ar putea reprezenta traversa simbolului.

Stomacul lui Zarathan chiorăi tare. El spuse iritat:

— O, chiar e amuzant. Fiţi atenţi, şi eu pot juca jocul ăsta. Vedeţi crucile mici de pe hartă? Sunt sigur că reprezintă zidurile din piatră brută de acolo şi de acolo, şi de acolo. Şi, dacă braţul drept şi lung de pe papirus reprezintă strada care o ia către miazăzi, atunci traversează valea dinspre miazăzi. Aşadar, cine vine cu mine să vedem dacă vom găsi comori ascunse? Scoase un sunet gutural a dezgust. N-au niciun rost toate astea. Poţi

să interpretezi cum vrei crucile astea. Ar trebui să plecăm şi să cerem nişte…

Suspinul adânc al lui Barnabas îi făcu pe toţi să tacă.

El ridică papirusul cu mâinile tremurânde şi atinse cu vârful degetelor, una după alta, crucile mici de pe papirus înainte să arate, rând pe rând, zidurile din piatră despre care vorbise Zarathan. După câteva clipe, îi scăpă un mic strigăt:

— Binecuvântat fie Dumnezeu…

— Ce este? întrebă Cyrus. Ce vezi?

Lui Barnabas îi şiroiau lacrimile pe obraji, în timp ce se uita fără să clipească la Ierusalim.

— Frate! zise Zarathan. Iartă-mă! N-am vrut să te supăr. Glumeam şi eu.

Kalay smulse harta din mâinile lui Barnabas şi îi imită gesturile, privind în jos la crucile mici, apoi în sus, la zidurile din piatră care se vedeau în depărtare. Trecu parcă o veşnicie înainte ca ea să spună:

— Îmi amintesc că, atunci când am fost mică şi am venit aici, aceste ziduri îngrădeau taberele romane. Ea îşi întinse mâna şi arătă fiecare zid în parte. Spre miazăzi se afla tabăra de pe Muntele Templului. Către sud-vest, tabăra de pe Muntele Zion şi la vest se afla tabăra Palatului. De ce ar fi folosit cineva acum sute de ani crucile pentru a marca taberele romane?

Cu toate că nu scotea niciun sunet, Barnabas nu se mai putea opri din plâns.

Cyrus luă papirusul din mâinile lui Kalay. Şi el venise în pelerinaj aici atunci când interiorul acelor ziduri din piatră gemea de soldaţi romani. Îşi aduse aminte de steagurile colorate care fluturau pe ziduri şi de…

Gândul îi trecu prin minte ca un fulger. Brusc, simţi că nu mai poate respira.

Îşi îndreptă spatele. Când începu să priceapă, se simţi de parcă îşi vărsase măruntaiele, iar în locul lor rămăsese doar un gol în stomacul care zvâcnea.

— Vezi? întrebă Barnabas pe un ton tânguitor şi îşi ridică privirea către Cyrus, cu obrajii udaţi de lacrimi.

— O, da, răspunse acesta în şoaptă. Nu sunt cruci.

Zarathan se încruntă surprins:

— Nu sunt? Atunci, ce sunt?

Cyrus îşi fixă privirea asupra străzii care ducea spre miazăzi şi se pierdea în valea Kidron, peste care strălucea lumina argintie a lunii, şi răspunse încet:

— Cifre romane. Zece, care vine de la Legiunea a X-a. Ne aflăm în mijlocul hărţii.

PATRUZECI ŞI ŞASE

18 NISAN, MIEZUL NOPŢII

M-am aşteptat să văd oraşul prins în vâltoarea unei răzmeriţe, cu jumătate din clădiri arzând, sau, poate, urmările unei reprimări forţate: lucrurile oamenilor împrăştiate, leşuri zăcând pe străzi şi legiunile romane mişunând peste tot.

Însă o linişte sinistră se aşterne peste Ierusalim.

Oraşul pare de plumb în noaptea rece. Caii noştri înaintează la trap prin nesfârşitele câmpuri de grâu şi orz, care încercuiesc partea dinspre miazănoapte a oraşului, întinzându-se către miazăzi unde se află Bet Ani.

— Este prea linişte, zice în şoaptă Titus, care călăreşte în dreapta mea.

— Ştiu.

— Poate prefectul a instituit starea de asediu.

— Se poate, dar dacă este aşa, atunci unde sunt soldaţii? Îi poţi număra pe degete pe cei câţiva soldaţi care fac de strajă în faţa porţii de răsărit de pe Muntele Templului.

Titus se răsuceşte în şa să se uite şi se încruntă:

— Unde sunt ceilalţi soldaţi?

— În altă parte.

— Stăpâne... ascultă. Nu se aud plânsete de prunci, nici câinii nu latră. Nu se aude nici măcar râsul vreunui beţivan. De parcă...

El nu îşi termină propoziţia, iar eu nu am curajul să o fac în locul lui.

„De parcă lumea ar fi luat sfârşit."

Intrăm călare în acea lumină stranie şi cenuşie care brăzdează câmpurile şi copacii care cresc pe partea dinspre apus a Muntelui Măslinilor. Oare a trecut atât de mult timp de când l-am găsit pe Yeshua la poalele muntelui după ce îi alungase pe negustori afară din galeriile Templului?

Simt o tristeţe sfâşietoare. Trag în piept mirosul de verde crud al germenilor de grâu. Îmi doresc cu disperare să mă pot întoarce...

— Şi dacă Maryam nu este acolo, stăpâne?

— Familia ei va şti unde se află.

— A fost însoţitoarea permanentă a învăţătorului. Poate a fost arestată.

— Dacă a fost arestată de membrii Sfatului, atunci n-au făcut decât să-i pună nişte întrebări şi să-i dea drumul. Dacă a fost interogată de către anchetatorii pricepuţi ai prefectului, atunci le-a destăinuit tot... iar noi doi suntem ca şi morţi.

Titus se mişcă în şa şi priveşte drept în faţă, atent la drum.

— Titus, dacă nu o vom găsi în seara asta, îţi promit că ne vom vedea mai departe de drum. Vom merge cât mai departe de aici cu putinţă.

O luăm pe strada pe care familia lui Maryam locuieşte de generaţii întregi. Copitele cailor noştri alunecă pe bolovanii din pavaj în timp ce înaintăm de-a lungul şirului de case cu acoperişuri plate, a căror grădini sunt pline de smochini şi curmali. În nicio casă nu ard lămpile. Este o privelişte ciudată, nepământeană.

— Rămâi aici, îi spun eu lui Titus, întinzându-i hăţurile. Fii pregătit de fugă.

— Da, stăpâne.

Urc în grabă scările care duc la uşa tatălui ei şi bat, uşor la început, apoi, când văd că nu mi se deschide, mai tare.

Înăuntru aud voci care întreabă în tăcere. O singură lampă arde. Prin ferestre îi zăresc lumina pâlpâitoare.

Un bărbat crapă uşa şi se uită afară. Când mă recunoaşte, o deschide larg.

— Yosef Haramati! exclamă Lazaros, fratele lui Maryam. Intră! Repede!

Eu păşesc înăuntru, iar el închide uşa în urma mea.

— Te caută. Ştiai asta? Toată lumea te caută. Membrii Sfatului, prefectul, mulţimile...

— Da, da, ştiu, zic eu. Iartă-mă că îţi pun în pericol familia cu venirea mea aici, dar trebuie să vorbesc cu Maryam. Este aici?

Mirosul de pâine proaspăt coaptă umple casa. Este o locuinţă spaţioasă, încântătoare, cu covoare minunate întinse pe jos şi multe suluri de pergament pe rafturi. Este prea întuneric ca să mai pot vedea altceva. Din cauza flăcării plăpânde a lămpii nu pot desluşi clar faţa rotundă a lui Lazaros. Este înalt şi slab şi are părul castaniu şi barbă. Ochii lui negri sunt mari, de parcă tocmai ar fi tras o spaimă.

— Nu, nu este aici, ea... Lazaros se opreşte uluit. N-ai auzit?

— Ce să aud?

Se holbează la mine tâmp preţ de câteva clipe.

— Învăţătorul... a înviat.

— A înviat?

El îmi răspunde entuziasmat.

— Da! Azi-dimineaţă, Maryam, împreună cu alte femei, s-au dus la mormânt şi l-au găsit gol! Învăţătorul dispăruse. Este un miracol! Îi apar lacrimi în ochi. Vocea lui devine blândă şi smerită: Aşa cum au prezis profeţiile, învăţatule! A înviat şi s-a înălţat ca să stea de-a dreapta lui Dumnezeu.

Eu mă bâlbâi:

— L-lazaros, ce s-a întâmplat în dimineaţa asta când oamenii au avut voie să iasă din casă? Zeloţii au...

— Vai, învăţatule, a fost îngrozitor! Zeloţii s-au strâns mai târziu ca să-l dea jos de pe cruce pe Gestas. A murit în

timpul zilelor sfinte, dar nimeni nu ştie exact când. Zeloţii au fost furioşi şi au început să se agite, instigând la ură, acuzând Roma de uciderea a trei fii ai Yisraelului...

— Şi Pilatus? El ce-a făcut?

— A trimis trei legiuni romane să-i înconjure pe zeloţi. Am auzit că primiseră ordine să-i omoare pe toţi – bărbaţi, femei şi copii – la cea mai mică nesupunere. Frica plutea în aer. Dar...

El făcu o pauză şi îşi întoarse privirea strălucitoare către Yosef.

— Dar?

— Înainte de ivirea zorilor, imediat după ce a vizitat mormântul, Maryam le-a spus femeilor să meargă în toate direcţiile şi să răspândească vestea uimitoare. Ea s-a dus la ucenici. Kepha... Kepha i-a spus că el n-o crede.[116] *Dar ea nu s-a oprit şi s-a dus într-un suflet la zeloţi. În mai puţin de trei ore, Maryam şi celelalte femei le spuseseră tuturor că învăţătorul înviase. Jur că vestea s-a răspândit precum un foc năprasnic.*

— Şi zeloţii?

— A fost ca un puhoi, un puhoi de oameni. Mii de zeloţi au dat fuga la tine acasă ca să vadă mormântul. Fiecare voia să atingă giulgiul dat la o parte. Cred că întreg Yerushalaimul este pustiu în seara asta, deoarece oamenii şi-au instalat taberele pe dealurile dimprejurul casei tale şi aşteaptă la rând.

Gândul mă poartă la Gamliel... Mulţumesc, Doamne, pentru Gamliel!

— Şi încă ceva, învăţatule, zice Lazaros.

— Da?

— În mormânt se afla un bărbat îmbrăcat în alb. I-a spus lui Maryam că învăţătorul îl însărcinase să-i transmită un mesaj. Bărbatul i-a spus că învăţatul avea să se întâlnească cu ucenicii lui şi cu Kepha în Galii.

[116] *Evanghelia după Maria*, 17 şi 18.

— Cu ucenicii lui şi cu Kepha? Adică, Kepha nu mai este ucenicul lui?

Lazaros ridică nedumerit din umeri.

— Nu ştiu, bărbatul nu a…

— Ai idee unde s-ar putea afla Maryam? Trebuie să vorbesc cu ea.

Lazaros gesticulează descurajat.

— Învăţatule, nu am mai văzut-o pe Maryam din ziua în care a avut loc crucificarea. L-a trimis pe Yoanna să ne spună despre miracol. Dar am auzit un zvon cum că cineva o văzuse în valea Kidron după ce soarele a apus. Nu ştiu de ce a ales să meargă acolo când s-ar fi putut întoarce acasă, dar…

— Mulţumesc, zic eu şi îmi plec capul. Inima îmi bate cu putere în piept. Trebuie să plec. Cu cât stau mai puţin timp aici, cu atât tu şi familia ta veţi fi mai în siguranţă.

Mă întorc şi mă îndrept repede către uşă. Lazaros mi-o ia înainte ca să-mi deschidă uşa.

— Învăţatule, te rog, ai grijă! Dacă te vor recunoaşte mulţimile, soldaţii…

— Da, ştiu. Voi avea grijă.

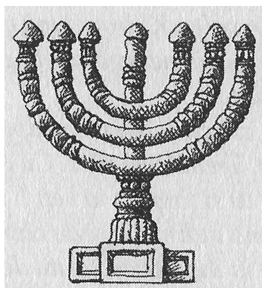
Fără să-mi iau rămas-bun, ies pe uşă afară şi fug către locul unde se afla calul meu. Titus, probabil temându-se că am fost descoperiţi, întoarce caii şi îmi întinde hăţurile.

Eu le iau, încalec şi o luăm la goană pe stradă în jos.

— Ce s-a întâmplat? întreabă Titus. Maryam era acolo?

— Nu. Eu clatin din cap. Dar cred că ştiu unde este.

PATRUZECI ŞI ŞAPTE

Vântul se înteţi de îndată ce ei ieşiră pe Poarta Oilor. Zarathan se strâmbă când o nouă rafală de vânt îi suflă sutana şi îi umplu ochii de praf. El strânse din ochi ca să se apere.

La trei paşi mai în faţă, Cyrus şi Barnabas conduceau caii în jos, pe cărarea abruptă, care nu părea ferită de vântul puternic. Nu ştia unde era Kalay, probabil în faţa cailor, altfel ar fi văzut-o.

El reluă drumul pe jos.

În bătaia lunii, panta părea să fie presărată cu fiare uriaşe şi hidoase, dar când ajungea în dreptul lor, acestea se dovedeau a fi blocuri din calcar. Ocoli unul dintre ele şi o luă la vale tropăind.

Vreme de două ceasuri, cercetaseră mormânt după mormânt, toate înghesuite şi urâte, şi nu găsiseră nimic interesant.

Caii se opriră în faţa lui, iar Cyrus zise:

— Cărarea asta este prea abruptă, iar caii n-o pot coborî. Va trebui să mergem restul drumului pe jos.

Barnabas se uită lung la trecătoarea adâncă şi luminată de lună, apoi se întoarse şi privi Poarta Oilor, trasând o linie dreaptă, imaginară, ca şi cea care apărea pe papirus.

— Da, ai dreptate. Nu avem timp să ocolim, iar dacă mergem mai departe aşa vom rămâne fără cai. Hai să găsim o stâncă sau un tufiş de care să-i priponim.

Zarathan merse în faţă şi se uită în jos, la trecătoare. Pe fundul ei şerpuia o cărare îngustă care ducea către miazăzi, în valea Kidron.

În timp ce Cyrus şi Barnabas căutau un loc bun unde să lege caii, Zarathan rămase deoparte cu braţele încrucişate pe piept, îmbufnat.

Kalay strâmbă din gură când îl văzu. Veni la el şi îi spuse:

— Arăţi de parcă ai fi mâncat mărul cailor.

— Ştii foarte bine că n-am mai mâncat nimic de două zile, darămite mărul cailor.

— De ce nu încerci să te faci util şi să găseşti o stâncă de care să legăm caii? Te va ajuta să uiţi de foame şi – ea accentuă următoarele cuvinte – îţi va alina şi sufletul.

El răspunse ţâfnos:

— Tu de unde ştii? Eşti o păgână depravată care se închină unui demon.

Kalay îşi puse mâinile în şolduri.

— Am devenit acum doar o simplă persoană care se închină unui demon? Mi-a plăcut mai mult când eram un demon în toată regula.

Îi aruncă o privire răutăcioasă, apoi îşi ridică rochia şi se îndepărtă tropăind către locul unde se aflau Cyrus şi Barnabas.

Zarathan aruncă repede o privire în jurul lui, apoi se grăbi să o urmeze. Nu-şi dorea deloc să rămână singur pe-acolo.

De îndată ce ieşiseră pe Poarta Oilor, Barnabas dorise să o ia la dreapta şi să urmeze braţul scurt de pe hartă, care se ramifica din braţul lung şi drept, către apus, dar zăriseră doi oameni în acea direcţie şi hotărâseră că era mai bine să urmeze drumul indicat de braţul lung.

— E bine aici, zise Barnabas.

Cyrus legă hăţurile cailor de vârful erodat al unei stânci, care era la fel de înaltă ca şi Barnabas, apoi se întoarse şi spuse:

— Şi-acum ce facem?

— Trebuie să găsim o cale să coborâm în trecătoare.

Barnabas începu să dezlege tolbele cu cărţi care se aflau pe cal. Cyrus zise:

— Frate, cred că toate cărările de aici sunt înguste şi acoperite cu nisip şi pietriş alunecos. Poate-ar fi mai bine să laşi tolbele legate de cal.

Barnabas se lăsă greoi pe tolbă.

— Sunt obosit. Poate… doar de data asta…

Şovăind, Barnabas se depărtă de cărţi şi porni la drum pe marginea râpei. După câteva clipe, zise:

— Acolo. Este cumva aceea o potecă săpată în versantul trecătorii?

Kalay răspunse:

— Mie mi se pare c-ar fi mai multe poteci care traversează în zigzag versantul. Haideţi să vedem dacă sunt practicabile.

Ea o luă înainte, urmând cărăruia care trecea peste margine, şi dispăru în trecătoare. În câteva clipite, se auzi zgomotul făcut de pietrele desprinse care se prăvăleau la vale.

— Kalay! strigă Cyrus şi dispăru dincolo de margine.

Barnabas şi Zarathan îl urmară repede pe Cyrus. După ce coborâră în patru labe prima pantă acoperită cu pietriş alunecos, cărarea deveni dreaptă şi îi văzură pe Kalay şi pe Cyrus care se aflau la vreo zece paşi în faţa lor. Kalay arăta cu mână către ceva ce se afla pe versantul trecătorii.

Barnabas se întoarse către peretele de piatră de lângă el.

— O, zise el încet. Uită-te, Zarathan!

Zarathan făcu un pas în faţă şi rămase cu gura căscată. Întregul versant era presărat cu morminte. Unele erau atât de vechi, încât intrările lor de-abia se mai distingeau. Parcă, de-a lungul anilor, lespezile care acopereau intrarea se contopiseră cu calcarul, formând un întreg. Alte morminte păreau noi-nouţe.

— De aceea există cărarea asta, zise Barnabas. Fundul trecătorii trebuie să fi fost folosit prima dată, apoi oamenii au început să sape mormintele familiei lor tot mai sus pe versant.

— Cât de vechi sunt mormintele astea? întrebă Zarathan pe un ton evlavios.

— Astfel de morminte datează din primul secol sau poate cu câteva decenii înainte.

— De pe vremea Domnului nostru, vrei să spui?

— Da. Barnabas îşi trecu mâna peste o sculptură lucrată fin care orna faţada unui mic mormânt. Acesta este mormântul familiei Ben Hinnom.

— Hinnom? Ca valea?

— Bănuiesc că da sau numele vine de la o rudă de-a lui.

Zarathan se apropie ca să poată citi inscripţia. Lumina lunii era destul de puternică, aşa că putu desluşi limpede literele.

Kalay şi Cyrus începuseră din nou să coboare pe cărare, iar Barnabas zise:

— Hai să nu rămânem în urmă, frate!

Traseul era atât de denivelat, încât Zarathan trebuia deseori să-l apuce de braţ pe Barnabas, care se tot împiedica.

— Iartă-mă, frate, zise Barnabas când se împiedică pentru a patra oară. Nu văd prea bine în întuneric.

— Numai să nu cazi. Mai avem mult până ajungem jos.

Barnabas aruncă o privirea peste marginea hăului, încuviinţă din cap şi îşi aşeză o mână pe stâncă pentru a se sprijini în timp ce continua să coboare încet cărarea.

După o jumătate de ceas ajunseră pe fundul trecătorii. În tot acest timp, trebuie să fi trecut pe lângă sute de morminte. Cele mai mici erau lungi cât braţul lui Zarathan, iar el bănui că fuseseră săpate pentru copii.

Când îi ajunseră din urmă pe Kalay şi pe Cyrus, Barnabas zise:

— Cu siguranţă, nu ne urmăreşte nimeni la ora asta. Ce-ar fi să ne despărţim şi să vedem ce găsim pe-aici.

— Nu, zise cu asprime Cyrus. Strângea cu degetele mânerul sabiei, de parcă ar fi fost gata oricând să scoată sabia din teacă. Rămânem împreună. Alege o direcţie şi vom merge cu toţii într-acolo.

Barnabas gesticulă neajutorat.

— Prea bine, spre miazăzi.

— Zarathan? spuse Cyrus. Eu merg în faţă. Tu acoperi spatele.

— O, pentru numele Zeiţei-Mamă, lasă-mă pe mine! zise Kalay. Mânuiesc mai bine pumnalul decât bă... decât Zarathan.

Faptul că ea renunţase brusc să-i mai spună „băiat”, îl intrigă pe Zarathan. „Ar fi trebuit să-i salvez viaţa mai repede.”

Cyrus se opri, gândindu-se, apoi scoase de la cingătoare un pumnal cu mânerul din argint prelucrat şi i-l întinse lui Zarathan, zicând:

— Se va descurca. Ia ăsta, frate!

Zarathan se dădu în spate.

— Nu este cumva pumnalul unuia dintre sicarii morţi?

Cyrus îşi întinse şi mai mult braţul.

— N-are importanţă al cui a fost, s-ar putea să ai nevoie de el.

Zarathan îl luă din mâna lui Cyrus cu două degete şi îl vârî cu băgare de seamă în cingătoare. I se părea ciudat să-l vadă lângă şnurul pentru rugăciune.

Cyrus încuviinţă hotărât din cap, se întoarse şi o luă spre miazăzi. Barnabas îl urmă. Când trecu pe lângă Zarathan, Kalay îi aruncă o privire sceptică, îşi apucă poalele şi le ridică uşor în timp ce îl urmă pe Barnabas pe cărarea şerpuitoare care ducea şi mai adânc în trecătoare.

Şapte ore mai târziu, când luna plină traversase deja cerul şi ajunsese la apus, Kalay nu mai suportă să-l audă pe Zarathan căscând întruna. De la miezul nopţii, el nu contenise să caşte, să se împiedice şi să se văicărească.

Ea se întoarse brusc, îi aruncă o privire dispreţuitoare şi îi smulse pumnalul de la cingătoare.

— Mergi în faţa mea! îi ordonă ea. Acopăr eu spatele.

— Ăla-i pumnalul meu. Dă-mi-l înapoi!

— De-abia îţi poţi ţine ochii deschişi. N-ai fi în stare să-ţi porţi ţie de grijă. Hai, du-te în faţa mea!

Cyrus se întoarse când auzi agitaţia, o văzu pe Kalay ţinând pumnalul în mână şi păru uşurat. El strigă:

— Frate, ce-ar fi să-l iei de braţ pe Barnabas? Cred că este la fel de obosit ca şi tine. N-aş vrea să cadă şi să se lovească.

Zarathan înaintă tropăind, îl apucă strâns de braţ pe Barnabas şi spuse:

— Haide. Ne vom sprijini reciproc.

— Mulţumesc, frate. Recunosc că de-abia reuşesc să mai păşesc. Eu…

Barnabas se opri brusc, îşi ridică privirea, apoi se repezi spre stâncă atât de repede, încât Zarathan fu cât pe ce să cadă.

— Dumnezeule! bolborosi Zarathan. De ce-ai făcut asta?

Barnabas gâfâia în timp ce-şi plimba privirea peste faţada mormântului.

— Cyrus! Vino, te rog… vino şi spune-mi ce vezi. Ochii mei… nu sunt sigur că…

— Sunt aici, zise Cyrus când ajunse lângă Barnabas, apoi privi cu atenţie faţada.

Barnabas se întoarse şi se uită curios la Cyrus.

— Să fie oare? Să fie oare ceea ce cred eu că este?

Cyrus trasă cu degetul simbolul ca să poate vedea toţi.

— Este un „V" inversat peste un cerc.

Barnabas simţi că îi tremură genunchii. Avansă clătinându-se şi îşi sprijini mâinile de versant ca să se poată ţine pe picioare. Atât Zarathan, cât şi Kalay veniră într-un suflet să se asigure că nu păţise nimic.

— Frate? Zarathan îi cercetă din priviri chipul. Te pot ajuta cu ceva?

— Eşti epuizat. De ce nu te aşezi puţin, îi sugeră Kalay, luându-l de braţ ca să-l ajute.

Barnabas nici nu se uită la ei. Privirea lui era aţintită asupra mormântului.

— Este simbolul *tekton.* Simbolul care apare pe hartă şi care indică locul unde se află Piaţa Columnei.

O rafală de vânt mătură trecătoarea, ciufulindu-i lui Cyrus părul negru şi inelat.

— Are vreo semnificaţie?

Barnabas îşi îndreptă spatele, se desprinse din mâinile lui Zarathan şi ale lui Kalay şi se apropie mai tare de simbol.

— Ar putea însemna… totul.

El mângâie cu blândeţe liniile simbolului de parcă ar fi încercat să memoreze fiecare detaliu. Cyrus îl privi un timp, înainte să întrebe:

— Ce vrei să fac?

— Să-l deschizi. Grăbeşte-te, înainte să se facă ziuă şi să ne oprească cineva.

Cyrus îi făcu semn cu mâna lui Zarathan.

— Frate, trebuie să împingem amândoi cu umerii ca să putem da la o parte lespedea.

Barnabas căzu în genunchi în partea stângă a lespezii, îşi împreună mâinile şi începu să se roage, în timp ce Zarathan şi Cyrus împingeau.

Kalay rămase deoparte.

Nu le luă mult timp. Lespedea scârţâi, iar din interiorul mormântului ieşi un miros stătut. Semăna şi mirosea ca ultima răsuflare a muribundului.

Cyrus zise:

— L-am deschis, frate. Lumina lunii pătrunde acum înăuntru.

Barnabas se ridică anevoie în picioare şi înaintă împleticindu-se să se uite înăuntru.

— Avem noroc că nu am ajuns în dreptul lui mai devreme. Luna s-ar fi aflat într-o altă poziţie şi nu am fi văzut simbolul *tekton,* ca să nu mai spun că nici lumina nu ar fi pătruns în mormânt.

Fără să mai spună ceva, el se aplecă puţin şi dispăru înăuntru.

Cyrus o căută din priviri pe Kalay.

— Eu voi păzi intrarea. Tu du-te cu fraţii mei. Dacă există inscripţii înăuntru, vor avea nevoie de tine să le traduci din ebraică.

Zarathan se dădu în spate.

— Frate, prefer să stau afară cu tine. Nu…

— Zarathan, zise Cyrus pe un ton aspru, Barnabas este slăbit şi obosit. Nu vede bine în întuneric. Dacă se va împiedica şi va cădea, mă tem că Kalay nu va putea să-l ridice. Are nevoie de tine înăuntru.

Zarathan înghiţi cu noduri, părând că-şi face curaj, apoi înainta cu pas hotărât şi intră în mormânt.

Se auzi un icnet puternic, apoi vocea înspăimântată a lui Zarathan:

— Sunt cranii pe jos!

— Atunci, ai grijă să nu le spargi! îi strigă Kalay.

Ea rămase afară o vreme, privindu-l lung pe Cyrus. Părul îi flutura în jurul feţei. Sub clarul de lună, ochii lui străluceau ca două smaralde când se uită la ea. Ea zise încet:

— Probabil că nu suntem singuri pe-aici. Ştii asta, nu-i aşa? Cu siguranţă ne-au urmărit.

Pe buzele lui încolţi un zâmbet radios – zâmbetul unui om care ştia deja că avea să moară.

— Da, ştiu.

Ea izbucni enervată:

— Şterge-ţi zâmbetul ăla de martir de pe faţă! Nu vei muri dacă nu vei face ceva nechibzuit.

Zâmbetul lui se lărgi.

— Întreaga călătorie este un lucru nechibzuit.

— Bine, ai dreptate, dar îţi ordon să ne strigi de îndată ce auzi sau vezi ceva suspect.

El încuviinţă ascultător din cap.

— Aşa am să fac. Kalay, ai putea… El ezită. Dacă descoperi ceva interesant, vei veni afară să-mi spui?

Îşi dorea cu ardoare să fie unul dintre cei aleşi să intre în mormânt şi să vadă cu ochii lui ce se afla înăuntru. Dar nu

avea încredere în nimeni că i-ar fi putut apăra de răul care dădea târcoale în întuneric.

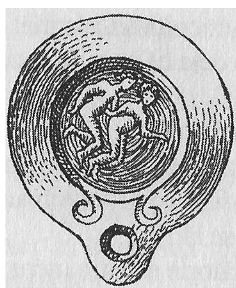
— Nu-ţi face griji, zise ea. Dacă vom găsi un obiect care poartă inscripţionat cuvântul „Perla”, ţi-l aduc eu personal afară.

El îi aruncă o privire uşor enervată.

— Mulţumesc.

Ea rânji şi intră în mormânt.

PATRUZECI ŞI OPT

Loukas, care stătea întins pe burtă, se dădu înapoi de pe marginea râpei, şi îi şopti lui Elicius:

— *Pappas* Meridias se află, probabil, la mănăstirea care se construieşte în partea dinspre miazănoapte a oraşului. Găseşte-l! Spune-i că noi credem că au găsit-o şi că ar trebui să aducă cu el cel puţin zece soldaţi care să înconjoare mormântul. Mai bine douăzeci.

— Am înţeles, zise Elicius şi îşi îndepărtă părul castaniu din ochi. Sigur Atinius se va speria când îi va vedea pe cei douăzeci de soldaţi înarmaţi.

Elicius nu se clinti din loc, doar zâmbea. Atunci Loukas îi spuse:

— Acum! Pleacă acum! Şi ia-i şi pe cei doi oameni pe care i-am văzut stând de strajă în faţa mormântului deschis. Avem nevoie de cât mai mulţi oameni.

Elicius îşi ţuguie buzele, dar se ridică în picioare şi se făcu nevăzut în întuneric. Alexander îi aruncă o privire plină de ură lui Loukas, ca şi când nu i-ar fi plăcut deloc cum îi vorbise Loukas prietenului său, Elicius.

Loukas se apropie din nou de marginea râpei târându-se pe burtă şi îl văzu pe Atinius stând de pază în faţa mormântului. Trecătoarea era adâncă şi îngustă, iar cărarea săpată în stâncă, periculoasă. Neghiobul! Ar fi fost de-ajuns o săgeată bine ţintită ca un arcaş să-l doboare, apoi să închidă intrarea cu lespedea de piatră şi să-i prindă

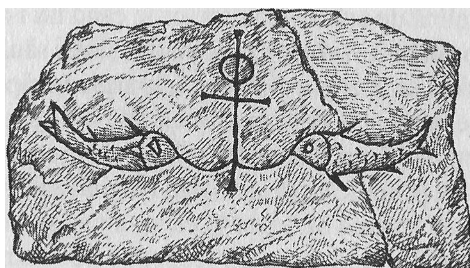
pe prietenii lui înăuntru. Chiar dacă ar fi reuşit să scape, nu ar fi reuşit să înainteze prea departe sau prea repede printre acele stânci din calcar erodate. Puteau fi urmăriţi uşor şi omorâţi. Oare la ce se gândea Atinius?

„Dar m-a luat prin surprindere şi înainte.”

Loukas se întoarse către Alexander.

— Tu rămâi aici să le faci semn soldaţilor când vor veni. Eu mă duc pe partea cealaltă călare să blochez ieşirea din trecătoare ca să nu poată scăpa.

PATRUZECI ŞI NOUĂ

18 NISAN, ANUL 3771

O văd de îndată ce ne apropiem de marginea trecătorii. Sub clarul de lună, stâncile din calcar au o strălucire argintie. Jos de tot, ea şade în faţa mormântului tekton-*ului. Şi-a tras himationul pe cap şi se leagănă înainte şi înapoi. Sunetul bocetelor ei este purtat de adierea vântului.*

— Lasă caii să pască, îi spun lui Titus. Vino cu mine!

Descălecăm şi coborâm cu grijă cărarea îngustă care duce la baza versantului. Pe drum, ating cu mâna mormintele oamenilor pe care i-am cunoscut şi îndrăgit. Sunt oameni cărora le duc dorul.

Ajungem pe cărarea de la baza versantului unde locul este mai drept, deşi încă periculos, şi iuţesc pasul. În faţa mea, simbolul tekton-*ului, sculptat de Yeshua cu câteva zile înainte, reflectă lumina lunii, strălucind de parcă ar fi luminat dinăuntru.*

Ea îşi ridică privirea când ne oprim în faţa ei. Şuviţe lungi din părul ei negru ies pe lângă himation, încadrându-i faţa umflată şi răvăşită. În ochii ei nu văd uimire, ci disperare cumplită.

Eu mă las pe vine în faţa ei.

— Maryam, zic eu pe un ton blând, ai procedat bine. Am vorbit cu Lazaros. Mi-a spus...

— Nu cunoşti tot adevărul, Yosef zice ea cu durere în glas. Iartă-mă, te-am dezamăgit.

Eu îi ating mâna.

— Cunosc o parte din adevăr. Am fost prinşi într-o ambuscadă a soldaţilor romani în seara asta, chiar lângă Emaus. Au tăiat giulgiul şi am văzut trupul pe care l-am transportat.

Ea face ochii mari, iar lacrimile încep să-i curgă pe obraji.

— L-aţi văzut?

— Pe Dysmas, da.

— Ai… îşi şterge lacrimile cu colţul himationului… Ai avut grijă de el?

Aşa era ea: îi păsa la fel de mult de sufletul unui criminal crucificat ca de cel al unui sfânt.

Eu zic cu blândeţe:

— Dacă îi iubeşti pe cei care te iubesc, tu ce răsplată primeşti?

Buzele ei tremură. Eu zâmbesc.

— Am făcut pentru el tot ce-am putut. L-am îngropat într-o frumoasă grădină cu rodii. M-am rugat pentru sufletul lui. Las restul în mâinile lui Dumnezeu.

Cu un gest tandru, aproape ca al unei iubite, ea se întinde şi mă apucă de mână.

— Ţi-ar fi recunoscător, Yosef, aşa cum îţi sunt şi eu.

Ştiu că se referă la Yeshua, şi nu la Dysmas, iar vorbele ei mă fac să lăcrimez.

— Yosef te rog, încearcă să înţelegi! Ne-ai ajutat atât de mult… l-ai ajutat atât de mult! N-aş fi vrut să fii prins şi să înduri consecinţele mâniei prefectului. Aşadar, eu…

Ea îşi coboară privirea de parcă i-ar fi ruşine că m-a minţit.

— Ţi-ai asumat singură riscul. Eu oftez şi închid ochii preţ de câteva clipe, încercând să-i înţeleg curajul, înainte să-i spun: Maryam eşti, într-adevăr, cel mai de nădejde ucenic. I-ai urmat învăţăturile. Ar fi foarte mândru de tine.

Ea îşi înăbuşă un suspin. Îşi închide ochii, încercând să nu lase să-i scape vreun sunet. Eu îi dau răgaz, apoi o întreb:

— Ce vei face acum? N-ar trebui să rămâi în Ierusalim. Este prea periculos.

Ea înghite cu noduri.

— Plec în Galii. Mi-a spus un prieten că acolo s-a dus şi Kepha. Trebuie să dau ochii cu el. Yosef, sunt sigură că el este cel care...

— La fel şi eu. Mă simt cuprins de furie şi de durere. Vrei să te însoţesc?

Ea clatină din cap.

— Nu, trebuie să fac asta singură. Iar tu trebuie să pleci, Yosef. În seara asta. Membrii Sfatului te caută, iar prefectul...

— Ştiu, mi-a spus Lazaros. Dacă rămân, mă aştept să fiu arestat.[117]

Un nor trece prin faţa lunii, acoperind-o, iar trecătoarea este cufundată în beznă.

— Stăpâne, zice Titus. Părul lui castaniu şi inelat pare cărunt în noaptea asta, făcându-l să pară bătrân. Ştiu că nu mi-ai putut spune tot adevărul de la început, dar acum...

— Da, zic eu oftând. Acum a venit vremea să îţi spun. Meriţi să cunoşti adevărul mai mult decât oricine.

El se uită la mine şi aşteaptă. Din când în când, aruncă o privire pe furiş spre Maryam.

— Gamliel... a spus că ar fi nevoie de ceva incredibil care să oprească răzmeriţa, ceva atât de uluitor, încât oamenii şocaţi să uite de mânia lor şi să lase armele jos şi să se îmbrăţişeze unul pe altul.

Titus pare că se gândeşte, încercând să înţeleagă această informaţie încurcată. O briză rece traversează valea Kidron, lipindu-i veşmântul de piept.

— Adică profeţia trebuia îndeplinită?

Eu mă uit pe furiş la Maryam. Cum ea nu spune nimic, eu continui:

— Ştiam că mulţi oameni vor crede că a evadat şi mulţi alţii că trupul lui a fost furat, dar cei credincioşi, cei care aşteptau venirea lui Mesia...

Titus zise în şoaptă, plin de reverenţă:

---

[117] Conform *Evangheliei după Nicodim* XV, Iosif din Arimateea a fost interogat de Caiafa şi de Anna. Răspunsurile lui sunt formidabile!

— Aceia vor crede.

Maryam oftează:

— Cu toată fiinţa.

Aştept ca el să îmi mai pună întrebări. Dar el nu mă întreabă, iar eu mă ridic în picioare şi privesc mormântul.

Maryam începe din nou să se legene înainte şi înapoi.

— E înăuntru? întreb eu. Acolo l-ai aşezat?

Altminteri, de ce s-ar mai afla ea acolo?

Ea îşi închide ochii şi umerii ei se scutură. Când îşi revine, ea spune:

— Este mormântul familiei lui. A gravat faţada acum câteva zile...

Vocea ei răguşită devine tot mai slabă.

Îmi ridic ochii şi privesc simbolul tekton-*ului. Bunicul lui, străbunicul lui şi mulţi alţi străbuni ai lui, dispăruţi în negura timpului, au fost cioplitori desăvârşiţi. Se va bucura să-i întâlnească din nou. Este un loc potrivit.*

Privesc îndelung simbolul şi-mi aduc aminte de vocea lui profundă...

În cele din urmă, plec capul şi mă rog: „Ferice de cei ce locuiesc în Casa Ta! Căci ei tot mai pot să Te laude! Ferice de cei care au parte de toate acestea, ferice de cei al căror Dumnezeu este Domnul cel veşnic. Înălţa-Te-voi Dumnezeul meu, împăratul meu, şi voi binecuvânta numele Tău în veac şi în veacul veacului”.

Surprinsă, Maryam îşi ridică capul. Ea şi Titus răspund într-un glas:

— Domnul fie lăudat şi preamărit numele lui. Amin.

Un zâmbet apare pe buzele tremurânde ale lui Maryam. Ea se ridică în picioare clătinându-se şi se întoarce cu faţa la mormânt când eu încep iscorul, ritualul de înmormântare.

Decorul nu este bun. Nu pot face tot ceea ce trebuie să fac. Dar e mai bine decât nimic.

Inspir adânc şi încep să cânt încet: „Fie ca Domnul să primească sufletul învăţătorului nostru îndrăgit, Yeshua ben Pantera...”

CINCIZECI

Lumina lunii care pătrundea în mormânt era orbitoare, ca şi când mormântul ar fi fost cioplit în aşteptarea acelui moment.

Când ochii lui Kalay se obişnuiră cu lumina, ea începu să cerceteze forma pătrată a principalei camere mortuare. Pe jos se aflau trei cranii; fiecare era aşezat în faţa unui *loculus* sau, în ebraică, *kokh,* un tunel săpat în perete, unde, pe lespezile de piatră, erau aşezate osuarele. Existau şase *kokhim.* Chiar de acolo, de lângă intrare, ea putu număra mai multe osuare aşezate în nişe.

Barnabas zise pe un ton încordat:

— Kalay, dă-mi voie să-ţi citesc asta.

Ea păşi prin raza argintie de lumină şi se îndreptă către locul unde Barnabas şi Zarathan stăteau ghemuiţi în faţa unei cutii dreptunghiulare făcută din calcar. Ea numără în tunel alte două osuare.

Barnabas zise:

— Nu văd prea bine, dar cred că pe acesta scrie: „Yuda ben Yeshua".

Kalay traduse:

— Iuda, fiul lui Iesous.

Zarathan se holbă la ea cu gura căscată.

— Domnul nostru a avut un fiu?

Barnabas clătină din cap.

— S-ar putea să nu însemne nimic, Zarathan! Să căutăm în continuare.

El înaintă târându-se în tunel şi citi cu voce tare:

— Aici este unul pe care scrie: „Yose” şi altul, „Maria”.

— Părinţii Domnului nostru!

Zarathan simţi că îl ia cu leşin.

Kalay clătină din cap.

— Aceste două nume sunt cele mai des folosite în istoria iudeilor, idiotule! Nu înseamnă nimic.

— Aici, în fund, mai este unul pe care scrie „Mariamne”, strigă Barnabas. Inscripţia este în greacă, ceea ce este cam ciudat.

Kalay îl privi în ochi pe Zarathan şi spuse printre dinţi:

— Probabil, este una dintre surorile Domnului vostru, în existenţa căreia nu credeţi voi.

— N-am spus că nu cred!

Barnabas ieşi afară târându-se şi trecu la alt tunel. Îşi vârî mâna înăuntru şi întoarse unul dintre osuare şi se aplecă atât de aproape de inscripţie, încât fu cât pe ce să atingă cu nasul cutia.

El citi rar:

— Yakob… bar Yosef… achui de… Yeshua.

Kalay rânji către Zarathan.

— Iakobos, fiul lui Ioses, fratele lui Iesous.

Când Zarathan se rezemă de perete cu gura căscată, Kalay spuse:

— Fratele Domnului vostru, evident… ăă, văr.

Zarathan zise cu vocea sugrumată:

— Nu cred!

Barnabas continuă să inspecteze mormântul.

— Acestea nu au nicio inscripţie, zise el după ce cercetă trei osuare.

Când ajunse la cel de-al patrulea tunel, trase aer adânc în piept şi îşi aşeză o mână pe perete, de parcă ar fi vrut să-şi recapete forţele. Nu dormiseră toată noaptea, nu mâncaseră nimic de două zile şi călătoriseră fără întrerupere. Ea era uimită că bătrânul rezistase atât de mult.

— Frate, zise Kalay, te rog, aşază-te şi odihneşte-te câteva clipe. Altfel mi-e teamă că te vei prăbuşi.

— Nu, nu… pot. N-am de unde şti cât timp avem la dispoziţie.

Zarathan se îndreptă, clipi de parcă atunci s-ar fi trezit şi traversă încăperea ca să-l apuce de braţ pe Barnabas.

— Iartă-mă, frate, ar fi trebuit să te ajut până acum.

— Mulţumesc, Zarathan, zise Barnabas şi se sprijini de fratele lui în timp ce se îndrepta către următorul tunel.

Osuarul din faţă părea aşezat cu intenţie în bătaia luminii lunii. Era imposibil să fi fost o simplă întâmplare. Oare cel care îl aşezase acolo făcuse acest lucru pe timpul nopţii? Iar lumina lunii să fi pătruns prin intrare pur şi simplu?

Barnabas se aşeză în genunchi ca să-l analizeze.

— Există o inscripţie, zise el, dar este greu de descifrat. El descifră pe rând caracterele, apoi, cu o voce tremurândă, citi:

— Yeshua… bar… Yosef.[118]

Zarathan lăsă să-i scape un strigăt şi se întoarse ca să se uite la Kalay.

— Ţi-am spus eu că Ioses a fost tatăl lui! Ştiam eu!

---

[118] Şi acest mormânt există în realitate. Este cunoscut sub denumirea de „Mormântul din Talpiot" şi se află tot în partea sudică a vechilor ziduri ale Ierusalimului, în Talpiotul de Est. Pentru mai multe informaţii, vezi Tabor, pp. 22–23. Cine a citit despre osuarele din acest mormânt va observa că am introdus osuarul faimosului Iacov în „Mormântul din Talpiot". Există o motivaţie în acest sens. Mormântul din Talpiot a fost descoperit în 1980. Dacă veţi citi raportul arheologic întocmit de Amos Kloner, veţi afla că s-au descoperit zece osuare în timpul săpăturilor. Cel de-al zecelea osuar a primit numărul de referinţă IAA80.509, ceea ce înseamnă că a fost catalogat, împreună cu alte artefacte, de către Autoritatea Antichităţilor din Israel. Cu toate acestea, în 1994, Statul Israel a publicat un catalog care conţinea osuarele din Mormântul din Talpiot, fiind menţionate doar nouă. Cel de-al zecelea osuar dispăruse în mod misterios. James Tabor a susţinut recent că dimensiunile osuarului dispărut, 60 per 26 per 30 de centimetri, se potriveau perfect cu cele ale osuarului lui Iacov. Acest lucru nu dovedeşte că osuarul lui *Iacov* a fost găsit iniţial în Mormântul din Talpiot – este doar un aspect interesant.

— Zarathan, ai habar cât de obişnuite sunt aceste nume?

— D-dar toate? Zarathan se bâlbâi. Toate la un loc? Trebuie să fie mormântul familiei lui Iesous!

Kalay îşi încrucişă braţele.

— Asta înseamnă că trebuie să admiţi că Domnul tău a avut un fiu. Hm. Atunci poate că Mariamne aceea a fost cea cunoscută cu numele de Magdalena. Mama lui Yuda?

Probabil că era strălucirea lunii, dar ea putea să jure că tânărul Zarathan pălise la faţă.

— Nu, şopti el. Nu cred asta. Nu *vreau* să cred asta!

Barnabas zise:

— Mai este un osuar inscripţionat aici.

Kalay întrebă:

— Ce scrie?

El miji ochii:

— Ar putea fi… *Matya.*

— O, uite ceva ce ţi-e cunoscut, Zarathan. Kalay ridică din sprâncene. Echivalentul în greacă este *Maththaios.* De ce s-ar afla un Maththaios în mormântul familiei lui Iesous?

Zarathan îşi umezi buzele şi răsuflă înainte să spună:

— Poate a fost fiul lui Yuda sau al vreunui alt membru al familiei care a trăit mai târziu?

— Acum gândeşti logic, zise ea, îndepărtându-şi o şuviţă de păr roşcat de pe ochi. Poate toţi aceştia au trăit ulterior. Poate decenii sau secole mai târziu. Poate chiar ieri…

— Nu, o corectă Barnabas în timp ce-l apucă pe Zarathan de încheietura mâinii ca să se sprijine. Decenii, se poate, dar ştim că aceste ritualuri de înmormântare datează din vremurile premergătoare şi imediat posterioare perioadei în care a trăit Domnul nostru.

— Vezi, ţi-am spus eu, insistă cu încăpăţânare Zarathan. Este mormântul familiei lui Iesous!

Kalay arătă către locul unde mâna lui Barnabas strângea încheietura lui Zarathan.

— Mai bine i-ai da drumul, Barnabas! Strânsoarea ta s-ar putea să împiedice sângele să-i ajungă la creier.

Barnabas se întoarse şi se lumină la faţă, plin de smerenie. El zise încet:

— Probabilitatea ca harta să ne aducă aici şi ca toate aceste nume să fie adunate într-un singur mormânt şi să nu aibă vreo legătură cu Domnul nostru… ei bine, este practic imposibilă.

— Frate Barnabas, zise ea ca şi când ar fi dojenit un copil, ştii câţi membri din familia mea poartă aceste nume?

El clipi.

— Nu.

— Am un văr pe care îl cheamă *Yeshua ben Yosef.* Pe cele trei mătuşi ale mele le cheamă *Mari, Maryam* şi *Miryam.* Pe bunicul meu l-a chemat *Yakob* – ea îşi trase răsuflarea ca să îşi poată continua lista – Am trei veri de gradul doi pe care îi cheamă *Yuda.* Iar pe câţi bărbaţi îi cheamă *Matya* – ei bine, le-am pierdut şirul.

Zarathan îşi încleştă fălcile şi privirea lui se îngustă asemenea unui mistreţ care se pregăteşte de atac.

— Există zece osuare în mormântul ăsta, iar cinci dintre ele sunt inscripţionate cu numele familiei Domnului nostru. Nu este o simplă coincidenţă. Nu încerci decât să denigrezi…

— Mă dau bătută, zise ea şi îşi ridică mâinile în aer. Aţi găsit Perla. Să ne întoarcem acasă, în Egipt.

Kalay traversă încăperea şi ieşi afară, în întuneric.

Cyrus, care se afla doi metri mai încolo, se întoarse şi aşteptă cu sufletul la gură ca ea să-i spună ce descoperiseră.

— Ei bine?

Vântul bătea în continuare cu putere, aruncând nisip şi pietriş în toate direcţiile. Ea se duse la el şi-i spuse:

— Du-te şi vezi cu ochii tăi. Este un mormânt acolo care poartă inscripţia: „Yeshua bar Yosef'.

Încordarea de pe chipul lui dispăru încet-încet, iar ochii lui mari se umeziră, pătruns fiind de credinţă. Preţ de câteva clipe, el nu putu rosti niciun cuvânt. În cele din urmă, zise în şoaptă:

— Adevărat?

— Da, categoric. Intră şi vezi. Stau eu de pază câteva minute până te întorci.

Cyrus ezită. Era limpede că voia să intre, însă nu era sigur dacă făcea bine să-şi părăsească postul.

— Du-te! îi ordonă ea, făcându-i semn cu mâna.

Cyrus se strâmbă, apoi cedă. Trecu repede pe lângă ea şi, aplecându-şi capul, intră în mormânt.

Se auziră voci purtate de vânt, pline de reverenţă şi încredere. Câteva clipe mai târziu, cineva începu să plângă, aproape imperceptibil. Ea crezu că era Barnabas. Apoi Zarathan scoase un suspin gutural şi izbucni în plâns.

Kalay îşi scoase pumnalul de la cingătoare şi înaintă câţiva metri în jos. Acolo, la adăpostul umbrei, ea se rezemă cu spatele de stâncă. Luna dispăruse aproape în întregime dincolo de orizont şi prima lumină a zorilor se strecura pe cer ca o dâră de fum albăstruie.

Ea inspiră adânc şi dădu încet aerul afară. Cât de neghiobi erau bărbaţii! Erau de ajuns câteva nume scrijelite pe nişte stânci ca să se emoţioneze.

Cu toate că, trebuia să recunoască, aceste nume erau interesante.

Kalay încercă să-şi imagineze ce ar face călugării dacă ar cădea de acord că osuarul era Perla. Oare l-ar împacheta, l-ar duce acasă şi l-ar aşeza pe altarul unei mănăstiri noi? Poate îl vor deschide şi va purta fiecare la el câte un falange; li se spunea „relicve”. Era un gând atât de dezgustător, încât îi provocă o uşoară greaţă. Ea mai făcu câţiva paşi în jos.

Chiar în faţa ei, o cascadă de pietricele se prăvăli pe versant în jos, iar Kalay îşi întinse gâtul ca să examineze peretele din piatră de sus. Probabil că vântul puternic le smulsese de pe marginea prăpastiei… însă un vechi fior bine cunoscut o cuprinse din nou. Era ca şi când ar fi auzit zgomot de paşi într-o încăpere pe care o ştia goală.

Ea se întoarse să cerceteze din priviri ochiul negru de umbră care trecea pe deasupra trecătorii, acolo unde se învârtea o mică furtună de nisip. Nu era nimic acolo. Nimic.

Apoi… un sunet uşor făcut de piele şi de metal, o lucire bruscă de argint.

Din instinct, ea se întoarse ţinându-şi pumnalul jos şi lovi în partea de jos a lamei arcuite a unei săbii. Impactul o făcu să scape arma din mână şi simţi o înţepătură în mâna stângă. Cuprinsă de furie, ea îşi scoase pumnalul de bronz pe care îl avea prins la cingătoare şi se aplecă.

Loukas râse, începând să-i dea târcoale.

— Trebuia să ştii că te voi găsi, zise el. Părul lui blond-roşcat părea de cositor sub clarul de lună, iar nasul lui borcănat lucea, de parcă ar fi fost acoperit cu sudoare. Sper că te-ai pregătit pentru clipa aceasta.

Kalay se aruncă asupra lui cu pumnalul.

Loukas pară lovitura cu partea laterală a sabiei lui, lovind-o peste mână. Pumnalul pe care îl ţinea ea în mână zbură învârtindu-se prin aer şi se pierdu în întuneric. Un zâmbet nemilos apăru pe buzele lui.

Ea o luă la fugă de-a lungul trecătorii, inima bătându-i cu putere când auzi pietrişul zdrobit sub cizmele celui care o urmărea. Ea se luptă să gândească, să…

Tocmai când începu să ţipe, o mână îi acoperi cu putere gura, trăgând-o în spate, şi un braţ musculos o apăsă cu putere pe gât.

El îi şopti la ureche:

— *Taci, frumoaso.* Nu te opune sau voi avea grijă ca prietenii tăi să aibă o moarte chinuitoare.

În timp ce el îi punea căluş la gură, îi lega mâinile la spate şi gleznele, ea aruncă o privire disperată către mormânt, sperând să-l vadă pe Cyrus ieşind afară.

— Bravo, fetiţo! zise printre dinţi Loukas în timp ce strângea atât de tare legăturile, încât ea simţi cum îi taie carnea asemenea unor cuţite ruginite.

Apoi o obligă să meargă spre un loc ferit unde era ascuns un cal. Până când el o ridică pe spinarea calului şi acesta o luă la trap, ea de-abia mai putea respira.

În timp ce se îndepărtau în galop, ea auzi cai. Mulţi cai. Se apropiau repede.

Kalay se întoarse pentru a putea privi.

Sus de tot, ieşind năvală pe Poarta Oilor, ea văzu cel puţin două decurii şi, poate, încă vreo zece oameni îmbrăcaţi în veşminte bisericeşti.

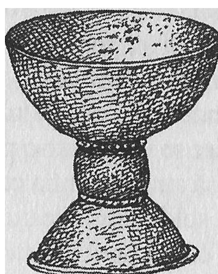
Loukas îşi conduse repede calul la umbra unui mic loc de scurgere care se vărsa într-o parte. Kalay se zbătu şi încercă să ţipe, să atragă atenţia cuiva, poate reuşea să le distragă atenţia soldaţilor îndeajuns, încât…

Loukas o lovi cu pumnul în ceafă, lăsând-o aproape inconştientă.

— Nici să nu încerci! zise el printre dinţi. Soarta prietenilor tăi e pecetluită. Mai bine te-ai gândi la tine şi la cum ai putea să mă faci să uit de şopronul din Leontopolis.

Kalay se cutremură şi îşi închise ochii.

CINCIZECI ŞI UNU

Zarathan se prăbuşi pe o lespede de piatră, în faţa unuia dintre osuarele neinscripţionate şi îi privi pe Cyrus şi pe Barnabas, care atingeau uşor cutia care purta numele: YESHUA BAR YOSEF.[119] Ultima jumătate de ceas petrecută în compania lor fusese ca o revelaţie. Beatitudinea pe care o simţea atunci când se ruga noaptea îi umplea în acel moment sufletul, dar era mult mai puternică; era o strălucire greu de descris, o linişte aşa cum nu mai cunoscuse până atunci.

El privi în jurul lui. Verificaseră din nou fiecare osuar împreună cu Cyrus, iar el îşi dăduse cu părerea în legătură cu oamenii ai căror nume erau scrise pe cutii. Zarathan simţi pentru prima oară că îi cunoştea cu adevărat pe acei sfinţi care pieriseră demult.

---

[119] Mai există alte două osuare inscripţionate cu „Isus, fiul lui Iosif" în Israel. Despre unul a scris E.L. Sukenin de la Universitatea Ebraică, în 1931 (a fost achiziţionat de Muzeul Arheologic Palestinian, 1926). Acest osuar poartă două inscripţii. Prima inscripţie este: „Yeshua", cealaltă: „Yeshua bar Yehosef'. „Yehosef" este o altă variantă de scriere pentru „Iosif". Celălalt osuar are o singură inscripţie: „Yeshua bar Yehosef." (Vezi Shanks şi Witherington, *The Brother of Jesus,* pp. 58–60.) Una dintre cele mai interesante trimiteri care foloseşte acest nume a fost găsită în „Peştera scrisorilor" de la Nahal Hever, la unsprezece kilometri nord de Masada. În document scrie că o femeie pe numele de Babata s-a căsătorit cu Yeshua ben Yosef şi au avut un fiu cu numele de Yeshua (Meier, vol. L, p. 357). Toate acestea dovedesc faptul că „Isus, fiul lui Iosif" era un nume foarte răspândit.

Ei hotărâseră că mormântul care purta inscripţia simplă „Yose” ar putea fi mai degrabă al fratelui Domnului lor, decât al tatălui său vitreg, lucru asupra căruia căzuseră de acord toţi trei, iar acel Yuda bar Yeshua fusese probabil vreo rubedenie care trăise cu un deceniu sau două mai târziu. Osuarul lui părea, într-adevăr, diferit. Era mai mic şi sculptat într-o manieră mai grosolană. Maria şi Mariamne puteau fi mama şi sora lui. Matya rămase încă un mister pe care, chiar în acel moment, Cyrus şi Barnabas încercau să-l desluşească.

— Se prea poate să fi fost ucenicul cunoscut sub numele de Levi, dar dacă acesta este mormântul familiei Domnului nostru, mi se pare puţin probabil ca rămăşiţele fostului vameş să fi fost depuse aici, în condiţiile în care niciun alt ucenic nu a fost înmormântat aici.

Cyrus îşi plimba mâna peste osuarul lui Yeshua bar Yosef ca şi când ar fi mângâiat o iubită.

— Sunt de acord. Din nou, s-ar putea să fie un membru al familiei de pe vremea lui Yuda. Poate este chiar fratele lui Yuda.

Vocea groasă a lui Cyrus avu o vibraţie ciudată, o blândeţe care îl făcu pe Zarathan să tremure.

Afară, vântul se înteţi şi mai tare şi o rafală grozavă dădu năvală în mormânt, trecând printre osuare ca o fantomă şi ridicând praful.

Ca şi când ar fi păţit ceva, Cyrus îşi luă brusc mâna de pe osuar, se întoarse către intrare şi făcu ochii mari.

— Kalay! Am uitat! Fraţilor, rămâneţi aici. Mă întorc imediat!

El alergă spre intrare şi ieşi afară în vântul năprasnic. Barnabas privi lung în urma lui, apoi se uită la Zarathan.

— Sunt sigur că n-a păţit nimic.

Dar după un sfert de ceas, când nici Cyrus şi nici Kalay nu se întorseseră, Barnabas începu să se neliniştească. Se duse până la intrare şi aruncă o privire afară. Strălucirea lunii fusese înlocuită de o nuanţă azurie, care vestea venirea zorilor.

Barnabas se întoarse la Zarathan, făcu doi paşi şi deschise gura să…

Un trup uriaş blocă intrarea, iar Zarathan văzu mai mulţi bărbaţi în spate, blocând trecătoarea.

— Frate! strigă Zarathan, sărind de pe lespedea de piatră şi privind cu ochii mari peste umărul lui Barnabas.

Barnabas se întoarse.

Patru soldaţi romani intrară în mormânt şi îşi ocupară poziţiile în jurul încăperii, cu săbiile trase. Purtau coifuri din bronz şi ţineau în mână scuturile legiunii. Clinchetul metalului răsuna cu putere în mormântul tăcut.

Doi bărbaţi, îmbrăcaţi în sutane negre de episcopi, intrară după ei. Episcopul mai tânăr era înalt şi avea părul blond, tuns scurt şi faţa proaspăt rasă. Bărbatul mai în vârstă era scund, avea părul castaniu şi fălci proeminente. Părea a fi de aceeaşi vârstă cu Barnabas.

— Cine sunteţi? întrebă Barnabas.

Episcopul blond întinse o mână către celălalt bărbat.

— Acesta este *pappas* Macarios din Ierusalim. Bănuiesc că-ţi mai aduci aminte de mine, nu-i aşa, frate Barnabas?

Barnabas îi aruncă o privire ucigătoare lui Meridias. Macarios se uită când la unul, când la celălalt, apoi îl salută uşor din cap pe Barnabas.

— Fraţilor, salutări în numele Domnului nostru! Vreţi…

Meridias îl întrerupse:

— Ce căutaţi voi doi aici?

Barnabas îşi împreună mâinile în faţă, iar Zarathan se întrebă dacă nu cumva se gândea la călugării morţi în Egipt, Barnabas cunoscându-i şi îndrăgindu-i de mai bine de douăzeci de ani.

— Ştii foarte bine ce căutăm aici, Meridias, răspunse pe un ton hotărât Barnabas. Căutăm Perla.

Macarios se încruntă nedumerit, arătând extrem de agitat. Cu toate că sufla vântul şi era frig, pe frunte i se adunaseră broboane de sudoare.

— Habar n-am ce este.

Macarios se întoarse către Meridias, cerând o explicaţie. Acesta nu îi întoarse privirea. Îşi ţinea în continuare ochii aţintiţi asupra lui Barnabas.

— Şi aţi găsit-o?

— Fireşte că nu. Este o legendă. Un basm pe care un farsor nemilos l-a inventat acum trei secole. Barnabas scoase papirusul din buzunar şi îl aruncă pe jos. Uite harta, dacă o vrei.

Meridias îi făcu semn lui Macarios să îl culeagă de pe pardoseală. Episcopul scund şi mai bătrân se aplecă, îl luă de pe jos şi aruncă o privire peste conţinutul lui înainte să i-l dea lui Meridias.

Zarathan rămase mut. Se uită îngrozit la harta care se afla în mâna lui Meridias. Cel care le distrusese mănăstirea şi care îi omorâse pe călugări ţinea în acel moment în mâna sa artefactul sfânt. Era prea mult ca să îndure.

Meridias se uită pe furiş la Zarathan.

— Tu, băiete! De ce plângi?

Încercând să se ţină pe picioare, Zarathan înghiţi cu noduri şi încercă să gândească.

— Sunt… sunt trist pentru că nu am găsit Perla.

Macarios întrebă din nou:

— Ce este Perla?

Pierzându-şi răbdarea, Meridias spuse:

— Nimeni nu ştie, este…

— S-a presupus că ar fi mormântul Domnului nostru, Iesous Christos, îi răspunse Barnabas lui Macarios. Nişte aiureli.

Pe faţa lui Macarios îşi făcu apariţia o expresie reverenţioasă şi uluită.

— Şi… şi harta v-a adus aici?

— Dacă am urmat-o întocmai, da. Deşi nu sunt sigur că am făcut asta. Totuşi, osuarele din acest mormânt ridică nişte semne de întrebare.

— Ce vrei să spui?

Macarios făcu un pas în faţă.

Barnabas îl luă pe acesta de braţ şi îl plimbă prin încăpere, citind inscripţiile cu voce tare. Macarios deveni din ce în ce mai copleşit de respect, pe măsură ce Barnabas citea numele.

Zarathan cunoştea această senzaţie, însă *pappas* Meridias părea complet indiferent… asta până când Barnabas ajunse la osuarul pe care stătea scris: YESHUA BAR YOSEF.

Meridias strigă:

— Poftim?! Ai citit corect? Macarios, citeşte şi tu! Într-adevăr asta scrie?

Macarios se aplecă în faţă ca să studieze inscripţia. După câteva clipe de emoţie puternică, el îşi îndreptă spatele:

— Da, aşa scrie.

Meridias se întoarse către soldaţi şi le ordonă:

— Zdrobiţi toate aceste osuare şi împrăştiaţi cioburile în deşert. Apoi întoarceţi-vă şi distrugeţi mormântul! Vreau…

— De ce? întrebă Macarios pe un ton calm.

— Nu-mi pune întrebări stupide. Eu dau ordinele aici. Decurion, arestează-i pe oamenii ăştia!

Decurionul se îndreptă către Barnabas şi-l apucă de mânecă.

— Aşteaptă, Rufus, îi spuse Macarios decurionului pe un ton aproape nepăsător, iar Zarathan îşi dădu seama că soldatul slujea în Ierusalim şi era, fireşte, obişnuit să asculte de Macarios. Nu există niciun motiv să-i arestăm pe oamenii aceştia. Aceste osuare nu au nimic deosebit.

Decurionul îi dădu drumul lui Barnabas.

Meridias părea gata să izbucnească. El începu să ţipe:

— Ce tot vorbeşti?! Dacă oasele lui Iesous Christos se află în cutia aia, ce se va alege de Biserica noastră?

— *Pappas,* oftă Macarios, îţi înţeleg reacţia, dar te înşeli. În biroul meu de la mănăstire mai am două osuare care poartă exact aceeaşi inscripţie: „Yeshua bar Yosef". Când ne vom întoarce, voi fi bucuros să vi le arăt.

Meridias păru complet uluit. Îşi plimbă privirea prin încăpere de parcă s-ar fi temut să nu fie ţinta vreunei glume proaste.

— Două?

Macarios îi zâmbi îngăduitor.

— Am descoperit peste două mii de osuare pe dealurile care împrejmuiesc Ierusalimul. Din documentele scrise şi osuarele pe care le-am strâns, am aflat că, pe vremea Domnului nostru, aproximativ o mie de bărbaţi din Ierusalim purtau numele de Yeshua şi aveau taţi ai căror nume era Yosef.

Meridias spuse înfuriat:

— Ce spui de Yakob, fiul lui Yosef, fratele lui Yeshua? Cu siguranţă, n-au existat atât de mulţi bărbaţi cu numele acesta.

— Nu, ai dreptate. Cred că au fost în jur de douăzeci, poate douăzeci şi cinci.[120] Numele acestea sunt extrem de folosite. Păi, gândiţi-vă numai la numele Maria şi Mariamne, de pe inscripţiile aflate mai în spate. Ambele sunt variaţii ale numelui ebraic Miriam, care a fost cel mai folosit nume de femeie în secolul I. Iar numele: Yakob, Yosef, Yudah, Yeshua şi Matya erau atât de obişnuite, încât credem că, poate, patruzeci la sută din bărbaţii din acea vreme purtau aceste nume.

Zarathan se simţi descurajat. Macarios aproape că îl convinsese, iar Meridias părea complet dezorientat, începuse să se plimbe ca un nebun.

— *Pappas* Meridias, gândiţi-vă la Sfântul Imperiu Roman. Câţi bărbaţi nu poartă numele de Gaius, Julius, Marcus, Lucius sau Septus? Sunt mii de bărbaţi numai în Roma.

Meridias îl privi pe Macarios cu gura căscată, nevenindu-i să creadă.

Preotul cel scund îşi aşeză o mână pe umărul decurionului şi zise pe un ton blând:

[120] Shanks şi Witherington, pp. 56–59.

— Rufus, ia-ţi, te rog, oamenii şi întoarce-te la mănăstire! Nu mai e nevoie de tine aici.

— Da, *pappas.*

Când decurionul le făcu semn cu mâna oamenilor lui, iar aceştia începură să iasă rând pe rând din mormânt, Meridias strigă:

— Aşteptaţi! Nu v-am spus că puteţi pleca!

Soldaţii nu-l băgară în seamă. Ei ieşiră unul câte unul din mormânt, iar decurionul ridică tonul, încercând să acopere vuietul vântului:

— Luaţi-o pe cărare în sus! Ne întoarcem în oraş!

Rămase doar un singur bărbat să păzească intrarea. Era un bătrân cu părul cărunt pe care Zarathan îl recunoscu ca fiind unul dintre bărbaţii care îi atacaseră lângă grota lui Libni.

Fu cuprins de un sentiment de groază şi furie în acelaşi timp. Dacă l-ar putea strânge de gât pe bătrânul acela! Îşi aduse brusc aminte de lupta de pe plajă şi lama şi de durerea îndurate... atât de mult îşi dorea să-l rănească, încât de-abia reuşi să rămână pe loc.

Barnabas zise:

— *Pappas* Macarios, sunt convins că am încălcat vreo lege când am intrat în mormânt. Ne vom supune oricărei pedepse pe care o veţi găsi de cuviinţă să o aplicaţi.

Macarios îşi mângâie gânditor barba.

— Este ilegal să provoci stricăciuni sau să furi bunuri dintr-un mormânt, dar – el privi în jur – nu văd nicio dovadă să fi făcut asta. Da, aţi deschis mormântul şi a fost o faptă necugetată din partea voastră, dar nu aţi provocat nicio stricăciune.

— Sunteţi foarte bun, *pappas.* Barnabas îngenunche dinaintea lui şi îi sărută mâna. Te rog să ne ierţi că am provocat atâta agitaţie fără voia noastră!

Meridias îi scrută pe amândoi cu privirea. Se răsuci pe călcâie, ieşi valvârtej din mormânt şi strigă:

— Elicius, plecăm!

Când zgomotul paşilor lor se îndepărtă, Barnabas se ridică în picioare, cu faţa la Macarios, şi un zâmbet slab îi încolţi pe buze. Barnabas zise în şoaptă:

— Ai primit mesajul pe care ţi l-am trimis din Gaza?

Macarios chicoti încet:

— Da, l-am primit.

Macarios îşi desfăcu braţele, iar cei doi bărbaţi se îmbrăţişară ca doi vechi prieteni.

Zarathan rămase cu gura căscată. El se ridică în picioare şi se duse împleticindu-se către intrare ca să arunce o privire afară. Când se asigură că nu se afla nimeni prin apropiere care să-i vadă, el spuse printre dinţi:

— Vă cunoaşteţi?

Barnabas răspunse:

— Macarios şi cu mine am fost amândoi asistenţi de bibliotecar în Caesarea…

— Împreună cu alţi câţiva, lămuri Macarios.

Barnabas îşi privi vechiul prieten cu ochii înlăcrimaţi.

— Când am aflat că ne vânează, mi-a fost tare teamă că te vor găsi pe tine primul. Eşti atât de expus!

— Da, însă m-am străduit să-i îndeplinesc orice capriciu lui *pappas* Silvester. Nu mi-am făcut griji în privinţa mea, dar tu? Eram convins că te-au omorât. Eşti cunoscut pretutindeni ca „Barnabas, ereticul”. Macarios chicoti din nou, apoi îşi coborî vocea: Ştii ceva despre Libni şi Symeon? Sunt bine?

Barnabas oftă:

— Nu ştiu nimic despre Symeon, dar când am plecat de la Libni, acesta era grav rănit. El…

— Mâna lui Meridias?

— Mai mult ca sigur.

Macarios strânse din dinţi şi privi în altă parte ca şi când s-ar fi gândit ce să facă. După o vreme, îşi plimbă privirea prin mormânt şi zise în şoaptă:

— După ce m-ai avertizat şi am primit scrisoarea ta în care mi-ai scris ce se întâmplase la mănăstire, am început

propriile cercetări. Fireşte, am căutat ani în şir, la fel ca şi tine, şi cred că am descoperit ceva important.

Barnabas se uită la el preţ de câteva clipe, apoi făcu un pas în spate:

— Mai important decât acest mormânt?

— Poate. Nu sunt sigur încă. Doi dintre cei mai loiali călugări ai mei se ocupau cu săpăturile când a venit Meridias. Au fost nevoiţi să lase totul deoparte şi să facă să pară că nişte hoţi spărseseră mormântul, dar…

Barnabas inspiră adânc.

— Braţul scurt? De pe hartă? Ai aflat ce se găseşte la capătul braţului scurt!

Macarios întinse o mână.

— Să nu-ţi faci prea multe speranţe. Se poate să fi descoperit. Dar de-abia am început să cercetez Mormântul Giulgiului. Şi Meridias a intrat înăuntru, dar este mult prea ignorant ca să înţeleagă ce a văzut. Expresia de pe chipul lui deveni foarte serioasă. A ordonat să fie închis la loc. Va trebui să găsesc un pretext.

Zarathan ieşi afară să inspecteze încă o dată trecătoarea, apoi reveni.

— Fraţilor, trebuie să-i găsim pe Cyrus şi pe Kalay. Nu-i văd nicăieri.

Barnabas zise:

— Macarios, s-ar putea să am nevoie de ajutorul tău din nou. Noi…

— Nu e nevoie să mi-l ceri. Ştii asta. Hai să mergem la Mormântul Giulgiului şi îmi povesteşti despre prietenii tăi pe drum.

Barnabas încuviinţă şi îşi plimbă din nou privirea prin mormânt, oprindu-se asupra fiecărui osuar, iar în ochi îi apăru un licăr.

— Eşti sigur că nu este acesta? Mi se pare… potrivit. Sfânt.

— Este sfânt. Dar nu ştiu sigur dacă este mormântul familiei Domnului nostru…

— Nu, zise în şoaptă Barnabas. Nu, cred că nu.

În timp ce se îndreptau către ieşire, Macarios îşi aşeză braţul după umerii lui Barnabas.

— Cu toate acestea, s-ar putea să fie.

CINCIZECI ŞI DOI

Kalay nu ştia cât timp călăriseră. I se păru că doar de câteva minute, dar când Loukas o trase jos de pe cal, ea îşi simţi picioarele ţepene. De-abia reuşea să se ţină pe picioare. O lovise mai tare decât îşi imaginase ea.

Se aflau chiar pe marginea hăului, de unde se vedea trecătoarea. Kalay recunoscu unul dintre numeroasele morminte. Acesta fusese deschis de curând, iar lângă intrarea întunecată se afla o movilă de pământ. Ea îşi frecă dinţii încercând să rupă materialul care îi fusese legat strâns peste gură ca să o împiedice să strige.

El o luă în braţe şi o duse la mormânt. O împinse prin intrarea mică, nepăsându-i că ea s-ar putea lovi de piatră. Ea fu cât pe ce să se rostogolească pe scări în jos şi se zvârcoli, încercând să nu se lovească la cap.

Loukas păşi peste ea şi se întinse ca să o apuce şi să o târască pe pardoseala dură din calcar. Apoi o trânti pe o lespede din piatră lângă două osuare. El îi zâmbi când urcă scările şi ieşi din nou afară.

În timp ce el se afla afară, scotocind prin bagajul legat de cal, ea se rostogoli pe pardoseală, se puse în şezut şi reuşi să îşi treacă mâinile de şolduri şi de picioare, aducându-le în faţă. Apoi încercă frenetic să desfacă nodurile.

Loukas se întoarse cu o lampă de ulei care ardea, o văzu şi plescăi dezaprobator. După ce aşeză liniştit lampa pe un osuar, el spuse:

— După câte observ, îmi vei crea probleme.

Cât ai clipi din ochi, o legă din nou cu mâinile la spate.

Kalay rămase întinsă pe jos, tremurând.

Când îşi deschise ochii, zări pe lespedea de deasupra ei un schelet învelit într-un giulgiu. „Cred că îţi voi ţine companie acolo sus cât de curând, prietene. După ceea ce i-am făcut în Leontopolis, n-o să mă păstreze în viaţă prea mult.”

Loukas duse lampa cu ulei într-o altă încăpere. Când reveni, el îngenunche în faţa ei şi îi mângâie părul cu mâna în mănuşă.

— În curând, frumoaso.

El o înşfăcă de picioarele legate şi o trase în încăperea alăturată, unde lampa cu ulei arunca o strălucire slabă de chihlimbar peste alte câteva zeci de osuare.

Când el îşi coborî privirea la ea, Kalay nu făcu nicio mişcare. Ea se uită doar în ochii lui în care se putea citi ura, respirând greu şi încercând să nu se gândească la viitor.

Flacăra lămpii tremură, iar ea observă mici obiecte. Pereţii parcă degajau un miros ciudat de mirodenii, probabil mir şi aloe, poate chiar tămâie. Osuarele de acolo erau ornate minuţios, nu precum cele simple, inscripţionate din mormântul *tekton*-ului. Capacele acestora erau boltite, marginile erau extraordinar de frumos cioplite, iar pe părţile laterale erau prevăzute cu minunate rozete imite. Multe erau pictate. Un maestru cioplitor le sculptase. În colţul îndepărtat, aproape ascunsă de nişte osuare sparte, se afla o uşă închisă sau partea de sus a unei uşi. Era ca şi cum iniţial existase un al treilea nivel, mai jos, iar acea cameră în care se aflau fusese construită peste cealaltă, ca să închidă accesul în ea pentru totdeauna. Nu se mai vedeau decât poate un cot din cadrul uşii.

Loukas îşi trase veşmântul peste cap şi rămase gol în faţa ei. Scrotul care se vindecase părea asimetric cu doar un testicul, însă penisul lui, aflat în erecţie, arăta clar intenţiile lui. Muşchii braţului său aveau diametrul cât talia ei. Când el îngenunche în faţa ei şi-i tăie legăturile din jurul

gleznelor, ea îi aplică o lovitură zdravănă în cap cu piciorul, sări în sus şi fugi cât o ţinură picioarele către ieşire.

El o apucă de picior şi o trânti cu putere pe jos. Ea strigă în căluş, îl lovi cu picioarele şi, ca ultim act de apărare, îl lovi în faţă cu fruntea. Când, în cele din urmă, reuşi să-i ţină mâinile şi picioarele cu trupul lui masiv, faţa lui sângera, dar ochii lui… ochii lui erau însufleţiţi.

— O, cât am aşteptat să te văd suferind! Ai luat jumătate din mine în Egipt. Înainte să termin, nu va mai rămâne nimic din tine decât un înveliş plin de sânge.

Kalay strânse din dinţi când el îi ridică rochia deasupra taliei. O palmă zdravănă o ameţi, iar el îi desfăcu picioarele. El o privi drept în ochi în timp ce o penetră. Se mişca violent şi brutal în ea astfel încât să o rănească, să o facă să strige.

Întregul ei corp urla din cauza durerii şi a furiei, dar ea îşi înăbuşi ţipetele care i se adunaseră în gât.

În schimb, ea căută un vechi refugiu, unul pe care nu îl mai folosise de ani întregi. Era un loc întunecat şi liniştit din adâncul fiinţei sale. Pe vremea când era doar o copilă, ea îşi construise, cărămidă cu cărămidă, un sanctuar care să o protejeze de bărbaţi şi unde se putea ascunde în vremurile cele mai grele, atunci când se simţea complet deznădăjduită.

Kalay îşi închise ochii şi încercă din răsputeri să-şi părăsească trupul. Ea îşi trimise sufletul în acea întunecime nemaipomenită, departe de acolo, de corpul lui împuţit, de…

O voce se furişă în încăpere. Vorbea cu blândeţe. Era vocea unui bărbat. Nu reuşi să înţeleagă cuvintele, dar îşi dădu seama că era o întrebare.

Deschise ochii. Loukas nu păru că o aude. Începuse să gâfâie şi să se mişte mai repede; în ochii lui era acea strălucire pe care ea o văzuse pe feţele atâtor bărbaţi.

Vocea se auzi din nou, mai tare, mai tânguitoare, de parcă ar fi implorat să fie auzită.

În dreapta ei, o luminiţă străluci aproape de pardoseală.

Ea îşi întoarse capul într-o parte, încercând să găsească locul de unde venise.

— Mişcă-te! îi comandă Loukas. Mişcă-te sau îţi smulg inima.

Ea se mişcă.

Furia lui se înteţi. Îşi îngropă faţa în umărul ei şi începu să geamă şi să mormăie, zvârcolindu-se deasupra ei.

Zgomot de paşi.

Ea auzi zgomot de paşi.

…Şi din nou vocea, de data aceea era furioasă, aproape ţipa. Dar tot nu putu înţelege cuvintele.

Se simţi pătrunsă de o spaimă cumplită.

O altă scânteiere în dreapta ei. Nu avu timp să se uite. Loukas se încordă şi strigă. O umbră masivă trecu prin faţa luminii lămpii, coborând în grabă.

Kalay ţipă în căluş şi de-abia avu timp să se dea la o parte când capul lui Loukas fu lovit cu faţa în jos de pardoseală, apoi ridicat şi lovit din nou de pardoseală.

„Fereşte-te, Kalay!”

Când osuarul greu fu ridicat din nou, ea zări chipul lui Cyrus care avea ochii injectaţi de o furie oarbă. Ea se trase de sub Loukas şi se dădu la o parte, rostogolindu-se.

Lovitură după lovitură, Cyrus îi zdrobi capul lui Loukas până când nu mai rămase decât carne vie. Când osuarul crăpă odată cu ultima lovitură şi cioburile se împrăştiară peste tot pe jos, Cyrus lăsă să-i cadă din mâini ceea ce mai rămăsese din osuar şi se dădu în spate, împleticindu-se.

Preţ de câteva minute, el privi îndelung trupul, aşteptând ca mâinile şi picioarele să nu mai zvâcnească. Când îşi dădu seama că bărbatul murise, îşi ridică privirea şi se uită la Kalay.

Ea scoase prin căluş un sunet înăbuşit.

Fără un cuvânt, Cyrus îşi scoase cuţitul şi se duse la ea, tăindu-i mai întâi căluşul, apoi sforile cu care îi erau legate mâinile. Când ea fu eliberată, el zise:

— Iartă-mă, apoi o luă în braţe şi o strânse cu putere la pieptul lui.

Kalay simţi cum tremură, ca şi când ar fi fost pe punctul de a plânge.

Ea se lăsă moale în braţele lui, simţindu-se atât de uşurată, incapabilă să mai gândească.

— Am crezut că ai murit.

— Nu trebuia să te las singură. Am început să cercetez osuarele şi am pierdut noţiunea…

— Cyrus? Ea îşi aminti brusc de soldaţi. Unde sunt Barnabas şi Zarathan?

El îi dădu drumul.

— De îndată ce mi-am dat seama că ai dispărut, am fugit în vârful stâncii şi am luat unul dintre cai, apoi i-am văzut pe soldaţi coborând călare povârnişul şi a trebuit să mă ascund până au trecut.

— I-ai lăsat pe fraţii tăi să ţină piept singuri soldaţilor şi ai venit după mine?

El îşi încleştă fălcile, iar ea îşi dădu seama că era îngrijorat şi nu voia să recunoască.

— Era prea târziu, Kalay. Erau prea mulţi, iar eu nu aş fi fost de niciun ajutor acolo.

— Dar cum m-ai găsit?

El îşi înclină capul ca şi când întrebarea i s-ar fi părut absurdă.

— Te-am auzit când m-ai strigat.

— Când te-am strigat?

— Da.

— Despre ce vorbeşti?

El se încruntă.

— Mi-ai strigat numele. Neîncetat. Te-am auzit din partea cealaltă a văii Kidron.

— Cyrus, am… am avut căluş pe gură.

El aruncă o privire la căluşul care se afla pe jos. Îl tăiase şi i-l luase de pe gură doar cu câteva clipe în urmă. Se holbă la cârpa aceea udă ca şi când ar fi fost imposibil.

— Atunci, cine m-a chemat aici?

Kalay îşi îndreptă privirea către uşa zidită din partea cealaltă a încăperii. De acolo veniseră acele crâmpeie de lumină. Era sigură de asta.

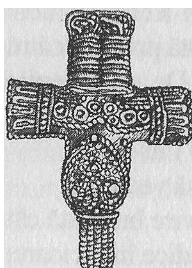
Cyrus privi şi el într-acolo.

— Ce-i aia? O uşă veche?

Aruncând o privire înfuriată către trupul lui Loukas, ea se chinui să se ridice în picioare.

— Jur că am văzut ceva… Ajută-mă s-o deschid.

CINCIZECI ŞI TREI

„Aceasta este neluată în seamă de voi, zidarii, care a ajuns în capul unghiului."

Faptele Sfinţilor Apostoli 4,11

Până când Macarios îi condusese la Mormântul Giulgiului, vântul dispăruse, iar cerul senin al dimineţii era străbătut de dâre roz de lumină care radia din coroana aurie care se ridica dinspre răsărit. Mirosul dulce al grâului încolţit de pe câmpuri era purtat de adierea vântului.

În timp ce călăreau peste un dâmb, Barnabas văzu mormântul deschis care se afla jos, în valea Hinnom. El se întoarse în şa şi trasă, cu ochii minţii, o linie de la Poarta Oilor la mormânt.

— Este posibil, zise el în şoaptă, temându-se să spere.

Pentru prima oară în mulţi ani, se simţi singur. Din momentul în care ieşiseră din mormântul *tekton*-ului, simţise un gol imens în interiorul fiinţei lui. Îi era teamă că va ajunge să îl sufoce. Eşuase. Întregul Occultum Lapidem fusese o farsă. Nu exista nicio piatră ascunsă, însă mulţi oameni – oameni buni şi credincioşi – muriseră ca să îl ajute să apere ceea ce ascundea acea hartă de pe papirus. Cum îl va putea ierta vreodată Dumnezeu? Cum va putea el însuşi să se ierte?

Barnabas dădu pinteni calului care o luă la trap şi îl strigă pe episcopul care călărea în faţa lui.

— Macarios, ce se află în Mormântul Giulgiului?

Macarios îşi struni calul astfel încât să poată călări lângă Barnabas şi Zarathan.

— Osuarele sunt nemaipomenite, mult mai elaborate decât cele din mormântul *tekton*-ului. N-am apucat să le văd decât puţin, dar două dintre ele sunt inscripţionate cu numele de Mari şi Salomeea.

— Ar putea fi surorile Domnului nostru?

— Ar putea, dar încă o dată, aceste nume erau foarte des folosite în secolul I.

În timp ce coborau dealul către mormânt, Barnabas întrebă:

— De ce îi spui Mormântul Giulgiului?

— În fundul mormântului, se află întins pe o lespede un trup, înfăşurat în giulgiul original. Este o privelişte uluitoare, dar tristă.

— De ce tristă? întrebă Zarathan, care călărea alături de Barnabas.

— Familia lui l-a aşezat aşa cum cerea cutuma, dar nu s-au mai întors să termine ritualul de înmormântare, să cureţe oasele şi să le aşeze într-un osuar. Dacă credem că sufletul rămâne în trup până va învia, probabil că încă îi mai aşteaptă pe cei dragi să se întoarcă şi să aibă grijă de el.

Macarios îşi opri calul în faţa mormântului, se uită la cei doi cai care se plimbau prin grădina cu bolovani neteziţi de vânt din depărtare şi îi aruncă lui Barnabas o privire de avertisment.

— Recunoşti animalele acelea?

Barnabas avu impresia că o mână uriaşă se întinse şi îi strânse inima. El zise în şoaptă:

— Calul cu desagii legaţi de greabăn este al lui Cyrus, celălalt călugăr care călătoreşte cu noi.

— Doar unul din animale?

— Da. Pe al doilea nu-l recunosc.

Barnabas şi Zarathan descălecară şi se duseră lângă Macarios, care stătea lângă intrare. Înăuntru era o tăcere mormântală.

Barnabas se întoarse către Zarathan.

— Frate, du-te, te rog, şi adu caii! S-ar putea să avem nevoie de ei dacă vom pleca în grabă.

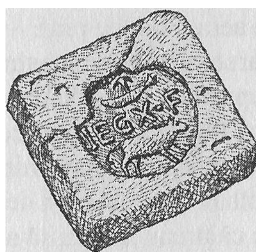
— Da, fireşte, frate.

Zarathan coborî dealul în fugă, îndreptându-se către locul unde caii păşteau printre bolovani.

— Intru eu primul, zise Barnabas. În cazul în care Cyrus este rănit. A fost soldat roman şi uneori acţionează din impuls.

Macarios încuviinţă, iar Barnabas intră în mormânt, aplecându-şi capul. Pe jos erau împrăştiate fragmente de osuare. Barnabas zări scheletul care zăcea pe lespede, în fundul mormântului. În încăperea din stânga, pâlpâia lumina unei lămpi.

CINCIZECI ŞI PATRU

Zarathan se apropie cu grijă de animale ca să nu le sperie. Animalele păşteau liniştite iarba crescută la baza stâncilor înalte. Întregul povârniş părea a fi o formaţiune din calcar extrem de erodată. El fluieră aşa cum făcea Cyrus când îşi chema calul, iar murgul cel mare îşi înălţă capul şi ciuli urechile. Zarathan mai fluieră o dată, iar calul o luă la trap spre el. Celălalt cal, văzând că tovarăşul lui pleacă, scoase un fornăit, necheză şi îl urmă.

— Bravo, băiatule! îl lăudă Zarathan, apucând hăţurile calului lui Cyrus.

Din a doua încercare reuşi să apuce şi hăţurile care atârnau de căpăstrul celuilalt cal.

Calul sări şi scutură din cap. Zarathan zări sabia care atârna de şa. Mânerul de fildeş străluci în lumina zorilor.

— Sst, îl linişti el. Eşti pe mâini bune, băiatule. Totul este în regulă.

Calul încetă să se mai agite, dar lovi pământul cu copita, ridicând în aer un nor de praf.

Când se întoarse, Zarathan observă trei oameni care îşi făcuseră apariţia călare de după colţul dinspre sud-est al Muntelui Templului. Coborau muntele, siluetele lor profilându-se în lumina dimineţii. Erau nişte călăreţi negri. Zarathan nu reuşi să-şi dea seama ce erau, dar modul în care călăreau îl făcu să se înfioare. Erau romani.

Oare se ascunseseră acolo, sus?

Zarathan ezită, neştiind ce să facă, apoi duse caii înapoi la locul unde îi găsise păscând, printre stânci.

Călăreţii coborau panta abruptă cât puteau de repede şi păreau că se îndreptă către Mormântul Giulgiului.

— Oare ne-au urmărit?

El îi privi din nou pe călăreţi, apoi se întoarse ca să se uite către miazănoapte, spre mănăstirea care era construită dincolo de Poarta Damascului. Sigur, fraţii de acolo îl îndrăgesc cu toţii pe *pappas* Macarios. Cu siguranţă îi convinsese pe câţiva să vină cu el. Dar cât va dura oare călătoria? Cât timp…

„Nu fi prost! Du-te după ajutor! Acum!"

Fără să mai stea pe gânduri, sări în şaua calului lui Cyrus, îl întoarse din hăţuri şi se îndreptă direct spre mănăstire.

CINCIZECI ŞI CINCI

Barnabas se duse spre încăperea luminată de lampă, care se afla în partea stângă a scheletului acoperit pe jumătate de giulgiu. Când ajunse lângă uşă, o strălucire ciudată, înfiorătoare acoperi lumina lămpii. El simţi cum i se ridică părul pe ceafă. Parcă un fulger era pe cale să lovească mormântul.

La fel de brusc cum apăruse, strălucirea se stinse.

Mai făcu doi paşi şi zări trupul întins pe jos.

— Cyrus!

Alergă şi îngenunche lângă bărbat. Nu reuşi să distingă prea multe în lumina slabă a lămpii. Sângele se îmbibase în părul cadavrului, iar culoarea era greu de distins.

— Nu este negru. Este... mai deschis. Şi mai scund. Se simţi cuprins de un sentiment de panică. Nu-şi dorea decât să se întoarcă şi să fugă.

Dar se ridică în picioare şi pătrunse şi mai adânc în mormânt.

— Cyrus? Kalay? strigă el tare.

— Frate Barnabas?

Se auzi un zornăit în dreapta lui, apoi, prin deschizătura îngustă de lângă pardoseală, îşi făcu apariţia o faţă.

— Cyrus! exclamă bucuros Barnabas. Eşti în viaţă!

Oare se strecurase acolo în căutarea unei ascunzători? După ce se mai linişti, Barnabas întrebă:

— Te rog, spune-mi că Kalay este cu tine.

— Este cu mine, frate.

— Slavă Domnului!

— Frate Barnabas?

În ochii lui Cyrus se putea citi uluirea, iar timbrul vocii lui era jos, chinuit.

— Cyrus, ce s-a întâmplat?

Barnabas îngenunche repede lângă fantă. La început, crezuse că nu era decât un alt *loculus.* Dar acum, când putea vedea mai bine, semăna în mod ciudat cu o uşă – o uşă care fusese sigilată cu mult timp în urmă. Mirosul care venea din încăpere era de neuitat. Era acelaşi miros pe care îl simţise în mormântul *tekton*-ului… un aer vechi de secole amestecat cu un miros fin de mirodenii şi uleiuri aromate care îţi lăsa un gust puternic în gât.

În interiorul încăperii, lumina puternică străluci din nou, iar Barnabas se dădu în spate, lăsând să-i scape un strigăt, şi îşi acoperi ochii. Mormântul fu inundat de o strălucire albastră. Lăsându-şi jos mâinile tremurânde, el zise în şoaptă:

— Ce-i asta?

Ca şi când vorbele lui declanşară un bubuit înfundat de tunet, o altă salvă de lumină izbucni din crăpătură şi un foc albastru, fluorescent se împrăştie pe pereţi, pâlpâind şi dansând, apoi coborî şerpuind pe pardoseală, unde pulsa de parcă ar fi fost viu.

Barnabas simţi cum îi amorţeşte întreg corpul. Avea impresia că pluteşte inert deasupra pardoselii.

— Barnabas? strigă Cyrus. Barnabas, te rog, vino aici! Ştii cumva ce-i asta?

Vocea lui îl scoase pe Barnabas din transă. Se lăsă în patru labe şi se târî prin lumina fluorescentă până la fanta îngustă.

În acea lumină orbitoare de gheaţă, faţa nerasă a lui Cyrus părea nepământeană, asemănătoare cu cea a unui înger în momentul creaţiei, palidă şi strălucitoare.

Cyrus se dădu la o parte, astfel încât Barnabas să poată vedea în încăperea luminată. Kalay se afla în dreapta,

lângă sursa luminii. Nu i se distingea chipul din cauza luminii albastre.

— Aşteaptă o clipă, zise Cyrus. Lumina se va stinge în curând. Sau cel puţin aşa s-a întâmplat de când suntem noi aici. Pare că se aprinde şi se stinge la intervale neregulate.

Barnabas închise ochii. Fâşiile de lumină i se întipăriseră în spatele pleoapelor.

Kalay îşi făcu apariţia, iar silueta ei feminină era înconjurată de o strălucire albastră. Părul ei părea să danseze după bunul plac.

„Dumnezeule! A fost un înger în tot acest timp!” Apoi îşi fixă privirea pe lucrul care se odihnea pe masa din piatră…

Sentimentul de evlavie care îl cuprinse pe Barnabas nu ar fi putut fi mai intens nici dacă ar fi păşit însuşi Dumnezeu în încăpere.

Cyrus şopti pe un ton răguşit:

— Este ceea ce cred eu?

Barnabas se întinse pe burtă şi intră pe jumătate prin deschizătură, încercând să vadă mai bine. Distanţa era mare. El ezită să sară, aşa cum făcuseră ei, de teamă să nu-şi frângă oasele bătrâne.

Scheletul care se afla la trei metri mai jos era complet înfăşurat în giulgiu. Pe degetul arătător al mâinii drepte avea un inel mare din aur. Chiar şi după atâtea secole, efodul arăta minunat. Foiţa strălucitoare din aur se amesteca cu firele albastre, purpurii şi stacojii de parcă acestea ar fi fost ţesute doar cu o zi înainte, însă pieptarul pe care obişnuiau să-l poarte marii preoţi din vechime – peste efod – de la care el nu putu să-şi ia ochii. Cele douăsprezece pietre translucide, rubine, safire, opale şi sardonix, de diferite nuanţe, fiecare inscripţionată cu numele unui trib, erau sursa luminii.[121]

Cu o voce tremurândă, Barnabas zise:

---

[121] Această descriere este inspirată din *Imnul Perlei,* un poem epic uluitor despre un izbăvitor care el însuşi trebuia izbăvit şi datează, probabil, dinainte de perioadele creştină şi gnostică. Este o fabulă frumoasă despre mântuire.

— Dumnezeu anunţa întotdeauna victoria unei bătălii făcând să strălucească aceste pietre.

Uluit, Cyrus zise:

— Atunci este *essen*-ul? Pieptarul sfânt şi pierdut al esenienilor?

— Da, mai mult ca sigur. După Chivotul Legământului, acesta este cel mai de preţ artefact sfânt din istoria iudeilor. Lacrimile îi înceţoşau privirea lui Barnabas. Adevărul începea să-şi găsească ecoul şi, odată cu el, îşi făcu apariţia acea teamă plină de veneraţie. El adăugă: Şi el este al nostru.

Poate modul în care Barnabas rostise cuvântul *el* îl făcu pe Cyrus să-şi întoarcă brusc capul şi să se holbeze la schelet. Fără să vrea, făcu un pas în faţă, lăsând să-i scape un geamăt. O clipită mai târziu, el căzu în genunchi şi îşi uni mâinile, de-abia rostind următoarele cuvinte:

— O, Domnul meu, Domnul meu!

Kalay se uită pe furiş, nevenindu-i să creadă.

— N-are nicio logică. De ce ar purta Yeshua, un criminal executat, *essen*-ul?

Barnabas zise:

— Mulţi l-au considerat a fi un mare învăţat al vremurilor acelea şi au sperat să fie conducătorul militar profeţit de scripturi. Poate că esenienii au sperat că, dându-i lui *essen*-ul, el se va întoarce să-i conducă în lupta lor împotriva Romei şi să câştige.

— Vrei să spui că ei au sperat că el este Mesia?

— Da. Barnabas arătă cu bărbia către inelul mare din aur care se afla pe degetul scheletului. Kalay, există vreun simbol pe inel?

Kalay, în continuare nemulţumită, înconjură masa şi îl examina cu atenţie.

— Pare a fi o rodie.

— Da, arunci are logică. Pe tivul veşmântului marelui preot erau brodate rodii, un motiv care se regăsea pe capitelurile coloanelor Templului lui Solomon. De

asemenea, caliciul fructelor reprezenta modelul pentru coroanele Tora.

— *Rimonim,* explică în ebraică Kalay. Da, îmi amin…

Chipul ei păli şi se încruntă.

— Ce s-a întâmplat?

Îi aruncă lui Barnabas o privire întrebătoare.

— Este un… un pergament. Aşa cred. Îl ţine în mână.

Inima lui începu să bată cu putere.

— Poftim?

Kalay îl scoase uşor dintre strânsoarea degetelor de la mâna stângă a scheletului. Fusese făcu sul şi legat cu ceea ce părea a fi o şuviţă de păr negru.

— Este ceva scris pe partea exterioară a sulului. Este în ebraică.

Barnabas îi ceru:

— Adu-mi-l!

Când Kalay ajunse la o aruncătură de băţ, îi întinse sulul îngust de pergament.

Barnabas îl privi cu atenţie. Era vechi şi extraordinar de fragil. Când atinse cu mâna şuviţa de păr cu care era legat sulul, bucăţele mici se rupseră şi i se aşternură pe mână. El se uită la cerneala decolorată. Majoritatea cuvintelor erau imposibil de citit. Poate conţinutul era într-o stare mai bună.

— Nu reuşesc să citesc decât fragmente: „Yakob… le… Yos… mati…”

— De la Yakob către Yosef Haramati? sugeră Kalay. Fratele lui Yeshua? Eşti sigur?

— Nu, fireşte că nu sunt. Mă voi uita peste el mai târziu. Acum mă interesează mai mult el.

Arătă cu mâna către schelet.

— Da, şi eu. În ochii lui Kalay apăru o strălucire ciudată, sălbatică. Ce-aveţi de gând să faceţi cu el? Să-l împărţiţi în mii de bucăţele, cărora le spuneţi relicve sfinte? Sau să-i respectaţi convingerile?

Uluit de tonul din vocea ei, Barnabas răspunse:

— Ce vrei să spui?

— Să nu vă mai gândiţi doar la voi. Dacă a crezut cu adevărat în învierea trupească? Dacă începeţi să-l dezmembraţi…

— Kalay, zise Barnabas pe un ton de apărare, ce te face să crezi că eu…

Din încăperea alăturată răzbătu zgomotul făcut de fragmentele de osuar care erau împrăştiate cu piciorul pe pardoseală. Barnabas îşi retrase capul din deschizătură şi strigă:

— Zarathan? Macarios? Iertaţi-mă, ar fi trebuit să vin după voi. Eu…

El încremeni când Macarios intră, ţinând în mână o lampă aprinsă, urmat de *pappas* Meridias şi de bătrânul lui însoţitor.

Barnabas vârî iute sulul de pergament sub sutana lui.

CINCIZECI ŞI ŞASE

În camera mortuară era întuneric, de parcă cineva stinsese o lumânare – dar nu înainte ca Kalay să-l zărească pe episcopul înalt, cu părul blond, pe care îl văzuse în Phoou în dimineaţa dinaintea atacului asupra mănăstirii.

— Ce s-a întâmplat cu lumina? întrebă cineva cu respiraţia întretăiată.

Barnabas răspunse:

— Vântul pe care l-aţi provocat când aţi intrat trebuie să fi stins lampa cu ulei.

— Mă iei drept prost? vru să ştie unul dintre bărbaţi. Lumina lămpii este galbenă, nu albastră! De unde a venit strălucirea aceea?

Barnabas se mişcă, iar Kalay se gândi că acesta se rezemase cu spatele pe deschizătură ca să o ascundă cât mai bine.

— *Pappas* Macarios? strigă Barnabas. Eşti bine?

Se auzi vocea tremurândă a unui necunoscut:

— Da. M-au luat prin surprindere afară. Nu ştiu ce…

— Tăcere!

— *Pappas* Meridias, zise Barnabas, încercând să-şi păstreze calmul, te rog, spune-ne cu ce te putem ajuta şi vom face tot posibilul…

— Ştiam eu că ascundeţi ceva! zise Meridias. Ce se află aici? Perla, cumva?

Kalay se îndepărtă uşor de deschizătură, pipăi colţul mesei şi înaintă de-a lungul ei până când o atinse cu mâna pe cea a lui Cyrus. El îi zise în şoaptă:

— Câţi bărbaţi au intrat în încăpere?

Ea îi pipăi faţa şi îşi aşeză mâna căuş lângă urechea lui.

— Am văzut trei.

— Meridias, Macarios şi încă unul?

— Da, un bătrân. Are părul cărunt şi ţine în mână o sabie.

— Unde-i Zarathan?

Ea ezită. Probabil zăcea mort, lângă intrarea în mormânt.

— Nu l-am văzut.

— Kalay, trebuie să ajung în încăpere.

— Dacă apuci marginea din spatele lui Barnabas, la momentul potrivit, încerc să te ridic.

Se apropiară în tăcere de deschizătură, iar el îşi aşeză laba piciorului pe degetele ei împreunate. Era greu; nu-i va fi uşor să-i ţină greutatea. Dar trebuia.

Fără niciun avertisment, *essen*-ul prinse viaţă. Flăcările albastre străluciră şi se înteţiră, transformându-se într-o conflagraţie care inundă încăperea. Kalay nu reuşi să vadă nimic din cauza ei. O cuprinse spaima, făcând-o să se simtă goală pe dinăuntru şi slăbită. În timp ce aştepta ca Cyrus să acţioneze, ea spuse printre dinţi:

— Îndepărtează-te de deschizătură! ordonă cineva de afară. Vreau să văd ce este înăuntru!

Se auzi zgomotul făcut de fragmentele osuarelor sparte când Barnabas păru că înaintează, zicând:

— Dă-mi puţin răgaz. Trebuie să mă sprijin cu mâinile. Nu văd…

— Mişcă-te sau eşti mort!

Barnabas se ridică în picioare, iar Cyrus zise printre dinţi:

— Acum!

Se lăsă cu toată greutatea pe mâinile ei, iar ea îl săltă cu toată puterea.

CINCIZECI ŞI ŞAPTE

Ieşind prin deschizătură, Cyrus îl împinse pe jos pe Barnabas, se ridică în picioare şi îl atacă pe Meridias înainte ca acesta să aibă timp să reacţioneze. Proptindu-se cât mai bine în picioare, el se izbi de Meridias, aruncându-l în bărbatul cu părul cărunt. Impactul îi făcu pe ambii bărbaţi să cadă la pământ.

— Este Atinius! Omoară-l, netrebnicule! strigă Meridias, încercând înnebunit să se dea la o parte.

Cyrus se năpusti asupra bărbatului, îi apucă mâna în care ţinea sabia şi i-o izbi de pardoseală. Bărbatul îşi desfăcu mâna, iar Cyrus îi smulse sabia, se întoarse şi o legănă în aer să-l nimerească pe *pappas* Meridias. Episcopul reuşi să se ferească la timp şi intră clătinându-se în cealaltă încăpere.

Cyrus fugi după el.

Când Cyrus legănă sabia spre el, Meridias îşi întinse un braţ ca să se apere şi ţipă:

— Nu! Nu face asta!

Lama sabiei străluci în lumina albastră când îi tăie antebraţul lui Meridias, desprinzându-i mâna mai sus de încheietură; aceasta căzu pe jos – o bucată de carne moartă.

Meridias urlă şocat:

— Iesous Christos, salvează-mă! Salvează-mă! Îşi culese de pe jos ciotul de mână şi se îndreptă împleticindu-se

către ieşirea prin care pătrundeau razele soarelui, strigând: Vei fi osândit pentru totdeauna dacă mă vei ucide!

Cyrus ezită preţ de o secundă, dar dură prea mult. Simţi înţepătura unui pumnal care îi străpunse spatele şi auzi un râset înăbuşit în spatele lui. Înaintă împleticindu-se şi se roti, încercând o veche manevră militărească, dar mişcările lui erau haotice, incontrolabile. Sicarul se furişă înăuntru şi îşi înfipse pumnalul în pieptul lui Cyrus. Uluit, acesta încremeni nevenindu-i să creadă.

Prin gaura din pieptul lui pătrunse aerul şi scuipa sânge la fiecare răsuflare. El îşi dădu seama că îi străpunsese plămânul drept. Peste capul sicarului, el îl văzu pe Barnabas trăgând-o afară prin deschizătură pe Kalay şi îi zări expresia feţei când aceasta dădu năvală în încăpere. Răcnind ca o leoaică, ea sări în spatele asasinului tocmai când acesta îşi înfipse din nou pumnalul în pieptul lui Cyrus.

— Dă-te jos de pe mine! strigă bărbatul şi se învârti, încercând să o arunce cât acolo.

— Cyrus, fugi!

Kalay îşi înfipse unghiile în ochii asasinului. Omul ţipă când sângele îi ţâşni stropindu-i faţa.

Cuprins de panică, sicarul începu să lovească frenetic cu pumnalul, încercând să o nimerească peste faţă. Cu ultimele forţe, Cyrus se lansă cu capul înainte, izbindu-l pe sicar şi azvârlindu-i pe jos atât pe el, cât şi pe Kalay.

— Kalay, fereşte-te!

Cyrus sări deasupra bărbatului şi se luptă cu el ca să-i ia pumnalul. Era tot mai slăbit. Din gura lui curgeau firicele de sânge. Puterile începeau să-l lase.

Sicarul îi smulse din mână pumnalul, se aruncă în genunchi şi-l înfipse încă o dată în pieptul lui Cyrus. Simţi o durere atât de puternică, de parcă ar fi fost străpuns de un fulger. El îşi arcui spatele şi se zvârcoli ca un peşte pe uscat.

O umbră traversă încăperea dinspre exterior, iar Cyrus îl zări pe Zarathan. Băiatul tremura atât de tare, încât abia

reuşi să ridice sabia grea cu ambele mâini. Acesta scoase un urlet de neînţeles când dădu năvală în încăpere.

Luat prin surprindere, asasinul se întoarse şi îşi ridică un braţ ca şi când ar fi vrut să pareze lovitura lamei tăioase. Zarathan o lăsă să cadă cu toată forţa de care erau în stare braţele lui tremurânde. Lama tăioasă trecu prin os, retezându-i antebraţul, apoi îi despică ţeasta şi se opri în mijlocul feţei acestuia. Zarathan trase de sabie, iar trupul căzu pe jos, zvâcnind spasmodic, apoi rămase nemişcat…

— Cyrus?

Kalay alergă la el. Ea îşi aşeză mâinile pe pieptul lui, încercând în zadar să oprească sângele să mai curgă.

— Vai, Doamne, Dumnezeule, Doamne, Dumnezeule! se tângui Barnabas.

Macarios îl îmbrăţişă pe bătrânul călugăr.

Sângele începu să-i curgă din gură lui Cyrus când acesta îşi ridică privirea către Zarathan şi zise în şoaptă:

— Bine… bine… frate.

Zarathan privi lung rănile provocate de pumnal.

— O, iartă-mă, Cyrus! Mi-a… mi-a fost teamă să intru în mormânt. M-am dus călare până la mănăstire să cer ajutor, dar m-am întors. Dar… nu la timp.

Kalay zise:

— Unde-i Meridias? L-ai omorât?

Zarathan scutură violent din cap.

— Nu, a… a fugit. Am omorât un alt om care stătea de strajă afară. Meridias a trecut în fugă pe lângă mine şi a luat-o spre oraş.

Cyrus tuşi, scuipând sânge şi sprijinindu-şi o mână de pardoseală, şi şopti:

— Mulţumesc… frate.

— Cyrus, încearcă să nu mai vorbeşti! îi ordonă Kalay, dar Cyrus o cuprinse cu braţul şi o lipi de trupul lui, sărutându-i cu buzele însângerate părul roşcat.

— Te iubesc. Trebuia… trebuia să-ţi… mărturisesc asta.

Prin ceaţa plumburie care începea să umple încăperea, el îi văzu pe Barnabas şi pe Macarios stând în genunchi şi rugându-se… iar pe Zarathan, plângând.

Inima începu să-i bată cu putere ca aripile unei păsări, izbindu-se de coaste, dar nu mai reuşi să tragă aer în piept. El se prăbuşi pe jos, cu faţa în sus.

O privi pentru ultima oară pe Kalay. Şuviţe ude de păr roşcat îi încadrau chipul frumos atunci când ea se aplecă deasupra lui. Era îmbujorată, iar în ochii ei blânzi se citea iubire. Îşi ţinu privirea aţintită asupra ei, asupra iubirii… dacă ar putea-o vedea… iubirea ei l-ar proteja… l-ar încălzi… atunci el n-ar…

CINCIZECI ŞI OPT

Sunetul valurilor care măturau malul umplea grota.

Barnabas se juca pierdut cu cana de vin, mişcând-o la întâmplare pe masă. La lumina lămpii, lichidul roşu părea însufleţit de scânteile aurii. Îşi plimbă privirea peste codicele, pergamentele şi papirusurile care se aflau în firidele din pereţi, apoi şi-o întoarse înapoi la Libni. Şuviţe de păr castaniu, care începea să încărunţească, îi intrau în ochii negri, udaţi de lacrimi.

Libni întrebă în şoaptă:

— A fost *essen*-ul?

Barnabas oftă şi încuviinţă din cap.

— Da, aşa cred.

Libni închise ochii. Lacrimile îi curgeau pe obraji şi cădeau pe masă, unde străluceau asemenea unor diamante.

— Eşti sigur că a fost el?

Barnabas oftă.

— Multe lucruri sunt posibile. Ştiu doar că *am simţit* că este el.

Libni încuviinţă din cap şi deschise ochii. În timp ce-şi ştergea faţa cu mâneca, el zise:

— Este foarte probabil să fi fost un fost mare preot al Sfatului ori…

— Da, este.

Când se uitară unul la celălalt, Barnabas ştiu că niciunul din ei nu credea asta. Libni se aplecă în faţă, având o strălucire în priviri.

— Barnabas, crezi că el…

Din galeria subterană răzbătură voci.

Barnabas îşi ridică privirea când Kalay intră în încăpere. Îşi lăsase părul roşcat despletit; îi cădea pe umeri în valuri bogate, scoţându-i în evidenţă pometii proeminenţi şi buzele pline. El îşi va aminti mereu de ea ca fiind un înger înconjurat de o strălucire albastră şi care stă lângă trupul demult trecut în nefiinţă.

— Ce s-a întâmplat, Kalay?

— Voiam doar să-ţi spun că Zarathan a adormit în cele din urmă. Tiras stă lângă el.

Barnabas răsuflă uşurat:

— Mulţumesc.

După ce fugiseră din Ierusalim, Zarathan preluase rolul lui Cyrus, călărind în faţă, cercetând drumurile, asigurându-se că popasurile erau sigure înainte să descalece. Nu mai dormise de două zile. Era o transformare ciudată, chiar sinistră, pe care Barnabas nu o înţelegea încă.

Cât despre Kalay… aceasta de-abia dacă scoase două cuvinte de când murise Cyrus. Şi ea se schimbase. Era ca şi când divinul feminin o copleşise cumva cu puterea sa. Era mai puternică, mai rezistentă decât orice bărbat pe care îl cunoscuse el.

— Kalay, vino şi stai cu noi, zise Barnabas. Bea o cană cu vin.

Ea îşi trecu o mână prin păr, aruncă o privire în galerie, apoi veni şi se aşeză la masă. Libni îi turnă vin şi îi întinse cana.

— Ţi-e foame, draga mea? I-aş putea spune lui Tiras să-ţi aducă ceva de mâncare.

Ea clătină din cap.

— Nu mi-e foame.

Libni o cercetă îndelung cu ochii lui blânzi, apoi îşi întoarse privirea la Barnabas.

— Nu aş fi crezut dacă nu aş fi auzit povestea din gura ta. Tot nu-mi vine să cred cât de curajos ai fost.

Barnabas îşi învârti cana cu vinul, urmărind cu privirea cum se reflecta lumina lumânării în lichid.

— Nu eu am fost curajos. Cyrus, Zarathan şi Kalay au fost cei viteji. Eu doar am urmat calea pe care Dumnezeu mi-a arătat-o.

— I-ai auzit glasul, aşa cum l-au auzit Kalay şi Cyrus?

El privi în ochii umezi ai lui Libni.

— Nu. Dacă ai fi fost acolo, sunt convins că tu l-ai fi auzit. Dar eu nu l-am auzit..

După ce luă o înghiţitură zdravănă de vin, Kalay spuse:

— *Dacă* a fost glasul lui.

Libni îi zâmbi drăgăstos, iertându-i neîncrederea.

— Şi ce veţi face acum? Unde veţi merge?

Barnabas trase adânc aer în piept şi îl dădu afară încet.

— Ne întoarcem în Egipt. Am multe cărţi rare acolo, pe care le-am îngropat acum douăzeci de ani. A sosit timpul să fac mai multe copii şi să le îngrop în mai multe locuri ca să fiu sigur că vor supravieţui.

După o vreme, Libni întrebă:

— Ce s-a întâmplat cu Meridias?

— Mă gândesc că a supravieţuit şi s-a întors la Roma, cu toate că nu ştiu sigur.

— Atunci *pappas* Silvester trebuie să fi aflat de Perlă. Mă gândesc că ţi-ai luat măsuri de precauţie?

Barnabas îşi şterse palma umedă de sutana lui murdară. Parcă trecuse o veşnicie de când nu se mai spălase şi de când nu-şi mai schimbase hainele.

— Meridias nu a apucat să se uite în încăperea de la nivelul de jos. Nu cred că are habar ce anume a provocat acea strălucire nepământeană.

Libni îl privi lung pe Barnabas.

— Dar ştii, la fel de bine ca şi mine, că se va întoarce, îl va vedea, îşi va da seama ce este şi va distruge…

— Nu o va face, zise Kalay. Nici nu va găsi cărţile pe care le-am purtat cu noi.

Libni îşi încruntă sprâncenele stufoase.

— Atunci aţi luat măsuri de precauţie? Ştiţi ce însemnătate are existenţa lui trupească pentru biserica lui Constantin?

— Ştiu. I-au omorât pe călugării din mănăstirea mea ca să ţină Adevărul ascuns. Barnabas îşi termină de băut vinul şi trânti cana pe masă. Marginea cănii era ciobită rău. Libni… la Cina cea de taină, el le-a spus ucenicilor săi că se va întoarce înaintea lor în Galilaian.[122]

Libni se încruntă.

— Da, scrie în *Evanghelia lui Markos.* Îmi aduc aminte.

Ei se priviră multă vreme în ochi, iar comunicarea lor tăcută era la fel de intensă ca pe vremurile petrecute în Caesarea.

Barnabas bătea pe partea laterală a cănii cu unghia.

— Spre deosebire de Biserică, eu îi respect dorinţele.

Libni zâmbi. Apoi chicoti.

— Nu-mi spune, zise el în timp ce-şi ştergea lacrimile cu mâneca. Nu vreau să ştiu unde se află.

Kalay îşi ridică picioarele pe scaun şi îi aşeză cana de vin pe genunchi. Ea întrebă pe un ton blând:

— I-ai spus lui Libni despre sulul de pergament?

Barnabas îi aruncă lui Kalay o privire aspră şi ezită.

— Eşti sigură că vrei să te implici?

Ignorând expresia serioasă de pe chipul lui Barnabas, Kalay zise:

— L-am găsit în mâna scheletului, de parcă l-ar fi ţinut strâns când a murit.

— Mai degrabă cineva i l-a pus în palmă după ce trupul lui fusese pregătit de înmormântare.

Libni clipi şi se foi în scaun. Întrebă cu o voce şoptită:

---

[122] *Marcu* 14,28. Probabil, nu este surprinzător că mormântul lui *Yeshu ha Notzri,* Isus din Nazaret, a fost descoperit în Galileea, la nord de Tsfat (Safed). Puţini oameni ştiu de el. Aproape nimeni nu îl vizitează. În secolul al XVI-lea, rabinul cabalist Isaac ben Luria, a întocmit o listă care cuprindea acest mormânt, împreună cu cele ale unor învăţaţi şi sfinţi evrei şi le-a numit „locul de odihnă al celor drepţi".

— Ţinea în mână un sul de pergament?

EPILOG

În timp ce *pappas* Silvester înainta pe coridorul palatului luminat de făclii, trăgea nervos de guler; îşi simţea gâtul umflat, iar gulerul prea strâmt. Când îşi retrase degetele, acestea îi erau ude de transpiraţie. Trecu pe lângă mai mulţi soldaţi care stăteau de strajă. Nici măcar unul nu se uită la el. Pentru ei părea fi o insectă neimportantă, aproape invizibilă.

În timp ce pătrundea tot mai adânc în palat, coloanele nesfârşite, care sprijineau tavanele înalte şi arcuite i se păreau asemenea unor stalagmite reci. Putea să jure că simţea atingerea răului. Întotdeauna o simţise, acolo, în palatul lui Constantin. Aerul devenea din ce în ce mai rece şi sinistru de umed. În fiecare colţ întunecat simţea o prezenţă, ca o creatură vie, şoptind ceva în întuneric.

Sau poate era, pur şi simplu, teama care îl încerca, în acel moment simţi un nod în stomac, provocându-i greaţă.

El îşi făcu apariţia de după un colţ şi se opri. La capătul coridorului, în faţa odăii lui Constantin, stăteau patru centurioni. Era… ciudat. Întotdeauna fuseseră străji. Nu văzuse aproape niciodată oameni de un asemenea rang sau cel puţin nu atât de mulţi adunaţi în faţa uşii împăratului.

Când el se apropie de ei, centurionii se întoarseră.

— Îţi doresc o seară plăcută, centurion Felix! Silvester făcu o plecăciune adâncă. Iar ţie, Pionius, cum îţi mai merge?

Pe ceilalţi doi centurioni nu-i cunoştea. Pionius, un bărbat înalt, cu părul negru şi umeri laţi, răspunse:

— Îmi merge bine, *pappas.* Te aşteaptă. Te *tot* aşteaptă de ceva vreme.

Cu vocea sugrumată, el exclamă:

— Doar ce am fost anunţat că vrea să mă vadă! Sper că nu este supărat.

Pionius arătă cu mâna către uşă.

— Convinge-te singur.

Pionius şi ceilalţi centurioni o luară de-a lungul coridorului, vorbind în şoaptă.

Silvester îşi îndreptă umerii şi, cu o voce înceată, zise:

— Înălţimea Voastră, sunt eu, Silvester.

— Intră!

În tonul lui nu se simţi nici urmă de mânie, fapt care îl făcu pe Silvester să se simtă uşurat. El împinse uşa masivă, deschizând-o, şi intră în încăpere.

Împăratul şedea la masa plină de hărţi şi citea o misivă. Încruntarea lui arăta dispreţul. Purta o capă de un albastru-închis – cusută cu fire de argint şi de aur – peste un veşmânt stacojiu. Centura cu sabia era atârnată de spătarul unui scaun din apropiere. Se afla la îndemână.

Silvester aşteptă răbdător să i se dea voie să vorbească. Focul din cămin arunca o strălucire de chihlimbar pe mobila minuţios sculptată şi pe tavanul boltit.

Fără să-şi ridice privirea, Constantin întrebă:

— Au găsit-o?

— Păi… ăă, nu. Nu tocmai.

Constantin îşi ridică încet privirea. Ochii lui erau ca de metal, strălucitori şi aspri, capabili să coboare întunericul etern.

— Răspunde-mi!

Silvester îşi ridică neputincios braţele.

— *Pappas* Meridias m-a informat că au *descoperit* într-adevăr un mormânt în care se afla un osuar pe care era inscripţionat „Yeshua bar Yosef”, dar…

— Şi, după cum am ordonat eu, a fost distrus.

Silvester trase din nou cu degetele de guler. Îl sugruma.

— Nu. Se grăbi să adauge: Deoarece nu am fost siguri că era *acel* osuar. *Pappas* Macarios pretinde că mai are în biroul său încă *două* astfel de osuare. Din câte se pare, acele nume erau extrem de răspândite în perioada când a trăit Domnul nostru. Aşadar, înţelegeţi, osuarul nu reprezintă o ameninţare pentru noi. Nu putem demonstra

că este mormântul lui, după cum nu poate demonstra *nimeni.*

Constantin se jucă cu misiva de pe masa lui, apoi o azvârli deoparte şi se ridică în picioare. Se întinse după centura de care era legată sabia şi şi-o prinse la brâu. În timp ce acesta înconjură masa, Silvester începu să tremure din toate mădularele. Ştiuse întotdeauna că moartea îl aştepta în acea încăpere.

Constantin se opri în faţa lui, îşi aşeză mâinile în şolduri şi zise:

— Tot vreau ca mormântul să fie acoperit cu pământ, îngropat cât mai adânc.

— Da, Înălţimea Voastră. Îi voi trimite de îndată vorbă lui *pappas* Macarios.

Constantin se clătină uşor pe picioare de parcă ar fi băut prea mult vin în timp ce se sfătuise cu centurionii lui.

Dar când îşi coborî privirea, în ochii lui nu era nici urmă de beţie. Privirea care îl ardea pe Silvester era cea a unui împărat cu suflet sălbatic. Nu era tocmai o privire umană.

— Silvester, am vorbit cu *strategoii,* generalii mei, şi am căzut de acord că creştinismul, aşa cum l-am creat noi, ar putea fi cea mai puternică armă imperială din întreaga istorie a imperiului.

Silvester clipi confuz.

— Înălţimea Voastră?

— Religia se răspândeşte precum focul care mistuie pădurile.

— O, da, Înălţimea Voastră! răspunse Silvester, însufleţindu-se brusc. Fireşte că se răspândeşte! Adevărul este ca o perlă rară…

— Dacă vom avea grijă să controlăm şi să direcţionăm credinţa, ne va fi de folos. Începu din nou să se legene, poate din cauza epuizării. Acest lucru n-ar trebui să fie prea greu de înfăptuit, nu-i aşa? Fără existenţa unui trup, ideea învierii ar fi protejată.[123]

---

[123] Pentru mai multe detalii legate de problema învierii, vă recomandăm cartea scrisă de Gregory J. Riley: *Resurrection Reconsidered: Thomas*

— Ei bine… tot avem duşmani. *Pappas* Eusebios este adeptul toleranţei. Nu se va supune voit dogmelor noastre rigide. Iar *pappas* Macarios din Ierusalim i-a ajutat cu siguranţă pe Eretic şi pe prietenii lui hoţi. El…

— Vom avea întotdeauna adversari. Dar când vom termina, doar versiunea *noastră* referitoare la Adevăr va rămâne în picioare. Şi, Silvester, îţi garantez că, în cele din urmă, nu va mai exista decât un *pappas* al Bisericii, iar el va fi la Roma.

Promisiunea voalată că, într-o bună zi, va conduce creştinismul îl făcu pe Silvester să se emoţioneze.

— De ce la Roma, Înălţimea Voastră? Ceilalţi episcopi nu vor fi prea încântaţi.

Constantin se întoarse cu spatele la Silvester şi reveni la jilţul lui. Când se aşeză, îşi întinse mâna, cu palma în sus, apoi îşi strânse brusc pumnul, zicând printre dinţi:

— Biserica *voi* fi eu.

---

and John in Controversy.

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ

Adkins, Roy şi Lesley, *Dictionary of Roman Religion,* New York, Facts on File, 1996

Barnstone, Willis, ed., *The Other Bible,* NSW York, Harper Collins, 1994

Barton, John, *The Biblical World,* vol. 1–2, New York, Routledge, 2002

Brandon, S.G.F., *Jesus and the Zealots,* New York, Charles Scribner's Sons, 1967

Ben-Dov, Meir, *Historical Atlas of Jerusalem,* New York, Continuum, 2002

Betteson, Henry, *The Early Christian Fathers,* Londra, Oxford University Press, 1969

The Later Christian Fathers, Londra, Oxford University Press, 1970

Boring, M. Eugene, et al., ed., *Hellenistic Commentary to the New Testament,* Nashville, Abingdon Press, 1995

Borret, M., ed., *Origene, Contre Celse,* vol. I (cărţile I şi II) SC 132; Paris, Cerf, 1967

Brooten, Bernadette, *Women Leaders in the Ancient Synagogue,* Brown University, Brown Judaic Studies, nr. 36. Atlanta, Scholars Press, 1982

Brown, Raymond E., *An Introduction to the New Testament,* New York, Doubleday, 1997

Brunier, Serge, Jean-Pierre Luminet, *Glorious Eclipses: Their Past, Present, and Future,* Cambridge, Cambridge University Press, 2000

Carroll, James, *Constantine's Sword,* New York, Houghton Mifflin, 2001

Cohen, Shaye J. D., *Was Timothy Jewish (Acts 16:1–3)? Patristic Exegesis, Rabbinic Law, and Matrilineal Descent,* Journal of Biblical Literature, 105 (1986), pp. 251–68

Cohn, Haim, *The Trial and Death of Jesus,* Old Saybrook, Connecticut, Konecky and Konecky, 1963

Charlesworth, James H., *Jesus and the Dead Sea Scrolls,* Londra, Doubleday, 1992

Codex Justinianus and Digesta, traducere în engleză (Corpus Juris Civilis), Scott, 1931

Codex Theodosius, traducere în engleză, Pharr, 1952

Coogan, Michael D., *The Oxford Illustrated History of the Biblical World,* Oxford, Oxford University Press, 1998

Dart, John, *The Jesus of Heresy and History: The Discovery and Meaning of the Nag Hammadi Gnostic Library,* San Francisco, Harper and Row, 1988

Doresse, Jean, *The Secret Books of the Egyptian Gnostics,* Rochester, Vermont, Inner Traditions Internaţional, 1986

Dungan, David Laird, *A History of the Synoptic Problem: The Canon, the Text, the Composition and the Interpretation of the Gospels,* New York, Doubleday, 1999

Edersheim, Alfred, *The Temple: Its Ministry and Services,* Peabody, Massachusetts, Hendrickson Publishers, 1994

Ehrman, Bart D., *Lost Scriptures: Books That Did Not Make It into the New Testament,* Oxford, Oxford University Press, 2003

Lost Christianities: *The Battles for Scripture and the Faiths We Never Knew,* Oxford, Oxford University Press, 2003

Misquoting Jesus: *The Story Behind Who Changed the Bible and Why,* New York, Harpercollins, 2005

Peter, Paul, and Mary: *The Followers of Jesus in History and Legend,* Oxford, Oxford University Press, 2006

Epstein, Isidore, ed., *The Babylonian Talmud:* Seder Nezikin in Four Volumes, traducere în engleză de Jacob Shachter, Londra, Soncino, 1935: Eusebius, *Historia Ecclesiastica,* New York, Penguin, 1965

Filoramo, Giovanni, *A History of Gnosticism,* Cambridge, Basil Blackwell, 1991

Fredriksen, Paula, *From Jesus to Christ: The Origins of the New Testament Images of Jesus,* New Haven, Yale University Press, 1988

Freedman, David Noel, ed., *The Anchor Bible Dictionary,* vol. 1–6. New York, Doubleday, 1992

Galambush, Julie, *The Reluctant Parting: How the New Testament's Jewish Writers Created a Christian Book,* New York, Harpercollins, 2005

Hadas-Lebel, Mireille, *Flavius Josephus: Eyewitness to Rome's First-Century Conquest of Judea,* New York, Macmillan, 1993

Haskins, Susan, *Mary Magdalen: Myth and Metaphor,* New York, Harcourt Brace, 1993

Hatch, William Henry Paine, *The Principal Uncial Manuscripts of the New Testament,* Chicago, University of Chicago Press, 1939

Hull, John M., *Hellenistic Magic and the Synoptic Tradition: Studies in Biblical Theology,* seria a doua, 28, Londra, SCM Press, 1974

James, M. R., *The Apocryphal New Testament,* Oxford, Oxford University Press, 1980

Jenkins, Philip, *Hidden Gospels: How the Search for Jesus Lost Its Way,* Oxford, Oxford University Press, 2001

Martin, Raymond A., *Studies in the Life and Ministry of the Historical Jesus,* New York, University Press of America, 1995

McManners John, ed., *The Oxford Illustrated History of Christianity,* Oxford, Oxford University Press, 1990

Meier, John P., A *Marginal Jew: Rethinking the Historical Jesus, vol.* 1–3. New York, Doubleday, 1994

Metzger, Bruce, Michael Coogan, *The Oxford Companion to the Bible,* Oxford, Oxford University Press, 1993

Meyer, Marvin, Richard Smith, *Ancient Christian Magic: Coptic Texts of Ritual Power,* San Francisco, Harper Collins, 1994

Meyers, Carol, *Discovering Eve: Ancient Israelite Women in Context,* Oxford, Oxford University Press, 1988

Nestle-Aland, *Novum Testamentum, Graece,* Londra, United Bible Societies, 1971

Neusner, Jacob, *Introduction to Rabbinic Literature,* New York, Doubleday, 1994

Oden, Thomas, ed., *Ancient Christian Commentary on Scripture,* vol. I-IX. Illinois, Intervarsity Press, 2001

Pagels, Elaine, *The Gnostic Gospels,* New York, Random House, 1989 P

agels, Elaine, Karen King, *Reading Judas: The Gospel of Judas and the Shaping of Christianity,* New York, Penguin, 2007

Philo, Alexandrinus, *Legatio ad Gaium,* editat de E. Mary Smaliwood, Leiden, E. J. Brill, 1961

Qualls-Corbett, Nancy, *The Sacred Prostitute,* Toronto, Inner City Bodes, 1988;

Richardson, Peter, *Herod: King of the Jews and Friend the Romans,* Columbia, University of South Carolina Press, 1996

Riley, Gregory J., *Resurrection Reconsidered: Thomas and John în Controversy,* Minneapolis, Fortress Press, 1995

Robinson, James M., *The Nag Hammadi Library în English,* San Francisco, Harper and Row, 1988

Rudolph, Kurt, Gnosis, *The Nature and History of Gnosticism,* San Francisco, Harper and Row, 1987

Schaberg, Jane, *The Illegitimacy of Jesus,* Sheffield, Sheffield Academic Press, 1995

Schonfield, Hugh, *The Essene Odyssey: The Mystery of the True Teacher and the Essene Impact on the Shaping of Human Destiny,* Rockport, Element Books, 1993

Shanks, Hershel, Ben Witherington, *The Brother of Jesus,* New York, Harper Collins, 2003

Smith, Morton, *Jesus the Magician,* San Francisco, Harper and Row, 1978

Suetonius, Gaius, *De Vita Caesarum,* New York, Penguin, 1957

Tabor, James D., *The Jesus Dynasty,* New York, Simon Schuster, 2006

Tacitus, Cornelius, *Annates,* New York, Penguin, 1962

Thiering, Barbara, *Jesus and the Riddle of the Dead Sea Scrolls: Unlocking the Secrets of His Life History,* San Francisco, Harper Collins, 1992

Toner, J. P., *Leisure and Ancient Rome,* Oxford, Blackwell Publishers, 1995

Torjesen, Karen Jo, *When Women. Were Priests,* San Francisco, Harper Collins, 1993

Ulrich, Eugene, *The Community of the Renewed Covenant: The Notre Dame Symposium on the Dead Sea Scrolls,* Notre Dame, University of Notre Dame Press, 1994

Vermes, Geza, *The Complete Dead Sea Scrolls in English,* New York, Penguin, 1997

Wainwright, Geoffrey, Karen B. Westerfield Tucker, *The Oxford History of Christian Worship,* Oxford, Oxford University Press, 2006

Whiston, William, *The Genuine and Complete Works of Flavius Josephus,* Dublin, Thomas Morton Bates, 1796

INTERVIU CU KATHLEEN O'NEAL GEAR ŞI MICHAEL GEAR DESPRE TRĂDAREA

1. Afirmaţi că există o altă poveste a vieţii lui Isus, una care a fost suprimată timp de nouăsprezece secole. Cum vă argumentaţi această afirmaţie? Cine a suprimat această informaţie?

Practic, Biserica s-a implicat într-o luptă pentru rescrierea „faptelor" din viaţa lui Isus încă de la început, se observă chiar şi în documentele vechi. Să nu uităm că primii scribi care au copiat cărţile sfinte le-au obţinut de la predecesorii lor, care, la rândul lor, le-au obţinut de la predecesorii lor. De fapt, ei făceau copii după copii. Era inevitabil să se strecoare greşeli. Un scrib nu putea descifra scrisul de mână al predecesorului său, aşa că interpreta ceea ce credea el că însemnau cuvintele. Unii scribi erau foarte pricepuţi, alţii, nu. Corectorii din perioadele mai târzii îi dezaprobau deseori pe scribii de odinioară. Într-unul din cazuri, un scrib, exasperat de schimbările descoperite în *Codex Vaticanus* din secolul al IV-lea, a scris pe margine: „Nerod şi ticălos! Lasă textul vechi, nu-l mai schimba!"

Drept rezultat, până la începutul celui de-al II-lea secol, exista o gamă variată de texte ale Noului Testament. Manuscrisele care se apropie cel mai mult de evangheliile originale sunt, de fapt, cele al căror conţinut este schimbător şi neclar. În secolele al IV-lea şi al V-lea, când învăţaţii au început să descopere copii realizate profesional, cu caracter standard, evangheliile deveniseră deja cărţi cu un conţinut foarte diferit. În *Evanghelia după Marcu* s-au mai adăugat douăsprezece sau treisprezece versete, iar în cea a lui *Ioan,* un capitol întreg. Existau două versiuni diferite ale *Evangheliei după Matei,* precum şi multe versete individuale şi parabole care fie au fost introduse, fie şterse.

Adevărata conspiraţie de a suprima informaţia începe cu Consiliul din Niceea din anul 325 d.Hr., când s-a hotărât varianta oficială a Noului Testament. În acea perioadă circulau sute de evanghelii diferite, iar conciliul a fost convocat, în principal, ca să elimine cărţile controversate, să accepte anumite versiuni ale evangheliilor şi să hotărască doctrina oficială a Bisericii. Odată ce conciliul a stabilit evangheliile oficiale, împăratul roman Constantin a ordonat să fie găsite şi distruse cărţile „ereticilor", aparţinând creştinilor care considerau drept sfinte alte evanghelii. El a mai hotărât ca toţi cei care copiau acele cărţi să fie acuzaţi în mod oficial de erezie, ofensă capitală care era pedepsită cu moartea.

Din acel moment, Imperiul Roman împreună cu Biserica cenzurau lucrările tuturor celor care nu erau de acord cu „varianta oficială". Întâlnim acest aspect în multe locuri. De exemplu, Edictul din anul 333 d.Hr. prevede:

> *Constantin, Victor, Marele August, către episcopi şi laici: Arius (prezbiter de Alexandria care a susţinut că, din moment ce Isus a fost, fără doar şi poate, „zămislit", aşadar e „fiinţă creată", el vine după Dumnezeu), pentru că i-a imitat pe cei vicleni şi necredincioşi, merită să-şi piardă orice privilegiu, la fel ca ei. Aşadar, întocmai ca şi Porphyry (un platonician care a scris o lucrare împotriva creştinismului), acel duşman al credinţei, care a întocmit felurite lucrări conspirative împotriva religiei şi care şi-a primit pedeapsa, cărţile lui profane fiind distruse, noi hotărâm ca Arius şi cei care sunt de acord cu el să fie numiţi adepţi ai lui Porphyry… şi dacă va fi găsită vreo carte a lui Arius, aceasta să fie aruncată pe foc, astfel încât nu doar învăţăturile lui profane să dispară, ci şi amintirea lui să se şteargă pe veci.*

2. De unde ştiţi că au mai fost adăugate douăsprezece sau treisprezece versete la *Evanghelia după Marcu?*

Ştim acest lucru din scrierile părinţilor timpurii ai Bisericii. De exemplu, Clement din Alexandria şi Origene, episcopi care au trăit în anul 200, nu aveau cunoştinţă de existenţa versetelor 9–20 din *Marcu.* În secolul al IV-lea, teologii Eusebios şi Ieronim au scris că ei ştiau versiunea mai lungă, dar ziceau că aceasta lipsea din majoritatea manuscriselor greceşti pe care le văzuseră. Cea mai veche Biblie din lume, *Codex Sinaiticus,* se termină cu *Marcu* 16,8. De asemenea, *Matei* 16,2 şi *Ioan* 5,4 şi 16,24 nu există. *Luca* 22,43 este considerat ca fiind un „fals" de către primul dintre cei nouă corectori care au lucrat pe codex între secolul al IV-lea şi secolul al XII-lea, dar cuvintele lui au fost mâzgălite de cel de-al treilea corector. De asemenea, manuscrisul *Sinaiticus* include două cărţi care erau sfinte pentru creştinii timpurii – *Păstorul lui Herma* şi *Epistola lui Barnaba* – care nu se regăsesc în Noul Testament.

3. Aşadar, au existat multe disensiuni la începuturile Creştinismului, multe discuţii în contradictoriu referitoare la originea lui Isus şi la învăţăturile lui?

O, da. În primele decenii după moartea lui, la 7 aprilie anul 30, au existat dezbateri în contradictoriu referitoare la aspecte din viaţa lui Isus şi la semnificaţia învăţăturilor lui.

Cititorii Noului Testament sunt familiarizaţi cu această dispută din Galateni, unde Pavel a scris că creştinii galateni ascultau de „cei care vor să schimbe Evanghelia lui Hristos" (1,7) şi credeau într-o „altă evanghelie" (1,6). Acea „altă" evanghelie prevenise de la „oameni recunoscuţi în Ierusalim" (2,2), iar Pavel spune că, înainte să vină „nişte oameni din partea lui Iacov" (2,12), Cephas – Petru –

mâncaseră împreună cu neevreii (gentilii), dar după venirea „celor tăiaţi împrejur” (2,12), Cephas, Barnaba şi alţii s-au separat de „neevrei”.

Două dintre cele mai importante dispute din primul şi al doilea secol au fost legate de neprihănita zămislire şi învierea trupească.

4. Susţineţi că Isus nu s-a născut din fecioară. De unde ştiţi acest lucru?

În primul rând, să nu uităm că doar Matei şi Luca folosesc cuvântul „fecioară” *(parthenos* în greacă) când se referă la Maria, mama lui Isus. În *Matei* 1,23 se citează din *Isaia* 7,14, unde cuvântul original în ebraică era *alma,* care înseamnă simplu „fată tânără”. Nu avea înţelesul de azi care se referă la a fi virgină din punct de vedere biologic.

În al doilea rând, dacă sunteţi în căutarea adevărului, este important să îi întrebaţi pe cei care nu credeau în el ce aveau de spus despre Isus. Este, de asemenea, important să întrebăm de ce anumite aspecte au fost omise de evanghelii. De exemplu, în *Evanghelia după Ioan* nu apare niciodată numele mamei lui Isus. Nici în epistolele lui Pavel. Trebuie să întrebăm, de ce nu apare?

Ştim din scrierile istoricilor antici greci, romani şi evrei că există tradiţii foarte puternice care susţin că Isus a fost un copil nelegitim. De exemplu, în anul 178 d.Hr. istoricul platonician Celsus a scris că Maria a rămas însărcinată cu un soldat roman pe care îl chema Panthera şi că a fost alungată de soţul ei care a acuzat-o de adulter. Mai mult, povestea evreiască despre viaţa lui Isus, *Toledoth Yeshu,* care conţine fragmente din secolul al II-lea, relatează că Pantera a fost tatăl lui Isus. Ştim din documentele romane că Tiberius Iulius Abdes Pantera din Sidon a servit ca arcaş roman în Ierusalim din anul 6 î.Hr. până în anul 6 d.Hr.

Şi evangheliile canonice conţin astfel de trimiteri. În *Ioan* 8,41, când Isus se ceartă cu contestatarii lui evrei în Ierusalim, aceştia spun: „Noi nu ne-am născut din

desfrânare!” ca şi cum ar fi vrut să insinueze că el era fiu nelegitim. De asemenea, în evangheliile necanonice există multe referinţe. În *Evanghelia după Nicodim,* care datează din anul 300, dar care, probabil, a luat naştere în anul 100, când Isus stă dinaintea lui Pilat, duşmanii lui îl atacă: „Te-ai născut din desfrânare!” În versetul 105, din *Evanghelia după Toma,* Isus spune: „Pe acela care-şi va cunoaşte tatăl şi mama, îl vor numi fiu de desfrânată”.

De asemenea, când Isus merge să predice în templul din Nazaret, oamenii îi spun „fiul Mariei”. Poporul evreiesc nu a admis descendenţa pe ramură maternă decât după distragerea Templului din anul 70. Pe vremea când Domnul nostru se afla în Nazaret, descendenţa se făcea pe ramură paternă. Dacă te adresai unui om după numele mamei, îi aduceai o ofensă gravă, însemna că paternitatea lui era incertă.

Iar evangheliştii care au scris ulterior cunoşteau acest lucru. Aşadar, cei care au scris *Evangheliile după Matei, Luca* şi *Ioan* s-au străduit din răsputeri să elimine această trimitere. De exemplu, în *Matei* 12,55 Maria este înlocuită cu Iosif, la fel şi în *Ioan* 6,42. Editorii care au urmat au schimbat cuvintele lui Marcu, dându-le înţelesul de „fiul tâmplarului”. *Evanghelia după Marcu* a fost deseori „corectată” de scriitorii ulteriori pentru a-i conferi strălucirea *Evangheliilor după Matei* şi *Ioan.*

De fapt, tradiţia legată de Pantera era atât de cunoscută şi de persistentă, încât creştinii timpurii nu puteau pretinde că este doar o propagandă răutăcioasă. Au fost nevoiţi să-i găsească un loc lui Pantera. Aşadar, de exemplu, în secolul al IV-lea, părintele Bisericii, Epiphanius, i-a conferit un loc lui Pantera în familia sfântă, pretinzând că tatăl lui Iosif era cunoscut cu numele de Iacob Pantera. În secolul al VIII-lea au mai existat încercări pentru a găsi o explicaţie, cum ar fi, de exemplu, afirmaţia lui Ioan din Damasc că străbunicul Mariei se numea Pantera.

5. Dacă Isus a fost un copil nelegitim, de unde a apărut povestea lui Iosif?

Să analizăm evangheliile. În *Evanghelia după Marcu,* care este cea mai veche, nu se aminteşte deloc de Iosif, nici direct, nici indirect. De asemenea, în relatările despre copilăria lui Isus numele de Iosif din *Matei* şi *Luca* ridică probleme. În primul rând, versiunile sunt diferite. De exemplu, în *Matei* 1,16 se afirmă că tatăl lui Iosif a fost Iacob, pe când în *Luca* 3,23 se menţionează că tatăl lui a fost Heli. Şi niciuna dintre informaţiile importante găsite în relatările despre copilăria din aceste două evanghelii nu apare clar în Noul Testament. Mai exact, următoarele aspecte se întâlnesc numai în relatările despre copilăria lui Isus:

1. Neprihănita zămislire a lui Isus.
2. Naşterea lui Isus la Betleem.
3. Faptul că Irod află de naşterea lui Isus şi afirmaţia că el este rege. Mai degrabă, după *Matei* 14,1–2, fiul lui Irod pare să nu fi ştiut nimic despre Isus.
4. Răspândirea veştii naşterii lui Isus. Tot Ierusalimului a fost luat prin surprindere *(Matei* 2,3), iar copiii din Betleem, ucişi. Dar în *Matei* 13,54–55 nimeni nu pare să ştie de această origine extraordinară a lui Isus.
5. Ioan Botezătorul este rudă cu Isus şi i-a anunţat naşterea *(Luca* 1,41, 44). Dar, mai târziu, în *Luca* 7,19 şi *Ioan* 1,33, Ioan Botezătorul nu ştie despre Isus şi pare nedumerit în privinţa lui.

Aceasta sugerează faptul că relatările despre copilăria lui Isus au fost cândva elemente separate, fiind adăugate ulterior în evanghelii. Probabil, acestea au drept sursă un vechi model al Vechiului Testament referitor la bunavestire, care are anumite caracteristici stereotipice: apariţia unui înger, teama de fantastic, mesajul divin, neacceptarea fantasticului şi primirea unui semn. (De exemplu, naşterea lui Moise în *Exodul* 3,2–12 şi a lui Gideon din *Judecătorii*

6,11–32. Pentru a compara naşterea din *Matei,* vezi, de asemenea, *Rut* 4,18–22 şi *I Cronici* 1,28,34 şi 2,1–15.)

Mulţi învăţaţi consideră versiunea lui *Matei* a acestei povestiri ca „o naraţiune premergătoare lui Matei care asociază naşterea lui Isus, fiul lui Iosif, cu patriarhul Iosif şi naşterea lui Moise”. Să nu uităm că Iosif, „tatăl” lui Isus, la fel ca şi Iosif din Vechiul Testament, a avut un tată pe care l-a chemat Iacob, s-a dus în Egipt, a visat să-şi îndeplinească visele, a fost necăsătorit şi nu i-a umilit pe ceilalţi, fapt care ne duce cu gândul la „tipologia lui Iosif” în *Luca* 1–2. Cu alte cuvinte, prin folosirea relatării în care este prezent Iosif nu s-a dorit propagarea acestui fapt, ci, mai degrabă, asocierea naşterii lui Isus cu alte întâmplări mitice. Ambele povestiri ale copilăriei par a fi, în mare parte, rezultatul modului de a gândi al creştinilor timpurii în legătură cu caracterul de mântuire al lui Isus Cristos în lumina profeţiilor din Vechiul Testament.

Cu alte cuvinte, relatările despre copilăria lui Isus nu ne spun, practic, nimic nici despre Isus cel istoric, nici despre tatăl lui.

Ca o remarcă, multe dintre bisericile creştine timpurii foloseau versiuni ale acestor evanghelii care *nu* includeau relatările despre copilăria lui Isus, probabil pentru că li se păreau neverosimile. Acest lucru este demonstrat de cuvintele lui Teodoret, episcop de Cir, în Siria, care a scris despre „ereticul” Tatian în anul 450 d.Hr.:

> *Individul acesta a compus o evanghelie din care a eliminat genealogia, precum şi alte astfel de lucruri, susţinând că Domnul a fost descendent al lui David. Nu doar adepţii lui au folosit această evanghelie, ci şi cei care urmau pildele apostolilor… Am descoperit peste două sute de astfel de cărţi care erau venerate în bisericile răspândite în dioceza mea. Le-am adunat pe toate, le-am distrus şi le-am înlocuit cu evangheliile celor patru evanghelişti.*

6. M-a intrigat analiza dumneavoastră asupra *Evangheliei după Marcu.* Afirmaţi că autorul evangheliei a trăit, probabil, în Roma şi că toate lucrurile urâte pe care le spune despre evrei au un caracter politic. Ce s-a întâmplat pe plan politic?

Când fratele lui Isus, Iacov, a fost ucis cândva între anii 62–70 d.Hr., legăturile în cadrul iudaismului au început să se destrame, apoi revolta evreilor din anul 66 a întrerupt orice comunicare cu biserica mamă din Ierusalim. Marcu şi comunitatea din care făcea parte au rămas fără conducător. Pentru a înrăutăţi şi mai mult lucrurile, pentru romani creştinii *erau* evrei. Iudaismul şi creştinismul s-au scindat de-abia în anul 85 d.Hr., exact în perioada când au fost scrise *Evangheliile după Matei* şi *Luca.* Din punctul de vedere al romanilor, existau evrei care credeau că Mesia venise şi evrei care credeau că Mesia nu venise încă. Persecuţia trebuie să fi fost insuportabilă. Într-o oarecare măsură, *Evanghelia lui Marcu* era, probabil, un act deliberat pentru a atrage atenţia că: „Noi nu suntem evrei!" Fără îndoială, unul dintre motivele pentru care Marcu a ales să-i umilească pe evrei în evanghelia lui, deculpabilizând Roma pentru moartea lui Isus şi învinuindu-i pe evrei, a fost ca să rezolve o problemă serioasă: îmbunătăţirea relaţiilor publice ale creştinilor în Roma. Parcă ar fi vrut să spună: „Da, evreii vă omoară fiii şi soţii în Palestina, aşa cum l-au ucis şi pe Domnul nostru. Noi *nu* suntem evrei! De fapt, îi urâm pe evrei la fel de mult ca şi voi!" Cu toate acestea, moştenirea istorică a lui Marcu referitoare la umilinţă este dureroasă. La sfârşitul secolului I, creştinii nu aveau voie să intre în sinagogi. Spre secolul al IV-lea, căsătoriile între creştini şi evrei au fost interzise, iar dacă aveau loc astfel de căsătorii, erau considerate a fi adultere. A fost promulgată o lege care le interzicea evreilor să se convertească sau să construiască temple noi. Dacă un templu era distrus, aceştia nu aveau voie să reconstruiască un altul.

Din nefericire, cuvintele lui au fost folosite drept scuză pentru uciderea a milioane de oameni – în acea vreme însă au fost folosite pentru a se proteja.

7. Aţi spus că *Evangheliile după Matei* şi *Luca* datează din anul 85 d.Hr. Din ce perioadă datează, de fapt, celelalte evanghelii şi cine le-a scris? Ştim cu toţii că au fost atribuite lui Matei, Marcu, Luca şi Ioan, dar dumneavoastră susţineţi că acestea sunt nume inventate. Cine le-a inventat şi când?

Într-adevăr, în documente nu este specificat numele autorilor. În timpul celui de-al doilea secol, creştinii timpurii au atribuit aceste scrieri lui Marcu, lui Matei, lui Luca şi lui Ioan, dar nicăieri în text nu se aminteşte numele autorului.

Evanghelia după Marcu a fost scrisă cândva între anii 68–70 d.Hr, *Evanghelia după Matei* datează din anul 80 d.Hr., *Evanghelia după Luca,* din anul 85 d.Hr., iar *Evanghelia după Ioan* a fost scrisă în anul 100 d.Hr. Cele mai vechi scrieri care vorbesc despre viaţa lui Isus sunt, de fapt, cele şapte epistole ale lui Pavel, care datează din anul 50 d.Hr. Şi care sunt incluse în Noul Testament. (În general, cercetătorii sunt de acord că Romanii, Corintenii 1 şi 2, Galatenii, Filipenii, Tesalonicenii 1 şi Philemon sunt scrierile autentice ale lui Pavel.) Versiunile celor patru: Marcu, Matei, Luca şi Ioan nu au apărut decât după ce Iacov, Petru şi Pavel au murit, chiar înainte de distrugerea Templului în anul 70 d.Hr. – la aproape patruzeci de ani după moartea lui Isus.

Întâmplător, cea mai veche evanghelie din Noul Testament, care s-a păstrat, este un fragment în greacă, lung de 8,6 cm, din *Evanghelia după Ioan* şi datează din 125–135 d.Hr. Cele mai vechi copii ale celorlalte evanghelii datează din secolele al IV-lea şi al V-lea.

8. Aş vrea să ştiu cum puteţi pretinde că Isus nu a înviat trupeşte. Dacă nu a înviat, atunci ce s-a întâmplat cu trupul lui?

Conform legii evreieşti, rudele lui trebuiau să-l înmormânteze. În secolul al XVI-lea, rabinul Isaac Luria a scris că mormântul lui Isus se află în Galileea, la nord de Safed, într-un cimitir pe care l-a numit „locul de odihnă al celor drepţi".

Aduceţi-vă aminte că în cea mai veche versiune din cea mai veche evanghelie, a lui Marcu, nu se menţionează nimic despre înviere, nici în *Evanghelia apocrifă după Toma.* Ştim că *Evangheliile după Matei* şi *după Luca,* scrise zece sau douăzeci de ani mai târziu, cuprind relatarea despre înviere. De asemenea, mulţi creştini timpurii nu credeau în înviere. Cunoaştem acest lucru deoarece conducătorii timpurii ai bisericii, cum a fost Polycarp, episcop de Smirna, 70–156 d.Hr., i-au atacat în scris pe cei care „negau învierea" prin „falsificarea profeţiilor Domnului", zicea el. Din câte se pare, circulau colecţii cu pilde şi evenimente din viaţa lui Isus care nu includeau învierea. Probabil erau mai multe, nu doar *Evangheliile după Marcu* şi *după Toma.*

Învăţaţii au fost de acord că Matei şi Luca au folosit două „evanghelii" când şi-au scris relatările: *Evanghelia după Marcu,* pe care au înglobat-o cuvânt cu cuvânt şi o evanghelie necunoscută, pe care învăţaţii au intitulat-o *Documentul Q.* Ce este interesant în legătură cu *documentul Q* este faptul că nu conţine nicio informaţie despre naşterea miraculoasă sau despre învierea lui Isus. (Puteţi găsi o analiză detaliată a acestui subiect în Capitolul 3 din cartea lui Philip Jenkins – *Hidden Gospels: How the Search for Jesus Lost Its Way.)*

Este evident că a existat o comunitate a creştinilor timpurii pentru care Neprihănita Zămislire şi învierea nu aveau importanţă sau care nu simţeau nevoia să

născocească legende. Aceşti creştini credeau că însemnătatea lui Isus rezida numai şi numai în cuvintele lui.

9. Daţi-mi câteva exemple din care să reiasă greşelile de necontestat care apar în evangheliile care alcătuiesc Noul Testament.

Haideţi să vorbim despre câteva greşeli evidente:

1. În ciuda consemnărilor evangheliştilor, ştim dintr-o mare varietate de surse istorice că nu a existat nicio eclipsă de soare în ziua de Paşte din anul 30. A fost o eclipsă de soare în luna Nisan (aprilie), în anul 33, dar nu a fost vizibilă din Ierusalim. Singura eclipsă de soare vizibilă în Ierusalim în perioada respectivă a avut loc în data de 24 noiembrie din anul 29. Cu toate acestea, în anii 30 şi 33 au existat eclipse de lună în ajunul Paştelui.
2. Autorii evangheliilor îl numesc pe Pontius Pilat „procurator al Iudeei”. Termenul este incorect. Guvernatorilor nu au fost numiţi *Procurator* decât după domnia lui Claudius în anul 41 d.Hr. În vremea lui Isus, Pilat era numit „prefect de Iudeea”, titulatură pe care o cunoaştem nu doar din consemnările romanilor, ci şi din inscripţiile arheologice care datează din perioada guvernării lui.
3. Relatarea referitoare la eliberarea lui Barabbas invocă o tradiţie, *privilegium paschale,* care nu a existat în vremea lui Isus. Dacă ar fi existat vreo lege evreiască sau romană care să stabilească un astfel de obicei de Paşte, ar fi existat consemnări legate de aplicarea acesteia fie înainte de Isus, fie imediat după Isus, de către vreun guvernator, episcop sau preot. Dar nu exista nicio astfel de lege. De-abia în anul 367 găsim o lege romană care impune un obicei pentru iertarea criminalilor în ziua de Paşti, cu excepţia celor „care se fac vinovaţi de sacrilegiu, adulter, răpire sau crimă”. Aşadar, chiar şi în anul 367 d.Hr., criminalul condamnat Barabbas nu ar fi putut fi eliberat.

4. Luca spune că: „În vremea aceea, Cezar August a dat un decret oficial prin care poruncea ca toţi locuitorii imperiului să se înregistreze pentru plată”, însă decretul a fost dat pentru prima dată în timpul guvernării lui Cyrenius de Siria. Acesta este recensământul pentru care Iosif şi Maria merg la Betleem, unde se presupune că s-a născut Isus. Cu toate acestea, noi ştim că Cyrenius, care este varianta greacă pentru Quirinius, a fost guvernator în Siria în anii 6–7 d.Hr. Ştim că recensământul a avut loc în anii 6–7 d.Hr., atât din inscripţia din Alepp, Siria, cât şi de la Josephus. Nu există nicio dovadă că ar fi existat un recensământ în tot imperiul în timpul domniei lui August… Aşadar, Luca a greşit data.

Astfel de anacronisme sunt foarte importante, deoarece îi ajută pe cercetători să dateze documentele.

10. Spuneţi că evangheliile se înşală, că evreii nu aveau cum să îl judece pe Isus în ajunul zilei de Paşte, chiar înainte de crucificare. De ce nu?

Acest lucra era împotriva legilor evreieşti. Membrii Sanhedrinului nu puteau să judece cazul unui criminal într-o casă particulară, fie ea şi cea a marelui preot. Nu aveau voie să desfăşoare procese în timpul nopţii, în zilele de sărbătoare sau în ajunul acest zile – însă în evanghelii este scris că toate acestea au avut loc.

Autorii evangheliilor dau dovadă de ignoranţă în ceea ce priveşte legile evreieşti.

11. Susţineţi că singurul motiv pentru care membrii Sanhedrinului s-au întrunit în timpul nopţii a fost pentru a pregăti o pledoarie pentru Isus, având în vedere că acesta urma să fie judecat de Pontius Pilat în dimineaţa următoare. De ce ar fi făcut marele preot Caiafa, duşmanul său, acest lucru?

Mai demult, miza era mai mare decât viaţa unui om. Conform surselor noastre, Isus era îndrăgit de oameni şi, în mod sigur, era simpatizat şi de unii membri ai Sanhedrinului. Ştim că Iosif din Arimateea şi Nicodim puteau lua o poziţie fermă în *a apăra* un frate evreu împotriva urii asupritorilor romani. Pilat adunase deja trei legiuni în jurul Ierusalimului tocmai pentru că se aştepta să existe frământări în timpul sărbătorii de Paşte. Sau poate pentru că dorea să provoace neplăceri. Membrii Sanhedrinului trebuie să fi fost îngroziţi de faptul că moartea lui Isus ar fi putut provoca o revoltă care ar fi putut avea drept rezultat distrugerea Israelului – după cum spune Caiafa în *Ioan* 11,47–48. Faptele istorice au demonstrat că marele preot Kaiaphas a avut dreptate. Rebeliunea împotriva Romei care a izbucnit în anul 66 d.Hr. S-a încheiat cu arderea Templului, distrugerea Ierusalimului şi decimarea şi împrăştierea populaţiei.

De asemenea, luaţi în considerare ce spun evangheliile. O condamnare (sentinţa de vinovăţie) apare doar în *Marcu* 14,64. *Matei* 26,66 relatează că membrii Sanhedrinului „au spus” că el era vinovat. Iar în *Luca* 22,71 membrii spun simplu: „Ce nevoie mai avem de mărturii?” Iar Ioan nu menţionează deloc procesul, probabil pentru că a înţeles legile evreieşti mai bine decât ceilalţi evanghelişti care vorbeau greaca.

Dacă membrii Sanhedrinului s-au întrunit în timpul nopţii, nu au făcut-o pentru a ţine o judecată.

12. Spuneţi că Isus a fost judecat pentru o crimă împotriva Romei: trădare. Există vreo dovadă a acestui proces în arhivele romane? Cu siguranţă că, dacă ar fi fost judecat, Pilat ar fi trebuit să consemneze aceste lucru într-un raport.

Chiar dacă lui Pilat i s-ar fi cerut să întocmească un raport, nu există aşa ceva în arhivele romane. Explicaţia

logică este că nu a existat niciun proces. Mai întâi de toate, dacă ar fi existat o mărturisire, un proces oficial ar fi fost inutil. De asemenea, Pilat era vestit pentru că executa prizonieri fără să-i fi judecat înainte. Să adăugăm la toate acestea şi faptul că istoricul roman Tacitus (55–115 d.Hr.) scrie în cartea sa, *Anale,* 15,44, doar că Pilat l-a executat pe Isus. Nu pomeneşte nimic despre vreun proces.

13. Aţi spus că apostolul Petru şi Maria Magdalena se urau. Ce dovezi aveţi pentru a susţine această afirmaţie?

Dovada există în câteva scrieri necanonice: *Evanghelia după Filip, Dialogul Mântuitorului, Evanghelia după Maria* şi *Pistis Sophia.* Iată câteva exemple:

1. În *Evanghelia după Maria,* după crucificare apostolii sunt îngroziţi şi descurajaţi şi o roagă pe Maria să le spună ce i-a spus Mântuitorul în taină. Când ea le spune, Petru izbucneşte furios: „A vorbit el în intimitate cu vreo femeie?… Să ne întoarcem cu toţii şi să ascultăm ce i-a spus ei?" Maria, supărată din cauza furiei lui, îi zice: „Fratele meu Petru, tu ce crezi? Crezi că mi-am imaginat eu toate acestea sau că mint în ceea ce priveşte Mântuitorul?" În acest moment, Levi intervine şi spune: „Petru, tu ai fost întotdeauna foarte capricios. Acum înţeleg de ce eşti pornit împotriva femeii ca în faţa unui duşman. Dacă Mântuitorul a făcut-o demnă, cine eşti tu să o respingi?"
2. În *Pistis Sophia,* este relatată o altă ceartă între Maria şi Petru. Acesta se plânge că Maria monopolizează întreaga discuţie cu Isus şi că diminuează prioritatea ce li se cuvine lui Petru şi celorlalţi apostoli. El îl îndeamnă pe Isus să o facă să tacă, iar Isus îl dojeneşte şi îi spune că „oricine este inspirat de Duhul Sfânt să vorbească i se porunceşte prin poruncă divină să vorbească, fie el bărbat sau femeie". Mai târziu, Maria îi spune lui Isus: „Petru mă face să şovăi: mi-e frică de el pentru că urăşte

femeile”. 3. 3. În *Evanghelia după Toma,* Petru spune: „Maria să plece dintre noi, căci femeile nu sunt vrednice de viaţă”.

14. Evanghelia după Ioan 18,31 atribuie evreilor următoarele cuvinte spuse lui Pilat: „Nouă nu ne este permis să omoram pe nimeni…” Dumneavoastră spuneţi că aceste cuvinte nu au putut fi rostite de niciun evreu cu putere de decizie, deoarece nu au cum să fie adevărate. De unde ştiţi?

Deoarece Sanhedrinul îşi exercita autoritatea în cazurile capitale, aşa cum se poate verifica în *Faptele Sfinţilor Apostoli* 4,1–22 şi 5,17–42 şi în cartea scrisă de Josephus, *Războiul evreiesc,* 6,2,4.

15. Mulţi oameni vor fi surprinşi să descopere că Isus a avut patru fraţi şi două surori. Care erau numele lor? De unde ştiţi că erau fraţi de sânge, şi nu fraţi vitregi sau verişori?

Toate evangheliile originale existente au fost scrise în limba greacă. Cuvântul grecesc pentru „frate” este *adelphos.* Cu toate că termenul a fost folosit în mod simbolic, când este vorba de Isus, ca în *Marcu* 6,3, când textul spune că Isus este fiul Mariei şi frate *(adelphos)* cu Iacov, Iosif, Iuda şi Simon, este vorba clar despre o relaţie fizică, nu doar una simbolică. De fapt, nicăieri în Noul Testament cuvântul *adelphos* nu este folosit cu sensul de frate vitreg sau văr. Termenul grecesc pentru văr este *anepsios,* iar Marcu nu se referă la aceşti bărbaţi ca fiind *anepsios* ai lui Isus. De asemenea, atât în Galateni 1,19, cât şi în 1 Corinteni 9,5, Pavel foloseşte termenul *adelphos* când vorbeşte despre fraţii Domnului. Din moment ce foloseşte cuvântul *anepsios* în *Coloseni* 4,10, este evident că făcea diferenţa între cei doi termeni.

Cunoaştem numele probabil al uneia dintre surorile lui Isus, Maria.

Această tradiţie că Isus ar avea fraţi şi surori de sânge a fost păstrată vie de câţiva conducători ai Bisericii până în secolul al IV-lea, când dogma Bisericii a stabilit fecioria veşnică a Mariei.

16. Aţi afirmat că în anul 135 d.Hr., Golgota, locul unde se află mormântul lui Isus, a fost acoperită cu pământ pe care s-a ridicat o statuie a Afroditei. Cine a făcut acest lucru şi de ce? Au vrut să distrugă mormântul lui Isus?

După revolta lui Bar Kokhba, din anii 132–135 d.Hr., împăratul Hadrian, care încerca să-i nimicească pe evrei şi tot ceea ce preţuiau ei, a schimbat numele de Ierusalim în Colonia Aelia Capitolina, iar când a construit oraşul, a acoperit Kranion Topon, Locul Craniilor, cu pământ şi a ridicat aici templul dedicat Afroditei.

Aceasta nu a fost singura dată când aşezările creştine au fost atacate. În anul 303, împăratul Diocleţian a poruncit distrugerea tuturor bisericilor şi textelor creştine.

17. Dezacordurile din evangheliile Noului Testament au creat mari controverse legate de data când se sărbătoreşte Pastele, nu-i aşa?

Aşa este, acesta a fost un subiect dificil în creştinismul timpuriu. În Asia Mică, Pastele era sărbătorit odată cu Pastele evreiesc *(Pesach),* aceasta fiind data crucificării în *Evanghelia după Ioan.* Dar Matei, Luca şi Marcu menţionează Cina cea de taină drept masa de Paşte, plasând crucificarea în ziua următoare. În anul 150, Policarp din Smirna a mers în vizită la Roma pentru a purta discuţii pe această temă, însă nu s-a ajuns la nicio înţelegere. Roma a insistat ca Pastele să se sărbătorească în duminica imediat următoare lunii pline de după

echinocţiul de primăvară, indiferent de contraargumentele prezentate. În anul 190, episcopul Victor al Romei a fost atât de supărat că bisericile din Asia Mică sărbătoreau Pastele odată cu cel evreiesc, încât i-a ameninţat cu excomunicarea pe toţi cei care nu adoptau data propusă de romani. La mijlocul secolului al III-lea, episcopul Ştefan al Romei a intrat într-o dispută aprinsă pe acest subiect cu episcopul Ciprian de Cartagina, care avea sprijinul provinciilor Imperiului Roman unde se vorbea limba greacă. A fost primul context în care episcopul Romei l-ar fi citat pe *Matei* 16,18 pentru a dovedi supremaţia Romei. Acest dezacord va fi una dintre cele mai lungi dispute dintre Biserica Răsăriteană şi Biserica Apuseană.

18. Aţi dat note de subsol în romanul vostru. Nu este puţin cam neobişnuit? Adică, ficţiunea rămâne tot ficţiune, nu-i aşa?

Da şi nu. În toate cărţile noastre am folosit cele mai potrivite informaţii reale pe care le-am avut la dispoziţie pentru a recrea trecutul. Am simţit că este foarte important să dăm note de subsol în această carte. Cititorii au dreptul să ştie de unde am obţinut aceste informaţii.

19. Sunteţi amândoi arheologi. Trebuie să fi ştiut că această carte va stârni multe controverse. De ce aţi vrut să scrieţi *Trădarea?*

Deoarece, de-a lungul secolelor, legenda despre Isus a umbrit atât de mult faptele reale din viaţa lui, încât adevărata lui poveste s-a pierdut. Am scris *Trădarea* cu convingerea sinceră că oamenii au dreptul să ştie cine şi ce a fost Isus. Au dreptul să citească adevăratele lui cuvinte, şi nu cele care i-au fost atribuite ulterior, urmărindu-se impunerea unei doctrine.

Cred cu convingere că o astfel de cunoaştere nu distruge credinţa. Nu îl înlătură pe Isus. De fapt, sperăm ca *Trădarea*

să redea acea esenţă profundă a vieţii lui, care i-a fost răpită de secole întregi de revizionism.

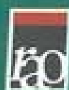
MULŢUMIRI

Sincerele noastre mulţumiri se îndreaptă spre următorii profesori şi cercetători pentru nenumăratele cunoştinţe biblice şi psihologice pe care ni le-au împărtăşit: Bruce W. Jones, Gary E. Kessler, L. Stafford Betty, Jacqueline Kegley, Norman Prigge, John Bash, Shigeo Kanda şi Donald Heinz. Chiar dacă astăzi nu se mai află printre noi, dorim să-i mulţumim adânc doctorului Charles W. Kegley. Nu mai ţinem lumina sub obroc[124], Charles.

Vă mulţumim tuturor.

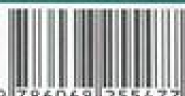
[124] *Aluzie la versetul biblic: „Nici nu aprind făclie şi o pun sub obroc, ci în sfeşnic şi luminează tuturor celor din casă”. (Matei 5,15)*

Există o poveste alternativă a vieții lui Isus. Una pe care Părinții Bisericii au considerat-o atât de amenințătoare, încât au scos în afara legii cărțile care o documentau, au ordonat arderea lor și au amenințat cu moartea pe oricine era descoperit copiindu-le. Renumiții autori Kathleen O'Neal și W. Michael Gear au petrecut mai bine de 30 de ani cercetând povestea pe care ne-o prezintă în *Trădarea*, un roman fascinant care le oferă cititorilor o perspectivă uimitoare asupra vieții lui Isus, personajul istoric, și asupra adevărului ascuns timp de secole.

editura rao

ISBN 978-606-8255-47-7

www.rao.ro
www.raobooks.com